

ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး  
 ဗုဒ္ဓသာသနာ တိပိဋကတိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒ  
 တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက  
 ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာ တိသဇ္ဇက  
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု  
 အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက

# အရှင်တိပိဋကသမာဓကတိပိဋက

၏

ဟောစဉ်တရားတော်များ

(ဆဋ္ဌမတွဲ)



တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြု ဥပဋ္ဌာက စာအုပ်စာပေနှင့်  
 မော်ကွန်းအဖွဲ့က ထုတ်ဝေသည်။

သာသနာ-၂၅၄၉

ကောဇာ-၁၃၆၇

ခရစ်-၂၀၀၅

### အရဟံဂုဏ်တော်ပုဒ်းစိတ်နည်း

- (၁) သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၊ အပါယ်ဝဋ်ဆင်းရဲ၏အကြောင်း မကောင်း ယုတ်မာ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာရန်သူတို့ကို အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်သန်လျက်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်။
- (၂) ဝါသနာ အငွေဓာတ်နှင့်တကွ ထိုတစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ ရန်သူတို့မှ ဝေးကွာ။
- (၃) ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ မကောင်းမှုကို မပြု။
- (၄) ပြစ်မှု ကြိမ်ဖန် အတန်တန် လည်တတ်သော သံသရာစက်၏ အကန့်ကို ဖျက်ဆီး။
- (၅) ကြီးကဲလွန်မြတ် ဂုဏ်သကတ်ကြောင့် လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ တို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက် -

(ဆိုခဲ့ပြီးတောင်း ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်) တစ်သောင်း တိုက်လုံး ငြိမ့်အုန်းညှိုးညံ အရဟံ+အရဟံ ဟူသော ဂုဏ်တော် ကြီးဖြင့် အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ပြန့်လှိုင်ကျော်စောတော် မူသော မြတ်စွာဘုရား ... မြတ်စွာဘုရား ... ။

သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ

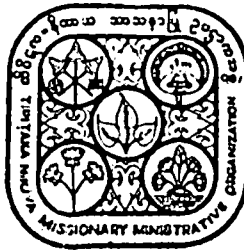
(တစ်ခေါက်ဆုံးမှ ပုတီးတစ်လုံးချ)

ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး  
 ဗုဒ္ဓသာသနာ တိပိဋကတိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒ  
 တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက  
 ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝိသလက  
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု  
 အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မလောတိက

# အရှင်ဝိဇ္ဇာသမာဓိရာဘိဝံသ

၏

ဟောစဉ်တရားတော်များ  
 (ဆဋ္ဌမတွဲ)



တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြု ဥပဌာန စာအုပ်စာပေနှင့်  
 မော်ကွန်းအဖွဲ့က ထုတ်ဝေသည်။

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

ဦးအောင်သန်း (၂)

အတွင်းရေးမှူး၊ တိပိဋက=နိကာယ စာအုပ်စာပေနှင့်မော်ကွန်းအဖွဲ့.

အမှတ် ၁၂၊ စကားဝါလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။



တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု  
အဘိဓဇ အဂ္ဂမဟာ သဒ္ဓမ္မဇောတိက

**အရှင်ဝိစိတ္တသမာရာဇာဘိဝံသ**

**တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး  
ဟောစဉ်တရားတော်များ ဆဋ္ဌမတွဲကို ဒုတိယအကြိမ်  
ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်းအကြောင်း**

**ဒါမှာစာ .**

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရားတော်များကို ဟောစဉ်တရားတော်များ အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်မှာ ဟောစဉ်တရားတော်များ ပထမတွဲမှ ဒသမတွဲအထိ ဆယ်တွဲတိတိ ဖြစ်ပါသည်။ ဟောစဉ်ဆဋ္ဌမတွဲကို ယခုအခါ ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်လာ အာယာစနသုတ်ကို အခြေခံ၍ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်တရားတော်ကို ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ ဘုရားရှင်၏ ပရိသတ်လေးပါးဖြစ်သည့် ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့ အတုယူ စံပြုရမည့် သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ -

- ၁။ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်
- ၂။ ခေမာထေရီနှင့် ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ
- ၃။ စိတ္တသူကြွယ်နှင့် ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်
- ၄။ ရှင်မခုဇ္ဇတ္တရာနှင့် ဝေဠုကဏ္ဍကမြို့သူ နန္ဒမာတာသေဋ္ဌေးကတော်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ယင်း ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦး အစုံတို့မှာ အစဉ်အတိုင်း ပညာအရာနှင့် သမာဓိအရာတို့၌ အလွန်ကြီးမြတ်သူတို့ ဖြစ်ပါသည်။

သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်တရားတော်ကို ဟောစဉ်တရားတော်များ ပဉ္စမတွဲ၊ ဆဋ္ဌမတွဲ၊ အဋ္ဌမတွဲနှင့် နဝမတွဲတို့၌ လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ ဤဟောစဉ် ဆဋ္ဌမတွဲတွင် ပညာအရာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီနှင့် သမာဓိအရာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ ဘိက္ခုနီတို့အကြောင်း ပါဝင်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤထေရီနှစ်ပါးတို့အကြောင်း ထေရီအပဒါန်၊

ထေရီဂါထာ၊ ဇာတက၊ ဓမ္မပဒ တို့၌လာသည့် ဇာတ်၊ ဝတ္ထု၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဥဒါန်းစကားတို့ကို အဋ္ဌကထာဖွင့်များနှင့်အညီ ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားထားပါသည်။ ထို့ပြင် သံယုတ္တနိကာယ် ခေမာသုတ္တန်လာ - သေပြီးနောက်နှင့် စပ်၍ ကောသလမင်းကြီး မေး၍ ခေမာထေရီ ဖြေကြားပုံများသည် အလွန်လေးနက်လှပါသည်။

ဥပ္ပလဝဇာထေရီ၏ ဘဝအမျိုးမျိုး၌ ကျင်လည်ရပုံ ဖြစ်ရပ်ဆန်းများကို ဖတ်ရသဖြင့် အပ္ပမာဒရသများ ခံစားရပေမည်။ ဥဗ္ဗာဒန္တိဇာတ် သရုပ်ဖော်ချက်များ ဓမ္မရသ မြောက်လှပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဤဟောစဉ်တရားတော်များ ဆဋ္ဌမတွဲ၌ ပင်မဇာတ်လမ်းနှစ်ခုသာ ရှိသော်လည်း အားဖြည့်ဇာတ်လမ်းများနှင့် သာသနာ့ဗဟုသုတများဖြင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားထားသောကြောင့် စာရှုသူများ စိတ်ဝင်စားနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါကြောင်း ...။

တိ=နိ စာအုပ်စာပေနှင့် မော်ကွန်းအဖွဲ့

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏  
ဟောစဉ်တရားတော်များ  
(ဆဋ္ဌမတွဲ)

မာ ဇိ ကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
နိဒါန်း	... က
၁။ ဓမ္မာထေရီ (ပညာချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော်	... ၁
မဟာဝဇီရ ဝိပဿနာဉာဏ်	... ၂၈
နောက်ဆုံး ပစ္စိမ ဓမ္မာမိဖုရားဘဝ	... ၃၀
သံဝေဂတရား ၅ ဂါထာ	... ၄၂
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံ ဓမ္မာမိဖုရား ခွင့်ပန်ခြင်း	... ၅၆
ဓမ္မာထေရီ ရဟန္တာမ ဖြစ်ခြင်း	... ၅၈
ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ၄ ပါးအကြောင်း	... ၆၄
ပညာဓတဒဂ်ရခြင်း၏ အနီးကပ်ဆုံးအကြောင်းဝတ္ထု	... ၆၇
ဓမ္မာသုတ္တန်တရား	... ၇၄
ကောသလမင်းကြီးအမေးနှင့် ဓမ္မာထေရီအဖြေ	... ၇၈
ဓမ္မာသုတ္တန်တရားတော် နောက်ပိုင်း	... ၉၅
ဓမ္မာထေရီ ဂါထာတရား	... ၁၁၂



မာတိကာ

၂။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော်	...	၁၂၀
ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ အပဒါန်တရား	...	၁၂၀
တာဝတိံသာနတ်ပြည်ရောက်ခြင်း	...	၁၃၃
ပဒုမဒေဝိဘဝ အစပျိုးကောင်းမှု	...	၁၃၄
ဝိပဿီမြတ်စွာလက်ထက် သေဋ္ဌေးသမီးဘဝ	...	၁၃၅
ကိကိမင်းကြီး၏ ဒုတိယသမီးတော်ဘဝ	...	၁၃၇
တာဝတိံသာ နတ်သမီးဘဝ	...	၁၄၃
ကိုယ်ကျင့်မြတ်သော အမျိုးသမီးဘဝ	...	၁၄၅
ကဿပဘုရား၏ သာဝကရဟန္တာတစ်ပါး		
ကြွရောက်တော်မူလာခြင်း	...	၁၄၈
ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်	...	၁၅၁
ကြတ္တိကာ နက္ခတ်ပွဲသဘင်	...	၁၆၅
သီဝိမင်းကြီး တမ်းချင်းဂါထာများ ရွတ်ဆိုခြင်း	...	၁၇၃
စစ်သူကြီး၏ ကတညုတာ စေတနာ	...	၁၈၂
ဒုတိယအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၁၉၀
တတိယအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၁၉၄
စတုတ္ထအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၁၉၅
ပဉ္စမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၁၉၈
ဆဋ္ဌမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၂၀၀
သတ္တမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၂၀၃
အဋ္ဌမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၂၀၅
နဝမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၂၀၇
ဒဿမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	...	၂၀၉

မာတိကာ

ဧကောဒသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	... ၂၁၂
ဒွါဒသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	... ၂၁၄
တေရသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ	... ၂၁၆
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ အတိတ်ဘဝ	... ၂၂၂
ဥမ္မာဒန္တိဝတ္ထု တရား	... ၂၂၂
သိဝိမင်းကြီး တရားဟောခန်း	... ၂၃၂
အဘိပါရကစစ်သူကြီး၏ တရား ၁၂ ဂါထာ	... ၂၄၃
ဓမ္မဥရ ၁၀ ဂါထာ	... ၂၄၅
ဇာတ်ပေါင်း	... ၂၅၂
လယ်စောင့်ဇနပုဒ်သူမဘဝ ဝတ္ထု	... ၂၅၆
ပဒုမဝတီဘဝ	... ၂၆၄
ပဒုမဝတီမိဖုရားဘဝ အကျယ်	... ၂၆၈
မုဆိုးတစ်ယောက် ရောက်လာခြင်း	... ၂၇၀
ပဒုမဝတီကို ဗာရာဏသီမင်း ကောက်ယူခြင်း	... ၂၇၃
မင်းကြီး ပစ္စန္ဒရစ်သို့ စစ်ထွက်	... ၂၈၀
သားငါးရာ ဖွားမြင်ခြင်း	... ၂၈၁
ပဒုမဝတီ သတိရလာခြင်း	... ၂၈၄
ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ပြန်လာပြီ	... ၂၈၆
ဗာရာဏသီမင်း အမိန့်ပေးမှားခြင်း	... ၂၈၇
ရန်သူမိဖုရားတို့ စီမံကြပုံ	... ၂၈၉
မင်းသားတို့၏ ပုညိဒ္ဓိတန်ခိုး	... ၂၉၀
ပဒုမဝတီကို တွေ့ပြီ	... ၂၉၄
ပဒုမဝတီ နန်းတော်သို့ လိုက်ပါပုံ	... ၂၉၇

မာတိကာ

ပဒမဝတီ စိတ်နေစိတ်ထား မြင့်မြတ်ပုံ	... ၂၀၉
မင်းသားငါးရာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ ဖြစ်ကြခြင်း	... ၃၀၃
ပဒမဝတီမိဖုရား နတ်ရွာစံ၍ မြို့တံခါးရွာ၌ဖြစ်ခြင်း	... ၃၀၉
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ သေဋ္ဌေးသမီးဘဝ	... ၃၂၂
မင်းတိုင်း သေဋ္ဌေးတိုင်းက သဝဏ်လွှာပေးပို့ တောင်းခံခြင်း	... ၃၂၃
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	... ၃၂၆
ရေ မီး အစုံအစုံ ယမိုက်ပြာဋိဟာပွဲ	... ၃၂၈
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်နှင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလ	... ၃၂၉
တိတ္ထိဆရာကြီးများ အမြွက်ထောင်ခြင်း	... ၃၃၂
ကဏ္ဍမ္မ-ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူးရဲ့ သရက်ပင်	... ၃၃၆
ယမိုက်ပြာဋိဟာ	... ၃၃၇
ယမက ပါဠိဟာရိယဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုး	... ၃၃၈
တန်ခိုးကြီးသောအရာ၌ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	... ၃၄၈
ပဋိသမ္ဘိဒါ ပတ္တ	... ၃၆၁
ဂင်္ဂါတီရိယ မထေရ်	... ၃၈၃
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဂါထာ ဖြစ်လာရခြင်း	... ၃၈၉

(၈) ရဟန်းမိန်းမ ချိန်ခွင်ကြီး တရားတော်

မာတိကာ ပြီးပါပြီ။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ၏

# သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

## နိဒါန်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

### သာသနာ့မိခင် ကျေးဇူးဆပ်ရန် ကြံခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ သမိုင်း၌ အာဒိတိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာ ဂါရိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု ဘဒ္ဒန္တ ဝိစိတ္တသာရာ ဘိဝံသ ဆရာတော်ဘုရားသည် -

မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဦးဆုံးတိပိဋကဓရ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝိဿဇ္ဇက (အဖြေ) ဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက် တော်မူခြင်း၊

မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီး ၆ တွဲ ၈ အုပ် ပြုစုတော်မူခြင်း၊

ဟူသော ရှေ့ပိုင်းသာသနာပြု လုပ်ငန်းသုံးသွယ်တို့ကို ဆောင်ရွက် တော်မူပြီးသည့်နောက် ဖော်ပြလတ္တံ့ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ (သကျသီဟ) အသင်းကြီး သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရဟန်း၊ သာမဏေတို့၏ ဖခင်ကြီးနှင့်တူ၏။ နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် ပရိယတ္တိ စာလျှောက်မေးပွဲများ ကျင်းပ၍ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ကို ထွန်းလင်းစေ၏။ ဤသို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် စပ်၍ ဖခင်ကြီးနှင့်တူသော ပရိယတ္တိ သာသနဟိတအသင်းကြီး၏ ကျေးဇူးကို တိပိဋကဓရ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်မှုဖြင့် ကျေးဇူး ဆပ်ရချေပြီ။

ကက သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် သာသနာတော်နှစ်ရပ် အရှည်တည်တံ့  
အောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်တော်မူကြသော ရဟန်း၊ သာမဏေ  
သာသနာနွယ်ဝင် သီလရှင်၊ သူတော်စင်တို့အား ဆွမ်းပစ္စည်းဖြင့်  
မပင်ပန်းရအောင် နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် ဆွမ်းဆန်တော်များ လှူ၍ မလွန်  
ဆန်လှူအသင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ မိခင်ကြီးသဖွယ်  
ဖြစ်ပေ၏။ ဤ မိခင်ကြီး၏ ကျေးဇူးကိုကား မဆပ်ရသေး။ ဖခင်  
နှင့်တူသော ပရိယတ္တိသာသနဟိတ အသင်းကြီးအတွက် အခါ  
အားလျော်စွာ ပရိယတ္တိဝန်ကို ထူးချွန်အောင် ထမ်းဆောင်ခြင်းဖြင့်  
ကျေးဇူးဆပ်ခွင့် ရရှိခဲ့သည်နည်းတူ မိခင် မလွန်ဆန်လှူအသင်း  
ကြီး၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်ရပါမူ ကောင်းလေစွ ...

ဟု ဆင်ခြင် တောင့်တခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ တောင့်တသည့်အတိုင်း မိခင်  
မလွန်ဆန်လှူအသင်းကြီး၏ ကျေးဇူးဆပ်ရန် အခွင့်ဖန်ခဲ့ပါသည်။

**မလွန်ဆန်လှူ အသင်းကြီး**

တိပိဋကဓရ ဆရာတော်နှင့် မလွန်ဆန်လှူအသင်းကြီးတို့ ဆက်စပ်  
ပုံ ပေါ်လွင်စေရန် မလွန်ဆန်လှူအသင်းကြီးအကြောင်းကို အနည်းငယ်  
တင်ပြလိုပါသည်။

ကုန်းဘောင် ၁၁ ဆက် မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ စစ်ကိုင်း၊  
မင်းဝံ၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး သုံးဌာနတို့၏ အရညဝါသီ သံဃာတော်  
များ၊ သီလရှင်၊ သူတော်စင်တို့အား လစဉ် လစဉ် ဆွမ်းဆန်တော်  
လှူဒါန်းထောက်ပံ့ခဲ့ရာ ၁၂၄၇ ခုနှစ်၊ သီပေါမင်းတရား ပါတော်မူပြီး  
နောက် ဆယ်နှစ်ကြာမျှ တိုင်းပြည် မငြိမ်မသက်ဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်  
ငြိမ်သက်စ ၁၂၅၇ ခုနှစ်တွင် “မလွန်ဆန်လှူအသင်း” စတင် ပေါ်ပေါက်  
လာခဲ့ပါသည်။ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် မလွန်မင်းသားကြီး နေသွားခဲ့  
ဖူးသည့် ရပ်ကွက်ဖြစ်၍ မလွန်ရပ်ဟု ခေါ်သည့် ထိုရပ်ကွက်မှ လူကြီး

များသည် “မန္တလေးမြို့ မလွန်ဈေး ဆန်လှအသင်းကြီး” ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြပါသည်။

ထို အသင်းကြီးက မန္တလေးမြို့နှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင် မြို့ရွာတို့၌ သင်းထောက်များဖွဲ့စည်း၍ ဆွမ်းဆန်များ အလှူခံပြီး ပို့သမျှသော ဆွမ်းဆန်များကို လက်ခံရယူပြီး နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် တော်သလင်း လပြည့်နေ့၌ စစ်ကိုင်း၊ မင်းဝံ၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး သုံးဌာန ရဟန်း၊ သာမဏေ၊ သီလရှင်၊ သူတော်စင်တို့အား ဆွမ်းဆန်တော်အလှူပွဲ ကျင်းပခဲ့ပါသည်။

ဤ မလွန်ဆန်လှအသင်းကြီးက ဆွမ်းဆန်လှပုံ (နှင့်) တိပိဋကဓရ ဆရာတော် တာဝန်ယူ၍ လှူခဲ့ရပုံကို သက္ကရာဇ် ၁၃၄၁ ခုနှစ်က သာစည်မြို့နယ်လုံးဆိုင်ရာ တိပိဋကဓရ မထေရ်တို့အား ပူဇော်ပွဲ၌ မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်ကို ကောက်နုတ် တင်ပြလိုပါသည်။

“ အဲဒီ မလွန်ဆန်လှအသင်းကြီးက တိုင်းပြည်ရဲ့ကိုယ်စား တာဝန်ယူပြီးတော့ လူတုဲ ဆွမ်းဆန်ကို ဘုန်းကြီးတို့ တောင်ရိုးမှာ တော့ ဆန်တော်အလှူလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီမှာ မလွန်ဆန်လှ အသင်းကြီးက လှူခဲ့တာ၊ ဟို ... ဗြိတိသျှခေတ်တုန်းက ... ရဟန်းတစ်ပါးလျှင် ဆွမ်းဆန် ၂ တင်း လှူခဲ့တယ်။ သာမဏေတစ်ပါးလျှင် ဆွမ်းဆန် ၁ တင်းစီ လှူခဲ့တယ်။ သီလရှင်နဲ့ သူတော်တစ်ပါးလျှင် ဆွမ်းဆန် တစ်ခွဲစီ လှူခဲ့တယ်။ ဒါ ဗြိတိသျှလက်ထက်က လှူခဲ့တဲ့ အလှူနှုန်းထား ဖြစ်တယ်။

**ပြည်ထောင်စုခေတ် လှူခဲ့သောနှုန်း**

ယခု ပြည်ထောင်စုခေတ်ရောက်တော့ စိတ်ဓာတ်တွေ တစ်ခါတည်း တက်ကြွလာပြီး “ဘယ်မှာ ၂ တင်း၊ ၁ တင်း၊ ၁ ခွဲနဲ့ စား

ကိ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

လောက်မှာလဲ၊ မစားလောက်ဘူး၊ ဒီတော့ တစ်နှစ်စာ လောက်အောင် လှူမယ်” ဆိုပြီးတော့ မလွန်ဆန်လှူအသင်း လူကြီးတွေက ကြီးစားပြီး အထက် အောက် မြို့ရွာတွေမှာ လိုက်လံနှိုးဆော် ၊ အားလုံး နှိုးဆော် တော့ အထက် အောက် ဆန်လှူသင်းထောက်တွေက တိုးပြီး ဂရုတစိုက် ဆွမ်းဆန်များကို ပို့ကြတော့ ဒီ ပြည်ထောင်စုခေတ်မှာ -

- ရဟန်း: ၄ တင်း
- သာမဏေ ၃ တင်း
- သီလရှင်+သူတော် ၂ တင်းစီ လှူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဘွဲ့ရပုဂ္ဂိုလ်များ သီးခြားလှူ

ဒီလို လှူသော်လည်းပဲ ဆွမ်းဆန်ဘော်က အထက်အောက်မြို့ရွာ တို့မှ မြောက်မြားစွာ တိုး၍ တိုး၍ လှူလာကြလို့ မကုန်ဘူး။ မကုန်တော့ အသင်းလူကြီးများက “ဘယ်လိုလုပ်မည်လဲ ဆရာတော်တို့” လို့ လျှောက်ထားကြတဲ့အတွက် “ဒါယကာကြီးတို့ ဘယ်လိုစီမံချင်ကြ သတုံး” လို့ ဘုန်းကြီးများက ပြန်မေးတဲ့အခါ “ဘွဲ့ရအရှင်တွေကို ထူးပြီး လှူချင်တယ် ဘုရား” လို့ လျှောက်ထားလို့ ဘုန်းတော်ကြီးများက “ကောင်းတာပေါ့” လို့ ပြန်အမိန့် ရှိရပါတယ်။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ မင်းဝံတောင်ရိုး၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုးတို့မှာ နေတော်မူကြတဲ့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်တွေ၊ ဓမ္မာစရိယာဘွဲ့ရ ဆရာတော်တွေ၊ ရဟန်းတော်တွေ၊ သီလရှင်ဆရာတွေ၊ ပဌမကျော် ဘွဲ့ရ ဆရာတော်များ၊ သီလရှင်ဆရာကလေးများ၊ အဲဒီလို ဘွဲ့ရ ပုဂ္ဂိုလ်များ အား ဘွဲ့ထူးတစ်ခုလျှင် ၃ တင်းဝင် ဆွမ်းဆန်တစ်အိတ် တစ်အိတ်ကျစ် သီးခြား ဆွမ်းဆန်အလှူရယ်လို့ လှူပါတယ်။

တိပိဋကဓရ ဆရာတော်အား လှူပုံ

ကဲ ဆိုကြပါစို့။ ဘုန်းကြီးကျတော့ အများနဲ့ ပေါင်းလူတာက ဆွမ်းဆန် ၄ တင်း၊ ဘုန်းကြီးမှာက ဟို ... ဗြိတိသျှလက်ထက်က ပဌမကျော် ဖြစ်တယ်။ အစိုးရဓမ္မာစရိယ၊ သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယ ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ ပြည်ထောင်စုခေတ်မှာ တိပိဋကဓရ ဖြစ်တယ် ဆိုတော့ ပဌမကျော်အတွက် သီးခြား ၃ တင်းဝင် ဆန် ၁ အိတ်၊ အစိုးရနှင့် သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယအတွက်က (ဓမ္မာစရိယချည်းဖြစ်လို့ တစ်ဘွဲ့ပဲထားပြီး) သီးခြားဆန် ၁ အိတ်၊ တိပိဋကဓရ အတွက်က (ပထမပိုင်းမှာ ပိဋကတစ်ပုံ တစ်ပုံလျှင် ဆန်တစ်အိတ်ကျစီထားပြီး) ၃ အိတ်လှူပါတယ်။ ယခု တစ်ပုံ တစ်ပုံမှာ အာဂုံရော သဘောရေးဖြေပါ အောင်တာဖြစ်လို့ တစ်ပုံအတွက် ၁ အိတ်သာလှူလို့ ဖြစ်ပါရိုးလား ဆိုပြီး တိုးလှူလို့ တိပိဋကဓရအတွက်က အာဂုံအောင်အတွက် ၃ အိတ်၊ သဘောရေးဖြေအောင်အတွက် ၃ အိတ်၊ ၂ ရပ်ပေါင်း ၆ အိတ် လှူပါတယ်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်အတွက်က ၁ အိတ်၊ အဘိဓဇ ဘွဲ့တံဆိပ်အတွက်က ၁ အိတ် လှူပါတယ်။ အားလုံးပေါင်း လိုက်လျှင် ဘွဲ့ထူးအတွက်ပင် သီးခြားအလှူ ၃ တင်းဝင် ဆွမ်းဆန် အိတ် ၁၀ အိတ် (တင်းပေါင်းသုံးဆယ်) ရရှိပါတယ်။

ဆန် အခက်အခဲ ကြုံ၍ တစ်ခွဲသာ လှူရပုံ

အဲဒီလို လှူလာရင်းက ယမန်တလတ် ဆန်ပြဿနာရယ်လို့ ပေါ်လိုက်တော့ ၄ တင်း၊ ၃ တင်း၊ ၂ တင်း မလှူနိုင်တော့ဘဲ ၄ တင်း လှူခဲ့တဲ့ ရဟန်းတော်အားလည်း တစ်ခွဲပဲ လှူနိုင်တော့တယ်။ ၃ တင်း လှူခဲ့တဲ့ သာမဏေ၊ ၂ တင်းစီ လှူခဲ့တဲ့ သီလရှင်၊ သူတော်စင်များအားလည်းပဲ တစ်ခွဲစီသာ လှူနိုင်တော့တယ်။ အဲဒီ တစ်ခွဲ သံသရာ



ကု သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

ရောက်လာတဲ့ အခါကျတော့ ဟို ... စစ်ကိုင်း၊ မင်းဝံ၊ မင်းကွန်း၊  
 တောင်ရိုးကြီး ၃ ဌာန မှာ ဝါဆိုသီတင်းသုံးကြတဲ့ ရဟန်း၊ သာမဏေ၊  
 သီလရှင်၊ သူတော်စင်တို့လည်းပဲ ငါးထောင်(၅၀၀၀)ကျော် ရှိတယ်  
 နော်။ ရဟန်းတော်နှင့် သာမဏေက ၃၀၀၀ ကျော်လောက်၊ သီလရှင်နှင့်  
 သူတော်စင်တို့က ၂၀၀၀ ကျော်လောက်ရှိတယ်။ အဲဒီ ရဟန်း သာမဏေ  
 တွေမှာ ဂေါစရဂါမ်ရွာကလေးတွေကလည်း ငယ်တယ်၊ ငယ်တဲ့အပေါ်  
 သူတို့ကလည်း စီးပွားရေး ကြပ်တယ်။ သူတို့ကိုယ် နှိုက်က နပ်ကျော်  
 စားနေကြရတော့ ဒီကိုယ်တော်တွေကို ဘယ်မှာ ဆွမ်းလောင်းနိုင်ပါ့မည်  
 လဲ။ အရေအတွက်များတဲ့ ဆွမ်းခံသံဃာတော်တွေ၊ ဒါယကာ  
 ဒါယိကာမတွေကလည်း ဆွမ်းမလောင်းနိုင်၊ ပြီးတော့ မလွန်ဆန်လူ  
 အသင်းကလည်းပဲ ၄ တင်း၊ ၃ တင်းကနေပြီး ၁ ခွဲသာ လှူနိုင်တော့  
 သံဃာများမှာ ဘောဇနသပ္ပာယ်အတွက် တော်တော် ဆင်းရဲကြ  
 ပါတယ်။

တိပိဋကဓရ ဆရာတော် တာဝန်ယူခဲ့ရပုံ

တစ်နှစ်လာလည်း တစ်ခွဲ၊ တစ်နှစ်လာလည်း တစ်ခွဲ ဖြစ်နေလို့  
 သုံးနှစ်လောက်ရှိတော့ ဘုန်းကြီးက ပြောတယ်။ “ဒီအတိုင်းနေလို့  
 မဖြစ်ဘူး”။ အသင်းကလည်းပဲ စိတ်အားငယ်လာတယ်။ ထိုအခါ  
 ဘုန်းကြီးက “ဒီလို ဒါယကာကြီးတို့ စိတ်အားငယ်နေလို့ ဘယ်ဖြစ်  
 မလဲ၊ ဟို ... အထက် အောက် မြို့ရွာတွေမှာ ဆန်လူအသင်းထောက်  
 အဖွဲ့တွေ ဖွဲ့ရမယ်။ အဲဒီ အသင်းထောက်တွေက လူတဲ့ ဆွမ်းဆန်များ  
 ရေစက်ချ တရားပွဲများ ကျင်းပပေးယင် ဆန်အလှူဟာ တိုးတက်တာ  
 ပေါ့” လို့ ဘုန်းကြီးက အကြံပေးပြီး တာဝန်ယူလိုက်ပါတယ်။ သာသနာ  
 ဘာသာရေးကိစ္စမို့ အပင်ပန်းခံရပါတယ်။

အစိုးရက ခရီးတစ်ခရီးလှူ

ဟုတ်တယ်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အနေနဲ့လည်းပဲ ဖြုန်းခနဲဆိုတော့ အလုပ်ခက်သွားတယ်။ ဒီ မလွန်ဆန်လှူအသင်းက ဆွမ်းဆန်တော်များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက သိလာတဲ့အခါကျတော့ “ကိုင်း - ဒို့ အစိုးရက စရိတ်အကုန် မလှူနိုင်သော်လည်းပဲ တစ်ဝက်လှူမယ်” ဆိုတဲ့ မူနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ ဆောင်ရွက်လို့ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်အတွင်းမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရ ပြည်တွင်းရေးကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးသင်္ဘောနဲ့ မလွန်ဆွမ်းဆန်တော်များကို အထက်မြန်မာပြည်ကပဲ သယ်သယ်၊ အောက်မြန်မာပြည်ကပဲ သယ်သယ်၊ ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ (ငါးဆယ်) လှူပါတယ်။ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းပဲ စရိတ်ယူပါတယ်။ ဤနည်းဖြင့် အစိုးရကလည်း အသိအမှတ်ပြု ပါတယ်။

မူလအခြေအနေ ပြန်ရောက်လာပုံ

ဘုန်းကြီးများ ဒီလို ရှေ့က မားမားမတ်မတ် ရပ်ပြီးတော့ မလွန်ဆန်လှူအသင်းထောက် အဖွဲ့ခွဲတို့ရဲ့ ဆွမ်းဆန်အလှူတော်များကို ရေစက်ချ ဓမ္မသဘင်များ ဆင်ယင်ကျင်းပပေးတော့ ၁ နှစ်၊ ၂ နှစ်၊ ၃ နှစ်မှာ နဂိုမူအတိုင်း -

- ရဟန်း ၄ တင်း
- သာမဏေ ၃ တင်း
- သီလရှင်နှင့်သုတော် ၂ တင်းစီ
- ဘွဲ့ထူးတစ်ခုခုအတွက် အသီးသီး ၃ တင်းစီ

လှူနိုင်လာပြန်ပါတယ်။

မူလထက်တိုး၍ လှူနိုင်ခြင်း

ဘုန်းကြီးများ ဆောင်ရွက်လို့ ၄ နှစ်၊ ၅ နှစ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့-

ကဲ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

- ရဟန်းတော်တစ်ပါးအား ၄ တင်းတစ်စိတ်
- သာမဏေတစ်ပါးအား ၃ တင်းတစ်စိတ်
- သီလရှင်နှင့်သူတော်တစ်ပါးအား ၂ တင်းတစ်စိတ်စီ

လှူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါ ဘုန်းကြီးများ ရှေ့က မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ဆောင်ရွက်လို့ ၄ နှစ်မြောက်မှာ တွေ့ရတဲ့ လက်တွေ့ပဲ။

၅ နှစ်မြောက်ကျတော့ “ရဟန်းတော်အား ၄ တင်းတစ်စိတ်၊ သာမဏေအား ၃ တင်းတစ်စိတ် လှူရတာ မနည်းပါဘူး။ သီလရှင်များအား ၂ တင်းတစ်စိတ်က နည်းပါးသေးတယ်။ မာတုဂါမ မင်းမိန်းမဆိုတာ လာဘ်-လာဘ ဆင်းရဲငြိုငြင် ကြပါတယ်။ ကိစ္ဆာလာဘော မာတုဂါမော-တဲ့။ ဒီတော့ သီလရှင်များအား ၂ တင်းတစ်စိတ်အစား ၂ တင်းခွဲစီ လှူပါ” အဲဒီလို ဘုန်းကြီးတို့ အကြံပေးလို့ အသင်းကြီးက ယမန်နှစ် (၁၃၄၀ ပြည့်နှစ်)က ဆိုလျှင် -

- ရဟန်းတော်တစ်ပါးအား ၄ တင်းတစ်စိတ်
  - သာမဏေတစ်ပါးအား ၃ တင်းတစ်စိတ်
  - သီလရှင်နှင့်သူတော်စင် တစ်ပါးအား ၂ တင်းခွဲစီ လှူခဲ့ပါတယ်။
- အဲဒီတော့ ရဟန်းသံဃာများမှာ ထောက်ရာ တည်ရာ ရသွားကြတာပဲ။

### တိပိဘဏ္ဍာတိုက်

ဤသို့ မိခင် မလွန်ဆန်လှူအသင်းကြီး၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်သော အားဖြင့် အထက် အောက် မြန်မာပြည် မလွန်ဆန်လှူသင်းထောက်ဆွမ်းဆန်တော် ရေစက်ချ ဘုရားပွဲများကို နေရာအနှံ့ ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ ဤကုရားဟောစဉ်များကို အသံဖမ်းယူခဲ့၍ ဤဖမ်းယူထားသော တရားဟောစဉ်များကို လည်းကောင်း၊ ယခင် ယခင် သင်္ဂါယနာတင်စဉ်

က သင်္ဂါယနာတင် ဒေသနာများကို လည်းကောင်း၊ အရပ်ရပ် စုပေါင်း၍ ရန်ကုန်မြို့ တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြုအဖွဲ့က တိပိဘဏ္ဍာတိုက် ဖွင့်လှစ်၍ သိမ်းဆည်းထားပါသည်။

(သာသနာ့မိခင် မလွန်ဆန်လှူအသင်း၏ တာဝန်များကို ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်၍ တစ်ကြောင်း၊ ယခုအခါ တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြုအဖွဲ့၏ တာဝန်များကို ရွက်ဆောင်နေရ၍ တစ်ကြောင်း၊ အသက်လည်း ကြီးလာပြီဖြစ်၍ တစ်ကြောင်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့် မလွန်ဆန်လှူရေစက်ချ တရားပွဲများမှ အနားယူကာ ပျိုလည်း ပျိုရွယ်၊ စွမ်းလည်း စွမ်းဆောင်နိုင်သော သပိတ်အိုင်ဆရာတော် စသည်တို့အား တောင်းပန်လျှောက်ထားကာ တာဝန် လွှဲအပ်ခဲ့ပါသည်။)

**ပိဋကတ်သုံးပုံ ကုန်လုနီးတရား**

ဆရာတော်သည် နေရာအနံ့ တရားဒေသနာများကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ရာ ယခုအခါ ပိဋကတ်တော်လာ ဒေသနာများ အတော်ပင် စုံပြီဖြစ်ကြောင်း အမိန့်ရှိတော်မူပါသည်။ ဇာတ်တော်များအနက်မှ လူပုံအလယ်၌ ဟောပြု၍ မကောင်းသော ဇာတ်အချို့ကိုသာ မဟောဘဲ ခြွင်းချန်ထားကြောင်း အမိန့်ရှိပါသည်။

**အသံဖမ်း ကြိုးခွေမှ စာအုပ်သို့**

ဤသို့ ဆရာတော်၏ ဟောစဉ်တရားများကို အသံဖမ်းကြိုးခွေမှ စာအုပ်အဖြစ် ပြုစု၍ လှူဒါန်းလိုပါကြောင်း ဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်းက ဆရာတော်အား လျှောက်ထားကြရာ ဆရာတော်က “ကုသိုလ်ပြုသည့် အရာဖြစ်၍ အထူးပြောရန် မလိုပါကြောင်း” အမိန့်ရှိတော်မူပါသည်။

ကော် သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

ဤသို့ ဟောစဉ်စာအုပ် ပြုလုပ် လှူဒါန်းရေးကိစ္စကို ယခင်က သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဗိုလ်မှူးဦးကြည်ညွန့်နှင့် ညှိနှိုင်းခဲ့ပါသည်။ ဤညှိနှိုင်းချက်အရ တရားဒေသနာ အတိုများကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနက ရိုက်နှိပ်ရန်(နှင့်) ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်ဘွဲ့၊ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရား စသည်တို့ကို တိပိဋက= နိကာယ သာသနာပြုအဖွဲ့က ရိုက်နှိပ်ရန် သဘောတူခဲ့ကြပါသည်။

ထို့ကြောင့် သာသနာတော်ကို ပူဇော်သောအားဖြင့် ဆရာတော်၏ ဟောစဉ်များ ပထမတွဲကို ၂ ကြိမ်၊ ဒုတိယတွဲကို ၁ ကြိမ် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနက ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါတွင် အကြောင်း မညီညွတ်သဖြင့် သာသနာရေးဦးစီးဌာနက ဟောစဉ်တရားတော်များကို ဆက်လက်၍ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေရန် အခြေအနေ မပေးရကား တိပိဋက= နိကာယ သာသနာပြုအဖွဲ့ကိုပင် ဟောစဉ်တရားစာအုပ် အားလုံး ထုတ်ဝေပါရန် ပြန်၍ မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ တိပိဋက=နိကာယ သာသနာပြု အဖွဲ့က ဟောစဉ် ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲတို့ကို ၂ ကြိမ်စီ ပြန်လည် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဟောစဉ် တတိယတွဲကို ထုတ်ဝေ၍ မဇ္ဈဒါန ပြုနိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးလေးလက် တရား

သာသနာရေးဦးစီးဌာနနှင့် ညှိနှိုင်းခဲ့သည့်အတိုင်း သာသနာ့ချိန်ခွင် ကြီး လေးလက် တရားကို စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ရန် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ အသံဖမ်းတရား ကြိုးခွေမှ ကူး၍ ဆရာတော်ဘုရားထံ ဆက်ကပ်ရာ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် အချောကိုင်၍ ပေးပါသည်။ ဤသာသနာ့ချိန်ခွင် ကြီး လေးလက် တရားကို ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၂ ခု၊ သာသနာတော် ၂၅၁၄ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၅ ရက်နေ့ကစ၍ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ဖောင်တော်ဦး ဆုတောင်းပြည့်စေတီတော် အာရာမ်

အတွင်း မန်း ဆိပ်ကမ်းလုပ်သားများ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဖြစ်သော “နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးဓမ္မာရုံ” ၌ ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ ဝါတွင်းကာလ ဥပုသ် နေ့တိုင်း၌ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်ကို သုတ္တန် ပိဋကတ်၌ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် စတုက္ကနိပါတ် စတုတ္ထပဏ္ဏာသက သဗ္ဗေတနိယ-ဝဂ် ၆ အာယာစနသုတ်ဟူ၍ ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါသည်။

အာယာစနသုတ်

(၁) ရဟန်းတို့ ... ။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် ကောင်းစွာတောင့်တလိုမှု “ငါသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင် မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ကဲ့သို့ ပညာကြီးသူ၊ သမာဓိကြီးသူ ဖြစ်ရပါလို၏” ဟု တောင့်တရာ၏။ ရဟန်းတို့ ... ။ ငါ၏ တပည့်ရဟန်းတို့တွင် သာရိပုတ္တရာနှင့် မောဂ္ဂလာန်တို့သည် ချိန်ခွင်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကုန် ၏။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (သမာဓိ) တင်းတောင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) ရဟန်းတို့ ... ။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းမိန်းမ သည် ကောင်းစွာတောင့်တလိုမှု “ငါသည် ခေမာဘိက္ခုနီနှင့် ဥပ္ပလဝဏ် ဘိက္ခုနီတို့ကဲ့သို့ ပညာကြီးသူ၊ သမာဓိကြီးသူ ဖြစ်ရပါ လို၏” ဟု တောင့်တရာ၏။ ရဟန်းတို့ ... ။ ငါ၏တပည့်မ ရဟန်း မိန်းမတို့တွင် ဤခေမာဘိက္ခုနီနှင့် ဥပ္ပလဝဏ်ဘိက္ခုနီတို့သည် ချိန်ခွင်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကုန်၏။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (သမာဓိ) တင်းတောင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) ရဟန်းတို့ ... ။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ဥပါသကာ သည် ကောင်းစွာတောင့်တလိုမှု “ငါသည် စိတ္တသုကြွယ်နှင့် ဟတ္ထကာဠာက သီတင်းသည် (မင်းသား) တို့ကဲ့သို့ ပညာကြီးသူ၊

ကား သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

သမာဓိကြီးသူ ဖြစ်ရပါလို၏”ဟု တောင့်တရာ၏။ ရဟန်းတို့ ...၊  
ငါ၏ တပည့် ဥပါသကာတို့တွင် ဤ စိတ္တသူကြွယ် နှင့်  
ဟတ္ထကာဠာက သီတင်းသည် (မင်းသား) တို့သည် ချိန်ခွင်ကြီး  
သဖွယ် ဖြစ်ကြကုန်၏။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း (သမာဓိ) တင်းတောင်း  
ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကြကုန်၏။

(၄) ရဟန်းတို့ ... ။ သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသော ဥပါသိကာ  
သည် ကောင်းစွာဘောင့်တလိုမူ “ငါသည် ရှင်မုဒုဇ္ဈရာ ဥပါ  
သိကာနှင့် ဝေဠုကဏ္ဍကမြို့သူ နန္ဒမာတာ သေဋ္ဌေးကတော်တို့ကဲ့သို့  
ပညာကြီးသူ သမာဓိကြီးသူ ဖြစ်ရပါလို၏”ဟု တောင့်တရာ၏။  
ရဟန်းတို့ ... ငါ၏ တပည့်မ သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ဤ  
မုဒုဇ္ဈရာနှင့် ဝေဠုကဏ္ဍကမြို့သူ နန္ဒမာတာ သေဋ္ဌေးကတော်  
တို့သည် ချိန်ခွင်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကြကုန်၏။ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း  
(သမာဓိ) တင်းတောင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကြကုန်၏။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော သာသနာတော်  
၏ စံပြချိန်ခွင်ကြီးတို့သည် -

- ၁။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ (နှင့်) အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တည်းဟူသော  
ရဟန်းယောက်ျား သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး
- ၂။ ခေမာထေရီ (နှင့်) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ တည်းဟူသော ရဟန်း မိန်းမ  
သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး
- ၃။ စိတ္တသူကြွယ် (နှင့်) ဟတ္ထကာဠာက သီတင်းသည် (မင်းသား)  
တည်းဟူသော ဥပါသကာ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး
- ၄။ ရှင်မုဒုဇ္ဈရာ (နှင့်) ဝေဠုကဏ္ဍကမြို့သူ နန္ဒမာတာ သေဋ္ဌေး  
ကတော် တည်းဟူသော ဥပါသိကာ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးအားဖြင့်  
သာသနာ့ ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဤ သာသနာ့ ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်တို့၏ အကြောင်းကို ဆရာတော်ဘုရားသည် အကျယ်ပေးဖန်၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ အကျယ်ပေးဖန်၍ ဟောကြားတော်မူသော သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် ဒေသနာလာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သုမြတ်ကြီး ရှစ်ဦးကို၏ အကြောင်းကို ဖတ်နာသူတို့ အလွယ်တကူ ကြည်ညိုခံယူနိုင်ရန် ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း တင်ပြလိုက်ပါသည်။

(က) အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်

အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်းသည် လွန်ခဲ့သော တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ သရဒလုလင်ဖြစ်၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် အလောင်းကား သီရိဝမုန သူကြွယ်ဖြစ်၏။ သရဒလုလင်သည် ရသေ့ ပြု၍ သုရစိရသေ့ဟု ဟွင်၏။ အနောမဒသီ မြတ်စွာဘုရား၏ လက် ယာတော်ရံ နိသဘမထေရ်ကို အားကျ၍ သုရစိရသေ့သည် လက်ယာရံ ဆုကို ပန်၏။ သီရိဝမုန သူကြွယ်ကို လက်ဝဲရံ ဆုပန်ရန် တိုက်တွန်း ၏။ သူကြွယ်လည်း လက်ဝဲရံ ဆုပန်၏။ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ သုရစိရသေ့သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အနီး ဥပတိဿရွာ ရူပသာရိပုဏ္ဏေးမ၏သား ဖြစ်လာ၍ ရွာအမည်ဖြင့် ဥပတိဿလုလင်ဟု အမည်တွင်၏။ ရဟန်းပြု သောအခါ မယ်တော်ကို စွဲ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အမည်တွင်၏။ သီရိဝမုနသူကြွယ်ကား ကောလိတရွာ၌ မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏေးမ၏သား ဖြစ်လာ၍ ရွာအမည်ဖြင့်ပင် ကောလိတလုလင်ဟု အမည်တွင်၍ ရဟန်းပြုသောအခါ မယ်တော်ကို စွဲ၍ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် အမည်တွင်၏။ ထို အရှင်နှစ်ပါးတို့သည် အတူ ဖွား၊ အတူစား၊ အတူကစားဖော် ဖြစ်ကြကုန်၏။

အရွယ်ရောက်သောအခါ အတူတကွ ပွဲကြည့်ရာမှ သံဝေဂကြီးစွာ ရ၍ မသေ (အမတ) တရားရှာရန် သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးထံ၌ ပရိပိုင်ရဟန်း



ပြုကြ၍ “ငါတို့ နှစ်ဦးတွင် သေဘေးမှ လွတ်သော မသေတရား=အမြိုက် တရားကို အဦးဆုံးသိသူက မသိသေးသူကို ပြန်၍ဟောကြစတမ်း”ဟု ကတိကဝတ် ပြုထားကြ၍ တစ်နေ့သ၌ (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁ ရက်နေ့၌) ဥပတိဿပရိဗိုဇ်သည် ပဉ္စဝဂ္ဂီအဝင်အပါ အရှင်အဿဇိ ဆွမ်းခံဝင်စဉ် ဖူးတွေ့ရ၍ ထိုအရှင်ဟောသော “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ” အစချီသော ဂါထာကို နာရလျှင် ဂါထာထက်ဝက် မျှဖြင့်ပင် သောတာပန်ဖြစ်လေသည်။ ကတိကဝတ်ရှိသည့်အတိုင်း မိမိ သိသော တရားကို ကောလိတပရိဗိုဇ်အား ပြန်၍ ဟောသောအခါ ကောလိတပရိဗိုဇ်လည်း သောတာပန် ဖြစ်လေ၏။ ထိုအရှင်နှစ်ပါးတို့ သည် အရံတပည့်ပရိဗိုဇ် နှစ်ရာငါးဆယ်စီတို့နှင့်အတူ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌ ရဟန်းပြုကြ၏။ ရဟန်းပြု၍ ခုနစ်ရက်ရှိလျှင် အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန် ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူသည်။ လဝက် ၁၅ ရက်ရှိသော် အရှင် သာရိပုတ္တရာ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထို အရှင်နှစ်ပါးတို့သည် မြတ်စွာ ဘုရား၏ လက်ယာရံ၊ လက်ဝဲရံ အဂ္ဂသာဝကအစုံ ဖြစ်တော်မူ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပညာအရာ၌ ဧတဒဂ်ရ၍ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်ကား သမာဓိ (တန်ခိုး) အရာ၌ ဧတဒဂ်ရတော်မူ၏။

### အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပညာကြီးပုံ

မြတ်စွာဘုရားသခင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ ဆင်းသက်တော်မူ၍ သင်္ကဿနဂိုရ်ပြည်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ ဘုရားရှင်မေးတော်မူ သော ပြဿနာကို ရှင်သာရိပုတ္တရာသာ ဖြေတော်မူနိုင်၏။ ထိုအခါမှ စ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ပညာအာနုဘော် ကျော်စော၏။ ယခုဘဝမှာ သာ ဤသို့ ပညာကြီးသည် မဟုတ်၊ ရှေးပါရမီဖြည့်စဉ်ကလည်း ပညာ ကြီး၏။ ဆရာရသေ့ ကွယ်လွန်ခါနီး၌ တပည့်တို့က “အဘယ်ဈာန်ကို ရသနည်း”ဟု မေးသည်ကို “နတ္ထိ ကိဉ္စိ”ဟု ပြောခဲ့၏။ ထိုအဖြေကို

ကြားရသော တပည့်အပေါင်းက “ငါတို့ဆရာ ဈာန်မရ”ဟု နားလည်ပုံ လွဲကြ၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်းက အရူပဈာန်သုံးတန် ရကြောင်း ရှင်းပြဖူး၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပညာရှိကို ချီးမြှောက်ပုံ

ဧတဒဂ်ရ ပုဏ္ဏမထေရ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ တွေ့တော်မူ၍ ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးကို မေး၏။ အရှင်ပုဏ္ဏထေရ်လည်း အာဇာနည် မြင်းကသော ရထားခုနစ်တန် ဥပမာဖြင့် ဖြေပေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အရှင် ပုဏ္ဏမထေရ် ဖြေသည်ကို ကြားလတ်သော် -

“ဤသို့ မေးတိုင်း ဖြေနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို တွေ့ပြီးသော်ကား အတူတကွ တစ်ကျောင်းတည်း၌ နေကာမျှလည်း မေးလိုစိတ် ပေါ်လာသောအခါ တစ်ခဏတာ ကင်းကွာခဲ့မှုကား မမေးရဘဲ ဆိုင်းငံ့၍ ကြာတင်လေရာ၏။ အကြားအမြင်ကို တောင့်တ၍ အလို ရှိသောသူ မည်သည်ကား ဤပုဏ္ဏထေရ်ကဲ့သို့ မေးတိုင်း ဖြေအံ့ သောသူကို ခေါင်းခုဖြင့် ဦးခေါင်းထက် အမြဲရွက်၍ နေထိုက်၏။ ဤသို့ ရွက်၍နေမှ မေးလိုသောအခါ ဦးခေါင်းထက်မှ ချ၍ မေးရအံ့ သတည်း။ ငါ ကဲ့သို့သော သူသည် ဤ ပုဏ္ဏထေရ်ကဲ့သို့သော သူကို ခေါင်းခုဖြင့် အမြဲရွက်ထားချင်ပါ၏”ဟု မိန့်တော်မူ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို ချီးမြှောက်ပုံ

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ရဟန်းသံဃာအားလုံး ဆွမ်းခံကြွသော အခါ အထားအသို မသင့်သည်ကို မြင်က မိမိကို ကဲ့ရဲ့အံ့သည်ဟု ကျောင်းစဉ်လှည့်၍ တံမြက်လှည်းသင့်ရာ၌ လှည်းကျင်း၏။ အမှိုက်ပုံ ကိုတွေ့သော် ကျုံး၏။ အသုံးအဆောင်တို့ကို နေရာတကျ ထား၏။ မကျန်းမာသူတို့ကိုလည်း ဆေးဝါးလှီးလိမလို မေး၍ ရအောင်ရှာ၏။ သူနာ စောင့်ကိုလည်း စောင့်ချင်အောင် အားပေး၏။ မြတ်စွာဘု ရား ဒေသ

စာရီ ကြွချီတော်မူသောအခါ အသက်ကြီးသူတို့ အသက်ငယ်သူတို့ကို လိုက်မိမိနိုင်သည်ကို သပိတ်သင်္ကန်းကို ထည့်လေ့ရှိ၏။ ခြေ လက် စသည်တို့ကို ဆီ နနွင်း ဆုပ်နယ်စေ၍ ကျန်းမာအောင် ပြုလေ့ရှိ၏။

တရားဖြင့် ချီးမြှောက်သည်ကား ပုထုဇန်ကို သောတာပန်ဖြစ်အောင် အကြိမ်ကြိမ် ဟောပြောဆုံးမ၏။ ဤသို့လျှင် ရဟန္တာဖြစ်သူပေါင်း မရေနိုင်အောင် ရှိ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ အဆုံးအမခံပုံ

တစ်ရံရောအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သင်္ကန်းရုံတော်မူသော် အမှတ်မဲ့ဖြစ်၍ သင်္ကန်းအစွန်းအနား မညီမညာ ဖြစ်လေသတတ်။ အသက်ခုနစ်နှစ်အရွယ်မျှသာ ရှိသေးသော ပြုသစ်စ သာမဏေငယ်က “အရှင်ဘုရား ...၊ ဤသို့လည်း ဝတ်ကောင်းပါသလား” ဟု ရှိခိုးလျက် လျှောက်၏။ အရှင်မြတ်လည်း မညီမှန်းသိ၍ ကွယ်ရာ၌ ညီညွတ်အောင် ပြင်ဆင်ဝတ်ပြီးမှ သာမဏေငယ်၏ ရှေ့သို့ ပြန်ကြွလာ၍ ဆုံးမတရားကို ရိုသေသောအားဖြင့် လက်အုပ်ချီတော်မူလျက် “မွေးဖွားသည်မှ ခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသော ထိုနေ့ပင် ရှင်ပြုပြီးစဖြစ်သော သာမဏေငယ်ကသော်မူလည်း ငါ့ကို ဆုံးမသည် ဖြစ်စေ၊ ငါသည် ဦးထိပ်ဖြင့် ခံယူပါ၏” ဟု မိန့်ဆိုကာ အဆုံးအမကို ခံတော်မူ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဆရာကို ပူဇော်ပုံ

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အရှင်အဿဇိထံမှ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ” အစရှိသော တရားဂါထာကို ကြားနာရသဖြင့် ရှေးဦးစွာ သောတာပန်ဖြစ်ရသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဆရာအရင်းဟု ရိုသေစွာ အရှင်အဿဇိရှိရာအရပ်သို့ ဦးခေါင်းပြု၍ “ဦးခေါင်းရင်း၌ ငါ့ဆရာရှိသည် ဖြစ်စေသတည်း” ဟု အမြဲလျှင် ဆောက်တည်တော်မူ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ခိတ်ထားနူးညံ့ပုံ

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် “သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်ကို ထား၍ ပညာအရာ ငါ့ကို တူသူမရှိ”ဟု သိတော်မူ၏။ သို့သော် ပရိသတ်၌ကား “ငါ၏ ကိုယ်ကို ကိုယ်ဟု ငါမမှတ်၊ နင်းနယ်စရာ ခြေသုတ်ပုဆိုးကဲ့သို့၊ သူတစ်ပါး ညှဉ်းဆဲစရာ ဒွန်းစက္ကားကိုယ်ကို နှိမ့်ချသကဲ့သို့၊ အစွယ် ကျိုးသော မြွေ၊ ဦးချိုကျိုးသော နွားကဲ့သို့၊ သီတင်းသုံးဖော်တို့အား ရိုသေမြတ်နိုးစွာ ငါ နှိမ့်ချသတည်း”ဟု မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချတော်မူလေ့ ရှိ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ အမျက်သိမ်းဆည်းနည်း

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သူတစ်ပါးအား အမျက်မရှိရာသော တရားကိုလည်း ဟော၏။ အမျက်မရှိသူ၏ အကျင့်ကိုလည်း ကျင့်၏။

၁။ ပုံသကူကောက်သူသည် ကောင်းရာကိုသာ ယူ၍ မကောင်း ရာကို ဖယ်ရှားပစ်သကဲ့သို့ ကိုယ်ကျင့်မကောင်းဘဲ နှုတ်ထွက်မှု ကောင်းသူ ဖြစ်မူကား ကိုယ်ကျင့်ကို မရေတွက်ဘဲ နှုတ်ထွက်မှု ကိုသာ နှလုံးသွင်း၍ အမျက်ရန်ငြိုး ငြိမ်းစေရာ၏။

၂။ ရေညှိမြွေနေသော ရေကန်ကို ရေညှိကိုဖယ်၍ ရေကြည်ကို သောက်သကဲ့သို့ နှုတ်ထွက်မကောင်းဘဲ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသူ ဖြစ်မူကား နှုတ်ထွက်မှုကို မရေတွက်ဘဲ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသည် ကိုသာ နှလုံးသွင်း၍ အမျက်ရန်ငြိုး ငြိမ်းစေရာ၏။

၃။ နွားခြေရာကွက်မှ ရေကို ရေအလွန်ငတ်သူသည် လက်ဖြင့် ခပ်၍ မသောက်သာသဖြင့် ရွံ့ညွန်အလူးခံကာ ဝပ်၍ သောက် သကဲ့သို့ အကျင့်လည်းမကောင်း၊ နှုတ်ထွက်လည်းမကောင်းသူကို တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်နှလုံးကြည်ဖွယ် ရှိငြားမူကား စိတ်နှလုံးကြည် ခြင်းကို အကြောင်းပြု ၍ အမျက်ရန်ငြိုး ငြိမ်းစေရာ၏။

၄။ တောခရီး၌ အထီးကျန်လူသည် ဆေးဝါးလည်းမရ၊ ရောဂါလည်း အနှိပ်စက်ခံနေရ၏။ ထိုသူကို မြင်သူအပေါင်းသည် မသနားဘဲ မနေနိုင်ရာ။ ဤသို့ နှလုံးကြည်ဖွယ် မဟုတ်စေကာမူ သနားကာမျှ သနားမှု၍ အမျက်ရန်ငြိုး ငြိမ်းစေရာ၏။

၅။ ကြာမျိုးငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သာယာသော ရေကန်သို့ ရောက်သူတိုင်းသည် စိတ်ချမ်းသာ ကြည်နူးရသကဲ့သို့ ကိုယ်နှုတ် နှလုံး သုံးပါးလုံး၌ စိတ်ကြည်နူးဖွယ်ရှိသူကို အဘယ်သူသည် အမျက်ရန်ငြိုး ပြုအံ့နည်း။

ဤသို့လျှင် ရန်ငြိုး ဖြေနည်း ငါးပါးတို့ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် ဟောတော်မူ၏။

**အရှင်သာရိပုတ္တရာ သည်းခံတော်မူပုံ**

တစ်ရံခါသော် ဘုရားရှင်၏ ရှေ့တော်မှောက် သံဃာ့အလယ်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ တရားဟောတော်မူနေ၏။ လာဠုဒါယီရှင်မိုက်က “အရှင်ဟောတာ တရားမဟုတ်”ဟု ဆို၏။ မသိ၍ဆိုသော ထိုရှင်မိုက်၏ စကားကို အမှုမထားဘဲ ဟောမြဲဟော၏။ ရှင်မိုက်လည်း သုံးကြိမ်တိုင် ပစ်ပယ်၏။ မည်သူမျှ သာဓုနမော် မခေါ်ချေ။ ထို့ကြောင့်လည်း အရှင်မြတ်သည် တရားမဟောဘဲ နေတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် မည်သို့မျှ မဆိုဘဲ သည်းခံတော်မူ၏။

**(၂) အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တန်ခိုးကြီးပုံ**

ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ကဲ့သို့ တန်ခိုးကြီးသူ မရှိချေ။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည် တန်ခိုးအစွမ်းဖြင့် သူတစ်ပါး၏ ချမ်းသာကို ရှာလေ့ရှိ၏။ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ငရဲပြည်သို့ ကြွတော်မူ၍ အေးမြအောင် ဖန်ဆင်းကာ ငရဲသားတို့ကို သက်သာရာ ရစေ၏။

လှည်းဘီးပမာဏရှိသော ကြာပွင့်ဖန်ဆင်း၊ ထိုကြာပွင့်ထက် နေတော် မူလျက် ငရဲသားတို့အား တရားဟောတော်မူ၏။ နတ်ပြည်သို့ ကြွတော် မူ၍ နတ်တို့၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ထုတ်ဖော်ကာ သစ္စာလေးပါး တရား ဟောတော်မူ၍ ကျွတ်စေ၏။ လူ့ပြည်ပရိသတ်တို့အား ငရဲပြည် ၏ ဆင်းရဲ၊ နတ်ပြည်၏ ချမ်းသာကို ဟောပြော ထိတ်လန့်စေ၍ သာသနာတော်၌ သဒ္ဓါကြည်ညိုစေ၏။ ဤသို့ တန်ခိုးကြီးသဖြင့် နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကို နှိမ်နင်းတော်မူ၏။

**တိရစ္ဆာနကထာ ခြောနေသော ရဟန်းတို့ကို ထိတ်လန့်စေခြင်း**

တစ်ရံရောအခါ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်၌ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် ရဟန်းငယ်၊ သာမဏေငယ်တို့သည် သာသနာတော်အား ကျေးဇူးမပြု၊ မဂ်ဖိုလ်၏ ဖိလာကန့်လန့်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနကထာ စကားကို ပြောဆိုနေကြကုန်၏။ ဘုရားအလိုတော်ကို သိတော်မူသော အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ တိုက်ခန်း ပေါင်း တစ်ထောင်ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းပြာသာဒ် ကြီးကို ခြေမနှင့် ခြေညှိုးအကြား ညှပ်၍တွန်းလှဲသဖြင့် ပြာသာဒ်ကြီး တုံးလုံးလဲ၏။ တိရစ္ဆာနကထာ ပြောနေသော ရဟန်းသာမဏေတို့ ထွက်ပြေးကြ၍ ဘုရားအထံတော်၌ ချဉ်းကပ်ကြကုန်၏။ ဘုရားရှင်က ထိုရဟန်းသာမဏေတို့နှင့် သင့်လျော်သော တရားစကားကို ဟောကြား တော်မူ၏။

**သိကြားမင်းကို ဆုံးမပုံ**

တစ်ခါသော် သိကြားမင်းသည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ချဉ်း ကပ်၍ လောဘ ဒေါသ ကုန်ရာသောတရား တောင်း၏။ မြတ်စွာဘုရား က တဏှာသင်္ခယသုတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ နောင်သောအခါ သိကြား မင်းသည် စည်းစိမ်ယစ်မူး၍ တရားတော်ကို မေ့ခဲ့၏။ ထိုအကြောင်းကို

သိတော်မူသော အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည် နတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၍ သိကြားမင်းစံရာ ဝေဇယန္တာ နန်းပြာသာဒ်ကို ခြေဖျားဖြင့်တို့ကာ သွက် သွက်ခါ လှုပ်ချောက်ချားစေ၏။ သိကြားမင်း ထိတ်လန့်ကာ တရား တော်ကို ပြန်၍ သတိရလာ၏။

(၁) ခေမာထေရီ

လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့် တော်မူစဉ် ခေမာထေရီအလောင်းသည် ဟံသာဝတီပြည်၌ သေဋ္ဌေး သမီးဖြစ်၍ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်ပြီး တရားတော်ကို နာယူ၏။ သရဏဂုံ ဆောက်တည်၏။ ဘုရားရှင်ကို ပင့်၍ သံဃာတော် နှင့်တကွ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းကပ်ပြီးလျှင် ရဟန္တာထေရီမ တစ်ပါး ကို ပညာကြီးသော အရာ၌ ဧတဒဂ် ထားတော်မူသည်ကိုမြင်၍ ထိုဆုကို ပန်ဆင်၏။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြား တော်မူ၏။ မိန့်ကြားတော် မူခဲ့သည့်အတိုင်း အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာ ဘုရား လက်ထက်တော်၌ သာဂလပြည် မဒ္ဒရာဇ်မင်း၏ သမီးတော် ဖြစ်လာ၏။ သူ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်သောအခါ အိမ်တော်အလုံး စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ ဥပဒ္ဒဝေါမရီ ဘေးမဲ့ ငြိမ်းချမ်းစွာဖြစ်ရကား “ခေမာ မင်းသမီး”ဟု တွင်၏။ အရွယ်ရောက်သောအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီး၏ မိဖုရား ဖြစ်လာ၏။

ခေမာမိဖုရားသည် ရုပ်အဆင်း၌ တပ်မက်မာန်ယစ်လျှဖြစ်ရကား “ရုပ်အဆင်းကို မြတ်စွာဘုရား ကဲ့ရဲ့လျက် တရားဟောသတဲ့”ဟု ကြား ၍ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ မကပ်ပုံချေ။ ထို့ကြောင့် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ဝေဠုဝန်ဥပျာဂဲ့ တော်၏ သာယာပုံကို သိချင်းသိကုံး၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ခေမာ မိဖုရား သွားချင်အောင် ဖြားယောင်း၏။ ဝေဠုဝန်ဥပျာဂဲ့၏ သာယာပုံ

ကို ခံစားရင်း ခေမာမိဖုရားသည် ဘုရားကျောင်းတော်သို့ ရောက်၍ တရားနာရလျှင် လူအဖြစ်နှင့်ပင် ရဟန္တာမဖြစ်၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်ပြီး ရဟန်းပြု၍ ခေမာထေရီဟု အမည်တွင်လျက် ပညာကြီးသော ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို ရရှိလေ၏။

ခေမာထေရီ ပညာကြီးပုံ

“ခေမာထေရီသည် ပညာရှိ၏၊ တတ်သိလိမ္မာ၏၊ အကြားအမြင် များ၏၊ အဆန်းတကြယ်တရားကို ဟောတတ်၏၊ ပညာပဋိဘာန် ကောင်း၏” ဟု ကျော်စောသံကြား၍ နက်နဲသော ပြဿနာကို ကောသလမင်းကြီး မေးမြန်းလေ၏။ “သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သလော၊ မဖြစ်လေသလော၊ ဖြစ်သည်လည်းရှိ၊ မဖြစ် သည်လည်း ရှိသလော၊ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်လော” ဟု မေးသောအခါ ခေမာထေရီက လေးချက်လုံးပင် မြတ်စွာဘုရား မဟောဟု ဖြေ၏။ ထို့နောက် ကောသလမင်းကြီးက ထို ပြဿနာလေးချက်ကိုပင် မြတ်စွာဘုရားအား မေးလျှောက်သော အခါ လေးချက်လုံးပင် ကိုယ်တော်မြတ် မဟောဟု ပြန်လည်ဖြေကြား တော်မူသည်။ ဤသို့လျှင် ခေမာထေရီသည် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော် ကျ သိနိုင်သော ဉာဏ်ပညာ ရှိပေ၏။

(၂) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ

လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့် တော်မူသောအခါ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ အလောင်းသည် ဟံသာဝတီပြည် ၌ မြတ်သောအမျိုးသမီးဖြစ်၍ ဘိက္ခုနီမ တစ်ပါးကို တန်ခိုးကြီးသော အရာ၌ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ချီးကျူးတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ သံဃာနှင့်တကွ ဘုရားရှင်ကို ခုနစ်ရက် ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီး



ခေါ် သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

လျှင် “တန်ခိုးကြီးသောရဟန်း တို့တွင် ဧတဒဂ်ရချင်ပါ၏”ဟု သင်္ကန်း အစုံ ပရိက္ခရာနှင့်တကွ ကြာညိုပန်းဖြင့် ပူဇော်၍ ဆုတောင်းခဲ့ ဗျာဒိတ်ခံ ခဲ့လေသည်။

အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ သာဝတ္ထိပြည် ဝယ် သေဋ္ဌေးသမီး ဖြစ်လာ၍ ကြာညိုပွင့်ချပ်နှင့်တူသော အဆင်းရှိသော ကြောင့် ဥပ္ပလဝဏ်ဟု အမည်တွင်၏။ အရွယ်ရောက်သောအခါ ဇေယျဒိပ်ကျွန်း တပြင်လုံးမှ မင်းများ၊ သေဋ္ဌေးများက တောင်းလာရကား အဖသေဋ္ဌေး မပေးသာ၍ “ရဟန်းပြုလိုသလော”ဟု သမီးကို စူးစမ်းရာ “ရဟန်းပြုပါအံ့”ဟု ဝန်ခံသဖြင့် ဘိက္ခုနီမတို့၏ အထံ၌ ရဟန်းမိန်းမ ပြုစေ၏။ လဝက်မျှ မစေခင်ပင် သစ္စာလေးပါး သိမြင်၍ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်လေးပါးသို့ရောက်သော ရဟန္တာမိန်းမ ဖြစ်လေ၏။ တန်ခိုးကြီး သောအရာ၌ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိလေ၏။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ တန်ခိုးကြီးပုံ

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကား သံသရာတွင် ကျင်လည်သောအခါ ဘုရား အလောင်းနှင့်အတူတကွ ဖြစ်ရစဉ်တွင် ဘုရားအလောင်းအတွက် ဘဝ ကုဋေတစ်သောင်းမျှ မိမိအသက်ကို စွန့်ပူးသည်ဟူ၏။ (ခု-၄=အပဒါန ၂၊ နှာ ၂၃၁၊ ဂါထာ နံပါတ် ၄၀၆။) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ရဟန္တာ ဖြစ်လေ လျှင် မိမိ၏ တန်ခိုးကို ပြ၍ -

မြတ်စွာဘုရား ... ၊ ရှင်တော်ဘုရား၏ သားတော်ကား ရာဟုလာ ပါတည်း၊ သမီးတော်ကား ဥပ္ပလဝဏ်ပါတည်း၊ သမီးတော်ဖြစ်သော တပည့်တော်မ၏ တန်ခိုးကို ရှုတော်မူပါ၊ ရှင်တော်ဘုရားအား အစွမ်းပြ ပါအံ့ ဘုရား။

ကလေးသူငယ်သည် ကစားသောအခါ လက်ဝါးပြင်၌ ဆီကို ထည့် သကဲ့သို့ မဟာသမုဒ္ဒရာ လေးစင်းတို့ကို လက်ဝါးပြင်၌ ထည့်၍ ပြ၏။

လုလင်ပျိုသည် စိထားသော အုတ်ချပ်ကို ထက် အောက်ပြောင်းပြန် လှန်၍ ပြသကဲ့သို့ မဟာပထဝီ ဤမြေကြီးကို အထက် အောက် ပြောင်း ပြန်လှန်၍ လက်ဖဝါး၌ ထည့်၍ ပြ၏။

အဆင်းအရောင် အမျိုးမျိုးရှိသော မိုးရေကို ရွာသွန်းစေပြီး စကြဝဠာလောက် ကျယ်ပြန့်သော လက်ဖဝါးကို ဖန်ဆင်း၍ လူများကို မိုးမစိုရအောင် ကာကွယ်ပေး၏။

သတို့သမီးငယ်သည် ဆုံငယ်ဖြင့် စပါးကို ထောင်း၍ ကစား သကဲ့သို့၊ မြေအပြင်ကို ကျောက်ဆုံပြု၍ လည်းကောင်း၊ ကျောက်တောင် များကို စပါးပြု၍ လည်းကောင်း၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကို ကျဉ်ပွေအဟန်ပြု၍ လည်းကောင်း ထောင်းထု၍ ပြပေ၏။

ဤသို့ စသည် တန်ခိုးအမျိုးမျိုးပြု၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး သတည်း။

(က) စိတ္တသူကြွယ်

လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့် တော်မူသောအခါ စိတ္တသူကြွယ် အလောင်းသည် ဟံသာဝတီပြည်ဝယ် မြတ်သောအမျိုး၌ဖြစ်၍ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက ဒကာတစ်ဦးကို တရားစာပေ ဟောတတ်သောအရာ၌ ဧတဒဂ်ထားတော်မူသည်ကို မြင်၍ “ဤနည်းအတူ ဖြစ်ပါချင်၏” ဟု အလှူပေး၍ ဆုတောင်းခဲ့၏။ ဤဘုရားလက်ထက်တော်၌ မဂဓတိုင်း မစ္ဆိကာသဏ္ဍပြည်ဝယ် သေဋ္ဌေး မျိုး၌ ဖြစ်လေ၏။ ထိုသူ ဖွားသောအခါ ပုဆစ်ဒူးနစ်မျှ ပန်းမိုးရွာသွန်း၍ တစ်ပြည်လုံး အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းအတိ ဆန်းကြယ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ “စိတ္တသတို့သား” ဟု အမည်မှည့်၍ အဖကွယ်လွန်သော အခါ မစ္ဆိကာသဏ္ဍပြည်၌ သေဋ္ဌေးအရာကို ရလေ၏။

ခါး သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

ထို စိတ္တသူကြွယ်သည် ပဉ္စဝဂ္ဂိ အဝင်အပါ အရှင်မဟာနာမ မထေရ် ကို ကြည်ညိုလှသဖြင့် အဗ္ဗာဠကမည်သော ကျောင်းတိုက် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်း၍ အမြဲပင် ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေး၏။ အရှင်မြတ် လည်း စိတ္တသူကြွယ် နှစ်ခြိုက်သော အာယတနတရားကို ဟောကြား လေရာ စိတ္တသူကြွယ်သည် အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။

ဤသို့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပြီးသော်လည်း ဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရ သေးဘဲ အခါလေးမြင့် ကြာခဲ့၏။ မစ္ဆိကာသဏ္ဍပြည်နှင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ကား ယူဇနာသုံးဆယ် ဝေးကွာ၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် လှူဖွယ်ပစ္စည်း တို့ကို လှည်းအစီးငါးရာ အပြည့်တင်၍ “ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်လိုသူတို့ လိုက်ကြလော့” ဟု စည်လည်စေ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ သွားသောအခါ လမ်းခရီး၌ နတ်တို့ ပူဇော်ကြကုန်၏။

ဘုရားရှင်ထံရောက်၍ ရှိခိုးပူဇော်ခိုက် အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းမိုး ရွာ၏။ ဘုရားရှင်တော်ထံ၌ လခွဲလောက်မျှနေ၍ အလှူပေး၏။ ထိုလှူ သမျှသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်က ပို့လာသော လက်ဆောင်မျှသာတည်း။ မိမိ ပါခဲ့ရင်း ပစ္စည်းတို့ကား အရာမယွင်းလေ။ ထို့ကြောင့် သံဃာအား ပုံ၍ လှူခဲ့၏။ အလွတ်ဖြစ်သော လှည်းအစီး ငါးရာတို့ကို နတ်တို့က ရတနာခုနစ်ပါး အပြည့် ဖြည့်ပေးကြ၏။ နောင်သောအခါ စိတ္တ သူကြွယ်သည် တရားဟောကောင်းသူ (ဓမ္မကထိက) လူ ဥပါသကာတို့ တွင် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဧတဒဂ်အရာ၌ မြတ်စွာဘုရား ထားတော် မူ၏။

**စိတ္တသူကြွယ်၏ ပညာရှိအကျင့်**

စိတ္တသူကြွယ်၏ အကျင့်ကား ပညာလည်းရှိ၏။ ပညာရှိသော အကျင့်ကိုလည်း ကျင့်၏။ ပညာရှိမည်သည်ကား -

- (၁) သူ့အမေးကို အသင့်အားဖြင့် သိသာအောင် ဖြေတတ်၏။
- (၂) အသင့်အားဖြင့် ဖြေသာအောင် သူ့ကိုလည်း မေးတတ်၏။
- (၃) အသင့်အားဖြင့် သိသာအောင် ဖြေသော် နှစ်လိုဝမ်းမြောက်စွာ ကောင်းချီးပေးတတ်၏။

ဤ သုံးပါးကား ပညာရှိ အကျင့်ပေတည်း။ ဤသုံးပါးလုံးကို စိတ္တ သူကြွယ်သည် ရိုသေစွာ ကျင့်သုံး၏။

သူကြွယ် မေး-ဖြေ ဝံ

ဘုရားတပည့် ပုထုဇန်ရဟန်းတို့သည် သံယောဇန တရားနှင့် သံယောဇနိယတရား ဤနှစ်ပါးတို့၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မသိကြ၍ “စကားနှစ်ခွန်းကိုကား ဆို၏၊ အနက်သော်ကား အတူတူတည်း”ဟု အချို့က ဆို၏။ ပြဿနာ ဖြစ်သည်ကို စိတ္တသူကြွယ် ကြား၍ ဤသို့ ဖြေ၏။

သံယောဇနတရား ဟူသည်လည်း အနက်တစ်ပါး၊ သံယောဇနိယ တရားဟူသည်လည်း အနက်တစ်ပါး။ နွားနက်လည်း တစ်ခု၊ နွားဖြူလည်း တစ်ခု၊ နွားနက် အလိုလိုလည်း နွားဖြူကို မကွဲကွာအောင် မပြု၊ နွားဖြူ အလိုလိုလည်း နွားနက်ကို မကွဲကွာအောင် မပြု။ အကြင်အခါ ကြီး၊ ထမ်းပိုးနှင့် တွဲ၍ ချည်၏။ ကြီး၊ ထမ်းပိုးသည်သာလျှင် နွားနှစ်ကောင်ကို မကွဲကွာအောင် ပြုသတည်း။

ကြီး၊ ထမ်းပိုးကား သံယောဇနတရားနှင့် တူ၏။ သံယောဇနတရားဟူသည် တပ်ခြင်း=ရမ္မက်တည်း။ သံယောဇနိယတရား ဟူသည် ကား အာရုံနှင့် ဒွါရတည်း။ အကြင်အခါ အဆင်းကို တပ်မက်၏၊ ထိုအခါ အဆင်းကို မျက်စိဖြင့် ကြည့်၏။ အကြင်အခါ အသံကို တပ်မက်၏။ ထိုအခါ အသံကို နားဖြင့် နာ၏။ အာရုံခြောက်ပါး ဤနည်း

တည်း။ ဤသို့ ဖြေနိုင်သည်ကို “ဘုရားအလိုတော်ကို သိပေသည်”ဟု ရဟန်းတို့ ချီးမွမ်းကြ၏။

တစ်ရံရောအခါ ဘုရားတပည့်သား ရဟန်းတို့ကို စိတ္တသူကြွယ်က “နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသူလည်း စိတ်မရှိ၊ သေသောသူလည်း စိတ်မရှိ၊ ဤနှစ်ပါး အထူးကား အဘယ်နည်း”ဟု ပြဿနာမေး၏။ ဘုရားတပည့်သား ရဟန်းတို့က “သေသူကား အသက်ဣန္ဒြေ မရှိ၊ မျက်စိနား စသည် ဖောက်ပြန်၏။ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသူကား အသက်ဣန္ဒြေ ရှိ၏။ မျက်စိ၊ နား စသည် မဖောက်ပြန်”ဟု ဖြေ၏။

ဤသို့ ဖြေသည်ကို စိတ္တသူကြွယ် အလွန်အားရ၍ ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့လှူဒါန်း ပူဇော်လေသည်။

(ခ) ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည် (မင်းသား)

လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည် (မင်းသား) အလောင်းသည် ဒါယကာတစ်ဦးကို ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက “သင်္ဂဟတရား လေးပါးဖြင့် သဂြိုဟ်ထောက်ပံ့သော သူတို့တွင် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဧတဒဂ်ထားတော်မူသည်ကို မြင်၍ အလှူပေးပြီးလျှင် ထိုဧတဒဂ်ဆုကို တောင်းခဲ့လေသည်။ သူသည် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ။ လက်ထက်တော်အခါ၌ အာဠဝိပြည်ဝယ် အာဠဝက မင်းကြီး၏သား အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာ၏။

ခမည်းတော် အာဠဝက မင်းကြီးသည် အာဠဝကဘီလူး၏ အစာဖြစ်ခဲ့ရကား “တစ်နေ့လျှင် လူတစ်ယောက်နှင့် ထမင်းတစ်အိုးကျ ပို့ပါမည်” ဟု အာမခံ၍ နေ့စဉ် ပို့ခဲ့ရရာ ၁၂ နှစ်တိုင် ကြာခဲ့လေသည်။ တိုင်းပြည်အလုံး ပို့စရာ လူကုန်၍ မင်းကြီး၏သားတော် အာဠဝက မင်းသားအလှည့်သို့ ရောက်ခဲ့လေ၏။ ထိုနေ့၌ မြတ်စွာဘုရားသည်

အာဠဝကဘီလူးကို တရားဟော ချေချွတ်တော်မူသဖြင့် အာဠဝက  
ဘီလူး သောတာပန် ဖြစ်လေသည်။

၁။ အာဠဝကဘီလူး သောတာပန် တည်ပြီးနောက် သူ့အစီးအပွား  
ကို ကျင့်မည့်အကြောင်း လျှောက်ထားသော ဂါထာဆုံးခြင်း

၂။ ညဉ့် မိုးလင်းခြင်း

၃။ နတ်တို့ သာဓုကောင်းချီး ကြွေးကြော်ခြင်း

၄။ အာဠဝကမင်းသားကို အာဠဝကဘီလူးထံ အစာပို့လာသူတို့  
ရောက်ရှိလာခြင်း

ဤ လေးပါး တပြိုင်နက် ဖြစ်လေ၏။

မင်းချင်းတို့လည်း အာဠဝက မင်းသားလေးကို ဘီလူးလက်သို့  
ထည့်ကြ၏။ သောတာပန်လည်း ဖြစ်၊ ဘုရားရှေ့တော်မှောက်၌လည်း  
ဖြစ်၍ ဘီလူးသည် အလွန်ရှက်နိုးလျက် မင်းသားကလေးကို လက်ဖြင့်  
ပွေယူပြီး “ဤမင်းသား၏ စီးပွားချမ်းသာ အလိုငှာ မြတ်စွာဘုရား  
ခံတော်မူပါ”ဟု လျှောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်တော်သို့ ဆက်ကပ်  
လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း ခံတော်မူ၍ ဘီလူးအားလည်းကောင်း၊  
မင်းသားအားလည်းကောင်း မင်္ဂလာမှု ပြုဖို့ရန် (ဂါထာဆိုလျှင် ၄ ပါဒစီ  
ရှိခဲ့ရာ) စတုတ္ထပါဒ တစ်ပါဒကို လျှော့၍ ဂါထာ ၃ ပါဒ ဟောတော်မူ  
၏။ မင်းသားငယ် သရဏဂုံ တည်ဖို့ရန် အာဠဝကဘီလူးက စတုတ္ထ  
ပါဒကို ဖြည့်စွက် ရွတ်ဆို လျှောက်ထားပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားက  
မင်းသားငယ်ကို “ဤ မင်းသားငယ်ကို ကြီးပြင်းအောင် ကျွေးမွေးပြီး  
ငါဘုရားအားသာလျှင် ပြန်ပေးကြ”ဟု မိန့်ဆို၍ မင်းချင်းတို့အား ပေး  
တော်မူလေသည်။

ဤသို့ မင်းချင်းတို့လက်မှ ဘီလူးလက်သို့၊ ဘီလူးလက်မှ မြတ်စွာ  
ဘုရား လက်တော်သို့၊ မြတ်စွာဘုရားလက်တော်မှ မင်းချင်းတို့လက်သို့

အဆင့်ဆင့် ရောက်သည်ကို အစွဲပြု၍ မင်းသားငယ်၏ အမည်မှာ ဟတ္ထကာဠာဝကဟု အမည်တွင်လေ၏။

ဟတ္ထကာဠာဝကမင်းသား ကြီးပြင်းလာသောအခါ မြတ်စွာဘုရား တစ်ကြိမ် ကြွလာ၍ ယင်းတိုက်တောတွင် အရိပ်ကျသော သစ်ပင် အောက် ခယောင်းမြေ၌ သစ်ရွက်ခြောက်ခင်း၍ နေတော်မူ၏။ ဟတ္ထ ကာဠာဝက မင်းသားသည် နောက်လိုက် ငါးရာတို့နှင့်အတူ တောလှည့် စဉ် ဖူးတွေ့ရ၍ “မြတ်စွာဘုရား ...၊ ချမ်းသာစွာ နေတော်မူရပါ၏လော” ဟု မေးလျှောက်သည်တွင် မြတ်စွာဘုရားက “လောကလူတို့ ချမ်းသာ စွာ နေရသည်နည်းတူ ချမ်းသာစွာ နေရ၏”ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဟတ္ထကာဠာဝက မင်းသားက “မြတ်စွာဘုရား ...၊ ယခုအခါ ဆောင်း ဥတုဖြစ်၍ ချမ်းအေးလှပါ၏။ ဆီးနှင်းအကာ သစ်ရိပ်ကလည်း ကျ၏။ ဝတ်တော်မူသည့် သင်္ကန်းကလည်း ကိုယ်အလုံး မလုံနိုင်၊ လေအေးက လည်း တိုက်ခတ်ပါ၏။ မြေခယောင်း၌ သစ်ရွက်ခြောက်ကိုသာ ခင်း ထားပါ၏။ သို့ပါလျက် ချမ်းသာစွာ နေရ၏ဟု အဘယ့်ကြောင့် မိန့် တော်မူပါသနည်း”ဟု မေးလျှောက်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားကလည်း “အိစက်ညက်ညောသော မွေ့ရာ၌ အိပ်ရ သော သူကြွယ်သည် ချမ်းသာစွာ အိပ်ရနေရသည် မည်သလော”ဟု မေးတော်မူသောအခါ မင်းသားက “နေရပါ၏”ဟု လျှောက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရားက တစ်ဖန် “ထိုသူကြွယ်သည် တစ်ခါတရံ လောဘ ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒေါသကြောင့် လည်းကောင်း၊ မောဟကြောင့် လည်းကောင်း ပူပန်ရာ၏လော”ဟု မေးတော်မူသောအခါ မင်းသားက “ထိုအကြောင်း သုံးပါးကြောင့် ပူပန်ပါ၏”ဟု တင်လျှောက်၏။ မြတ်စွာ ဘုရားက လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ လုံးဝ မရှိသဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေ ရ၏။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ငြိမ်းသူကား အခါခပ်သိမ်း ချမ်းသာစွာ

နေရ၏ ။ ဟု မိန့်တော်မူ၏ ။ ထိုတရားအဆုံး၌ ဟတ္ထကာဠာက မင်းသာ အနာဂါမ် တည်လေ၏ ။

(၁) ရှင်မဇ္ဈတ္တရာ

လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ ရှင်မဇ္ဈတ္တရာ အလောင်းသည် ဟံသာဝတီပြည်၌ မြတ်သောအမျိုးသမီး ဖြစ်၍ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ကို အကြားအမြင် များသောအရာ၌ ဧတဒဂ်ထားတော်မူ သည်ကို မြင်ရ၍ ထိုဆုကို ပန် ဗျာဒိတ်ခံခဲ့၏ ။ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာ ဘုရား လက်ထက်တော်၌ ကောသမ္မိပြည်ဝယ် ယောသိတသေဋ္ဌေး၏ အထိန်းတော် သမီး ဥတ္တရာ ဖြစ်လာ၏ ။

သူသည် ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက် ဗာရာဏသီပြည်၌ သေဋ္ဌေး သမီးဖြစ်စဉ် ရဟန္တာထေရီမ တစ်ပါးကို ခိုင်းစေဖူး၍ ယခုဘဝ ကျွန်မ ၏သမီး ဖြစ်လာရ၏ ။ ဥတေနမင်း၏ မိဖုရား သာမာဝတီ၏ အစေး အပါး ဖြစ်လာ၏ ။ ကဿပ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား တို့၏ အကြားတွင် ဗာရာဏသီမင်း၏ မိဖုရားဖြစ်စဉ် ကျောကုန်းသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်ကို အတုပြုမှု၍ မိန်းမချင်း ရယ်ဖွယ်ပြုမှုခံမိသော ကြောင့် ကျောကုန်း၏ ။ ထို့ကြောင့် အမည်ရင်း=ဥတ္တရာတွင် ကျော ကုန်း=ခုဒ္ဒကို ဝိသေသနပြု၍ ခုဒ္ဒတ္တရာဟု အမည်တွင်လေသည် ။

တစ်ရံရောအခါ သာမာဝတီ မိဖုရားအတွက် ပန်းဝယ်စဉ် ပန်းသည် မှူး၏ အိမ်၌ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ တရားနာရ၍ တရားကိုလည်း မှတ်မိ၊ သောတာပန်လည်း ဖြစ်ပြီး ထိုအကြောင်းကို သာမာဝတီ မိဖုရား အား ပြန်ကြား၏ ။ သာမာဝတီ မိဖုရားနှင့်တကွ မောင်းမအပေါင်း ခုဒ္ဒတ္တရာထံမှ တရားနာကြရ၍ အားလုံး သောတာပန် ဖြစ်ကြလေ၏ ။ ထိုအခါမှစ၍ ခုဒ္ဒတ္တရာကို ရှိခိုးကုန်လျက် မြတ်သောဆရာအရာ၌ ထား



ကြပြီးလျှင် နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဘုရားရှင်ထံ တရားနာ၍ ပြန်ဟောစေကြ၏။ ကြာသောအခါ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် အကြားအမြင်များ၍ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ဥတ္တရာသည် အကြား အမြင်များသော သာဝိကာ ဒါယိကာမတို့တွင် အမြတ်ဆုံးတည်း” ဟု ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးတော်မူ၏။

ခုဇ္ဇုတ္တရာ အရိယာမိန်းမမြတ် ဘုရားရှင်ထံမှ နာယုမှတ်သား ဟော အပ်သော တရားစုသည် သုတ္တန်ပိဋကတ် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဝယ် “ဣတိ ဝုတ်ပါဠိတော်” ဟူ၍ အထင်အရှား သင်္ဂါယနာ တင်ထားရလေသည်။

(၂) ဝေဠုကဏ္ဍကမြို့သူ နန္ဒမာတာ သေဋ္ဌေးကတော်

ရာဂြိုဟ်ပြည်၏ တောင်မျက်နှာအရပ်ဝယ် ဝါးရုံအတိ မြို့ပြင်၌ စိုက်အပ်သောကြောင့် ဝေဠုကဏ္ဍကဟု အမည်တွင်သော မြို့၌ ဘုံခုနစ်ဆင့် မြင့်သော ပြာသာဒ်အိမ်ဖြင့် စည်းစိမ်ကြီးလှသော သေဋ္ဌေးမ ဥတ္တရာကို နန္ဒအမည်ရှိသည် သားကို အစွဲပြု၍ နန္ဒမာတာ=မောင်နန္ဒ၏ အမေဟု ခေါ်ကြ၏။

ထိုနန္ဒမာတာ သေဋ္ဌေးကတော်သည် တစ်ရံရောအခါ သန်းခေါင်ယံ လွန်မြောက် မိုးသောက်ယံ အရောက်တွင် “ဈာန်သမာပတ်ဖြင့်သာ မွေ့လျော်ရအံ့လော၊ ဘုရားဟောသည့် တရားတော်ကို ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်ခြင်းဖြင့်ပင် မွေ့လျော်ရအံ့လော” ဟု ကြံစည်လတ်သော် “ဘုရားဟော တရားတော်ကို ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်၍ နှစ်လိုဝမ်းမြောက်ခြင်း ချမ်းသာကို ခံစားရသည်က မြတ်၏” ဟု ဆောက်တည်၍ ရာဂြိုဟ်ပြည် ပါသာဏစေတီယကျောင်း၌ ရသေ့ပေါင်းတစ်သောင်းခြောက်ထောင် တစ်ကျိပ်ခုနစ်ယောက်တို့နှင့်တကွ တစ်ဆယ့်လေးကုဋေသော ပရိသတ်တို့ကို ချေချွတ်ဟောကြားအပ်သော တရားဂါထာ ၂၅၀ မျှသော “ပါရာယန

သုတ္တန်တရားကို နန္ဒမာတာ မိန်းမမြတ်သည် သာယာသောအသံဖြင့် သရဇ္ဈာယ်၍ တရားအရသာကို ခံလျက် မွေ့လျော်နေ၏။

ဤ တရားဒေသနာကို ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ပြဿနာမေးရန် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာစဉ် အသံကြား၍ တန်နားကာ တရားဆုံးအောင် နာပြီးလျှင် လည်တိုင်ကို ဖော်၍ ကောင်းချီးပေး၏။ ဤတွင် နန္ဒမာတာက အလှအဖို အမျှဝေ၏။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးကလည်း တရားပူဇော်သောအားဖြင့် သလေးစပါးနီ အတိပြည့်သော (၁၂၅၀) တစ်ထောင့်နှစ်ရာငါးဆယ်မျှသော စပါးကျိတို့ကို နန္ဒမာတာ၏ တစ်သက်တွင် ယူရာမထင် ပြည့်မြဲပင် ပြည့်စေသတည်းဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ပူဇော်လေ၏။

နန္ဒမာတာ၏ အာနုဘော်

- (၁) နန္ဒမာတာသည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော အကျင့်အာစာရနှင့် ပြည့်စုံ၏။
- (၂) အမြဲပင် နေလွဲညစာ စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- (၃) မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသမျှ ပိဋကတ်သုံးပုံကို လေ့ကျက်ဆောင်ရွက်၏။
- (၄) ကြွယ်ဝသော သေဋ္ဌေသမီးကြီး ဖြစ်လျက် (၁၂၅၀)တစ်ထောင့်နှစ်ရာငါးဆယ်သော သလေးစပါးနီ ကျိတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။

နန္ဒမာတာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး

- (က) တန်ခိုးကြီးသော နတ်မင်းနှင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် နှုတ်ဆက်စကား ဆိုရ၏။
- (ခ) တစ်ဦးတည်းသောသား နန္ဒ သေသော်လည်း စိတ်နှလုံး မဖောက် ပြန်၊ ပကတိပင် တားဆီးနိုင်၏။

၈

သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားတော်

- (ဂ) နန္ဒ၏ဖခင် လင်ယောက်ျားသေ၍ ဘီလူးဖြတ်ကာ တစ်ခါတရံ လူ့အသွင်ဖြင့် 'ကိုယ်ထင်ပြသော်လည်း ဒေကြောက်မရွံ့။'
- (ဃ) မိဖနစ်ပါး ပေးထိမ်းမြားသည့် ငယ်လင်မှတစ်ပါး အခြားသူကို စိမ့်မျှဖြင့်ပင် မလွန်ကျူး။
- (င) သရဏဂုံ ဆောက်တည်သည်မှစ၍ ငါးပါးသီလာ ပျက်ဖူးသည် မရှိ။
- (စ) အလိုရှိသမျှ ဈာန်ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။
- (ဆ) ဈာန်ချမ်းသာမှတစ်ပါး၊ ဩရဟံဂံယ သံယောဇဉ် ငါးပါးကို မဖျောက်နိုင်သည် မရှိ။

ဤ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်ပင် ချီးမွမ်းတော် မူရ၏။

ဤသို့လျှင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သည် ယှရှင်ရဟန်းတို့ စံပြုစရာ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးများသဖွယ် ဖြစ်ပါကော့သည်။ ဤသာသနာ့ ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်ပါ အရိယာသူမြတ်တို့၏ ကျင့်စဉ်ကို စံပြု၍ အတုယူ ကျင့်ကြံနိုင်ကြစေရန် ဆရာတော်ဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ် သော "သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက် တရားဒေသနာ"ကို ဖတ်နာ၍ အရိယာသူမြတ်တို့၏ ကျင့်ထုံးကို နှလုံးမူနိုင်ကြပါစေသောငှာ။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏  
 ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)  
 သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးလေးလက် တရားတော်

(၁) ရဟန်းမိန်းမ ချိန်ခွင်ကြီး

(က) မေမာထေရီ

(ပညာ့ချိန်ခွင်) တရားတော်

နမော တဿ ဘဂဝဟော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(သိဒ္ဓိမိ) ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၂ ခု၊ သာသနာ ၂၅၁၄ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်ယဆန်း ၈ ရက်နေ့၊ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ဆင်များရှင်ရိပ်သာ ဝမ္မာရုံအတွင်း၌ ဟောကြားအပ်သော ရဟန်းမိန်းမ ချိန်ခွင်ကြီးတရားတော်။

ဝါတွင်း ဥပုသ်နေ့တွေမှာ သာသနာက ချိန်ခွင်ကြီး ၄ လက်တရားဟောဖို့ရန် ဆိုပြီးတော့ အစဉ်သဖြင့် ဟောကြားခဲ့ရာ ရဟန်းယောကျာ်းများဘက်က သာသနာ့ချိန်ခွင်ဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာနဲ့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်အကြောင်း ဟောကြားလို့ ပြီးသွားပြီ။

ယနေ့ကစပြီးတော့ ဘိက္ခုနီ=ရဟန်းမိန်းမတို့ဘက်က “သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး ၂ လက်၊ သာသနာ့သမာဓိ တင်းဟောင်းကြီး ၂ လုံး ဖြစ်တဲ့ ခေမာထေရီနဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီတို့ရဲ့ အကြောင်းကို အစဉ်အတိုင်း ဟောကြားဖို့ အခွင့်ရောက်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အဂုံတ္တရနိကာယ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ အာယစနသုတ္တန်ဆိုတဲ့ သုတ်မှာ ဟောထားခဲ့တယ် ...။

“သဒ္ဓါ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခုနီ ဧဝံ သမ္မာ အာယာစမာနာ အာယာ-  
စေယျ၊ တာဒိသာ ဟောမိ၊ ယာဒိသာ ခေမာ စ ဘိက္ခုနီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ  
စ။ ဒသာ ဘိက္ခုဝေ တုလာ ဧတံ ပမာဏံ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခု-  
နီနံ ယဒိဒံ ခေမာ စ ဘိက္ခုနီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ။ (အံ ၁၊၄၈၃)

ရဟန်းတို့၊ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ဘိက္ခုနီမ တစ်ယောက် ကိုယ်  
ရေးကိုယ်တာ သာသနာအတွက် တောင့်တချင်ယင် ယခုပြောမည့်  
နည်းအတိုင်း ပန်ထွာတောင့်တမှ ကောင်းမွန်မှန်ကန်တဲ့ တောင့်တခြင်း  
ဖြစ်နိုင်မယ်။ ဘယ်လို တောင့်တရမည်တုန်းဆိုယင် -

ခေမာ ဘိက္ခုနီ စ=ခေမာရဟန်းမသည်လည်းကောင်း။ ဥပ္ပလ  
ဝဏ္ဏာ ဘိက္ခုနီ စ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ရဟန်းမသည် လည်းကောင်း။  
ယာဒိသာ=အကြင်သို့ သဘော ရှိပေ၏။ (ခေမာထေရီက ပညာ  
သာလွန်ခြင်းသဘော၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီက သမာဓိ သာလွန်ခြင်း  
သဘော ရှိပေ၏။) အဟမ္ပိ=ငါသည်လည်း။ တာဒိသာ= ထိုသို့  
ခေမာထေရီလို ပညာကြီးရင့်သော ဘိက္ခုနီ၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီလို  
သမာဓိ ကြီးရင့်သော ဘိက္ခုနီသည်။ ဟောမိ=ဖြစ်ရပါလိ၏။ ဣတိ  
=ဤသို့ ပန်ထွာ တောင့်တမှ။ သမ္မာ=ကောင်းစွာ။ အာယာစေယျ=  
ကိုယ်ရေးကိုယ်ရာ ပန်ထွာတောင့်တသည် မည်လေရာ၏။

ငါကား ခေမာထေရီကဲ့သို့ ပညာကြီးရင့်သော ဘိက္ခုနီတစ်ပါး၊  
ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီကဲ့သို့ သမာဓိကြီးရင့်သော ဘိက္ခုနီတစ်ပါး ဖြစ်ရပါ  
လိ၏လို့ အဲဒီလို တောင့်တမှ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ မှန်ကန်ကောင်းမွန်  
စွာ ပန်ထွာတောင့်တခြင်းမည်တယ် ချစ်သားတို့ ...။ ဘာကြောင့်လဲ  
ဆိုတော့ -

ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့။ ယဒိဒံ-ယာ အယံ  
ခေမာ ဘိက္ခုနီ စ=အကြင် ခေမာရဟန်းမသည် လည်းကောင်း။

ယဒိဒံ-ယာ အယံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဘိက္ခုနီ စ=အကြင် ဥပ္ပလဝဏ် ရဟန်းမသည် လည်းကောင်း။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ ဒေသာ=ဤ ခေမာထေရီနဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ဘိက္ခုနီမ နှစ်ပါးသည်။ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ=ငါဘုရားရဲ့ တပည့်မ ဘိက္ခုနီများစွာတို့အနက်။ တုလာ=ချိန်ခွင်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကြပါပေ၏။ ဒေတံ=ဤ ထေရီမအစုံသည်။ ပမာဏံ=အလေးဂရ ပမာဏပြုလောက်သည့် သမာဓိ တင်းတောင်းကြီး နှစ်လုံးသဖွယ် ဖြစ်ပါပေ၏ ...။

ငါဘုရားရဲ့ သာသနာမှာ ခေမာထေရီသည် ပညာဘက်က ချိန်ခွင်ကြီး တစ်လက်ပဲ။ ပညာကြီးရင့်တဲ့ နေရာမှာ စံပြုသမာဓိ တင်းတောင်းကြီး တစ်ခုပဲ။ ထို့အတူ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီသည် သမာဓိဘက်က ချိန်ခွင်ကြီး တစ်လက်ပဲ။ သမာဓိကြီးရင့်တဲ့ နေရာမှာ စံပြုသမာဓိ တင်းတောင်းကြီး တစ်ခုပဲ။ ခေမာထေရီလောက် ပညာကြီးရင့်ယင် သာသနာမှာ ဘိက္ခုနီမနယ်ပယ်က အစွမ်းကုန် ပညာကြီးရင့်ခြင်းပဲ။ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီလောက် သမာဓိကြီးရင့်ယင် သာသနာမှာ ဘိက္ခုနီမနယ်ပယ်က အစွမ်းကုန် သမာဓိကြီးရင့်ခြင်းပဲ။

ဒါကြောင့် ဘိက္ခုနီမ တစ်ပါးသည် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ပန်တွာတောင့်တယ်- “ငါကား ခေမာထေရီကဲ့သို့ ပညာကြီးရင့်သော ဘိက္ခုနီ၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီကဲ့သို့ သမာဓိကြီးရင့်သော ဘိက္ခုနီ ဖြစ်ရပါလို့၏” ဟု တောင့်တမှ ကောင်းမွန်မှန်ကန်သော တောင့်တခြင်း ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ အင်္ဂုတ္တိရုံပါဠိတော်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ အာယာစန သုတ်လာ ချိန်ခွင်ကြီး လေးလက်မှ ဘိက္ခုနီချိန်ခွင်ကြီးကို ညွှန်ပြအပ်ပါတယ် ...။

ခေမာထေရီ၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီတို့ကို အားကျပြီး အတုယူရမယ်လို့၊ သာသနာချိန်ခွင်ကြီးများ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောဆိုရတဲ့အကြောင်းက သူတို့ရဲ့ ပါရမီဖြည့်ပုံ ဘဝသံသရာ ခရီးသွားပုံက အတုယူဖွယ် ကောင်းလှ

ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ယနေ့-ခေမာဘိက္ခုနီရဲ့ ဘဝသံသရာ ခရီးသွားပုံကို လိုက်ပြီးတော့ ကြည်ညိုကြရအောင်။

ကြည်ညိုတဲ့ နေရာမှာ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြချက် သက်သက်ကို ဦးတည်ပြီးတော့ ကြည်ညိုရတာလည်း ရှိတယ်။ ပါဠိတော် ဟောပြချက် သက်သက်ကို ဦးတည်ပြီးတော့ ကြည်ညိုရတာလည်း ရှိတယ်။ ဒီနှစ်မျိုးမှာ ခေမာထေရီ ရဟန္တာထေရီမကြီးကိုယ်တိုင် မိမိရဲ့အတိတ်ဘဝ သံသရာတလျှောက်မှာ မိမိရဲ့ကျင့်စဉ်တွေကို ဟောဖော်ညွှန်ပြတဲ့ ထေရီအပဒါန် ပါဠိတော် “ခေမာထေရီအပဒါန်” မှာ တရားဂါထာ မြောက်မြားစွာ လာရှိတဲ့အထဲက ထေရီရဲ့ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို ဖော်ပြတဲ့ တရားဂါထာတွေကို စံနမူနာ ထားပြီးတော့ ခေမာထေရီရဲ့ ပါရမီဖြည့်ပုံကို ကြည်ညိုကြရအောင်။

ဘုရားမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်ကြသော ထေရီမများ မြက်စွာဘုရားထံ သွားရောက်၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မိမိတို့၏ ကျင့်စဉ်ကို တရားဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ထားမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို လျှောက်ထားမြဲ ဓမ္မတာအတိုင်း မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှာ ခေမာထေရီက သူ့ရဲ့ကျင့်စဉ် အပဒါန်ကို ယခုလို တရားပြည် စတည်လိုက်ပါတယ်။

၁။ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊  
သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။  
ဣတော သတသဟဿမိ၊  
ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။ ။

မိမိတို့ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ခေမာထေရီ ရဟန္တာအရှင်မ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားနေတဲ့ပုံ အာရုံယူထားကြပါ။ ဘန္တေ=ဘုန်းတော် နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ဣတော=ဘဒ္ဒကဟု

ကပ္ပမည်သာ ဤယနေ့ကမ္ဘာမှ။ -

“တစ်ဆူ သာရ၊ နှစ် မဏ္ဍ၊ ဝရသုံးဆူသာ။

သာရ မဏ္ဍ၊ လေးဆူပြု၊ ပဉ္စ ဘဒ္ဒကာ။

တစ်ဆူတည်းမှ၊ မပွင့်က၊ သုညထိုကမ္ဘာ” ... ဟူသော အတိုင်း

- (၁) ဘုရားတစ်ဆူသာ ပွင့်သောကမ္ဘာသည် သာရကမ္ဘာမည်၏။ (၂)
- ဘုရားနှစ်ဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာသည် မဏ္ဍကမ္ဘာမည်၏။ (၃) ဘုရားသုံးဆူ
- ပွင့်သောကမ္ဘာသည် ဝရကမ္ဘာမည်၏။ (၄) ဘုရားလေးဆူ ပွင့်သော
- ကမ္ဘာသည် သာရမဏ္ဍကမ္ဘာမည်၏။ (၅) ဘုရားငါးဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ
- သည် ဘဒ္ဒကမ္ဘာမည်၏။ ဘုရားတစ်ဆူတည်းသော်မှ မပွင့်သော ကမ္ဘာ
- သည် သုညကမ္ဘာမည်၏။

ယနေ့ ရောက်ဆဲ ကမ္ဘာမှာ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၊ ကောဏာဂုံ မြတ်စွာဘုရား၊ ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၊ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၊ ပေါင်း ၄ ဆူ ပွင့်ပြီး၍ ဒီကနောက် အန္တရကပ်တစ်ကပ် ကျော်လွန်ပြီး အနှစ် တစ်သိန်းတမ်းမှာ အရိမေတ္တယျ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူလိမ့် မယ်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ ရောက်နေဆဲ ကမ္ဘာကို ဘဒ္ဒကမ္ဘာလို့ ခေါ်တယ်။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
ဣတော=ဘဒ္ဒကဟု ကပ္ပမည်သာ ဤယနေ့ကမ္ဘာမှ။ သတသဟ-  
သမိံ ကပ္ပေ=ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က။ လောကနာယကော=  
လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော။ သဗ္ဗ-  
ဓမ္မေသု=ခပ်သိမ်းဥသံ့ အလုံးစုံသော တရားတို့၌။ စက္ခုဗျာ=မျက်စိ  
အမြင် ရှိတော်မူပါပေထသော။ ပဒုမုတ္တရော နာမ=ပဒုမုတ္တရ  
အမည်တော်ရသော။ ဇိနော=ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင်သည်။  
ဥပ္ပဇ္ဇိ=ပွင့်ထွန်းတော် မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။



၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ယနေ့မှနောက် ပဋိလောမအဆန် ပြန်၍ ရေတွက်ယင် ကမ္ဘာ တစ်သိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...လို့ ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီးတော့ တရားပြည် တည်ပေးပါတယ်။ လူတို့ ရဲ့ အသက်အနှစ်တစ်သိန်းတမ်းမှာ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော် မူခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူတဲ့ အချိန်မှာ ယခု ဓေမာထေရီရဲ့ အလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး ဘာဖြစ်သလဲဆိုတာ သူ့ကိုယ်တိုင် လျှောက်ထားတဲ့ ဂါထာနဲ့ပဲ မှတ်ကြစို့။

၂။ တဒါ+ဟံ ဟံသာဝတီယံ၊

ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟံ။

နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊

မဟာသုခသမပ္ပိတေ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ=ယခုအခါဓေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်သည်။ တဒါ= ထို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူစဉ် အခါတုန်းက။ ဟံသာဝတီယံ=ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌။ နာနာရတနပဇ္ဇောတေ= အထူးထူးသော ရတနာရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် တောက်ပ ပါပေထသော။ (“ရွှေကျောင်းပြောင်ပြောင် ဝမ်းခေါင်ခေါင်” ဆိုတဲ့ တချို့လူချမ်းသာများကျတော့ စီးပွားဥစ္စာက တပြောင်ပြောင် ရှိ သော်လည်း မသုံးရက် မစွဲရက်တဲ့အတွက် ချမ်းသာသုခ မပြည့်ဝ တဲ့ အမျိုးလားဆိုတော့ မဟုတ်ဘူး။) မဟာသုခသမပ္ပိတေ=ကြီး စွာသော ချမ်းသာသုခနှင့် လောက်ငံကုံလုံ ပြည့်စုံစွာထသော။ သေဋ္ဌိကုလေ=မဟာသာလခေါ်ရိုး သေဋ္ဌေးမျိုး၌။ ဇာတာ=မီးရှူး သန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အဟံ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ထိုအခါတုန်းက တပည့်တော်မ, ဟာ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်မှာ မင်းအသုံးတော်ခံ ရတနာရောင်

တောက်ပြောင်နေတဲ့ ချမ်းသာသုခ အလွန်ပြည့်ဝတဲ့ မဟာဘောဂ  
သေဋ္ဌေးကြီးရဲ့သမီး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်...လို့ သူ့ဘဝကို သရုပ်ဖော်တယ်။

၃။ ဥပေတွာ တံ မဟာဝီရံ၊  
အသောသီ ဓမ္မဒေသနံ။  
တတော ဇာတပ္ပသာဒါ+ဟံ၊  
ဥပေမိ သရဏံ ဇိနံ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ=ယခု  
အခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်သည်။ တဒါ=ထို  
ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် မဟာဘောဂ မည်ရခေါ်ညီး သေဋ္ဌေး  
သမီး ဖြစ်ရသော ဘဝ၌။ တံ မဟာဝီရံ=ကြီးမြတ်သော လုံ့လ  
ရှိတော်မူတဲ့ ထို ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားထံသို့။ ဥပေတွာ=သွား  
ရောက် ဆည်းကပ်၍။ ဓမ္မဒေသနံ=ရှင်တော်ဟောကြား တရား  
ဒေသနာကို။ အသောသီ=သဒ္ဓါနားဖြင့် နာကြားခဲ့ပါပြီ ဘုရား။  
တတော-တသို့ ကာလေ=ထိုသို့ တရားဒေသနာ နာကြားသော  
အခါ၌။ အဟံ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်သည်။  
ဇာတပ္ပသာဒါ=သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွား၍ လာရကား။ တံ ဇိနံ=ငါး  
မာရ်အောင်မြင် ထို ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်ကို။ သရဏံ=ကိုးကွယ်  
လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်းရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ=သဒ္ဓါ+ပညာ နှစ်ဖြာ  
ကြီးမြတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် ဆည်းကပ်သိမှတ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

အဲဒီလို တရားနာတဲ့အခါ သဒ္ဓါတရားတွေ ရွန်းရွန်းဝေ ဖြစ်ပြီးတော့  
သရဏဂုံတည် ဥပါသိကာ သေဋ္ဌေးသမီးကလေး တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး  
ရာက သဒ္ဓါတရား တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ တိုးပွားပြီး တစ်နေ့မှာ သုမ  
သည် မဟာဒါနကြီး ပြုခဲ့တဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်  
ထားနေတယ် ...။

၈

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

၄။ မာတရံ ပိတရံ စာ+ဟံ၊  
အာယာစိတွာ ဝိနာယကံ။  
နိမန္တယိတွာ သတ္တာဟံ၊  
ဘောဇယိံ သဟသာဝကံ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
အဟံ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ တဒါ  
=ထို မဟာဘောဂ သေဋ္ဌေးသမီးဖြစ်ရတဲ့ ဘဝတုန်း..က။ မာတရဉ္စ=  
မိခင်ကိုလည်းကောင်း။ ပိတရဉ္စ=ဖခင်ကိုလည်းကောင်း။ အာယာ-  
စိတွာ=အလှူကြီးပေးရပါလိုကြောင်း တောင်းပန်စကား ပြောကြား  
၍။ (မိဖနစ်ပါးကို သမီး အလှူကြီး ပေးပါရစေလို့ တောင်းပန်  
စကား ပြောကြားခဲ့တယ်။ တောင်းပန်လို့ မိဖနစ်ပါးထံက အခွင့်ရ  
တယ် ဆိုယင်ပဲ) သဟသာဝကံ=တပည့်သာဝက ရဟန္တာ တစ်သိန်း  
နှင့် တကွသော။ ဝိနာယကံ=လူသုံးပါးတို့ရဲ့ ရှေ့သွား ပဒုမုတ္တရ  
မြတ်စွာဘုရားကို။ နိမန္တယိတွာ=ပင့်ဖိတ်၍။ သတ္တာဟံ=ခုနစ်ရက်  
ပတ်လုံး။ ဘောဇယိံ=သဒ္ဓါရှေး ဆွမ်းကျွေးခဲ့ပါပြီ ...။

တပည့်တော်မ မိဖထံ ခွင့်ပန်လို့ အခွင့်ရတယ်ဆိုယင်ပဲ တပည့်  
သာဝက ရဟန္တာတစ်သိန်းနှင့် တကွသော ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားကို  
နေအိမ်မှာပင့်ပြီး ခုနစ်ရက်ဆက်၍ ဆွမ်းလှူခဲ့ပါတယ်။ ဆွမ်းကျွေးပွဲကြီး  
ကျင်းပ ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်သကာလ ဆွမ်းအနုမောဒနာ တရား  
ဟောကြားတဲ့ပွဲမှာ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက မဟာဘောဂ သေဋ္ဌေး  
သမီးကလေးရဲ့ ပါရမီကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် ဓမ္မလုပ်ငန်း တစ်ခု  
လုပ်ဆောင်၍ ပြတော်မူတယ်။

၅။ အတိက္ကန္တေ စ သတ္တာဟေ၊ မဟာပညာန+မုတ္တမံ။  
ဘိက္ခုနီံ ဧတဒဂ္ဂမိံ၊ ဌပေသိ နရသာရထိံ။

ခေမာထေရီ (ပညာချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော်

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား။ သတ္တာဟေ= ခုနစ်ရက်သည်။ အတိက္ကန္တေ စ=လွန်လတ်သည်ရှိသော်ကား။ (ဆွမ်းကပ်လှူလို့ ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်တဲ့အခါ အနုမောဒနာ တရားပွဲကြီး ကျင်းပတော့) နရသာရထိ=လူသုံးပါးတို့ကို ဆုံးမ တော်မူတတ်တဲ့ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ အစိန္တေယျာသည်။ မဟာပညာနံ =ကြီးသောပညာ ရှိကြတဲ့ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့အနက်။ ဥတ္တမံ= အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။ ဘိက္ခုနီ=“သုဇာတာထေရီ” ဘိက္ခုနီမကို။ ဧတဒဂ္ဂမိ=“ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာ ပညာနံ ယဒိဒံ သုဇာတာ” လို့ မဟာပညာအရာ ဧတဒဂ် ရာထူး၌။ ဌပေသိ=နှုတ်တော်ခွန်းခြွေ ထားတော်မူခဲ့လေပြီ ဘုရား ...။

ဘုရားရှင်တိုင်း ဘုရားရှင်တိုင်းရဲ့ သာသနာမှာ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီမ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ=ပရိသတ်လေးပါးတို့အတွက် သူတို့ဆိုင်ရာ ထူးချွန်တဲ့ ဂုဏ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ” အစရှိသည်ဖြင့် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က ရွှေနှုတ်တော်မြှောက်၍ ချီးကျူးတဲ့ ဓမ္မပွဲ ရှိတယ်။ ဧတဒဂ်တင်တဲ့ပွဲလို့ ခေါ်တယ်။

ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက သုဇာတာဆိုတဲ့ ထေရီမကို “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သုဇာတာ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့ ...။ မဟာ ပညာနံ =ကြီးမြတ်သော ပညာရှိကြကုန်သော။ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ= ငါဘုရား၏ တပည့်မ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီတကာတို့တွင်။ ယဒိဒံ -ယာ အယံ သုဇာတာ=အကြင် သုဇာတာတွင်မည် ထေရီမသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ ဧတံ-ဧသာ=ဤသုဇာတာ ထေရီမသည်။ အဂ္ဂံ- အဂ္ဂေါ=အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးပေတည်း။”

လို့ မဟာပညာ (ပညာကြီးတဲ့) အရာမှာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး အပ်နှင်းတော် မူတယ်။ အဲဒီ သူ တွေခဲရတဲ့ အကြောင်းကို ယခု မြတ်စွာဘုရားအား ခေမာထေရီက ပြန်၍ လျှောက်ထားတဲ့ ဂါထာဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဧတဒဂ်ထားတဲ့ပွဲ ဧတဒဂ်ထားတဲ့ ဖြစ်ရပ်ကို သူကိုယ်တိုင် နားဆတ်ဆတ်ကြားတော့ ခေမာထေရီအလောင်း သေဋ္ဌေးသမီးကလေး ဘာလုပ်သလဲဆိုတာကို ယခုနောက်ဆုံး ပစ္စိမဘဝ ခေမာထေရီက မြတ်စွာဘုရားအား ဤဂါထာဖြင့် လျှောက်ထားတယ် ...။

၆။ တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊  
ပုနော တဿ မဟေသိနော။  
ကာရံ ကတွာန တံ ဌာနံ၊  
ပဏိပစ္စ ပဏိဒဟိ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ= ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ တံ=ထို သုဇာတာ ထေရီမကို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ အစိန္တေယျာက ပညာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးအပ်နှင်းသည်ကို။ သုတွာ=ကိုယ်တိုင် ဆတ် ဆတ် ကြားနာလတ်၍။ မုဒိတာ=နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်သည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်လှသောကြောင့်။ (ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးတော်မူ သည်ကို ကိုယ်တိုင်ကြားရတော့ အလွန်အလွန် ဝမ်းမြောက်တဲ့ အတွက်) ပုနော=တစ်ဖန်။ တဿ မဟေသိနော=ထို ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားအား။ (တပည့်သာဝက ရဟန္တာတစ်သိန်းတို့နှင့် တကွ) ကာရံ=မဟာဒါနကြီးစွာကို။ ကတွာန=ပြု၍။ တံ ဌာနံ=ထို မဟာပညာ ဧတဒဂ် ရာထူးဌာနကို။ ပဏိပစ္စ=မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ခြေတော်ရင်းဝယ် ဝပ်စင်း၍။ ပဏိဒဟိ=ဆုတောင်းမှု ပြုခဲ့ပါပြီ မြတ်စွာဘုရား ...။

သုဇာတာထေရီမ မဟာပညာဇတဒဂ် ရသည်ကို အားအကျကြီး ကျ ပြီး တဖန်ထပ်၍ ခုနစ်ရက် မဟာဒါန ဆွမ်းကျွေးပွဲကြီး ကျင်းပ ပြီးတဲ့ အခါ “တပည့်တော်မသည် ယခုလူတို့ မဟာဒါန ကောင်းမှု ကုသိုလ် ကံကြောင့် ယနေ့မှအဆန် လွန်ခဲ့တဲ့ ခုနစ်ရက်မြောက်က ရှင်တော် ဘုရား ပညာကြီးတဲ့အရာမှာ ဇတဒဂ်ထားခဲ့တဲ့ သုဇာတာထေရီမကဲ့သို့ တစ်ဆူဆူသော ဘုရားသာသနာဝယ် ပညာကြီးတဲ့ အဂ္ဂသာဝိကာ ထေရီပစစ် ဖြစ်ရပါလို၏ ဘုရား ...”လို့ ဝိဝဋ္ဌဆုတောင်း အောင်အောင် မြင်မြင် တောင်းလိုက်တယ်။

ထိုအခါ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားကလည်း အနာဂတ်သ ဉာဏ် တော်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုတော် မူတဲ့အခါ အနာဂတ် ကမ္ဘာတစ်သိန်း လွန်မြောက်၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ ရောက်တဲ့အခါ အစိန္တေယျ သုံးလောက ထွတ်ထား ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ “ခေမာထေရီ” အမည်ဖြင့် ပညာကြီးတဲ့ အရာမှာ ဇတဒဂ်ရတဲ့ အဂ္ဂသာဝိကာ ဖြစ်မည့် အရေး လင်းလင်းကြီး မြင်တော်မူတော့ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူတယ်။ အဲဒီတုန်းက သူကိုယ်တိုင် ကိုယ် တွေဖြစ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ယခု ဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ထား တယ်...။

၇။ တတော မမ ဇိနော အာဟ၊  
 သိဇ္ဈတံ ပဏိဓိ တဝ။  
 သသံဃေ မေ ကတံ ကာရံ၊  
 အပ္ပမေယျ ဖလံ တယာ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား ...။ တတော- တသို့ ကာလေ=ထိုသို့ မဟာပညာ အဂ္ဂသာဝိကာ ရာထူး ဆု တောင်းသော အခါကာလ၌။ ဇိနော=ငါးမာရ်အောင်မြင် ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်သည်။ မမ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မ

၁၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အား။ အာဟာ=ဗျာဒိတ်စကား ဤကဲ့သို့ မိန့်ကြားတော် မူပါပြီ  
ဘုရား ...။ တဝ=သင် သေဋ္ဌေးသမီး၏။ ပဏိဓိ=ဆုတောင်းချက်  
သည်။ သိဇ္ဈတံ=သိဇ္ဈတု=သိဒ္ဓိအောင်မြောက် အပြီးသို့ ရောက်ပါ  
စေ။ တယာ=သင်သေဋ္ဌေးသမီးသည်။ သသံဃေ=တပည့်သာဝက  
သံဃာနှင့်တကွသော ငါဘုရား၌။ ကတံ=ခုနစ်ရက် နှစ်ကြိမ်  
ဆက်၍ ပြုအပ်သော။ ကာရံ=ဆွမ်းအလှူဒါနသည်။ အပ္ပမေယျဖလံ  
=မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အကျိုးရှိပေ၏။

ချစ်သမီးရဲ့ ခုနစ်ရက် ခုနစ်ရက် နှစ်ကြိမ်ဆက်ပြီး ပြုအပ်တဲ့ ဆွမ်း  
အလှူဒါနဟာဖြင့် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အကျိုးရှိပေတယ် ...။

၈။ သတသဟဿိ+တောကပ္ပေ၊  
ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။  
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊  
သတ္တာ လောကေ ဘဝိဿတိ။ ။

သေဋ္ဌိဓိတေ = သေဋ္ဌေးသမီး။ ဣတော = ဤ ယနေ့ကမ္ဘာမှ။  
သတသဟဿေ ကပ္ပေ=အနာဂတ် နောက်အခါ ကမ္ဘာတစ်သိန်း  
ထက်၌။ (ယနေ့ ကမ္ဘာက နောက် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ရောက်သော  
အခါ) ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ=ဩက္ကာက မင်းမျိုးမှ ဖြစ်သော။  
ဂေါတ္တေန=အနွယ်တော်အားဖြင့်။ ဂေါတမော နာမ=ဂေါတမ  
အမည်တော်ရှိသော။ သတ္တာ=လူ နတ်တို့ဆရာ ဘုရားမြတ်စွာ  
သည်။ လောကေ=လောက၌။ ဘဝိဿတိ=ပွင့်ထွန်းတော်မူလိမ့်  
မည်။

သေဋ္ဌေးသမီး၊ ယနေ့ကနောက် ကမ္ဘာတစ်သိန်းလွန်မြောက်သော  
အခါ၌ အနွယ်တော်ဝံသ ဂေါတမ အမည်တော်ရတဲ့ မြတ်စွာဘုရား  
လူသုံးပါး၌ ပွင့်ထွန်းတော်မူလိမ့်မည် ...။

၉။ တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊

ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။

ဧတဒဂ္ဂ+မနုပ္ပတ္တာ၊

ခေမာ နာမ ဘဝိဿသိ။ ။

တွံ=သင် သေဋ္ဌေးသမီးသည်။ တဿ=ထို ဂေါတမမြတ်စွာ အစိန္တေယျာ၏။ ဓမ္မေသု=ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး တို့၌။ ဒါယာဒါ=လောကုတ္တရာ အမွေကို ခံရသော။ ဩရသာ= မြတ်စွာဘုရား၏ တရားရင်နှစ်မှ ဖွားမြင်လစ်သော။ ဓမ္မနိမ္မိတာ= တရားတော်သည် (န်ဆင်းအပ်သော။ ဧတဒဂ္ဂံ=ပညာအရာ သာ လွန် ချီးကျူး၊ ဧတဒဂ်ရာထူးကို။ အနုပ္ပတ္တာ=ရောက်ဆိုက်သော။ ခေမာ နာမ=ခေမာမည်ရ အဂ္ဂသာဝိကာ ဘိက္ခုနီမသည်။ ဘဝိ- သသိ=ဧကန်စင်စစ် သင်သေဋ္ဌေးသမီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ (ဣတိ= ဤသို့။ အာဟ=ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပြီ ဘုရား ...။)

ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးတဲ့ နောက် အသက်ရှည်သမျှ ဒါန+သီလ ကောင်းမှုများပြုလို့ ထိုဘဝက စုတေတဲ့အခါ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ နတ်မိဖုရား ဖြစ်တယ်။ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်က စုတေတဲ့အခါ ယာမာနတ်ပြည်မှာ နတ် မိဖုရားဖြစ်တယ်။ ယာမာနတ်ပြည်က စုတေတဲ့အခါ တုသိတာနတ် ပြည်၊ တုသိတာနတ်ပြည်က စုတေတဲ့အခါ နိမ္မာနရတိ နတ်ပြည်၊ နိမ္မာနရတိနတ်ပြည်က စုတေတဲ့အခါ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ပြည်မှာ နတ်မိဖုရား ဖြစ်တယ်။

ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ပြည်က နတ်သက်ကြွ စုတေပြန်တော့ နိမ္မာနရတိ နတ်မိဖုရားကြီး၊ အဲဒီဘဝက စုတေပြန်တော့ တုသိတာ နတ်မိဖုရားကြီး၊ အဲဒီက စုတေပြန်တော့ ယာမာ နတ်မိဖုရားကြီး၊ အဲဒီ



ဘဝက စုတေပြန်တော့ တာဝတိံသာ နတ်မိဖုရားကြီး၊ ဤသို့ နတ်မိဖုရားဘဝ အစုန်အဆန် ဖြစ်ပြီးတော့ လူ့ပြည်လောက တစ်ဖန် ရောက်ပြန်တော့လည်း မန္တာတ်မင်း၊ စကြဝတေးမင်း၊ ပဒေသရာဇ်မင်း၊ ဧကရာဇ်မင်းတို့ရဲ့ အလွန်မြတ်နိုးအပ်သော အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီ မိဖုရား ခေါင်ကြီးဘဝနဲ့ ဘဝသံသရာလည်ခဲ့လို့ ယနေ့ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ ပဋိလောမ အဆန်ပြန်၍ ရေတွက်ယင် ကိုးဆယ့်တစ် ကမ္ဘာထက် ရောက်ခဲ့ပြီ။ ကမ္ဘာတစ်သိန်း အပါယ်မလားရောက်ဘဲ သုဂတိသံသရာမှာ နတ်မိဖုရား၊ လူမိဖုရား ဘဝနဲ့ ချမ်းသာစွာ ကျင်လည်ခဲ့ရပြီး လွန်ခဲ့တဲ့ ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာကျတော့ ဖြစ်ရပ်ကို ဖော်ပြတယ်။

၁၅။ ဧကနဝုတိ+တော ကပ္ပေ၊  
 ဝိပဿီ လောကနာယကော။  
 ဥပ္ပဇ္ဇိ စာရဒဿနော၊  
 သဗ္ဗဓမ္မဝိပဿကော။ ။

နတ်မိဖုရား လူမိဖုရားဘဝ စံစားရတဲ့ စည်းစိမ် (ဆိုပြီးသည်)တို့ကို ဖော်ပြတဲ့ ၅-ဂါထာတို့ကို ကျော်ကြပါစို့။

ဘန္တေ=ဘုန်းဟော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
 ဣတော=ဘဒ္ဒကဟု ကပ္ပမည်သာ ဤကမ္ဘာမှ။ ဧကနဝုတေ ကပ္ပေ =ပဋိလောမအဆန် ပြန်၍ရေတွက် ကိုးဆယ်နဲ့ တစ်ကမ္ဘာထက်က။ လောကနာယကော=လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော။ စာရဒဿနော=ဖူးမြော်ချင်စဖွယ် အလွန်တင့်တယ်သော မျက်လုံးအစုံ ရှိတော်မူသော။ သဗ္ဗဓမ္မ ဝိပဿကော=ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော။ ဝိပဿီ=ဝိပဿီတွင်ခေါ် အစိန္တေယျော်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ=လူသုံးပါး၌ ထင်ရှား ပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့လေပြီ ဘုရား ...။

ယနေ့မှအဆန် ပြန်၍ရေတွက် လွန်ခဲ့တဲ့ ကိုးဆယ့်တစ် ကမ္ဘာ  
ထက်က ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့ပါတယ်ဘုရား ...။  
အဲဒီ ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာတော် ခေတ်တုန်းကလည်းပဲ -

၁၆။ တ+မဟံ လောကနာယကံ၊  
ဥပေတွာ နရသာရထိံ။  
ဓမ္မံ ဘဏိတံ သုတွာန၊  
ပဗ္ဗဇိ အနဂါရိယံ။ ။

အဟံ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။  
လောကနာယကံ=လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်  
တော်မူသော။ တံ နရသာရထိံ=လူသုံးဦး၏ ရထားမှူးအလား ထို  
ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားကို။ ဥပေတွာ=ဆည်းကပ်၍။ ဘဏိတံ=  
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သော။ ဓမ္မံ=တရားတော်ကို။  
သုတွာန=သဒ္ဓါနားဖြင့် နာကြားရ၍ (ဝါ) နာကြားရသောကြောင့်။  
အနဂါရိယံ=အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိ=ကပ်ရောက်  
ခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

ထိုဘဝမှာ သူမ ဘိက္ခုနီမလေး ပြုလုပ်တယ်၊ ဝိပဿီမြတ်စွာ  
တရားကို နာရ ဘိက္ခုနီမလေး ပြုလုပ်တဲ့ ဘဝမှာ မဟာပည ဧတဒဂ်  
ရအောင် သူကျင့်ဆောင်ခဲ့ပုံကို ဤဆိုလတ္တံ့သော ၂ ဂါထာတို့နဲ့ သရုပ်  
ဖော်ထားတယ် ...။

၁၇။ ဒသဝဿသဟဿာနိ၊  
တဿ ဝီရဿ သာသနေ။  
ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာန၊  
ယုတ္တ ယောဂါ ဗဟုသုတာ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
အဟံ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ တဒါ

=ထို ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် ဘိက္ခုနီမ ဖြစ်ရသောအခါ ကာလ၌။ တဿ ဝီရဿ=ထို ဝိပဿီ မြတ်စွာ အစိန္တေယျာ၏။ သာသနေး=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။ ဒဿဝဿသဟဿာနိ= လူတို့နှစ်ပေါင်း တစ်သောင်းတို့ ကာလပတ်လုံး။ (ဘိက္ခုနီဝါ တစ် သောင်းရအောင်) ဗြဟ္မစရိယံ=သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူ သော မြတ်သောအကျင့်ကို။ စရိတွာန=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အား ထုတ်၍။ ယုတ္တ ယောဂါ=ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်သူသည်။ ဗဟုသုတာ=ပရိယတ္တိဗဟုသုတ ပြည့်ကြွယ်ဝသူသည်။ အာသိ= ဖြစ်ခဲ့ပါပြီဘုရား ...။

ပရိယတ်+ပဋိပတ် နှစ်ရပ်စွယ်စုံ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ယုတ္တ ယောဂါဖြင့် ပဋိပတ် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကိုလည်း သူ အားထုတ်ခဲ့ကြောင်း၊ ဗဟု- သုတာဖြင့် ပရိယတ္တိ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝသူဖြစ်ခဲ့ကြောင်းတို့ကို ဖော် ပြတယ်။ ဒါကို မြင်သဖြင့် “ဪ ... သူမဟာ ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာမှာ ပရိယတ်+ပဋိပတ် နှစ်ရပ်စွယ်စုံ ကျင့်ကြံခဲ့တယ်” လို့ သိရပါတယ်။

၁၈။ ပစ္စယာကာရကုသလာ၊  
စတုသစ္စဝိသာရဒါ။  
နိပုဏာ စိတ္တကထိကာ၊  
သတ္ထု သာသနကာရိကာ။ ။

တဒါ=ထို ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် ဘိက္ခုနီမ ဖြစ်ရစဉ် ကာလ၌။ အဟံ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မ သည်။ (သူမရဲ့ ပဋိပတ်ဂုဏ်ရည်အသွေးကို လျှောက်ထားနေ တယ်။) ပစ္စယာကာရကုသလာ=ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရာဝယ် လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဘိက္ခုနီမသည်။ စတုသစ္စဝိသာရဒါ=သစ္စာလေးပါး တရားအရာ၌ ရဲရင့်သူသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီဘုရား။

ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး၊ သစ္စာလေးပါး၊ ဣန္ဒြေနှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ဆယ့်နှစ်ပါး ရယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ ပညာဘူမိခြောက်ပါး၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ် ပညာရဲ့ စားကျက်ကြီး ခြောက်ပါး သတ်မှတ်ထားပါတယ်။

ပဋိပတ်နယ်ပယ်မှာ မိမိတို့အလို အဇ္ဈာသယ=အကြိုက်အလိုက် အတိုင်း အချို့ပုဂ္ဂိုလ်က ခန္ဓာငါးပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှစ်သက်စီးဖြန်း ကြတယ်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်က အာယတန ဆယ့်နှစ်ပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်က ဣန္ဒြေ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်က သစ္စာလေးပါး ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်က ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှစ်ဘက် စီးဖြန်းကြတယ်။

ယခု ခေမာထေရီအလောင်း ဘိက္ခုနီမလေးသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ဆယ့်နှစ်ပါး တရားသားကို ကြည့်ပြီးတော့ -

အဝိဇ္ဇာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ နေတံ မမ၊ နေ+သော+ဟ +မသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ၊ နေ+တံ မမ၊ နေ+သော+ဟ+မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ- အစရှိသည်ဖြင့် စတုသစ္စ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လည်းကောင်း စီးဖြန်းခဲ့တဲ့ အကြောင်း လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်တယ် ...။

နိပုဏာ=သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်ပညာရှိသော။ စိတ္တကထိကာ= ဆန်းကြယ်သော တရားစကားကို ဟောကြားလေ့ရှိသော။ သတ္ထု- သာသနကာရိကာ=မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒသီလ+ သမာဓိ+ပညာ သာသနာသုံးရပ်ကို မပြတ်ပြုစုသူသည်။ အာသိ= ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာ သီလ+သမာဓိ+ပညာ သိက္ခာသုံးရပ်ကို မမေ့မလျော့ ကျင့်ခဲ့တဲ့ ဘိက္ခုနီမကလေးပါ။ အဲဒီ ၂ ဂါထာနဲ့ သူ့ရဲ့ ပဋိပတ်လုပ်ငန်းရပ်ကို ဖော်ပြခဲ့တယ်။

ထို့နောက် ဂါထာ ၃ ဂါထာတို့ဖြင့် သူ့ရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်ကို ဖော်ပြပုံက “ထို ဘိက္ခုနီဘဝက စုတေပြီးတော့ တုသိတာနတ်ပြည်ရောက်၊ နတ်မိဖုရားကြီးဖြစ်ပြီး ရဟန်းမိန်းမ ဗြဟ္မစာရိနီအကျင့် အစွမ်းကြောင့် အခြားသော နတ်တို့ကို လွှမ်းမိုးပြီး စည်းစိမ်အခြံအရံ သာလွန်ခဲ့တယ်။ ဖြစ်လေရာရာ နတ်မိဖုရားဘဝ လူမင်းမိဖုရားဘဝတို့၌ ပဋိပတ်တန်ခိုးကြောင့် စည်းစိမ်ဥစ္စာကြီးမား များပြားခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ကောင်းမြတ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးသော ပရိသတ် အခြံအရံရှိခြင်း ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံပြီးလျှင် ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် ယောဂါဝစရ မြတ်ပုညကြောင့် စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ဖြိုးစေတတ်သည့် ခပ်သိမ်းသော စည်းစိမ်တို့ကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ခဲ့တယ်။

နတ်မိဖုရားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူမင်းမိဖုရားပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်လေရာ ဘဝသံသရာ၌ သူမမှာ ပဋိပတ်တန်ခိုးကြောင့် အကျိုးထူး ခံစားရပုံကို ဤဂါထာဖြင့် ဖော်ပြပြန်ပါတယ် ...။

၂၂။ ယောပိ မေ ဘဝတေ ဘတ္တာ၊  
ယတ္ထ ယတ္ထ ဂတာယပိ။  
ဝိမာနေတိ န မံ ကောစိ၊  
ပဋိပတ္တိဗလေန မေ။ ။

ယတ္ထ ယတ္ထ=အကြင် အကြင် လူမင်းမိဖုရား နတ်မင်းမိဖုရား ဖြစ်ရတဲ့ ဘဝဘဝများ၌။ ဂတာယပိ=သုဂတိသံသရာ လည်ရပါသော်လည်း။ မေ=ဘုရားတပည့်တော်မ၏။ ပဋိပတ္တိဗလေန=ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် သိက္ခာသုံးဆင့် ကျင့်ခဲ့တဲ့ အစွမ်း

ကြောင့်။ ယောပိ=အကြင်သူသည်လည်း။ မေ=တပည့်တော်မ၏။  
ဘဏ္ဍာ=အရှင်သခင် လင်ယောက်ျားသည်။ ဘဝတေ=ဖြစ်၏။ မံ=  
တပည့်တော်မကို။ ကောစိ=တစုံတယောက်သော အရှင်သခင်  
လင်ယောက်ျားကမှ။ န ဝိမာနေတိ=မထီမဲ့မြင်မှု အပြုမခံခဲ့ရပါ  
ဘုရား ...။

များသောအားဖြင့် အမျိုးသမီးလောကမှာ ဆိုလိုရုံရှိယင် အိမ်ရှင်  
ယောက်ျား အမျိုးသားက မထီမဲ့မြင်မှု၊ အနိုင်ကျင့်မှု အပြစ်ရတတ်ပါ  
တယ် ဘုရား။ သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်ကြံပွားများခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံရဲ့  
အာနုဘော်ကြောင့် တပည့်တော်မမှာ အဲဒီ မထီမဲ့မြင်မှု၊ အနိုင်ကျင့်မှု  
အပြစ်ရတာမျိုး တစ်ဘဝမှာမှ မကြုံခဲ့ရပါ မြတ်စွာဘုရား ...။

ဤနည်းဖြင့် တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ သုဂတိ  
သံသရာလည်ခဲ့လို့ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာသို့ ရောက်တဲ့အခါ ကကုသန် မြတ်စွာ  
ဘုရား ပွင့်တော်မူပြီးနောက် ဒုတိယမြောက် ပွင့်ထွန်းတော်မူတဲ့  
ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရားရဲ့ လက်ထက်တော်အခါကျတော့ ဗာရာ-  
ဏသီပြည်ဝယ် ကြွယ်ဝသော အမျိုးသမီးဖြစ်၍ (အမည်နာမ မပါ၊  
ခေမာဟူ၍သာ လွယ်လွယ် မှတ်ကြပါစို့) ဓနဇ္ဇာနိ အမျိုးသမီး၊ သုမေဓာ  
အမျိုးသမီးတို့နှင့် အတူတကွ ဒါနပြုဖော် သူငယ်ချင်းမတို့ ဖြစ်ကြကာ  
သုံးယောက်သား ဒါယကာခံ၍ သံဃာ့အာရာမကျောင်းတိုက်ကြီးနှင့်  
တကွ သံဃိကကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြလေသည်။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးဇော်ကြီးဘဝ

ထိုဘဝက စုတေသော် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ရောက်၍ နတ်ပြည်+  
လူ့ပြည် သုဂတိသံသရာလည်ရာက ဘုရားတစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူအကြား  
ကာလဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓန္တရ အသင်္ချေယျ တစ်ကပ်လွန်မြောက်လို့ ကဿပ  
မြတ်စွာသာသနာဇော် ရောက်လာတဲ့အခါ ဘာဖြစ်သလဲဆိုတော့ -

၂၇။ ဣမသ္မိံ ယေဝ ကပ္ပမိ၊  
 ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။  
 ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊  
 ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
 ဣမသ္မိံ ယေဝ ကပ္ပမိ=ဘဒ္ဒကဟု ကပ္ပမည်သာ ဤကမ္ဘာ၌ပင်လျှင်။  
 ဗြဟ္မဗန္ဓု=ဗြာဟ္မဏအနွယ်တော်ဝင် ဖြစ်တော်မူပါပေထသော။  
 မဟာယသော=များသော အခြံအရံ ရှိတော်မူပါပေထသော။  
 ဂေါတ္တေန=နွယ်တော်ဝံသ ဂေါတ္တအားဖြင့်။ ကဿပေါ နာမ=  
 ကဿပ အမည်တော်ရှိသော။ ဝဒတံ ဝရော=တရားစကား ဟော  
 ကြားသော သူတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော မြတ်စွာဘုရား  
 သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ=လူသုံးပါးဝယ် ထင်ရှားပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့လေပြီ။

မြတ်စွာဘုရား ... ဒီဘဒ္ဒကမ္ဘာမှာပဲ ရှင်တော်ဘုရားရဲ့ နောင်တော်  
 အနေနဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ အန္တရကပ်တုန်းက ဗြာဟ္မဏ အနွယ်တော်ဝင် နွယ်  
 တော်ဝံသ ကဿပ ရှင်တော်ဘုရား လူသုံးပါး၌ ပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့  
 ပါတယ် ဘုရား ...။

၂၈။ ဥပ္ပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊  
 တဒါ အာသိ နရိဿရော။  
 ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊  
 ဗာရာဏသီပုရတ္ထမေ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
 တဒါ=ထို ကဿပမြတ်စွာ သာသနာဓေတုတုန်းက။ မဟေသိဿ  
 =သီလ+သမာဓိ+ပညာ သိက္ခာ ကျေးဇူး အထူးရှာမှီး တော်မူတတ်  
 သော ကဿပမြတ်စွာ အစိန္တေယျာဏိ။ ဗာရာဏသီ-ပုရတ္ထမေ=

ဗာရာဏသီ မင်းနေပြည်မြတ်၌။ ကိကီ နာမ=ကိကီ အမည်ရှိ  
သော။ နရိဿရော=လူတို့ကို အစိုးရသော။ ကာသိရာဇာ=ကာသိ  
မင်းမြတ်သည်။ ဥပဋ္ဌာကော=အလုပ်အကျွေး ပစ္စည်းလေးပါး  
ဒါယကာသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်ဝယ် ဗာရာဏသီပြည်ရှင် ကာသိ  
တိုင်းအလုံး ဘုန်းမီးတောက်ပ အစိုးရတဲ့ ကိကီမင်းကြီးဟာ ကဿပ  
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ပစ္စည်းလေးပါးဒကာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...၊ အဲဒီ  
မင်းကြီးနဲ့ ယခု ခေမာထေရီ ဘယ်လို တော်စပ်သလဲဆိုတော့ -

၂၉။ တဿာ+သိ ဇေဋ္ဌိကာ ဓိတာ၊  
သမဏိဏှတိ ဝိဿုတာ။  
ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊  
ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
အဟံ=ယခုအခါ ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။  
တဿ=ထို ကိကီမင်းကြီး၏။ ဇေဋ္ဌိကာ ဓိတာ=သမီးတော် အကြီး  
ဆုံးသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီဘုရား ...။ သမဏိ ဏှတိ=အမည်  
အားဖြင့် သမဏိ မင်းသမီးဟူ၍။ ဝိဿုတာ=ထင်ရှားကျော်ကြား  
ခဲ့ပါသည်ဘုရား ...။ ဇိနဂ္ဂဿ=ကဿပမြတ်စွာ အစိန္တေယျာ၏။  
ဓမ္မံ=မိန့်ဖော်ဟောကြား တရားစကားကို။ သုတွာ=ကြားနာရသော  
ကြောင့်။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ=သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းပြုဖို့ရန်။ သမရောစယိ  
=ခမည်းတော် ကိကီမင်းကြီးအား လျှောက်ထားခဲ့ပါပြီ ဘုရား ....။

တရားနာရလို့ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းမကလေး ပြုလုပ်ဖို့ရန်  
ခမည်းတော် ကိကီမင်းကြီးထံ တောင်းပန်လျှောက်ထားခဲ့ပါတယ်  
ဘုရား ...၊ အခွင့်ရရဲ့လားလို့ ဆိုတော့ -



တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

၃၀။ အနုဇာနိ န နော တာတော၊  
 အဂါရေဝ တဒါ မယံ။  
 ဝိသဝဿသဟဿာနိ၊  
 ဝိစရိမှ အတန္တိတာ။ ။

သူမသာလျှင်မဟုတ်၊ ညီအစ်မ ခုနစ်ယောက်လုံး တရားနာရလို့ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းမ=ဘိက္ခုနီမလေးများ ပြုလုပ်ကြရန် ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်ကြသော်လည်း ခုနစ်ယောက်လုံး အခွင့်မရကြဘူး။

နော = တပည့်တော်မတို့ ခုနစ်ဖော် သမီးတော်များအား။  
 တာတော=ခမည်းတော် ကံကိမင်းကြီးက။ န အနုဇာနိ=ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ရန် တစ်ယောက်ကိုမှ ခွင့်မပြုပါဘုရား ...။ တဒါ=ထိုအခါ ဌ။ မယံ=တပည့်တော်မတို့ ခုနစ်ဖော် သမီးတော်များသည်။  
 အဂါရေဝ=သုခရိပ်ငြိမ် နန်းအိမ်၌ပင်လျှင်။ ဝိသဝဿသဟဿာနိ =လူတို့နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်းတို့ ကာလပတ်လုံး။ အတန္တိတာ= မပျင်းမရိ လုံ့လရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝိစရိမှ=လှည့်လည်ကျက်စား ခဲ့ကြပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။

ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ သမီးတော်ခုနစ်ဖော်တို့ ဘိက္ခုနီမ ပြုဖို့ရန် ခွင့်ပန်ကြသော်လည်း အခွင့်မရကြတဲ့အတွက် နန်းအိမ်တော်မှာပင် နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းကြာ မင်းသမီး ခုနစ်ဖော်တို့ မပျင်းမရိ လုံ့လ ရှိရှိနဲ့ သုည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင် ခဲ့ကြပါတယ် ဘုရား။ တရားလက်လွတ်လားလို့ ဆိုတော့ -

၃၁။ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ၊  
 ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။  
 ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ၊  
 မုဒိတာ သတ္တ ဓိတရော။ ။

သတ္တဓိတရော=ကိကိမင်းကြီးရဲ့ သမီးတော် ခုနစ်ဖော် ဖြစ်ကြ ကုန်သော။ မယံ=တပည့်တော်မတို့သည်။ မုဒိတာ=နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်သောစိတ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုခေဓိတာ=မပင်မပန်း ချမ်းသာစွာ ကြီးပွားကြကုန်လျက်။ ရာဇကညာ=မင်းသမီးစင် ဖြစ်ကြကုန်လျက်။ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ="ကောမာရိဗြဟ္မစရိယ" အမည်ရတဲ့ အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်ကို။ ဝိသဝဿသဟဿာနိ=လူတို့နှစ် ပေါင်း နှစ်သောင်းတို့ ကာလပတ်လုံး။ စရိတွာ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်ကြကုန်၍။ ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ=မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်း ကပ်ခြင်း၌ အမြဲမွေ့လျော် ပျော်ပိုက်ခဲ့ကြပါသည် ဘုရား။

**သီလအကျင့် အမျိုးမျိုး**

သီလအကျင့်နယ်ပယ်မှာ (၁) ရိုးရိုးငါးပါးသီလကို နိစ္စသီလလို ခေါ်တယ်၊ သူတော်ကောင်းများ၊ ဥပါသကာများ အများစောင့်ထိန်းတဲ့ သီလဖြစ်တယ်။ ထို ငါးပါးသီလကိုပင် "ဂရုဓမ္မ ငါးပါးသီလ" ဟူ၍ လည်း ခေါ်တယ်။

အဲဒီ "ဂရုဓမ္မငါးပါးသီလ" ရဲ့ အထက်မှာ ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်တုန်းက ဂဝေသီခေါ်တဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး ပေါ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဂဝေသီဆရာကြီးက ဂရုဓမ္မ ငါးပါးသီလထဲမှာ -

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိရဲ့ အစား-

အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိလို့ ဆောက်တည် ပြီး ဝတ္ထုကာမကိုဆိုယင် ကိုယ်ပိုင်တာကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူပိုင်တာကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဘယ်ဝတ္ထုကာမကိုမှ မမှီဝဲ မသုံးစွဲဘူး။ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ အဗြဟ္မစရိယမှ လုံးဝရှောင်ကြဉ်တဲ့ ငါးပါးသီလကိုတော့ "ဗြဟ္မ စရိယ ပဉ္စမကသီလ" လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ဂဝေသီဆရာကြီးက ဗြဟ္မ

စရိယ ပဉ္စမကသီလကို ကျင့်သုံးတော့ နောက်လိုက် ဥပါသကာ ငါးရာ တို့ကလည်း ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမကသီလကို လိုက်၍ ကျင့်သုံးကြတယ်။

ထိုအခါ “ခေါင်းဆောင်နှင့် နောက်လိုက် အကျင့်တူလို့ ဖြစ်ပါရိုး လား” ဆိုပြီး ဂဝေသီဆရာကြီးက အဲဒီ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမကသီလ သိက္ခာပုဒ်ငါးခုရဲ့ အပေါ်မှာ -

ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိလို့ သိက္ခာပုဒ် တစ်မျိုး တိုး၍ ဆောက်တည်ပြီး နံနက်တစ်ချိန်မှာသာ ယာဝကာလိက ခေါ်တဲ့ အစာထမင်း ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို စားသုံးတယ်။ မွန်းလွဲလျှင် ယာဝကာလိကကို မစားတော့ဘဲ ဆာလောင်လျှင် အဖျော်ယမကာကို သာ မှီဝဲသုံးစွဲတယ်။ ထိုသီလကို “ဧကဘတ္တိကဆက္ကသီလ”လို့ ခေါ် တယ်။ ဆရာကြီးက ဧကဘတ္တိကဆက္ကသီလကို ကျင့်သုံးတယ် ဆိုလျှင် ပဲ နောက်လိုက် ဥပါသကာ ငါးရာတို့ကလည်း ‘ဧကဘတ္တိက ဆက္က သီလကို လိုက်၍ ကျင့်သုံးကြတယ်။

ယခု ကိင်္ဂီမင်းကြီး၏ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့မှာ အိမ်ထောင်မှု လုံးဝ မပြုကြဘဲ ကုမာရီဘဝဖြင့်ပင် ရှစ်ပါးသီလကို အမြဲ စောင့်ထိန်း ကြတယ်။ ထို ရှစ်ပါးသီလကို “ကောမာရီဗြဟ္မစရိယ အဋ္ဌဂံသီလ” ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ထို သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့သည် ကောမာရီဗြဟ္မ စရိယ အဋ္ဌဂံသီလကို အမြဲစောင့်သုံးကြပြီးလျှင် နေ့စဉ် နေ့စဉ် ကဿပ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတော်သို့ သွားကြပြီး အခြွေအရံများစွာနှင့်တကွ သီလကျင့်သုံး တရားနာကြတယ်။ ထို သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့၏အမည်ကို ဖော်ပြသော ဂါထာ၊ ထိုသမီးတော် တို့၏ ယခု နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန္တာထေရီမများ ဖြစ်ကြသည့် အစဉ် အတိုင်းသော အမည်တို့ကို ဖော်ပြသော ဂါထာတို့ကို ခေမာထေရီက ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားပါတယ် ...။

၃၂။ သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊  
 ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။  
 ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊  
 သတ္တမိ သံဃဒါယိကာ။ ။

၃၃။ အဟံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊  
 ပဋ္ဌာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။  
 ကိသာဂေါတမိ ဓမ္မဒိန္နာ၊  
 ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမိ။ ။

နှစ်ဂါထာတို့ကို တွဲဖက်၍ အဓိပ္ပာယ်နက် ပြန်ဆိုပါမည်။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...

(၁) သမဏီ=ထိုစဉ်က အကြီးဆုံး သမဏီ မင်းသမီးက။ အဟံ=ယခု နောက်ဆုံးဘဝမှာ တပည့်တော်မ ခေမာထေရီ ဖြစ်လာပါသည် ဘုရား ...။

(၂) သမဏဂုတ္တာ=ထိုစဉ်က ဒုတိယသမီးတော်ဖြစ်သူ သမဏဂုတ္တာ မင်းသမီးက။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ=ယခု နောက်ဆုံးဘဝမှာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ ဖြစ်လာပါသည် ဘုရား ...။

(၃) ဘိက္ခုနီ=ထိုစဉ်က တတိယသမီးတော်ဖြစ်သူ ဘိက္ခုနီ မင်းသမီးက။ ပဋ္ဌာစာရာ=ယခုနောက်ဆုံးဘဝမှာ ပဋ္ဌာစာရာထေရီမ ဖြစ်လာပါသည် ဘုရား ...။

(၄) ဘိက္ခုဒါယိကာ=ထိုစဉ်က စတုတ္ထသမီးတော်ဖြစ်သူ ဘိက္ခုဒါယိကာ မင်းသမီးက။ ကုဏ္ဍလာ=ယခုနောက်ဆုံးဘဝမှာ ကုဏ္ဍလာကေသာ ထေရီမ ဖြစ်လာပါသည် ဘုရား ...။

(၅) ဓမ္မာ စေဝ=ထိုစဉ်က ပဉ္စမသမီးတော်ဖြစ်သူ ဓမ္မာမင်းသမီးက။ ကိသာဂေါတမိ=ယခုနောက်ဆုံးဘဝမှာ ကိသာဂေါတမိထေရီမ ဖြစ်လာပါသည်ဘုရား ...။

၂၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

(၆) သုဓမ္မာ စ = ထိုစဉ်က ဆဋ္ဌမ သမီးတော်ဖြစ်သူ သုဓမ္မာ မင်းသမီးက။ ဓမ္မဒိန္နာ=ယခု နောက်ဆုံးဘဝမှာ ဓမ္မဒိန္နာ ထေရီမ ဖြစ်လာပါသည် ဘုရား ...။

(၇) သတ္တမီ သံဃဒါယိကာ=ထိုစဉ်က သတ္တမသမီးတော်ဖြစ်သူ သံဃဒါယိကာ မင်းသမီးက။ ဝိသာခါ ဟောတီ = ယခု နောက်ဆုံး ဘဝမှာ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမ ဝိသာခါ ဖြစ်လာပါ သည် ဘုရား။

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့ရဲ့ အမည်များမှာ သမဏီ၊ သမဏဂုတ္တာ၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဘိက္ခုဒါယိကာ ဆိုတဲ့အမည်များမှာ သာသနာတော်ကို မြတ်နိုးလွန်းတဲ့အတွက် ကိကိမင်းကြီးက သမီးတော် တို့ရဲ့ အမည်ကို သာသနာ့အမည်များယူပြီး မှည့်ခေါ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာ သာသနာမှာလည်းပဲ သီဟိုဠ် သာသနာ ခေတ်တုန်းက သာသနာပြု သီဟိုဠ်မင်းတစ်ပါး သားတော်ကို “ဗုဒ္ဓဒါသ မင်းသား” လို့ အမည်မှည့်ခဲ့တယ်။ ဗုဒ္ဓဒါသမင်းဟာ ဘုရားသာသနာကို လွန်စွာကြည်ညိုတဲ့အတွက် သူ့ရဲ့သားတော်များကိုလည်း သာရိပုတ္တ မင်းသား၊ အနုရုဒ္ဓမင်းသား၊ အာနန္ဒမင်းသား၊ ဥပါလိမင်းသား စသည် ဖြင့် အသိတိ မဟာသာဝကကြီးတွေရဲ့ အမည်ကို မှည့်ခေါ်တယ်။ သားတော်တစ်ဦးဦးရဲ့ အမည်ကို ခေါ်လိုက်ယင် ဘုရားလက်ထက် တော်က အသိတိ မဟာသာဝကကြီးများကို အမှတ်ရပြီး သာသနာ မြတ်နိုးစိတ် တရိပ်ရိပ်ထွန်းပေါ်ရန် ရည်သန်ရင်းဖြစ်တယ်။

ကိကိမင်းကြီးရဲ့ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့အနက် အကြီးဆုံး “သမဏီ” မင်းသမီးဟာ အဲဒီဘဝတုန်းက သူများနည်းတူ ကောမာရီ ဗြဟ္မစရိယ အဋ္ဌဂံသီလနဲ့ပဲ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခဲ့သလားဆိုတော့ မဟုတ် ပါဘူး။

ခေမာထေရီ (ပညာချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော်

၃၄။ ကဒါစိ သော နရာဒိစ္စော၊  
 ဓမ္မံ ဒေသေတိ အဗ္ဗတံ။  
 မဟာနိဒါနသုတ္တန္တံ၊  
 သုတွာ တံ ပရိယာပုဏီ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ သော နရာ-  
 ဒိစ္စော=ထို လူတို့ဥက္ကဋ် နတ်တို့ထက်သာ ဗြဟ္မာတို့ထွတ်ထား  
 ကဿပမြတ်စွာဘုရားသည်။ ကဒါစိ=တရံတခါ ကျပြီဆိုလျှင်။  
 အဗ္ဗတံ=မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပေသော။ မဟာနိဒါနသုတ္တန္တံ ဓမ္မံ=  
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်းအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြတဲ့ မဟာနိဒါနသုတ္တန်  
 တရားဒေသနာတော်မြတ်ကို။ ဒေသေသိ=ကရုဏာရှေ့ထား ဟော  
 ကြားတော်မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။ အဟံ=ထိုစဉ်က သမဏီတွင်ခေါ်  
 ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ တံ=ထို မဟာနိဒါနသုတ္တန်ကို။  
 သုတွာန=ကြားနာရ၍။ ပရိယာပုဏီ=မပြတ်ရွတ်အံ အဖန်ဖန်  
 သရဇ္ဈာယ် သင်ကြားခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

(ယနေ့ သာသနာမှာ ဒီဃနိကာယ်လို့ ခေါ်တဲ့ သုတ်သုံးကျမ်း  
 အဝင်အပါ သုတ်မဟာဝါကျမ်းမှာ နှစ်ခုမြောက် သုတ္တန်အနေနဲ့  
 သင်္ဂါယနာ တင်ထားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောတွေကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့  
 ဖော်ပြတဲ့ မဟာနိဒါနသုတ္တန်ဆိုတာ ရှိတယ်။)

ကဿပမြတ်စွာ အစိန္တေယျာက တစ်ခါတစ်ခါ ကျပြီဆိုယင် ထို  
 မဟာနိဒါနသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူခဲ့တယ်။ ထိုသုတ္တန်မှာ ပဋိစ္စ  
 သမုပ္ပါဒ် အတိတ်အကြောင်းရယ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးရယ်၊ ပစ္စုပ္ပန်  
 အကြောင်းရယ်၊ အနာဂတ်အကျိုးရယ်လို့ ဘဝသံသရာကြီး တစ်ခုလုံး  
 ကို ချဲ့ပြီးတော့ ဓမ္မစစ်ဟောတဲ့ သုတ္တန်ကြီးပဲလို့ ဒီသုတ္တန်ကို သမီးတော်  
 ကြီး သမဏီမင်းသမီးက အထူးသဖြင့် ကြည်ညိုခဲ့တယ်။

မဟာဝဇီရ ဝိပဿနာဉာဏ်  
ကုဋေ သုံးသန်းခြောက်သိန်း

ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်း ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်တော့မည် ဆိုယင် ရှေးဦးစွာ မဟာဗောဓိပင် အပရာဇိတပလ္လင်တော်မှာ ညဉ့်ဦးယံ အခါ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နဲ့ ရှေးရှေးဘဝတွေကို သုမေဓာရှင်ရသေ့ ဘဝ တိုင်အောင် အစုန်အဆန် ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုပြီး မဇ္ဈိမယံ (သန်းခေါင်ယံ) မှာ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ဖြင့် စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း ကုန်အောင် ကြည့်ရှုတော်မူ၍ ထိုအာဏာခေတ် စကြဝဠာ ကုဋေပေါင်း တစ်သိန်းမှာ ရှိကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကို မြင်တော်မူ ကြည့်ရှုတော်မူပြီး နောက် ပစ္စိမယံ (မိုးသောက်ယံ) ရောက်လို့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်တော့မည် ဆိုတော့ -

ကိုယ်တော်နှင့်တကွ ဤ စကြဝဠာမှာ ရှိကြတဲ့ လူ နတ် ဗြဟ္မာတွေ အားလုံးရဲ့ ပရမတ်အနှစ် တရားသားစစ်စစ်ကား အတိတ်သံသရာက အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရ၊ ဤ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာမှာ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ=အကျိုးငါးပါး၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ ဆိုတဲ့ ဤပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅ ပါးနဲ့ ဟို- အနာဂတ် ဘဝမှာ ဖြစ်ပေါ် မယ့် ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ ဆိုတဲ့ အကျိုးတရား=ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂ ပါး တရားသားက လွဲပြီး လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါလို့ အသီး အခြား တရားသား မရှိဘူးလို့ သတ္တပညတ်ကို ခွာပြီး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပရမတ္ထတရားသားကို ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး -

အဝိဇ္ဇာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ် အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာက စပြီး ဇာတိ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ၊ ဇရာမရဏ် အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာလို့ -

ဤ စကြဝဠာမှာရှိကြတဲ့ ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးကို ဝိပဿနာရှုလိုက်တာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂ ပါး၊ တစ်ပါး တစ်ပါးလျှင် အနိစ္စဉာဏ်၊ ဒုက္ခဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်=သုံးပါး သုံးပါးစီရတော့ ဤ စကြဝဠာတိုက်အတွက် အနိစ္စဉာဏ် ၁၂ ပါး ဒုက္ခဉာဏ် ၁၂ ပါး၊ အနတ္တဉာဏ် ၁၂ ပါး=ပေါင်းလိုက်ယင် သုံးဆယ်နဲ့ ခြောက်ပါး ရတယ်။

ဤ စကြဝဠာတိုက်အတူ ဒုတိယစကြဝဠာတိုက်အတွက်လည်းပဲ ပေယျာလမကန်ဘဲနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂ ပါး တရားသားကြည့်ပြီး တော့ ဝိပဿနာဉာဏ် သုံးဆယ်ခြောက်ပါး ရအောင် ပွားတယ်။ ဤ နည်းအားဖြင့် စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း သုံးတိုက်၊ လေးတိုက်၊ ငါးတိုက်၊ ဆယ်တိုက် စသည်ဖြင့် စကြဝဠာတိုက် ကုဋေပေါင်း တစ်သိန်းစေ့ အောင် ပေယျာလမကန်ဘဲ ဝိပဿနာတရား ပွားများတော် မူကြရကား ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်း၏ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် အရှင် တရားက အဝိဇ္ဇာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း၊ သင်္ခါရပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း၊ ဝိညာဏ် ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း၊ နာမ်ရုပ်ပေါင်း၊ သဋ္ဌာယတနပေါင်း၊ ဖဿ ပေါင်း၊ ဝေဒနာပေါင်း၊ တဏှာပေါင်း၊ ဥပါဒါန်ပေါင်း၊ ဘဝပေါင်း၊ ဇာတိပေါင်း၊ ဖရာမရဏပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းစီ ဖြစ်ရကား ဝိပဿနာ အရှင် တရားတို့က ကုဋေပေါင်း တစ်သန်းနှင့် နှစ်သိန်း ရှိတယ်။

အဲဒီ ကုဋေပေါင်း တစ်သန်းနှစ်သိန်းသော ဝိပဿနာ အရှင်= ဝိပဿနာဘူမိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတွေကို အနိစ္စလို့ ရှုတာက ကုဋေ ပေါင်း တစ်သန်းနှစ်သိန်း၊ ဒုက္ခလို့ ရှုတာက ကုဋေပေါင်း တစ်သန်း နှစ်သိန်း၊ အနတ္တလို့ ရှုတာက ကုဋေပေါင်း တစ်သန်းနှစ်သိန်း၊ သုံးရပ် ပေါင်းလျှင် ကုဋေပေါင်း သုံးသန်းခြောက်သိန်းသော ဝိပဿနာဉာဏ် တို့ကို “မဟာဝိရဝိပဿနာဉာဏ် ကုဋေသုံးသန်းခြောက်သိန်း” လို့ ခေါ်တယ်။



အဲဒီ မဟာဝဇီရ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ပေါက်အောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်တော် မူကြတယ်။ ဧရာမ မဟာပညာပုဂ္ဂိုလ်များသည် များသောအားဖြင့် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂ ပါးကို ဝိပဿနာဘူမိထားပြီး တရားအလုပ် အား ထုတ်တတ်ကြတယ်။ ယခု ခေမာထေရီအလောင်း ကိင်္ဂမင်းကြီး၏ အကြီးဆုံးသမီးတော် သမဏီမင်းသမီးလည်းပဲ မဟာပညာအရာမှာ ဧတဒဂ်ရမည့် အမျိုးကောင်းသမီးပီပီ အခြားသမီးတော် ခြောက်ယောက် တို့နှင့် မတူဘဲ မဟာနိဒါနသုတ်ကို သူမ ထူး၍ နှစ်သက်ပြီး သင်ကြား ခဲ့တယ်၊ လေ့လာခဲ့တယ်၊ ရွတ်အံ့ခဲ့တယ်၊ နှလုံးသွင်းခဲ့တယ်။

**နောက်ဆုံး ပဋိမ ဓမ္မာမိပုရားဘဝ**

ထို သမဏီမင်းသမီးဘဝမှ စုတိပြတ်ကြော့ သေလွန်ခဲ့သော် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ ကဿပမြတ်စွာဘုရားနှင့် ဤ အကျွန်ုပ် တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ၂ ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏အကြား ဗုဒ္ဓန္တရ အသင်္ချေယျ တစ်ကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည် လူ့ပြည် သုဂတိ သံသရာ လည်ခဲ့၍ ဤ ဘုရားရှင် ပွင့်လာတဲ့ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ် နဝမခေတ် ရောက်တဲ့ အခါ ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် အိန္ဒိယပြည် မဒ္ဒတိုင်း သာဂလမြို့မှာ မဒ္ဒမင်းရဲ့သမီးတော် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဘယ်လောက်ဆန်းကြယ်တဲ့ အမျိုးသမီးလဲဆိုယင် သူ့ကို မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တဲ့အချိန် အတိတ် နိမိတ်နဲ့ သူ့နာမည်ရပုံကို ဤကဲ့သို့ ဂါထာဖွဲ့၍ ဘုရားရှင်အား လျှောက် ထားတယ် ...။

၃၇။ သဟ မေ ဇာတမတ္တမိ၊  
 ခေမံ တမိ ပုရေ အဟု။  
 တတော ခေမာတိ နာမံ မေ၊  
 ဂုဏတော ဥပပဇ္ဇထ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ မေ=တပည့်  
 တော်မအား။ သဟ ဇာတမတ္တမိ=မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်သည်နှင့်  
 တစ်ပြိုင်နက်။ တမိ ပူရေ=သာဂလမည် ထိုမင်းနေပြည်၌။ ခေမံ=  
 ဘေးမဲ့ပေးခြင်းသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီဘုရား ...။ တတော=  
 ထိုသို့ တစ်ပြည်လုံး ဘေးမဲ့ဆုကြီး ဖုံးခဲ့သောကြောင့်။ မေ=တပည့်  
 တော်မ၏ (အဖို့ရာ)။ ခေမာတိ နာမံ=ခေမာဟူသော အမည်သည်။  
 ဂုဏတော=ဂုဏ်အားဖြင့်။ ဥပပဇ္ဇထ=အထင်အရှား ဖြစ်ပွားခဲ့ပါပြီ  
 ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ တပည့်တော်မလည်း မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တယ်  
 ဆိုယင်ပဲ ခမည်းတော် မဒ္ဒမင်းကြီးက သာဂလပြည်တစ်ပြည်လုံး  
 ဘေးမဲ့စည်ကြီး လည်စေပြီး “မည်သူမှ အသတ်အဖြတ် အနှောင်အဖွဲ့  
 မရှိစေရ၊ အယုတ်သဖြင့် မိမိတို့အိမ်မှာ ကျွေးမွေးဖွဲ့နှောင်ထားတဲ့  
 ကြက်တူရွေးကလေး၊ ယုန်ကလေး၊ ကြောင်ကလေး၊ ပူးကလေးကအစ  
 အားလုံးကို လွတ်ပစ်ရမယ်” လို့ စည်တီးပြီး ကြေညာစေတယ်။ တပည့်  
 တော်မ ဖွားတဲ့နေ့မှာ တစ်ပြည်လုံး ဘေးမဲ့စည် လည်စေခဲ့တဲ့အတွက်  
 တပည့်တော်မရဲ့ အမည်ဟာ ဂုဏနာမ်အနေဖြင့် ခေမာမင်းသမီးဟု  
 အမည်ထင်ရှားခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

**ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ မိဖုရားခေါင် ခေမာမိဖုရားကြီး**

ကိုယ်ရော နှုတ်ရော စိတ်ရော အလွန်ယဉ်ကျေးလှပ တင့်တယ်တဲ့  
 ပါရမီရှင် ခေမာမင်းသမီး အသက်တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ရောက်  
 တော့ ခမည်းတော် မဒ္ဒမင်းက သမီးတော်ကို မဂဓတိုင်း ရာဂြိုဟ်  
 ပြည့်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားထံ ဆက်နင်းတယ်။ ဗိမ္ဗိသာရ  
 မင်းတရားကြီးကလည်း “ခေမာမိဖုရား”လို့ မိဖုရားခေါင်ကြီး အရာမှာ  
 ထားပြီး မြှောက်စား ယုယတော်မူတယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားက သောတာပန် အရိယာ၊ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းဒကာ ဖြစ်တယ်။ ခေမာမိဖုရားကလည်း အသက် ငယ်ငယ်၊ အရွယ်ကနုနု၊ ရုပ်ရည်ကလည်း တင့်တယ်တော့ ဝဏ္ဏဗန် ယစ်ပြီး မေ့လျော့နေခဲ့တယ်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကလည်း ခေမာမိဖုရား ရဲ့ အပေါ်မှာ လောကအကျိုးကိုသာမဟုတ်၊ ဓမ္မအကျိုးကိုပါ လိုလားသူ ဖြစ်တော့ “ခေမာမိဖုရား ...၊ ဝေဠုဝန် ဥယျာဉ်သွားပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်စမ်းပါ” လို့ ဖျောင်းဖျ ပြောကြားတယ်။ ခေမာ မိဖုရားကလည်း အဆင်းမာန်ယစ်ပြီးတော့ “အရှင်မင်းကြီး ...၊ မြတ်စွာဘုရားက အဆင်း ရဲ့အပြစ်ကို ဟောတယ်လို့ သတင်းစကား ကြားရပါတယ်၊ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်မ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားလို့ရှိယင် အဆင်းရဲ့အပြစ် အပြောခံ ရတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ ပြန်ခဲ့ရမှာပေါ့” လို့ ဆင်ခြေပေးပြီး ဘုရားရှင်ထံ သူမ မသွားခဲ့ဘူး။

ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားကြီးကလည်း အကျိုးလိုလားသူပီပီ လက်မလျော့ဘဲ ရွှေနန်းတော်မှာ ရှိကြတဲ့ သဘင်တော်အဖွဲ့ဝင် အဆို ကျော်များအား ခေမာမိဖုရားကြီးရဲ့ မျက်မှောက်မှာ သိဆိုကြရန် ဂီတိ ကဗျာ ဂါထာလေးပုဒ်တို့ကို ဖွဲ့စပ်သင်ကြားပေးထားတယ်။ ထို ဂီတိ ကဗျာ ဂါထာလေးပုဒ်တို့ကား ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၄၁။ ရမ္မံ ဝေဠုဝန် ယေန၊  
 န ဒိဋ္ဌံ သုဂံတာလယံ။  
 န တေန နန္ဒနံ ဒိဋ္ဌံ၊  
 ဣတိ မညာမသေ မယံ။      ။(က)

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ သုဂတာလယံ = မြတ်စွာဘုရား ဣရိယာပုတ် လေးပါးဖြင့် ကိန်းပိုက်စံပျော် နေတော် မူရာဖြစ်သော။ ရမ္မံ=နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာကောင်းသော။

ဝေဠုဝန်=ဝေဠုဝန်တွင်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ န ဒိဋ္ဌံ=မတွေ့ မမြင်  
အပ်။ တေန=ထို ဝေဠုဝန် မင်းဥယျာဉ်ကို မတွေ့မမြင်ရတဲ့သူ  
သည်။ နန္ဒနံ=တာဝတိံသာ နတ်ရွာဝယ် ထင်ရှားတဲ့ နတ်အများ  
ပျော်ရွှင် နန္ဒဝန် ဥယျာဉ်ကို။ န ဒိဋ္ဌံ=မြင်အပ်သည် မမည်ပါပေ။  
ဣတိ=ဤသို့။ မယံ=အကျွန်ုပ်တို့သည်။ မညာမသေ=အောက်မေ့  
မှတ်ထင် သိမြင်ပါကုန်၏။

ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကို မမြင်ရတဲ့လူဟာဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်က  
နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကို မမြင်ရတဲ့ လူပဲလို့ ကျွန်ုပ်တို့ အသိအမှတ် ပြုတယ်။

၄၂။ ယေန ဝေဠုဝန် ဒိဋ္ဌံ၊  
နရနန္ဒနန္ဒနန္ဒနံ။  
သုဒိဋ္ဌံ နန္ဒနံ တေန၊  
အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ။ ။ (ခ)

ခေမာမိဖုရားရဲ့ နန်းတော်မှာ သိဆိုတဲ့ ဒုတိယ ဂီတိဂါထာ။

ယေန=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ နရနန္ဒနန္ဒနန္ဒနံ=လူသူ  
လေးပါး အလွန်အလွန်လျှင် နှစ်သက်အပ်သော။ ဝေဠုဝန်=  
ဝေဠုဝန်တွင်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဒိဋ္ဌံ=မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်  
အပ်ပေ၏။ တေန=လူ့ပြည်လူ့ရွာက မဟာဝေဠုဝန် ဥယျာဉ်ကို  
မြင်ရတဲ့ ထိုသူသည်။ အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ=နတ်တို့သေဋ္ဌ်နင်း သိကြား  
မင်းသည် အလွန်အမင်း နှစ်သက်အပ်သော နန္ဒဝန်ခေါ် နတ်  
ဥယျာဉ်တော်ကို။ သုဒိဋ္ဌံ=မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သည် မည်  
ပါပေ၏။

ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကို မြင်ရတဲ့ ယောက်ျား+မိန်းမ မည်သူမဆို  
တာဝတိံသာ နတ်ရွာမှာရှိတဲ့ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကြီးကို မြင်ရတာ မည်ပါ  
ပေတယ်။

၄၃။ ဝိဟာယ နန္ဒနံ ဒေဝါ၊  
 ဩတရိတွာ မဟိတလံ။  
 ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ဒိသွာ၊  
 န တပ္ပန္နိ သုဝိမိတာ။ ။ (ဂ)

ဘောဇ္ဇော=အို အချင်းတို့...။ ဒေဝါ=တာဝတိံသာ နတ်များစွာ တို့သည်။ နန္ဒနံ=မိမိတို့ နတ်ရွာမှာရှိတဲ့ နန္ဒဝန် ခေါ်ဆို နတ်ဥယျာဉ် တော်ကို။ ဝိဟာယ=စွန့်ပစ်ခဲ့ကြ၍။ မဟိတလံ=လူ့ပြည်လူ့ခွင် ဤ မြေအပြင်သို့။ ဩတရိတွာ=ဥယျာဉ်ပျော်ပါး ကစားဖို့ရန် သက် ဆင်း လာကြပြီးလျှင်။ ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ=နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်စုံ လင် ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကို။ ဒိသွာ=မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရ ကုန်သည် ရှိသော်။ သုဝိမိတာ=အလွန်အကဲ အံ့အဲကုန်သည်ဖြစ်၍။ န တပ္ပန္နိ=မရောင့်ရဲ တင်းမတိမ်နိုင်ဘဲ ရှိကြပါကုန်၏...။

ရှေးကတော့ ပါဠိစာပေကို ဂီတဿရနဲ့ ရွတ်ဆိုတာဟာ သီချင်း ဆိုတာပါပဲ။ မြန်မာသီချင်းနဲ့တော့ မတူဘူးပေါ့။ ဗင်္ဂါလီလူများကျတော့ ဒီဂါထာကို သီချင်းသံ ပါအောင် ဆိုတတ်တယ်။ စာပေကို သီချင်းသံ ပေါက်အောင် ရွတ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ အာဝေဏိက ဂုဏ်တော် ပါဠိကိုပင် စည်းဝါးမိမိ သီချင်းသံ ပေါက်အောင် ရွတ်ဆိုတာကို နား ဆတ်ဆတ် ကြားရဖူးပါတယ်။ ခေမာမိဖုရားရဲ့ နန်းတော်မှာ အဆို ကျော်တို့က တတိယ ဂီတိဂါထာကို သီဆိုပြီးနောက် စတုတ္ထ ဂီတိ ဂါထာကို သီဆိုကြပြန်တယ်။

၄၄။ ရာဇပုညေန နိဗ္ဗတ္တံ၊  
 ဗုဒ္ဓပုညေန ဘူသိတံ။  
 ကော ဝတ္တာ တဿ နိဿေသံ၊  
 ဝနဿ ဂုဏသဉ္ဇယံ။ ။ (ဃ)

ယံ ဝေဠုဝန်=ဝေဠုဝန်တွင်ခေါ် အကြင်ဥယျာဉ်တော်သည်၊  
 (ဝါ) ဥယျာဉ်တော်ကို။ ရာဇပုညေန=ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားရဲ့ ကြီး  
 မားသော ဘုန်းတော်ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ=အထင်အရှား လူ့ပြည်မှာ  
 အထူးဖြစ်ပွား၍ လာပါပေ၏။ (အဲဒီလို ဖြစ်ပွားလာရတဲ့ အထဲမှာ)  
 ဗုဒ္ဓပုညေန=မြတ်စွာဘုရားသခင်ရဲ့ ဘုန်းတော်ကံတော် အာနုဘော်  
 ဖြင့်။ ဘူသိတံ=လှသည်ထက် လှ၊ တင့်တယ်သည်ထက် တင့်  
 တယ်အောင် တန်းဆာဆင်၍ ထားအပ်ပါပေ၏။ တဿ ဝနဿ=  
 ဝေဠုဝန်တွင်ခေါ် ထိုဥယျာဉ်တော်၏။ ဂုဏသဉ္ဇယံ=ဂုဏ်ကျေးဇူး  
 အပေါင်းကို။ နိဿေသံ=အကြွင်းအကျန်မထင် ကုန်စင်အောင်။  
 ကော=အဘယ်မည်သော စာဆိုကဝိ ပညာရှိသည်။ ဝတ္တာ=ဖွဲ့ဆို  
 နိုင်တဲ့အံ့နည်း။ န ဝတ္တာ ဒေဝ=မဖွဲ့ဆိုနိုင်ရိုးဒေဝန် မှန်လှသည်  
 သာတည်း ...။

အဲဒီလို အဆိုကျော်များက ခေမာမိဖုရားထံမှာ သီချင်းလေးဂါထာနဲ့  
 သီဆိုဖျော်ဖြေကြလို့ ခေမာမိဖုရား “ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကို သွား  
 ရောက် ရှုမြော်ရပါလိုကြောင်း” မင်းကြီးထံ ခွင့်တောင်းလတ်သည်တွင်  
 ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက “ကျောင်းတော်သို့ ရောက်ရှိလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို  
 မဖူးမြော်ဘဲ သင် မိဖုရား ပြန်လာခွင့် ရနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်”ဟု ပြောဆို  
 ပြီး မင်းချင်းယောက်ျားများအား ခေမာမိဖုရားကို ရိုးရိုးအေးအေး မြတ်စွာ  
 ဘုရားကို မဖူးမြော်စေနိုင်လျှင် (ဝါ-ဖူးမြော်ဖို့ရန် ပြော၍မရလျှင်)  
 နိုင်ထက်ကလူ ပြုမူ၍သော်လည်း ခေမာမိဖုရားကို ဘုရားကို ဖူးစေကြရ  
 မည်” ဟု အတွင်းကြိတ်စကား မှာကြား၍ လွှတ်လိုက်တယ်။

မှာကြားပြီး ခေမာမိဖုရား အခမ်းအနား ကြီးစွာဖြင့် ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်  
 သို့ ထွက်စံခါနီးမှာ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားက ဤဂါထာဖြင့် အားပေး  
 စကား ပြောကြားလိုက်တယ် ...။

၄၇။ ဂစ္ဆ ပဿ မဟာဘောဂေ၊  
 ဝနံ နေတ္တရသာယနံ။  
 ယံ သဒါ ဘာတိ သိရိယာ၊  
 သုဂတာ+ဘာနရဋ္ဌိတံ။ ။

မဟာဘောဂေ=စည်းစိမ်ကြီးမား အို ခေမာမိဖုရား ...။ ဂစ္ဆ= သွားပါတည်ချေ။ ယံ=အကြင် ဝေဠုဝန်တွင်ခေါ် ဥယျာဉ်တော် သည်။ သုဂတာ+ဘာနရဋ္ဌိတံ=မြတ်စွာဘုရား၏ နိလ၊ ပီတ၊ လောဟိတ၊ သြဒါတ၊ မဉ္ဇေဋ္ဌ၊ ပဘဿရ တည်းဟူသော ရောင် ခြည်တော် ခြောက်ခန်းတို့ဖြင့် တပ်စွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍။ သဒါ= နေ့နေ့ညည ခပ်သိမ်းသော ကာလ၌။ သိရိယာ=အသရေဖြင့်။ ဘာတိ=ထွန်းလင်းတောက်ပ၍ နေပေ၏။ နေတ္တရသာယနံ=မြင်သူ တိုင်းရဲ့ မျက်စိအရသာကို ကောင်းစွာစွမ်းဆောင်နိုင်သော။ တံ ဝနံ=ဝေဠုဝန်တွင်ခေါ် ထိုဥယျာဉ်တော်ကို။ ပဿ--ပဿာဟိ= စေ့စေ့ငှငှ အသင် မိဖုရား ကြည့်ရှုခဲ့ပါလော့ ....။

ခေမာမိဖုရား ... ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား သီတင်း သုံးတဲ့ နေရာဖြစ်တယ်။ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ရူပကာယမှ ထွက် လာကြတဲ့ နိလရောင်ခြည်တော်၊ ပီတရောင်ခြည်တော်၊ လောဟိတ ရောင်ခြည်တော်၊ သြဒါတရောင်ခြည်တော်၊ မဉ္ဇေဋ္ဌရောင်ခြည်တော်၊ ပဘဿရရောင်ခြည်တော်ဆိုတဲ့ ရောင်ခြည်တော်အဝန်းတို့ဖြင့် တပ်စွန်း ဆိုးထားသလို နေ့နေ့ညည ကျက်သရေတို့ဖြင့် တောက်ပနေတဲ့ ဥယျာဉ်တော်ကြီး ဖြစ်တယ်။ မြင်သူတိုင်းရဲ့ မျက်စိအရသာကို ကောင်း စွာ စွမ်းဆောင်နိုင်တဲ့ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ကို အသင်မိဖုရား စေ့စေ့ ငှငှ ကြည့်ရှုပါလော့လို့ အားပေးပြီး လွတ်လိုက်တယ်။

ခေမာမိဖုရားလည်းပဲ ဝေဠုဝန် ဥယျာဉ်တော်ကို အကြည့်သွားတာ က ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင်း ဒီအချိန်ဖြင့် ဆွမ်းခံ

ဝင်လောက်ပြီလို့ အဲဒီလို ဆွမ်းခံဝင်မည့် အချိန်ကို မှန်းပြီးတော့ သူ သွားတယ်။ သူကပင် မတွေ့ချင်ပေမယ့် သူ့ ပါရမီက လှုံ့ဆော်နေပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အာသယာနသယဉာဏ်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ် ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓစက္ခုဉာဏ်တော် အစုံထဲမှာ သောတာပန် ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ယနေ့ ခေမာမိဖုရား ဘိက္ခုနီအဖြစ်သို့ ရောက်လိမ့်မယ်” ဆိုတာ အရုဏ် တက်ကတည်းက ဘုရားဉာဏ်ထဲမှာ အချိန်နဲ့ နာရီနဲ့ အတိအကျ သိပြီး မြင်ပြီးသား ဖြစ်တယ်။

ခေမာမိဖုရား ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ထဲရောက်တော့ ဘုရား သီတင်းသုံး တဲ့ ဂန္ဓကုဋ်ကျောင်းတော်သို့ မသွားသေးဘဲ ဥယျာဉ်ထဲ လှည့်လည် ကြည့်ရှုတဲ့အခါ ဟအံ့တဩ ပွင့်နေတဲ့ သစ်ပင်တွေကို မြင်ရ၊ ပျား ပိတုန်းတို့ တရန်းရန်းမြည်သံ၊ ဥဩငှက်တွေတို့ သီဆိုသံကို ကြားရ၊ မြို့သံ ရွာသံမနော ဆိတ်ဆိတ်ငြိမ်ငြိမ် စကြိုအမျိုးမျိုး၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း အမျိုးမျိုးတို့နှင့်တကွ ယောဂီသူတော်စင်တို့ဖြင့် အလွန်လျှင် တင့်တယ် သော ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီးကို တွေ့မြင်ရသောအခါ လှည့်လည် ကြည့်ရှုရင်း “ငါ၏ မျက်စိ အကျိုးရှိပါပေစွ” ဟု အောက်မေ့ဝမ်းမြောက် ပြီး ထိုကျောင်းတိုက်အတွင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်နေသော အရွယ်နုပျို လှပတင့်တယ်သည့် ရဟန်းငယ်တစ်ပါးကို မြင်သောအခါ ခေမာမိဖုရားရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း အကြံဖြစ်တယ်။

၅၂။ ဤဒိသေ ဝိဝိနေ ရမ္မေ၊  
ဌိတော+ယံ နဝ ယောဗ္ဗနေ။  
ဝသတိ+ဝိမ ကန္တေန၊  
ရူပေန စ သမန္တိတော။ ။

အယံ=ဤရဟန်းငယ်သည်။ နဝ ယောဗ္ဗနေ=လှပရွန်းစို ပျို သော အရွယ်၌။ ဌိတော=တည်နေသူ ဖြစ်ပါလျက်လည်းကောင်း။



ကန္တေန=နှစ်သက်ဖွယ်သော။ ရူပေန=အဆင်းနှင့်။ သမန္နိတော စ=  
ကောင်းစွာလုံလုံ ပြည့်စုံသူဖြစ်ပါလျက် လည်းကောင်း။ ဤဒိသေ=  
ဤသို့သဘောရှိသော။ ရမ္မေ=နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော။ ဣဓ  
ဝိဝိနေ=လူသူမနီး ဤတောကြီးထဲ၌။ ဝသတိ=စိတ်နေကြံ့ခိုင်  
နေထိုင်တော်မူပါပေ၏ ...။

ကိုယ်တော်ကလေးနော်၊ အရွယ်တော်က ရွန်းစို နုပျိုတော်မူပါလျက်  
နဲ့ ရုပ်ရေကလည်း တင့်တယ်လှပတော်မူပါလျက်နဲ့ လူသူမနီး ဒီတော  
ကြီးထဲမှာ လာပြီး နေတော်မူပါဘိ၏။

၅၃။ နိသိန္ဒော ရုက္ခမူလမှိ၊  
မုဏ္ဍော သံဃာဠိပါရတော။  
ဈာယတေ ဝက ယံ ဘိက္ခု၊  
ဟိတွာ ဝိသယဇံ ရတိ။ ။

အယံ ဘိက္ခု=ဤရဟန်းငယ်သည်။ ဝိသယဇံ ရတိ=လူတို့  
ဘုံဝယ် အာရုံခြောက်ပါးကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်ခြိုက် မွေ့လျော်  
ပျော်ပိုက်ခြင်းကို။ ဟိတွာ=ပယ်စွန့်၍။ ရုက္ခမူလမှိ=အာရုံ ဆိတ်  
ကင်း ဒီ သစ်ပင်ရင်း၌။ နိသိန္ဒော=ထိုင်နေလျက်။ မုဏ္ဍော=  
ခေါင်းတုံး ဦးပြည်းသည်ဖြစ်၍။ သံဃာဠိပါရတော=ဖန်ရည်စွန်း  
တဲ့ သင်္ကန်းကြီးကို ဝတ်ရုံပြီး သကာလ။ ဈာယတေ ဝက=  
တစ်ယောက်ထီးထီး ကြံ့မှိုင်နေထိုင်ပါတိတကား ...။

အရွယ်တော်နဲ့ဆိုယင် ပျော်စရာ ပါးစရာ မြို့ထဲ ရွာထဲက ပျော်ပွဲ  
ရုံတွေမှာ သွားပြီး စားပွဲတွေ ကုလားထိုင်တွေနဲ့ ထိုင်ဖို့ရန် မထိုင်ဘဲနဲ့  
ပျင်းစရာ ခြောက်သွေ့တဲ့ ဒီသစ်ပင်ရင်းကြီးမှာ တစ်ပါးတည်း ထိုင်ပြီး  
အရွယ်တော်အားဖြင့် ဆံပင်ထားဖို့ သင့်လျော်တဲ့ အရွယ်မှာ ဆံ၏  
တင့်တယ်ခြင်းကို အလျှင်းစွန့်ပယ်၊ သူမှီမှ နေနိုင်ပလေတယ်။ ဈာန်

ဝင်စားတယ်လို့ ခေမာမိဖုရား နားမလည်ဘူးနော်။ တစ်ပါးတည်း ထိုင်ပြီးတော့ တရားနုလုံး ကျင့်သုံးနေတာကို သူမသိတော့ “ဪ... ဒီကိုယ်တော် တစ်ယောက်ထဲ သစ်ပင်ရင်းမှာ ထိုင် မှိုင်ပြီး နေတယ်” အဲဒီလို အောက်မေ့တယ်။ အင်း ... ဒါထက် ဘယ်လို ဆက်ပြီး အောက်မေ့ပြန်သလဲဆိုတော့ -

၅၄။ နန နာမ ဂဟဋ္ဌေန၊  
ကာမံ ဘုတွာ ယထာသုခံ။  
ပစ္ဆာ ဇိဏ္ဏေန ဓမ္မော ယံ၊  
စရိတဗ္ဗော သုဘဒ္ဒကော။ ။

ဂဟဋ္ဌေန နာမ=လူဖြစ်သောသူ မည်သည်၊ (ဝါ) လူ့ဘဝရတဲ့ သူမည်သည်။ ယထာသုခံ=မိမိချမ်းသာသလောက်။ ကာမံ=ဝတ္ထု ကာမကို။ ဘုတွာ=သုံးဆောင်ပြီးသကာလ။ ပစ္ဆာ ဇိဏ္ဏေန=နောက် အခါ အသက်အရွယ် အိုခါမှ။ သုဘဒ္ဒကော=အလွန်ကောင်းမြတ် သော။ အယံ ဓမ္မော=ဤတရားကို။ စရိတဗ္ဗော နန=ကျင့်ကြံ ကြီးကုတ် အားထုတ်သင့်သည် မဟုတ်လော ...။

ခေမာမိဖုရား စဉ်းစားတာက လူရယ်လို့ ဖြစ်လာယင် ကိုယ် ချမ်းသာသလောက် ကာမစည်းစိမ်ကို ခံစား၊ အားရအောင် သုံးဆောင် ပြီးနောက် အသက်အရွယ် အိုမင်းမှ သူတော်တရား အားထုတ်ဖို့ မတော် ဘူးလား ... လို့ အဲဒီလို နှုတ်က ဗျစ်တီးဗျစ်တောက် ဂါထာတွေ ရွတ်ပြီး တော့ ဘုရား မရှိဘူး အထင်နဲ့ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ထဲ ဝင်လိုက်တယ်။

ဝင်လဲ ဝင်လိုက်ကရော လူမက နတ်မမိ လူနဲ့ နတ်တို့အကြား လူရဲ့ အထက်မှာတည်ပြီးတော့ လှပတင့်တယ်တဲ့ အသရေဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ခေမာမိဖုရားထက် အပြန်ပြန် လှပသော သတို့သမီးငယ် ကလေး ဣဒ္ဓိရုပ်ကို မြတ်စွာဘုရားက ဖန်ဆင်းထားတယ်။ မြတ်စွာ

ဘုရားရဲ့ အနားမှာ သတို့သမီးကလေးက ယပ်ခတ်ပြီးနေတဲ့ပုံ ဖန်ဆင်းထားတယ်။ ခေမာမိဖုရားက လောကမှာ သူ့ထက်လှပသူ မရှိဘူးလို့ ထင်တယ်။

ဂန္ဓကုဋီတိုက်ထဲလည်း ဝင်လိုက်မိရော သူ့ထက်လှပတဲ့ သတို့သမီးကလေး မြတ်စွာဘုရားအား ယပ်ခတ်နေတာကို မြင်တော့ “ဪ ဇောဇောတုန်းက ငါတို့လို လှပတဲ့ မိန်းမများ ဘုရားအနားသွားဖို့ မတော်ဘူးလို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ယခုတော့ ငါ့ထက်လှပတဲ့ အမျိုးသမီးကလေးကပင် မြတ်စွာဘုရားကို ယပ်လေခတ်ပြီး ဝတ်ပြုနေပါတကား” လို့ ဣဒ္ဓိရုပ်အမျိုးသမီးကလေးကိုကြည့်ပြီး အဲဒီ အမျိုးသမီးကလေးရဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါ လှပတင့်တယ်ပုံ ခေမာမိဖုရား သိင်္ဂါရရသမြောက်တဲ့ ဂါထာ ၅ ဂါထာတို့နဲ့ စဉ်းစားပြီးတဲ့ နောက်ဆုံးမှာ -

၆၀။ ဒိသွာ တ+မေဝံ စိန္တေသီ၊  
အဟော+ယ+မဘိရူပိနီ။  
န မယာ+နေန နေတ္တေန၊  
ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ ကုဒါစနံ။ ။

တံ=ထို လှပထိန်ငြီး သတို့သမီးကို။ ဒိသွာ=မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရသည်ရှိသော်။ မေဝံ=ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း။ စိန္တေသီ= ဆက်၍တစ်ဖန် ကြံစည်စဉ်းစားမိပါပြီဘုရား။ (ဘယ်လို စဉ်းစားမိ သလဲဆိုတော့) အယံ=ဤသတို့သမီးသည်။ အဟော အဘိရူပိနီ= ဪ ... ငါ့ထက် ထူးချွန် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရုပ်အဆင်း ရှိစွတကား ...။ မယာ=ငါသည်။ အနေန နေတ္တေန=ယခုဘဝ ရရှိတဲ့ ဤမျက်စိဖြင့်။ မဝရူပါ=ဤသို့ တင့်တယ်တဲ့ အမျိုးသမီး ကို။ ကုဒါစနံ=တစ်ကြိမ်တဖန် တစ်ရံတခါမျှ။ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ=ရှေးက မမြင်အပ်စဖူး ...။

ငါ ယခုဘဝရတဲ့ ဒီမျက်စိနဲ့ ဒီလောက်လှတဲ့ အမျိုးသမီးကို ရှေးက တစ်ခါမှ မမြင်ဖူးဘူးလို့ စဉ်းစားမိပါတယ် မြတ်စွာဘုရား။ မမြင်စဖူး အလှထူးတဲ့ သတို့သမီးကို စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်နေတုန်းပဲ ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်က အဲဒီဣဒ္ဓိရုပ် သတို့သမီးကလေးကို ဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်က မျက်တောင်တစ်ခတ်အတွင်း အချိန်လောက်မှာ အသက် နှစ်ဆယ်အရွယ်လောက် ပြောင်းပေးလိုက်တယ်။ နောက်တစ်ခါ မျက်တောင်ခတ်ပြီး ကြည့်လိုက်တော့ အသက် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်အရွယ် လောက်၊ ခေမာမိဖုရား စူးစူးကြည့်နေတုန်း နောက်တစ်ခါ မျက်တောင် ခတ်ပြီး ကြည့်လိုက်တော့ အနှစ်သုံးဆယ် အရွယ်လောက်၊ အနှစ် လေးဆယ်၊ ငါးဆယ်၊ ခြောက်ဆယ်၊ ဖန်စ ခုနစ်ဆယ် အမယ်အိုကြီး တဖြည်းဖြည်း ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်ပြီး ဆံဖြူ သွားကြော့ သားရေယိုယွင်း အိုမင်းရာက အနာရောဂါ စွဲရောက်လာပြီး မိမိရဲ့ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်ထဲ မှာ နှစ်မျောနေပုံ၊ အဲဒီလို နှစ်မျောနေပြီး အသက်ကလေး ဖိုလို့က် ဖိုလို့က် ရှုနေရာက ဘုရားရဲ့ အနားမှာ သေသွားတဲ့ပုံ၊ အဲဒီလို ဣဒ္ဓိရုပ် ကို ပြောင်းပြောင်းပြီးတော့ ဖော်ပြကော်မူတယ်။

ခေမာမိဖုရားမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုရသလို အာရုံတစ်ပါး မရောက်ဘဲနဲ့ ကြည့်ရင်း ကြည့်ရင်း ဥဒ္ဓါမာတက ကမ္မဋ္ဌာန်းပုံ၊ ဝိနီလကကမ္မဋ္ဌာန်းပုံ၊ ဝိပုဗ္ဗက ကမ္မဋ္ဌာန်းပုံ စသည် ပြောင်းလဲ ပြောင်းလဲ သွားတဲ့ပုံကို မြင်ရ တော့ ခေမာမိဖုရား သံဝေဂကြီးစွာရပြီ၊ အဲဒီ သံဝေဂရတဲ့ အကြောင်း သူက မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတယ်။

၆၄။ တတော မေ အာသိ သံဝေဂေါ၊  
 အဗ္ဘတော လောမဟံ သနော။  
 ဝိ+ရတ္တု ရူပံ အသုစိ၊  
 ရမန္တေ ယတ္ထ ဗာလီသာ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီး မြတ်သော မြတ်စွာဘုရား ...။ တတော-တသ္မိံ ကာလေ=ထိုသို့ ဣဒ္ဓိရုပ် အမျိုးသမီး အို+နာ+သေ၍ သွားသောအခါ၌။ မေ=တပည့်တော်မ၏ (သန္တာန်၌)။ အဗ္ဗတော=မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပေါ်သော။ လောမဟံသနော=မွေးညင်းရွှင်ပျ ကြက်သီးထလောက်သော။ သံဝေဂေါ=ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝေဂ ဉာဏ်သည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။ (ဖြစ်ပုံက) အသုစိ=မစင်မကြယ် ရွံရှာစက်ဆုပ်ဖွယ် သဘောသည်။ အတ္ထု=ဖြစ်စွ တကား။ ယတ္ထ=ယင်း ရွံရှာဖွယ် စက်ဆုပ်ဖွယ် ကောင်းတဲ့ ရုပ် ကိုယ်ကြီး၌။ ဗာလိသာ=အန္တဗာလ တပည့်တော်မ ခေမာတို့လို မလိမ္မာတဲ့သူတို့သည်။ ရမန္တေ=မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်၍ နေကြကုန်တကား။ ဣတိ=ဤသို့။ သံဝေဂေါ=ထိတ်လန့်ကြီးစွာ သည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ မြတ်စွာဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား ဖန်ဆင်းပြတဲ့ ဣဒ္ဓိရုပ် အသုဘကို မြင်တော့ ခေမာ မိဖုရားရဲ့ သန္တာန်မှာ “ဪ ... ရုပ်တရားကား စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းစွ၊ ဒီစက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ရုပ်တရားပေါ်မှာပင် ငါတို့လို အန္တဗာလ မိန်းမမိုက်တွေ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်နေပါတကား ...” လို့ သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်နေတယ်။

သံဝေဂဇာနား ၅ ဂါထာ

အဲဒီလို သံဝေဂကြီးစွာ ရဟာကိုမြင်တော့ မြတ်စွာဘုရားက “ခေမာ မိဖုရားရဲ့ နှလုံးဟာ သံဝေဂနှလုံး ဖြစ်နေလေပြီ၊ စောစောကမူ ခေမာ မိဖုရားရဲ့ နှလုံးဟာဒယအိမ်ဟာ ကာမဝိတက်ရဲ့ တည်ရာ ကြေးညိုခွက် ကြီးနှင့် ဥပမာတူပြီး ယခုမှာမူ သံဝေဂဉာဏ်ရဲ့ တည်ရာ သိင်္ဂီရွှေခွက် ဖြစ်နေပြီ၊ အဲဒီ သိင်္ဂီရွှေခွက်ထဲမှာ တရားတည်းဟူသော ခြင်္သေ့ဆီ လောင်းထည့်ပေးဖို့ အချိန်တန်ပြီ” ဤသို့ ဆင်ခြင်တော်မူပြီး “သံဝေဂ

တရား ၅ ဂါထာ” ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

၆၆။ အာတုရံ အသုစိံ ပူတိ၊

ပဿ ခေမေ သမုဿယံ။

ဥဂ္ဂရန္တံ ပဂ္ဂရန္တံ၊

ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။ ။(၁)

ခေမေ=ချစ်သမီး ခေမာ ...။ အာတုရံ=အမြဲတစေ ကျင်နာ၍ နေသော။ (မမာမကျန်း ဖြစ်နေတာဘဲ။ “မာပါတယ် ကိုယ်တော်” လို့ ဆိုယင် ဣရိယာပုထ်တစ်ခုတည်းနဲ့ မလှုပ်မရှား ထိုင်ကြည့် စမ်းပါ။ ဘယ်သူမှ ကြာကြာမထိုင်နိုင်ဘူး၊ တစ်နာရီလောက် ထိုင် မိယင် “အမယ်လေး နာလိုက်တာ၊ ကျင်လိုက်တာ”လို့ ပြောလာ ကြမှာ အမှန်ပဲ။) အာတုရံ=အမြဲတစေ နာကျင်၍ နေပေသော။ အသုစိံ=မစင်မကြယ် ရွံဖွယ်အတိ ပြည့်၍နေသော။ ပူတိ=အပုပ်နဲ့ တထောင်းထောင်း လှောင်း၍နေသော။ ဥဂ္ဂရန္တံ=အထက်သို့လည်း တပွက်ပွက် အန်ထွက်၍နေသော။ (တော်တော်ကြာ သလိပ်တွေ ဟပ်ပြီးတော့ အန်လိုက်၊ တော်တော်ကြာ နှာရည်တွေ တတွေတွေ ယိုထွက်နေသော) ပဂ္ဂရန္တံ=အောက်သို့ တစိုစို ဟဒီးဒီး ယိုစီး၍ နေသော။ (အောက်ဒွါရမှာလည်း အညစ်အကြေးတွေ တစိုစို ယိုပြီး တော့ ထွက်နေတယ်၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်) ဗာလာနံ=လူမလိမ္မာ တို့က။ အဘိနန္ဒိတံ=အလွန်နှစ်သက်အပ်သော။ သမုဿယံ=ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ပဿ-ပဿာဟိ=ရှုကြည့်ပါလော့ ...။

ချစ်သမီး ခေမာ ...၊ လူမလိမ္မာတို့ နှစ်သက်အပ်တဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ဟာ အာတုရံ=အမြဲနာကျင်ခြင်း သဘောရှိတယ်။ အသုစိံ=မစင်ကြယ်ခြင်း သဘောရှိတယ်။ ပူတိ=အမြဲပုပ်လှောင်ခြင်း သဘောရှိတယ်။ ဥဂ္ဂရန္တံ+ ပဂ္ဂရန္တံ=အထက်သို့လည်း တပွက်ပွက် အန်ထွက်နေတယ်။ အောက်သို့

လည်း တဒီးဒီး ယိုစီးနေတယ်။ ဒီ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကို ချစ်သမီး ဒီသဘော အတိုင်း မြင်အောင်ကြည့်လေ၊ ထိုသို့ကြည့်လျှင် ချစ်သမီး ဘာတွေ ထင်လာမည်လဲဆိုတော့ -

၆၇။ အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟံ၊

ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။

သတိ ကာယဂတာ ဘျ+တ္ထု။

နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ ဘဝ။ ။ (၂)

ခေမေ=ချစ်သမီး ခေမာ ...။ တေ=သင်ချစ်သမီး၏။ စိတ္တံ=စိတ်ကို။ ဧကဂ္ဂံ=ဥပစာရသမာဓိဖြင့် တစ်ခုသော အာရုံရှိသော။ သုသမာဟိတံ=အပ္ပနာသမာဓိဖြင့် ကောင်းစွာ တည်ကြည်ခြင်း ရှိသော။ အသုဘာယ စိတ္တံ=သက်ရှိ အသုဘအာရုံကို အကြောင်း ပြု၍ရတဲ့ ဥပစာရ+အပ္ပနာ နှစ်ဖြာသော ဈာန်စိတ်ကို။ ဘာဝေဟံ=မနေမနား ချစ်သမီး ပွားများပါလေ။

တေ=သင် ချစ်သမီး၏။ သတိ=သတိသည်။ ကာယဂတာ=သုံးဆယ့်နှစ်ကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ၌ တည်သည်။ အတ္ထု=ဖြစ်ပါစေ။ တွံ=သင်ချစ်သမီးသည်။ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ=နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ရင့်သန်သူသည်။ ဘဝ-ဘဝါဟံ=ဖြစ်အောင် ကြိုးကုတ် ချစ်သမီး အား ထုတ်ပါလေ ...။

မြတ်စွာဘုရားက ပထမဂါထာဖြင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အာတုရ၊ အသုစိ၊ ပူတိ၊ ဥဂ္ဂရန္တ၊ ပဂ္ဂရန္တ သဘောတွေ့မြင်အောင် ဟောလိုက်တယ်။ ဟောလိုက်ယင် တရားနာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က တရားသဘောကို လင်းလင်း မြင်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ အဲဒီ အာဏာရှိတယ်။ ဥပမာ ငရဲအကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ဟောလိုက်ယင် တရားနာရတဲ့သူဟာ ငရဲအိုးကြီးနားကပ်ပြီး ကြည့်နေရသလိုပဲ သိရ မြင်ရတယ်။

ယခုလည်း ခေမာ မိဖုရားအား မြတ်စွာဘုရားက “ချစ်သမီး ... ခေမာ ...၊ သက်ရှိအသုဘ၊ သက်မဲ့အသုဘ ၂ မျိုးတို့အနက် သက်ရှိ အသုဘပေါ်မှာ ဥပစာရ ဈာန်စိတ် အပ္ပနာဈာန်စိတ်ပေါက်အောင် ပွား များပါလေ။ ချစ်သမီးရဲ့ သတိဟာ အပြင်အာရုံတွေကို ပြန့်မသွားစေနဲ့၊ ဆံပင်၊ မွှေးညင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေထူ၊ အရေပါး အစရှိတဲ့ ၃၂ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ချစ်သမီး နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ရင့်သန် အောင် စီးဖြန်းပါလေ ...။

၆၈။ ယထာ ဣဒံ တထာ ဒတံ၊

ယထာ ဒတံ တထာ ဣဒံ။

အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါစ၊

ကာယေ ဆန္တံ ဝိရာယေ။ ။ (၃)

ခေမေ=ချစ်သမီး ခေမာ။ ။ ဣဒံ ယထာ=ဤမိမိ၏ အဇ္ဈတ္တ ကိုယ်ခန္ဓာကဲ့သို့။ ဒတံ=ထို အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာသည်။ တထာ= ထိုအတူ အာတုရ၊ အသုစိ၊ ပုတိ၊ ဥဂ္ဂရန္တ၊ ပဂ္ဂရန္တ သဘောရှိစွ တကား။ (ဝါ) နာကျင်ခြင်းသဘော၊ မစင်ကြယ်ခြင်းသဘော၊ ပုပ်ဟောင်ခြင်းသဘော၊ အထက်သို့ တပွက်ပွက် အန်ထွက်ခြင်း သဘော၊ အောက်သို့ တစိုစို ယိုထွက်ခြင်းသဘောရှိစွတကား။ ဒတံ ယထာ=ထို အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာသည် အာတုရ၊ အသုစိ၊ ပုတိ၊ ဥဂ္ဂရန္တ၊ ပဂ္ဂရန္တသဘော ရှိသကဲ့သို့။ ဣဒံ= ဤ မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တ ကိုယ်ခန္ဓာသည်။ တထာ=ထိုအတူ အာတုရ၊ အသုစိ၊ ပုတိ၊ ဥဂ္ဂရန္တ၊ ပဂ္ဂရန္တ သဘောရှိစွတကား။ (အဇ္ဈတ္တ ကာယနဲ့ ဗဟိဒ္ဓ ကာယ တသားတည်းကျအောင် ယထာ ဣဒံ တထာ ဒတံ၊ ယထာ ဒတံ တထာ ဣဒံ လို့ ရှုပြီးတော့) အဇ္ဈတ္တကာယေ စ=မိမိ၏ ကိုယ်ကာယ၌ လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ ကာယေစ = အပြင်အပ



ဗဟိဒ္ဓ ကိုယ်ကာယ၌ လည်းကောင်း။ ဆန္ဒ=တွယ်တာ တပ်မက်တဲ့ တဏှာဆန္ဒကို။ ဝိရာဇယ=ကင်းအောင် ကြိုးကုတ် ချစ်သမီး အားထုတ်ပါလော့ ...။

ချစ်သမီး ခေမာ ...၊ အဲဒီလို အဇ္ဈတ္တ+ဗဟိဒ္ဓ၊ ခန္ဓာ ၂ ရပ်လုံး တစ်ပုံတည်းထားပြီးတော့ ဆန္ဒရာဂဆိုတဲ့ ကာမရာဂ ကင်းအောင် အသုဘ နှလုံးသွင်းလေ ...။ ဤတိုင်အောင်ဖြင့် ခေမာမိဖုရားအား မြတ်စွာဘုရား သမာဓိဘာဝနာကို ဟောပြတော်မူတယ်။ ယခုအခါ ပညာဘာဝနာအတွက် ဆက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဤဂါထာကို ဟောတော်မူတယ်။

၆၉။ အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊

မာနာနုသယ+မုဇ္ဈဟ။

တတော မာနာဘိသမယာ၊

ဥပသန္တော စရိဿသိ။ ။(၄)

ခေမေ=ချစ်သမီး ခေမာ ...။ အနိမိတ္တဉ္စ=သမာဓိ ဘာဝနာ ကောင်းစွာလုံလောက် ပြည့်စုံပြီးတဲ့နောက် နိစ္စနိမိတ် သုခနိမိတ် အတ္တနိမိတ် ခွာရှောင်ဆိတ်စေသဖြင့် အနိမိတ္တ အမည်ရတဲ့ အနိစ္စ ဝိပဿနာ၊ ဒုက္ခ ဝိပဿနာ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ သုံးပါးကို လည်း။ ဘာဝေဟိ=မနေမနား ချစ်သမီး ပွားများပါလေ ...။

သမာဓိပြီးတော့ အနိမိတ္တခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ပွားရမယ်။ အနိစ္စဘာဝနာသည် နိစ္စနိမိတ်ကို ဆိတ်စေတတ်တယ်။ ဒုက္ခဘာဝနာ သည် သုခနိမိတ်ကို ဆိတ်စေတတ်တယ်။ အနတ္တဘာဝနာသည် အတ္တ နိမိတ်ကို ဆိတ်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အနိစ္စဘာဝနာ၊ ဒုက္ခ ဘာဝနာ၊ အနတ္တ ဘာဝနာ ဒီသုံးပါးကို အနိမိတ္တ ဘာဝနာလို့ ခေါ် တယ်။ “အနိမိတ္တဘာဝနာကို ချစ်သမီး ပွားလော့”လို့ ဆိုတာနှင့် “အနိစ္စ

ဘာဝနာ၊ ဒုက္ခဘာဝနာ၊ အနတ္တဘာဝနာကို ပွားလော့” ဆိုတာ အဓိပ္ပာယ် အတူတူပဲ။ အနိမိတ္တဘာဝနာကို ဘယ်အခြေရောက် ကျင့် ဆောက်ကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်လဲဆိုတော့ “မာနာနုသယ+မုစ္ဆဟ”တဲ့။

မာနာနုသယ=အနုမတင် သံသာစက်က ခုထက်တိုင်သာ ငုပ်ကိန်း၍ လိုက်ပါလာတဲ့ ငါ ငါဆိုတဲ့ မာနာနုသယကို။ ဥဇ္ဇဟ= သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်လှန်ဖြတ်တောက် အခြေသို့ ရောက် အောင် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ် အားထုတ်လော့။ တတော မာနာဘိသမယာ=ထိုသို့ မာနာနုသယကို သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်ဖြင့် ပယ်လှန်ဖြတ်တောက်နိုင်တဲ့ အခြေရောက်အောင် ကျင့်ဆောက် ကြီးကုတ် အားထုတ်ခြင်းကြောင့်။ တွံ=သင် ချစ်သမီးသည်။ ဥပသန္တာ=ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးသည် ဖြစ်၍။ စရိဿသိ=လှည့်လည်ကျက်စား သင် ချစ်သမီး သွားရပေလိမ့် မည် ...။

ချစ်သမီး ခေမာ ...၊ အနိမိတ္တဘာဝနာကို ငါ ဆိုတဲ့ မာနတစ်လုံး ကင်းပျောက်အောင် အားထုတ်လော့ဆိုတဲ့ စကားဟာ အင်မတန် ထိရောက်တဲ့စကား ဖြစ်ပါတယ်။ “အနိမိတ္တဘာဝနာကို ဘယ်အဆင့် ရောက်အောင် ပွားရပါမည်လဲ” ဆိုတဲ့ အမေးကို (က) အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက်အောင် ပွားရမည်ဟူ၍လည်း ဖြေဆိုနိုင်တယ်၊ (ခ) ငါဆိုတဲ့ မာနာနုသယ ပြုတ်အောင်အထိ ပွားရမည် ဟူ၍လည်း ဖြေဆိုနိုင်ပါ တယ်။ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်လျှင် မာနာနုသယ အမြစ်ပြတ် ပြုတ်တော့၏။ မာနာနုသယ အမြစ်ပြတ်ပြုတ်လျှင်လည်း အရဟတ္တဖိုလ် သို့ ရောက်နိုင်၏။

အဖြေနှစ်မျိုးတွင် (က) အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်အောင် ပွားရမည် ဟူသော အဖြေမှာ ပုထုဇနိများအဖို့ မရောက်ဖူးသော အရပ်သို့ ရောက်

အောင် သွားရမည် ဆိုသကဲ့သို့ စိတ်ထဲ၌ ခဲယဉ်းနိုင်ဖွယ် ရှိသည်။  
ဝန်လေးနိုင်ဖွယ် ရှိသည်။ (ခ) ငါဆိုတဲ့ မာနာနုသယ ပြုတ်အောင်အထိ  
ပွားရမည်ဟူသော အဖြေမှာကား ပုထုဇန် သူ ငါတို့အဖို့ရာ ငါဟူသော  
မာနတရားကို အနုမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာတခွင်က အဖော်သဟဲ  
ပြုလုပ်လာခဲ့ကြသည်ဖြစ်၍ မာနာနုသယကို မိမိ၏ အဖော်ပမာ ကောင်း  
စွာ သိမြင် နေသဖြင့် “ငါ အားထုတ်လျှင် အလွယ်နှင့် မာနပြုတ်နိုင်  
သည်” ဟု စိတ်ထဲမှာ ဝန်မလေးချေ။ ထို့ကြောင့် (ခ) ငါဆိုတဲ့ မာနာ-  
နုသယ ပြုတ်အောင်အထိ ပွားရမည်ဟု ဆုံးမတော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဤဂါထာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တပ်ပြီး  
ဆုံးမတော်မူပြီးလျှင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဆက်၍  
ဟောကြားတော်မူတယ် ...။

၇၀။ ယေ ရာဂရတ္တာ+နုပတန္တိ သောတံ၊  
သယံကတံ မက္ကဋ္ဌကောဝ ဇာလံ။  
ဧတမ္ပိ ဆေတွာန ပရိဗ္ဗဇန္တိ၊  
အနုပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယ။ (၅)

ခေမေ=ချစ်သမီး ခေမာ ...။ ယေ=အကြင်အန္တဗာလ ပုထုဇန်  
တို့သည်။ မက္ကဋ္ဌကော=ပင့်ကူသည်။ သယံ ကတံ=မိမိပြုအပ်  
သော။ ဇာလံ=ပင့်ကူမျှင်ကို။ အနုပတတံ ဣဝ=အစဉ်တစိုက်  
လိုက်၍သွားသကဲ့သို့။ သယံ ကတံ=ကိုယ်တိုင်ပြုအပ်တဲ့ ဝတ္ထု  
ကာမ၊ ကိလေသာကာမဆိုတဲ့ အမျှင်ကို။ ရာဂရတ္တာ=ရာဂဖြင့်  
တပ်စွန်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ အနုပတန္တိ=ပင့်ကူကောင် အမျှင်မှာ  
လျှောက်သကဲ့သို့ မိမိတို့ရဲ့ ဝတ္ထုကာမဆိုတဲ့ ချည်မျှင်မှာ တခင်ခင်  
တကောက်ကောက် လျှောက်၍ နေကြကုန်၏။ (ပင့်ကူဟာ သူလုပ်  
တဲ့ အမျှင်မှာ လျှောက်နေသလို အန္တဗာလ ပုထုဇန်တို့လည်းပဲ

မိမိတို့စုတဲ့ ဝတ္ထုကာမထဲမှာ တဝဲလည်လည် တဏှာဖြင့် လျှောက်  
၍ နေကြတယ်။) ဒိဏာသဝါ=အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာအရှင်  
မြတ်တို့ကတော့။ အနပေက္ခိနော=ဝတ္ထုကာမကို တောင့်တင့်ကွက်  
ခြင်း အလျှင်းမရှိကြကုန်ဘဲ။ ကာမသုခံ=ကာမချမ်းသာကို။  
ပဟာယ=ပယ်ဖွန့်၍။ ဧတမ္ပိ=ဤမိမိတို့ ပြုလုပ်တဲ့ ဝတ္ထုကာမ  
အစုစု အဝဝကိုလည်း။ ဆေတွာန=ဖြတ်တောက်၍။ ပရိဗ္ဗဇန္တိ=  
တောထွက်တော်မူကြကုန်၏ ....။

ချစ်သမီး ခေမာ ... ပင့်ကူကောင်ဟာ သူလုပ်တဲ့ အမျှင်ပေါ်မှာပဲ  
တက်လိုက် ဆင်းလိုက် အင်မတန် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်နေတယ်။ ထို  
အတူပဲ အန္တဗာလပုထုဇန်ကေလည်း မိမိတို့ စုဆောင်းတဲ့ ဝတ္ထုကာမ  
တည်းဟူသော အမျှင်ပေါ်မှာပဲ အနလုံ ပဋိလုံ အစုန်အဆန် လျှောက်၍  
နေကြတယ်။ ရဟန္တာသူမြတ်တို့ကတော့ အဲဒီ ဝတ္ထုကာမတွေကို စွန့်ပြီး  
လွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်တော်မူကြတယ်။

အဲဒီလို အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တပ်ပြီး တရားငါးဂါထာ ဟော  
လိုက်တော့ ခေမာမိဖုရားရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ကာမစွန္ဒ၊ ဗျာပါဒ ထိန+မိဒ္ဓ၊  
ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ=နိဝရဏငါးသင်း စိတ်ထဲမှာ ရှင်းပြီးတော့ နေတယ်။  
အဲဒီလို နေပေမယ့်လို့ လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်ကို မရသေးဘူး။ ထိုအခါ  
မြတ်စွာဘုရားက “ငါ့သမီး ခေမာ၊ ဘာလိုနေလို့ မဂ်ဖိုလ်မရသေးသလဲ”  
လို့ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ “သူနဲ့ သပ္ပာယ်ဖြစ်မည့် ဝိပဿနာ  
အလုပ်တရားကို ဟောလျှင် မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဟောမှပဲ၊ ဘာကြောင့်  
လဲဆိုယင် ဟို ... ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်အတွင်း သမဏီ  
မင်းသမီး ဘဝတုန်းက မဟာနိဒါနသုတ်ကို သူ တစ်သက်လုံး လေ့လာ  
ခဲ့တယ်။

ယနေ့ တရားနာပရိသတ်များ အားရှိအောင် ကြားညှပ်၍ ပြောကြား  
လိုတာက ယနေ့ မေ့စကြာ ယနေ့ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို နေ့စဉ်

ရွတ်ပွား နှလုံးထား နေကြတဲ့ အမျိုးသား + အမျိုးသမီးများ အဖို့ အရိမေတ္တေယျမြတ်စွာ သာသနာကျလျှင် “ငါတို့သည် ဓမ္မစကြာလာ သစ္စာကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်လာ ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ဖြင့် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြရမှာ ဧကန်ပဲ” လို့ အောက်မေ့ပြီး ကြိုးစား၍ ရွတ်ဖတ် နှလုံးသွင်းကြပါ။

ယခု ခေမာမိဖုရားအား မြတ်စွာဘုရား အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ် တပ်ပြီး တရား ၅ ဂါထာ ဟောပြီးတဲ့နောက် သူနဲ့သပ္ပာယ်ပြစ်တဲ့ မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဟောလိုက်တဲ့အခါ ခေမာမိဖုရား ကဿပမြတ်စွာ သာသနာတုန်းက ကိကိမင်းကြီးရဲ့ သမဏီခေါ်တဲ့ သမီးတော် အကြီး ဆုံး ဘဝတုန်းက သူမ နှလုံးသွင်းခဲ့တဲ့အတိုင်း “ဟင် ငါ ဟိုတုန်းက အားထုတ်ခဲ့တာ ဒီတရားပဲ” လို့ ပြန်ပြီး အမှတ်ရတယ်။

ဒီနေရာမှာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ သောတာပန်ဂတ သုတ္တန်မှာ လာတဲ့အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားက မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဟောလို့ သတိလည်းရရော ခေမာမိဖုရားသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂ ရပ်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာနှလုံး ကျင့်သုံးသဖြင့် ခဏ အတွင်းမှာပင် ခဏအတွင်းမှာပင် ခဏအတွင်းမှာပင် သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်+ဖိုလ်ဉာဏ် ပေါက်ပြီး သောတာပန် အရိယာအဖြစ် ရောက်ခဲ့ တယ် ...။

ခေမာမိဖုရားအား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူတာကတော့ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် တရားထမင်းလုတ်ကြီးကို ခွံပေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့်လို့ ဖခင်ဖြစ်သူက သမီးငယ်အား ချစ်ခင်အားကြီးစွာနဲ့ သူစား သလောက် ထမင်းလုတ်ကြီးကြီးကို ခွံပေးပေမယ့်လို့ သမီးကလေးက သူ့ခံတွင်းက ဆံ့သလောက်သာ ထမင်းကို ငုံ့နိုင် စားနိုင်သလိုပဲ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောလိုက်တဲ့တရားက အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျေးဇူးပြုနိုင် ရောက်စေနိုင်သော်လည်း (ရောက်နိုင်တဲ့ တရားထမင်း

လုတ်ကြီး ဖြစ်သော်လည်း) ခေမာမိဖုရား တည်းဟူသော သမီးတော် ကလေးအဖို့ သူ့ဉာဏ်ပညာခံတွင်း ဆုံသလောက် သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်+ဖိုလ်ဉာဏ် ရောက်ရုံပဲ ငုံနိုင် ဓားနိုင်တယ်။ ခေမာမိဖုရားဟာ စောစောက မြတ်စွာဘုရားကို သူ ရှောင်ခဲ့ ကွင်းခဲ့တဲ့ အပြစ်တွေကို မြင်လာပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ခြေတော်ရင်းမှာ ဝပ်ဆင်းပြီးတော့ တောင်း ပန် ကန်တော့တဲ့ ဂါထာ ၅ ဂါထာ သူမ ရွတ်ဆို လျှောက်ထားတယ်။

၇၄။ နမော တေ သဗ္ဗဒဿာဝီ၊  
နမော တေ ကရုဏာကရ။  
နမော တေ တိဏ္ဏသံသာရ၊  
နမော တေ အမတန္ဒဒ။ ။ (၁)

မိမိတို့ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ခြေတော်ရင်းမှာ ဝပ်စင်းပြီး ခေမာမိဖုရား သောတာပန်ဖြစ်ပြီး ရှိခိုးတောင်းပန် ကန်တော့နေတဲ့ပုံ အာရုံယူထားကြပါ သူတော်ကောင်းတို့ ...။

သဗ္ဗဒဿာဝီ=ခပ်သိမ်းသော ဥေယျံဝံတရားတို့ကို ပိုင်းခြား ကုန်စင် သိမြင်တော်မူပါသော မြတ်စွာဘုရား ...။ တေ=ရှင်ပင် ဘုရားအား။ နမော=တုံ့ဝပ်ရိုကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွှတ်ပါ၏ ဘုရား ...။

ကရုဏာကရ=မဟာကရုဏာတော်၏ တည်ရာဖြစ်တော်မူပါ သော မြတ်စွာဘုရား ...။ တေ=ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော=တုံ့ဝပ် ရိုကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွှတ်ပါ၏ ဘုရား ...။

တိဏ္ဏသံသာရ=သံသရာနက်ဝှမ်း တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးသန်း ထုတ်ချောက် ရောက်တော်မူပြီသော မြတ်စွာဘုရား ...။ တေ=ရှင် ပင်ဘုရားအား။ နမော=တုံ့ဝပ်ရိုကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွှတ်ပါ ၏ ဘုရား ...။

အမတန္ဒဒ=အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရား ပေးသနားတော် မူတတ်ပါ  
သော မြတ်စွာဘုရား ...။ တေ=ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော=တုံ့ဝပ်  
ရိုကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏ ဘုရား။ (တစ်ဂါထာမှာ ၄  
ပိုဒ်၊ ပိုဒ်တိုင်း ပိုဒ်တိုင်းမှာ နမောဆိုတဲ့ ပုဒ်နဲ့ ၄ ကြိမ်တိုင်တိုင်  
ရှိခိုးတယ် ...။

၇၅။ ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဓာ၊  
ကာမရာဂဝိမောဟိတာ။  
တယာ သမ္မာဥပါယေန၊  
ဝိနိတာ ဝိနိယေ ရတာ။ ။ (၂)

ကရုဏာကရ=မဟာကရုဏာတော်၏ တည်ရာဖြစ်တော်မူပါ  
သော မြတ်စွာဘုရား ...။ တယာ=ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ သမ္မာ-  
ဥပါယေန=နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းဖြင့်။ ဝိနိတာ=  
ဖျောင်းဖျောင်းဖျဖျ ဆိုဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (ဝါ) ဖျောင်းဖျောင်း  
ဖျဖျ ဆိုဆုံးမအပ်ရကား။ ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဓာ=မိစ္ဆာအယူတည်းဟူ  
သော တောချုံအတွင်းသို့ ချင်းနင်းရောက်ရှိ၍နေသော။ ကာမရာဂ  
ဝိမောဟိတာ=ကာမရာဂ မှိုင်းမိ၍ အတိုင်းမသိ တွေဝေမိန်းမော၍  
နေပါသည့် ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ ဒါနိ-ဣဒါနိ=  
ယခုအခါ၌။ ဝိနိယေ=အရိယာတို့၏ အဆုံးအမဝိနည်း၌။ ရတာ=  
မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်ရပါပြီ ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်နေတယ်၊ ရှိခိုးနေဟယ်၊ မိမိအပြစ်ကို  
ဝန်ခံနေတယ်။ တစ်ချိန်က မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော တောအုပ်ချုံဖုတ်  
ထဲမှာ ရောက်နေတဲ့ တပည့်တော်မ၊ ကာမရာဂမှိုင်းမိလို့ အတိုင်းမသိ  
တွေဝေနေခဲ့တဲ့ တပည့်တော်မပါ။ အဲဒီ တပည့်တော်မဟာ ရှင်တော်  
ဘုရား နည်းကောင်းလမ်းမွန်ဖြင့် ပြည့်န်ဆုံးမအပ်ရကား ယခုတော့ဖြင့်

အရိယာတို့ရဲ့ ဝိနည်းကျင့်စဉ်မှာ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်နိုင်ပါပြီ  
ဘုရား ...။ အရိယသာဝိကာမ တစ်ယောက် ဖြစ်ရပါပြီဘုရား ...။

၇၆။ အဒဿနေန ဝိဇ္ဇောဂါ၊  
တာဒိသာနံ မဟေသိနံ။  
အနဘောန္တိ မဟာဒုက္ခံ၊  
သတ္တာ သံသာရသာဂရေ။ ။ (၃)

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
တာဒိသာနံ=အရှင်ဘုရားတို့ကဲ့သို့သော။ မဟေသိနံ=သီလကုန္တ  
စသည်ကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးရှာမှီး လေ့ကျက်ပြီးသော  
ဘုရားရှင်တို့ကို။ အဒဿနေန=မဖူးမြော်ရ မတွေ့ကြုံရခြင်းကြောင့်။  
ဝိဇ္ဇောဂါ=ကင်းကွာကွေ့ကွဲ မျက်နှာလွဲ အသုံးလွဲခဲ့ခြင်းကြောင့်။  
သတ္တာ=သူ့ရောကိုယ်ပါ ပုထုဇန် သတ္တဝါတို့သည်။ သံသာရ-  
သာဂရေ=သံသရာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာအတွင်း၌။ မဟာဒုက္ခံ=  
ဇာတိ+ဇရာ ဗျာဓိ+မရဏ စသည်များပြား ကြီးကျယ်သော ဒုက္ခ  
တရားကို။ အနဘောန္တိ=တပြောင်းပြန်ပြန် ခံစံကြရပါကုန်သည်  
ဘုရား ...။

အရှင်ဘုရားတို့လို ဘုရားရှင်တို့ကို မဖူးမြော် မတွေ့ကြုံဘဲ မျက်နှာ  
လွဲခဲ့ကြရတဲ့အတွက် ပုထုဇန် သူငါသတ္တဝါတွေဟာ သံသရာတည်းဟူ  
သော သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ကြီးစွာသော ဒုက္ခကို ခံစံခဲ့ကြရပါသည်ဘုရား။  
တောင်းပန်တိုးလျှိုး ကန်တော့ လျှောက်ထားနေပါတယ်။

၇၇။ ယဒါ+ဟံ လောကသရဏံ၊  
အရဏံ အရဏန္တဂုံ။  
နာဒ္ဒသာမိ အဒုရဏံ၊  
ဒေသယာမိ တ+မစ္စယံ။ ။ (၄)



[ ပထမပါဒ၌ “ယံ+ဒဟံ လောကသရဏံ” ဟူ၍ ရှိလျှင် အလွန် သင့်မြတ်ပါမည်။ အမှာ။ ]

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ယဒါ=အကြင် အခါ၌။ (ပါဠိမူရိရင်းအတိုင်း အနက်သမ္ပန်သည်။) အဟံ=ခေမာ တွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ လောကသရဏံ=လောကသုံးပါး ၏ ကိုးစားရာဖြစ်တော်မူသော။ အရဏံ=ကိလေသာဟု မြူခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းတော်မူထသော။ အရဏန္တရံ=ကိလေသာမြူ ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းရာအဆုံးသို့ ရောက်တော်မူထသော။ တုဝံ=အရှင်ဘုရား ကို။ အဒုရန္တံ=ရွှေနန်းတော်နှင့် မဝေးကွာ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်သာ၌ ဣရိယာပထ မျှတတည်နေတော်မူပါလျက်။ နာဒ္ဒသာမိ=တစ်ခါ တစ်ခေါက်မျှ လာရောက်၍ မဖူးမြော်ခဲ့ပါ။ (ဂါထာ ပထမပါဒ၌ “ယံ+ဒဟံ” ရှိလျှင် ယံ-ကို ကြိယာပရာမသန အနက်ယူ၍ ယံ နာဒ္ဒသာမိ=အကြင် တစ်ခါတစ်ခေါက်မျှ လာရောက်၍ မဖူးမြော် ခဲ့ပါ...ဟု အနက်ပေးပါလေ။) တံ အစွယံ=ထိုသို့ မိမိရဲ့ နန်းတော် အနီးမှာ တည်နေပါလျက် တစ်ခါတစ်ခေါက်မျှ ဘုရားထံမှောက် အဖူးမြော် မလာရောက်မိခြင်းဆိုတဲ့ အပြစ်ကို။ ဒေသယာမိ= သည်းခံပါရန်အကြောင်း တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားပါ၏ အရှင်ဘုရား ...။

အဝေးကြီး မဟုတ်ဘူး ဘုရား၊ ရှင်ကော်ဘုရားဟာ တပည့်တော်မ တို့ရဲ့ ရာဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်မှာ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူပါလျက် တပည့်တော်မ ဤမျှကြာညောင်းအောင် ရှင်တော် ဘုရားထံမှောက် အဖူးမြော် မရောက်ခဲ့ခြင်းဟာ တပည့်တော်မရဲ့ အပြစ်ပါ။ ထို အပြစ်ကို သည်းခံတော်မူပါရန် တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားပါတယ် အရှင်ဘုရား။

၇၈။ မဟာဟိတံ ဝရဒဒံ၊

အဟိတောတိ ဝိသင်္ကိတာ။

နောပေသိ ရူပနိရတာ၊

ဒေသယာမိ တ+မစ္စယံ။ ။ (၅)

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ မဟာဟိတံ= သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို များစွာကြီးစွာ ရွက်ဆောင်တော်မူ တတ်ပါသည်။ ဝရဒဒံ=မြတ်သော နိဗ္ဗာန်တရားကို ပေးသနား တော်မူတတ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို။ အဟံ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့် တော်မသည်။ အဟိတောတိ=ငါရဲ့ အစီးအပွားမဲ့ကို ရွက်ဆောင် မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပဲ ဟူ၍။ ဝိသင်္ကိတာ=ဉာဏ်မနက်နဲ အထင်အမြင် ချွတ်လွဲခဲ့သည် ဖြစ်၍။ ရူပနိရတာ=ရုပ်ရေအဆင်း တင့်တယ်ခြင်း ခွဲ အပြင်းမွေ့လျော် ပျော်ပိုက်သူ ဖြစ်ခဲ့၍။ နောပေသိ=ရှင်တော်ထံ မှောက် အချိန်ကြာညောင်းစွာ အဖူးအမြော် မရောက်ခဲ့ခြင်းဆိုတဲ့ အပြစ်ကို။ ဒေသယာမိ = သည်းခံပါရန် အကြောင်း တောင်းပန် စကား လျှောက်ထားပါ၏ ဘုရား ...။

ဤကဲ့သို့ ခေမာမိဖုရား ကန်တော့ခန်း ၅ ဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက် ထား ပြီးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ရှေးရှေးရက်များက ငါဘုရားထံ မှောက် အဖူးအမြော် ရောက်သော်လည်း ယခုဖူးမြော်တရားနာ၍ သောတာပန် အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်တော့ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်နဲ့ ငါ ဘုရားကို အပြေအလည် ပူဇော်ပြီး ကန်တော့ပြီး ဖြစ်တယ်လို့ မိန့်ဆို တော်မူသည်အလား မြတ်စွာဘုရားက “တိဋ္ဌ ခေမေ။ ခေမေ=ချစ်သမီး ခေမာ ...။ တိဋ္ဌ-တိဋ္ဌာဟိ=ရပ်တည်လော့။

“ချစ်သမီး ခေမာ ... တော်တော့” လို့ ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ကျေနပ် နှစ်သက်တော်မူတဲ့ အခြင်းအရာကို ပါဠိစာ ၂ ပုဒ်ထဲနဲ့ အမိန့်ရှိတော် မူလိုက်တယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံ ခေမာမိဖုရား ခွင့်ပန်ခြင်း

ထိုအခါ ခေမာမိဖုရား အားရနှစ်သက် ဖြစ်ရှိပြီး မြတ်စွာဘုရားကို လက်ယာရစ် သုံးပတ်လှည့် ရှိခိုးပြီးလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ရွှေနန်းတော် ပြန်၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံ ရောက်လျှင်ပင် -

၈၁။ အဟော သမ္မာဥပါယော တေ၊  
စိန္တိတော+ယ+မရိန္ဒမ။  
ဝနဒဿနကာမာယ၊  
ဒိဋ္ဌော နိဗ္ဗနထော မုနိ။ ။

အရိန္ဒမ=ရန်သူတို့ကို ဆုံးမတော်မူပါပေတတ် အို အရှင်မင်း မြတ် ...။ တေ=အရှင်မင်းမြတ်သည်။ အယံ သမ္မာဥပါယော=ဤ ကောင်းမြတ်တဲ့ နည်းလမ်း ဥပါယ်ကို။ စိန္တိတော=ကြံစည်တော် မူအပ်ပါပေပြီ။ အဟော=ဪ ... အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ။ ဝနဒဿန- ကာမာယ=ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကို ရှုမြင်လိုတဲ့ ဘုရားကျွန်တော်မ သည်။ (ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။) နိဗ္ဗနထော=တဏှာဆန္ဒ တောဝနမှ လုံးဝ လွတ်မြောက်တော်မူပြီးသော။ မုနိ=သကျမုနိ အတုမရှိကို။ ဒိဋ္ဌော=အရိယမဂ်ဉာဏ်ပေါက်အောင် ဖူးမြော်အပ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

အရှင်မင်းကြီး၊ အရှင်မင်းကြီးဟာ ဘုရား ကျွန်တော်မကို ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်သို့ မရောက်ရောက်အောင် ရွှေနန်းတော်က အဆိုကျော် တွေကို သီချင်းကဗျာ ဂါထာတွေဖွဲ့ပြီး အတီးအမှုတ် အဆိုအက ခိုင်းတဲ့ ဥပါယ်ဟာဖြင့် အင်မတန်ကောင်းတဲ့ အံ့ဩဖွယ် ဥပါယ်ပါပေ။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကို မံသမျက်စိဖြင့်သာ မြင်ရုံမက အရိယမဂ်ဉာဏ် မျက်စိဖြင့် လည်းပဲ မြင်ရပါပြီ။ ဘုရားကျွန်တော်မ သွားတုန်းကတော့ ဝေဠုဝန် ဆိုတဲ့ ဥယျာဉ်တော် (ပါဠိလို ဝန) ကို ကြည့်လို၍ သွားပေမယ့် နိဗ္ဗနထ ဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။

၈၂။ ယဒိ တေ ရုစ္စတေ ရာဇ၊  
 သာသနေ တဿ တာဒိနော။  
 ပဗ္ဗဇိဿာမိ ရူပေ+ဟံ၊  
 နိဗ္ဗိန္ဒာ မုနိဝါဏိနာ။ ။

ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို အရှင်မင်းမြတ် ...။ တေ=အရှင်မင်း  
 မြတ်သည်။ ယဒိ ရုစ္စတေ=အကယ်၍ နှစ်သက်တော်မူပါငြားအံ့။  
 အဟံ=ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားနှစ်မတော်သည်။ တဿ တာဒိနော=  
 တာဒိဂုဏ်ရှင် ထို ဘုရားသခင်၏။ သာသနေ=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ  
 သာသနာ၌။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ=ရှင်ရဟန်းမ ပြုပါရစေဘုရား။ အဟံ=  
 ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားနှစ်မတော်သည်။ မုနိဝါဏိနာ=မြတ်စွာ  
 ဘုရား မိန့်ဖော်ကြားတဲ့ တရားစကားတော်ဖြင့်၊ (ဝါ) တရားစကား  
 တော်ကြောင့်။ ရူပေ=ရုပ်တရားပေါ်၌။ နိဗ္ဗိန္ဒာ=အလွန်အလွန်ပင်  
 ငြီးငွေ့ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

စောစောက ရုပ်အဆင်းပေါ်မှာ တပ်မက်ခဲ့သလောက် ယခုအခါ  
 မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်ကို ကြားနာရလို့ ရုပ်အဆင်းပေါ်မှာ ငြီးငွေ့  
 နေပါပြီ။ အရှင်မင်းကြီး သဘောတူ နှစ်သက်တော်မူပါလျှင် အကျွန်ုပ်  
 ခေမာမိဖုရား ဘုရားသာသနာဝယ် ဘိက္ခုနီမကလေး ပြုပါရစေ-လို့  
 လျှောက်ထားတယ်။

ဗိဗ္ဗိသာရမင်းတရားကြီး ရှိရှိသေသေ ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း

၈၃။ အဉ္စလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန၊  
 တဒါ+ဟ သ မဟိပတိ။  
 အနုဇာနာမိ တေ ဘဒ္ဒေ၊  
 ပဗ္ဗဇာ တဝ သိဇ္ဈတု။ ။

၅၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

(ခေမာမိဖုရား ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားအား သူ့ရဲ့ အပဒါန်ကို ပြန်ပြီး လျှောက်တဲ့ဂါထာဖြစ်လို့ နားထောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်သည်ကို သတိပြုရပါမည်။)

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ တဒါ=ထိုသို့ ဘုရားတပည့်တော်မ လျှောက်ထားသော ကာလ၌။ သ မဟိပတိ= ထို ရေမြေသခင် ဘုရင်မိမိသာရ မင်းတရားသည်။ အဉ္စလိ ပဂ္ဂ ဟေတွာန=လက်အုပ်ကို ချီမြှောက်၍။ အာဟ=ခွင့်ပြုစကား ဤ ကဲ့သို့ ပြောကြားပါပြီ ဘုရား ...။

ပြောကြားပုံက -

ဘဒ္ဒေ=အဘယ် ခေမာမိဖုရား ...။ တေ=သင့်အား။ အနဇာနာမိ =ရှင်ရဟန်းမ ပြုဖို့ရန် အနူးအညွတ် ငါ ခွင့်လွှတ်၏။ တဝ=ရှင်မ ၏။ ပဗ္ဗဇာ=ရှင်ရဟန်းမ အဖြစ်သည်။ သိဇ္ဈတု=အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက် ပြည့်မြောက်ပါစေ ...။

အဲဒီလို နစ်နစ်ကာကာ ကျေကျေနပ်နပ် ခွင့်ပေးရုံမျှမက အခမ်း အနားကြီးစွာဖြင့် ဘုရားသီတင်းသုံးရာ ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော် အရောက် ခေမာမိဖုရားကို လိုက်ပို့ပြီး ဘိက္ခုနီမ ရဟန်းခံပွဲ ကြီးကြီး ကျယ်ကျယ် ဆင်နွဲ့၍ ဘိက္ခုနီသာသနာအတွင်းသို့ မင်းကြီးကိုယ်တိုင် သွတ်သွင်းချီးမြှောက်တယ်။

ခေမာထေရီ ရဟန္တာမ ဖြစ်ခြင်း

သာသနာတော်ဘောင် ရောက်ကယ်ဆိုယင်ပဲ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီ သည် မပေါ့မဆသော လုံ့လဝီရိယ၊ မမေ့မလျော့သော အပ္ပမာဒ သတ် တရားဖြင့် ရဟန်းတရားပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်လာခဲ့ရာ တစ်နေ့ ထက် တစ်နေ့ ဥပနိဿယပစ္စည်း၊ အာသေဝန ပစ္စည်းတွေ ရပြီးတော့

ဆိုကြပါစို့။ လဆန်း ၁ ရက်နေ့ တရားအလုပ် အားထုတ်တဲ့ကုသိုလ်က ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်းတပ်လို့ လဆန်း ၂ ရက်နေ့ကျတော့ ပိုပြီး အားရှိ တယ်။ လဆန်း ၂ ရက်နေ့ တရားအလုပ် အားထုတ်တဲ့ ကုသိုလ်က ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်းတပ်လို့ လဆန်း ၃ ရက်နေ့ကျတော့ ပိုပြီး အားရှိ တယ်။ ဤနည်းအားဖြင့် လဆန်း ၄ ရက်၊ ၅ ရက်၊ ၆ ရက်၊ ၇ ရက်၊ ၈ ရက်၊ ၉ ရက်၊ ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၂၊ ၁၃၊ ၁၄၊ ၁၅ ရက် ဥပုသ်နေ့ကျတော့ ဥပေါသထာဂါရဆိုတဲ့ ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်ကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်ဖို့ ရန် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမ တာဝန်ကျခဲ့တယ်။

တာဝန်ကျတဲ့အတိုင်း သမ္ပဇ္ဇနီ=ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်ကို တံမြက် လှည်းတယ်။ ပဒီပေါ=ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်ကို ဆီမီးများ ညှိထွန်း တယ်။ အဲဒီမှာ ဆီမီးရဲ့ ဖြစ်ပုံ၊ ဆီမီးရဲ့ ပျက်ပုံများကို ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းနဲ့ နေတဲ့ ဘိက္ခုနီဆိုတော့ ဗဟိဒ္ဓအာရုံဆီမီးကို ကြည့်ပြီး သန္တာန်ထဲမှာ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ချုပ်ပျက်နေပုံ၊ ဒါတွေကို ခေမာထေရီမ စူးစိုက်အာရုံပြုပြီး အဲဒီ ဗဟိဒ္ဓဆီမီးအာရုံကနေပြီး ကိုယ်တွင်း အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်မှာ မီးအလျှံ ရေအလျှင်ပမာ ရုပ်နာမ်တရားတို့ရဲ့ တသွင်သွင် ပျက်စီးချုပ်ဆုံးနေတဲ့ အခြင်းအရာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုလျက် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် ပရမတ္ထ တရားသားနဲ့ ကိုင်ပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာ ရှုခဲ့ပြီ။ ဘိက္ခုနီမ ပြုပြီးနောက် ၁၅ ရက်မြောက် ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင် မှာ ဆီမီးညှိထွန်းချိန်မှာ ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်သည့်အတွက် -

၈၄။ ပဗ္ဗဇိတွာ တဒါ စာ+ဟံ၊  
 အဒ္ဓမာသေ ဥပဋ္ဌိတေ။  
 ဒီပေါဒယဉ္စ ဘောဒဉ္စ၊  
 ဒိသ္မာ သံဝိဂ္ဂမာနသာ။ ။

၈၅။ နိဗ္ဗိန္ဒာ သဗ္ဗသင်္ခါရေ၊  
 ပစ္စယာကာရကောဝိဒါ။  
 စတုရောယေ အတိက္ကမ္မ၊  
 အရဟတ္တ+မပါပုဏ်။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ=ခေမာ  
 တွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ တဒါ=ထိုသို့၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား  
 ကျေကျေနပ်နပ်ကြီး ခွင့်ပေးပြီးသောအခါ၌။ ပဗ္ဗဇိက္ခာ=ရှင်တော်  
 မြတ်စွာ သာသနာဝယ် သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ဘိက္ခုနီမ ပြုပြီး၍။ အဒ္ဓ-  
 မာသေ=လ၏လက်ဝက် ၁၅ ရက်နေ့သည်။ ဥပဋ္ဌိတေ=ရှေးရှုတည်  
 လတ် ရောက်လတ်သည်ရှိသော်။ (ဘိက္ခုနီမ ပြုပြီးလို့ ၁၅ ရက်  
 လည်း ရောက်ရော) ဒိပေါဒယဉ္ဇ=ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်ဝယ် ဆီမီး  
 ၏ တိုးတက်ဖြစ်ပွားခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဘေဒဉ္ဇ=ဆီမီးရဲ့  
 တပျက်တည်းပျက်၍ နေခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဒိသွာ=မျက်ဝါး  
 ထင်ထင် ဉာဏ်ဆင်ခြင် သိမြင်ရပါ၍။ သံဂိဂ္ဂမာနသာ=သံဝေဂ  
 စိတ်နှလုံး ပြင်းစွာ ဖြစ်ရှိရကား။ (ဆီမီး တဖြစ်ပျက်ပျက် နေတာကို  
 စူးစူးစိုက်စိုက် ပကတိမျက်စိနဲ့ ကြည့်မြင်၊ ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ ဆင်ခြင်  
 တော့ သံဝေဂစိတ်တွေ ပိုပြီး ဖြစ်ပွားလာတယ် ဘုရား ...။)

သဗ္ဗသင်္ခါရေ=ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရ  
 တရားအစု၌။ နိဗ္ဗိန္ဒာ=နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ရင့်သန်သူဖြစ်၍။ ပဗ္ဗယာ-  
 ကာရကောဝိဒါ=ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၌ ပွားများလေ့လာ လိမ္မာသူ  
 ဖြစ်ရကား။ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ သူ အလွန်နှစ်သက်တဲ့ ဝိပဿနာ  
 ဘူမိ ဖြစ်တယ်။ ဟို-ကဿပမြတ်စွာ သာသနာတုန်းက မဟာ  
 နိဒါနသုတ်ကို သူ လေ့လာခဲ့တာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိပဿနာဘူမိကို  
 နှစ်သက်လို့ပဲ။ ယခုလည်းပဲ သူ့ရဲ့ ရစိအတိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့

ကိုင်ပြီးတော့ ဝိပဿနာရှုတာကို ဖော်ပြချင်လို့။) ပစ္စယာကာရ  
ကောဝိဒါ=ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင် ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်  
တင်သူဖြစ်ရကား၊ (ဝါ) တင်ခဲ့သောကြောင့်။ စတုရောယေ=  
ကာမောယ၊ ဘဝေါယ၊ ဒိဋ္ဌောယ၊ အဝိဇ္ဇောယ ခေါ်တဲ့ ဩဃလေး  
ခန်း ရေပြင်ကြမ်းတို့ကို။ အတိက္ကမ္မ=နိဗ္ဗုဿာဝုဓ်း ဟိုဘက်ကမ်း  
ရောက် ကူးမြောက်လွန်ကျော်ခဲ့၍။ အရဟတ္တံ=အရဟတ္တဖိုလ်သို့။  
အပါပုဏီ = သုခပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညဖြင့် ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရပါပြီ  
ဘုရား ...။

အကျဉ်းချုပ်ပြောယင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းအားထုတ်  
လို့ တပည့်တော်မ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါပြီလို့ လျှောက်တယ်။  
အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်တော့ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်သွားပြီ။

အဲဒီ ရဟန္တာဖြစ်ကြတဲ့အချိန်မှာ တချို့ တချို့ သုက္ခဝိပဿက  
ရဟန္တာဆိုတာ ရှိတယ်။ ဘာမှ ဈာန်အဘိညာဏ် မပါရှိဘဲ ဝိပဿနာ  
သက်သက်သာ ရှိတဲ့ ရဟန္တာ=ခြောက်သွေ့တဲ့ ရဟန္တာလို့ ဆိုလိုတယ်။  
ခေမာထေရီဟာ အဲဒီလို သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာ ဖြစ်တာလား၊ မဟုတ်  
ပါ။ တချို့ တချို့ကျတော့ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်မှ ကသိုဏ်း ပရိကံ  
တရား ပွားများအားထုတ်လို့ လောကီဈာန်သမာပတ် အဘိညာဏ်များ  
ရရောက်ကြတယ်။ အဲဒီလိုရတဲ့ ရဟန္တာများကိုလည်းပဲ ဆဋ္ဌဘိည  
အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ရဟန္တာလို့ ခေါ်ရပါတယ်။ ခေမာထေရီဟာ အဲဒီ  
အားထုတ်ယူရတဲ့ ဆဋ္ဌဘိည အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ရဟန္တာ ဖြစ်တာ  
လား၊ မဟုတ်ပါ။

ဘယ်လို ရဟန္တာမျိုးလဲ ဆိုလို့ရှိယင် “မဂ္ဂသိဒ္ဓ ဈာန်အဘိညာဏ်”  
ဆိုတာ ရှိတယ်။ ကသိုဏ်းပရိကံများ တမင်အားမထုတ်ဘဲ အရဟတ္တ  
မဂ်သို့လည်း ရောက်ရော၊ တခါတည်း သူ့မှာ လောကီဈာန် လောကီ



၆၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အဘိညာဏ်တွေ အကုန်ရပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ရတဲ့ ဈာန် အဘိညာဏ်မျိုးကို “မဂ္ဂ သိဒ္ဓဈာန် အဘိညာဏ်” လို့ ခေါ်တယ်။ ခေမာ ထေရီဟာ အဲဒီ မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန် အဘိညာဏ်ကို ရသူဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို ဆက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားအား ဤဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း ခေမာထေရီ လျှောက်ထားပါတယ် ...။

၈၆။ ဣဒ္ဓိသု စ ဝသီ အာသိ၊  
ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။  
စေတောပရိယဉာဏဿ၊  
ဝသီ စာပိ ဘပါမ+ဟံ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အဟံ= ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ ဣဒ္ဓိသု=ဣဒ္ဓိ အမျိုးမျိုး တန်ခိုးအရာတို့၌လည်းပဲ။ (ဝါ) ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်တို့၌ လည်းပဲ။ ဝသီ=စိုးစိုးပိုင်ပိုင် နိုင်နင်းသူသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။ (ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်ကိုလည်း သူ စိုးစိုးပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင်နင်းနင်း ရရှိခဲ့ပါတယ်။) ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ=ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ်၌။ ဝသီ=စိုးပိုင်နိုင်နင်းသူသည်။ အာသိ= ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။ စေတောပရိယဉာဏဿ=သူတပါးတို့ရဲ့ စိတ်အကြံကို ၁၆ ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်သော စေတောပရိယအဘိညာဏ်၏အရာ၌။ ဝသီ စာပိ=စိုးပိုင်နိုင်နင်းသူ သည်လည်း။ ဘဝါမိ=တပည့်တော်မ ဖြစ်ရပါ၏ဘုရား ...။

ဤဂါထာဖြင့် မဂ္ဂသိဒ္ဓ=တမင်အားမထုတ်ရဘဲ မဂ်ဖြင့် ပြီးစီး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ်၊ စေတောပရိယ အဘိညာဏ်ဆိုတဲ့ အဘိညာဏ်သုံးပါးမှာ ဝသီဘော် ငါးပါးနဲ့ နိုင်နင်းတဲ့ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ကြောင်းကို လျှောက်ထားတယ် ...။

၈၇။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊  
 ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိသောဓိတံ။  
 သဗ္ဗာသဝါ ပရိက္ခိကာ၊  
 နတ္ထိ ဒါနိ ပုနုဗ္ဗဝေါ။ ။

အဟံ=ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ ပုဗ္ဗေနိဝါ-  
 သံ=ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးတဲ့ ခန္ဓာအစဉ်ကို။ ဇာနာမိ=ပိုင်းခြားထင်ထင်  
 သိမြင်ပါ၏ဘုရား ...။ မယာ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မ  
 သည်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု=ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို။ ဝိသောဓိတံ=စင်ကြယ်  
 အောင် သုတ်သင် အပ်ပြီးပါပြီဘုရား ...။ မေ=ခေမာတွင်ခေါ်  
 တပည့်တော်မ၏ အဖို့ရာ။ သဗ္ဗာသဝါ=အလုံးစုံသော ကာမသဝ၊  
 ဘဝါသဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝဆိုတဲ့ အာသဝေါ တရားတို့  
 သည်။ ပရိက္ခိကာ=အကြွင်းမဲ့ ကုန်ကြပါပြီဘုရား ...။ ဒါနိ-ဣဒါနိ  
 =ယခုအခါ၌။ ပုနုဗ္ဗဝေါ=တစ်ဖန်ဘဝသစ်ဝယ် ဖြစ်ရခြင်းသည်။  
 (ဝါ) တစ်ဖန်ဘဝသစ်ဝယ် ဖြစ်ရမယ့် ပဋိသန္ဓေသည်။ နတ္ထိ=တစိုး  
 တစ် မရှိတော့ပါဘုရား ...။

ရှေ့ဂါထာဖြင့် ဣဒ္ဓိဝိခေအဘိညာဏ်၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ်၊  
 စေတောပရိယ အဘိညာဏ် သုံးပါးတို့ကို ရကြောင်း၊ ယခုဂါထာဖြင့်  
 ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဏ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုတဲ့  
 အာသဝက္ခယ လောကုတ္တရာ အဘိညာဏ် ဤအဘိညာဏ် သုံးပါးတို့  
 ကို ရကြောင်း ဖော်ပြသဖြင့် “ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာထေရီမ” ဖြစ်တဲ့  
 အကြောင်း လျှောက်ထားတယ် ...။ ဒါတင်ပဲလားဆိုတော့ -

၈၈။ အတ္ထံ+ဓမ္မနိရတ္ထိံသု၊  
 ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။  
 ပရိသုဒ္ဓံ မမ ဉာဏံ၊  
 ဥပန္နံ ဗုဒ္ဓသာသနေ။ ။

မမ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်၏ သန္တာန်၌။ ဗုဒ္ဓသာသနာ= အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌။ အတ္ထ+ဓမ္မ+နိရုတ္တိသု= အကျိုးတရား၊ အကြောင်းတရား၊ ထို အကျိုးအကြောင်းတရားတို့ နှင့်ဆိုင်ရာ သဘာဝနိရုတ္တိသဒ္ဓါတို့၌လည်းကောင်း။ တထေဝ=ထို အတူပင်လျှင်။ ပဋိဘာနေ စ=ရှေ့ဉာဏ်သုံးပါးကို ပိုင်းခြားသိသည့် ပဋိဘာန် ပညာဉာဏ်၌ လည်းကောင်း။ ဉာဏ်=ပဋိသမ္ဘိဒါ အပြား ဉာဏ်လေးပါးသည်။ ပရိသုဒ္ဓံ=စင်ကြယ်စွာ။ ဥပ္ပန္နံ=ဖြစ်ထွန်းခဲ့ပါ ပြီ ဘုရား ...။

ဤဂါထာဖြင့် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် မိမိ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာထေရီမဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ၄ ပါးအကြောင်း

(က) အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ=အကျိုးတရား မှန်သမျှ ဝက်ဝက်ကွဲအောင် သိသောဉာဏ်။

(ခ) ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ=အကြောင်းတရား မှန်သမျှ ဝက်ဝက်ကွဲ ခွဲဝေ၍ သိသောဉာဏ်။

(ဂ) နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ=အကြောင်းတရား၊ အကျိုးတရားလို့ပင် သိ သော်လည်း ထို အကြောင်းတရား၊ အကျိုးတရားတို့ကို ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို သုံးစွဲတဲ့ အရိယဂေါဟာရ သဘာဝနိရုတ္တိ ပါဠိဘာသာစကားကိုကျ တော့ အမှန်အတိုင်း သိခဲ့တယ်။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကမှ အဲဒီ အကျိုးတရားအမျိုးမျိုး အကြောင်းတရား အမျိုးမျိုးတို့နဲ့ဆိုင်ရာ သဘာဝနိရုတ္တိ အရိယဂေါဟာရ ပါဠိမာဂဓိဘာသာ သဒ္ဓါကို ဝက်ဝက် ကွဲအောင် ခွဲဝေသိတယ်။

ဥပမာဆိုကြပါစို့။ တွေ့ထိမှ ဆိုတဲ့ ပရမတ္ထသဘာဝတရား တစ်ခု ကိုပင် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ အရိယာ သူမြတ်များကျကျော့ -

ဖဿော ဖုသနာ သမ္ပုသနာ သမ္ပုသိတတ္တံ --

အစရှိသည်ဖြင့် ပါဠိဘာသာ သဘာဝနိရုတ္တိကို ဖြန့်ချိပြီး မြင်နေတယ်။ ။ တဏှာလောဘနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သဘာဝနိရုတ္တိ အရိယာဝေါဟာရတွေဟာ ပုဒ်ပေါင်း တစ်ရာကျော် ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက အစ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ အဲဒီပုဒ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်ကို တန်းပြီးတော့ မြင်နေကြတယ်။ အဘိဓမ္မာပိဋက သင်ကြတဲ့အခါ အရှင်အာနန္ဒာ ဆိုပါစို့၊ မယေရိက သေကွပ်ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက တစ်ခေါက်တည်း ဟောလိုက်လျှင်ပဲ တစ်ခါတည်း ရသွားတယ်။

(ဃ) ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဆိုတာ ရှေ့ဉာဏ်သုံးပါးကို “ဟောဒီ ဟောဒီလို သိတဲ့ဉာဏ်က အတ္တ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ဟောဒီ ဟောဒီလို သိတဲ့ဉာဏ်က ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ဟောဒီ ဟောဒီလို သိတဲ့ဉာဏ်က နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်” လို့ ဝက်ဝက်ကွဲ သိတဲ့ဉာဏ်ကို ခေါ်တယ်။ ယခုဂါထာဖြင့် ဓမ္မာယေရိက မြတ်စွာဘုရားအား မိမိသည် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာယေရိမ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ။ ထိုမှတစ်ပါး ဂုဏ်ကျေးဇူးများကိုလည်း ဤတရားဂါထာဖြင့် လျှောက်ထားပြန်တယ်။

၈၉။ ကုသလာ+ဟံ ဝိသုဒ္ဓိသု၊  
ကထာဝတ္ထု ဝိသဒရဒါ။  
အဘိဓမ္မနယည။ စ၊  
ဝသံပုတ္တာ+မိ သာသနေ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ=ဓမ္မာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ ဝိသုဒ္ဓိသု=ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး တရားအစုတို့၌။ ကုသလာ=လိမ္မာကျွမ်းကျင်သူသည်။ အမိ=ဖြစ်ပါသည်။

၆၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘုရား ...။ ကထာဝတ္ထု ဝိသာရဒါ=ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါး၌ ရဲရင့်သူသည်။ အမှီ=ဖြစ်ပါသည်ဘုရား ...။ အဘိဓမ္မနယညူ စ=အဘိဓမ္မာနည်းကို ခွဲခြမ်းသိမြင်သူသည်လည်း။ အမှီ=ဖြစ်ပါသည်ဘုရား ...။ သာသနေး=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။ ဝသိပ္ပတ္တာ=ဝသီဘော် ငါးပါးကို စိုးပိုင်နိုင်နင်းခြင်းသို့ ရောက်သူသည်။ အမှီ=ဖြစ်ပါသည် ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား ...။ တပည့်တော်မဟာ သူတစ်ဖက်သားအား သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အစရှိတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါး တရားကို ဟောခွင့်ကြံလျှင် သူတစ်ဖက်သား နားလည်ကျေနပ်လောက်အောင် ဟောပြောနိုင်တဲ့ အသိညာဏ်ရှင် ဖြစ်ခဲ့ပါသည် ဘုရား ...။

ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါး၌ ရဲရင့်သော ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည် ဘုရား ...။

ဤ၌ ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါး ဆိုသည်မှာ -

- ၁။ အပိစ္ဆကထာ=အလိုနည်းခြင်းနှင့် စပ်သော တရားစကား။
- ၂။ သန္တုန္တိကထာ=ရောင့်ရဲခြင်း သန္တောသနှင့် စပ်သော တရားစကား။
- ၃။ ပဝိဝေကကထာ=အာရုံကိလေသာတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းမှုနှင့် စပ်သော တရားစကား။
- ၄။ အသံသဂ္ဂကထာ=လူတို့နှင့် မရောယှက်ခြင်းနဲ့ စပ်သော တရားစကား။
- ၅။ ဝိရိယာရမ္မကထာ=ဝိရိယလေးပါး အားထုတ်မှုနှင့် စပ်ယှဉ်သော တရားစကား။
- ၆။ သီလကထာ=သီလနှင့်စပ်သော တရားစကား။

၇။ သမာဓိကထာ=သမာဓိနှင့်စပ်သော တရားစကား။

၈။ ပညာကထာ=ပညာနှင့်စပ်သော တရားစကား။

၉။ ဝိမုတ္တိကထာ=ဝိမုတ္တိငါးပါးနှင့်စပ်သော တရားစကား။

၁၀။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ=ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၁၉ တန်လို့  
ခေါ်တဲ့ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနနှင့် စပ်သော တရားစကား။ ဤ ၁၀ ပါး  
တို့တည်း။

ပညာတေဒဂ်ရခြင်း၏

အနီးကပ်ဆုံးအကြောင်းဝတ္ထု

ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် မိမိပညာတေဒဂ် ရာထူးရခြင်း၏ အနီး  
ကပ်ဆုံး အကြောင်းဝတ္ထုကို ဤဂါထာဖြင့် ဆက်၍ လျှောက်ထားတယ်။

၉၀။ တတော တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ၊  
ရညာ ကောသလသာမိနာ။  
ပုစ္ဆိတာ နိပုဏေ ပဉ္စေ၊  
ဗျာကရောန္တိ ယထာတထံ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ တတော=  
ထိုသို့ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ ထေရီမဖြစ်ပြီးသည်မှ  
နောက်ကာလ၌။ တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ=သာဝတ္ထိပြည်(နှင့်) သာကေတ  
မြို့တို့၏ အကြား “တောရဏဝတ္ထု” အမည်ရှိသော အရပ်၌။  
ကောသလသာမိနာ=ကောသလတိုင်းအလုံးကို ဘုန်းမီးတောက်ပ  
အစိုးရသော။ ရညာ=ပဿေနဒီ ကောသလမင်းတရားက။ ပုစ္ဆိတာ  
=သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်ရကား။ နိပုဏေ ပဉ္စေ=သိမ်မွေ့ နက်နဲတဲ့  
ပြဿနာတို့ကို။ ယထာတထံ=မဖောက်မပြန် အမှန်အတိုင်း။  
ဗျာကရောန္တိ=အဖြေစကား တပည့်တော်မ ဟောကြားခဲ့ပါသည်  
ဘုရား ...။

သာဝတ္ထိပြည်နဲ့ သာကေတမြို့ဟာ ခြောက်ယူဇနာ ဝေးကွာတယ်။ အဲဒီ သာဝတ္ထိနဲ့ သာကေတရဲ့ အကြားမှာ “တောရဏဝတ္ထု” လို့ ခေါ်တဲ့ အရပ်တစ်ခုရှိတယ်။ မြို့ဟူ၍ မထင်ရှားသော်လည်း မင်းတဲဗိုလ်တဲများ ရှိတဲ့ စည်ကားတဲ့ တောရွာကြီးတစ်ခု ဆိုရပါမယ်။ ခေမာထေရီက သူ့အဖြစ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား ပြန်ကြားလျှောက်ထားနေတယ် ...။ “တပည့်တော်မ ဆဋ္ဌဘိည ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ပြီးတဲ့ နောက်တစ်ချိန်မှာ သာဝတ္ထိပြည်(နှင့်) သာကေတမြို့တို့ရဲ့အကြား တောရဏဝတ္ထု အမည်ရှိသော ရွာနိဂုံးကြီးမှာ တစ်ချိန်က ပသောနဒီ ကောသလမင်းတရား အလွန်သိမ်မွေ့ နက်နဲသော ပြဿနာများကို မေးမြန်းတဲ့အခါ တပည့်တော်မ အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

၉၁။ တဒါ သ ရာဇာ သုဂတံ၊  
 ဥပသကံမ္မ ပုစ္ဆထ။  
 တထေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဗျာကာသိ၊  
 ယထာ တေ ဗျာကတာ မယာ။ ။

တဒါ=ထိုသို့၊ တပည့်တော်မ ဖြေကြားပြီး နောက်ကာလ၌။ သ-သောရာဇာ=ထို ပသောနဒီကောသလမင်းတရားသည်။ သုဂတံ=မြတ်စွာဘုရားကို။ ဥပသကံမ္မ=ချဉ်းကပ်၍။ ပုစ္ဆထ=မေးလျှောက်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား။ တဒါ=ထိုသို့၊ မေးလျှောက်သောအခါ၌။ တေ=ထိုပြဿနာတို့ကို။ မယာ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မ သည်။ ဗျာကတာ ယထာ=ဖြေကြားအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထေဝ=ထိုအတူပင်လျှင်။ ဗုဒ္ဓေါ=သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရတဲ့ သုံးလောက ထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗျာကာသိ=ပုဒ်တူ+အက္ခရာတူ ဝါကျတူအား ဖြေကြားတော်မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ခေမာထေရီက သူတောရဏဝတ္ထု အရပ်ကြီးမှာ ပဿေနဒီ  
 ကောသလမင်းကြီးအား ဖြေကြားပြီးတဲ့နောက် ကောသလမင်းကြီးက  
 သာဝတ္ထိပြည်မှာ မြတ်စွာဘုရားကို ဒီပြဿနာကိုပဲ ပြန်ပြီး မေးလျှောက်  
 တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားကလည်းပဲ ခေမာထေရီ ဖြေကြားတဲ့အတိုင်း  
 ပုဒ် ပါဠိ အက္ခရာ တသဝေမတိမ်း ဖြေကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်ဘုရား  
 ...လို့ လျှောက်ထားတဲ့ ဒီအကြောင်းအရာဟာ ဟို ... သဠာယတနဝဂ္ဂ  
 သံယုတ်ပါဠိတော်၊ ၁၀-အဗျာကတဝဂ်၊ ၁-ခေမာသုတ် (သံ-၂၊ ၅၄၄)  
 ဆိုပြီး သုတ္တန်ကြီး တစ်သုတ် ဖြစ်လာတယ်။

ထို ခေမာသုတ္တန်မှာ (က) ကောသလမင်းကြီး မေးလို့ ခေမာထေရီ  
 ဖြေတာက တရားတစ်ပွဲစာလောက်၊ (ခ) တဖန် သာဝတ္ထိပြည်မှာ  
 ကောသလမင်းကြီးမေးလို့ မြတ်စွာဘုရား ဖြေတာက တရားတစ်ပွဲ  
 စာလောက် ရှိတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သမုဒ္ဒရာကို ကူးမိတဲ့ အတူတူတော့  
 ကမ်းရောက်အောင် ကူးရတော့မှာပဲ။ ဘုန်းကြီးအနေနဲ့ အဲဒီ ခေမာ  
 သုတ်ကို နက်ဖြန်ည အိမ်တော်ရာဘုရား တရားပွဲကျမှပဲ ဟောပေးမယ်။  
 အခုတော့ ခေမာထေရီ အပဒါန် သူ လျှောက်ထားတဲ့ ဂါထာကိုပဲ ဆက်  
 သွားကြဦးစို့။

၉၁။ ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊  
 ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။  
 မဟာပညာန+မဂ္ဂါတိ၊  
 ဘိက္ခုနိနံ နရုတ္တမော။ ။

နရုတ္တမော=လူတို့ထက်မြက် နတ်တို့ထက်သာ ဗြဟ္မာတကာ  
 တို့ရဲ့ ဥက္ကဋ် ဖြစ်တော်မူထသော။ ဇိနော=ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရား  
 ရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ တသ္မိံ ဂုဏေ=ထိုသို့ တောရဏဝတ္ထု  
 အရပ်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်ကျ ကောသလမင်းကြီး



မေးတဲ့ ပြဿနာကို ပုဒ် ပါဠိ အက္ခရာ တစ်ထပ်တည်းကျအောင် ဖြေဆိုနိုင်ခြင်း တည်းဟူသော ဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊ (ဝါ) ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်။ တုဋ္ဌော=နှစ်ယ့်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်တော်မူသည် ဖြစ်ရကား။ မံ=အကျွန်ုပ်ကို။ မဟာပညာနံ ဘိက္ခုနီနံ=ပညာကြီးကြတဲ့ ဘိက္ခုနီမတို့အနက်။ ဧတဒဂ္ဂေ=အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး ဧတဒဂ်ရာထူး၌။ ဌပေသိ=နှုတ်မြှောက်ကြား၍ ထားတော်မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

ကောသလမင်းကြီးရဲ့ အမေးကို မြတ်စွာဘုရား ဖြေတော်မူပုံနှင့် ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာ တသဝေမတိမ်း တထပ်တည်းကျအောင် ဖြေဆိုနိုင်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သာဝတ္ထိပြည် ဧတဝန်ကျောင်း၌ ဘိက္ခုနီမများကို ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးတော်မူတဲ့ အခမ်းအနားမှာ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီကို ပထမ၊ ဝုတိယမြောက်ကျတော့ဟောဒိ ခေမာထေရီကို -

ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ ခေမာ ဘိက္ခုနီ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့ ...။ ယဒိဒံ-ယာ အယံ ခေမာဘိက္ခုနီ=အကြင် ခေမာဘိက္ခုနီသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ မဟာပညာနံ=ကြီးမြတ်သော ပညာရှိကြကုန်သော။ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ=ငါဘုရား၏ တပည့်မသာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ များစွာ တို့တွင်။ ဧတံ-သော=ဤခေမာဘိက္ခုနီသည်။ အဂ္ဂံ-အဂ္ဂါ=အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးပေ ...

လို့ (ပါဠိလို) မဟာပညာ=(မြန်မာလို) ပညာကြီးတဲ့ အရာမှာ အသာဆုံးဆိုတဲ့ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို မြတ်စွာဘုရားက ချီးကျူးအပ်နှင်းတော်မူကြောင်းကို ပြန်ကြား လျှောက်ထားတယ်။ ထေရီမ လျှောက်လိုတဲ့ ရဟန္တာရဲ့ ဂုဏ်တွေကို ခြုံပြီးတော့ လျှောက်ထားပြန်တယ် ...။

၉၂။ ကိလေသာ ဈာပိတာ မယုံ၊  
 ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။  
 နာဂီဝ ဗန္ဓနံ သေတွာ၊  
 ဝိဟရာမိ အနာသဝါ။ ။

မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရတဲ့ နေရာမှာ ဘုရားရှင် နှစ်သက်တဲ့ ဂုဏ်တွေကို ဘုရားအလိုတော်ကျ လျှောက်ထားရတော့ ကြားတော်မူတဲ့ ဘုရားရှင်ကလည်း အင်မတန် နှစ်သက်တော်မူတယ်။ လျှောက်ထားသူ ခေမာထေရီမကလည်း ဘုရားရှင်ရဲ့ အလိုတော်ကျ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို လျှောက်ထားရလို့ အင်မတန် စိတ်ချမ်းသာတယ်။

မယုံ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ သဗ္ဗေ ကိလေသာ =ခပ်သိမ်းဥသယုံ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို။ ဈာပိတာ= လောင်မြိုက်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ (ဝါ) ဈာပိတာ=မဂ်လေးရပ်ဖြင့် ပြာဖျှ ပင် မကျန်ရအောင် လောင်မြိုက်အပ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား။ (တစ်ထောင့် ငါးရာ ကိလေသာတို့ကို အရိယာမဂ်လေးပါးတို့ဖြင့် လေးကြိမ် မြိုက်လိုက်တော့ ကိလေသာတွေဟာ ပြာတောင်မကျန် အမြစ်ပြတ် ပြောင်ပြီဘုရား။

သဗ္ဗေ ဘဝါ=ခပ်သိမ်းဥသယုံ အလုံးစုံသော ဘဝတို့ကို။ သမူ- ဟတာ=နတ်ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား။ (ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ ဆိုတဲ့ ဘဝသုံးပါး၊ သညီ၊ အသညီ၊ နေဝသညီ ဆိုတဲ့ ဘဝသုံးပါး၊ ဧကဝေါကာရ၊ စတုဝေါကာရ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဆိုတဲ့ ဘဝသုံးပါး၊ ဒီ ကိုးထွေပြားတဲ့ ဘဝတွေလည်းပဲ အကုန်လုံး နတ်ပြီး ပယ်ပြီး ဖျောက်ပြီး ဖြစ်ကုန်ပါပြီ ဘုရား ...။

၇၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဗန္ဓနံ=အနှောင်အဖွဲ့ကို။ ဆေတွာ=ဖြတ်တောက်၍။ နာဂိ=ဆင်မယာဉ်သာသည်။ ဝိဟရတိ ဣဝ=ချမ်းသာစွာ နေနိုင်သကဲ့သို့။ အဟံ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်သည်။ ဗန္ဓနံ=တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ (ဝါ) သံယောဇဉ်ဆယ်မျိုးလွန်ရှည်ကြီးဆိုတဲ့ အနှောင်အဖွဲ့ကို။ ဆေတွာ=အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တောက်ပြီး၍၊ (ဝါ) ဖြတ်တောက်ပြီးရကား။ အနာသဝါ=လေးဖြာအာသဝေါ ကွာလျှော့ကုန်ခန်း ရဟန္တာထေရ်မ ဖြစ်၍။ ဝိဟရာမိ=ချမ်းသာစွာ နေရပါ၏ဘုရား ...။

၉၃။ သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊  
ဗုဒ္ဓ သေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။  
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊  
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

မေ=ခေမာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မ၏ (အဖို့ရာ)။ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ=မြတ်စွာဘုရား၏။ သန္တိကေ=အထံ၌၊ (ဝါ) အထံသို့။ အာဂတံ=ဆည်းကပ်လာရောက်ရခြင်းသည်။ သွာဂတံ=ကောင်းသော လာရောက်ရခြင်းသည်။ အာသိ ဝတ=ဧကန်စင်စစ် ဖြစ်ခဲ့ပါပြီဘုရား။ (ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့) တိဿော ဝိဇ္ဇာ=ပုဒိအာ=ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့သို့။ ယသွာ=အကြွင်းကြောင့်။ အနုပ္ပတ္တာ=ဆိုက်ရောက်အပ်ပါကုန်ပြီ။ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ=မြတ်စွာဘုရား၏ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ်အပ်ပါပြီ။

ဒါကြောင့် တပည့်တော်မ ဘုရားထံတော်သို့ လာရောက်ရခြင်းသည် ကောင်းသော လာရောက်ရခြင်း၊ အကျိုးရှိသော လာရောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား ...။

၉၄။ ပဋိသမ္ဘိဒါ စတသော၊  
 ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိ+မေ။  
 ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာ၊  
 ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

ပဋိသမ္ဘိဒါ စတသော=ပဋိသမ္ဘိဒါအပြား ဉာဏ်လေးပါးတို့ကို လည်းကောင်း။ ဣမေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာပိ စ=ဝိမောက္ခအပြား ဤ ဈာန်ရှစ်ပါးတို့ကို လည်းကောင်း။ ဆဋ္ဌဘိညာ စ=အဘိညာဏ် ခြောက်ပါးတို့ကို လည်းကောင်း။ သစ္စိကတာ=မဂ္ဂသိဒ္ဓ ဈာန်အနေ အားဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆို က်ရောက် မျက်မှောက်ပြုအပ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ=မြတ်စွာဘုရား၏ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ် အပ်ပါပြီဘုရား ...။

ယခုအခါ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီက မိမိ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ဆဋ္ဌဘိညာ အဋ္ဌဝိမောက္ခဈာနလာဘိ ရဟန္တာ ထေရီမ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း လျှောက် ထားပြီးပြီ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာကား အရဟတ္တဖိုလ်မှာ ပြီးဆုံးသည် ဖြစ်၍ တရားသဘော ပြီးဆုံးပြီဖြစ်ကြောင်း သင်္ဂီတိကာရက မထေရီ တို့က ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း နိဂုံးကမ္မတ် အဆုံးသတ်ပေးပါတယ်။

ဣတ္ထံ သုဒံ ခေမာ ဘိက္ခုနီ ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။

ဣတ္ထံ သုဒံ=ဤသို့လျှင်။ ခေမာ ဘိက္ခုနီ=ခေမာထေရီ ဘိက္ခု နီသည်။ ဣမာ ဂါထာယော=ဤတရားဂါထာတို့ကို။ အဘာသိတ္ထ =မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့လေပြီ။

ခေမာထေရီအပဒါန် ပြီး၏။

**မဟာလောကဂုံသီ အိမ်တော်ရာ ဘုရားပွဲ၌  
ဟောကြားအပ်သော  
ခေမာသုတ္တန်တရား**

ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီက မိမိ၏ အပဒါန်ကျင့်စဉ်ကို လျှောက်ထား  
ခဲ့စဉ်က “တတော တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ၊ ရညာ ကောသလသာမိနာ”  
အစရှိသည်ဖြင့် မိမိရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် သာဝတ္ထိပြည် (နှင့်)  
သာကေတမြို့တို့၏ အကြားရှိ တောရဏဝတ္ထုအရပ်၌ ပသေသနဒီ  
ကောသလမင်းကြီး မေးလျှောက်အပ်တဲ့ နက်နဲသော ပြဿနာတို့ကို  
မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်ကျ ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ မိမိ  
အား မြတ်စွာဘုရားက မဟာပည (ပညာကြီးသော) အရာမှာ ဧတဒဂ်  
ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးတော်မူခဲ့ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်သော “သဋ္ဌာယတန  
ဝဂ္ဂ သံယုတ်၊ ခေမာသုတ်” နိဒါန်းကို အရှင်မဟာကဿပ အမှူးပြု  
သော သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က တရားဦး နိဒါန်း ပျိုးပေးခဲ့တယ်။

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ  
အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။

တစ်ချိန်က မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အနီး (တောင်မျက်နှာ)  
မှာ အနာထပိဏ္ဍိသေဋ္ဌေးရဲ့ ကောင်းမှုကျောင်းတိုက်အာရာမံ ဇေတဝန်  
ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲ ဖြစ်တယ်။

တေန ခေါ ပန သမယေန ခေမာ ဘိက္ခုနီ ကောသလေသု  
စာရိကံ စရမာနာ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိံ အန္တရာ စ သာကေတံ  
တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ ဝါသံ ဥပဂတာ ဟောတိ။

ထိုအချိန်မှာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီသည် သာဝတ္ထိပြည် (နှင့်)  
သာကေတမြို့တို့၏အကြား တောရဏဝတ္ထုအရပ်၌ (ကောသလတိုင်း

အတွင်း) ခရီးဒေသစာရီ လှည့်လည်စဉ် သီတင်းသုံး နေထိုင်ခဲ့တယ်။  
(ထိုသို့ နေထိုင်စဉ် အကြောင်းထူး-ဘယ်လို ဖြစ်ပေါ်သလဲ ဆိုတော့)-

အထ ခေါ ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော အညတရံ ပုရိသံ  
အာမန္တေသိ။

စာ ၄ ပိုဒ်နဲ့ တရားနိဒါန်း ပျိုးပေးလိုက်တဲ့အခါ တရားနာပုဂ္ဂိုလ်  
တို့ရဲ့ ဉာဏ်ထဲမှာ တောရဏဝတ္ထုတိုက်နယ်ကိုလည်း မြင်ကြရ၊ ခေမာ  
ထေရီ ရဟန္တာထေရီမ အဲဒီ တောရဏဝတ္ထုတိုက်နယ် ဘိက္ခုနီမ  
ကျောင်းတိုက်မှာ ခေတ္တ သီတင်းသုံးနေတာကိုရော၊ ကောသလမင်းကြီး  
အဲဒီတိုက်နယ်မှာ တစ်ညဉ့်အိပ်ဖို့ ရောက်နေတာကိုရော မှန်းပြီးတော့  
အာရုံပြုကြရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဘယ်လို အကြောင်းထူး စတင် ဖြစ်  
ပေါ်လာသလဲဆိုတော့ -

အထ ခေါ ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော အညတရံ ပုရိသံ  
အာမန္တေသိ။

ထိုသို့နေစဉ် ပဿေနဒီကောသလ မင်းတရားက မင်းချင်း  
ယောက်ျားတစ်ယောက်ကို ဤကဲ့သို့ ပြောပြတယ်။ ပြောပြပုံက -

ဧဟိ တံ အမ္ဘော ပုရိသ တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ တထာရူပံ သမဏံ  
ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဇာနယ+မဟံ အဇ္ဇ ပယိရပါသေယျ။

အမောင် ... သွားပါကွယ်၊ ဒီ တောရဏဝတ္ထုနိဂုံးကြီးမှာ ငါ ဆည်း  
ကပ်လောက်တဲ့ ကိလေသာငြိမ်းအောင်၊ ကိလေသာကို အပြုရအောင်  
ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ် အားထုတ်နေတဲ့ သူတော်စင် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်  
ယောက်ကို အမောင် ထောက်လှမ်း စုံစမ်းချေပါ။

ဧဝံ ဒေဝါတိ ခေါ သော ပုရိသော ရညော ပဿေနဒိဿ  
ကောသလဿ ပဋိသုတွာ ကေဝလကပ္ပံ တောရဏံ ဝတ္ထု အာန္တာ  
ဟိန္ဒန္တော နာ+ဒုသ တထာရူပံ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ၊ ယံ  
ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော ပယိရပါသေယျ။

၇၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး ... လို့ ထို မင်းချင်းယောက်ျား ပဿေနဒိကောသမင်းကြီးအား ဝန်ခံပြီး တောရဏဝတ္ထု နိဂုံးကြီး တစ်ခုလုံး ပတ်ချာလှည့်လည် ရှာပါသော်လည်း ပဿေနဒိ ကောသလမင်းကြီး ဆည်းကပ်လောက်တဲ့ သမဏ+ဗြာဟ္မဏ ခေါ်ဆို အမျိုးသား ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ကိုမျှ သူ မတွေ့မြင်ခဲ့ရချေ။ (သူ တွေ့မြင်ခဲ့ရတာကတော့) -

အဒ္ဓသာ ခေါ် သော ပုရိသော ခေမံ ဘိက္ခုနီ တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ ဝါသံ ဥပဂတံ။

တောရဏဝတ္ထု နိဂုံးကြီးမှာ ခေမာထေရီ ရဟန္တာမ ဒေသေစာရီ ကြွလာပြီး ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက်အာရာမ၌ ခေတ္တ သီတင်းသုံးနေသည်ကို ထို မင်းချင်းယောက်ျား တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။

ဒိသ္မာန ယေန ရာဇာ ပဿေနဒိ ကောသလော၊ တေန+ ပသကံမိတွာ ရာဇာနံ ပဿေနဒိ ကောသလံ ဧတဒေဝါစ။

အဲဒီလို တွေ့မြင်ပြီးတဲ့နောက် ထိုမင်းချင်းယောက်ျားဟာ ပဿေနဒိ ကောသလမင်းကြီးထံ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ပြီး မင်းကြီးကို ဤစကားကို လျှောက်ထားခဲ့တယ်။

နတ္ထိ ခေါ် ဒေဝ တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ တထာရူပေါ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ယံ ဒေဝေါ ပယိရူပါသေယျ။

သမ္ပုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ် ...၊ ဤ တောရဏဝတ္ထု နိဂုံးအရပ်ကြီးမှာ အရှင်မင်းကြီး ဆည်းကပ်နိုင်လောက်တဲ့ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဆည်းကပ်နိုင်လောက်တဲ့ ကိလေသာငြိမ်းအောင်ကျင့်ပြီး မကောင်းမှုကို အပပြုပြီးတဲ့ သမဏ+ဗြာဟ္မဏခေါ်ဆို အမျိုးသားပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး တစ်ယောက်မျှ မရှိပါဘုရား ...။ (ရှိတာကို လျှောက်ဆိုရပါလျှင်)-

အတ္ထိ စ ခေါ် ဒေဝ ခေမာ နာမ ဘိက္ခုနီ တဿ ဘဂဝတော သာဝိကာ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သမ္မုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ် ...၊ ဘဂဝါဂုဏ်ရှင်၊ အရဟံဂုဏ်ရှင်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော်မူတဲ့ သုံးလူ့ထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်သင်္ဂဟက ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမ တစ်ပါးတော့ ရှိပါတယ်။ (အမျိုးသမီးရယ်လို့လည်း အထင်မသေးလိုက်ပါနဲ့ အရှင်မင်းကြီး)။

တဿာ ခေါ် ပန အယျာယ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဓေါ အဗ္ဘဂ္ဂတော “ပဏ္ဍိတာ ဝိယတ္တာ မေဓာဝိနီ ဗဟုဿုတာ စိတ္တကထာ ကလျာဏပဋိဘာနာ” တိ။ တံ ဒေဝေါပယိရူပါသတိ။

(အရှင်မင်းကြီး ...၊ ခေမာထေရီကို အမျိုးသမီးရယ်လို့ အထင်မသေးပါနဲ့၊ များသောအားဖြင့် အမျိုးသားတွေက အမျိုးသမီးကျယ်င် အထင်သေး အမြင်သေး ဖြစ်တတ်ပါတယ်။) အဲဒီ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီ အရှင်မရဲ့ ယခု ပြောပြမည့်အတိုင်း ကောင်းတင်းခြုံမ့်ည့်ကျော်စောသံ များဟာ နဲ့၍ တက်နေပါတယ်။ (ဘယ်လိုလဲဆိုတော့)-

ပဏ္ဍိတာ=ပညာရှိတယ်။ သင်ကြားလို့ တတ်မြောက်တဲ့ပညာကို ပဏ္ဍိစူပညာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီပညာနဲ့လည်း ပြည့်စုံတယ်။ ဝိယတ္တာ=လိမ္မာကျွမ်းကျင်တယ်။ ပင်ကိုယ် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနဲ့ ပါလာတဲ့ ပညာကို သာဘာဝိကပညာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ပညာနဲ့လည်း ပြည့်စုံတယ်။ မေဓာဝိနီ=ကိလေသာတို့ကို ဖောက်ခွဲနိုင်တဲ့ ဘာဝနာပညာနဲ့လည်း ပြည့်စုံတယ်။ ဗဟုဿုတာ=အကြားအမြင်လည်း အလွန်များတယ်။ စိတ္တကထာ=ဆန်းကြယ်သော တရားစကား ဟောကြားတတ်တယ်။ ကလျာဏပဋိဘာနာ=အလွန်ကောင်းမြတ် ချို့မြန်သော တရားစကားကို ပြောကြားတတ်ပါသတဲ့ ဘုရား”။ အဲဒီလို ကောင်းသတင်း ကျော်စောသံ နဲ့၍ တက်ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် အရှင်မင်းကြီးသည် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီထံ ကြွရောက် ချဉ်းကပ်စေချင်ပါတယ် ဘုရားလို့ လျှောက်ထားတယ်။



၇၈            တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

မင်းချင်းယောက်ျားကလည်း အလျှောက်အထား ကောင်းတယ်။ ကောသလမင်းကြီးကလည်း သဒ္ဓါတရား ရှိသူ ဖြစ်တယ်။ ထိုသို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ ဖြစ်ရပ်ကို

အထ ခေါ် ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော ယေန ခေမာ ဘိက္ခုနီ၊ တေနံ+ပသကံမိ၊ ဥပသကံမိတွာ ခေမံ ဘိက္ခုနီ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိဿိဒိ၊ ဧကမန္တံ နိဿိန္ဒော ခေါ ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော ခေမံ ဘိက္ခုနီ ဧတဒဝေါစ။

ထိုသို့ မင်းချင်းယောက်ျား လျှောက်ထားတဲ့အခါ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးသည် သဒ္ဓါတရားကြီးမားသူပီပီ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီရှိရာ ကျောင်းတိုက်အရပ်သို့ သွားရောက်ကာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီး အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်က ထိုင်နေကာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီကို ဤအမေးစကား လျှောက်ထားပြောဆိုတယ်။

**ကောသလမင်းကြီးအမေးနှင့် ခေမာထေရီအဖြေ**

(၁) ကိံ န ခေါ အယျေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

အရှင်ခေမာထေရီ ...၊ သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ် သလား။ (ကောသလမင်းကြီးရဲ့ ပထမ ပြဿနာ)။

ဤ၌ သာမညဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသား+အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ဆိုယင် “သေပြီးတဲ့နောက် သတ္တဝါ မဖြစ်ဘူးဆိုလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကြီး ဖြစ်သွားမှာပေါ့”လို့ ဒီလိုပဲ ပြောလိမ့်မယ်။ ဒီအခါ အခြားတစ်ဖက် ကလည်း “သေပြီးတဲ့နောက် သတ္တဝါ ဖြစ်တယ်ဆိုလျှင်ကော သဿတ ဒိဋ္ဌိ မဖြစ်ဖူးလား” အဲဒီလိုလည်း ပြောနိုင်တယ်။ အစွန်းနှစ်ဖက် မလွတ်တဲ့ ပြဿနာမျိုး ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီက ပြန်ဖြေတယ်။)-

အဗျာကတံ ခေါ် ဧတံ မဟာရာဇ ဘဂဝတော “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ။

ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး၊ “သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ်” လို့ အဲဒီ အဖြေမျိုးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မမူဘူး။

(၂) တဖန် ကောသလမင်းကြီးက မေးပြန်တယ်။

ကိံ ပနာ+ယျေ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

ရှင်မ ...၊ ဖြစ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား မဟောယင် သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးလား။

ဤသို့ မေးတယ်။

ခေမာထေရီက ပြန်ဖြေတယ်။

ဧတမ္ပိ ခေါ် မဟာရာဇ အဗျာကတံ ဘဂဝတာ “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ။

ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး ...၊ “သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူး” လို့လည်းပဲ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မမူဘူး။

(၃) တဖန် ကောသလမင်းကြီးက မေးပြန်တယ်။

ကိံ န ခေါ် အယျေ ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

အရှင်မ ...၊ မဖြစ်ဘူးလို့ မြတ်စွာဘုရား မဟောယင် သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိလို့ ဒီလို မှတ်ရမည်လား။ (ဤကဲ့သို့ မေးတယ်။)

ခေမာထေရီက ပြန်ဖြေတယ်။

အဗျာကတံ ခေါ် ဧတံ မဟာရာဇ ဘဂဝတာ “ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ။

၈၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး ...၊ သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်းရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း ရှိတယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မမူဘူး။

(၄) တဖန် ကောသမင်းကြီးက မေးပြန်တယ်

ကိံ ပနာ+ယျ နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

အရှင်မ ...၊ သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်ဘူးလို့ ဒီလို မှတ်ရမည်လား။ (ဤကဲ့သို့ မေးတယ်။)

ခေမာထေရီက ပြန်ဖြေတယ်။

ဧတမ္မိ ခေါ မဟာရာဇ အဗျာကတံ ဘဂဝတာ ‘နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ။

ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး ...၊ “သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်” ...လို့ ဤကဲ့သို့လည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မမူဘူး။

ကောသလမင်းကြီးရဲ့ အမေးနဲ့ ခေမာထေရီရဲ့ အဖြေတို့ကို အရပ်ထဲက လူလူချင်း စဉ်းစားဆွေးနွေးတဲ့သဘော ဆင်ခြင်ကြည့်ရအောင်။

ပထမ အမေး+အဖြေက “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သလား” “အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားဘူး”။

ဒုတိယအမေး+အဖြေက “ဒါဖြင့်လျှင် သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးလား”

“သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးလို့လည်းပဲ ဘုရား မဟောဘူး”

တတိယ အမေး+အဖြေက -

“ဘယ့်နယ်လဲ အရှင်မ ...၊ သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်းရှိ+မဖြစ်တာလည်း ရှိသလား၊ ဖြစ်တချို့+မဖြစ်တချို့လို့ မှတ်ရမည်လား”

“မဟာရာဇာ ဒါယကာကြီး ...၊ သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တချိုး+မဖြစ်တမျိုးလို့လည်း ဘုရားမဟောဘူး”

စတုတ္ထအမေး+အဖြေက “ဘယ့်နယ်လဲ အရှင်မ ...၊ သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်+မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဟိုဟာမဟုတ်၊ ဒီဟာမဟုတ်၊ ဖြစ်မဟုတ်+မဖြစ်မဟုတ်လို့ အဲဒီလိုပဲ မှတ်ရမှာလား”

“မဟာရာဇာ ဒါယကာကြီး ...၊ အဲဒီလို ဖြစ်မဟုတ် မဖြစ်မဟုတ်လို့လည်းပဲ မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားဘူး”

အရပ်ပြောပြောယင် အဲဒီအတိုင်း မေး+ဖြေ နေကြတယ်။

ယခု တရားနာတဲ့ ပရိသတ်က ကိုယ် ဉာဏ်မိသမျှ ဒီကိစ္စမှာ နားလည်ကြည့်ကြရအောင်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် -

ယခု တထာဂတလို့ ခေါ်နေတဲ့ သတ္တဝါက ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ဝိညာဏ်၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ လိပ်ပြာလို့ ခေါ်တဲ့ အတ္တဝါဒက လာတဲ့ သတ္တဝါ ဖြစ်တယ်။ (သမ္မုတိ သစ္စာက လာတဲ့ သတ္တဝါမျိုး မဟုတ်ဘူး။) မြန်မာပြည်မှာ အတ္တဝါဒလို့ ခေါ်တဲ့ လိပ်ပြာအယူမှားဟာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မစွဲကြပါဘူး၊ လိပ်ပြာဝါဒ အတ္တဝါဒဟာ ကြပ်ကြပ်မေးလေ၊ အခြေအမြစ် မရှိလေလေပဲ။

ဆိုကြပါစို့။ သားသမီးငယ်ငယ် မိခင်ကွယ်လွန်သွားခဲ့ယင် သားသမီးရဲ့ လိပ်ပြာနဲ့ မိခင်ရဲ့လိပ်ပြာ ခွဲတယ်ဆိုတဲ့ အလုပ်တစ်ခု မြန်မာပြည်ဝါဒမှာ ရှိတယ်။ (သားသမီးရဲ့ လိပ်ပြာနဲ့ မိခင်ရဲ့လိပ်ပြာက တွဲနေ

လို့ ခွဲပေးရတာတဲ့။) အဲဒီ လိပ်ပြာခွဲပေးတယ်ဆိုတဲ့ လိပ်ပြာဝါဒီ အဘွားကြီးတွေကို သေသေချာချာ “အဘွားတို့ရဲ့လိပ်ပြာက ဘယ်လိုနေသလဲ” လို့ မေးယင် သူတို့ ပြောကို မပြောတတ်ကြဘူး။

မိခင်သေပြီးစ မချရသေးခင် လိပ်ပြာခွဲတယ်ဆိုတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ကြတဲ့အခါ မိခင်ရဲ့ ဥတုဇရုပ်အလောင်း ထည့်ထားတဲ့ ခေါင်းပေါ်မှာ ချိန်ခွင်ကလေးကို တင်၊ (ဟို-အမေလိပ်ပြာက စီးပြရမှာ ဖြစ်တော့ ဥပမာပုံ) ကလေးကို ထိန်းစောင့်ရန် တာဝန်ယူရမယ့် အစ်ကိုကြီးအတွက်က ချိန်ခွင်လျှာတစ်ဖက်၊ အစ်မကြီးအတွက်က ချိန်ခွင်လျှာတစ်ဖက် အဲဒီလို နှစ်ဖက်အားလုံးရှေ့မှာ ခွဲဝေမှတ်သားပြီး လိပ်ပြာခွဲပေးတဲ့ အဘွားကြီးများက “အစ်ကိုကြီး ထိန်းစောင့်တာကို ကြိုက်ယင် အစ်ကိုကြီးရဲ့ ချိန်ခွင်လျှာဖက်ကို စီးပြပါ။ အစ်မကြီး ထိန်းစောင့်တာကို ကြိုက်ယင် အစ်မကြီးရဲ့ ချိန်ခွင်လျှာဖက်ကို စီးပြပါ”လို့ အဲဒီလို ဟုတ်တိပတ်တိ ပြောပြကြရတယ်။ မသိကြတော့ လက်ဖက်သုတ်+ဂျင်းသုတ်တော့ စားကြလို့ ကောင်းသပေါ့။

သူတို့ပြောတဲ့အတိုင်း လိပ်ပြာက အမှန်တကယ် မရှိတော့ မစီးပြဘူး။ ချိန်ခွင်လျှာနှစ်ဖက် ညီနေတော့ လိပ်ပြာဝါဒီ အဘွားကြီးများက “ကြာယင် ငါတို့ အရှက်ကွဲရချေရဲ့”လို့ စဉ်းစားမိပြီး (လေတိုက်ယင်တိုက်) လေမတိုက်ယင် မသိမသာ ချိန်ခွင်လျှာ တစ်ဖက်ဖက်ကို လေကလေး မှုတ်ပေးလိုက်ကြတယ်။ အဲဒီမှာ လေခပ်တော့ လေခပ်မိတဲ့ ချိန်ခွင်လျှာဖက်က အောက်နိမ့်သွားတာပေါ့။ ထိုအခါ လေခပ်မိတဲ့ ချိန်ခွင်လျှာက အစ်ကိုကြီးရဲ့ ချိန်ခွင်လျှာလို့ အမှတ်ပြုထားတာ ဖြစ်ခဲ့သော် “ဟော-အစ်ကိုကြီး ထိန်းတာကို ကြိုက်သတဲ့+ကြိုက်သတဲ့၊ အမိလိပ်ပြာက စီးပြတယ်”လို့ အုတ်တော်သောင်းနင်း ပြောဆိုကြတယ်။ ဘယ်လိပ်ပြာက စီးတာ ဟုတ်မည်လဲ၊ လိပ်ပြာဆိုတာ ရှိမှ မရှိတာ။

ယခု ကောသလမင်းကြီးမေးတဲ့ ပြဿနာလေးချက်လုံးမှာ ခေမာထေရီက “သတ္တဝါ သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်တယ်လို့လည်း ဘုရားမဟောဘူး” အစရှိသည်ဖြင့် ဖြေဆိုတဲ့ အချက်လေးချက်၊ ကောသလမင်းကြီးမေးတဲ့ ပြဿနာလေးချက်တို့မှာ ပါရှိတဲ့ “သတ္တဝါ” ဟူသော စကားသည် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို သမ္မုတိသစ္စာ ဝေါဟာရ အနေဖြင့် သူ့သူငါငါ ပြောဆိုသုံးစွဲကြသည့် “သတ္တဝါ” မဟုတ်။ အန္တ ပုထုဇန်တို့ အတ္တဒိဋ္ဌိဖြင့် မရှိဘဲနှင့် အရှိလုပ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ အတ္တ၊ လိပ်ပြာ၊ ဇီဝလို့ အမျိုးမျိုး အလွဲလွဲ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို သုံးစွဲကြတဲ့ သတ္တဝါဖြစ်တယ်။ ထို လိပ်ပြာ=သတ္တဝါကား အမှန်ပင် မရှိဘူး။

ဥပမာ “ယုန်ချို၊ လိပ်မွှေး၊ ပုဇွန်သွေး၊ ခွေးလှေးတောင်ပံဖြူ” ဆိုတဲ့ မရှိတာကို အရှိလုပ်ပြီး ပြောတာနှင့် တူလှပါတယ်။ (၁) ယုန်ချိုသည် ဖြူသလားမေးလျှင် ဖြူတယ်လို့ မဆိုရဟုသာ ဖြေရပါမည်။ (၂) ယုန်ချိုသည် မည်းသလား မေးလျှင်လည်း မည်းတယ်လို့လည်း မဆိုရဟုသာ ဖြေရပါမည်။ (၃) ယုန်ချိုသည် အချိုဖြူ၍ အချိုမည်းသလားဟု မေးလျှင်လည်း အချိုဖြူ၍ အချိုမည်းတယ်ဟူ၍လည်း မဖြေရ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုလျှင် ယုန်ချိုဆိုတာ ရှိကို မရှိသောကြောင့်ဟု ဖြေဆိုရပါမည်။

ထို့အတူ လုံးဝမရှိတဲ့ (ပါဠိလို) တထာဂတ-(မြန်မာလို) အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါနှင့် စပ်၍လည်း လေးချက်လုံးမှာပင် “ဤသို့လည်း ဘုရားမဟော”ဟု ချည်းသာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီက ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ထိုအခါ ကောသလမင်းကြီးက ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီကို ဆက်ပြီး မေးမြန်းပြန်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ -

(၁) ကိံ န ခေါ အယျေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ  
ဣတိ ပုဋ္ဌာ သမာနာ အဗျာကတံ ခေါ ဧတံ မဟာရာဇ ဘဂဝတာ  
“ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ ဝဒေသိ။

အရှင်မ ခေမာထေရီ ...၊ သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်  
သလား၊ ဤကဲ့သို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် အရှင်မက ဒကာတော် မဟာ  
ရာဇကြီး ...၊ “သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ်” လို့ အဲဒီ  
အဖြေမျိုးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မမူဘူးလို့ အရှင်မက ဖြေ  
ကြား ပြောဆိုခဲ့တယ်။

(၂) ကိံ ပန အယျေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ+  
တိ ဣတိ ပုဋ္ဌာ သမာနာ ဧတမ္ပိ ခေါ မဟာရာဇ အဗျာကတံ  
ဘဂဝတာ “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ ဝဒေသိ။

အရှင်မ ခေမာထေရီ၊ ဖြစ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား မဟောယင်  
သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးလား၊ ဤကဲ့သို့ မေးအပ်သည်  
ရှိသော် အရှင်မက ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး ...၊ “သတ္တဝါသည် သေ  
ပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူး” လို့လည်းပဲ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်  
မမူဘူးလို့ အရှင်မက ဖြေကြား ပြောဆိုခဲ့တယ်။

(၃) ကိံ န ခေါ အယျေ ဟောတိ စ+ န စ ဟောတိ တထာ  
ဂတော ပရံ မရဏာတိ ဣတိ ပုဋ္ဌာ သမာနာ အဗျာကတံ ခေါ  
ဧတံ မဟာရာဇ ဘဂဝတာ “ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာ  
ဂတော ပရံ မရဏာ” တိ ဝဒေသိ။

အရှင်မ ခေမာထေရီ ...၊ မဖြစ်ဘူးလို့ မြတ်စွာဘုရား မဟောယင်  
သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း  
ရှိလို့ ဒီလို မှတ်ရမည်လား။ ဤကဲ့သို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် အရှင်မက  
ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး ...၊ “သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်

တာလည်းရှိ+မဖြစ်တာလည်း ရှိတယ်”လို့ ဤကဲ့သို့လည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မမူဘူးလို့ အရှင်မက ဖြေကြားပြောဆိုခဲ့တယ်။

(၄) ကိံ ပန အယျေ နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဣတိ ပုဋ္ဌာ သမာနာ ဧတမ္ပိ ခေါ မဟာရာဇေ အဗျာကတံ ဘဂဝတာ” နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ”တိ ဝဒေသိ။

အရှင်မ ခေမာထေရီ ...၊ သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်+မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်ဘူးလို့ ဒီလို မှတ်ရမည်လား၊ ဤကဲ့သို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် အရှင်မက ဒကာတော် မဟာရာဇကြီး၊ “သတ္တဝါသည် သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်+မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်”လို့ ဤကဲ့သို့လည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မမူဘူးလို့ အရှင်မက ဖြေကြား ပြောဆိုခဲ့တယ်။

ကော န ခေါ အယျေ ဟေတု ကော ပစ္စယော၊ ယေနေ+တံ အဗျာကတံ ဘဂဝတာ။

အယျေ=အရှင်မ ခေမာထေရီ ...။ ယေန=အကြင်အကြောင်း အထောက်အပံ့ကြောင့်။ ဧတံ=ဤပြဿနာလေးချက်ကို။ ဘဂဝတာ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဗျာကတံ=မဖြေကြားအပ်။ သော ဟေတု=ထိုအကြောင်းကား။ သော ပစ္စယော=ထို အထောက်အပံ့ကား။ ကော န ခေါ=အဘယ်ပါနည်း။ “အရှင်မ ...၊ ဤ ပြဿနာ ၄ ချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဖြေကြားအပ်တဲ့ အကြောင်းက ဘယ်လိုပါလဲ” ဤကဲ့သို့ မေးလိုရင်း ဖြစ်တယ်။

ထိုအခါ ခေမာထေရီက ဤသို့ ပြန်မေးပြန်တယ်။

တေန ဟိ မဟာရာဇေ တညေဝေ+တံ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ၊ ယထာတေ ခမေယျ၊ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။



ဒါဖြင့်ယင် မဟာရာဇာ ဒကာတော်ကြီး ...၊ ဒီနေရာမှာ သင် ဒကာ  
တော်ကြီးကိုပင် ပြန်မေးပါရစေ၊ အသင် ဒကာတော်ကြီး နှစ်သက်  
သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြားပေးပါ။

တံ ကိံ မညသိ မဟာရာဇ။

မဟာရာဇာ ဒကာတော်ကြီး ...၊ ယခု မေးမည့်စကားကို  
ဒကာတော်ကြီး ဘယ်လိုသဘောကျသလဲ၊ (သဘောကျတဲ့အတိုင်း  
ဖြေဆိုပါ။)

အတ္ထိ တေ ကောစိ ဂဏကော ဝါ မုဒ္ဓိကော ဝါ သင်္ခါယကော  
ဝါ၊ ယော ပဟောတိ ဂင်္ဂါယ ဝါလုကံ ဂဏေတုံ “ဧတ္ထကာ  
ဝါလုကာ” ဣတိ ဝါ၊ ဧတ္ထကာနိ ဝါလုကသတာနိ” ဣတိ ဝါ၊  
”ဧတ္ထကာနိ ဝါလုကသဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ။ “ဧတ္ထကာနိ ဝါလုက  
သတသဟဿနိ” ဣတိ ဝါ။

မဟာရာဇာ ဒကာတော်ကြီး ...၊ အသင် ဒကာတော်ကြီးရဲ့  
အထံမှာ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲက သဲမှုန့်အစုကို “သဲမှုန့် သဲပွင့်ပေါင်း ဤရွေ့  
ဤမျှ” “သဲမှုန့်သဲပွင့်ရာပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” “သဲမှုန့်သဲပွင့် ထောင်  
ပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” + “သဲမှုန့်သဲပွင့် သိန်းပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ”  
လို့ ဂဏန်းနဲ့ ရေတွက်ပြတတ်တဲ့=ဂဏကဆရာ၊ လက်ချိုးပြီး  
ရေတွက်ပြတတ်တဲ့ မုဒ္ဓိကဆရာ၊ အပေါင်းရေတွက်၍ ပြတတ်တဲ့=  
သင်္ခါယကဆရာ တစ်ဦးဦး ရှိပါသလားလို့ မေးတဲ့အခါ ကောသလ  
မဟာရာဇာကြီးက “နော ဟေ+တံ အယျေ။ အရှင်မ ... အဲဒီလို  
ဂဏန်းဆရာ၊ လက်ချိုးရေတွက်တဲ့ဆရာ၊ အပေါင်း ရေတွက်တတ်  
တဲ့ဆရာ မရှိပါဘူးလို့ ဖြေတယ်။

ဤအရာ၌ (၁) တစ်+နှစ်+သုံး+လေး အစရှိတဲ့ ဂဏန်းနဲ့ ရေတွက်  
ပြီး ပြတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဂဏကဟု ခေါ်တယ်။ (၂) ဂဏန်းနဲ့ မဟုတ်ဘဲ

လက်ချိုးပြီး ရေတွက်ပြတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မုဒ္ဒိကဟု ခေါ်တယ်။ (၃) အဲဒီလို ဂဏန်းနဲ့လည်း မဟုတ်၊ လက်ချိုးပြီးတော့လည်း မဟုတ်ဘဲ အပေါင်းရေတွက်၍ ပြတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သင်္ခါယက အရေအတွက် သမားဟု ခေါ်တယ်။ ထို သင်္ခါယက အရေအတွက်သမားရဲ့ ရေတွက် ပုံက ဆန်းကြယ်ပါတယ်။ ဥပမာဆိုပါစို့၊ ဆီးဖြူပင်တစ်ပင်မှာ အကိုင်း အခက် တစ်ခုကို သူ ယူပြီး အဲဒီ အကိုင်းအခက်တစ်ခုက အရွက်ကို သူ ရေပြီး တယ်ဆိုလျှင်ပဲ “ဟောဒိ ဆီးဖြူပင် တစ်ပင်လုံးမှာ အရွက် ပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ ရှိတယ်” လို့ ရေတွက်ပြနိုင် ပြောနိုင်တယ်တဲ့။ သူပြောတဲ့အတိုင်း ရေတွက်ကြည့်လျှင်လည်း မှန်နေတာပဲတဲ့။ အဲဒီလို အရေအတွက်သမားကို “သင်္ခါယက=အပေါင်း အရေအတွက်သမား” လို့ ခေါ်ပါတယ်။) ခေမာထေရီက ဆက်မေးပြန်တယ်။

အတ္ထိပန တေ ကောစိ ဂဏကော ဝါ မုဒ္ဒိကော ဝါ သင်္ခါယ ကော ဝါ၊ ယော ပဟောတိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဂဏောတုံ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠကာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠက သဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠကသတ သဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ။

မဟာရာဇ ဒကာတော်ကြီး ...၊ နည်းတစ်မျိုး ပြောင်းပြီးတော့ မေးဦး မယ်။ သင် မင်းကြီးရဲ့ အထံမှာ မဟာသမုဒ္ဒရာထဲက ရေပေါက်တွေကို “ရေပေါက်ကွမ်းစားပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟု၍လည်းကောင်း၊ “ရေပေါက်ကွမ်းစား ရာပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟု၍လည်းကောင်း၊ “ရေပေါက်ကွမ်းစား ထောင်ပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟု၍လည်းကောင်း၊ “ရေပေါက်ကွမ်းစား သိန်းပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟု၍လည်းကောင်း၊ ရေတွက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ဂဏန်းသမားသော် လည်းကောင်း၊ လက်ချိုးရေသမားသော်လည်းကောင်း၊ အပေါင်းရေသမားသော်လည်း ကောင်း တစ်ဦးတစ်ယောက် ရှိပါသလော။

ဤကဲ့သို့ မေးသောအခါ ကောသလမင်းကြီးက “နော ဟေ+တံ အယျေ”=အရှင်မ ...၊ အဲဒီလို ဂဏန်းဆရာ၊ လက်ချိုးရေတွက်တတ်တဲ့ ဆရာ၊ အပေါင်းရေတွက်တဲ့ဆရာ မရှိပါဘူး” လို့ ဖြေတယ်။

ထိုအခါ ခေမာထေရီက ပြန်မေးတယ်။

တံ ကိဿ ဟေတု=အဲဒီလို မရှိတာ ဘာကြောင့်လဲတဲ့။

ကောသလမင်းကြီးက ပြန်ဖြေတယ်။

မဟာ အယျေ သမုဒ္ဒေါ ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျောဒုပ္ပရိယောဂါဟော= အရှင်မ ...၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးဟာ ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေး ထောင် နက်လည်း နက်တယ်၊ နှိုင်းယှဉ်၍လည်း မရဘူး၊ သက်ဝင်ခြင်း ငှာလည်း ခဲယဉ်းပါတယ်-(လို့ ပြန်ဖြေတယ်။)

ထိုအခါ ခေမာထေရီက ပြန်ပြောပြီ။ အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပြောပြဆိုယင် အလွန်နက်နဲပါတယ်။ ပုထုဇန် သူ ငါတို့ရဲ့ ဉာဏ်မှာ ရေးရေးထင်အောင်ကိုပင် မနည်း လိုက်ရပါတယ်။ လိုက်ကြ ပေတော့။

ဧဝ မေဝ ခေါ မဟာရာဇ ယေန ရူပေန တထာဂတံ ပညာပယ မာနော ပညာပေယျ၊ တံ ရူပံ တထာဂတဿ ပဟိနံ ဥစ္ဆိန္ဒမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတိံ အနပ္ပါဒဓမ္မံ။

မဟာရာဇာ=ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာကြီး ...။ ဧဝ မေဝ ခေါ=ဤ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးနှင့် အတူပင်လျှင်။ ယေန ရူပေန =အကြင် ရုပ်တရားဖြင့်။ တထာဂတံ=သတ္တဝါကို၊ (ဝါ) သတ္တဝါ ဟူ၍။ ပညာပယမာနော=အပြားအားဖြင့် သိစေဟောကြားတော် မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပညာပေယျ=ဟောကြားတော်မူ လေရာ၏။ တံ ရူပံ=ထို ရုပ်တရားကို၊ (ဝါ) ထို ရုပ်တရားသည်။ တထာဂတဿ=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (ဝါ) မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ။ ပဟိနံ=အကြောင်းကို ပယ်သဖြင့် ပယ်အပ်ပြီ။ ဥစ္ဆိန္ဒမူလံ=

အမြစ်အရင်း ဖြတ်အပ်ပြီ။ တာလာဝတ္ထုကတံ=ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ။ အနဘာဝကတံ=နောက်ထပ်တစ်ဖန် မဖြစ်အောင် ပြုအပ်ပြီ။ တံ ရှုပ်=ထို သတ္တဝါလို့ သမုတ်ရမည့် ရုပ်တရားသည်။ တထာဂတဿ=မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ။ အာယတိံ=နောက်အခါ၌။ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ=ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိတော့ချေ။

သူတစ်ပါးဖို့ မဆိုလိုဘူးနော်၊ ယခု ကိုင်မေးနေတာက “မြတ်စွာဘုရားက အဘယ့်ကြောင့် ဒီလေးချက်ကို မဖြေတာတုန်း”လို့ မေးတဲ့ အတွက် အဲဒီ အမေးရဲ့ အဖြေကို ဖြေမလို့ ပြောနေတာ။ ဆိုလိုရင်းက “မဟာရာဇာ ဒကာတော်ကြီး ...၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ ရုပ်တရားကို အတ္တ၊ ဇီဝ၊ လိပ်ပြာ၊ သတ္တဝါလို့ ပြောရမှာက အဲဒီရုပ်တရားပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာလောဘ မကင်းသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သာ အဲဒီရုပ်ကို အတ္တ၊ ဇီဝ၊ လိပ်ပြာ၊ သတ္တဝါလို့ ပြောကြရတာ၊ မြတ်စွာဘုရားကတော့ အဲဒီ ရုပ်တရားပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့တဏှာ သမုဒယကို ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ရုပ်တရားကိုလည်းပဲ ပယ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်။ ရုပ်တရားကို တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာအမြစ်ကိုလည်းပဲ ဖြတ်ပြီး ပြီ၊ ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ။ ဘုရားရဲ့အဖို့ရာ သတ္တဝါလို့ ပညတ်ရမည့် အနာဂတ်ဘဝမှာ ရုပ်တရားဟာ မဖြစ်တော့ဘူး။ (ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲ အရှင်မ ... ဆိုတော့) -

ရူပသင်္ခါယ ဂိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေဈျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ၊ “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာဂတော ‘ပရံ မရဏာ’ တိပိ န ဥပေတိ၊ “နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ။

ကောသလမဟာရာဇ ဒါယကာကြီး ...၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာဂတ်မှာဖြစ်မည့် ရုပ်တရားအစုမှ (သင်္ခါယသဒ္ဓါ၊ သင်္ခါသဒ္ဓါ တို့သည် ကောဋ္ဌာသအနက်၊ ပညတ်အနက်ကို ဟောကြတယ်။) အနာဂတ်မှာ ဖြစ်မည့် ရုပ်နှင့်စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှလည်း လွတ်တော်မူပြီ။ မဟာသမုဒ္ဓရာကြီးကဲ့သို့ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ကြီးဟာ အလိုတော်=အဇ္ဈာသယ ကျေးဇူးတော်အနန္တ ဖြစ်၍ နက်လည်း နက်နဲတော်မူပါတယ်။ ပကတိ သမုဒ္ဓရာကြီးကို ယူဇနာနှင့် ပိုင်းခြား နှိုင်းယှဉ်လျှင် ရှစ်သောင်းလေးထောင် နက်ဝှမ်း တယ်လို့ ဂဏန်းနဲ့တိုင်းလျှင် ရသေးတယ်။ ဘုရားကိုယ်တော်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကျတော့ ဂဏန်းနဲ့တိုင်းလို့ နှိုင်းလို့ မရနိုင်ဘူး။ သာမန်လူတို့ ဉာဏ်သက်ဝင်ဖို့လည်း ခဲယဉ်းလှပါတယ်။ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်၍ မရနိုင်အောင် ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော် အလိုဆန္ဒတော် လေးနက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား အဖို့ရာ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိရဲ့ နောက်အဖို့မှာ ရုပ်အသစ် မဖြစ်တော့တဲ့အတွက် ထိုရုပ်ကို စွဲပြီး “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ်”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း ရှိ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည် လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဲဒီ စကားလေးခွန်း ဘယ်စကားကိုမှ ပြောဖို့ရန် မသင့်တော့ချေ။

ဤကဲ့သို့ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီက ကောသလမင်းကြီးအား ရုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေဆိုဟောကြားပြီးတဲ့နောက် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ရူပက္ခန္ဓာနည်းတူ ပင် ဖြေဆိုဟောကြားခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့ အတွက် ပေယျာလသဘော စုပေါင်း၍ ဟောကြားပါမည်။

ယာယ ဝေဒနာယ (ပ)+ယာယ သညာယ (ပ)+ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ (ပ)+ယေန ဝိညာဏေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ။ သာ ဝေဒနာ (ပ)+သာ သညာ (ပ)+တေ သင်္ခါရာ (ပ)+တံ ဝိညာဏံ တထာဂတဿ ပဟိနံ ဥစ္ဆန္ဒမူလံ တာလာဝတ္ထု ကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။

မဟာရာဇာ=ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာကြီး ...။ ဧဝ မေဝ ခေါ=ဤ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးနှင့် ဥပမာအတူပင်။ (အဓိပ္ပာယ် ပေါ်အောင် ဤစာပိုဒ် လိုက်ပါစေ။) ယာယ ဝေဒနာယ=အကြင် ဝေဒနာ တရားဖြင့်။ (ပ)+ယာယ သညာယ+အကြင်သညာ တရား ဖြင့်။ (ပ)+ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ=အကြင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့ ဖြင့်။ (ပ)+ယေန ဝိညာဏေန=အကြင် ဝိညာဏ်တရားဖြင့်။ တထာဂတံ=သတ္တဝါကို၊ (ဝါ)=သတ္တဝါဟူ၍။ ပညာပယမာနော= အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူလို - ဟောကြားတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပညာပေယျ=အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ- ဟောကြားတော်မူလေရာ၏။ သာ ဝေဒနာ=ထိုဝေဒနာတရားကို၊ (ဝါ) ထို ဝေဒနာတရားသည်။ (ပ)+သာ သညာ=ထို သညာတရား ကို၊ (ဝါ)=ထို သညာတရားသည်။ (ပ)+တေ သင်္ခါရာ=ထို သင်္ခါရ က္ခန္ဓာ တရားတို့ကို၊ (ဝါ)=ထို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့သည်။ (ပ)+ တံ ဝိညာဏံ=ထို စိတ်ဝိညာဏ် တရားကို၊ (ဝါ)=ထို စိတ်ဝိညာဏ် တရားသည်။ တထာဂတဿ=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (ဝါ) မြတ်စွာ ဘုရား၏ အဖို့ရာ။ ပဟိနံ=အကြောင်းကို ပယ်သဖြင့် ပယ်အပ်ပြီ။ ဥစ္ဆန္ဒမူလံ=အမြစ်အရင်းကို ဖြတ်အပ်ပြီ။ တာလာဝတ္ထုကတံ= ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ။ အနဘာဝံကတံ=နောက်ထပ်တဖန် မဖြစ်အောင် ပြုအပ်ပြီ။ တထာဂတဿ=မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ။ အာယတိံ=နောက်အခါ၌။ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ=ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိတော့ချေ။

အဓိပ္ပာယ်မှာ- မဟာရာဇ ဒကာတော်ကြီး ...၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဖို့ရာ ဝေဒနာတရားကို (ပ)+သညာတရားကို (ပ) + သင်္ခါရတရား တို့ကို (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်တရားကို အတ္တ၊ ဇီဝ၊ လိပ်ပြာ၊ သတ္တဝါလို့ ပြောရမှာက အဲဒီ ဝေဒနာတရားပေါ်မှာ (ပ)+သညာတရားပေါ်မှာ (ပ)+ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတို့ အပေါ်မှာ (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်တရားပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာလောဘ မကင်းသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်(ပုထုဇန်) တို့ကသာ အဲဒီ ဝေဒနာကို (ပ)+သညာကို (ပ)+သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရား တို့ကို (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်တရားကို အတ္တ၊ ဇီဝ၊ လိပ်ပြာ၊ သတ္တဝါလို့ ပြောကြရတာ၊ မြတ်စွာဘုရားကတော့ အဲဒီဝေဒနာ (ပ)+သညာ (ပ)+ သင်္ခါရ (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်ပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာသမုဒယကို ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဝေဒနာကိုလည်းပဲ (ပ)+သညာကိုလည်းပဲ (ပ)+သင်္ခါရတို့ကိုလည်းပဲ (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်ကိုလည်းပဲ ပယ်ပြီး ဖြစ် နေတယ်။ ဝေဒနာတရားကို (ပ)+သညာတရားကို (ပ)+သင်္ခါရတရား တို့ကို (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်တရားကို တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာအမြစ် ကိုလည်းပဲ ဖြတ်ပြီးပြီ၊ ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီးပြီ၊ ဘုရားရဲ့ အဖို့ရာ သတ္တဝါလို့ ပညတ်ရမည့် အနာဂတ်ဘဝမှာ ဝေဒနာတရား (ပ)+သညာ တရား (ပ)+သင်္ခါရတရား (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်တရားဟာ မဖြစ်တော့ ဘူး။ (ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲ အရှင်မ ... လို့ ဆိုတော့)-

ဝေဒနာသင်္ခါယဝိမုတ္တော ခေါ် (ပ)+ သညာသင်္ခါယဝိမုတ္တော ခေါ် (ပ)+သင်္ခါရသင်္ခါယဝိမုတ္တော ခေါ်(ပ)+ဝိညာဏသင်္ခါယ ဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ၊- “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “နေဝ-

ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ။

မဟာရာဇာ ဒါယကာကြီး ...၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာဂတ် မှာ ဖြစ်မည့် ဝေဒနာတရားအစု=ဝေဒနာနှင့်စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှလည်းပဲ လွတ်တော်မူပြီ။ (ပ)+သညာတရားအစု=သညာနှင့် စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှလည်းပဲ လွတ်တော်မူပြီ။ (ပ)+သင်္ခါရ ကွန္ဓာတရားအစု=သင်္ခါရကွန္ဓာနှင့် စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှလည်းပဲ လွတ်တော်မူပြီ။ (ပ)+သင်္ခါရကွန္ဓာတရားအစု=သင်္ခါရကွန္ဓာနှင့်စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှလည်းပဲ လွတ်တော်မူပြီ။ (ပ)+ဝိညာဏကွန္ဓာ စိတ်ဝိညာဏ်တရားအစု=စိတ်ဝိညာဏ်တရားနှင့် စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှလည်းပဲ လွတ်တော်မူပြီ။ မဟာ သမုဒ္ဒရာကြီးကဲ့သို့ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဟာ အလိုတော်= အဇ္ဈာသယ ကျေးဇူးတော်အနန္တဖြစ်၍ နက်လည်း နက်နဲတော်မူပါ တယ်။ ပကတိ သမုဒ္ဒရာကြီးကို ယူဇနာနှင့် ပိုင်းခြားနှိုင်းယှဉ်လျှင် ရှစ်သောင်းလေးထောင် (ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်) နက်ဝှမ်းတယ်လို့ ဂဏန်းနဲ့နှိုင်းလျှင် ရသေးတယ်။ ဘုရားကိုယ် တော်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကျတော့ ဂဏန်းနဲ့တိုင်းလို့ နှိုင်းလို့ မရနိုင် ဘူး။ သာမန်လူတို့ ဉာဏ်သက်ဝင်ဖို့လည်းပဲ ခဲယဉ်းလှပါတယ်။ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်၍ မရနိုင်အောင် ဂုဏ်တော်ကျေးဇူးတော် အလို ဆန္ဒတော် လေးနက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား အဖို့ရာ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိရဲ့ နောက်အဖို့၌ ဝေဒနာအသစ်၊ (ပ)+သညာအသစ်၊ (ပ)+ သင်္ခါရကွန္ဓာ အသစ်၊ (ပ)+စိတ်ဝိညာဏ်အသစ် မဖြစ်တော့တဲ့ အတွက် ထို ဝေဒနာကို စွဲပြီး (ပ)+ထိုသညာကို စွဲပြီး (ပ)+ထို သင်္ခါရကွန္ဓာတို့ကို စွဲပြီး (ပ)+ထို စိတ်ဝိညာဏ်ကိုစွဲပြီး “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သတ္တဝါ သေပြီး



တဲ့နောက် မဖြစ်ဘူး” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း ရှိ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဲဒီစကား လေးခွန်း ဘယ်စကားကိုမှ ပြောဖို့ရန် မသင့်တော့ချေ။

အဲဒီလို ခေမာထေရီက ဖော်ပြတယ်။ ကောသလမင်းကြီးလည်း ကျေနပ်ပြီး ရှေ့ဆက်ပြီး မမေးတော့ဘဲ ကောသလမင်းကြီးရဲ့ ရှေ့ကို ဆက်ပြီး ပြုမူပုံကို သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က စကားအဆက်အစပ်ကို ဤသို့ ပြတော်မူကြတယ်။

အထ ခေါ် ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော ခေမာယ ဘိက္ခုနိယာ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာ+ သနာ ခေမံ ဘိက္ခုနိ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

ထိုအခါ၌ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးသည် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနိမ ဟောပြောအပ်တဲ့ နက်နဲသော တရားစကားကို နှစ်သက်ဝမ်းသာ သာဓုအနုမောဒနာ အခါခါခေါ်ပြီးတော့ (စိတ်ထဲမှာ အကျေနပ်ကြီး ကျေနပ်ပြီး သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု ဆိုတဲ့ အနုမောဒနာ အခါခါခေါ်ပြီး) ထိုင်နေရာက ထ၍ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနိကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီး လက်အုပ်ကို မချဘဲ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနိမကို မိမိရဲ့ လက်ယာဘက်က ထားပြီး လှည့်လည် အရိုအသေပြုပြီး သူရဲ့တည်းခိုရာ မင်းတဲ မိုလဲတဲ ပြန်သွားတယ်။

ဤတွင် ခေမာသုတ္တန်တစ်ဝက် ပြီးပြီ။ ကျန်တဲ့တစ်ဝက်ကို နက်ဖြန် မဟာသကျသီဟ ဘုရားပွဲ တရားပွဲကျမှ ဟောကြစို့ ...။

### ခေမာသုတ္တန်တရားတော်နောက်ပိုင်း

မန္တလေးမြို့ မဟာသကျသီဟ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ဘုရားပွဲဝယ် မဟာဗန္ဓုလ ဓမ္မာရုံ၌ ဟောကြားအပ်သော “ခေမာသုတ္တန် တရားတော် နောက်ပိုင်း”။

ခေမာသုတ္တန်တစ်ခုလုံးမှာ ပါဠိတော်ရှိတာက စာသုံးရွက် ကျော် ကျော်သာရှိပေမယ့် အနက်အဓိပ္ပာယ် သိမ်မွေ့နူးညံ့ခဲကပ်တဲ့ သုတ္တန် ဖြစ်တော့ တစ်ညတည်းနဲ့ သုတ္တန်က ပြီးမသွားပါဘူး။ ယမန်နေ့ည၌က မဟာလောကရံသီ အိမ်တော်ရာဘုရား ရင်ပြင်တော်မှာ ဟောခဲ့တာ သာကေတမြို့နဲ့ သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အကြား တောရဏဝတ္ထုနိဂုံး တိုက်နယ် ကြီးမှာ ခေမာထေရီကို ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီး မေးမြန်းလျှောက် ထားလို့ ခေမာထေရီ ဖြေကြားလို့ ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီး အလွန် နှစ်သက်အားရစွာနဲ့ သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ပြီး မိမိရဲ့တည်းခိုရာ ဗိုလ်တဲမင်းတဲသို့ ပြန်သွားတဲ့အကြောင်း ထိအောင် ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီကနောက် အမှတ်မထင် တစ်ချိန်မှာ ပဿေနဒီကောသလ မင်းကြီး သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်း မွေ့လျော်နေ တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှောက် သွားရောက်ဝပ်လျှိုး ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး အပြစ်လွတ်တဲ့နေရာက ထိုင်နေပါတယ်။ အဲဒါကို ပါဠိတော်မှာ-

အထ ခေါ ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော အပရေန သမယေန ယေန ဘဂဝါ၊ တေန+ပသကံမိ၊ ဥပသကံမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ-လို့ စာနှစ်ပိုဒ်နဲ့ သရုပ် ဖော်ပြထားပါတယ်။

တစ်ဖန်ဆက်ပြီးတော့ -

ဧကမန္တံ နိသီန္ဒော ခေါ ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတ+ဒဝေါစ။

၉၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အပြစ်လွှတ်တဲ့နေရာက ထိုင်နေပြီးတော့ ပသေ့နဒီ ကောသလ မင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဤအမေးစကားကို လျှောက်ထားလေပြီ-(လို့ စကားအနုသန္ဓေ စပ်ပြတယ်)။

(ဘယ်လို လျှောက်ထား မေးမြန်းသလဲဆိုတော့)-

ကိံ န ခေါ ဘန္တေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

မနေ့ကတော့ ခေမာထေရီကို မေးတာဖြစ်လို့ “ကိံ န ခေါ အယျေ” ယနေ့တော့ မြတ်စွာဘုရားကို မေးတာဖြစ်လို့ “ကိံ န ခေါ ဘန္တေ” အာလုပ်ပုဒ်သာလျှင် အပြောင်းအလဲ ရှိတယ်၊ ကျန်တဲ့ စကားရပ်အားလုံး တူတာဖြစ်လို့ အဓိပ္ပာယ် စကားညှပ် မပါဘဲ ပါဠိသက်သက်+ မြန်မာသက်သက်ဖြင့်သာ ရေးသားဟောကြား ဖော်ပြဖူးမည်။

ကိံ န ခေါ ဘန္တေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေသေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်ပါသေးသလား ဘုရား။ (မင်းကြီး၏ အမေး။)

အဗျာကတံ ခေါ ဧကံ မဟာရာဇ မယာ “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ။

ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ “အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေသေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်၏” ပူ၍ ဤအဖြေစကားမျိုးကို ငါဘုရားသည် မဖြေကြားအပ်ပေ။ (ဘုရားရှင်၏ အဖြေ။)

ကိံ ပန ဘန္တေ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေသေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ မဖြစ်တော့ဘူးလား ဘုရား။ (မင်းကြီး၏ အမေး။)

ဧတမ္ဗိ ခေါ မဟာရာဇေ အဗျာကတံ မယာ "န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ" တိ။

ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ မဖြစ်တော့ဘူး "ဟူ၍ ဤအဖြေ ကေးမျိုးကိုလည်း ငါဘုရားသည် မဖြေကြားအပ်ပေ။ (ဘုရားရှင်၏ အဖြေ။)

ကိံ န ခေါ ဘန္တေ ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၊ မဖြစ်သည်လည်း ရှိဟု မှတ်ရပါမည်လား ဘုရား။ (မင်းကြီး၏ အမေး။)

အဗျာကတံ ခေါ ဧတံ မဟာရာဇေ မယာ "ဟောတိ စ+နစ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ" တိ။

ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ "အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၊ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ"ဟူ၍ ဤအဖြေစကေးမျိုးကို ငါဘုရားသည် မဖြေ ကြားအပ်ပေ။ (ဘုရားရှင်၏ အဖြေ။)

ကိံ ပန ဘန္တေ နေဝ ဟောတိ+ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည် လည်း မဟုတ်ဟု မှတ်ရပါမည်လား ဘုရား။ (မင်းကြီး၏အမေး။)

ဧတမ္ဗိ ခေါ မဟာရာဇာ အဗျာကတံ မယာ "နေဝ ဟောတိ+ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာ" တိ။

၉၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ “အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြော့ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်” ဟူ၍ ဤအဖြေစကားမျိုးကိုလည်း ငါဘုရားသည် မဖြေကြားအပ်ပေ။ (ဘုရားရှင်၏ အဖြေ။)

မှတ်ဖွယ် ။ ။ | အမေး အဖြေ နယ်ပယ်မှာ- (၁) ဧကံသ- ဗျာကရဏ၊ (၂) ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏ၊ (၃) ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏ၊ (၄) ဌပနိယဗျာကရဏ ဟူ၍ ၄ မျိုး ရှိတယ်။

(၁) မေးလိုက်လျှင် တစ်ချက်တည်း ဒင်္ဂင်ကနဲ ဖြေရတဲ့ အဖြေမျိုးကို ဧကံသဗျာကရဏ အဖြေမျိုးဟု ခေါ်တယ်။

(၂) အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ခွဲခြမ်းပြီး ဖြေရတဲ့ အဖြေမျိုးကို ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏ အဖြေမျိုးလို့ ခေါ်တယ်။

(၃) တစ်ဖန် ပြန်မေးပြီးမှ ဖြေရတဲ့ အဖြေမျိုးကို ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏ အဖြေမျိုးလို့ ခေါ်တယ်။

(၄) ဟုတ်တယ်လို့လည်း မဖြေရ၊ မဟုတ်ဘူးလို့လည်း မဖြေရ၊ တချို့ ဟုတ်၊ တချို့ မဟုတ်လို့လည်း မဖြေရ၊ ဟုတ်လည်း မဟုတ်၊ မဟုတ်လည်း မဟုတ် အဲဒီလိုလည်း မဖြေရတဲ့ (လုံးဝမဖြေဘဲ ထားရ တဲ့) အဖြေမျိုးကို ဌပနိယဗျာကရဏ အဖြေမျိုးလို့ ခေါ်တယ်။ |

ယခု ပသေ့နဒီ ကောသလမင်းတရားကြီး မေးတဲ့ အမေးဟာ လေးခုမြောက် ဌပနိယဗျာကရဏ အဖြေမျိုးနဲ့ ဖြေရမယ့် အမေးမျိုး ဖြစ်နေ လို့ မြတ်စွာဘုရားက “အဗျာကတံ ခေါ ဧတံ မဟာရာဇေ မယာ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’ တိ” စသည်ဖြင့် လေးချက်လုံးမှာ ပင် ဌပနိယဗျာကရဏ အဖြေမျိုးဖြင့် ဖြေကြားတော်မူခဲ့တယ်။ ထိုအခါ ကောသလမင်းကြီးက တစ်ဖန်ဆက်၍ ဤသို့ မေးမြန်းလျှောက်ထား ပြန်တယ်။

ကိံ န ခေါ ဘန္တေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော အဗျာကတံ ခေါ ဧတံ မဟာရာဇေ မယာ “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ ဝဒေသိ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်ပါသေးသလား ဘုရား-လို့ ဤကဲ့သို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် ရှင်တော်ဘုရားက ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ “အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်၏” ဤအဖြေစကားမျိုးကို ငါ ဘုရားသည် မဖြေကြားအပ်ပေဟူ၍ မိန့်တော်မူပါတယ်ဘုရား။

(ပေယျာလ)

ကိံ ပန ဘန္တေ နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ဧတမ္ပိ ခေါ မဟာရာဇေ အဗျာကတံ မယာ “နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိ ဝဒေသိ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည် လည်း မဟုတ်ဟု မှတ်ရပါမည်လား ဘုရား-လို့ ဤကဲ့သို့ မေးအပ် သည်ရှိသော် ရှင်တော်ဘုရားက ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ “အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါသည် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်သည်မှ နောက် ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်” လို့ ဤအဖြေစကားမျိုးကိုလည်း ငါဘုရားသည် မဖြေကြားအပ်ပေ ဟူ၍ မိန့်တော်မူပါတယ် ဘုရား။

ကော န ခေါ ဘန္တေ ဟောတု ကော ပစ္စယော၊ ယေနေ+တံ အဗျာကတံ ဘဂဝတာ။

၁၀၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

မြတ်စွာဘုရား ...၊ ဤပြဿနာ ၄ ချက်ကို ရှင်တော်ဘုရား မဖြေကြားအပ်တဲ့ အကြောင်းက ဘယ်လိုပါလဲ ဘုရား-လို့ မေးလျှောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ပြန်ပြီး မေးတော်မူတယ်။

တေန ဟိ မဟာရာဇ တညေဝေ+တ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ၊ ယထာ တေ ခမေယျ၊ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။

ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ သို့တပြီးကား (ဒါဖြင့်ယင်) ဤနေရာမှာ သင့်ကိုပင် ငါဘုရား ပြန်၍ မေးမြန်းတော့မည်။ အသင့် စိတ်ထဲမှာ နှစ်သက် သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြားပါ။

တံ ကိ မညသိ မဟာရာဇ၊ အတ္ထိ တေ ကောစိ ဂဏကော ဝါ မုဒ္ဓိကော ဝါ သင်္ခါယကော ဝါ၊ ယော ပဟောတိ ဂင်္ဂါယ ဝါလုကံ ဂဏေတုံ “ဧတ္တကာ ဝါလုကာ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဝါလုကာ သတာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဝါလုကာသဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဝါလုကာသတသဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ။

ကောသလ မဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ ယခု ငါဘုရား မေးမည့် စကားကို အသင်ဒါယကာ ဘယ်လို သဘောကျသလဲ။ (သဘောကျတဲ့ အတိုင်း ဖြေဆိုပါ။) အသင် မဟာရာဇာ၏ အထံမှာ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲက သဲမှုန့်၊ သဲပွင့် အစုကို “သဲမှုန့်၊ သဲပွင့်ပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “သဲမှုန့်၊ သဲပွင့်ပေါင်း ရာပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “သဲမှုန့်၊ သဲပွင့်ပေါင်း ထောင်ပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “သဲမှုန့်၊ သဲပွင့်ပေါင်း သိန်းပေါင်း ဤရွေ့ဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း ဂဏန်းနဲ့ ရေတွက်ပြတတ်တဲ့ ဂဏကဆရာ၊ လက်ချိုး၍ ရေတွက်ပြတတ်တဲ့ မုဒ္ဓိကဆရာ၊ အပေါင်းရေတွက်၍ ပြတတ်တဲ့ သင်္ခါယကဆရာ တစ်ဦးဦး ရှိသလား-လို့ မေးတဲ့အခါ ကောသလ မဟာရာဇာကြီးက -

“နော ဟေ+တံ ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား ...၊ အဲဒီလို ဂဏန်းဆရာ၊ လက်ချိုးရေတွက်တတ်တဲ့ဆရာ၊ အပေါင်းရေတွက်တတ်တဲ့ ဆရာ မရှိပါဘုရား”လို့ ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဆက် မေးတော်မူပြန်တယ်။

အတ္ထိ ပန တေ ကောစံ ဂဏကော ဝါ မုဒ္ဒိကော ဝါ သင်္ခါယကော ဝါ၊ ယော ပဟောတိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဂဏေတုံ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠကာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠကသဇာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠကသဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ၊ “ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠကသတသဟဿာနိ” ဣတိ ဝါ။

ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ နည်းတစ်မျိုးပြောင်းပြီး မေးဦးမယ်။ အသင် မဟာရာဇာ၏ အထံမှာ မဟာသမုဒ္ဒရာထဲက ရေပေါက်တွေကို “ရေပေါက်ကွမ်းစားပေါင်း ဤရွှေဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ရေပေါက်ကွမ်းစားပေါင်း ရာပေါင်း ဤရွှေဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ရေပေါက်ကွမ်းစားပေါင်း ထောင်ပေါင်း ဤရွှေဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ရေပေါက်ကွမ်းစားပေါင်း သိန်းပေါင်း ဤရွှေဤမျှ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ရေတွက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ဂဏန်းသမားသော်လည်းကောင်း၊ လက်ချိုးရေသမားသော်လည်းကောင်း၊ အပေါင်းရေသမားသော်လည်းကောင်း တစ်ဦးတစ်ယောက် ရှိသလော။ ဤကဲ့သို့ မေးသောအခါ ကောသလမင်းကြီးက -

“နော ဟေ+တံ ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား ...၊ အဲဒီလို ဂဏန်းဆရာ၊ လက်ချိုးရေတွက်တတ်တဲ့ဆရာ၊ အပေါင်းရေတွက်တတ်တဲ့ ဆရာ မရှိပါဘူးဘုရား”လို့ ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်မေးတော်မူတယ်။ တံ ကိဿ ဟေတု =အဲဒီလို မရှိတာ ဘာကြောင့်လဲ-တဲ့။ ။ ကောသလမင်းကြီးက ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။



မဟာ ဘန္တေ သမုဒ္ဒေါ ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယော ဂါဟော။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးဟာ ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် နက်လည်းနက်တယ်၊ နှိုင်းယှဉ်၍လည်း မရဘူး၊ သက်ဝင်ခြင်းငှာလည်း ခဲယဉ်းပါတယ် ဘုရား-လို့ ပြန်လည်ဖြေကြားလျှောက်ထားပါတယ်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်လည် မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ-  
ဧဝ မေဝ ခေါ မဟာရာဇ ယေန ရူပေန တထာဂတံ ပညာပယ မာနော ပညာပေယျ၊ တံ ရူပံ တထာဂတဿ ပဟိနံ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။

ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ ဤဥပမာအတူပဲ ငါဘုရား၏ အဖို့ရာ ရုပ်တရားကို အတ္တ ဧဝ လိပ်ပြာ သတ္တဝါလို့ ပြောရမှာက အဲဒီ ရုပ်တရားပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာ လောဘ မကင်းသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကသာ အဲဒီရုပ်ကို အတ္တ ဧဝ လိပ်ပြာ သတ္တဝါလို့ ပြောကြရတာ၊ ငါဘုရားကတော့ အဲဒီရုပ်တရားပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာလောဘကို ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ရုပ်တရားကိုလည်း ပယ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်။ ရုပ်တရားကို တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာအမြစ်ကို လည်းပဲ ဖြတ်ပြီးပြီ၊ ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ၊ ငါ ဘုရားရဲ့အဖို့ရာ သတ္တဝါလို့ ပညတ်ရမည့် (အနာဂတ်ဘဝမှာ) ရုပ်တရားဟာ မဖြစ်တော့ဘူး။ (ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲ မြတ်စွာဘုရား ... လို့ ဆိုတော့)-

ရူပသင်္ခါယ ဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။  
“ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “ဟောတိ စ + န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “နေဝ

ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ .န ဥပေတိ။

ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ ငါဘုရားသည် အနာဂတ်မှာ ဖြစ်မည့် ရုပ်တရားအစုမှ (ဝါ) အနာဂတ်မှာဖြစ်မည့် ရုပ်နှင့်စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှ လွတ်ပြီးသူ ဖြစ်ရကား မဟာသမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ငါ ဘုရားသည် အလို=အဇ္ဈာသယ ကျေးဇူးဂုဏ်အနန္တဖြစ်၍ နက်လည်း နက်နဲတယ်၊ ပကတိ သမုဒ္ဒရာကြီးကို ယူဇနာနှင့် ပိုင်းခြားနှိုင်းယှဉ်လျှင် ရှစ်သောင်းလေးထောင် နက်ဝှမ်းတယ်လို့ ဂဏန်းနဲ့တိုင်းလျှင် ရသေး တယ်၊ ဘုရားကိုယ်တော်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကျတော့ ဂဏန်းနဲ့ တိုင်းလို့ နှိုင်းလို့ မရနိုင်ဘူး၊ သာမန်လူတို့ ဉာဏ်သက်ဝင်ဖို့လည်း ခဲယဉ်းလှပါ တယ်။ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်၍ မရနိုင်အောင် ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော် အလိုဆန္ဒတော် လေးနက်တော်မူသော ငါဘုရား၏အဖို့ရာ ပရိနိဗ္ဗာန စုတိရဲ့ နောက်အဖို့မှာ ရုပ်အသစ် မဖြစ်တော့တဲ့အတွက် ထိုရုပ်ကို စွဲပြီး “သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ်” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူး” ဟူ၍ လည်း ကောင်း။ “အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း ရှိ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း အဲဒီစကားလေးခွန်း ဘယ်စကားကိုမှ ပြောဖို့ရန် မသင့်တော့ချေ။

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားက ကောသလမင်းကြီးအား ရုပ်နှင့်ပတ် သက်၍ ဖြေဆိုဟောကြားပြီးတဲ့နောက် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ် နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးတို့နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ရူပက္ခန္ဓာ နည်းတူပင် ဖြေဆိုဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထို နာမ် ခန္ဓာလေးပါးတို့အတွက် ပေယျာလသဘော စုပေါင်း၍ ဟောကြားပါမည်။

ယာယ ဝေဒနာယ (ပ)+ယာယ သညာယ (ပ)+ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ (ပ)+ယေန ဝိညာဏေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ။ သာ ဝေဒနာ(ပ)+သာ သညာ(ပ)+တေ သင်္ခါရာ (ပ)+တံ ဝိညာဏံ တထာဂတဿ ပဟိနံ ဥစ္ဆန္နမူလံ တာလာဝတ္ထု ကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတီ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။

မဟာရာဇ=ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ ဧဝ မေဝ ခေါ=ဤ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးနှင့် ဥပမာအတူပင်။ (အဓိပ္ပာယ်ပေါ် အောင် ဤစာပိုဒ် လိုက်ပါစေ)။ ယာယ ဝေဒနာယ=အကြင် ဝေဒနာ တရားဖြင့် (ပ)။ ယာယ သညာယ=အကြင် သညာတရားဖြင့် (ပ)။ ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ=အကြင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတို့ဖြင့် (ပ)။ ယေန ဝိညာဏေန=အကြင် စိတ်ဝိညာဏံ တရားဖြင့်။ တထာဂတံ =အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါကို၊ (ဝါ)-သတ္တဝါဟူ၍။ ပညာပယ မာနော=အပြားအားဖြင့် သိစေလို-ဟောကြားလိုသော ငါဘုရား သည်။ ပညာပေယျ=အပြားအားဖြင့် သိစေဟောကြားလေရာ၏။ သာ ဝေဒနာ=ထိုဝေဒနာတရားကို၊ (ဝါ) ထိုဝေဒနာတရားကို၊ (ဝါ) ထိုဝေဒနာကရားသည် (ပ)။ သာ သညာ=ထိုသညာတရားကို၊ (ဝါ)-ထိုသညာတရားသည် (ပ)။ တေ သင်္ခါရာ=ထိုသင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့ကို၊ (ဝါ)-ထို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့သည်(ပ)။ တံ ဝိညာဏံ=ထို ဝိညာဏံတရားကို၊ (ဝါ) ထို စိတ် ဝိညာဏံတရား သည်။ တထာဂတဿ=ငါဘုရားသည်၊ (ဝါ) ငါဘုရား၏ အဖို့ရာ။ ပဟိနံ=အကြောင်းကို ပယ်သဖြင့် ပယ်အပ်ပြီ။ ဥစ္ဆန္နမူလံ=အမြစ် အရင်းကို ဖြတ်အပ်ပြီ။ တာလာဝတ္ထုကတံ=ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြု အပ်ပြီ။ အနဘာဝံကတံ=နောက်ထပ်တဖန် မဖြစ်အောင် ပြုအပ်ပြီ။ အာယတီ = နောက်အခါ၌။ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ = ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိ တော့ချေ။

အဓိပ္ပာယ်မှာ-ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ ငါဘုရား၏ အဖို့ရာ ဝေဒနာတရားကို (ပ)၊ သညာတရားကို (ပ)၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့ကို (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်တရားကို အတ္တ ဇီဝ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ လို့ ပြောရမှာက အဲဒီ ဝေဒနာတရားပေါ်မှာ (ပ)၊ သညာတရားပေါ်မှာ (ပ)၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတို့ အပေါ်မှာ (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်တရားပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာလောဘ မကင်းကြသေးတဲ့ ပုထုဇန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသာ အဲဒီ ဝေဒနာကို (ပ)၊ သညာကို (ပ)၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတို့ကို (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်တရားကို အတ္တ ဇီဝ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ လို့ ပြောကြရတာ၊ ငါဘုရားကတော့ အဲဒီ ဝေဒနာ (ပ)၊ သညာ (ပ)၊ သင်္ခါရ (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်ပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာသမုဒယကို ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဝေဒနာကိုလည်းပဲ (ပ)၊ သညာကိုလည်းပဲ (ပ)၊ သင်္ခါရတို့ကိုလည်းပဲ (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်ကိုလည်းပဲ ပယ်ပြီး ဖြစ် နေတယ်။ ဝေဒနာတရားကို (ပ)၊ သညာတရားကို (ပ)၊ သင်္ခါရတရား တို့ကို (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်တရားကို တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာအမြစ် ကိုလည်းပဲ ဖြတ်ပြီးပြီ၊ ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီးပြီ။ တဖန်အသစ် မဖြစ်အောင် ပြုအပ်ပြီးပြီ၊ ငါဘုရားရဲ့ အဖို့ရာ သတ္တဝါလို့ ပညတ်ရမည့် အနာဂတ်ဘဝမှာ ဝေဒနာတရား (ပ)၊ သညာတရား (ပ)၊ သင်္ခါရတရား (ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ် တရားဟာ မဖြစ်တော့ဘူး။ ။(ဒီတော့ ဘာဖြစ် သလဲ မြတ်စွာဘုရားလို့ ဆိုတော့) -

ဝေဒနာသင်္ခါယ ဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ (ပ)၊ သညာသင်္ခါယ ဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ (ပ)၊ သင်္ခါရသင်္ခါယ ဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ (ပ)၊ ဝိညာဏသင်္ခါယ ဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျ ထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ၊ “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ၊ “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ” တိပိ န

ဥပေတိ၊ “ဟောတိ စ+န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ”  
တိပိ န ဥပေတိ၊ “နေဝ ဟောတိ+န န ဟောတိ တထာဂတော  
ပရံ မရဏာ” တိပိ န ဥပေတိ။

ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ ...၊ ငါဘုရားသည် အနာဂတ်  
မှာ ဖြစ်မည့် ဝေဒနာတရားအစုမှ (ဝါ) အနာဂတ်မှာဖြစ်မည့်  
ဝေဒနာနှင့် စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှ လွတ်ပြီးသူ ဖြစ်ရကား  
(ပ)၊ အနာဂတ်မှာ ဖြစ်မည့် သညာတရားအစုမှ (ဝါ) အနာဂတ်မှာ  
ဖြစ်မည့် သညာနှင့် စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှ လွတ်ပြီးသူ ဖြစ်ရ  
ကား (ပ)၊ အနာဂတ်မှာဖြစ်မည့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရား အစုမှ(ဝါ)၊  
အနာဂတ်မှာ ဖြစ်မည့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာနှင့်စပ်သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှ  
လွတ်ပြီးသူ ဖြစ်ရကား (ပ)၊ အနာဂတ်မှာ ဖြစ်မည့် စိတ်ဝိညာဏ်  
တရားအစုမှ (ဝါ) အနာဂတ်မှာ ဖြစ်မည့် စိတ်ဝိညာဏ်နှင့် စပ်  
သော ပညတ်အမျိုးမျိုးမှ လွတ်ပြီးသူ ဖြစ်ရကား မဟာသမုဒ္ဒရာ  
ကဲ့သို့ ငါဘုရားသည် အလို=အဇ္ဈာသယ ကျေးဇူးဂုဏ်အနန္တဖြစ်၍  
နက်လည်း နက်နဲတယ်၊ ပကတိ သမုဒ္ဒရာကြီးကို ယူဇနာနှင့်  
ပိုင်းခြားနှိုင်းယှဉ်လျှင် ရှစ်သောင်းလေးထောင် (ယူဇနာပေါင်း  
ရှစ်သောင်းလေးထောင်) နက်ဝမ်းတယ်လို့ ဂဏန်းနဲ့တိုင်းလျှင်  
ရသေးတယ်။ ငါဘုရားရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကျတော့ ဂဏန်းနဲ့ တိုင်းလို့  
နှိုင်းလို့ မရနိုင်ဘူး၊ သာမန်လူတို့ ဉာဏ်သက်ဝင်ဖို့လည်း ခဲယဉ်း  
လှပါတယ်။ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်၍ မရနိုင်အောင် ဂုဏ်တော်ကျေးဇူး  
တော် အလိုဆန္ဒတော် လေးနက်တော်မူသော ငါဘုရား၏အဖို့ရာ  
ပရိနိဗ္ဗာနစုတိရဲ့ နောက်အဖို့မှာ ဝေဒနာအသစ် (ပ)၊ သညာအသစ်  
(ပ)၊ သင်္ခါရအသစ်(ပ)၊ စိတ်ဝိညာဏ်အသစ် မဖြစ်တော့တဲ့  
အတွက် ထိုဝေဒနာကို(ပ)၊ ထိုသညာကို(ပ)၊ ထိုသင်္ခါရတို့ကို(ပ)၊  
ထိုစိတ်ဝိညာဏ်ကို စွဲပြီး “အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက်

ဖြစ်တယ်”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့ နောက် မဖြစ်ဘူး” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း ရှိ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည် လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အဲဒီ စကားလေးခွန်း ဘယ်စကားကိုမှ ပြောဖို့ရန် မသင့်တော့ချေ။

ဤအရာ၌ (၁) အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တယ် ဟူသော အယူမှာ သဿတဒိဋ္ဌိအယူမှား ရှိသူတို့၏ အယူဖြစ်သည်။

(၂) အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးဟူသော အယူ မှာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူမှားရှိသူတို့၏ အယူဖြစ်သည်။ (၃) အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်တာလည်း ရှိ၊ မဖြစ်တာလည်း ရှိဟူသော အယူမှာ ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ အယူမှား ရှိသူတို့၏ အယူဖြစ်သည်။

(၄) အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်ဟူသော အယူမှာ အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ။

(၅) အတ္တ လိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် မဖြစ်ဘူးဟူသော အယူမှာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူမှားရှိသူတို့၏ အယူဖြစ်သည်။

အမရာဆိုတဲ့ ငါးဟာ ဦးခေါင်းက ဖမ်းလျှင် နောက်ဆုတ် ရုန်း ထွက်သွား၊ အမြီးကဖမ်းလျှင် ရှေ့ကို ရုန်းထွက်သွား၊ အဖမ်းမခံသလို အတ္တလိပ်ပြာ သတ္တဝါ သေပြီးတဲ့နောက် “ဖြစ်သလား”လို့ မေးတော့ လည်း “ဖြစ်တယ်လို့လည်း ကျွန်ုပ်မပြောဘူး”လို့ ပြောပြီး “ဒါဖြင့်ယင် မဖြစ်ဘူးလား”လို့ မေးတော့လည်း “မဖြစ်ဘူးလို့လည်း ကျွန်ုပ်မပြော ဘူး”လို့ အဲဒီလို ရှေ့ကဖမ်းမရ၊ နောက်က ဖမ်းမရတဲ့ အမရာငါးနှင့် တူသောအယူကို အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိလို့ ခေါ်တယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ၊ အမရာဝိက္ခေပ ဒိဋ္ဌိ၊ ဤမိစ္ဆာအယူ ၄ ပါးသို့ မကပ်ရောက်တဲ့ အဖြေစကား ဟောပြီး တယ် ဆိုလျှင်ပဲ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ စကားတော်ဟာ ရပ်စဲ ဆိတ်ငြိမ်၍ သွားတယ်။

ထိုအခါ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီး (ယမန်နေ့က ဆိုပါစို့။) ဓမ္မာထေရီ ဘိက္ခုနီမကို မေးမြန်းတုန်းကလည်းပဲ ဒီအက္ခရာ၊ ဒီပုဒ်တွေ၊ ဒီသဒ္ဒါတွေ၊ ဒီအနက်တွေကို ဖြေခဲ့တယ်။ ဤ ယခု မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်တော့လည်းပဲ ဒီအက္ခရာတွေ၊ ဒီပုဒ်တွေ၊ ဒီသဒ္ဒါတွေ၊ ဒီအနက်တွေကိုပဲ တသဝေမတိမ်း ဖြေဆိုတော်မူတယ်ဆိုတော့ အံ့ဩလိုက်တာ၊ စိတ်ထဲတွင်သာ မထားနိုင်ဘဲ နှုတ်က ထုတ်ဖော်၍ ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ် ...။

အစ္စရိယံ ဘန္တေ၊ အဗ္ဘုတံ ဘန္တေ၊ ယတြ ဟိ နာမ သတ္ထု စေဝ သာဝိကာယ စ အတ္ထေန အတ္ထော ဗျဉ္ဇနေ န ဗျဉ္ဇနံ သံသန္တိဿတိ သမေဿတိ န ဝိရောဓယိဿတိ၊ ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အစ္စရိယံ=လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အဗ္ဘုတံ=မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပါပေစွ။ (မတွေ့ဖူးတာကို တွေ့ရပါတယ် ဘုရား။) ကသ္မာ=အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ယတြ ယသ္မာ=အကြင်ကြောင့်။ သတ္ထု စေဝ=ဆရာဘုရား၏ လည်းကောင်း။ သာဝိကာ-ယ စ=တပည့်မ သာဝိကာ၏ လည်းကောင်း။ ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ=အကြင်မွန်မြတ်သော တရားဒေသနာ ဟောကြားရာ၌-

ဒီသုတ္တန်တစ်ခုလုံးဟာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးလို ဂုဏ်ကျေးဇူးအားဖြင့်လည်း အလွန်နက်နဲတယ်၊ အလိုတော်အားဖြင့်လည်း ဒို့သူငါထောက်၍ မမီနိုင်လောက်အောင် နက်နဲတယ်ဆိုတော့ ဘုရားရှင်ရဲ့ အလွန်ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တဲ့အဖြစ်ကို ဖော်ပြတဲ့ သုတ္တန်ဖြစ်တယ်။ ထို့ကြောင့် -

ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ=အကြင်သို့သော ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ် သေဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို ဖော်ပြတဲ့ တရားဒေသနာ ဟောကြားရာ၌။ သတ္ထု စေဝ=ဆရာဘုရား၏ လည်းကောင်း။

သာဝိကာယ စ=တပည့်မ သာဝိကာ၏ လည်းကောင်း။ အတ္ထေန အတ္ထော=အနက်နှင့် အနက်ချင်း။ ဗျဉ္ဇနေန ဗျဉ္ဇနံ=သဒ္ဒါနှင့် သဒ္ဒါ ချင်း။ သံသန္တိဿတိ နာမ=နီးနှောမိပါဘိ၏။ သမေဿတိ နာမ= ညီညွတ်ပါဘိ၏။ န ဝိရောဓေယံဿတိ နာမ=မဆန့်ကျင်ပါဘိ၏။ တသ္မာ=ထိုကြောင့်။ အတ္ထရိယံ=လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ အဗ္ဘုတံ=မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပါပေစွ။

ဆရာဘုရားနဲ့ တပည့်မ သာဝိကာတို့ အဂ္ဂပဒလို ဆိုတဲ့ မြတ်စွာ ဘုရားရဲ့ ဥက္ကဋ်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ကို ဖော်ပြတဲ့ ယင်းတရားစကား ဟော ကြားတဲ့ နေရာမှာ ဆရာဘုရားနှင့် တပည့်မ သာဝိကာတို့၏ အနက်နှင့် အနက်ချင်း၊ သဒ္ဒါနှင့် သဒ္ဒါချင်း နီးနှောမိပါပေတယ်၊ တူညီပါပေတယ်၊ ဆန့်ကျင်တာ တစ်လုံးမှ မပါဘူးလို့ ကောသလမဟာရာဇာ ပြောတဲ့ စကားထဲမှာ “တပည့်မ သာဝိကာ”ဆိုတာ ဘယ်သူ့ကို ပြောနေတာလဲ လို့ မေးဖွယ်ရှိ၍ ကောသလမင်းကြီးက ဆက်ပြီး လျှောက်ထားပြန်တယ်။

ဧက+မိဒါ+ဟံ ဘန္တေ သမယံ ခေမံ ဘိက္ခုနီံ ဥပသကံမိတွာ ဧတမတ္ထံ အပုစ္ဆိံ သာပိ မေ အယျာ ဧတေဟိ ပဒေဟိ ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဧတမတ္ထံ ဗျာကာသိ သေယျထာပိ ဘဂဝါ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ ဧကံ သမယံ=တစ်ချိန်တုန်းက။ အဟံ=ပသေ့နဒိကောသလ နာမတွင်ခေါ် တပည့်တော်သည်။ ခေမံ ဘိက္ခုနီံ = ရှင်တော် တပည့်မ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီသို့။ ဥပသကံမိတွာ=တောရဏဝတ္ထုနိဂုံး ဇနပုဒ် တိုက်နယ်ကြီးမှာ ချဉ်းကပ်သွားရောက်ပြီး သကာလ။ ဧတမတ္ထံ=ဤ ပြဿနာ လေးပါး အကြောင်းအရာများကို။ အပုစ္ဆိံ=မေးမြန်းခဲ့ပါပြီဘုရား။ ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင် ဘုရားသည်။ ဗျာကာသိ သေယျထာပိ=ယခု ဖြေကြားတော်မူသလို ပဲ။ သာပိ အယျာ=ထိုခေမာထေရီ အရှင်မကလည်းပဲ။ ဧတေဟိ



ပဒေဟိ=ယခု ရှင်တော်ဘုရား ဟောကြားတဲ့ ပုဒ်တို့ဖြင့်ပင်။  
ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေ ဟိ=ယခု ရှင်တော်ဘုရား ဟောကြားတဲ့ ဝါကျတို့  
ဖြင့်ပင်။ ဧတမတ္ထံ=ဤအကြောင်းကို။ ဗျာကာသိ=ဖြေကြားခဲ့ပါပြီ  
ဘုရား ...။

အစ္စရိယံ ဘန္တေ၊ အဗ္ဗုတံ ဘန္တေ၊ ယတြ ဟိ နာမ သတ္ထု စေဝ  
သာဝိကာယ စ အတ္ထေန အတ္ထော ဗျဉ္ဇနေန ဗျဉ္ဇနံ သံသန္တိဿတိ  
သမေဿတိ န ဝိရောဓေယိဿတိ၊ ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အစ္စရိယံ=လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီး  
ထိုက်ပါပေစွ။ ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အဗ္ဗုတံ=မဖြစ်စဖူး  
အထူးဖြစ်ပါပေစွ။ (မတွေ့ဖူးတာကို တွေ့ရပါတယ် ဘုရား ...။)  
ကသ္မာ=အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟုမူကား။ ယတြ ယသ္မာ=အကြင်  
ကြောင့်။ ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ=အကြင်သို့သော ဘုရားကိုယ်တော်  
မြတ်ရဲ့ ဥက္ကဋ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို ဖော်ပြတဲ့ တရားဒေသနာ ဟော  
ကြားရာ၌။ သတ္ထုစေဝ=ဆရာဘုရား၏ လည်းကောင်း။ သာဝိ-  
ကာယ စ=တပည့်မ သာဝိကာ၏ လည်းကောင်း။ အတ္ထေန  
အတ္ထော=အနက်နှင့် အနက်ချင်း။ ဗျဉ္ဇနေန ဗျဉ္ဇနံ=သဒ္ဒါနှင့် သဒ္ဒါ  
ချင်း။ သံသန္တိဿတိ နာမ=နှီးနှောမိပါဘိ၏။ သမေဿတိ နာမ=  
ညီညွတ်ပါဘိ၏။ န ဝိရောဓေယိဿတိ နာမ=မဆန့်ကျင်ပါဘိ၏။  
တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။ အစ္စရိယံ=လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။  
အဗ္ဗုတံ=မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပါပေစွ ...။

ဟန္တ ဒါနိ မယံ ဘန္တေ ဂစ္ဆာမ၊  
ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏိယာ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ ဟန္တ=ယခု၊ (ဝါ) ကိုင်း ...။  
ဒါနိ=ယခုအခါ၌။ မယံ=တပည့်တော်တို့သည်။ ဂစ္ဆာမ=သွားကြပါ

ရစေဦး ဘုရား ...။ မယံ=တပည့်တော်တို့သည်။ ဗဟုကိစ္စ=ပြုဖွယ်  
ကိစ္စများသူတို့ ဖြစ်ကြပါသည် ဘုရား။ ဗဟုကရဏိယာ=မချွတ်  
ရမည့် အလုပ်ကိစ္စ များသူတို့ ဖြစ်ကြပါသည် ဘုရား ...။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်ပြုစကား ဤသို့ မိန့်ကြားတော်  
မူတယ်။

ယဿ ဒါနိ တံ မဟာရာဇေ ကာလံ မညသိ။

မဟာရာဇ=ကောသလမဟာရာဇာ ဒါယကာ မင်းတရား ...။

ယဿ=အကြင်သွားခြင်း၏။ ကာလံ=သွားရမည့်အချိန်ကို။ ဒါနိ-  
ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ တံ=သင်သည်။ မညသိ=အလိုရှိတိုင်း သိနိုင်၏။

သွားဖို့ရန် အချိန်ကို ဒကာတော် မဟာရာဇာရဲ့ အလိုအတိုင်းပဲ  
သိပေတော့၊ ဒကာတော်ရဲ့ အလိုအတိုင်းပဲ သွားလိုက သွားနိုင်တယ်လို့  
မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုစကား မိန့်ကြားလိုက်တော့ ကောသလမင်းကြီး  
ဘယ်လိုပြုပြီး သွားတယ်ဆိုတာကို သင်္ဂီတိကာရက မထေရ်မြတ်တို့က  
သုတ္တန်နိဂုံး ဤသို့ အဆုံးသတ်ပေးတော်မူကြတယ် ...။

အထ ခေါ် ရာဇာ ပဿေနဒီ ကောသလော ဘဂဝတော  
ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ  
အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူသောအခါ  
ပဿေနဒီ ကောသလမင်းတရားသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကား  
ကို အလွန်နှစ်သက်စွာ သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ပြီး နေရာမှထ၍ မြတ်စွာ  
ဘုရားကို နမော တဿ-သုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုရှိခိုးပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားကို  
လက်ယာဘက်က ထား၍ သုံးပတ်လှည့်လည် လက်အုပ်ချီ အရိုအသေ  
ပြုပြီးမှ ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်သွားတယ်။

ဤတွင် ခေမာသုတ္တန်တရား ပြီး၏။

### ခေမာထေရီ ဂါထာတရား

(ဓု၊ ၂၊ ၃၉၅ မှ)

မဟာပညာအရာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရပြီးသော အဂ္ဂသာဝိကာ လက်  
ယာရံ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမသည် တစ်နေ့သ၌ သစ်ပင်ရင်း တစ်ခုမှာ  
ထိုင်ပြီး နေ့သန့်နေခဲ့တယ်။ (အရိယာတို့ရဲ့ နေ့သန့်တယ်ဆိုတာ  
သစ်ပင်ရင်းလေး အေးမြတဲ့ အရိပ်အာဝါသလေး တစ်ခုမှာ ထိုင်ပြီးတော့  
ဖလသမာပတ် ဝင်စားနေသည်ကို ခေါ်ဆိုတယ်။) ယခု ခေမာထေရီ  
ဘိက္ခုနီလည်းပဲ သာဝတ္ထိပြည်အနီး တောအုပ်အတွင်း တစ်ခုသော  
သစ်ပင်ရင်း၌ နေ့သန့်ထိုင်နေတော်မူပါတယ် ...။

ထိုအခါ မာရ်နတ်က လုလင်ပျိုယောင် ဆောင်ပြီး လာရောက်၍  
ခေမာထေရီ ဧတဒဂ်ရ အဂ္ဂသာဝိကာ ထေရီမကြီးကိုပင် သူက သာမန်  
ပုဂ္ဂိုလ်အထင်နဲ့ ဖြားယောင်းတဲ့ ဂါထာကို ဤသို့ ရွတ်ဆိုတယ်။

၁။ ဒဟရာ တံ ရူပဝတီ၊  
အဟမ္မိ ဒဟရော ယုဝါ။  
ပဉ္စဂီကေန တူရိယေန၊  
ဧဟိ ခေမေ ရမာမသေ။ ။

ခေမေ=အို ခေမာမည်သော ထေရီမ ...။ တံ=သင် ထေရီမ  
သည်။ ဒဟရာ=အသက်အရွယ် ငယ်သူဖြစ်ပါပေ၏။ ရူပဝတီ=  
ရုပ်ရည်အဆင်းကလည်း တင့်တယ်သူ ဖြစ်ပါပေ၏။ အဟမ္မိ=ငါ  
ကိုယ်တိုင်ကလည်းပဲ။ ဒဟရော=အသက်အရွယ် နုနယ်သော။  
ယုဝါ=လုလင်ပျို ဖြစ်ပါ၏။ ခေမေ=ခေမာတွင်မည် အို-ထေရီ...။  
ဧဟိ=လာပါလော့။ ပဉ္စဂီကေန တူရိယေန=အင်္ဂါငါးပါးရှိတဲ့  
တူရိယာဖြင့်၊ (ဝါ) တူရိယာငါးပါးဖြင့်။ ရမာမသေ=မွေ့လျော်နှစ်  
ခြိုက် ပျော်ပိုက်ကြပါကုန်စို့ ...။

ခေမာထေရီ (ပညာချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၁၃

ထိုအခါ ခေမာထေရီက “အင်း ... ငါ့အတွင်း နှလုံးရည် နှလုံး သွင်းကို ဒင်း မသိလို့ လာပြောတာပဲ၊ သင်းဟာ မာရ်နတ်ပဲ” လို့ အဲဒီလို သိပြီး ဤ ၅ ဂါထာတို့ဖြင့် ပြန်ပြောတယ်။

၂။ ဣမိနာ ပူတိကာယေန၊  
အာတုရေန ပဘဂုံနာ။  
အဋ္ဌိယာမိ ဟရာယာမိ၊  
ကာမတဏှာ သမူဟတာ။ ။

ဟာရ=အယုတ်တမာ ဟဲ့ မာရ်မိစ္ဆာ ...။ အဟံ=ခေမာတွင်မည် ငါ ထေရီသည်။ အာတုရေန=အမြဲတစေ ဇရာ၊ ရောဂါတို့ဖြင့် နာကျင် နှိပ်စက်အပ်ပေထေသော။ ပဘဂုံနာ=ဖရိုဖရဲ အချိန်ရှိသမျှ ပြိုကွဲပျက်စီး၍ နေပေသော။ ဣမိနာ ပူတိကာယေန=ပုပ်လှောင်ညှီဆိုး ဤ ကိုယ်မျိုးဖြင့်၊ (ဝါ) ဤကိုယ်မျိုးကို။ အဟံ=ငါသည်။ အဋ္ဌိယာမိ=အမြဲတစေ ရှက်နိုး၍ နေ၏။ (အကြောင်းကား) ကာမတဏှာ=ကာမတဏှာကို။ သမူဟတာ= အမြစ်ပြတ် ပယ်သတ်အပ်ပြီ။

အာတုရ ၃ မျိုး

- (၁) ကိလေသာဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရယင် ကိလေသာတုရလို့ခေါ်တယ်။
- (၂) ဇရာတရားဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရယင် ဇရာတုရလို့ ခေါ်တယ်။
- (၃) ကိုးဆယ့်ခြောက်ဖြာ တစုံတခုသော ရောဂါဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရ ယင် ရောဂါတုရလို့ ခေါ်တယ်။

ငါ့ အဖို့ရာ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်လို့ ကိလေသာတုရ ခေါ်တဲ့ ကိလေသာဖြင့် အနှိပ်စက်မခံရသော်လည်း ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ ဌိခဏသို့ ရောက်တိုင်းရောက်တိုင်း ဇရာတရားဖြင့် အနှိပ်စက်ခံနေရသည့် အတွက် ဇရာတုရဖြင့်လည်းကောင်း ...။

ဒုက္ခဉ္စ ရောဂါ+ပံ ဂဏ္ဍံ၊ သလ္လာ+ဗာခံ ဥပဒ္ဒဝံ။  
ဘယီ+တျူ+ပသဂ္ဂါ+တာဏံ၊ လေဏံ+သရဏံ ဝခံ။ ။

၁၁၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

စသော ပရမတ္ထသရူပဘောဒနိကျမ်းလာ ဂါထာအရ ဒုက္ခလက္ခဏာ ၂၅ ပါးထဲမှာ နှစ်ခုမြောက်အနေနဲ့ ပြထားတဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုက ရောဂါ မျိုးကြီး ဖြစ်နေလို့ ရောဂါတုရဖြင့် လည်းကောင်း အမြဲတစေ အနှိပ်စက် ခံနေရတယ်။

ပဘဂုံ = ဖရိုဖရဲ အချိန်ရှိသမျှ ပြိုကွဲပျက်စီး၍ နေတယ်။

ပူတိကာယ = ဒီကိုယ်ကြီးကို မပြုမပြင်ဘဲ ထားကြည့်လိုက်စမ်း ပါ။ သုံးရက်မျှဆိုယင် အနားမကပ်ချင်အောင် ပုပ်လှောင်သွား တယ်။ (ဒါကြောင့် ဒီကိုယ်ကြီးကို) -

အဋ္ဌိယာမိ = နာကြည်းနေတယ်။ သူတော်ကောင်းမျက်စိနဲ့ ကြည့်ယင်ဖြင့် ပူတိခေါ်တဲ့ အပုပ်လုံးလုံး၊ အာတုရ ခေါ်တဲ့ ဇရာ+ ရောဂါတို့ဖြင့် အမြဲနှိပ်စက် ခံနေရတဲ့ တရားလုံးလုံး၊ ပဘဂုံလို့ ဆိုရအောင် အချိန်ရှိသမျှ မြစ်ကမ်းပါး ပြိုင်သလို ပြိုကွဲပျက်စီးနေတဲ့ ဒီခန္ဓာကြီးကို ဆောင်ထားရတာဟာ ငါ့အနေနဲ့ ခန္ဓာသဘောကို သိနေတော့ နာကြည်းလွန်းလို့ တဲ့။

ဟရာယာမိ = အရိယာ သူတော်ကောင်းတွေ အနေနဲ့ ကြည့်ယင် ဒီခန္ဓာရဲ့ သဘောကို သိတဲ့ သူတော်ကောင်း အချင်းချင်း မြင်ကြတဲ့ အခါ ဒီခန္ဓာကြီးအတွက် ငါ ရှက်လွန်းလို့ တဲ့။

ဘာကြောင့် ရှက်သလဲဆိုတော့ -

ကာမတဏှာ သမူဟတာ။

ရှက်မှာပေါ့၊ ငါက ကာမတဏှာကို အမြစ်ပြတ် ပယ်သတ်ပြီးပြီ ကိုး။ ကာမတဏှာကို မပယ်ရသေး သူတို့အဖို့သာ ဤအပုပ်ကိုယ်ကြီး ရှိနေတာကို ရှက်ရမှန်း မသိတာတဲ့။ အလွန်လေးနက်သော ရဟန္တာ သူမြတ်တို့၏ စကား ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ၊ ခန္ဓာ+သံ အဓိကုဋ္ဌနာ။  
ယံ တံ ကာမရတိ ဗြူသိ၊ အရတိ ဒါနိ သာ မမ။ ။

မာရ = အယုတ်တမာ ဟဲ့ - မာရ်မိစ္ဆာ ...။ ကာမာ = သင်  
ဖြားယောင်းလာတဲ့ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသာ ကာမ အဝဝတို့သည်။  
သတ္တိ သူလူပမာ=လုံသွား+တံကျင်များလျှင် နှိုင်းထားဖွယ်ရာ  
ဥပမာ ရှိကုန်၏။ ခန္ဓာ=ဒို့.တတွေရနေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကတော့။  
အာသံ=ထိုကာမတည်းဟူသော အသွားထက်တဲ့ လုံကြီး၊ အသွား  
ထက်တဲ့ တံကျင်ကြီးတို့၏။ အဓိကုဋ္ဌနာ=ခုတ်ရာ စဉ်းရာ လှိုင်းရာ  
စဉ်းတိတုံးလျှင် ဥပမာ ရှိကုန်၏။ တံ=သင်သည်။ ယံ ကာမရတိ=  
အကြင်ကာမဂုဏ်၌ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်ခြင်းကို။ ဗြူသိ=  
ပြောဆိုလာ၏။ ဒါနိ-ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ သာ=ထို သင်ပြောတဲ့  
ကာမရတိသည်။ မမ=ငါ့အဖို့ရာ၊ အရတိ=တစိုးတစိ ပျော်ပိုက်  
ဖွယ်ရာ မဟုတ်တော့ပါချေ။

ဟယ်-မာရ်နတ် ...၊ ဝတ္ထုကာမတွေဆိုတာ အသွားမြဲမြဲ ထက်နေ  
တဲ့ လုံနဲ့တူတယ်၊ တံကျင်ကြီးတွေနဲ့လည်း တူတယ်။ ကာမဂုဏ်ရဲ့  
အပြစ်=အာဒိနဝကို မြတ်စွာဘုရားကလည်း သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ  
အဲဒီလိုပဲ ဟောတယ်။

အေး ...ဒို့.တတွေ ရထားတဲ့ ဟောဒီ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး (ခန္ဓာငါးပါးတို့)  
ကတော့ စဉ်းတိတုံးကြီးနဲ့ တူတယ်။ ကာမဆိုတဲ့ အသွားထက်တဲ့  
လုံကြီးတွေ၊ အသွားထက်တဲ့ တံကျင်ကြီးတွေနဲ့ ဟောဒီ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်  
မှာ လာပြီးတော့ တဏှာ လောဘဆိုတဲ့ လူတွေက ခုတ်ကြ၊ ထစ်ကြတာ  
ဆိုတော့ ဒို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ အခုတ်ခံနေရတဲ့ စဉ်းတိတုံးကြီးဟဲ့။

ဟယ် - မာရ်နတ် ...၊ ငါက ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အပြစ်ကို အဲဒီလို  
မြင်နေတော့ ငါတို့လို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များ အဖို့မှာ သင်ပြောတဲ့  
ကာမရတိဟာ ပျော်စရာ မဟုတ်တော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-

၁၁၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

၄။ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒိ၊ တမော ခန္ဓော ပဒါလိတော။

ဧဝံ ဇာနာဟိ ပါပိမ၊ နိယတော တွ+မသိံ အန္တက။ ။

ပါပိမ အန္တက=ယုတ်မာမိုက်ကန်း အန္တစင်စစ် ဖြစ်ပါပေသော ဟဲ့-မာရ်နတ် ...။ မယာ=ခေမာတွင်မည် ငါထေရီသည်။ သဗ္ဗတ္ထ= အလုံးစုံသော အဇ္ဈတ္တ+ဗဟိဒ္ဓ=အတွင်း+အပ ရှိသမျှတရားတို့၌။ နန္ဒိ=တပ်မက်ခုံမင်တဲ့ တဏှာလောဘကို။ ဝိဟတာ=သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်ဖြင့် အမြစ်ပါမကျန် ပယ်လုန် ဖြတ်တောက်အပ်ပြီးပြီ။ (အရဟတ္တမဂ် ခဏတုန်းက နန္ဒိခေါ်တဲ့ တဏှာရာဂကို အနုသယ အမြစ်ပါမကျန် သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ် နေပြီ။) တမောခန္ဓော=မောဟလေးပါး အမိုက်တရား အတုံးကြီး ကို။ ပဒါလိတော=လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် မှုန်မှုန်ညက် ညက် ဖြိုဖျက်အပ်လေပြီ ...။ ပါပိမ အန္တက=ယုတ်မာမိုက်ကန်း အန္တစင်စစ် ဖြစ်ပါပေသော ဟဲ့-မာရ်နတ် ...။ တွံ=သင်သည်။ မံ =ငါ့ကို။ ဧဝံ ဇာနာဟိ=ဤသို့ သိလော့။ တွံ=သင်သည်။ နိယတော = ပယ်ရှားအပ်ပြီးသူသည်။ အသိံ=ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဟယ်- မာရ်နတ် ...၊ ငါဟာ ခေမာမိဖုရားဘဝ စောစောတုန်းက တော့ ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်း မသိ၊ ဒုက္ခသမုဒယကို ဒုက္ခသမုဒယမှန်း မသိ၊ ဒုက္ခနိရောဓကို ဒုက္ခနိရောဓမှန်း မသိ၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ကို ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါမှန်းမသိတဲ့ အမိုက်မောဟကြီး ၄ ဖျိုး ဖုံးအုပ်နေလို့ ငါ အပြောမှား အလုပ်မှား ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ ယခုတော့ လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် လေးတန်သော မောဟ အမိုက်တုံးကြီးကို အနုသယ မကျန် ပယ်လုန် ဖောက်ခွဲအပ်ပြီးလေပြီ။ ငါ့အဖို့ရာ မောဟ ဆိုတာ ဘာမှမရှိတော့တဲ့အတွက် သင်ပြောတဲ့ ကာမရတီတွေဟာ ပျော်စရာ မဟုတ်တော့ဘူး။

၅။ နက္ခတ္တာနိ နမဿန္တာ၊ အဂ္ဂိံ ပရိစရံ ဝနေ။

ယထာဘူစွ+မဇာနန္တာ၊ ဗာလာ သုဒ္ဓိံ+မမညထ။ ။

ပါပိမ=ယုတ်မာမိုက်ကန်း အန္တစင်စစ် ဧကန်ဖြစ်သော ဟဲ့  
မာရ်နတ် ...။ ဗာလာ=မသိမလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ မရှိတဲ့သူတို့သည်။  
ယထာ ဘူစွံ=ဟုတ်မှန်တဲ့ ယထာဘူတ သဘာဝကို။ အဇာနန္တာ=  
မသိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ (ဝါ) မသိကြကုန်သောကြောင့်။  
နက္ခတ္တာနိ=နက္ခတ်တို့ကို။ နမဿန္တာ=ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြကုန်  
လျက် လည်းကောင်း။ ဝနေ=တောထဲ၌။ အဂ္ဂိံ=မီးကို။ ပရိစရံ-  
ပရိစရန္တာ=လုပ်ကျွေးကြကုန်လျက် လည်းကောင်း။ သုဒ္ဓိံ=မိမိတို့  
အဖို့ရာ သံသရာဘေး စင်ကြယ်ရေးကို။ အမညထ=အထင်လွဲ  
အမြင်လွဲ တလွဲတည်း လွဲ၍ နေကြကုန်လေပြီ။

မာရ်နတ် ... ယထာဘူတ ဉာဏ်ပညာ မရှိကြတဲ့ ဗာလလူမိုက်တွေ  
ဟာ တချို့က နက္ခတ်တွေကို ရှိခိုးယင် သံသရာဝဋ်က စင်ကြယ်တယ်  
လို့ ထင်နေကြတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း တောထဲသွားပြီး မီးကို  
ပူဇော်နေယင် သံသရာဝဋ်က ကျွတ်လွတ်စင်ကြယ်တယ်လို့ အထင်  
လွဲကြတယ်။ ငါ့အဖို့ရာကတော့ -

၆။ အဟဉ္စ ခေါ နမဿန္တိ၊  
သမ္ပဒံ ပုရိသုတ္တမံ။  
ပမုတ္တာ သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ၊  
သတ္ထု သာသနကာရိကာ။ ။

မာရ=ယုတ်မာမိုက်ကန်း အန္တစင်စင် ဧကန်ဖြစ်သော ဟဲ့-  
မာရ်နတ် ...။ အဟဉ္စ ခေါ=ငါ တမူကား။ (ငါလေ ကောင်းကင်က  
နက္ခတ် ကြယ်တာရာတွေကိုလည်း ရှိမခိုးဘူး၊ မီးကိုလည်း ရှိမခိုး  
ဘူး။) ပုရိသုတ္တမံ=ယောက်ျားတကာတို့ထက် မြတ်တော်မူသော။



၁၁၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

သမ္ပဒ္ဓံ=သစ္စာ+ဧညယျ ဓမ္မဓပင် ထိုးထွင်းသိမြင် ဘုရားရှင်ကို။  
နမဿန္တိ=ရိုသေမြတ်နိုး ရိုခိုးလျက်။ သတ္ထုသာသနကာရိကာ=  
ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမဩဝါ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို သဒ္ဓါ  
ရဲရင့် ပြုကျင့်သူ ဖြစ်ရကား။ သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ=ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံ  
သော ဆင်းရဲဒုက္ခတို့မှ။ ပမုတ္တာ=ကျွတ်လွတ်ခဲ့ရလေပြီ ...။

ဤကဲ့သို့ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီက ပြောလိုက်သောအခါ မာရ်နတ်  
သည် “ဪ... ငါ့ကို ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီ သိသွားပြီ” ဆိုပြီး သူ  
ဖန်ဆင်းတဲ့ အလွန်လှပသော လှလင်ပျိုဟာ ဒီနေရာမှာပင် ကွယ်  
ပျောက်သွားပြီ ...။

ခေမာထေရီ ဂါထာတရား ပြီးပြီ။

ဤ ခေမာထေရီ ဂါထာတရားမှာ မာရ်နတ်ဖြားယောင်းတာက ၁  
ဂါထာ၊ ခေမာထေရီ ပြန်ပြီး တရားသဘော ဟောပြတာက ၅ ဂါထာ၊  
၂ ရပ်ပေါင်းလျှင် ၆ ဂါထာရှိလို့ “ဆက္ကနိပါတ ခေမာထေရီ ဂါထာ”  
လို့ သင်္ဂါယနာ တင်ထားတယ်။ အဲ ဘုန်းကြီးရှာတွေ့တဲ့ ဘိက္ခုနီမ  
ချိန်ခွင်ကြီးနှစ်လက်တွင် ပညာဖက် က စံနမူနာထားရတဲ့ ရဟန်းမိန်းမ  
ချိန်ခွင်ကြီး ခေမာထေရီရဲ့ အကြောင်းကား ပြီးဆုံးပြီ။

တရားတော်နိဂုံး

ဤသို့လျှင် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမနှင့်စပ်သော တရားဓမ္မကို  
လေးဝါရ=လေးကြိမ်တိုင်တိုင် ကြားနာရခြင်း၊ ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှု  
ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဓမ္မသဘင်ဆင်ယင်ကျင်းပ ပြုလုပ်ကြ၍ မြို့တော်  
လေးပြင် သူတော်စင်တို့အား တရားအလှူ=အမြှိုက်အလှူ ပေးလှူရခြင်း  
တည်းဟူသော ဓမ္မဒါန+အမတဒါနကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊

မဟာသကျသီဟ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်အား ပူဇာသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပ၍ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းအပ်သော နေ့တို့၌ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့အား စာရေးတံအလှူဝတ်တို့နှင့်တကွ မွန်မြတ်သော ဆွမ်း ခဲဖွယ် ဘောဇော်တို့ကို ကြည်လင်ရွှင်လန်း လှူဒါန်းရခြင်း တည်းဟူသော သလ္လကဒါန ဗုဒ္ဓပုထုခသံဃိက ဘောဇနဒါန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ ။ ဤသို့ စသည်များမြတ် ပေါင်းအပ်သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီတို့ကဲ့သို့ မပင်မပန်း ချမ်းသာလွယ်ကူသော အကျင့်ပဋိပဒါ၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်၊ ရည်သန်တောင့်တရင်းရှိသော မဂ်ဉာဏ် လေးရပ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အကျွန်ုပ်တို့ တစ်စုလျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုရပါလိုကုန်သော်၊ လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြသည့်ကိုယ် ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း ...။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရသည့် ထို နောက်ဆုံး ဘဝဝယ် သံသရာမှာ နောက်ဆုံးစိတ်လို့ ခေါ်ယူရတဲ့ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်၏ နောက်ကာလ၌ တစုံတခုသော ဘဝ၊ ယောနိ၊ ဂတိ၊ ဂိညာဏဋ္ဌိတိ၊ သတ္တာဝါသ၊ သတ္တနိကာယ၌မှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန် အသစ်မဖြစ်ခြင်း တည်းဟူသော အနုပ္ပါဒနိရောဓ=အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေ ကုန်သတည်း ...။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာ မီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေကုန်သတည်း ...။

(၂) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ  
(သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော်  
ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ အပဒါန်တရား

(သိဒ္ဓဓံ) ။ ။ ဘုန်းကြီး သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး ၄ လက်တရား  
ဟောမယ်ဆိုပြီး ဝါဆိုဦးက ဝန်ခံခဲ့ပြီးတော့ (က) ရဟန်းယောကျာ်း  
ဘက်က ချိန်ခွင်ကြီး ဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာ  
မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်နှစ်ပါးတို့ရဲ့ အကြောင်းကို ဟောခဲ့တာ ပြီးသွားပြီ။  
(ခ) ရဟန်းမိန်းမဘက်က ချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ ခေမာထေရီနှင့် ဥပ္ပလဝဏ္ဏ  
ထေရီမ ထေရီမ ၂ ပါးတို့အနက် ပညာချိန်ခွင်ဖြစ်တဲ့ ခေမာထေရီမ  
ကြီးရဲ့ အကြောင်းကို ဟောပြီးပြီ။ ရဟန်းမိန်းမများဘက်က သမာဓိ  
ချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမကြီးရဲ့ အကြောင်းကို ယနေ့  
စပြီး ဟောပါမယ်။

ဘုန်းကြီးတို့မှာ ဒကာ ဒကာမတို့အား အခါအခွင့် သင့်သလို  
အသိမှန် ပေးရမည့်တာဝန် အများကြီး ရှိပါတယ်။ ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏ  
ထေရီမရဲ့ အကြောင်းတရားကို ဟောမည်ကြံတော့ ဇာတ်တော်ထဲမှာ  
ပဒုမဒေဝီ ဆိုတာလည်းပဲ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမကြီးရဲ့ အလောင်းပဲ၊  
ထို့အတူ ဥမ္မာဒန္တီဆိုတာလည်းပဲ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမကြီးရဲ့ အလောင်း  
ပဲ။ အဲဒီ အကြောင်းအရာ ၂ ရပ်တွင် ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်ကျတော့ ပဏ္ဍာသ  
နိပါတ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဇာတ်တော်က ဂါထာ ၅၀ ရှိဟယ်သာ ပြောရ  
တယ်။ တကယ်လေ့လာကြည့်တဲ့အခါကျတော့ ဂါထာပေါင်း ၆၈  
ဂါထာ ရှိတဲ့ ဇာတ်တော်ကြီးလည်း ဖြစ်၊ တရားသားတွေကလည်း  
နက်နဲတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ရဲ့ နားထဲမှာ အရောက်  
အပေါက် နည်းပါးတယ်။

ဥပ္ပာဒန္တိနဲ့ ပတ်သက်လို့ရှိယင် ဇာတ်သဘင်ပွဲထဲက ကပြကြတဲ့ အစိတ်အပိုင်းလောက်သာ အသိဉာဏ် မြင်ပြီးတော့ အတွင်းမှာ အင်မတန် အတုယူစရာ ကောင်းတဲ့ တရားသားတွေကို အသိဉာဏ် မရောက်ကြဘူး။ ဘုန်းကြီး ကြီးစားပြီး အသိဉာဏ်ရောက်အောင် ပို့ပေးရမယ်လို့ တွက်ထားပါတယ်။ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးထက်ပင် ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမရဲ့ အကြောင်းအရာက များပါသေးတယ်။ ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာမှာတော့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမရဲ့ အကြောင်းကို ကျဉ်းကျဉ်းလောက်ပဲ ဖွင့်ပြ ပါတယ်။ သို့သော် ထေရီမကြီးကိုယ်တိုင် ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားအား လွန်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ထက်က ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကစပြီး သူ့ရဲ့ ကျင့်စဉ်တွေကို ပြန်ပြီး ကိုယ်တိုင် ဝမ်းပန်းတသာ လျှောက်ထားခဲ့တဲ့ “ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီအပဒါန်” လို့ ခေါ်တဲ့ တရားဒေသနာ ဝါထာတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီ အပဒါန်ကို အရင်း တည်ပြီး ထေရီမကြီးရဲ့ အကြောင်းကို တရားတစ်ပွဲပြီး တစ်ပွဲ ဆက်ပြီး အသိပေးဖို့ စဉ်းစားထားတဲ့အတိုင်း ယနေ့ အစဆုံး အသိပေးကြစို့။

မိမိတို့ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမကြီး ဣဒ္ဓိမန္တိ (တန်ခိုးကြီးတဲ့) အရာမှာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးလို့ မြတ်စွာဘုရား ချီးကျူးပြီးတဲ့နောက် လက်ဝဲရံ ဧတဒဂ်ရ အဂ္ဂသာဝိကာ ထေရီမကြီးကို ဘုရားရှင်ရဲ့ ရှေ့တော်မှောက်မှာ မိမိရဲ့ ကျင့်စဉ်တွေကို တရားဂါထာတွေနဲ့ လျှောက်ထားနေပုံကို အာရုံယူထားကြပါ။ ထေရီမကြီး အစဆုံး လျှောက်ထားလိုက်ပုံက -

- ၁။ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊
- သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
- ဣတော သတသဟဿမိ၊
- ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။ ။

ဤ ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီ အပဒါန်ဂါထာတို့မှာ မူကွဲ အမျိုးမျိုးရှိခဲ့ရာ ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာကျမ်းပြု အရှင်ဓမ္မပါလ မထေရ်မြတ်၏ မူရင်း ကိုးကားသော ဂါထာတို့ကိုသာ (ထေရီဂါထာ ၄၊ ၁၉၈-မှ) ထုတ်ဆောင် ဟောကြား ရေးသားပါမည်။

မဟာဝီရ=ကြီးမားသော လုံ့လ ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ဣတော=ဘဒ္ဒကဟု ကပ္ပမည်သာ ဤကမ္ဘာမှ။ သဟ-သဟဿမိံ ကပ္ပေ=ပဋိလောမအဆန် ပြန်၍ရေတွက် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ=ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံသောတရားတို့၏။ ပါရဂူ=တစ်ဖက်ကမ်းရောက် အသိဉာဏ် ပေါက်တော်မူပြီးသော။ နာယကော=လူသုံးပါးတို့၏ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော။ ပဒုမုတ္တရော နာမ=ပဒုမုတ္တရ အမည်တော်ရသော။ ဇိနော=ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ=ဖြစ်ထွန်းပွင့်ပေါ်တော် မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ယနေ့ ရောက်ဆဲ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ ပဋိလောမ အဆန်ပြန်၍ ရေတွက်လျှင် လွန်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ဖဝါးခြေလှမ်း ကြွတိုင်း ကြွတိုင်းမှာ ဖဝါးတော်အောက်က ပဒုမ္မာ ကြာပန်းပွင့်ကြီးတွေ ခံလျက် ခံလျက် ပေါ်ပေါက်လာလို့ ပဒုမုတ္တိရ်လို့ ခေါ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော် မူခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

အဲဒီတုန်းက ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီမကြီးသည် မိမိ ဘာဖြစ်ခဲ့တယ် ဆိုတာ ဆက်ပြီး လျှောက်ထားတယ်။

- ၂။ တဒါ+ဟံ ဟံသဝတိယံ၊
- ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟုံ။
- နာနာရတန ပဇ္ဇောတေ၊
- မဟာသုခသမပ္ပိတာ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ခြောက်ပါး ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတို့၏ တပည့်တော်သည်။ တဒါ=ထိုပဒုမုတ္တရ  
မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌။ ဟံသဝတိယံ=ဟံသာဝတီ မင်း  
နေပြည်၌။ နာနာရတန ပဇ္ဇောတေ=အထူးထူးသော ရတနာရောင်  
တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် တောက်ပစွာသော။ သေဋ္ဌိကုလေ=သေဋ္ဌေး  
မျိုး၌။ ဇာတာ=မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့သူ ဖြစ်၍။ မဟာသုခ  
သမပ္ပိတာ=ကြီးစွာသော ချမ်းသာသုခနှင့် လောက်ငံကုလုံ ပြည်စုံ  
သူသည်။ အဟံ=ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။

အဲဒီ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါတုန်းက တပည့်တော်  
မ ဥပ္ပလဝဏ္ဏဟာ ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်မှာ သေဋ္ဌေးမျိုး၌ သွားပြီး  
တော့ အလွန်ကြီးစွာသော သေဋ္ဌေးစည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံတဲ့  
သေဋ္ဌေးသမီးတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

၃။ ဥပေတွာ တံ မဟာဝီရံ၊  
အသောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။  
တတော ဇာတပ္ပသာဒါ+ဟံ၊  
ဥပေမိ သရဏံ ဇိနံ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာ  
ဘုရား။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတို့၏ တပည့်တော်သည်။ တံ မဟာဝီရံ=  
ထို ကြီးမြတ်သော လုံ့လ ဝီရိယ ရှိတော်မူသော ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ  
အစိန္တေယျာကို။ ဥပေတွာ=ထံတော်ပါးဝယ် ခစားဆည်းကပ်၍။  
ဓမ္မဒေသနံ=မြတ်စွာ ဟောကြား တရားဒေသနာကို။ အသောသိံ=  
သဒ္ဓါနားဖြင့် နာကြားခဲ့ရပါပြီဘုရား ...။ တတော-တသ္မိံ ကာလေ  
=ထိုသို့ တရားဓမ္မ ကြားနာရသောအခါ၌။ အဟံ=ယခုအခါ  
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတို့၏ တပည့်တော်မသည်။ ဇာတပ္ပသာဒါ=သဒ္ဓါ

တရား ဖြစ်ပွားလာသူဖြစ်၍။ ဇိနံ=ငါးမာရ်အောင်မြင် ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်ကို။ သရဏံ=ကိုးကွယ် လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်းရာ ဟူ၍။ ဥပမိ=ဆည်းကပ်သိမှတ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

အဲဒီလို တရားနာရတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့ တရား၊ မြတ်စွာ ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကိုပါ။ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တွေကိုရော ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါစိတ် တရိပ်ရိပ် တဖွားဖွား ဖြစ်ပွားလာလို့ တပည့် တော်မသည် မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှု=သရဏဂုံကို ဆောက်တည် ခံယူခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

ပါဠိတော်အမြင် ကြည့်ယင် ဗုဒ္ဓသရဏဂုံကိုသာ ခံယူတယ်လို့ ထင် ရတယ်။ ပဓာနနည်းအားဖြင့် “ဘုရားကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါတယ်” လို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၊ ဓမ္မ သရဏဂုံ၊ သံဃသရဏဂုံဆိုတဲ့ သရဏဂုံသုံးပါး တည်သူ ဥပါသိကာ အဖြစ်ကို သူမ ခံယူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ သရဏဂုံ ခံယူပြီးနောက် တစ်နေ့ သဌိ သူမ အားကျဖွယ်ရာ တွေ့ရပုံက -

၄။ ဘဂဝါ ဣဒ္ဓိမန္တိနံ၊  
အဂ္ဂံ ဝဏ္ဏေသိ နာယကော။  
ဘိက္ခူနိံ လဇ္ဇိနိံ တာဒိံ၊  
သမာဓိဈာနကောဝိဒံ။ ။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားနေကြောင်း သတိ ရုပ်ဇာားပါ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား။ တဒါ=ထိုအခါ၌။ နာယကော=လူသုံးပါးတို့၏ ရှေ့သွား ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားသည်။ (တစ်နေ့သဌိ) လဇ္ဇိနိံ=မကောင်းမှု မှ ရှက်တတ်စွာသော။ တာဒိံ=လာဘ+အလာဘ စသည်ရှစ်တန်

လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန်မရှိ သည်းခံချိသား တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော။ သမာဓိဈာန်ကောဝိဒံ=သမာဓိအရာ ဈာန်အရာ၌ လိမ္မာစွာထသော။ ဘိက္ခုနီ=ဘိက္ခုနီမ တစ်ပါးကို။ ဣဒ္ဓိမန္တိနံ= တန်ခိုးရှိကြသူ ဘိက္ခုနီမတို့အနက်။ အဂ္ဂံ=အမြတ်ဆုံးဟူ၍။ ဝဏ္ဏေသိ=ချီးမွမ်း မြှောက်ကြား ဧတဒဂ်ထားတော်မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အဲဒီလို ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာထံ တရားနာ သွား ရောက် သရဏဂုံတည်တဲ့ ဥပါသိကာ တစ်ယောက်အနေဖြင့် ဆည်း ကပ်လာခဲ့ရာ တစ်နေ့သ၌ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက မကောင်းမှုမှ ရှက်တယ်၊ လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ=တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့် စုံပြီး သမာဓိအရာ+ဈာန်အရာ=အဘိညာဏ်အရာ လွန်စွာ လိမ္မာတဲ့ ဘိက္ခုနီထေရီမတစ်ပါးကို ဣဒ္ဓိမန္တိ ဧတဒဂ် ထားတော်မူခဲ့ပါတယ် ဘုရား။

၅။ တဒါ မုဒိတစိတ္တာ+ဟံ၊  
တံ ဌာနံ အဘိကခိနိ။  
နိမန္တိတွာ ဒသဗလံ၊  
သသံဃံ လောကနာယကံ။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ တဒါ=ထိုသို့ ဧတဒဂ်ပွဲ ဆင်နွဲ့ သောအခါ၌။ အဟံ=ယခုအခါ ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ် တပည့်တော်မ သည်။ မုဒိတစိတ္တာ=နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။ တံ ဌာနံ=ထို ဣဒ္ဓိမန္တိ ဧတဒဂ်ရာထူးကို။ အဘိကခိနိ= တောင့်တလင့်ဆီ အလွန်ပင် အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ သသံဃံ= အရိယာ ရှစ်ဖော် သံဃာတော်တစ်သိန်းနှင့် တကွသော။ လောက နာယကံ=လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော် မူသော။ ဒသဗလံ=အားတော်ဆယ်တန် ဉာဏ်တော်ဆယ်ပါး စွမ်း ပကားနှင့် ထူးခြားလောက်လုံ ပြည့်စုံပါငြား ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ



၁၂၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘုရားကို။ နိမန္တိတွာ-နိမန္တေသိ=သဒ္ဓါယိုဖိတ် ကြည်ညိုစိတ်ဖြင့်  
ပင့်ဖိတ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား ..။အဲဒီ ဧတဒဂ်ပွဲကြီး သွားတွေတော့ တပည့်တော်မ  
စိတ်ထဲမှာ ဝမ်းမြောက်အားကျပြီး ရဟန္တာတစ်သိန်းနှင့်တကွ ပဒုမုတ္တရ  
မြတ်စွာဘုရားကို တပည့်တော်မရဲ့ မိဖအိမ်ကို ပင့်ခဲ့ပါတယ်။

၆။ ဘောဇယိတွာန သတ္တာဟံ၊

ဒတွာန စ တိစိဝရံ။

သတ္တမာလံ ဂဟေတွာန၊

ဥပ္ပလာဒေဝဂန္ဓိကံ။ ။

၇။ သတ္ထု ပါဒေ ဌပေတွာန၊

ဉာဏမိ အဘိပူဇယိ။

နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ၊

ဣဒံ ဝစန+မဗြဝိ။ ။

၆။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ နိမန္တိတွာ  
=ပင့်ဖိတ်ပြီးသကာလ။ သတ္တာဟံ=ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး။ ဘောဇ-  
ယိတွာနဘောဇေသိ=ဆွမ်းဘောဇေမြတ် ဆက်ကပ်ခဲ့ပါပြီ။  
ဘောဇယိတွာန=ခုနစ်ရက် ဆွမ်းကပ်ပြီး သကာလ။ တိစိဝရံ=  
ဘုရားနှင့်တကွ ရဟန္တာ တစ်သိန်းတို့အား တစ်ပါးတစ်ပါးလျှင်  
တိစိဝရိတ် တစ်စုံစီ တစ်စုံစီကို။ ဒတွာန--အဒါသိ=ပေးလှူခဲ့ပါပြီ  
ဘုရား ...။ ဒတွာန=ပေးလှူပြီးသကာလ။ ဥပ္ပလာဒေဝဂန္ဓိကံ=  
နတ်၌ဖြစ်တဲ့ ကြာပန်းရနံ့တို့ဖြင့် သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင်၍နေသော။  
သတ္တမာလံ=ပဒုမုတ္တရ ကြာပန်း ခုနစ်ပွင့်ကို။ ဂဟေတွာန=ယူဆောင်  
ပြီး သကာလ။

သတ္ထုပါဒေ=ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌။  
ဌပေတွာန=ရိသေစွာ ချထား၍။ ဉာဏမိ=ပဒုမုတ္တရ စိန္တေယျာ၏

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၂၇

အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို။ အဘိပူဇယိ=သဒ္ဓါကော်ရော် တပည့်တော်မ ပူဇော်ခဲ့ပါ၏။ ပါဒေ=မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌။ နိပစ္စ=ဦးခိုက်ပြီး သကာလ။ ဣဒံ ဝစနံ=ဤဆုတောင်းစကားကို။ အမြဝိ=လျှောက်ထားခဲ့ပါပြီ ဘုရား ... ။

ရဟန္တာ တစ်သိန်းနှင့်တကွ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားကို တပည့်တော်မတို့အိမ် ပင့်ပြီးသကာလ ခုနစ်ရက် ဆွမ်းကပ်ပါတယ် ဘုရား။ ဆွမ်းကပ်ပြီးတော့ တစ်ပါး တစ်ပါးအား တိစိဝရိတ်သင်္ကန်း တစ်စုံစီ တစ်စုံစီ လှူခဲ့ပါတယ် ဘုရား။ အဲဒီလို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီးတဲ့နောက် နတ်ပြည်မှာရှိတဲ့ ကြာပန်းရနံ့ သင်းယုံကြိုင်လှိုင်တဲ့ ပန်းခုနစ်ပွင့်ကို ရိုရိုသေသေယူပြီး ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ခြေတော်ရင်းမှာ ချပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဉာဏ်တော်ကို ပူဇော်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား။

ဆိုပါစို့။ သူမသည် “ ဤကြာပန်းတို့ဖြင့် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ အစိန္တေယျာ၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို သဒ္ဓါကော်ရော် တပည့်တော်မ ပူဇော်ပါ၏ ” လို့ ဆိုပြီး ပူဇော်ခဲ့တယ်။

ဤအရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုးကို အကျဉ်းမှတ်သားရန်မှာ

(၁) ရူပပ္ပမာဏ ရူပပ္ပသန္တုပုဂ္ဂိုလ်=ရုပ်အဆင်းတင့်တယ်လှပခြင်းကို ပမာဏဂရ အလေးပြု၍ ကြည်ညိုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ (လူ ၁၀၀ လျှင် သုံးပုံ နှစ်ပုံခန့်က ရူပပ္ပသန္တု ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြတယ်။)

(၂) ယောသပ္ပမာဏ ယောသပ္ပသန္တုပုဂ္ဂိုလ်=အသံကောင်းခြင်းကို အလေးပြု၍ အသံကောင်းလျှင် ကြည်ညိုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ (လူ ၁၀၀ လျှင် ငါးပုံလေးပုံခန့်က ယောသပ္ပသန္တုပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြတယ်။)

(၃) လူဓပ္ပမာဏ လူဓပ္ပသန္တုပုဂ္ဂိုလ်=ပစ္စည်းလေးဖြာ ကိလေသာခေါင်းပါးခြင်းကို အလေးပြု၍ ပစ္စည်းလေးဖြာ ကိလေသာ ခေါင်းပါး

၁၂၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

လျှင် ကြည်ညိုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ (လူ ၁၀၀ လျှင် ဆယ်ပုံ ကိုးပုံခန့်က= လူတစ်ရာလျှင် ကိုးဆယ်ခန့်က လူဓပုသန္တ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြတယ်)

(၄) ဓမ္မပ္ပမာဏ ဓမ္မပ္ပသန္တပုဂ္ဂိုလ်=အဆင်းလှချင်လှ မလှချင်နေ၊ အသံကောင်းချင်ကောင်း မကောင်းချင်နေ၊ ပစ္စည်းလေးဖြာ ကိလေသာ ခေါင်းပါးချင် ခေါင်းပါး မခေါင်းပါးချင်နေ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ= ဓမ္မဂုဏ်ကိုသာ အလေးပြု၍ ဓမ္မဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလျှင် ကြည်ညိုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် (လူ ၁၀၀၀ မှ တစ်ယောက်သာ ဓမ္မပ္ပသန္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တယ်။)

ယခု ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီအလောင်း သေဋ္ဌေးသမီးသည် တစ်ထောင်မှ တစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဓမ္မပ္ပသန္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍ “ဉာဏမိ အဘိပူဇယိ=မြတ်စွာဘုရား၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ပူဇော်ခဲ့ပါပြီ”ဟု လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဒုဒ္ဒဉာဏ်တော်တွေကို ပူဇော်ပြီး မြတ်စွာ ဘုရားရဲ့ ခြေတော်အစုံကို ဦးခိုက်ပြီး ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထား ဆု တောင်းတယ်။

၈။ ယာဒိသာ ဝဏ္ဏိတာ ဝီရ၊  
ဣတော အဋ္ဌမဂေ မုနိ။  
တာဒိသာ+ဟံ ဘဝိဿာမိ၊  
ယဒိ သိဇ္ဈတိ နာယက။ ။

နာယက=လူသုံးပါးတို့၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူ ငြား မြတ်စွာဘုရား ...။ ယဒိ သိဇ္ဈတိ=အကယ်၍များ ပြီးမြောက် နိုင်ပါငြားအံ့။ ဝီရ=ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိတော်မူသော။ မုနိ=ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော် မူသော မြတ်စွာဘုရား ...။ တယာ=အရှင်ဘုရားသည်။ ဣတော= ဤယနေ့မှ။ အဋ္ဌမဂေ=ပဋိလောမအဆန် ပြန်၍ရေတွက် လွန်ခဲ့တဲ့

ရှစ်ရက်တုန်းက။ ယာဒိသာ=အကြင်သို့ သဘောရှိသော တန်ခိုးကြီးဘိ သမာဓိချာန်အရာ လိမ္မာသော ဘိက္ခုနီကို။ ဝဏ္ဏိတာ= “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဣဒ္ဓိမန္တိနံ” အစရှိသည်ဖြင့် ဧတဒဂ်ရာထူး ချီးကျူးအပ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။ အဟံ-အဟမ္မိ=တပည့်တော်မလည်းပဲ။ တာဒိသာ=ထို ဘိက္ခုနီမကဲ့သို့ တစ်ဆူဆူသော ဘုရားရှင်၏ သာသနာဝယ် တန်ခိုးကြီးကြတဲ့ ဘိက္ခုနီမတို့အနက် ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ဆွတ်ခူးရရှိသူသည်။ ဘဝိ-သာမိ=ဧကန်စင်စစ် ဖြစ်ရပါလို၏ ဘုရား ...။ (ဣတိ=ဤသို့။ အဗြဝိ=ဆုတောင်းစကား လျှောက်ထားခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။)

မြတ်စွာဘုရား ...၊ လွန်ခဲ့တဲ့ ရှစ်ရက်က ရှင်တော်ဘုရားသည် တန်ခိုးကြီးတဲ့အရာမှာ ဘိက္ခုနီမ တစ်ပါးကို ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးအပ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...၊ တပည့်တော်မလည်းပဲ ယခု ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ ရဟန္တာတစ်သိန်းအား ခုနစ်ရက် ဆွမ်းလှူဒါန်း တိစိဝရိတ် သင်္ကန်း ဆက်ကပ်ပြီး ဤပန်းတို့ဖြင့် ရှင်တော်ဘုရားရဲ့ ဉာဏ်တော်ကို ပူဇော်ရတဲ့ ကောင်းမှုကြောင့် တစ်ဆူဆူသော ဘုရားရှင်၏ သာသနာဝယ် ထို ဘိက္ခုနီမကဲ့သို့ တန်ခိုးကြီးသောအရာ ဣဒ္ဓိမန္တိဧတဒဂ်ရ အဂ္ဂသာဝိကာ ထေရီမ ဖြစ်ရပါလို၏ဘုရား ... လို့ လျှောက်ထားတယ်။

ထိုအခါ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက အနာဂတ်သ ရွှေဉာဏ်တော်နဲ့ သေဋ္ဌေးသမီးလေး တောင်းအပ်တဲ့ဆု ပြည့်မည် + မပြည့်မည် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ အနာဂတ် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၌ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာမှာ သေဋ္ဌေးသမီးလေးရဲ့ ဆုတောင်းပြည့်မည်ကို လင်းလင်းထင်ထင် မြင်တော်မူတော့ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ အစိန္တေယျာက ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကို ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီက မြတ်စွာဘုရားအား ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ် ...။

၉။ တဒါ အဝေါစ မံ သတ္တာ၊  
 ဝိဿဋ္ဌာ ဟောဟိ ဒါရိကေ။  
 အနာဂတမိ အဒ္ဓါနေ၊  
 လစ္ဆသေ တံ မနောရထံ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ တဒါ=ထိုသို့ တပည့်တော်မ ဆုတောင်းစကား လျှောက်ထားသောအခါ၌။ သတ္တာ=လူနတ်တို့ဆရာ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာသည်။ မံ=တပည့်တော်မကို။ အဝေါစ=ဗျာဒိတ်စကား ဤကဲ့သို့ ကြားခဲ့ပါပြီဘုရား ...။ (ဘယ်လိုတုန်း) ဒါရိကေ=သတို့သမီး ...။ ဝိဿဋ္ဌာ=နှလုံးကြည်စွာ စိတ်သက်သာသည်။ ဟောဟိ=ဖြစ်လော့။ အနာဂတမိ အဒ္ဓါနေ=နောက်အနာဂတ်ကာလ၌။ တံ=သင်သည်။ တံ မနောရထံ=ထိုစိတ်နှလုံးမှာ အလိုရှိတဲ့ ဣဒ္ဓိမန္တိ ဧတဒဂ်ရာထူးကို။ လစ္ဆသေ=မုချ ဧကန် ရလိမ့်မည် မှန်၏။

သေဋ္ဌေးသမီးလေး၊ သင့်စိတ်ထဲမှာ သက်သာလိုက်=ဝမ်းမြောက်လိုက်၊ အနာဂတ်ကာလမှာ သင် တောင့်တတဲ့ဆု မချွတ်ဧကန် အမှန် ရလိမ့်မယ် ...။

၁၀။ သတသဟဿိ+တော ကပ္ပေ၊  
 ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။  
 ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊  
 သတ္တာ လောကေ ဘဝိဿတိ။ ။

ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာရဲ့ ဗျာဒိတ်စကား မပြီးသေးဘူး။ ဒါရိကေ=သေဋ္ဌေးသမီး ဒါယိကာမလေး ...။ ဣတော=ဤ ယနေ့ကမ္ဘာမှ။ သတသဟဿေ ကပ္ပေ=အနာဂတ်အခါ ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလ၌။ ဩက္ကာက ကုလသမ္ဘဝေါ=ဩက္ကာကခေါ်ရိုးမင်းမျိုးမှ ဖြစ်သော။ ဂေါတ္တေန=နွယ်တော်ဝံသ ဂေါတ္တအားဖြင့်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၃၁

ဂေါတမော နာမ=ဂေါတမ အမည်တော်ရှိသော။ သတ္တာ=လူနတ် တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။ လောကေ=လောက၌။ ဘဝိဿတိ =ပွင့်ထွန်း ဖြစ်ပေါ်တော်မူလိမ့်မည် ...။

အေး ... သေဋ္ဌေးသမီးလေး ...၊ ယနေ့ ကမ္ဘာမှ နောက်ကမ္ဘာ တစ်သိန်း ရောက်သကာလ သြက္ကာက မင်းမျိုးမှ အနွယ်တော်အားဖြင့် ဂေါတမ အမည်မြတ်နဲ့ လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလိမ့် မယ် ...။

၁၁။ တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊  
 သြရသာ ဓမ္မနိဗ္ဗိတာ။  
 နာမေန+ပ္ပလဝဏ္ဏာတိ၊  
 ရူပေန စ ယဿသိနီ။ ။

၁၂။ အဘိညာသု ဝသိပ္ပတ္တာ၊  
 သတ္ထုသာသနကာရိကာ။  
 သဗ္ဗာသဝပရိက္ခိကာ၊  
 ဟေဿသိ သတ္ထု သာဝိကာ။ ။

၁၁။ တဒါ=ထိုသို့ ဂေါတမမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းရာ ကာလ၌။ တွံ=သင် သေဋ္ဌေးသမီးသည်။ တဿ=ထို ဂေါတမမြတ်စွာ အစိန္တေယျာ၏။ ဓမ္မေသု=ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး တို့၌။ ဒါယာဒါ=လောကုတ္တရာအမွေကို ခံရသော။ သြရသာ= မြတ်စွာဘုရား၏ တရားရင်နှစ်မှ ဖွားမြင်သစ်သော။ ဓမ္မနိဗ္ဗိတာ= တရားတော်သည် ဖန်ဆင်းအပ်သော။ နာမေန စ=အမည်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ရူပေန စ=အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ=ဥပ္ပလဝဏ် အမည်ရှိသော။ ယဿသိနီ=များသော ကျော်စောသတင်း ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော။

၁၂။ အဘိညာသု = အဘိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားတို့၌။  
 ဝသိပ္ပတ္တာ=စိုးပိုင်နိုင်နင်းခြင်းသို့ ရောက်သော (ဂုဏ်တစ်ပါး)။  
 သတ္တုသာသနာကာရိကာ=မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သြဝါဒကို  
 ကျနသေချာ လိုက်နာကျင့်သုံးသော (ဂုဏ်တစ်ပါး)။ သဗ္ဗသဝ-  
 ပရိက္ခိဏာ=ခပ်သိမ်းသော အာသပေါလေးပါးတို့ ကုန်ပြီးသော။  
 သတ္တု=မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝိကာ=တပည့်မ သာဝိကာ အရိယာ  
 ထေရီမသည်။ ဟေဿသိ=ဧကန်စင်စစ် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ (ဣတိ=  
 ဤသို့။ အဝေါစ=ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါပြီဘုရား ...။  
 စကားရင်းပြန်သတ်။)

သေဋ္ဌေးသမီးလေး ...၊ သင်သည် ဂေါကမမြတ်စွာ သာသနာမှာ  
 တရားအမွေခံ၊ တရားရင်နှစ်က ဖွားတဲ့ သမီးတော်၊ တရားက ဖန်ဆင်း  
 ပေးလိုက်တဲ့ အဘိညာဏ်အရာမှာ စိုးပိုင်နိုင်နင်း ဧကဒဂ်ဘွဲ့ထူးရတဲ့  
 ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီရယ်လို့ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားပါ  
 တယ် ဘုရား ...။

၁၃။ တဒါ+ဟံ မုဒိတာ ဟုတွာ၊  
 ယာဝဇီဝံ သဒါ ဇိနံ။  
 မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိ၊  
 သသံဗံ လောကနာယကံ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာ  
 ဘုရား။ တဒါ=ထိုသို့ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ အစိန္တေယျာလျှင် ဗျာဒိတ်  
 စကား ကြားတော်မူသော အခါ၌။ အဟံ=ယခုအခါ ဥပ္ပလဝဏ်  
 တွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ မုဒိတာ=နှစ်လိုအားရမ်း  
 ဝမ်းမြောက်သည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်၍။ ယာဝဇီဝံ=အသက်ထက်ဆုံး။  
 သဒါ=ခပ်သိမ်းသောကာလ၌။ သသံဗံ=တစ်သိန်းသော အရိယာ  
 သံဃာတော်နှင့်တကွသော။ လောကနာယကံ=လောကသုံးပါး၏

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၃၃

ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူသော။ ဇိနံ=ငါးမာရ်အောင်မြင်  
ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်ကို။ မေတ္တစိတ္တာ=မေတ္တာလျှံဖိတ် စိတ်ရှိသည်  
ဖြစ်၍။ ပရိစရိ=ဆည်းကပ်ပြုစုခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ အဲဒီလို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ဗျာဒိတ်စကား  
မိန့်ကြားလိုက်တဲ့အခါ တပည့်တော်မ အတိုင်းအသိ ဝမ်းသာပြီး လိုဘဝ  
မှာ တစ်သက်လုံး အခါခပ်သိမ်း ရဟန်းသံဃာနှင့်တကွ ပဒုမုတ္တရ  
မြတ်စွာဘုရားကို ဆည်းကပ်ပြုစုခဲ့ပါတယ်ဘုရား ...။

တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဧရာဝတီခြင်း

၁၄။ တေန ကမ္မေန သုကတေန၊  
စေတနာ ပဏိဝိဟိ စ။  
ဧဟိတွာ မာနသံ ဒေဟံ၊  
တာဝတိံသာ+မဂစ္ဆ+ဟံ။ ။

အို-တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းကို။ အသင်တို့ရဲ့  
စိတ်ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကိုလည်း မြင်အောင်  
ကြည့်ထားကြပါ။ ယခုဂါထာကို ကြားရတဲ့အချိန်မှာ “ဪ...  
ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီက မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားနေပါတကား” လို့  
အာရုံပြုထားကြပါ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်စွာ  
ဘုရား။ အဟံ=ယခုအခါတွင် ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်  
တော်မသည်။ သုကတေန=ရိုသေစွာ ပြုအပ်သော။ တေန ကမ္မေန=  
ထို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ အစိန္တေယျာကို သံဃာတော်တစ်သိန်းနှင့်  
တကွ ပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့ရတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် လည်း  
ကောင်း။ စေတနာပဏိဝိဟိ စ=နောက်ထပ်ဖြစ်တဲ့=ပရစေတနာ  
တွေ၊ မိမိစိတ်က တောင့်တချက်တွေကြောင့် လည်းကောင်း။  
မာနသံ ဒေဟံ=လှည့်ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ဧဟိတွာ=အသက်တမ်း



၁၃၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အတိုင်းနေ၍ စွန့်ပယ်ရသည်ရှိသော်။ တာဝတိံသံ = တာဝတိံသာ နတ်တို့ရွာသို့။ အဂစ္ဆိ = လားရောက်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။

အဲဒီ သေဋ္ဌေးသမီးဘဝ တစ်ဘဝလုံး ဘုရားအမှူးပြုတဲ့ သံဃာတော် ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး ထိုဘဝက စုတေ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ရောက် ခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။ ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ်။

**ပဒုမဒေဝိဘဝ အပျိုးကောင်းမှု**

၁၅။ တတော စုတာ+ဟံ မနဇေ၊

ဥပပန္နာ သယမ္ဘုနော။

ဥပ္ပလေဟိ ပဋိစ္ဆန္တံ၊

ပိဏ္ဍပါတ+မဒါသ+ဟံ။ ။

ဘဝတစ်ခု ကျင့်စဉ်တစ်ခု ပြောင်းပြီး လျှောက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်စွာ ဘုရား ...။ အဟံ = ယခုအခါ ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ် တပည့်တော်မ သည်။ တတော = ထို တာဝတိံသာ နတ်တို့ရွာမှ။ စုတာ = နတ်သက် ပြည်၍ စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခဲ့သည် ရှိသော်။ မနဇေ = လူ့ပြည် လောက၌။ ဥပပန္နာ = အညတရ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေခဲ့ ရပါပြီ ဘုရား ...။

အဲဒီဘဝသည် ထင်ရှားတဲ့ဘဝ ဟုတ်ပုံမရဘူးနော်။ မနဇေ ဥပပန္နာ လို့ သာမညပဲ လျှောက်ထားတယ်။ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းမှာ အားကြီးတဲ့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံ၊ အား အလယ်အလတ်ရှိတဲ့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံ၊ အားနည်းတဲ့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံရယ် လို့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံ သုံးမျိုးစီ ရှိခဲ့ကြရာ -

(၁) အားကြီးတဲ့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်ရလျှင် သေဋ္ဌေးသမီး+မင်းသမီး၊ အဲဒီလို အမျိုးကြီးများမှာ သွားဖြစ်တတ်တယ်။

(၂) အလယ်အလတ် အားရှိတဲ့ အပရာပရိယကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်ရလျှင် အလယ်အလတ်မျိုးမှာ သွားဖြစ်တတ်တယ်။

(၃) အာနည်းတဲ့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်ရလျှင် သေးငယ်တဲ့ မထင်ရှားတဲ့ ဘဝမှာ သွားဖြစ်တတ်တယ်။ ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီအလျာ အမျိုးသမီး ဖြစ်ရတဲ့ဘဝကတော့ မထင်ရှားတဲ့ အညတရဘဝ ဖြစ်ပုံရပါတယ်။

ဥပ္ပပန္နာ=အညတရ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေခဲ့ရ၍။ အဟံ =ယခုဘဝ ဥပ္ပလဝဏ္ဏဟွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ သယမ္ပုနော =သယမ္ပုညဏ်ရှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသခင်မြတ်အား။ ဥပ္ပလေဟံ=ကြာပန်းတို့ဖြင့်။ ပဋိစ္စန္ဒံ=ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ ပိဏ္ဏပါတံ=ဆွမ်းကို။ အဒါသိ=သဒ္ဓါရှေး ပေးလှူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်က စုတေ၍ လူ့ပြည်မှာ အညတရမျိုး၌ အမျိုးသမီးကလေး ဖြစ်တဲ့အခါ သာသနာပြင်ပ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် တစ်ပါးအား သူမသည် ဆွမ်းအလှူကို လှူတယ်။ ထိုသို့ ဆွမ်းလှူတဲ့ အခါ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဆိုတဲ့အတိုင်း ကြာပန်းအလှူကို သူနှစ်သက်တဲ့ အတွက် ဆွမ်းသပိတ်ပေါ်မှာ ကြာပန်းတွေ အုပ်ပြီး လှူလိုက်တယ်။ ပဒုမဒေဝီဘဝအတွက် အဲဒီဘဝက ကောင်းမှုကုသိုလ်ကိုပဲ အမြွက်မျှ ပြခဲ့တယ်။

ဝိပဿီမြတ်စွာလက်ထက် သေဋ္ဌေးသမီးဘဝ

အဲဒီ အညတရ အမျိုးသမီးဘဝမှ စုတေ၊ နတ်ပြည်ရောက်၊ လူ့ပြည် နတ်ပြည် သုဂတိ သံသရာလည်ပြီး ယနေ့ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ ပဋိလောမ အဆန် ပြန်၍ရေတွက်လျှင် လွန်ခဲ့တဲ့ ကိုးဆယ့်တစ် ကမ္ဘာထက်မှာ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူတယ် ...။

၁၃၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

၁၆။ ဧကနုဂုတိ+တော ကပ္ပေ၊  
ဝိပဿီ နာမ နာယကော။  
ဥပ္ပဇ္ဇိ စာရဒဿနော၊  
သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်စွာ  
ဘုရား ...။ ဣတော=ဘဒ္ဒကဟု ကပ္ပမည်သာ ဤကမ္ဘာမှ။ ဧက  
နုဂုတေ ကပ္ပေ=ပဋိလောမအဆန် ပြန်၍ရေတွက် ကိုးဆယ့်တစ်  
ကမ္ဘာထက်က။ စာရဒဿနော=ဖူးချင်စဖွယ် အလွန်တင့်တယ်  
သော။ သဗ္ဗဓမ္မေသု=ခပ်သိမ်းသော တရားတို့၌။ စက္ခုမာ=မျက်စိ  
အမြင်ရှိတော်မူသော။ ဝိပဿီ နာမ နာယကော=ဝိပဿီတွင်ခေါ်  
အစိန္တေယျော် မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ=ပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့ပါပြီ  
ဘုရား ...။

၁၇။ သေဋ္ဌိဓိတာ တဒါ ဟုတွာ၊  
ဗာရာဏသီပုရတ္ထမေ။  
နိမန္တောနု သမ္ပုဒ္ဓံ၊  
သသံဃံ လောကနာယကံ။ ။

၁၈။ မဟာဒါနံ ဒဒိတွာနု၊  
ဥပ္ပလေဟိ ဝိနာယကံ။  
ပူဇယိတွာ စေတဿဝ၊  
ဝဏ္ဏ သောဘံ အပတ္တယိ။ ။

၁၇။ တဒါ=ထိုသို့ ဝိပဿီမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းသောအခါ၌။ အဟံ  
=ယခုဘဝ ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ ဗာရာဏသီ  
ပုရတ္ထမေ=ဗာရာဏသီ မင်းနေပြည်မြတ်၌။ သေဋ္ဌိဓိတာ=သေဋ္ဌေး  
သမီးသည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်၍။ သသံဃံ=အရိယာရှစ်ဖော် သံဃာ

တော်နှင့် တကွသော။ လောကနာယကံ=လောကသုံးပါး၏ ရှေ့  
သွား ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူသော။ သမ္ပဒ္ဓံ=ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား  
ကို။ နိမန္တေတွာန-နိမန္တေသိ=ရီသေစွာ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

သေဋ္ဌေးသမိဘဝ ဆိုတော့ လှလှပပ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပူဇော်  
နိုင်လို့ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းပဲ လျှောက်ထားတယ်။ သံဃာတော်နှင့်  
တကွ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားကို တပည့်တော်မကို့ရဲ့ မိဖသေဋ္ဌေးအိမ်သို့  
ပင့်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

၁၈။ နိမန္တေတွာန=ရီသေစွာ ပင့်ဖိတ်ပြီးလျှင်။ မဟာဒါနံ=  
ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို။ ဒဒိတွာန-အဒဒိ=ပေးလှူခဲ့ပါပြီဘုရား။  
ဒဒိတွာန=ပေးလှူပြီးလတ်သော်။ ဝိနာယကံ=ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား  
ကို။ ဥပ္ပလေဟိ=ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ဖြင့်။ ပူဇယိတွာ=သဒ္ဓါကော်  
ရော် ပူဇော်၍။ ဧတသာဝ=စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ (ဝါ) စိတ်ထဲကသာ  
လျှင်။ ဝဏ္ဏသောဘံ=အဆင်းလှဖို့ရန်။ အပတ္တယံ=တောင့်တခဲ့ပါ  
သည် ဘုရား။

ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားကို တပည့်သံဃာတော်နှင့်တကွ မိဖသေဋ္ဌေး  
အိမ် ပင့်ပြီးတော့ အလှူကြီးလှူပြီးတဲ့နောက် ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားကို  
ပဒုမ္မာကြာပန်းများနဲ့ ပူဇော်ပြီး ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပဖို့ရန်  
နှုတ်မြွက်ပြီး ဆုမတောင်းသေးဘဲ စိတ်ထဲကသာ ဆုတောင်းခဲ့ပါတယ်  
ဘုရားလို့ လျှောက်ထားတယ် ...။

ကိကိမင်းကြီး၏ ဒုတိယသမီးတော်ဘဝ

ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် သေဋ္ဌေးသမီး ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်  
နတ်ပြည် လူ့ပြည် သုဂတိသံသရာ လည်ခဲ့ပြီး ဤ ဘဒ္ဒကမ္ဘာသို့  
ရောက်ခဲ့တယ် ...။

၁၃၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

၁၉။ ဣမမိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊  
ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။  
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊  
ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ဣမမိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ=ဘဒ္ဒကဟု ကပ္ပမည်သာ ဤကမ္ဘာ၌။ ဗြဟ္မဗန္ဓု=အနွယ်တော်အားဖြင့် ပုဏ္ဏားမျိုး ဖြစ်ပါသော။ မဟာယသော=များသောအခြံအရံ ရှိတော်မူသော။ (ရဟန္တာ နှစ်သောင်း အမြဲတမ်း ခြံရံလျက် ရှိတယ်။) ဂေါတ္တေန ... အနွယ်တော်အားဖြင့်။ ကဿပေါ နာမ=ကဿပ အမည်တော်ရှိသော။ ဝဒတံ-ဝဒန္တာနံ=တရားဟောကြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အနက်။ ဝရော=ချီးမွမ်းအပ်မြတ်တော်မူသော။ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ=ပွင့်ထွန်းတော်မူပါပြီဘုရား ...။

ဒီ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှာ သုံးဆူမြောက် ဗြဟ္မဏအမျိုးမှ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူတဲ့အခါ အဲဒီ ကဿပမြတ်စွာ သာသနာမှာ မိမိဘာဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ဆက်ပြီး လျှောက်ထားတယ် ...။

၂၀။ ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊  
တဒါ အာသိ နရိဿရော။  
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊  
ဗာရာဏသီပုရတ္တမေ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ တဒါ=ထို ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်တုန်းက။ မဟေသိဿ=သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သိက္ခာကျေးဇူး အထူးရှာမိုးတော်မူတတ်သော ကဿပမြတ်စွာ အစိန္တေယျာဇာ။ ဗာရာဏသီပုရတ္တမေ=ဗာရာဏသီ မင်းနေပြည်မြတ်၌။ ကိကီ နာမ=ကိကီ အမည်ရှိ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၃၉

သော။ နရိဿရော=လူတို့ကို အစိုးရသော။ ကာသိရာဇာ=ကာသိ  
တိုင်းရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်သည်။ ဥပဋ္ဌာကော=အလုပ်အကျွေး  
ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်ဝယ် ဗာရာဏသီပြည်ရှင် ကာသိ  
တိုင်းအလုံး ဘုန်းမီးတောက်ပ အစိုးရတဲ့ ကိကိမင်းကြီးဟာ ကဿပ  
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ပစ္စည်းလေးပါး ဒကာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား။ အဲဒီ  
ကိကိမင်းကြီးနဲ့ ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ ဘယ်လိုတော်စပ်တယ်ဆိုတာ  
ဆက်လျှောက်နေတယ် ...။

- ၂၁။ တဿာ+သိ ဒုတိယာ ဓိတာ၊
- သမဏဂုတ္တသဝုယာ။
- ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊
- ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။  
အဟံ=ယခုဘဝ ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်ခေါ် ဘုရားတပည့်တော်မသည်။  
တဒါ=ထို ကဿပမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတဲ့ အခါတုန်းက။ တဿ=  
ထို ဘုရားရဲ့ စတုပစ္စယဒါယကာ ကိကိမင်းတရားကြီး၏။  
ဒုတိယာ=နှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော။ သမဏဂုတ္တသဝုယာ=  
သမဏဂုတ္တာ အမည်ရှိသော။ ဓိတာ=သမီးတော်သည်။ အာသိ=  
ဖြစ်ခဲ့ပါပြီဘုရား ...။ ဇိနဂ္ဂဿ=ကဿပမြတ်စွာ အစိန္တေယျာ၏။  
ဓမ္မံ=မိန့်ဖော်ဟောကြား တရားစကားကို။ သုတွာ=ကြားနာရသော  
ကြောင့်။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ=သာသနာဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းပြုဖို့ရန်။ သမရော-  
စယိ=ခမည်းတော် ကိကိမင်းကြီးအား လျှောက်ထားခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

တရားနာရလို့ သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းမိန်းမကလေး ပြုလုပ်ဖို့ရန်  
ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ တောင်းပန်လျှောက်ထားခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

အခွင့်ရရဲ့လားလို့ ဆိုတော့ -

၂၂။ အနုဇာနီ န နော တာတော၊  
အဂါရေဝ တဒါ မယံ။  
ဝိသဝဿသဟဿာနိ၊  
ဝိစရိမှ အတန္တိတာ။ ။

နော=တပည့်တော်မတို့ ညီအစ်မ ခုနစ်ဖော် သမီးတော်များ  
အား။ တာတော=ခမည်းတော် ကိင်္ဂမင်းကြီးက။ န အနုဇာနီ=  
ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ရန် တစ်ယောက်ကိုမှ ခွင့်မပြုပါဘုရား ...။ တဒါ=  
ထိုအခါ၌။ မယံ=တပည့်တော်မတို့ ညီအစ်မ ခုနစ်ဖော် သမီးတော်  
များသည်။ အဂါရေဝ=သုခရိပ်ငြိမ် နန်းအိမ်၌ပင်လျှင်။ ဝိသဝဿ-  
သဟဿာနိ=လူတို့နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်းတို့ ကာလပတ်လုံး။  
အတန္တိတာ=မပျင်းမရိ လုံ့လရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝိစရိမှ= လှည့်  
လည်ကျက်စားခဲ့ကြပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။

ခမည်းတော် မင်းကြီးထံ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့ ဘိက္ခုနီမပြုရန်  
ခွင့်ပန်၍ မရကြတဲ့အတွက် နန်းအိမ်တော်မှာပင် နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်း  
ကြာ မပျင်းမရိ လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင်ခဲ့ကြပါတယ်  
ဘုရား ...။ တရားလက်လွတ်လား-လို့ ဆိုတော့ -

၂၃။ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ၊  
ရာဧကညာ သုခေဓိတာ။  
ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ၊  
မုဒိတာ သတ္တ ဓိတရော။ ။

သတ္တ ဓိတရော=ကိင်္ဂမင်းကြီးရဲ့ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်ဖြစ်ကြ  
ပါကုန်သော။ မယံ=တပည့်တော်မတို့သည်။ မုဒိတာ=နှစ်လို  
အားရမ်း ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုခေဓိတာ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၄၁

=မပင်မပန်း ချမ်းသာစွာ ကြီးပွားကြကုန်လျက်။ ရာဇကညာ=မင်း သမီးစင် ဖြစ်ကြကုန်လျက်။ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ = “ကောမာရိ ဗြဟ္မစရိယ” အမည်ရတဲ့ အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်ကို။ (ဝိသဝဿသဟဿာနိ= လူတို့ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းတို့ ကာလပတ်လုံး။ စရိတွာ=ကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြကုန်၍။) ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရုတာ = မြတ်စွာ ဘုရားထံ ဆည်းကပ်ခြင်း၌ အမြဲမွေ့လျော် ပျော်ပိုက်ခဲ့ကြပါသည် ဘုရား ... ။

ဤ၌ သီလအကျင့်အမျိုးမျိုး အကြောင်းကို ရှေးခေမာထေရီ တရား ကျင့်သုံးခန်း၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီ။ ။ မင်းသမီး ခုနစ်ဦးတို့သည် ကောမာရိ ဗြဟ္မစရိယ အဋ္ဌင်္ဂသီလကို အမြဲစောင့်သုံးကြ၍ နေ့စဉ် နေ့စဉ် ကဿပ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတော်သို့ သွားကြပြီး အခြွေအရံများစွာတို့နှင့်တကွ သီလကျင့်သုံး တရားနာကြတယ်။ ထို သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့၏ အမည်ကို ဖော်ပြသော ဂါထာ၊ ထို သမီး တော်တို့၏ ယခု နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန္တာထေရီမများ ဖြစ်ကြသည့် အစဉ်အတိုင်းသော အမည်တို့ကို ဖော်ပြသော ဂါထာတို့ကို ခေမာထေရီ ကဲ့သို့ပင် ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီကလည်း လျှောက်ထားတယ် ...။

၂၄။ သမဏိ သမဏဂုတ္တာ စ၊  
ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။  
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊  
သတ္တမိ သံဃဒါယိကာ။ ။

၂၅။ အဟံ ခေမာ စ သပ္ပညာ၊  
ပဋ္ဌာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။  
ကိသာ ဂေါတမိ ဓမ္မဒိန္နာ၊  
ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမိ။ ။



၂၄။ သမဏီ = သမဏီမည်သော မင်းသမီး လည်းကောင်း။  
 သမဏဂုတ္တာ စ = သမဏဂုတ္တာ = မည်သော မင်းသမီး လည်း  
 ကောင်း။ ဘိက္ခုနီ = ဘိက္ခုနီမည်သော မင်းသမီး လည်းကောင်း။  
 ဘိက္ခုဒြါယိကာ = ဘိက္ခုဒြါယိကာမည်သော မင်းသမီး လည်း  
 ကောင်း။ ဓမ္မာ စေတ=ဓမ္မာမည်သော မင်းသမီး လည်းကောင်း။  
 သုဓမ္မာ စ=သုဓမ္မာမည်သော မင်းသမီး လည်းကောင်း။ သတ္တမိ=  
 ခုနစ်ယောက်မြောက် ဖြစ်သော။ သံဃဒါယိကာ=သံဃဒါယိကာ  
 မည်သော မင်းသမီး လည်းကောင်း။ ( ဣတိ = ဤသို့။ သတ္တ  
 ဝိတရော=သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့သည်။ ဟောန္တိ=ဖြစ်ပါကုန်သည်  
 ဘုရား ...။ (၂၃ ဂါထာမှ လိုက်ပေး။)

၂၅။ အဟံ စ=သမဏဂုတ္တာ ဒုတိယသမီးတော်ဘဝမှ ယခုဘဝ  
 တပည့်တော်မ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီသည်လည်းကောင်း။ သပ္ပညာ=  
 ပညာဇတဒဂ်ရ ဖြစ်သော။ ခေမာ စ=ထိုစဉ်က သမဏီအမည်ရတဲ့  
 ပထမ သမီးတော်ဘဝမှ ယခုဘဝမှာ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီသည်  
 လည်းကောင်း။ ပဋ္ဌာစာရာ စ=ထိုစဉ်အခါက ဘိက္ခုနီအမည်ရတဲ့  
 တတိယသမီးတော် ဘဝမှ ယခုအခါ ပဋ္ဌာစာရာထေရီ ဘိက္ခုနီ  
 သည် လည်းကောင်း။ ကုဏ္ဍလာ စ=ထိုစဉ်က ဘိက္ခုဒြါယိကာ  
 အမည်ရတဲ့ စတုတ္ထသမီးတော်ဘဝမှ ယခုအခါ ကုဏ္ဍလကေသီ  
 ထေရီမသည် လည်းကောင်း။ ကိသာ ဂေါတမိ=ထိုစဉ်အခါက  
 ဓမ္မာ အမည်ရခဲ့တဲ့ ပဉ္စမသမီးတော်ဘဝမှ ယခုအခါ ကိသာ  
 ဂေါတမိ ထေရီမသည် လည်းကောင်း။ ဓမ္မဒိန္နာ စ=ထိုစဉ်အခါက  
 သုဓမ္မာ အမည်ရခဲ့တဲ့ ဆဋ္ဌမသမီးတော်ဘဝမှ ယခုအခါ ဓမ္မဒိန္နာ  
 ထေရီမသည် လည်းကောင်း။ သတ္တမိ=ခုနစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်  
 သော။ ဝိသာခါ စ=ထိုစဉ်အခါက သံဃဒါယိကာ အမည်ရခဲ့တဲ့  
 သတ္တမသမီးတော်ဘဝမှ ယခုအခါ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမ ဝိသာခါ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၄၃

သည် လည်းကောင်း။ ဟောတိ=ကိုယ်စီကိုယ်င ဖြစ်ရပါ၏ ဘုရား။  
(ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ်။)

တာဝတိံသာ နတ်သမီးဘဝ

သူမတို့ရဲ့ အဲဒီမင်းသမီး ခုနစ်ဖော်ဘဝ ဓမ္မဂုဏ်တွေကို ဖော်ပြ  
လျှောက်ထားပြီးတဲ့နောက် အဲဒီဘဝက စုတေ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့  
ရောက်တဲ့အကြောင်း ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ ဆက်ပြီး လျှောက်ထားပြန်  
တယ် ... ။

၂၆။ တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊  
စေတနာပဏိဓိဟိ စ။  
ဇေဟိတွာ မာနသံ ဒေဟံ၊  
တာဝတိံသ+မဂစ္ဆ+ဟံ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်စွာ  
ဘုရား ...။ သုကတေဟိ=ရိုသေကျိုးနွံစွာ ပြုအပ်ကုန်သော။ တေဟိ  
ကမ္မေဟိ စ=ထိုကောင်းမှုကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် လည်းကောင်း။  
စေတနာ ပဏိဓိဟိ စ=စေ့ဆော်တောင့်တချက်တို့ကြောင့် လည်း  
ကောင်း။ မာနသံ ဒေဟံ=မင်းသမီးဆိုတဲ့ လူ့ဘဝခန္ဓာကိုယ်ကို။  
ဇေဟိတွာ=စွန့်ပယ်ခဲ့၍။ အဟံ=ယခုဘဝ ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်ခေါ်  
တပည့်တော်မသည်။ တာဝတိံသံ=တာဝတိံသာ နတ်ရွာသို့။ အဂစ္ဆိ  
=ဘဝပဋိသန္ဓေ လားရောက်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။

ကိကီမင်းကြီးရဲ့ သမီးတော်ဘဝ လူ့ပြည်က အသက်တမ်းအတိုင်း  
နေ၍ စုတေတဲ့အခါ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား  
(တဲ့)။

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ နတ်သမီးအဖြစ်နဲ့ နတ်သက်ပြည့်အောင်  
နေပုံမရဘူးနော်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ... တာဝတိံသာ နတ်သက်

ဟာ လူတို့ရဲ့ နှစ်အရေအတွက်နဲ့ဆိုယင် နှစ်ပေါင်း သုံးကုဋေ ခြောက်သန်း ကြာတယ်။ ယခု ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီရဲ့အလောင်း နတ်သမီးဟာ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ ကြာကြာနေပုံ မပေါ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ... သူမ နောက်တစ်ဖန် လူ့ပြည်သို့ ပြန်ဖြစ်လာတဲ့အခါကျ တော့ ကဿပမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်သာဝက ရဟန္တာတစ်ပါးအား သူမ ဝတ်ပန်းပုဆိုး လှူဒါန်းတဲ့ ဝတ္ထု ပေါ်လာတယ်။ ဒီတော့ စဉ်းစား ဖို့ပေါ့လေ။ အဋ္ဌကထာများကလည်း အကျယ်တဝင့် မဖွင့်ဘူး။ ဒါ လောက်ကိုသော်မှ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ လျှောက်တဲ့ အပဒါန်ကို ကြည့်ပြီး တော့ အကြောင်းဝတ္ထု တန်းမိအောင် ဒကာ+ဒကာမတို့အား အသိပေး ပြောဆိုနေရပါတယ်။

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ နတ်သက်ပြည့်အောင် နေပုံမရဘူးဆိုတဲ့ စကား ပြောရခြင်းအကြောင်း အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုတယ် ...။ မြတ်စွာ ဘုရားတို့သည် (၁) သက်တော်ရှည် မြတ်စွာဘုရား၊ (၂) သက်တော် တိုတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟူ၍ ၂ မျိုးရှိရာ သက်တော်ရှည် မြတ်စွာဘုရား တို့၏ တပည့်သာဝက အဆက်မှာ (က) မျက်မှောက်သာဝက တစ်ဆက်၊ (ခ) ထိုမျက်မှောက်သာဝကတို့ထံ ရဟန်းပြုကြသည့် ဒုတိယ သာဝက တစ်ဆက်၊ ဤ ၂ ဆက်ဆုံးလျှင် သာဝက အဆက် ပြတ်၍ သာသနာ ကုန်ဆုံးတော့သည်။ (အကျွန်ုပ်တို့၏ အစိန္တေယျ သုံး လောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားမှာ အနှစ်တစ်ရာတမ်း၌ ပွင့်သော ဘုရားဖြစ်၍ သက်တော်တိုတောင်းရကား သာဝက အဆက်ပေါင်း များခြင်း ဖြစ်သည်။)

ကဿပ မြတ်စွာဘုရားမှာ သက်တော်ရှည် ဘုရားဖြစ်၍ သာဝက အဆက် နှစ်ဆက်သာ ရှိနိုင်သည်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားမှာ နှစ်ပေါင်း ၂ သောင်းတမ်းမှာ ပွင့်သည်ဖြစ်၍ ထို ကဿပမြတ်စွာသာသနာသည် သာဝက ၂ ဆက် (နှစ်ပေါင်း ၄ သောင်း)သာ တည်ရှိနိုင်သည်။ ယခု

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ၏ အလောင်းဖြစ်သူ ကဿပမြတ်စွာ၏ စတုပစ္စယ ဒါယကာ ကိကိမင်းကြီး၏ ဒုတိယသမီးတော်ဖြစ်သော “သမဏဂုတ္တာ” မင်းသမီးသည် ထိုဘဝက စုတေ၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်သမီး ဖြစ်၍ ထိုဘဝမှ စုတေ၊ လူ့ပြည်၌ သဒ္ဓါတရား ကြီးမားသော အမျိုး၌ ဖြစ်ပြီး ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန္တာအား “ဝတ်ပန်းပုဆိုး”ကို သင်္ကန်းလျာအဖြစ် လှူဒါန်းကြောင်း “ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်” ၏ ရှေ့သွားဝတ္ထုအဖြစ် လာရှိသောကြောင့် ယခု ဖော်ပြနေဆဲ “တာဝတိံသာ နတ်သမီးဘဝ” ၌ နတ်သက်ပြည့်အောင် မနေခဲ့ကြောင်း အထူးသိမှတ်ရာ၏။

ကိုယ်ကျင့်မြတ်သော အမျိုးသမီးဘဝ

၂၇။ တတော စုတာ မနုဿေသု၊  
ဥပပန္နာ မဟာကုလေ။  
ပီတံ မဋ္ဌံ ဝရံ ဒုဿံ၊  
အံ အရဟတော အဟံ။ ။

မိမိတို့၏ ဉာဏ်ထဲမှာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားနေတဲ့ပုံ အာရုံ ယူထားကြပါ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်စွာ ဘုရား ...။ အဟံ=ယခုဘဝ ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်ခေါ် တပည့်တော်မ သည်။ တတော=ထို တာဝတိံသာ နတ်တို့ရွာမှ။ စုတာ=စုတိပြတ် ကြွေ သေလွန်ခဲ့သည်ရှိသော်။ မနုဿေသု=လူ့ပြည်လောကတို့၌။ မဟာကုလေ=ကိုယ်ကျင့် သီလ ကောင်းမြတ်သော အမျိုး၌။ ဥပပန္နာ=ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေခဲ့ရပါ၍။ အရဟတော= ကဿပမြတ်စွာ၏ တပည့်သာဝက ရဟန္တာမထေရ်အား။ ပီတံ= ဝါဝင်းထိန်ပြေ ရွှေသော အဆင်းရှိသော။ မဋ္ဌံ=ချောမွေ့နူးညံသော

ဝရံ=ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှစွာသော။ ဒုဿံ=သင်္ကန်းအလျာ ဝတ်ပန်းပုဆိုးကို။ အဒံ=သဒ္ဓါရေး ပေးလှူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ယခု ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ လျှောက်ထားတာကတော့ တစ်ဂါထာပဲ။ သို့သော် အဲဒီ ဂါထာရဲ့အရ အဲဒီဘဝ ဖြစ်ရပ်ကာ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ထဲမှာ မကျဉ်းမကျယ် ကြားညှပ်ပြီး ပါလာတယ်။ ကြည့်ညှိကြည့်ကြရအောင်။

တာဝတိံသာနတ်ပြည်က နတ်သက်ကြွေပြီး လူ့ပြည်ရောက်တော့ ဗာရာဏသီပြည်မှာ ကိုယ်ကျင့်သီလကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲသူ အမျိုးသမီးကလေးဖြစ်လာတယ်။ ဗာရာဏသီမင်းနေပြည်မှာဆိုတာ ပွဲလမ်းတွေက အလွန်များတယ်။ ပွဲလမ်းကျင်းပလျှင် အမျိုးသမီးများအဖို့ ဝတ်လို့ စားလို့ တလွှားလွှား ပျော်ပါးကြတယ်။

ဒီ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲသူမကလေးကလည်းပဲ အများနည်းတူ ဝတ်ချင် ပျော်ချင်တယ်။ သူတို့ခေတ်မှာ “ဝတ်ပန်းပုဆိုး” ဆိုတာ အမျိုးသမီးများအဖို့ အလွန်ခေတ်စားတဲ့ အဝတ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဝတ်ပန်းပုဆိုး ဆိုတာ အဝါရောင် ဆိုးထားတဲ့ ပိုးအဝတ်၊ မာလာကျိကျူ (ကုကုံမံ) ရောင် ခေါ်တယ်။

အဲဒီလို ဝတ်ပန်းပုဆိုး ဝတ်ပြီးတော့ အမျိုးသမီးအဖော်တွေ ပွဲလမ်းသဘင် ပျော်ရွှင်ကြတာကို မြင်တော့ ဆင်းရဲသူမကလေးက မိဖနစ်ပါးတို့အား ဝတ်ပန်းပုဆိုး ဝတ်ပြီး သူများနည်းတူ ပျော်ရွှင်လိုကြောင်း ပြောပြတဲ့အခါ မိဖတို့က -

အဗ္ဗ မယံ ဒလိဒ္ဓါ၊ ကုတော နော ဧဝဇ္ဇပံ ဝတံ။

ချစ်သမီး ...၊ ဒို့က သိပ်ဆင်းရဲတယ်၊ ဝတ်ပန်းဆိုးတဲ့ အဝတ်အမေတို့ အဖေတို့ အဖို့ရာ ဘယ်မှာ ရှိမည်လဲ၊ (မဝတ်ချင်ပါနဲ့ သမီးရယ်)လို့ မိဖက ပြောတဲ့အခါ သမီးကလေးက ဘယ်လို ပြန်ပြောသလဲ ဆိုတော့ -

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၄၇

တေန ဟိ မံ ဧကသ္မိံ အမု ကုလေ ဘတိံ ကာတံ အနုဇာနာထ။  
တေ မမ ဂုဏံ ဥတွာ ဒဿန္တိ။

မွေးမိသခင်+မွေးဖသခင် ကျေးဇူးရှင်တို့...၊ အမေတို့ အဖေတို့က မပေးနိုင်လျှင် သမီးကို ကြွယ်ဝချမ်းသာတဲ့ တစ်အိမ်အိမ်မှာ အခစားလေး လုပ်ခွင့်ပြုကြပါ။ သမီး လိမ်လိမ်မာမာ ကြိုးစားပြီး အလုပ်လုပ်ပါမယ်။ အဲဒီအခါ လိမ္မာတဲ့ ဂုဏ်ရည်၊ အလုပ်ကြိုးစားတဲ့ ဂုဏ်ရည်ကို သိပြီး အဲဒီအိမ်ရှင်တွေက ဝတ်ပန်းပုဆိုး ပေးကြပါလိမ့်မယ်လို့ ပူဆာတော့ မိဖနှစ်ပါးက ခွင့်ပြုလိုက်ကြရတယ်။

ထိုအခါ အမျိုးသမီးကလေး သူကြွယ်အိမ်တစ်အိမ်သို့ သွားပြီး-  
ကုသုမ္ဘရတ္တဝတ္ထေန ဘတိံ ကရောမိ။

ဦးကြီးတို့...၊ ကြီးကြီးတို့...၊ သမီး ဝတ်ပန်းဆိုးတဲ့ အဝတ် ရဖို့ နေ့ အခစား လုပ်ပါရစေလို့ ဆိုတော့ အိမ်ရှင်တို့က -

တိဏိံ သံဝစ္ဆရာနံ ကမ္မေ ကတေ တဂ ဂုဏံ ဥတွာ ဒဿာမ။

အမိ...၊ ဝတ်ပန်းပုဆိုးကို ဝတ်ချင် လိုချင်လျှင် ငါတို့အိမ်မှာ သုံးနှစ် အလုပ်လုပ်ရမယ်၊ သုံးနှစ် အလုပ်လုပ်ပြီးယင် အမိရဲ့ လုပ်ရည် ကိုင်ရည်ကို ကြည့်ပြီး သိပြီး ဝတ်ပန်းပုဆိုး အဝတ်ကို ပေးကြမယ် ဆိုတော့ အမျိုးသမီးကလေးက -

သာဓု=ကောင်းပါပြီဟု သဘောတူ ဝန်ခံပြီး အဲဒီအိမ်မှာ ခိုင်းသမျှ အလုပ်ကို ကျိုးကျိုးနွံနွံ လိမ်လိမ်မာမာ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းကောင်းနဲ့ အလုပ်လုပ်တယ်။

အဲဒီ အချိန်မှာ ကဿပမြတ်စွာ သာသနာ မကွယ်သေးဘူးနော်။ သရဏဂုံတည်၊ သီလရှိ၊ ကိုယ်ကျင့်ကောင်း၊ ဝတ္တရားသိတဲ့ အစေခံ မကလေး ဖြစ်တော့ စောစောတုန်းက အိမ်ရှင်များက သုံးနှစ်လို့ ပြောသော်လည်း သုံးနှစ် မခိုင်းရက်ဘူး၊ ကလေးမရဲ့ လိမ္မာတဲ့ ဂုဏ်ရည်၊

၁၄၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကိုယ်ကျင့်ကောင်းတဲ့ ဂုဏ်ရည်၊ အလုပ်ကို ရိုသေတဲ့ ဂုဏ်ရည်တွေကို ကြည့်ပြီး လေးငါးခြောက်လလောက် ခိုင်းလိုက်ရလျှင်ပင် အကျေနပ်ကြီး ကျေနပ်ကြပြီး အိမ်ရှင်များက ဝတ်ပန်းပုဆိုးတစ်ထည်=(ဝတ်ပန်းဆိုးတဲ့ ဆာဒီအဝတ်ကြီး ဝတ်လို့ရ ခြုံလို့ရတာက) တစ်ထည်နှင့် အခြား အဝတ်တစ်ထည်ကိုပါပေးပြီး -

တဝ သဟာယိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္ဓာ နုတွာ နိဝါသေဟိ။

အမိ ...၊ အမိရဲ့ သူငယ်ချင်းမတွေနဲ့ ဂင်္ဂါမြစ်သွား၊ ရေချိုးပြီး ဒီ ဝတ်ပန်းပုဆိုးကို အမိ ဝတ်လေ ဆိုပြီး လွှတ်လိုက်တယ်။ ထို အမျိုးသမီးကလေးသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အိမ်မှာ အလုပ်လုပ်ဖော် သူငယ်ချင်းမများနှင့် အတူတကွ ဂင်္ဂါမြစ်သို့ သွား၍ အဝတ်နှစ်ထည် တို့ကို မြစ်ကမ်းမှာထားပြီး ရေချိုးနေတယ်။

ကဿပဘုရား၏ သာဓက ရဟန္တာတစ်ပါး  
ကြွရောက်တော်မူလာခြင်း

ထိုအချိန်မှာ ကဿပမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်သာဝက ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တစ်ပါး ခရီးသွားရင်း သင်္ကန်းအားလုံး လူဆိုး သူဆိုးတို့၏ အလှယက်ခံရသဖြင့် သစ်ခက်ကလေးများနဲ့ အရှက်အကြောက် လုံရုံ ဖုံးလွှမ်းပြီး ကြွလာတယ်။ ထိုအခါ အမျိုးသမီး ကလေးက ရေချိုးရာက နေပြီး ထိုရဟန္တာမထေရ်ကို မြင်ရတော့ -

အယံ ဘဒန္တော အစ္ဆိန္ဒစိဝရော ဘဝိဿတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ အဒိန္န ဘာဝေန မေ နိဝါသနံ ဒုလ္လဘံ ဇာတံ၊ တံ ဝတ္ထံ ဒွိဓာ ဖာလေတွာ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ အယျဿ ဒဿာမိ။

ဟိုကလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သွားပုံ လှမ်းပုံ စက္ခုန္တေ မျက်လွှာချပုံကို ကြည့်ရခြင်းအားဖြင့် လူဝတ်ကြောင် ရိုးရိုး မဟုတ်ဘူး၊ ရဟန်းတော် တစ်ပါးပဲ၊ ခိုးသူများက သင်္ကန်းကို လှယက်လိုက်လို့ သစ်ခက်ငွေ့ကို

ဝတ်လာတာပဲ။

ငါ့အဖို့ရာ ရှေးဘဝက အလှူဒါန နည်းခဲ့လို့ ဝတ်ပန်းပုဆိုး ခါးဝတ် စရာ နည်းပါးရခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ငါ ယခုရလာတဲ့ ဝတ်ပန်းပုဆိုး (ဆာဒိခြံထည်ကြီး)ကို နှစ်ပိုင်းနှစ်ခြမ်း ဆုတ်ဖြဲပြီး တစ်ပိုင်းတစ်စကို အရှင်မြတ်အား ငါပေးလှူမယ်။ အဲဒီလို ရေချိုးရင်းက အကြံဖြစ်ပြီး လျင်မြန်စွာ ရေသနပ် အဝတ်ကလေးနဲ့ ရေချိုးပြီး ကမ်းပေါ်တက်လာပြီး ယခင်က ဖော်ပြခဲ့တဲ့ (ဝတ်ပန်းပုဆိုးနဲ့ တွဲဖက်ပါလာတဲ့) ထဘီကြမ်းကလေးကို လျင်မြန်စွာ ဝတ်ပြီး ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကို-

တိဋ္ဌထ ဘန္တေ=“ရပ်တော်မူပါဦး အရှင်ဘုရား ... ” လို့ လျှောက်ထားရှိခိုး၍ ဝတ်ပန်းပုဆိုး ခြံထည်ကြီးကို အလယ်ခေါင်က ဆုတ်ဖြဲ၍ တစ်ပိုင်းတစ်ခြမ်းကို ရဟန္တာအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းလိုက်တယ် ...။

ထို ရဟန္တာ အရှင်သူမြတ်လည်း လျှောက်ပတ်ရာ သစ်ပင်ချုံနွယ် ဖုံးကွယ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်တော်မူကာ ဖုံးအုပ်လာသော သစ်ကိုင်းများကို ဖယ်ရှားပြီး ထိုဝတ်ပန်းပုဆိုး ခြံထည်ပိုင်း၏ တစ်ခြမ်းကို တစ်စွန်းတစ်ဖက်ကို ခြံပြီး တောထဲမှ ထွက်လာတယ်။ ထိုအခါ ထိုရဟန္တာ အရှင်သူမြတ်၏ တစ်ကိုယ်လုံးသည် ဝတ်ပန်းခြံထည်၏ အရောင်ကြောင့် ထွက်သစ်စ နေလှလင်ကဲ့သို့ တပြောင်ပြောင် တဝင်းဝင်းလင်း၍ နေပါတယ်။

ထို အမျိုးသမီးသည် ထိုအခြင်းအရာကို မြင်လတ်၍ -

မယ့် အယျော ပဌမံ န သောဘတိ၊ ဣဒါနိ တရုဏသုရိယော  
ဝိယ ဝိရောစတိ၊ ဣဒမ္ပိ ဧတဿေဝ ဒဿာမိ။

ငါ၏ အရှင်သူမြတ် လက်ဦးအစတုန်းက သစ်ခတ်တွေ ဝတ်ထားလို့ ဤမျှလောက် မတင့်တယ်ဘူး၊ ယခုမှကား ထွက်သစ်စ နေလှလင်ကဲ့သို့ အလွန်လျှင် တင့်တယ်ပေ၏။ (ဤ ငါဝတ်ဖို့ရန် ချန်ထားသော)



၁၅၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဝတ်ပန်းပုဆိုး ခြုံထည်ပိုင်းကိုလည်း ထို အရှင်အားပင် ငါ လှူတော့မည် ...။ ဤကဲ့သို့ ကြံပြီး ချန်ထားသော ဝတ်ပန်းပုဆိုး ခြုံထည်ပိုင်းကိုလည်း ရဟန္တာအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးနောက် -

(၁) ဘန္တေ အဟံ ဘဝေ ဘဝေ ဝိစရန္တိ ဥတ္တမရူပဓရာဘဝေယျံ။

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား ...။ အဟံ=တပည့်တော်မသည်။ ဘဝေ ဘဝေ=သံသရာဒီလှိုင်း ဖြစ်ဖြစ်တိုင်းသော ဘဝ၌။ ဝိစရန္တိ=လှည့်လည်ကျက်စား ဘဝခရီး သွားရသည်ရှိသော်။ ဥတ္တမရူပဓရာ=မြတ်သော အဆင်းကို ဆောင်တဲ့ အမျိုးသမီးသည်။ ဘဝေယျံ=ဖြစ်ရပါလို့၏ ဘုရား ... (ဒါ ပထမ ဆုတောင်း။)

(၂) မံ ဒိသွာ ကောဓိ ပုရိသော သကဘာဝေန သဏ္ဍာတုံ မာ အသက္ခိ။

မံ=တပည့်တော်မကို။ ဒိသွာ=မြင်ရသည်ရှိသော်။ ကောစိ ပုရိသော=တစုံတယောက်သော ယောက်ျားသည်။ (ဝါ) ယောက်ျားတစ်ဦး တစ်ယောက်မျှ။ သကဘာဝေန=မိမိကိုယ် အဖြစ်ဖြင့်။ သဏ္ဍာတုံ=ရပ်တည်ခြင်းငှာ။ မာ အသက္ခိ=မစွမ်းနိုင်ပါစေသား။ (ဒါ ဒုတိယ ဆုတောင်း။ ဒီဆုတောင်းကြောင့် ဥမ္မာဒန္တိ ဘဝမှာ သိဝိမင်းကြီးနှင့် ပုဏ္ဏားတွေ ဣန္ဒြေပျက်ကြရတယ်။ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။)

(၃) မယာ အဘိရူပတရာ နာမ အညာ မာ ဟောတု။

မယာ=တပည့်တော်မထက်။ အဘိရူပတရာ=အထူးသဖြင့် ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပခြင်း ရှိသော။ အညာ နာမ=အခြားတစ်ပါးသော မိန်းမမည်သည်။ မာ ဟောတု=မဖြစ်မပေါ်ပါစေသား။ (ဒါ တတိယ ဆုတောင်း။)

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၅၁

ဤကဲ့သို့ ဆု ၃ မျိုးတောင်းတယ်။ အဲဒီလို ဆုတောင်းပြီးတော့ ရဟန္တာသခင် အရှင်သူမြတ်သည်လည်း အနမောဒနာတရား ဟောကြားပြီး မဲကြွတော်မူတယ်။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမကြီးက အဲဒီ အမျိုးသမီး ဘဝ မိမိ၏ ဝတ်ပန်းပုဆိုးခြုံထည် လှူခဲ့တဲ့ အကြောင်းကို ရှေးဖော်ပြပါ အတိုင်း တစ်ဂါထာတည်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားပါတယ်။ (ကိုယ်ကျင့်မြတ်သော အမျိုးသမီး ဘဝဇာတ်တရား ပြီးသွားပြီ။)

### ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်

ထိုအမျိုးသမီးဘဝက စုတေ၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်၍ နတ်ပြည်က စုတေပြီး ဥမ္မာဒန္တီ ဘဝမှာ လာဖြစ်တယ်။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးက မြတ်စွာဘုရားအား မိမိရဲ့ကျင့်စဉ်ကို ထေရီအပဒ် န်ကျတော့ ဥမ္မာဒန္တီဘဝကို -

၂၈။ တတော စုတာ+ရိဋ္ဌပုရေ၊  
ဇာတာ ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။  
ဓိတာ တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆဿ၊  
ဥမ္မာဒန္တီ မနောဟရာ။ ။

တစ်ဂါထာပဲ လျှောက်တယ်။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ=ယခုနောက်ဆုံးဘဝ ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ တတော=ထို ဝတ်ပန်းပုဆိုး အလှူဖျိုးခဲ့သည်ဘဝမှ။ စုတာ=စုတိပြတ်ကြော့ သေလွန်ခဲ့ပြီးသည်ရှိသော်။ (တာဝတိံသာ နတ်သမီး တစ်ဘဝခြားနောက်။) အရိဋ္ဌပုရေ=သိဝိတိုင်း အရိဋ္ဌပုရ မြို့၌။ ဝိပ္ပကုလေ=ပုဏ္ဏားသေဋ္ဌေးမျိုး၌။ တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆဿ=တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆ သေဋ္ဌေး၏။ ဓိတာ=သမီးဖြစ်သော။ မနောဟရာ=မြင်သူတိုင်း၏

၁၅၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

စိတ်နှလုံး ရွှင်ပြုံးမွေ့လျော်စေနိုင်သော။ ဥမ္မာဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တိ သေဋ္ဌေး သမိးသည်။ ဇာတာ=အထင်အရှား ဖြစ်ပွားခဲ့ရပါပြီဘုရား ...။

အဲဒီ ဥမ္မာဒန္တိဘဝရဲ့ နောက် ပဒုမဒေဝီအလျာ အမျိုးသမီးဘဝ ကျတော့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကြီးက ဂါထာ တော်တော်များများပဲ လျှောက်ထားတယ်။ ဥမ္မာဒန္တိဘဝနဲ့ ပတ်သက်ယင် လူတွေ နားလည် တာက အားမနာတမ်း ပြောရယင် သိဝိမင်းကြီး ဆောက်တည်ရာမရ ဖြစ်ပုံလောက်ကိုသာ နားလည်တာ များကြတယ်။ ပြီးတော့ သတိပေး ချင်တာက ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်တရား နာကြားပြီးယင်တော့ ဟောဒီ မန္တလေး မြို့ အုပ်သင်းက ဘကြီးမိုးတို့ရဲ့ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ဆိုင်ရာ ဆင်ရုပ်ကြီးကို လည်း ဖျက်ပစ်ရမှာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တကယ့် ဥမ္မာဒန္တိဇာတ် ဖြစ်ရပ်မှာ ဆင်မပါဘူး။ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ဆိုယင် လူတွေက သိဝိမင်းကြီး နဲ့ ပုဏ္ဏားတော်များ နှလုံးစိတ်နောက် ကသိကအောက် ဖြစ်ကြရတာ လောက်သာ အသိများကြတယ်။ ဇာတ်တော်တွင်းမှာ ပါတဲ့ သိဝိ မင်းကြီးရဲ့ သဘောထား ကြီးမြတ်ပုံတွေကို ဘုန်းကြီးတို့အနေနဲ့ ဒကာ+ ဒကာမများအား အသိဉာဏ် ပေးရပါမယ် ...။

ဥမ္မဒန္တိဇာတ်ဆိုတာ ငါးရာငါးဆယ် အဝင်အပါ ဂါထာ ငါးဆယ်၊ ငါးဆယ်ကျော်ရှိတဲ့ ဇာတ်တွေကို စုပေါင်းထားတဲ့ “ပဏ္ဏာသနိပါတ်” မှာ လာရှိတယ်။ အဲဒီ ဂါထာ ငါးဆယ်ကျော်ကလည်း ကျက်ရ မှတ်ရ မလွယ်တဲ့ ဂါထာကြီးတွေပဲ များတယ်။ ဘာပဲပြောပြော ဘုန်းကြီး ကြီးစားပြီး အသိဉာဏ်ပေးပါမယ်။ မှာထားလိုကတော့ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ် လာ ဂါထာတို့ရဲ့ နိပါတ်အစဉ်ကို ဂါထာများရဲ့ နောက်ကပဲ ညွှန်ပြပါ မယ်။ တရားတပွဲတည်းနဲ့တော့ မြို့ပေါ်က တရားပွဲတွေမှာ ဒီ ဥမ္မာဒန္တိ ဇာတ်ကို ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဟောပါမယ်။ ထူးဆန်းတာက ဒီဇာတ်ကို ဟောဖို့ရန် မြောက်ကြယ်ခတ်ဝန်း တရားပွဲ ကျင်းပရမယ့်ရက်က မိုးရွာ လို့ တရား မဟောဖြစ်ဘူး။ တဖန် နေသူရိန် တရားပွဲကျယင် ဟောရ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၅၃

လိမ့်မယ် လို့ အောက်မေ့တယ်။ မိုးရွာလို့ပဲ တရား မဟောဖြစ်ဘူး။  
ဟင်-ရှင်ဥပဂုတ်ဝင်း တရားပွဲမှာများ ဟောရလိမ့်မည်လား အောက်မေ့  
တော့လည်း မိုးရွာလို့ တရားမဟောဖြစ်ဘူး။ ယခုတဖန် မြောက်ကြယ်  
ခတ်ဝန်း တရားပွဲ ကျတော့မှ မိုးလေဝသကင်းလို့ မူလရည်ရွယ်ရင်း  
အတိုင်း ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ကို စပြီး ဟောပါတော့မယ်။ ဒီဇာတ်ရဲ့ ပထမဆုံး  
ဂါထာက -

နိဝေသနံ ကဿ နုဒံ သုနန္တု၊  
ပါကာရေန ပဏ္ဍုမယေန ဂုတ္တံ။  
ကာ ဒိဿတိ အဂ္ဂိသိခါဝ ဒူရေ၊  
ဝေဟာယသံ ပဗ္ဗတဂ္ဂေဝ အစ္စိ။ ။

ဒီ ဂါထာက စတယ်။ ဒီ ဂါထာကစတဲ့ ဒီတရားကို အဋ္ဌကထာ  
ဆရာတော်ဘုရားက တရားနိဒါန်း ပျိုးပေးလိုက်ပုံက -

နိဝေသနံ ကဿ နုဒံ သုနန္တုတိ ဣဒံ သတ္တာ ဇေတဝနေ  
ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခု အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

သုတော်ကောင်းတို့ ...၊ နိဝေသနံ ကဿ နုဒံ သုနန္တု အစရှိတဲ့  
ဂါထာပုဒ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်တဲ့ ဤ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ် တရား  
ဒေသနာမြတ်ကို လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်  
ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူစဉ် သာသနာ  
တော်၌ မပျော်ပိုက်တဲ့ ဂုရုန်းတစ်ပါးကို အကြောင်းပြုပြီး ဟောပါတယ်။

အနည်းငယ် ချဲ့၍ ပြရလျှင် ထိုမပျော်ပိုက်တဲ့ ဂုရုန်း တစ်နေ့သ၌  
သာဝတ္ထိပြည်တွင်း ဆွမ်းခံကြွသည်တွင် တန်ဆာဆင်အပ်သည့် လှပ  
သော မိန်းမတစ်ယောက်ကို မြင်၍ တပ်မက်သောစိတ် ရှိရကား မိမိစိတ်  
ကို ထိုအာရုံမှ နစ်စေဖို့ရန် မတတ်နိုင်ဘဲ ကျောင်းသို့သာ ပြန်ခဲ့ပြီး  
ထိုအချိန်ကစ၍ မြားအပစ်ခံရသော သူကဲ့သို့ ရာဂဖြင့် နာကျင်လျက်

တလျှပ်လျှပ် လှုပ်သော သားကောင်နှင့် တူသည်ဖြစ်၍ အသားအရေ များ တစ်နေ့တခြား ကြိုလို၊ အကြောများ ပြိုင်းရရိုင်းထ၊ ဖျော့တော့သော အဆင်း ရှိသူဖြစ်ကာ မပျော်ပိုက်လွန်းအားကြီးရကား ဣရိယာပုထ် တစ်ခု၌မှ စိတ်သက်သာရန် မရရှိဘဲ အာစရိယဝတ် စသည်ကိုလည်း စွန့်ပယ်၊ ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့ကို သင်ကြားမှုကိုလည်း လျစ်လျူရှုကာ တတွေတွေ တိုင်ငိုင် ကြံ့မိုင်၍သာ နေလေသည်။

ထို ရဟန်းကို သီတင်းသုံးဖော် သူငယ်ချင်း ရဟန်းတော်တို့က-  
ပုဗ္ဗေ တွံ အာဝုသော သန္တိန္ဒြိယော ဝိပ္ပသန္နမုခဝဏ္ဏော၊ ဣဒါနိ နော တထာ၊ ကိံ န ခေါ ကာရဏံ။

အာဝုသော=ငါ့ရှင် ...။ တွံ=သင်သည်။ ပုဗ္ဗေ=ရှေးအခါက။ သန္တိန္ဒြိယော=ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေလည်း ရှိပေ၏။ ဝိပ္ပသန္နမုခဝဏ္ဏော=ကြည်လင်သော မျက်နှာအဆင်းလည်း ရှိပါပေ၏။ ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ နော တထာ=ထို ရှေးတုန်းကလို မဟုတ်တော့ဘူး။ ကိံ နခေါ ကာရဏံ=အကြောင်း ဘယ်လို ရှိသလဲ။

ငါ့ရှင် ...၊ ရှေးတုန်းကဆိုလျှင် ကိုယ်တော်ကို ကြည်ရတာ ဣန္ဒြေတွေ ငြိမ်သက်၊ မျက်နှာအဆင်း သန့်ရှင်းကြည်လင်ပါတိသနဲ့။ ယခုတော့ ရှေးတလို မဟုတ်ဘူး။ အကြောင်း ဘယ်လိုရှိသလဲ ကိုယ်တော်) လို့ သီးတင်းသုံးဖော် ရဟန်းတော်တို့က မေးတယ်။

ဒီတော့ ကိုယ်တော်ကလေးက ရိုးရိုးဖြောင့်ဖြောင့်ပဲ -

အာဝုသော အနဘိရတော+မိ။

အာဝုသော=ငါ့ရှင်တို့ ...။ အဟံ=ငါသည်။ အနဘိရတော=သာသနာတော်ဝယ် မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်သည်။ အမိ=ဖြစ်ပါ၏။ သာသနာတော်မှာ မပျော်တော့ဘူး ကိုယ်တော်တို့၊ ဒါကြောင့် တပည့်တော် ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် မျက်နှာပျက် ဖြစ်နေတယ်ဆိုတဲ့

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၅၅

အကြောင်း ပြောတဲ့အခါ အဖော်ရဟန်းတော်တို့က တော်တော် မြောက်  
မြောက်မြားမြား တရားချကြတယ်။ ။ တရားချကြပုံက-

အဘိရမ အာဂုသော သာသနေ။

အာဂုသော=ငါ့ရှင် ...။ သာသနေ=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။  
အဘိရမ=မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်ပါလော့။ ငါ့ရှင် ... သာသနာ  
တော်မှာ ပျော်စမ်းပါကွယ်။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ နာမ ဒုလ္လဘော၊ တထာ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ မနုဿ-  
ပဋိလာဘော စ၊ သော တံ မနုဿပဋိလာဘံ ပဋိလဘိတွာ ဒုက္ခဿ  
+န္တကိရိယံ ပတ္တယမာနော အဿုမုခံ ဉာတိဇနံ ပဟာယ သဒ္ဓါယ  
ပဗ္ဗဇိတွာ ကိ ကာရဏာ ကိလေသဝသံ ယာသိ။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ နာမ=ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းရာကာလမည်သည်  
ကို။ ဒုလ္လဘော=ရဲခဲလှ၏။ (ဘုရားပွင့်တဲ့အခါဆိုတာ အင်မတန်  
ရဲခဲပါတယ် ကိုယ်တော်။) သဒ္ဓမ္မဿဝနဉ္စ=သူတော်ကောင်းတရား  
နာကြားရခြင်းသည် လည်းကောင်း။ မနုဿပဋိလာဘော စ=  
လူ့အဖြစ်ကို ရခြင်းကို လည်းကောင်း။ တထာ=ထိုအတူ ရဲခဲလှ  
ပါ၏။

သူတော်ကောင်းတရား နာကြားရခြင်းနှင့် လူ့အဖြစ်ကို ရခြင်း  
ဆိုတဲ့ ဒီသဘာဝတွေလည်း အင်မတန် ရဲခဲပါတယ် ကိုယ်တော်။

သော တံ=ထို အရှင်ဘုရားသည်။ မနုဿပဋိလာဘံ=ရဲခဲလှတဲ့  
လူ့ဘဝကို။ ပဋိလဘိတွာ=ရရှိ၍။ ဒုက္ခဿ+န္တကိရိယံ ပတ္တယ-  
မာနော=သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏ အဆုံးကို ပြုဖို့ရန် ရည်သန် တောင့်တ  
လျက်။ အဿုမုခံ ဉာတိဇနံ ပဟာယ=မျက်ရည်စက်လက် ကျန်ရစ်  
တဲ့ ဆွေမျိုးအပေါင်းကို စွန့်ပယ်ပြီးတော့။ သဒ္ဓါယ=သဒ္ဓါတရား  
ဖြင့်။ ပဗ္ဗဇိတွာ=ရဟန်းပြုပြီးမှ။ ကိ ကာရဏာ=အဘယ်အကြောင်း

၁၅၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကြောင့်။ ကိလေသဝသံ=ကိလေသာ၏ အလိုအကြိုက်သို့။ ယာသိ  
=လိုက်ပါဘိသနည်း ...။

အရှင်ဘုရားသည် ရခဲလှတဲ့ လူ့ဘဝကို ရရှိပြီး ဒီဘဝမှာပဲ သံသရာ  
ဝဋ်ဒုက္ခ အဆုံးရောက်အောင် ငါ အားထုတ်မယ်၊ ဒီ ရည်သန်ချက်နဲ့  
မျက်ရည်စက်လက် ကျနေတဲ့ ဆွေတွေမျိုးတွေကို စွန့်ခဲ့ပြီး သာသနာ  
မှာ သဒ္ဓါသဖြင့် ရဟန်းပြုခဲ့တာ မဟုတ်လား ...။ အဲဒီလို သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ  
ရဟန်းပြုပြီးမှ ဘာကြောင့် ကိလေသာရဲ့ အလိုအကြိုက်ကို လိုက်ရတာ  
လဲ ကိုယ်တော် ...။

ကိလေသာ နာမေ+တေ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒကပါဏကံ ဥပါဒါယ  
သဗ္ဗဗလဇနသာဓာရဏာ။

ဧတေ ကိလေသာ နာမ=ဤ ကိလေသာတရားတို့မည်သည်။  
ဂဏ္ဍုပ္ပါဒကပါဏကံ=တီကောင်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါငယ်ကလေးကို။  
ဥပါဒါယ=အစပြု၍။ သဗ္ဗဗလဇနသာဓာရဏာ=ခပ်သိမ်းသော  
သူမိုက်တို့နှင့် ဆက်ဆံတဲ့ ကရားတွေပါ။

ကိလေသာဆိုတာ ကိုယ်တော် ...၊ အေး-အယုတ်သဖြင့် တီကောင်  
ကလေးက စပြီးတော့ အားလုံးသော မလိမ္မာတဲ့ သတ္တဝါတွေနဲ့ ဆက်ဆံ  
တဲ့ တရားတွေပါ ကိုယ်တော် ...။

ယေ တေသံ ဝတ္ထုဘူတာ၊ တေပိ အပ္ပဿာဒါ ကာမာ  
ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ၊ အာဒိနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော။

တေသံ=ထို ကိလေသာတို့၏။ ဝတ္ထုဘူတာ=အကြောင်းဝတ္ထု  
ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ယေ=အကြင် ကာမတရားတို့သည်။ သန္တိ=  
ရှိကုန်၏။ တေပိ ကာမာ=ထို ဝတ္ထုကာမ တို့လည်းပဲ။ အပ္ပဿာဒါ  
=သာယာရတာက အနည်းငယ်မျှတို့သာ။ ဗဟုဒုက္ခာ=ဆင်းရဲ  
ရခြင်းက များလှကုန်၏။ ဗဟုပါယာသာ=ပူပန်ရခြင်းက များလှ

ဥပုသဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၅၇

ကုန်၏။ ဧတ္ထ=ဤဝတ္ထုကာမတို့၌။ အာဒိနဝေါ=အပြစ် အာဒိ-  
နဝက။ ဘိယျော=ဆဆထမ်းပိုး တိုး၍တိုး၍သာ များလှပါ၏။  
ငါ့ရှင် ... ဝတ္ထုကာမတွေ ဆိုတာ သာယာရတာက နည်းနည်း  
ဆင်းရဲပူပန်ရတာက များလှပါတယ် ...။

အင်္ဂုကင်္ဂလူပမာ ကာမာ=ဝတ္ထုကာမတွေဆိုတာ အရိုးခြောက်  
အရိုးဆက်ကြီးတွေနဲ့ တူပါတယ်။ နေပူပူ မိုးရွာရွာ လွင်ပြင်မှာ  
ပစ်ထားတဲ့ အရိုးခြောက်ကြီးကို ခွေးငတ်ကြီးက ပါးစပ်နဲ့ တကြွပ်  
ကြွပ် ဝါးတဲ့အခါ မိမိရဲ့ သရေ (သွားရေ)က ထွက်လာတော့ အရိုး  
ခြောက်ကြီးက ညှိစို့စို့ အနံ့ကလေး ထွက်လာသည်ကို အကြောင်း  
ပြုပြီး ကိုယ့်သရေ (သွားရေ)ကို ကိုယ်သာယာရတာပါ။ ဝတ္ထုကာမ  
ဆိုတာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ကိုယ့်သရေ (သွားရေ)နဲ့ တူတဲ့ ကိုယ့်  
လောဘနဲ့ကိုယ် သာယာနေကြတာ။ ဝတ္ထုကာမဆိုတဲ့ အရာဝတ္ထု  
ကတော့ အရိုးခြောက်ကြီးလိုပါ ကိုယ်တော် ...။

မံသပေသုပမာ ကာမာ-တဲ့။ ဝတ္ထုကာမတွေဟာ သားတစ်နဲ့  
ဥပမာ တူတယ်။ သားတစ် တစ်ခုကို စွန့်တစ်ကောင်က ဈေးထဲမှ  
ချီလာယင် ဇာတ်တူဖြစ်တဲ့ အခြား စွန့်တွေဟာ ရန်သူသဖွယ်  
နောက်က လိုက်ပြီးတော့ အန္တရာယ် ပြုကြတယ်။ သားတစ်ကို  
မစွန့်သေးသမျှ ထို ချီသုတ်လာတဲ့ စွန့်မှာ အန္တရာယ်တွေ များ  
တယ်။ ဝတ္ထုကာမဆိုတာလည်း သားတစ်နဲ့ ဥပမာတူတယ်။ မစွန့်  
ပယ်သမျှ အန္တရာယ်တွေ အင်မတန် များတယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ပူပန်  
ရတာက များလှပါတယ် ကိုယ်တော် ...။

တိဏှုပမာ ကာမာ=ဝတ္ထု ကာမတွေ ဆိုတာ မြက်မီးရှူးနဲ့  
ဥပမာတူတယ်။ အင်မတန် ပူလောင်လွယ်တယ် ကိုယ်တော်...။  
အင်္ဂါရကာသုပမာ ကာမာ=ဝတ္ထုကာမတွေ ဆိုတာ မီးကျိုးခဲပုံကြီးနဲ့  
ဥပမာတူပါတယ်။ အင်မတန် ပူလောင်ပါတယ်ကိုယ်တော် ...။



၁၅၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

သုပိနကူပမာကာမာ = ဝတ္ထုကာမတွေဟာ အိပ်မက်နဲ့ အင်မတန် တူတယ် ကိုယ်တော်။ အိပ်မက်များဟာ မက်နေတုန်းတော့ အဟုတ်မှတ်ရတယ်။ အိပ်ပျော်က နိုးလို့ မျက်စိကိုလည်း ဖွင့်ကြည့်လိုက်ကရော၊ ဘာမှ ရှာမတွေ့သလိုဘဲ ဝတ္ထုကာမတွေကိုလည်း စဉ်းစားကြည့်လေ သာယာဖွယ် ဘာမှ မရှိလေဘဲ ကိုယ်တော် ...။

ယာစိတကူပမာကာမာ = ဝတ္ထုကာမတွေဟာ ခေတ္တခဏ ငှားရမ်းထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေနဲ့ တူပါတယ် ကိုယ်တော်။ အလှူအတန်း ရှိလို့ ဝတ်ဆင်ကြွားဝါရန် အဆင်တန်ဆာများ ငှားရမ်းတဲ့အခါ အလှူဝင်မှာ ဝတ်ဆင်ကြွားဝါလို့ သာယာရတာက အချိန်နည်းနည်းရယ်၊ စိုးရိမ်ပူပန်ရတာက အချိန်များသလို ကာမဝတ္ထုများလည်းပဲ သာယာရတဲ့ အချိန်က နည်းနည်းရယ်၊ ပူပန်ရတဲ့အချိန်က တစ်သက်လုံး ပူပန်ဆင်းရဲရတယ် ကိုယ်တော် ...။

ရက္ခဖလူပမာကာမာ = ဝတ္ထုကာမတွေဟာ အသီးသီးတဲ့ သစ်ပင်နဲ့ ဥပမာတူတယ်။ အသီးသီးတဲ့ သစ်ပင်ဆို သူက ပစ်၊ ငါက ပစ်နဲ့ မကြာခင် အကိုင်းအခက်တွေ ဖရိုဖရဲ ပျက်စီးသလို ဝတ္ထုကာမတွေကိုလည်း သူက ငါက လိုချင်ကြတော့ အန္တရာယ် ထူပြောလှပါတယ် ကိုယ်တော် ...။

အသိသုနူပမာ ကာမာ = ဝတ္ထုကာမတွေဟာ စဉ်းတီးတုံးနဲ့ ဥပမာတူတယ်။ သား ငါး မျိုးစုံကို စဉ်းတီးတုံးပေါ်မှာ စဉ်းကြ ခုတ်ကြသလို လောဘဖြစ်ယင်လည်း ဒီ ကာမဝတ္ထုပေါ်မှာပဲ တပ်မက်တယ်၊ ဒေါသဖြစ်ယင်လည်း ဒီ ကာမဝတ္ထုပေါ်မှာပဲ တပ်မက်တယ်၊ မောဟဖြစ်ယင်လည်း ဒီ ကာမဝတ္ထုပေါ်မှာပဲ တွေဝေမိုက်မဲတယ် ကိုယ်တော် ...။)

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၅၉

သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ = ဝတ္ထုကာမတွေဟာ လုံသွား + တံကျင်သွားအတူ သတ္တဝါတို့စိတ်မှာ စူးဝင်တတ်တယ် ကိုယ်တော် ...။

သပ္ပသိရူပမာ ကာမာ=မြွေ၏ ဦးခေါင်းသည် သတ္တဝါတို့အား ဒုက္ခပေးသလို ဝတ္ထုကာမတို့လည်းပဲ သတ္တဝါတို့အား ဒုက္ခအမျိုးမျိုး ပေးတတ်တယ် ကိုယ်တော် ...။

အဂ္ဂိက္ခန္ဓုပမာ ကာမာ=ဝတ္ထုကာမတွေဟာ မီးပုံကြီးလိုပဲ သတ္တဝါတို့အား ဆင်းရဲစေတတ်တယ် ကိုယ်တော် ...။

တွံ နာမ ဧဝရူပေ ဗုဒ္ဓသာသနော ပဗ္ဗဇိတွာ ဧဝံ အနတ္ထကာရကာနံ ကိလေသာနံ ဝသံ ဂတော+သိ။

တွံ=သင် ငါ့ရှင်သည်။ ဧဝရူပေ=ဤသို့ သဘောရှိသော။ ဗုဒ္ဓသာသနော=မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌။ ပဗ္ဗဇိတွာ=သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ရဟန်းပြုပြီးမှ။ ဧဝံ=ဤသို့။ အနတ္ထကာရကာနံ ကိလေသာနံ=အကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်သော ကိလေသာတို့၏။ ဝသံ=အလိုအကြိုက်သို့။ ဂတော=လိုက်ပါသူသည်။ အသိ နာမ=ဖြစ်တုံဘိ၏။

အကျိုးမဲ့ပြုတတ်တဲ့ ကိလေသာရဲ့ အလိုအကြိုက် ငါ့ရှင် မလိုက်ပါပါနဲ့လို့ ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရတဲ့အဆုံးမှာ ထိုရဟန်းကို မြတ်စွာဘုရား အထံတော် ဓမ္မသဘာ ညီမှုရာ ခန်းမသို့ ခေါ်ဆောင် သွားကြလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားက -

ကိံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စမာနကံ ဘိက္ခု အာနယိတ္ထ=ချစ်သားတို့ ... အဘယ့်ကြောင့် မလိုက်ပါလိုတဲ့ ရဟန်းကို ငါဘုရားထံ ခေါ်ဆောင်လာကြတာလဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူတဲ့အခါ ရဟန်းတော်များက -

ဘန္တေ အယံ ကိရ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဍိတော။

၁၆၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘန္တေ = ရှင်ပင်ဘုရား ...။ အယံဘိက္ခု = ဤရဟန်းသည်။ ဥက္ကဏ္ဍိတော ကိရ=သာသနာမှာ မပျော်ပိုက်လို့ ဆရာ+ဥပဇ္ဈာယ်တို့ အလစ်မှာ ဘယ်လမ်းကများ ထွက်ပြေးပါမည်လဲလို့ လည်တမော့မော့ ဖြစ်ရှိ၍ နေသတဲ့ ဘုရား ...။

ဒါကြောင့် တပည့်တော်တို့ သူ့ကို ဘုရားထံမှောက် ခေါ်ဆောင်လာပါတယ် ဘုရားလို့ လျှောက်ထားကြတော့ -

မြတ်စွာဘုရားက -

သစ္စံ ကိရ။ ဘိက္ခု=ချစ်သား ...။ သစ္စံ ကိရ=မှန်သလား လို့ မေးတာ့ ရဟန်းငယ်ကလည်း -

သစ္စံ ဘန္တေ=မှန်ပါတယ် မြတ်စွာဘုရား ...လို့လျှောက်တယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက -

ဘိက္ခု ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တာပိ ကိလေသေ ဥပ္ပန္နေ တဿ ဝသံ အဂန္နာ စိတ္တံ နိဝါရေတွာ န အယုတ္တကံ ကရိသု။

ဘိက္ခု=ချစ်သား ရဟန်း ...။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ=ရှေးပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တာပိ=တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်ကြသည့် သက်ဦးဆံပိုင် ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်ကုန်လင့်ကစား။ ကိလေသေ ဥပ္ပန္နေ=မိမိ သန္တာန်ဝယ် ကိလေသာတရား ဖြစ်ပွားလာသည် ရှိသော်။ တဿ=ထိုကိလေသာ၏။ ဝသံ=အလိုအကြိုက်သို့။ အဂန္နာ=မလိုက်ပါကုန်မူ၍။ စိတ္တံ=မိမိစိတ်ကို။ နိဝါရေတွာ=ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် ဟန့်တားကြပြီးလျှင်။ အယုတ္တကံ=မသင့်လျော်တဲ့ အမှုကို။ န ကရိသု=မပြုကြကုန်ပြီ...။ အဲဒီလို အရိပ်အမြှက် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားလိုက်တယ် ဆိုယင်ပဲ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၆၁

ရဟန်းတော်များက “အတိတ်အကြောင်း ပြန်ပြောင်း မိန့်ဆိုတော်မူပါ ဘုရား” လို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ (မင်းဖက်ကကြည့်ယင်) သိဝိဇာတ်၊ (အမျိုးသမီးဖက်က ကြည့်ယင်) ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူသည်မှာ -

အတိတေ သိဝိရဋ္ဌေ အရိဋ္ဌပုရနဂရေ သိဝိနာမ ရာဇာ ရဇံ  
ကာရေသိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့။ အတိတေ= အတိတ်ဝေးစွာ ရှေးအခါ၌။ သိဝိရဋ္ဌေ=သိဝိတိုင်း၌။ အရိဋ္ဌပုရနဂရေ=အရိဋ္ဌပုရမြို့၌။ သိဝိ နာမ ရာဇာ=သိဝိမည်သော မင်းတရားသည်။ ရဇံ ကာရေသိ=တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်ခဲ့ပြီ ...။

ရဟန်းတို့ ... အတိတ်တစ်ချိန်တုန်းက သိဝိတိုင်း အရိဋ္ဌပုရမြို့မှာ သိဝိမင်းကြီး မင်းပြုတယ်။ အဲဒီ သိဝိမင်းကြီး၏ အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီးရဲ့ ကြာတိုက်ဝမ်းမှာ ဘုရားအလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေတည်လို့ ဖွားမြောက်လာတဲ့အခါ ခမည်းတော်+ဘိုးတော်တို့ရဲ့ အမည်အတိုင်း “သိဝိမင်းသား” လို့ အမည်မှည့်ကြတယ်။ အလောင်းတော် သိဝိမင်းသား ဖွားမြောက်တဲ့အချိန်မှာပဲ စစ်သေနာပတိ ကတော်ကလည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း သားတော်ဖွားမြင်လို့ “အဘိ-ပါရက” လို့ အမည် မှည့်ကြတယ်။ (အဘိပါဒက မဟုတ်၊ အဘိပါရက ဖြစ်တယ်။)

ဘုရားအလောင်း သိဝိမင်းသားနဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း စစ်သူကြီးသား အဘိပါရကတို့ အတူတကွ မြေမှုန့်ကစားဖက် သူငယ်ချင်းအနေနဲ့ ကြီးပြင်းကြပြီး အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ ၁၆ နှစ်သား အရွယ်မှာ တက္ကသိုလ်သို့ သွား၍ အတူတကွ ပညာသင်ကြားကြပြီး ပြန်လာကြတဲ့အခါ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့က အားရအင်ခြိုက်

ရှိကြပြီး အရိဋ္ဌပုရပြည် ထီးနန်းကို သားတော် သိဝိမင်းသားအား အပ်နှင်းကြတယ်။ သိဝိမင်းသား မင်းဖြစ်လာတဲ့အခါ သူငယ်ချင်း အဘိ-ပါရကလည်း စစ်သူကြီး သေနာပတိ ဖြစ်လာတယ်။

ထိုအချိန်မှာ အရိဋ္ဌပုရမြို့၌ “တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆ” ဆိုတဲ့ ကုဋေရှစ်ဆယ် ကြွယ်ဝတဲ့ သေဋ္ဌေးကြီးမှာ ရှေးဆုတောင်းပါတဲ့ (စောစောကပြောခဲ့တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရ်မရဲ့ အလောင်း) ဥပ္ပဒန္တိလို့ သမီးတစ်ယောက် ထွန်းပေါက်လာခဲ့တယ်။ သူမတူတန်အောင် လှ၊ လူမက-နတ်မမှီ သူ့ကို မြင်ရပြီဆိုယင် (ရှေးက သူမ ဆုတောင်းခဲ့တဲ့အတိုင်း) ယောက်ျားအားလုံးရဲ့ စိတ်တွေဟာ တိမ်းညွတ်ကြရတယ်။ မတိမ်းညွတ်သူရယ်လို့ မရှိဘူး။ ပုထုဇန်မှန်သမျှ သူမကို မြင်ယင် မိမိ၏ ကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် မတည်နိုင်ကြဘဲ သေရည်သေအရက် ယစ်မှူးသူတို့ကဲ့သို့ ကိလေသမာန် ယစ်မှူးကြပြီး သတိမထားနိုင်အောင် ရှိကြရတယ်။

ထိုအခါ သူမ၏ဖခင် တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆ သေဋ္ဌေးကြီးက သိဝိမင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ပြီး -

ဒေဝ မမ ဂေဟေ ဣတ္ထိရတနံ ဥပ္ပန္နံ၊ ရညောဝ အနုစ္စဝိကံ၊  
လက္ခဏပါဌကေ ဗြာဟ္မဏေ ပေသေတွာ တံ ဝိမံသာပေတွာ  
ယထာရုစိ ကရောဟိ။

ဒေဝ=အရှင်မင်းကြီး ...။ မမ ဂေဟေ=အကျွန်ုပ်၏အိမ်၌။  
ဣတ္ထိရတနံ=မိန်းမရတနာသည်။ ဥပ္ပန္နံ=ဖြစ်ထွန်းခဲ့ပါပြီ။ ရညောဝ  
=မင်းကြီးအားသာလျှင်။ အနုစ္စဝိကံ=သင့်လျောက်ပတ်ပါသည်  
ဘုရား ...။ လက္ခဏပါဌကေ ဗြာဟ္မဏေ=လက္ခဏာဖတ် အကျော်  
ပုဏ္ဏားတော်တို့ကို။ ပေသေတွာ=စေလွှတ်၍။ တံ=ထို အမျိုးသမီး  
ရတနာကို။ ဝိမံသာပေတွာ=တော်ကောက်ထိုက် မကောက်ထိုက်  
စုံစမ်းစေပြီး သကာလ။ ယထာရုစိ=အရှင်မင်းကြီးရဲ့ အလိုတော်

အတိုင်း။ ကရောဟိ=စိမ့်တော်မူစေချင်ပါသည် ဘုရား ...။

လို့ တိရိစ္ဆိဝစ္ဆ သေဋ္ဌေးကြီးက သိဝိမင်းကြီးအား လျှောက်ထားတဲ့အခါ သိဝိမင်းကြီးက -

သာဓု=ကောင်းပြီ သေဋ္ဌေး ... လို့ ပြောပြီး လက္ခဏာဖတ် ပုဏ္ဏားတော်များကို သေဋ္ဌေးအိမ်သို့ လွှတ်လိုက်တယ်။

ပုဏ္ဏားတော်များ သေဋ္ဌေးကြီးရဲ့ အိမ်သို့ ရောက်ကြတယ်ဆိုယင် ကောင်းမွန်သော အပူဇော်ခံပြီး ယနာနို့ထမင်း စားသုံးကြတယ်။ အဲဒီအခါ ဥမ္မာဒန္တိကလည်း မိမိဝတ္တရားအရ အလှပဆုံး တန်ဆာဆင်ပြီး ဧည့်ခံမည်လို့ ထွက်လာခဲ့တယ်ဆိုယင်ပဲ ပုဏ္ဏားများ ဥမ္မာဒန္တိကို မြင်ကြလျှင် သတိမထားနိုင်ကြဘဲ ကိလေသမာန်ယစ်ပြီး မိမိတို့ စားသုံးနေဆဲ ဖြစ်သည်ကို မေ့ပျောက်ကြပြီး အချို့ပုဏ္ဏားများက ယနာထမင်းလုတ်ကို ကိုင်ဆုပ်ပြီး စားမည်ဟဲ့လို့ ခံတွင်းထဲ မထည့်ဘဲ ဦးခေါင်းပေါ်မှာ တင်ထားကြသတဲ့။ တချို့ကတော့လည်း ထမင်းလုတ်ကို ခံတွင်းထဲ မထည့်မိဘဲ ချိုင်းကြားထဲ (လက်ကတီးကြားထဲ) ယောင်ယမ်း ထည့်ကုန်ကြတယ်။ တချို့ကတော့လည်း ဦးခေါင်းနဲ့ နံရံကို တိုက်ကုန်ကြတယ်။ စိတ်တွေ ကသိကအောက် ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

ဥမ္မာဒန္တိက ပုဏ္ဏားတွေရဲ့ ဒီအခြင်းအရာတွေကို မြင်ရတော့ -

ဣမေ ကိံ မမ လက္ခဏံ ဝိမံသိဿန္တိ၊ ဂိဝါယံ ပန ဂဟေတွာ နိဟရထ။

ဣမေ=ဤပုဏ္ဏားတို့သည်။ မမ=ငါ၏။ လက္ခဏံ=မိန်းမမြတ်တို့၏ လက္ခဏာကို။ ကိံ ဝိမံသိဿန္တိ=အဘယ်မှာစုံစမ်းနိုင်ကြလိမ့်မည်နည်း။ န ဝိမံသိဿန္တိ ဒေဝ=စုံစမ်းနိုင်ကြမည် မဟုတ်ဧကန်မှန်လှကုန်၏။ ပန=အထူးစကား ငါ ပြောကြားလိုသည်မှာ။ ဂိဝါယံ ဂဟေတွာ=လည်ပင်းကိုင်၍။ နိဟရထ=အိမ်ပြင်ဘက် ဆွဲထုတ်ကြလော့။

သူမက သေဋ္ဌေးသမီးဆိုတော့ သူ့အိမ်မှာ သူ့ အာဏာရှိတယ်၊ သေဋ္ဌေးရဲ့ ကျေးကျွန်တွေက ပုဏ္ဏားတွေကို လည်ကုပ်ကဆွဲပြီး အိမ်ပြင်ဘက် ထုတ်ပစ်ကြတယ်။

ပုဏ္ဏားတို့သည် အရှက်တကွ အကျိုးနည်းဖြစ်ကြ၍ ဥမ္မာဒန္တိ အပေါ်မှာ အမျက်ထွက်ကြပြီး နန်းတော်ရောက်တဲ့အခါ -

ဒေဝ သာ ဣတ္ထိ ကာဠကဏ္ဍိ၊ န တုမှာကံ အနုစ္ဆဝိကာ။

ဒေဝ=အရှင်မင်းကြီး ...။ သာ ဣတ္ထိ=တိရိစ္ဆာန် သေဋ္ဌေးရဲ့ သမီး မိန်းမရတနာဆိုတဲ့ ထိုမိန်းမသည်။ ကာဠကဏ္ဍိ=ကျက်သရေမဲ့တဲ့ ကာဠကဏ္ဍိမိန်းမယုတ်ပါဘုရား ...။ တုမှာကံ=အရှင်မင်းကြီးတို့အား။ န အနုစ္ဆဝိကာ=မလျောက်ပတ်ပါဘူး ဘုရား ... လို့

လျှောက်ထားကြတဲ့အတွက် သိဝိမင်းကြီးက ဥမ္မာဒန္တိကို မိဖုရားအဖြစ် မကောက်ယူခဲ့ဘူး။

ထိုအကြောင်း သတင်းစကား ကြားသိရလျှင် ဥမ္မာဒန္တိက-

အဟံ ကိရ ကာဠကဏ္ဍိတိ ရညာ န ဂဟိတာ၊ ကာဠကဏ္ဍိယော နာမ န ဧဝရူပါ ဟောန္တိ။

အေး ... ငါ့ကို ပြည်ရှင်မင်းကြီးက ကာဠကဏ္ဍိ=မိန်းမယုတ်ကယ်လို့ မိဖုရားအဖြစ် မကောက်ယူခဲ့ဘူးတဲ့။ ကာဠကဏ္ဍိ=မိန်းမယုတ်ဆိုတာ ယခု ငါ့ရဲ့ ဤရုပ်ရည်ရူပကာမျိုး မဟုတ်ကြပါဘူးလို့ ပြောပြီး-

ဟောတု သစေ ပန တံ ရာဇာ နံ ပဿိဿာမိ၊ ဇာနိဿာမိ။

ရှိပါစေ၊ မင်းကြီးကို တွေ့မြင်ရလျှင် သိစိမ့်မယ် ...။ ဤကဲ့သို့ မင်းကြီးအပေါ်၌ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခဲ့တယ်။ ထိုအခါ ဥမ္မာဒန္တိကို ဖခင် တိရိစ္ဆာန် သေဋ္ဌေးက အဘိပါရက စစ်သူကြီးအား ပေးစားထိမ်းမြားခဲ့လေသည်။ စစ်သူကြီးကတော် ဖြစ်သွားတယ်။ ဥမ္မာဒန္တိကို အဘိပါရက စစ်သူကြီး

ကလည်း အသက်တမျှ မြတ်နိုးယုယပါတယ်။

ကြတ္တိကာနက္ခတ်ပွဲသဘင်

ဤနည်းဖြင့်လာခဲ့ကြရာ တစ်နေ့တော့ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်= ကြတ္တိကာ နက္ခတ်ပွဲသဘင်နေ့ ကြိုကြိုက်လာပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာ အဲဒီ “တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်=ကြတ္တိကာ နက္ခတ်ပွဲသဘင်နေ့” ဆင်ယင် ကျင်းပတဲ့အခါ တစ်မြို့လုံး မီးတွေ ထိန်ထိန်ညှီးအောင် ထွန်းညှိထား တယ်။ တစ်မြို့လုံး ပွဲကျင်းပရတယ်။ အဲဒီလို နေပြည်တော်မှာ ပွဲရှိပြီ ဆိုလျှင် စစ်သေနာပတိမှာ အလုပ်တာဝန် အလွန်များပါတယ်။ ပွဲက လည်းပဲ ပြည်ရှင်မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ထွက်ကြည့်မယ့်ပွဲ ဆိုတော့ အဘိပါရက စစ်သေနာပတိက မြို့ကို သူထိန်းစောင့်ရမယ့် တာဝန် အချိန်ကျရောက်လာတော့ စစ်သူကြီးကတော် ဥမ္မာဒန္တီကို ခေါ်ပြီး -

ဘဒ္ဒေ ဥမ္မာဒန္တီ အဇ္ဇ ကတ္တိကရတ္တိဝါရော ဆဏော၊ ရာဇာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ပဌမံ ဣမံ ဂေဟဒ္ဓါရံ အာဂမိဿတိ၊ မာ ခေါ တဿ အတ္တာနံ ဒဿေသိ၊ သောပိ တံ ဒိသ္မာ သတိံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ န သက္ခိဿသိ။

ဘဒ္ဒေ ဥမ္မာဒန္တီ=အဘယ်ဥမ္မာဒန္တီ နှမတော် ...။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ ဆဏော=ပွဲသဘင်ကား။ ကတ္တိကရတ္တိဝါရော=တန်ဆောင်တိုင်ည အလှည့်ကျတဲ့ ကြတ္တိကာ နက္ခတ်ပွဲသဘင် ဖြစ်တယ်။ ရာဇာ= မင်းကြီးသည်။ နဂရံ=မြို့ကို။ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော=လက်ယာရစ် လှည့်လတ်သည်ရှိသော်။ ပဌမံ=ရှေးဦးစွာ။ ဣမံ ဂေဟဒ္ဓါရံ=ဤ ငါတို့ရဲ့ အိမ်တံခါးဝသို့။ အာဂမိဿတိ=ရောက်လာလိမ့်မယ်။ တွံ =သင်နှမသည်။ တဿ=ထို ပြည်ရှင်မင်းကြီးအား။ အတ္တာနံ=မိမိ ကိုယ်ကို။ မာခေါ ဒဿေသိ=မပြလိုက်ပါလင့်။ သောပိ=ထို ပြည် ရှင်မင်းကြီးသည်လည်း။ တံ ဒိသ္မာ=သင့်ကိုမြင်ရလျှင်။ သတိံ



၁၆၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဥပဋ္ဌာပေတုံ=သတိထားခြင်းငှာ။ န သက္ခိဿတိ=စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်။

နမတော် ဥမ္မဒန္တိ ...။ ယနေ့ကား ကြတ္တိကာ ပွဲသဘင်နေ့ ဖြစ်တယ်။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးကိုယ်တိုင် မြို့ကို လက်ယာရစ် လှည့်လည် ကြည့်ရှုတဲ့ အခါ ရှေးဦးစွာ ငါတို့ရဲ့ ဤအိမ်ကို ရောက်လာလိမ့်မယ်။ သင်နမတော်သည် မင်းကြီးအာ ကိုယ်ရိပ်ကိုယ်ရောင် ထွက်ပြီး မပြလိုက်ပါနှင့်။ မင်းကြီးသော်မှလည်း သင်ချစ်နမကို မြင်ရလျှင် သတိထားနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ဘူး။

ဤကဲ့သို့ စကား ၄ ပိုဒ် အဘိပါရက စစ်သူကြီးက မှာထားပြောဆိုတဲ့အခါ ဥမ္မဒန္တိက -

ဂစ္ဆ တံ သာမိံ = အဟံ ဇာနိဿာမိံ။

သာမိံ=အရှင်စစ်သူကြီး ...။ တံ=အရှင်စစ်သူကြီးသည်။ ဂစ္ဆ=စိတ်ချလက်ချသွားပါချေ။ အဟံ=ကျွန်တော်မသည်။ ဇာနိဿာမိံ=စဉ်းစဉ်းစာစား ပြုလုပ်ပါမည်။

ဤကဲ့သို့ ဝန်ခံပြီး စစ်သေနာပတိကြီး အိမ်မှ ထွက်သွားတဲ့အခါ ဥမ္မဒန္တိက အိမ်စေမကလေးတစ်ပောက်ကို ခေါ်ပြီး -

ရညော ဣမံ ဂေဟဒ္ဓါရံ အာဂတကာလေ မယံ အာရောစေယျာသိံ။

ရညော=ပြည့်ရှင်မင်းကြီး၏။ ဣမံ ဂေဟဒ္ဓါရံ=ဤအိမ်တံခါးဝသို့။ အာဂတကာလေ=ရောက်လာသောအခါ၌။ မယံ=ငါ့အား။ အာရောစေယျာသိံ=ပြောကြားလာရမယ်။

အဲဒီလိုပဲ အိမ်စေမကလေးကို အမိန့်ပေးထားတယ်။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ထွက်တော်မူလာပုံက - နေဝင်၍ လထွက်စအချိန် တစ်မြို့လုံး နတ်မြို့ နတ်နန်းကျအောင် အလှဆုံး တန်ဆာဆင်ပြီး တစ်မြို့လုံး မီး

တထိန်ထိန် လင်းနေစဉ် ပြည်ရှင်မင်းကြီးသည် တန်ဆာစုံလင် ဆင်  
ယင်လျက် အာဇာနည်မြင်းကသော ရထားကိုစီး၍ အမတ်အပေါင်း  
ခြံရံကာ စည်းစိမ်ကြီးစွာဖြင့် လက်ယာရစ်မြို့ကို လှည့်လတ်သော် ရှေး  
ဦးစွာပင် အဘိပါရက စစ်သေနာပတိ၏ အိမ်တံခါးသို့ ရောက်ရှိလာ  
လေသည်။ စစ်သေနာပတိ၏ အိမ်ကား မြင်းသီလာ အနီအဆင်းရှိသော  
အုတ်တံတိုင်း ကာရံလျက် လှပသော တံခါး၊ တံခါးမုခ်ရှိပြီး စိတ်နှလုံး  
ကြည်လင်ဖွယ် အလွန်တင့်တယ်လှပေသည်။

ထိုခဏမှာပင် အိမ်စေမကလေးက ဥမ္မာဒန္တိအား ပြောကြားရကား  
ဥမ္မာဒန္တိက ပန်းကလာပ်ကို အစေခံမကလေးအား ကိုင်စေပြီး ကိန္နရီမ၏  
တင့်တယ်ခြင်းမျိုးဖြင့် အိမ်အပေါ်ထပ် လေသာပြုတင်းပေါက်ကို မှီ  
မခိုတရုံ ရပ်တည်ပြီး သိဝိမင်းကြီးရဲ့ ရထားပေါ် ပန်းမိုးကြံချတဲ့အခါ  
ပန်းအကြံအပူဇော်ခံတဲ့ သိဝိမင်းက ပန်းကြံပူဇော်တဲ့ စစ်သေနာပတိ  
ကတော်ကို လှမ်းမျှော်မော်ကြည့်တဲ့အခါ ကိလေသာမာန်ယစ်ပြီး သတိ  
လစ်ပြီး စစ်သေနာပတိရဲ့ အိမ်ဟူ၍ပင် မမှတ်သားနိုင်ဘဲ သုနန္ဒာရထား  
ထိန်းကို မေးမြန်းလို၍ ဂါထာ ၂ ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုမေးမြန်းတယ်။

နိဝေသနံ ကဿ နု+ဒံ သုနန္ဒ၊  
ပါကာရေန ပဏ္ဏာမယေန ဂုတ္တံ။  
ကာ ဒိဿတိ အဂ္ဂိသိခါဝ ဒူရေ၊  
ဝေဟာယသံ ပဗ္ဗတဂ္ဂေဝ အစွံ။ ။ (၁)

သုနန္ဒ=အချင်းသုနန္ဒ ရထားထိန်း ...။ ပဏ္ဏာမယေန=နီမြန်း  
သော အုတ်ဖြင့်ပြီးသော။ ပါကာရေန=တံတိုင်းဖြင့်။ ဂုတ္တံ=လုံခြုံ  
လှစွာသော။ ဣဒံ နိဝေသနံ=ဤအိမ်သည်။ ကဿ=အဘယ်သူ  
၏။ နိဝေသနံ နု=အိမ်ပါလဲ။

သုနန္ဒ=အချင်း သုနန္ဒာရထားထိန်း ...။ ဒူရေ=ဝေးသောအရပ်  
၌။ အဂ္ဂိသိခါဝ=မီးညွှန်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ဝေဟာယသံ=

၁၆၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အဋ္ဌောပြင် မိုးကောင်းကင်ဖြစ်သော။ ပဗ္ဗတဂ္ဂေ=တောင်ထိပ်၌။  
အစို့ ဣဝ=မီးအလျှံကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ယာ=အကြင်သူမကို။  
ဒိဿတိ=မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ရ၏။ သာ=ထို မြင်ရတဲ့ သူမ  
သည်။ ကာ=အဘယ်သူမပါနည်း ...။

ကွယ် ... သုနန္ဒာ ရထားထိန်း-တဲ့၊ စစ်သေနာပတိအိမ်က တံတိုင်း  
မှာ သူရဲကောင်းအိမ် အထိမ်းအမှတ်နဲ့ အုတ်ချပ်တွေကို အနီရောင်  
ဆေးသုတ်ထားတယ်။ ဒါ့ကြောင့် နီမြန်းတဲ့ အုတ်တံတိုင်းကြီး သုံလုံ  
ခြုံခြုံ ခတ်ထားတဲ့ ဒီအိမ်ဟာ ဘယ်သူ့အိမ်လဲ။ (ဥမ္မာဒန္တီကို သူမြင်ရတာ  
ဟာ အနီဘက်ကိုပါတဲ့ ဖိတ်ဖိတ်တောက် အရောင်ရှိတဲ့ အဝတ်ကို  
ဝတ်ထားတော့) အဝေးကြီးက မီးညွန့်ကလေးလို၊ ကောင်းကင်တောင်  
ထိပ်က မီးအလျှံလို ကိုယ်ရောင်တဝင်းဝင်း လင်းနေတဲ့ ယခုပန်းကြဲတဲ့  
အမျိုးသမီးက ဘယ်သူလဲ ...။

ဓိတာ နွှ+ယံ ကဿ သုနန္ဒ ဟောတိ၊  
သုဏိသာ နွှ+ယံ ကဿ အထောပိ ဘရိယာ။  
အက္ခာဟိ မေ ခိပ္ပ+မိဝေဝ ပုဋ္ဌော၊  
အဝါဝဋ္ဌာ ယဒိ ဝါ အတ္တိ ဘတ္တာ။ ။(၂)

စာပေနယ်ပယ်က သံဃာတော်တွေ အနေနဲ့ကျတော့ ဒီဂါထာကြီး  
တွေဟာ ဘယ်လောက်ခက်ခဲ နက်နဲတယ်ဆိုတာ သိကြပါကယ်။

သုနန္ဒ=အချင်း သုနန္ဒာရထားထိန်း ...။ အယံ=ဤ မီးလျှံ  
အဆင်း ဝါဝင်းနေတဲ့ အမျိုးသမီးသည်။ ကဿ=အဘယ်သူ၏။  
ဓိတာ=သမီးသည်။ ဟောတိ န=ဖြစ်ပါသနည်း။ ကဿ=အဘယ်  
သူ၏။ သုဏိသာ=ချွေးမသည်။ ဟောတိ န=ဖြစ်ပါသနည်း။  
အထောပိ=ထို့ပြင်လည်း။ ကဿ=အဘယ်သူ၏။ ဘရိယာ=အိမ်  
ရှင်မသည်။ ဟောတိ န=ဖြစ်ပါသနည်း။ ဣဝေဝ=(အရပ်တံပါး

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၆၉

မသွားဘူး) ဤရထား၌ပင်။ ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့် ငါမေးအပ်သော သင်သည်။ ခိပ္ပံ=လျှင်စွာ။ အက္ခာဟိ=အဖြေစကား ပြောကြားပါ လော့ ...။ အဝါဝဋ္ဋာ ဝါ=သိမ်းပိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်=တားမြစ်သည့် ကာမ ပိုင်ရှင် အရှင်မရှိတဲ့ အမျိုးသမီးလေလော့ ...။ ယဒိ=သို့မဟုတ်။ အဿာ=လို အမျိုးသမီး၏။ ဘတ္တာ=အရှင်သခင် ကာမပိုင် လင် ယောကျ်ားသည်။ အတ္ထိဝါ=ရှိလေသလော့ ...။

ကွယ် ... သုနန္ဒာရထားထိန်း ...၊ မီးလျှံအဆင်း တဝင်းဝင်း တောက်ပနေတဲ့ ဒီအမျိုးသမီးဟာ ဘယ်သူ့သမီးလဲ၊ ဘယ်သူ့ချွေးမလဲ၊ ဘယ်သူ့ရဲ့ အိမ်ရှင်မလဲ၊ မြန်မြန်တင်လျှောက်စမ်းပါ။ သူဟာ လွတ် လွတ်လပ်လပ် ကာမပိုင်ရှင်မရှိတဲ့ အမျိုးသမီးလား၊ သို့မဟုတ် သူ့မှာ အရှင်သခင် ကာမပိုင် လင်ယောကျ်ား ရှိသလား-လို့ သိဝိမင်းကြီးက မေးတယ်။

ထိုသို့ မေးမြန်းတဲ့အခါ သုနန္ဒာရထားထိန်းက ဤ နှစ်ဂါထာ တို့ဖြင့် ပြန်လည်လျှောက်ထား ဖြေကြားတယ် ...။

အဟံ ဟိ ဇာနာမိ ဇနိန္ဒ ဧတံ၊  
မတျာ စ ပေတျာ စ အထောပိ အဿာ။  
တဝေဝ သော ပုရိသော ဘူမိပါလ၊  
ရတ္တိန္ဒိဝံ အပ္ပမတ္တော တဝ+ထေ။ ။ (၃)

ဇနိန္ဒ=လူတို့ကို အစိုးရတဲ့ အရှင်မင်းကြီးဘုရား ...။ ဟိ= စင်စင်ဧကန် အမှန်ပင်။ အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ ဧတံ=ဤ အမျိုး သမီးကို။ မတျာ စ=အမိဖက်မှ လည်းကောင်း။ ပေတျာ စ=အဖ ဖက်မှလည်းကောင်း။ ဇာနာမိ=ကောင်းစွာ သိပါ၏။ အထောပိ= ထို့ပြင်လည်း။ အဿာ=ထိုအမျိုးသမီး၏။ (သာမိကမ္မိ=အရှင် သခင် ကာမပိုင် လင်ယောကျ်ားကိုလည်းပဲ။) ဇာနာမိ=သိပါ၏

ဘုရား ...။ ဘူမိပါလ=ရေမြေသေဋ္ဌနှင့် အို အရှင်မင်း ...။ သော= ထိုအမျိုးသမီးရဲ့ အရှင်သခင် ကာမပိုင် လင်ယောက်ျားသည်။ တဝေဝ=အရှင်မင်းကြီး၏သာလျှင်။ ပုရိသော=အချင်းယောက်ျား ပါတည်း။ ရတ္တိန္ဒြိယံ=နေ့နေ့ညည။ တဝ အတ္ထေ=အရှင်မင်းကြီး၏ အကျိုး၌။ အပ္ပမတ္တာ=မမေ့မလျော့ ရွက်ဆောင်၍နေသော အချင်း ယောက်ျားပါဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ဤ အိမ်ရှင်မ အမျိုးသမီးကို ကျွန်တော်မျိုး သူ့အမေက ဘယ်သူ၊ သူ့အဖေက ဘယ်သူဆိုတာ ကွဲကွဲပြားပြား သိပါ တယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မဟုတ်ပါဘူး။ သူမဟာ အရှင်သခင် ကာမပိုင်လင် ရှိသူပါ။ သူမရဲ့ အရှင်သခင် ကာမပိုင်ကိုလည်း ကျွန်တော်မျိုး သိပါတယ်။ ဤအမျိုးသမီးရဲ့ ကာမပိုင် ယင်ယောက်ျား ဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နေ့နေ့ညည အရှင်မင်းကြီးရဲ့ အကျိုးအတွက် မမေ့ မလျော့ ထမ်းဆောင်နေတဲ့ အချင်းယောက်ျားတစ်ယောက်ပါ ...။

ဣဒ္ဓေါ စ ဖိတော စ သုဝမ္ပိတော စ၊  
အမစ္စော စ တေ အညတရော ဇနိန္ဒြိယံ။  
တဿေ+သာ ဘရိယာ+ဘိပါရကဿ၊  
ဥမ္မာဒန္တိ နာမဂေယျေန ရာဇေ။ ။ (၄)

ယော=ဤ အမျိုးသမီး၏ အရှင်သခင် အကြင်လင်ယောက်ျား သည်။ ဣဒ္ဓေါ စ=အရှင်မင်းကြီး ချီးမြှောက်ထား၍ ပြည့်စုံလည်း ပြည့်စုံလှပါ၏။ ဖိတော စ=ပွင့်လင်းလည်း ပွင့်လင်းလှပါ၏။ သုဝမ္ပိတော စ=ကောင်းစွာကြီးပြင်းလည်း ကြီးပြင်းရပါ၏။ တေ= အရှင်မင်းကြီး၏။ အညတရော အမစ္စော စ=တကွဖြစ်ဖော် ရဲမက် တော်တို့တွင် တစ်ယောက် အပါအဝင်လည်း ဖြစ်ပါ၏။ ဇနိန္ဒြိယံ= လူတို့ကို အစိုးရတော်မူသော။ ရာဇေ=သမ္မုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၇၁

ဘုရား ...။ ဒေသာ=ဤ ယခု အရှင်မင်းကြီး မေးတဲ့ အမျိုးသမီး သည်။ တဿ အဘိပါရကဿ=အရှင်မင်းကြီးရဲ့ ဖွားဖက်တော် ရဲမက်တော် စစ်သေနာပတိ ထို အဘိပါရက၏။ ဘရိယာ= အိမ်ရှင်မ ပါဘုရား ...။ နာမဓေယျန=အမည်အားဖြင့် ဥမ္မာဒန္တိ= ဥမ္မာဒန္တိ အမည်ရှိပါသည် ဘုရား ...။

ထိုအမျိုးသမီးဟာ အရှင်မင်းကြီးရဲ့ စစ်သေနာပတိ အဘိပါရကရဲ့ အိမ်ရှင်မ၊ အမည်က ဥမ္မာဒန္တိပါဘုရား လို့ ဆိုတော့ သိဝိမင်းကြီးက ဥမ္မာဒန္တိရဲ့အမည်ကိုပင် ချီးမွမ်းလို၍ ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေသည်။

အမ္ဘော အမ္ဘော နာမ+မိဒံ ဣမိဿာ၊  
မတျာ စ ပေတျာ စ ကတံ သုသာဓု။  
တဒါ ဟိ မယံ အဝလောကယန္တိ၊  
ဥမ္မတ္တကံ ဥမ္မဒန္တိ အကာသိ။ ။ (၅)

အမ္ဘော အမ္ဘော=အို လူအပေါင်းတို့ ...။ ဣမိဿာ=ဤအမျိုး သမီး၏။ ဣဒံ နာမံ=ဤ ဥမ္မာဒန္တိဆိုတဲ့ အမည်သည်။ (ဝါ) အမည် ကို။ မတျာ စ=သူ့မိခင်က လည်းကောင်း။ ပေတျာ စ=သူ့ဖခင်က လည်းကောင်း။ ကတံ=မှည့်ခေါ်အပ်သည်မှာ။ သုသာဓု=အလွန် အလွန် ကောင်းလှပါပေ၏။ တဒါ ဟိ-တဒါ ဧဝ=ထိုသို့ ငါရဲ့ ရထားပေါ်သို့ ပန်းကို ကြဲမြောက်သောအခါ၌ပင်။ မယံ=ငါ့အား။ အဝလောကယန္တိ=မခိုတရီ၊ တစောင်းငဲ့၍ ကြည့်လိုက်သော။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တိသည်။ မံ=ငါ့ကို။ ဥမ္မတ္တကံ=ရူးသွပ်အောင် အကာသိ=ပြုဘိ၏။

နာမည်ကလေးကိုက သူ့မိဖုန်စပါး မှည့်ထားလိုက်တာ ဥမ္မာဒန္တိတဲ့၊ သိပ်ကောင်းတဲ့ နာမည်ပဲ။ သူမနှင့် ငါ အကြည့်ဆုံမိလျှင်ပဲ သူမသည် ငါ့ကို ရူးသွပ်အောင် ပြုနိုင်ပါပေတယ်။

ဥမ္မာဒန္တိသည် ပြည်ရှင်မင်းကြီး စိတ်နှလုံး တုန်လှုပ်ချောက်ချား သွားသည်ကို သိလျှင်ပင် လေသာပြုတင်းပေါက်ကိုပိတ်၍ ကျက်သရေ တိုက်ခန်းသို့ ဝင်သွားတယ်။ သိဝိမင်းကြီး၏ အဖို့ရာမှာလည်း သူမကို မြင်ချိန်ကစ၍ မြို့ကို လှည့်လည်လိုစိတ် မရှိတော့ချေ။ မင်းကြီးသည် သုနန္ဒာ ရထားထိန်းကို -

သမ္မ သုနန္ဒ ရထံ နိဝတ္တေဟိ၊ အယံ ဆဏော အမှာကံ နာနုစ္ဆဝိကော၊ အဘိပါရကဿ သေနာပတိဿေ+ဝါ+နုစ္ဆဝိကော၊ ရဇ္ဇမ္ဗိ တဿေဝါ+နုစ္ဆဝိကံ။

သမ္မ သုနန္ဒ=အချင်း သုနန္ဒာ ရထားထိန်း ...။ ရထံ=ရထားကို။ နိဝတ္တေဟိ=ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်လှည့်လော့။ အယံ ဆဏော=ဤ ကြတ္တိကာပွဲသဘင်သည်။ အမှာကံ=ငါ့တို့အား။ နာနုစ္ဆဝိကော= မသင့်လျော်တော့ဘူး။ အဘိပါရကဿ သေနာပတိဿေဝ=ငါ၏ သူငယ်ချင်း အဘိပါရက စစ်သူကြီးအားသာလျှင်။ အနုစ္ဆဝိကော= သင့်လျော်လျောက်ပတ်တော့၏။ ရဇ္ဇမ္ဗိ=အရိဋ္ဌပုရမြို့ဝယ် မင်း၏ အဖြစ်လည်းပဲ။ တဿေဝ=ထို အဘိပါရက စစ်သူကြီးအား သာလျှင်။ အနုစ္ဆဝိကံ=သင့်လျော်လျောက်ပတ်ပေ၏ ...။

အချင်း သုနန္ဒာ ရထားထိန်း ...၊ ယခုပဲ ရထားကို ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်လှည့်တော့၊ ဒီပွဲဟာ ငါတို့နဲ့ မတော်တော့ဘူးကွာ၊ စစ်သူကြီး အဘိပါရကနဲ့သာ တော်တော့တယ်၊ အရိဋ္ဌပုရမြို့မှာ မင်းပြုလုပ်ဖို့လည်း ပဲ စစ်သူကြီး အဘိပါရကနဲ့သာ တော်တော့တယ်။

အဲဒီလို သိဝိမင်းကြီး အမိန့်ပေးပြီး ရထားကို နန်းတော်သို့ ပြန် အလှည့်ခိုင်းတော့ နောက်ပါ မှူးမတ်တွေရော နန်းတော်ပြန်ရောက်တော့ သိဝိမင်းကြီး ရွှေနန်းပေါ်တက်၍ သူ့ရဲ့အိပ်ဆောင်ထဲမှာ လျောင်းစက် ပြီး သူတစ်ဦးတည်း တိမ်းညွတ်တဲ့ “တမ်းချင်း ၉ ဂါထာ”တို့ကို ရွတ်ဆိုနေတယ် ...။ အဲဒီ “တမ်းချင်း ၉ ဂါထာ”တို့ကို ယခု နားထောင်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၇၃

မည်သူ (စစ်သေနာပတိကြီး) မရောက်လာသေးဘူး၊ သူရောက်လာ  
တော့မှ ဒီဂါထာတွေကို ရွတ်ကြရအောင် ...။

သီဝိမင်းကြီး တမ်းဈင်းဂါထာများ ရွတ်ဆိုခြင်း

သီဝိမင်းကြီး နန်းတော်ပေါ် တက်သွားယင်ပဲ မူးမတ်တို့က မြို့တော်  
လှံခြံရေး ထိန်းအုပ်နေသော အဘိပါရက စစ်သူကြီးထံ သွားကြပြီး-

သာမိ ရာဇာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောဇ္ဇော တုမှာကံ ဃရဒ္ဓါရံ  
ပတွာ နိဝတ္တိတွာ ပါသာဒံ အဘိရဟံ။

သာမိ=အရှင် စစ်သေနာပတိကြီး ...။ ရာဇာ=ပြည့်ရှင်မင်းကြီး  
သည်။ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောဇ္ဇော=မြို့ကို လက်ယာရစ် လှည့်  
လတ်သော် (ဘာဖြစ်တယ်တော့ မသိဘူး) တုမှာကံ ဃရဒ္ဓါရံ ပတွာ  
=အရှင် စစ်သေနာပတိကြီးတို့ရဲ့ အိမ်ဝသို့ ရောက်လတ်သော်။  
နိဝတ္တိတွာ=ရှေ့သို့ဆက်၍ မသွားဘဲ ပြန်နစ်၍။ ပါသာဒံ=နန်း  
ပြာသာဒ်သို့။ အဘိရဟံ=တက်သွားပါသည် ဘုရား ...။

အဘိပါရက စစ်သေနာပတိကြီးအား မူးမတ်တို့က လျှောက်ထား  
ကြတယ်။ ထိုအချိန်မှာ ညဉ့် ၈ နာရီ၊ ၉ နာရီလောက် ရှိပြီဆိုပါစို့။

အဲဒီတော့ အဘိပါရက စစ်သူကြီးက ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ပွဲမကြည့်  
တော့ တစ်ခါတည်း စောင့်နေရာက အိမ်ကို ပြန်လာပြီး ဥမ္မာဒန္တီကို  
အနားခေါ်၍ -

ဘဒ္ဒေ ကစ္စိ ရညော အတ္တာနံ ဒဿေသိ။

ဘဒ္ဒေ=အဘယ်နှမ ဥမ္မာဒန္တီ ...။ ကစ္စိ=အသို့နည်း။ တံ=သင်  
သည်။ ရညော=မင်းကြီးအား။ အတ္တာနံ=မိမိကိုယ်ကို။ ဒဿေသိ=  
ပြလိုက်သလား ...။

ဥမ္မာဒန္တီ ...၊ ဘယ်နှယ်လဲ၊ သင်က သင်ရဲ့ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကို  
မင်းကြီးအား ပြလိုက်သလားလို့ တိုက်ရိုက်ပဲ မေးတယ်။



ထိုအခါ ဥမ္မာဒန္တိက မတင်မကျ -

သာမိ ဧကော မဟောဒရော မဟာဒါဌိကော ရထေ ဌတွာ အာဂတော ပုရိသော အတ္ထိ။

သာမိ=အရှင်စစ်သူကြီး ...။ ဧကော=တစ်ယောက်သော။ မဟောဒရော=ကြီးသောဝမ်းပျဉ်းရှိသော။ မဟာဒါဌိကော=များစွာ ထူပိန်းသည့် မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် နှုတ်ခမ်းမွှေးရှိသော (အရပ်ခေါ် မွတ်တားကြီးပေါ့။) ရထေ ဌတွာ=ရထား၌ ရပ်ပြီးတော့။ အာဂတော=ကျွန်မတို့ အိမ်ဝသို့ ရောက်လာသော။ ပုရိသော=ယောက်ျားတစ်ယောက်တော့။ အတ္ထိ=ရှိခဲ့ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလို မင်းကြီးလို့ မပြောဘဲ သူမတို့ရဲ့ ငြင်အတိုင်း မထိတထိ ပြောတယ်။ တဖန် ဆက်ပြီးတော့ -

အဟံ တံ ရာဇာ ဝါ အရာဇာ ဝါတိ န ဇာနာမိ။

အဟံ=ကျွန်တော်မသည်။ တံ=ထိုရထားပေါ်က ရပ်တည်နေတဲ့ ယောက်ျားကို။ ရာဇာ ဝါ=မင်းဟူ၍သော် လည်းကောင်း။ အရာဇာ ဝါတိ=မင်းမဟုတ်သူ ဟူ၍သော် လည်းကောင်း။ န ဇာနာမိ=မသိပါဘူး ...။

မသိဘဲနဲ့ ဘာလုပ်လိုက်သလဲဆိုတော့ -

ဧကော ဣဿရောတိ ပန ဝုတ္တေ ဝါတပါနေ ဌတွာ ပုပ္ဖါနိ ခိပိ၊ သော တာဝဒေဝ နိဝတ္တိတွာ ဂတော။

ပန=ကျွန်တော်မ သိတဲ့အကြောင်း၊ ပြုလုပ်တဲ့အကြောင်းကတော့။ ဧကော ဣဿရောတိ=အစိုးရတစ်ယောက်လို့။ ဝုတ္တေ=အိမ်နေ လူတို့က ပြေကြားအပ်သည်ရှိသော်။ (ကျွန်မ အောက်ကို တောင် မဆင်းပါဘူး) ဝါတပါနေ ဌတွာ=ပြုတင်းပေါက်က ရပ်ပြီး။ ပုပ္ဖါနိ ခိပိ=ပန်းများ ကြံချလိုက်ပါတယ်။ သော=ထို အစိုးရ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၇၅

ဆိုတဲ့ လူသည်။ တာဝဒေဝ နိဝတ္တိတွာ ဂတော=ထိုခဏမှာပင် ပြန်သွားတာပဲ ...။

အဘိပါရက စစ်သူကြီးက အကဲခတ်မိပြီ သိပြီ။ စကားတစ်ခွန်း တည်းပဲ ပြောတယ်။

နာသိတော+မိ တယာ။ တယာ=သင်သည် အဟံ=ငါ့ကို။ နာသိတော=အကြီးအကျယ် ဖျက်ဆီးအပ်သည်။ အမိ=ဖြစ်ပေ၏။

အေး ... ဥမ္မာဒန္တိ ...၊ မင်း ငါ့ကို အကြီးအကျယ် ပျက်စီးအောင်၊ ဒုက္ခရောက်အောင် ပြုလုပ်တာပဲဆိုပြီး နောက်တစ်နေ့နံနက် အရုဏ် မတက်မီ အစောကြီးကပင် ရွှေနန်းတော်သို့တက်ပြီး ပိတ်ထားသော ကျက်သရေတိုက်ခန်းတံခါးဝ၌ ရပ်မိလျှင်ပင် သိဝိမင်းကြီး တမ်းချင်း ဂါထာတွေ ရွတ်ဆိုနေသည်ကို ဤဆိုလတ္တံ့အတိုင်း ကြားရတယ် ...။

- (က) ယာ ပုဏ္ဏမာသေ မိဂမန္တလောစနာ၊
- ဥပါဝိသိ ပုဏ္ဏရိကတ္တစင်္ဂီ။
- ဒွေ ပုဏ္ဏမာယော တဒဟု အမည+ဟံ၊
- ဒိသွာန ပါရာဝတရတ္တဝါသိနိ။ ။ (၆)

အမွှော=အို အချင်းတို့ ...။ ယာ=အကြင် ဥမ္မာဒန္တိသည်။ ပုဏ္ဏမာသေ=လပြည့်နေ့၌ (တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့၌။) မိဂမန္တလောစနာ=မုဆိုးကို ကြောက်သဖြင့် တောထဲဝင်ရာမှ ကြောက်စိတ်ဖြင့် တဖန် ပြန်၍ကြည့်သော သားသမင်မနယ် ကြောက်လန့်တဲ့ အမူအရာမျက်လုံးဖြင့် ကြည့်ရှုသည်ဖြစ်၍။ ပုဏ္ဏရိကတ္တစင်္ဂီ=ကြာနိပန်းအသွေး နီတွေးသော ကိုယ်အင်္ဂါရှိလျက်။ ဥပါဝိသိ=လေသာနန်းမှ ပန်းကိုကြံချ ငါ့အား အရိအသေ ပြုခဲ့လေပြီ ...။ အဟံ=ငါသည်။ တဒဟု=ထိုနေ့၌။ ပါရာဝတရတ္တဝါသိနိ=ခိုခြေအသွေး နီတွေးတဲ့ အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ထားတဲ့ ဥမ္မာဒန္တိကို။ ဒိသွာန=

၁၇၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ရသောကြောင့်။ ဒွေ ပုဏ္ဏမာယော=အပြိုင် ပေါ်ထွန်း လပြည့်ဝန်းနှစ်ခုတို့ဟူ၍။ အမညိ=အောက်မေ့ မှတ်ထင် မိခဲ့လေပြီ ...။

လပြည့်နေ့ကြီးမှာ လေသာပြုတင်းက နေပြီး သူမရဲ့ အရည် အသွေးက ပဒုမ္မာကြာပန်းကလေးလို လှလိုက်ပါတီသနဲ့၊ ကြည့်ပုံက လည်း သမင်မကလေး မုဆိုးကို ကြောက်လို့ တောထဲ ဝင်ပြေးပြီး တစောင်းကလေး ပြန်ကြည့်သလို ကြည့်နေတယ်။ အဲဒီလို ကြည့်ပြီး တော့ ငါ့အပေါ်မှာ ပန်းတွေ ကြံချလိုက်တယ်။ ဥမ္မာဒန္တီကို ငါမြင်ရတဲ့ အခါ အရှေ့လောကဓာတ်က လပြည့်ဝန်းကြီးတစ်ခု၊ အဘိပါရက စစ်သူကြီးရဲ့ အိမ်ပေါ်က လပြည့်ဝန်းကြီးတစ်ခု=ဒိယနေ့ဟာဖြင့် လဝန်းကြီးနှစ်ခု ထွက်ပြုလာတဲ့ နေ့ပဲလို့ ငါ အောက်မေ့မိတယ် ...။

- (ခ) အဋ္ဌာရပမေဟိ သုဘေဟိ ဝဂ္ဂဘိ၊
- ပလောဘယန္တိ မံ ယဒါ ဥဒိက္ခတိ။
- ဝိဇ္ဇေမာနာ ဟရတေဝ မေ မနော၊
- ဇာတာ ဝနေ ကိမ္မရိသီဝ ပဗ္ဗတေ။ ။(၇)

အမ္ဘော=အို အချင်းတို့ ...။ ယဒါ=အကြင်အခါ၌။ သာ=ထို ဥမ္မာဒန္တီသည်။ မံ=ငါ့ကို။ ပလောဘယန္တိ=ဖြားယောင်းလိုသည်ဖြစ် ၍။ သုဘေဟိ=တင့်တယ်ကုန်သော။ ဝဂ္ဂဘိ=သာယာဖွယ်ရှိကုန် သော။ အဋ္ဌာရပမေဟိ=စုတ်နဲ့ မင်နဲ့ ရေးထားသလို ကွေးညွတ် ပြန့်ကျယ် တင့်တယ်သော မျက်ခုံးမွှေးတို့ဖြင့်။ မံ=ငါ့ကို။ ဥဒိက္ခတိ =တစောင်းကလေး မထိတထိ ကြည့်၍နေ၏။ (ပုံပန်းကို ဖော်ပြ သည်။) တဒါ=ထိုသို့ ဥမ္မာဒန္တီ တစောင်းငဲ့၍ ကြည့်ရှုသောအခါ ဝယ်။ ဝနေ=တော၌။ ဇာတာ=ပေါက်ဖွားသော။ ကိမ္မရိသီ=ကိန္နရီ မလေးသည်။ ပဗ္ဗတေ=တောင်ထိပ်၌။ ဝိဇ္ဇေမာနာ ဣဝ=တင့်တယ်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၇၇

သကဲ့သို့။ ဝိဇ္ဇမ္မာနာ=တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍။ မေ=ငါ၏။ မနော=စိတ်ကို။ ဟရတေ=ဆွဲဆောင်ပေစွ တကား ...။

ဟို ... အဲဒီလို တစောင်းကလေး ကြည့်နေတဲ့အခါ တောမှာ ပေါက်ဖွားတဲ့ ကိန္နရီမကလေး တောင်ထိပ်ကနေပြီး မြူးထူးစံပယ်သလို အင်မတန် တင့်တယ် စံပယ်ပြီး ငါ့စိတ်ကို ဆွဲဆောင်ပါပေတကား .. လို့ တမ်းချင်းဂါထာ ရွတ်ဆိုနေသည်ကို အဘိပါရကစစ်သူကြီး စူးစူးစိုက်စိုက် ကြားနေရတယ်။ စောစောကတော့ နားထောင်မည့် စစ်သူကြီး မရောက်သေး၍ ဘုန်းကြီး မရွတ်သေးတာ ဖြစ်တယ်။ ယခု ဆုံးအောင် နားထောင်၊ ရွတ်ဆိုကြစို့။

- (ဂ) တဒါ ဟိ ဗြဟတီ သာမာ၊
- အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ။
- ဧကစ္စဝသနာ နာရီ၊
- မိဂိ ဘန္တော+ဝု+ဒိက္ခတိ။    ။(ဂ)

ဟိ=မှန်၏။ တဒါ=ထိုသို့ သူတို့အိမ်ဝ ရောက်သောကာလ၌။ ဗြဟတီ=ပြန်ပြောသော။ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ=ပတ္တမြားနားတောင်း သွယ်ပျောင်းစုံလင် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ဧကစ္စဝသနာ =ဆာဒိခြုံလွှာ တစ်ထည်သာလျှင် ပတ်ဆင်၍ထားသော။ သာမာ=မမြင့် မတို မညို မဖြူ မဆူ မကြို အလယ်အလတ် မဇ္ဈိမ သာမာ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရသော။ နာရီ=ဥမ္မာဒန္တိ အမည်ရတဲ့ မိန်းမလှသည်။ မိဂိ=သမင်မငယ်သည်။ ဘန္တော=တုန်လှုပ်လျက်။ ဥဒိက္ခတိ ဣဝ=ကြည့်ရှုသကဲ့သို့။ (သမင်မကလေး မုဆိုးကြောက်လို့ တောထဲဝင်ပြေးပြီး တောက တဖန် ကြောက်တဲ့ မျက်စိကလေးနဲ့ မုဆိုးကို တဖန် ပြန်ကြည့်သလို) မဲ=ငါ့ကို။ ဥဒိက္ခတိ=မခိုတရီ ကြောက်တဲ့ မျက်စိနဲ့ ကြည့်ခဲ့လေပြီတကား ...။

(ဃ) ကဒါဿု မံ တမ္မနခါ သုလောမာ၊  
 ဗာဟာမုဒူ စန္ဒနသာရလိတ္တာ။  
 ဝဇ္ဇဂုံလီ သန္တတ ခီရ ကုတ္တိယာ၊  
 နာရီ ဥပညိဿတိ သီသတော သုဘာ။(၉)

ကဒါဿု=ဘယ်နံရောခါ ဘယ်ကာလမှာမှ။ မံ=သိဝိခေါ်လျှင်း  
 ငါသည်မင်းကို။ တမ္မနခါ=နိမြန်းသော လက်သည်း+ခြေသည်း  
 ရှိပေထသော။ သုလောမာ=တင့်တယ်သော ကိုယ်ရည်အသွေး  
 ကိုယ်မွှေး ရှိပေထသော။ ဗာဟာမုဒူ=နူးညံ့တဲ့ ဆင်နာမောင်းလို  
 သွယ်ပျောင်းတဲ့ လက်မောင်းအစုံ ရှိပေထသော။ စန္ဒနသာရလိတ္တာ  
 =ဂေါသီတစန္ဒကူးနှစ်ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်တဲ့ ကိုယ်ကာယ ရှိပေထ  
 သော။ ဝဇ္ဇဂုံလီ=အရင်းမှ အဖျားသို့ အစဉ်အတိုင်း သေးသွယ်  
 လုံးဝန်းသော လက်ချောင်းရှိပေထသော။ ဘုသာ=တင့်တယ်သော။  
 နာရီ=ဥမ္မာဒန္တိ အမည်ရတဲ့ မိန်းမလှသည်။ မံ=သိဝိခေါ်လျှင်း  
 ငါသည်မင်းကို။ (သီသတော ပဋ္ဌာယ=ဦးခေါင်းမှစ၍။) သန္တတ  
 ခီရကုတ္တိယာ=ကောင်းစွာစေ့စပ် လိမ္မာရေးခြားသော အပြုအစု အမှု  
 အယုဖြင့်။ ဥပညိဿတိ=နှစ်သိမ့်စေပါလိမ့်မည်နည်း ...။

သိဝိမင်းကြီး စဉ်းစားတမ်းတနေပုံက “ဥမ္မာဒန္တိဟာ ဘယ်တော့  
 များ ငါ့ကို သူ့ရဲ့ သေးသွယ် နွဲ့နောင်းတဲ့ လက်ချောင်းကလေးတွေနဲ့  
 ငါ့ဦးခေါင်းကစပြီး တဖြည်းဖြည်း မှုယုနှစ်သက်စေပါမည်လဲ” ဤသို့  
 တမ်းတခြင်းဖြစ်တယ်။

(င) ကဒါဿု မံ ကဇ္ဇနဇာလု+ရစ္ဆဒါ၊  
 ဓိတာ တိရိဋ္ဌိဿ ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈာ။  
 မုဒူဟိ ဗာဟာဟိ ပလိဿဇိဿတိ၊  
 ဗြဟာဝနေ ဇာတဒုမံဝ မာလုဝါ။ (၁၀)

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၇၉

ဗြဟ္မာဝနေ=တောကြီးထဲ၌။ ဇာတဒုမံ=ပေါက်ရောက်တဲ့ သစ်ပင်ကို။ မာလုဝါ=မာလောန္တယ်သည်။ ပလိဿဇိ ဣဝ=ရစ်ပတ်၍ ထားသကဲ့သို့။ ကဒါဿု=ဘယ်နံရောခါ ဘယ်ကာလမှာမှ။ မံ=သိဝိခေါ်လျှင် ငါသည်မင်းကို။ ကဉ္စန ဇာလု+ရစ္ဆဒါ=ရွှေဇာကွန်ရက်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ယှက်အပ်တဲ့ ရင်လွမ်းတန်ဆာ ရှိပေသော။ တိရိဋ္ဌိဿ=တိရိဋ္ဌိသေဋ္ဌေး၏။ ဓိတာ=သမီးရတနာဖြစ်ပေသော။ ဝိ ၁ဂ္ဂပဇ္ဈာ=ပါးလျှတင့်တယ် သွယ်သောခါး ရှိထသော။ ဥမ္မာဒန္တိ=အလှမျိုးစုံညီ ဥမ္မာဒန္တိသည်။ မုဒုဟိ=နူးညံ့ကုန်သော။ ဗာဟာဟိ=လက်တို့ဖြင့်။ ပလိဿဇိဿတိ=ပွေဖက်ပါလိမ့်မည်နည်း ...။

သူ့ကိုယ်ကြီးက သစ်ပင်ပေါ့။ ဥမ္မာဒန္တိရဲ့ နူးညံ့သော လက်ကလေးက မာလောန္တယ်ပေါ့။ တောထဲမှာ မာလောန္တယ်သည် သစ်ပင်ကို ရစ်ပတ်သလို ဘယ်တော့များ ဥမ္မာဒန္တိသည် အလွန်နူးညံ့တဲ့လက်တို့ဖြင့် သူ့ကို ပွေပိုက်ပါ့မည်လဲ-လို့ တမ်းချင်း ရွတ်အန်ပြတာ။

အထူးသတိပြုရန်က ဒါဟာ တစ်ယောက်တည်း ညည်းတွား ရွတ်ဆိုတာ၊ လူထုရဲ့ ရှေ့မှာ အရှက်မရှိ ရွတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ရွှေနန်းတော်မှာ တစ်ယောက်တည်း စိတ်ထဲ ရှိသမျှကို အန်ထုတ်ပစ်လိုက်တာ။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ပညာရှိတွေဟာ မိမိတို့မှာ ဖြစ်တဲ့စိတ်ကို ကာဖွဲ့ခြင်းဖြင့် တင်းတိမ်အားရ ကျေနပ်ကြတယ်။ ယခုလည်းပဲ သိဝိမင်းကြီးဟာ ပါဠိစာပေနယ်ပယ်က စာဆိုအင်မတန် ကောင်းတဲ့ ဧရာမ စာဆိုကဝိကြီးပါ။ ဒီတော့ မိမိစိတ်ထဲမှာ ရှိသမျှကို လူ ဆိတ်ကွယ်ရာမှာ အန်ထုတ်နေတယ်။

- (စ) ကဒါဿု လာခါရသရတ္တသုစ္ဆဝိ၊
- ဗိန္ဒုတ္တနိ ပုဏ္ဏရိကတ္တစဂီ။
- မုခံ မုခေန ဥပနာမယံဿတိ၊
- သောဇ္ဈောဝ သောဏ္ဏာဿ သုရာယ ထာလံ။ ။(၁၁)

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

သောဏ္ဍော=သူငယ်ချင်း သေသောက်ကြူးတစ်ယောက်သည်  
 သောဏ္ဍာဿ=သူငယ်ချင်း သေသောက်ကြူးတစ်ယောက်အား။  
 သုရာယ ထာလံ=သေရည်အရက်ဖြင့် ပြည့်တဲ့ သေခွက်=အရက်  
 ခွက်=အရက်ပုလင်းကို။ ဥပနာမယတိ ဣဝ=တစ်ယောက်တလှည့်  
 ပါးစပ်ချင်းအပ်ပြီး ကပ်၍ပေးသကဲ့သို့။ ကဒါဿ=ဘယ်နံ့ရောခေါ  
 ဘယ်ကာလ၌=လာခါရသရတ္တသုစ္ဆဝိ=ချိပ်ရည်အသွေး နီတွေး  
 သော ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သကဲ့သို့ ပြောင်ပြောင်လင်းလင်း အနီန  
 ကိုယ်ရည်အဆင်း ရှိပေထသော။ ဗိန္ဒုတ္ထနိ=ရေပွက်သဖွယ် တင့်  
 တယ်သော အသားမြတ်လည်း ရှိပေထသော။ ပုဏ္ဏရိကတ္တစဂီ=  
 ကြာနိပန်းအသွေး နီတွေးသော အရေအရောင် ရှိပေထသော။  
 ဥမ္မာဒန္တိ=အလှမျိုးစုံညီ ဥမ္မာဒန္တိသည်။ မုခေန မုခံ=မျက်နှာချင်း  
 ချင်း။ ဥပနာမယိဿတိ=ကပ်လာအပ်လာပါလိမ့်မည်နည်း ...။

(တမ်းချင်းဂါထာတွေ သိဝိမင်းကြီး ရွတ်တော့ အဘိပါရက စစ်သူ  
 ကြီးက အပြင်ကနေပြီး လုံးစေ့ပါဌ်စေ့ ကြားနေရတယ်။)

(ဆ) ယဒါ+ဒုသံ တံ တိဋ္ဌန္တိ၊  
 သဗ္ဗဘဒ္ဒံ မနောရမံ။  
 တတော သကဿ စိတ္တဿ၊  
 နာဝဗောဓာမိ ကဉ္စိနံ။ ။(၁၂)

အမ္ဘော=အို အချင်းတို့ ...။ ယဒါ=အကြင်အခါ၌။ သဗ္ဗဘဒ္ဒံ=  
 ခပ်သိမ်းသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော။  
 မနောရမံ=စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ဖြိုးမွေ့လျော်စေနိုင်သော။ တိဋ္ဌန္တိ=  
 လေသာပြတင်းဝယ် မနိုးတရို ရပ်တည်နေသော။ တံ=ထို အလှမျိုး  
 စုံညီ ဥမ္မာဒန္တိကို။ အဒုသံ=ငါမြင်ရလေပြီ။ တတော ထိုအချိန်မှစ၍။  
 သကဿ စိတ္တဿ=မိမိစိတ်၏ အဖို့ရာ၊ (ဝါ) မိမိစိတ်ဖြင့်။ ကဉ္စိနံ=

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၈၁

ရွှေနန်းတော်မှာ ကျန်ရစ်သူ တလူကိုမျှ။ နာဝဗောဓာမိ=မရသတိ မသိတော့ပါချေ။

ငါတဲ့၊ ဥမ္မာဒန္တီကို မြင်တဲ့အချိန်က စပြီး စိတ်ထဲမှာ ရွှေနန်းသူတွေ ကို တစ်ယောက်ကိုမျှ အမှတ်မရတော့ဘူးတဲ့။

(ဇ) ဥမ္မာဒန္တီ+မဟံ ဒဋ္ဌာ၊  
အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလံ။  
န သုပါမိ ဒိဝါရတ္တိ၊  
သဟသံဝ ပရာဇိတော။ ။(၁၃)

အမ္ဘော=အို အချင်းတို့ ...။ အဟံ=ငါသည်။ အာမုတ္တမဏိ- ကုဏ္ဍလံ=ပတ္တမြားနားတောင်း သွယ်ပျောင်းစုံလင် တန်ဆာဆင် အပ်သော။ ဥမ္မာဒန္တီ=အလှမျိုးစုံညီ ဥမ္မာဒန္တီကို။ ဒဋ္ဌာ=မျက်ဝါး ထင်ထင် တွေ့မြင်ရသောကြောင့်။ သဟသံ ပရာဇိတော ဣဝ= အသပြာတစ်ထောင် ရှုံးတဲ့ ကစားသမားကဲ့သို့။ ဒိဝါရတ္တိ=နေ့နေ့ ညည ဘယ်အခါမှာမှ။ န သုပါမိ=မအိပ်နိုင်တော့ပါချေ ...။

ကစားသမား ငွေတစ်ထောင်ရှုံးယင် အိပ်မပျော်သလို ငါလည်းပဲ ဥမ္မာဒန္တီကို မြင်ရ၍ နေ့နေ့ညည အိပ်လို့ကို မရတော့ပါဘူး။

(ဈ) သက္ကော စေ မေ ဝရံ ဒဇ္ဇာ၊  
သော စ လဗ္ဗေထ မေ ဝရော။  
ဧကရတ္တံ ဒိရတ္တံ ဝါ၊  
ဘဝေယျံ အဘိပါရကော။  
ဥမ္မာဒန္တာ ရမိတွာန၊  
သိဝိရာဇာ တတော သိယံ။ ။(၁၄)

ဒါ နောက်ဆုံး တမ်းချင်းဂါထာ။



အမ္ဘော=အို အချင်းတို့ ...။ သက္ကော = နတ်တို့သေဌ်နှင့် သိကြားမင်းသည်။ မေ=ငါ့အား။ ဝရံ=ဆုကို။ စေ အဒေါ=အကယ်၍ ပေးငြားအံ့။ ဧကရတ္တံ ဝါ=တစ်ညဉ့်လောက်ဖြစ်စေ။ ဒိရတ္တံ ဝါ=နှစ်ညဉ့်လောက်ဖြစ်စေ။ အဟံ=ငါသည်။ အဘိပါရကော=အဘိပါရက စစ်သူကြီးသည်။ ဘဝေယျံ=ဖြစ်ရပါလို၏။ ဥမ္မာဒန္တော =ဥမ္မာဒန္တီနှင့်။ ရမိတွာန=မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်ပြီး သကာလ။ တတော=ထို့နောင်မှ။ သိဝိရာဇာ=သိဝိပြည့်ရှင် မင်းတရားသည်။ သိယံ=ဖြစ်ရပါလို၏။ မေ=ငါသည်။ သော ဝရော=ထိုဆုကို။ လဗ္ဘေထ=ရအပ်လိုပါ၏ ....။

အို ... ခုနေများ သိကြားမင်းက ငါ့အား ဆုပေးလာယင် ဘယ်လို ဆုကို ယူမည်လဲဆိုတော့ “ငါသည် တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်လောက် အဘိပါရက စစ်သူကြီးဖြစ်ပြီး ဥမ္မာဒန္တီနဲ့ နှစ်ခြိုက်မွေ့လျော် နှစ်ညဉ့်၊ သုံးညဉ့် ပျော်ပိုက်ပြီးမှ သိဝိပြည့်ရှင် ဘုရင်မင်း တဖန် ပြန်ဖြစ်ရပါလို၏” အဲဒီဆုကို သူရလိုပါသတဲ့။

**စစ်သူကြီး၏ ကတညုတာ ဇေဏနာ**

အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း အဘိပါရက စစ်သူကြီးသည် ဇောစီးစွာ (အရုဏ်မတက်မီ ဆိုကြပါစို့။) မင်းနန်းတော်ပေါ် တက်၍ ကျက်သရေတိုက်ခန်း တံခါးပိတ် ရပ်ပြီး နားထောင်တဲ့အခါ သိဝိမင်းကြီး ဥမ္မာဒန္တီကို စွဲလမ်း၍ ရွတ်ဆိုတဲ့ တမ်းချင်းဂါထာ ၉ ဂါထာတို့ကို ကြားရလေသော် -

အယံ ဥမ္မာဒန္တိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဇာတော၊ တံ အလဘန္တော မရိဿတိ၊ ရညော စ မမ စ အဂုဏံ မောစေတွာ ဣမဿ မယာ ဇီဝိတံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၈၃

အယံ=ဤ ပြည် ရှင်မင်းကြီးသည်။ ဥမ္မာဒန္တိယာ=ဥမ္မာဒန္တိ အပေါ်၌။ ပဋိဗဒ္ဒစိတ္တော=တပ်မက်သောစိတ် ရှိနေသည်။ ဇာတော =ဖြစ်လတ်ပြီ။ တံ=ထို ဥမ္မာဒန္တိကို။ အလဘန္တော=မရသည်ရှိသော်။ မရိဿတိ=သေလတ္တံ့။ ရညော စ=မင်းကြီး၏ လည်းကောင်း။ မမ စ=ငါ၏လည်းကောင်း။ အဂုဏံ=ကျေးဇူးမဲ့ကို။ မောစေတွာ= လွတ်စေ၍။ ဣမဿ=ဤမင်းကြီး၏။ (ဝါ) ဤမင်းကြီးအား။ မယာ=ငါသည်။ ဇီဝိတံ=အသက်ကို။ ဒါတုံ ဝဇ္ဇတိ=ပေးခြင်းငှာ သင့်၏။

မင်းကြီးဟာ ဥမ္မာဒန္တိအပေါ် တိမ်းညွတ်တဲ့စိတ် အပြင်းအထန် ဖြစ်ရှိနေပြီ။ ဥမ္မာဒန္တိကို မရလျှင်ဖြင့် ဒီ မင်းကြီး သေတော့မှာပဲ။ ငါ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မဆို မင်းကြီးရဲ့ ဂုဏ်လည်း မပျက်အောင်၊ ငါရဲ့ ဂုဏ် လည်း မပျက်အောင် နည်းလမ်း ဥပါယ်တမည်ကို ကြံဆောင်ပြီး မင်းကြီးရဲ့အသက်ကို ငါ ကယ်ဆယ်မှ သင့်တော်တော့မည်။ ဤကဲ့သို့ တခါတည်း ရွှေနန်းတော်က အစောကြီး ပြန်လာတယ်။ အိမ်ပြန်ရောက် တော့ တပည့်လူယုံပော်တစ်ယောက်ကို သူ့အနားခေါ်တယ်။ (အားလုံး နားလည်အောင် လူယုံတော်ရဲ့ အမည်ကို မောင်ဖြူပဲ ဆိုကြပါစို့။) ခေါ်ပြီးတော့ --

တာတ အသုကဋ္ဌာနေ သုသိရစေတိယရက္ခော အတ္ထိ။ တံ ကဗ္ဗိ အဇာနာပေတွာ အတ္ထဂံတေ သူရိယေ ဟတ္ထ ဂန္ဓာ အန္တောရက္ခေ နိသိဒ္ဓ။

တာတ=မောင်ဖြူ ...။ အသုကဋ္ဌာနေ=ဤအမည်ရှိသော (မြို့ရဲ့ အရှေ့ဘက်) အရပ်၌။ သုသိရစေတိယရက္ခော=အခေါင်းရှိတဲ့ နတ် ရဲ့ သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်သည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ တံ=သင်သည်။ ကဗ္ဗိ= တစ်တယောက်သောသူ ကိုမျှ။ အဇာနာပေတွာ=မသိစေမူ၍။ အတ္ထဂံတေ သူရိယေ = နေဝင်သည်ရှိသော်။ တတ္ထ ဂန္ဓာ = ထို

သစ်ပင်သို့ သွား၍။ အန္တောရက္ခေ=သစ်ခေါင်းထဲ၌။ နိသီဒ=ဝင်ပြီး ထိုင်နေပါ။

မောင်ဖြူ ...၊ မြို့ရဲ့ အရှေ့ဘက်မှာ အခေါင်းရှိတဲ့ နတ်ရဲ့ သစ်ပင်ကြီး ရှိတယ်။ အမောင် ဘယ်သူ့အားမျှ အသိမပေးဘဲ နေဝင်ချိန်မှာ ထိုသစ်ပင်ကြီးသို့ သွားပြီး အခေါင်းထဲမှာ ဝင်ထိုင်နေပါ ...။

အဟံ တတ္ထ ဗလိကမ္မံ ကရောန္တော တံ ဌာနံ ပတွာ ဒေဝတာ နမဿန္တော “သာမိ ဒေဝရာဇ အမှာကံ ရာဇာ နဂရမိံ ဆဏေ ဝတ္တမာနေ အင်္ဂိဠိတွာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဝိပ္ပလပန္တောဝ နိပန္နော၊ မယံ တတ္ထ ကာရဏံ န ဇာနာမ။

အဟံ=ငါသည်။ တတ္ထ=ထိုနတ်ရဲ့ သစ်ပင်ရှိရာသို့။ ဗလိကမ္မံ ကရောန္တော=ဗလိနတ်စာ ပူဇော်မှုကို ပြုလိုသည်ဖြစ်၍။ တံ ဌာနံ=ထိုအရပ်သို့။ ပတွာ=ရောက်ရှိလာ၍။ ဒေဝတာ=နတ်တို့ကို။ နမဿန္တော=ရှိခိုးမှုပြုလျက်။ “သာမိ ဒေဝရာဇ=အရှင်ရုက္ခစိုး နတ်မင်း ...။ အမှာကံ ရာဇာ=အကျွန်ုပ်တို့၏ မင်းကြီးသည်။ နဂရမိံ=မြို့၌။ ဆဏေ ဝတ္တမာနေ=ကြတ္တိကာ နက္ခတ်ပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပနေသည် ဖြစ်ပါလျက်။ အင်္ဂိဠိတွာ=ပွဲသဘင် ပျော်ရွှင်မှု မပြုဘဲ။ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ=ကျက်သရေတိုက်ခန်း ဝင်၍။ ဝိပ္ပလပန္တောဝ=ကယောင်ကတမ်း မြည်တမ်းလျက်သာလျှင်။ နိပန္နော=လျောင်း၍ နေပါ၏။ မယံ=အကျွန်ုပ်တို့သည်။ တတ္ထ=ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌။ ကာရဏံ=အကြောင်းကို။ န ဇာနာမ=မသိကြပါ။

နက်ဖြန် မိုးသောက်ရောက်တဲ့အခါ ငါ ဗလိပူဇော်ပွဲ ကျင်းပမယ် ဆိုပြီး အဲဒီ နတ်ရဲ့ သစ်ပင်ကြီးအရောက် လာ၍ နတ်တို့ကို ရှိခိုးပြီး “အရှင်နတ်မင်း ...၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့ရဲ့ မင်းကြီးဟာ ရွှေမြို့တော်မှာ ကြတ္တိကာပွဲ ခြိမ်ခြိမ်သဲ ဆင်ယင်ကျင်းပနေပါလျက် ပွဲလမ်းသဘင်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၈၅

ပျော်ရွှင်မှု လုံးဝ မပြုဘဲ ရွှေနန်းပေါ်တက်ပြီး ကျက်သရေ တိုက်ခန်းမှာ ဝင်ပြီး ကယောင်ကတမ်း မြည်တမ်းလျက်သာ လျောင်း၍နေပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဟူ၍ ကျွန်တော်မျိုးတို့ မသိကြပါ ...။

ရာဇာ ဒေဝတာနံ ဗဟူပကာရော၊ အနုသံဝစ္ဆရံ သဟဿံ ဝိဿဇေတွာ ဗလိကမ္ပံ ကရောတိ၊ ဣဒံ နာမ နိဿာယ ရာဇာ ဝိပ္ပလပတိတိ အာစိက္ခယ။ ရညော နော ဇီဝိတဒါနံ ဒေထာတိ ယာစိဿာမိ။

ရာဇာ=ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည်။ ဒေဝတာနံ=အသင်နတ်မင်းတို့၏ အပေါ်မှာ။ ဗဟူပကာရော=ကျေးဇူးများလှပါ၏။ အနုသံဝစ္ဆရံ=နှစ်စဉ် နှစ်စဉ်။ သဟဿံ=ကျပ်တစ်ထောင် တစ်ထောင်။ ဝိဿဇေတွာ=စွန့်လွှတ်၍။ ဗလိကမ္ပံ=ဗလိနတ်စာ ပူဇော်မှုကို။ ကရောတိ=ပြု၏။ ရာဇာ=ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည်။ ဣဒံ နာမ နိဿာယ=ဤမည်သော အကြောင်းကိုစွဲ၍။ ဝိပ္ပလပတိတိ=ကယောင်ကတမ်း မြည်တမ်း၏ဟူ၍။ အာစိက္ခယ=ပြောကြားကြပါ။ နော=အကျွန်ုပ်တို့၏။ ရညော=မင်းကြီးအား။ ဇီဝိတဒါနံ=အသက်အလှူကို။ ဒေထာ=ပေးကြပါကုန်။ ဣတိ=ဤသို့။ ယာစိဿာမိ=ငါ တောင်းပန်မယ်။

အရှင်နတ်မင်း ...၊ အကျွန်ုပ်တို့ မင်းကြီးဟာ အသင်နတ်မင်းတို့ အပေါ်မှာ ကျေးဇူးများလှပါတယ်။ နှစ်စဉ်နှစ်စဉ် အသပြာတစ်ထောင် တစ်ထောင် စွန့်လှူပြီး ဗလိပူဇော်မှု ပြုခဲ့ပါတယ်။ ဤအကြောင်းကို အမှီပြု၍ မင်းကြီး ကယောင်ကတမ်း မြည်တမ်းတာဟူ၍ ပြောကြားကြပါ။ အကျွန်ုပ်တို့၏ မင်းကြီးအား ဇီဝိတဒါန ပေးလှူကြပါ”လို့ ငါက တောင်းပန်မယ်။

တွံ တသ္မိံ ခဏေ သဒ္ဓံ ပရိဝတ္တိတွာ “သေနာပတိ တုမှာကံ ရညော ဗျာဓိ နာမ နတ္ထိ၊ သော ပန တဝ ဘရိယာယ ဥမ္မာဒန္တိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော။ သစေ နံ လဘိဿတိ ဇီဝိဿတိ၊ နော စေ မရိဿတိ။ သစေ တဿ ဇီဝိတံ ဣစ္ဆသိ၊ ဥမ္မာဒန္တိ+မဿ ဒေဟိ” တိ “ဝဒေယျာသိ” တိ ဧဝံ တံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ဥယျောဇေသိ။

တွံ=သင်သည်။ တသ္မိံ ခဏေ=ထိုခဏ၌။ သဒ္ဓံ ပရိဝတ္တိတွာ=အသံကို ပြောင်းလွှဲပြီးတော့။ “သေနာပတိ=စစ်သေနာပတိကြီး ...။ တုမှာကံ ရညော=သင်တို့၏ မင်းကြီးအား။ ဗျာဓိ နာမ=အခြား ထွေရာလေးပါး အနာရောဂါ မည်သည်။ နတ္ထိ=မရှိပါ။ ပန=စင်စစ် သော်ကား။ သော=ထို သင်တို့မင်းကြီးသည်။ တဝ ဘရိယာယ=သင်ရဲ့ စစ်သူကြီးကတော်ဖြစ်သော။ ဥမ္မာဒန္တိယာ=ဥမ္မာဒန္တိရဲ့ အပေါ်၌။ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော=တပ်မက်သော စိတ်ရှိ၍ နေ၏။ သစေ နံ လဘိဿတိ၊ ဇီဝိဿတိ=အကယ်၍ ဥမ္မာဒန္တိကို ရလျှင် အသက် ရှင်လိမ့်မယ်။ နော စေ မရိဿတိ=မရလျှင်ဖြင့် ဧကန် သေမှာ အမှန်ပဲ။ သစေ တဿ ဇီဝိတံ ဣစ္ဆသိ=အသင် စစ်သူကြီး ပြည့် ရှင်မင်းကြီးရဲ့ အသက်ရှင်တာကို အလိုရှိသပဆိုယင်။ ဥမ္မာဒန္တိ= စစ်သူကြီးကတော် ဥမ္မာဒန္တိကို။ အဿ=ထိုမင်းကြီးအား။ ဒေဟိ= ပေးလိုက်လေ ...။ “ဣတိ=ဤသို့၊ ဝဒေယျာသိ=နတ်ဟောတဲ့ အနေ စကားပြောကြားပါလေ ...”။ ဣတိ ဧဝံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ဥယျောဇေသိ=အဲဒီလို သင်ပြီးတော့ လွှတ်လိုက်တယ် ...။

တပည့်ကျွန်ယုံ မောင်ဖြူကလည်း “ကောင်းပြီ၊ အရှင် စစ် သေနာပတိ ...” လို့ ပြောပြီး ညနေချမ်း နေလည်းဝင်ရော အဲဒီ မြို့ရှေ့က အခေါင်းရှိတဲ့ နတ်ရဲ့ သစ်ပင်ကြီးထဲ ညဦးကတည်းက သွားရောက် ဝင်အောင်းနေတယ်။ စစ်သေနာပတိက နံနက်ကျတော့ မူလအစီအစဉ်

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၈၇

အတိုင်း အမတ်တွေကို ခေါ်ပြီး ထိုအမတ်အပေါင်း ခြံရံလျက် နတ်ရဲ သစ်ပင်ကြီးသို့ သွား၍ ရှေးဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မေးမြန်းတဲ့အခါ ကျွန်ယုံ တော် မောင်ဖြူကလည်း သင်ကြားတဲ့အတိုင်း နတ်ဟောစကား ပြော ကြားတယ်။

စစ်သေနာပတိသည် ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံ၍ ရကွစိုးနတ်ကို ရှိခိုး ပြီး အမတ်တို့ကို သိစေပြီးနောက် မြို့တွင်းသို့ဝင်၊ နန်းတော်သို့ တက်ပြီး ကျက်သရေ တိုက်ခန်း တံခါးကို လက်ဖြင့် ခေါက်တဲ့အခါ သိဝိမင်းကြီး သတိရပြီး -

“ကော ဒေဝော=ယခု တံခါးခေါက်သူ ဘယ်သူလဲ”ဟု မေး၍ စစ်သူကြီးက “အဟံ ဒေဝ အဘိပါရကော=အကျွန်ုပ် အဘိပါရက ပါ အရှင်မင်းကြီး ...” လို့ လျှောက်ထားတယ်။

ထိုအခါ မင်းကြီး တံခါးဖွင့်ပေးသဖြင့် စစ်သေနာပတိသည် အခန်း တွင်း ဝင်ပြီး မင်းကို ရှိခိုး၍ ဤဂါထာကို လျှောက်ဆိုလေ၏။

ဘူတာနိ မေ ဘူတပတိ နမဿတော၊  
အာဂမ္မ ယက္ခော ဣဒ+မေတ+ဒဗြဝိ။  
ရညော မနော ဥမ္မဒန္တာ နိဝိဋ္ဌော၊  
ဒဒါမိ တေ တံ ပရိစာရယဿ။ ။ (၁၅)

ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ်ဘုရား ...။ ဘူတာနိ=နတ် တို့ကို။ နမဿတော=ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးခဲ့သော။ မေ=အကျွန်ုပ် အား။ ဘူတပတိ=နတ်တို့ရဲ့ အရှင်ဖြစ်သော။ ယက္ခော=သိကြား နတ်မင်းသည်။ အာဂမ္မ=လာလတ်၍။ ဣဒံ ဒေဝံ ဝစနံ=ဤ စကား ကို။ အဗြဝိ=ပြောဆိုဟောကြားခဲ့ပါပြီ ...။ ရညော=ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ၏။ မနော=စိတ်သည်။ ဥမ္မဒန္တာ=ဥမ္မာဒန္တ၏ အပေါ်၌။ နိဝိဋ္ဌော= တိမ်းညွတ်သက်ဝင်၍ နေလေပြီ ...။ (ဣတိ=ဤသို့။ အဗြဝိ=နတ်

၁၈၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဟောစကား ထွက်ခဲ့ပါသည် ဘုရား ...။) တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။ အဟံ=အဘိပါရက မည်ရသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ တံ=ထိုဥမ္မာဒန္တိကို။ တေ=အရှင်မင်းကြီးအား။ ဒဒါမိ=ပေးပါ၏။ (တွံ=အရှင်မင်းကြီးသည်။) ပရိစာရယသု=ဥမ္မာဒန္တိနှင့် မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်တော်မူပါလော့ ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ “ကျွန်တော်မျိုးလာပြီး လျှို့ဝှက် နားထောင်ခဲ့ရာ ဒီအကြောင်းကို သိလို့” ဟု မလျှောက်ဘူး။ ဘယ်လောက် လိမ္မာသလဲ နော်။ “နတ်က ဒီလို ဟောတဲ့အတွက် ကျွန်တော်မျိုး ပေးတာပါ။ အရှင်မင်းကြီးသည် ဥမ္မာဒန္တိနဲ့ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်တော်မူဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတယ်။

ထိုအခါ အဘိပါရက စစ်သူကြီးကို သိဝိမင်းကြီးက -

သမ္မ အဘိပါရက မမ ဥမ္မာဒန္တိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ ဝိပ္ပလပိတဘာဝံ ယက္ခာပိ ဇာနန္တိ။

သမ္မ အဘိပါရက=ငါနှင့် ရွယ်တူ ကစားဖက်+ရဲဖက်ဖြစ်တဲ့ အဆွေ အဘိပါရက ...။ မမ=ငါ သိဝိမင်း၏။ ဥမ္မာဒန္တိယာ=ဥမ္မာဒန္တိ၌။ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ=တပ်စွန်းသောစိတ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိပ္ပလပိတဘာဝံ=ကယောင်ကတမ်း မြည်တမ်း ပြောဆိုသည်၏ အဖြစ်ကို။ ယက္ခာပိ=နတ်တို့ကလည်းပဲ။ ဇာနန္တိ=သိကုန်ကြပြီလား ...။

အေး ... အဘိပါရက ...၊ ငါဟာ ဥမ္မာဒန္တိ အပေါ်မှာ တပ်မက်လို့ ကယောက်ကတမ်း မြည်တမ်းပြောဆိုတဲ့အကြောင်း နတ်များကတောင် သိကုန်ကြပြီလား-လို့ သိဝိမင်းကြီး မေးတဲ့အခါ-

အဘိပါရက စစ်သူကြီးက -

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၈၉

“အာမ ဒေဝ။ ဒေဝ=အရှင်မင်းမြတ် ...။ အာမ=မှန်ပါတယ်၊ ဟုတ်ပါတယ်”။ (ဘူတပတိကို ထောက်၍) သိကြားနတ်မင်း ကိုယ်တိုင် ကျွန်တော်မျိုးကို ပြောလာတာပါ) လို့ ပြောတဲ့အခါ သိဝိမင်းကြီး အရှက်ကြီး ရှက်ပြီးတော့ -

သဗ္ဗလောကေန ကိရ မေ လာမကဘာဝေါ ဉာတော။

ဪ ... လောကကြီး တစ်ခုလုံးက ငါရဲ့ ယုတ်မာကြောင်းကို သိအပ်ပြီဆိုပါလားဟု လဇ္ဇိသုတော်ကောင်း သဘောသက်ပြီး ဤ ဂါထာကို ပြောကြားတယ် ...။

ပုညာ စ ခံသေ အမရော န စ+မိ၊

ဇနော စ မေ ပါပ+မိဒဉ္ဇ ဇညာ။

ဘုသော စ တျ+ဿ မနသော ဝိဃာတော၊

ဒတွာ ပိယံ ဥမ္မဒန္တိ အဒဋ္ဌာ။ ။(၁၆)

သမ္မ အဘိပါရက = အရွယ်တူလျက် ကစားဖက် ဖြစ်ပေသော အဆွေတော် အဘိပါရက စစ်သူကြီး ...။ (အဟံ=ငါ သိဝိမင်းကြီး သည်။ တာယ=ထို ဥမ္မဒန္တိနှင့်။ ပရိစာရယန္တော=မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်သည်ရှိသော် ...။) ပုညာ စ=ကုသိုလ်ကောင်းမှုမှလည်း။ ခံသေ =လျှောကျ ပျက်စီးလေရာ၏။ (တာယ ပရိစာရယေန=သူမနှင့်အတူ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ရသကောလို့။) အမရော စ=ငါ မသေသည်လည်း။ န အမိ=မဖြစ်နိုင်။ စ=သည်သာ မဟုတ်သေး။ ဇနော=တိုင်းသား ပြည် သူ ဝိုင်းလှူအပေါင်းသည်။ မေ=ငါ၏။ ဣဒဉ္ဇ ပါပံ=ဤ ယုတ်မာတဲ့ မကောင်းမှုကိုလည်း။ ဇညာ=သိလေရာ၏။ စ=သည်သာမကသေး။ ပိယံ=ချစ်နှစ်သက်အပ်သော။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မဒန္တိခေါ် စစ်သူကြီးကတော် ကို။ ဒတွာ=အမောင်က ငါ့အား ပေးလှူလိုက်ရ၍၊ (ဝါ) ပေးလှူလိုက်ရ သောကြောင့်။ အဒဋ္ဌာ=ပေးလိုက်တဲ့ အချိန်ကစ၍ မမြင်ရသောကြောင့်။



၁၉၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

တေ=အမောင် အဘိပါရက၏ သန္တာန်၌။ ဘုသော=အပြင်းအထန်။  
မနသော ဝိဃာတော=စိတ်၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်းသည်။ အဿ=  
မချွတ် ဧကန် အမှန်ပင် ဖြစ်လေရာ၏ ...။

သူငယ်ချင်း အဘိပါရက ...၊ ငါ ဥမ္မာဒန္တိနဲ့ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ယင်  
ကုသိုလ်ကောင်းမှုမှလည်း လျှောကျ ပျက်စီးမယ်၊ ဥမ္မာဒန္တိနဲ့ မွေ့လျော်  
ပျော်ပိုက်ရသကောလို့လည်း ငါ မသေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ သေနေကျလျှင်  
ဧကန်ပင် သေမှာပဲ၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများလည်းပဲ ငါရဲ့ ဒီ  
မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကြီးကို ဘယ်နည်းနှင့်မှ ဖုံးထားလို့ မရဘူး၊  
အားလုံး သိကုန်ကြမှာ။ အသင့်မှာလည်းပဲ အလွန်ချစ်တဲ့ ဥမ္မာဒန္တိကို  
ငါ့အား ပေးလိုက်လို့ သူမကို မမြင်ရလျှင် စိတ်နလုံး ပူပန်မှု အပြင်း  
အထန် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီအကြောင်း ၄ ချက်ကြောင့် ဥမ္မာဒန္တိကို ငါ  
အလိုမရှိတော့ပါဘူး ...။

ဒီဟာ ပထမအကြိမ် အဘိပါရက စစ်သူကြီးက ပေးတယ်၊ သိဝိ  
မင်းကြီးက ပယ်တယ်၊ မရူးဘူးနော်။ ဘုရားအလောင်းပီပီ ကာမရဲ့  
အပြစ်ကို လင်းလင်းသိမြင် တရား ပြန်ဟောနေတယ်။ (ပထမအကြိမ်  
အပေး+အပယ် ပြီး၏။)

ဒုတိယအကြိမ် ဧပးပုံ+ပယ်ပုံ

ဒုတိယအကြိမ် အဘိပါရက စစ်သူကြီးက အလွန်လိမ္မာတဲ့  
မင်းချင်းယောက်ျားပီပီ တစ်နည်း လျှောက်ပြန်တယ် ...။

ဇနိန္ဒ နာ+ညတြ တယာ မယာ ဝါ၊  
သဗ္ဗာပိ ကမ္မဿ ကတဿ ဧညာ။  
ယံ တေ မယာ ဥမ္မဒန္တိ ပဒိန္နာ၊  
ဘုသေဟိ ရာဇာ ဝနထံ သဇာဟိ။ ။(၁၇)

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၉၁

ဇနိန္ဒာ=လူတို့သေဋ္ဌ်နင်း အို အရှင်မင်း ...။ တယာ ဝါ=အရှင်  
 မင်းကြီးကို လည်းကောင်း။ မယာ ဝါ=ကျွန်တော်မျိုးကို လည်း  
 ကောင်း။ အညတြ=ချန်လုပ်ဖယ်ရှား အလွတ်ထား၍။ သဗ္ဗာပိ  
 ဖနတာ=တိုင်းသားပြည်သူ ခပ်သိမ်းသော လူအပေါင်းသည်။  
 ကမ္မဿ ကတဿ=ဤအမှုကို ပြုလုပ်တယ်လို့။ န ညော=လူသူ  
 မသိအောင် ကျွန်တော်မျိုး ရွက်ဆောင်ပါမယ်။ ယံ ယသ္မာ=အကြံ  
 ကြောင့်။ မယာ=အကျွန်ုပ်သည်။ တေ=အရှင်မင်းကြီးအား။ ဥဗ္ဗဒန္တိ  
 =ဥဗ္ဗဒန္တိကို။ ပဒိန္နာ=ပေးအပ်ပြီးလေပြီ။ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။  
 ရာဇာ=ပြည်ကြီး ဥက္ကဋ္ဌ သမုနတ်ဘုရား ...။ ဝနထံ=ကိုယ်တော်ရဲ့  
 အလိုဆန္ဒကို။ ဘုသေဟိ=ဖြည့်ကော်မူဘုရား ... ။ (အလိုဆန္ဒ  
 ပြည့်ဝလို့ အရှင်မင်းကြီး မလိုချင်တော့ဘူး ဆိုတဲ့အခါ သူမကို)  
 သဇာဟိ=ကျွန်တော်မျိုးထံ တဖန်ပြန်၍ စွန့်တော်မူပါ ဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အရှင်မင်းကြီးနှင့် ကျွန်တော်မျိုးနှစ်ဦးကို ထား၊  
 အခြား မည်သူမှ မသိအောင် ကျွန်တော်မျိုး ရွက်ဆောင်ပါမယ်။ အရှင်  
 မင်းကြီးအား ကျွန်တော်မျိုး ဥဗ္ဗဒန္တိကို ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။  
 (ပထမအကြိမ် အပေးဂါထာ အမှတ် ၁၅ စတုတ္ထပါဒလာ “ဒဒါမိ တေ  
 တံ” ဟူသော ပစ္စုပ္ပန် အပေးစကားကို ရည်စူး၍ “ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်ပါ  
 သည်” ဟု ယခု ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။) ထိုသို့ ပေးပြီးဖြစ်သော  
 ကြောင့် အရှင်မင်းမြတ် အလိုဆန္ဒ ပြည့်စေတော်မူပါ။ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝ  
 ၍ မလိုချင်တဲ့အခါ ကျွန်တော်မျိုးအား ပြန်၍ စွန့်ပါ။ ပေးပါ။

ထိုအခါ သိဝိမင်းကြီးက ဤဂါထာတို့ဖြင့် ကြောင်း+ကျိုး ဖော်ပြ၍  
 ပယ်မြစ်တယ် ...။

- (က) ယော ပါပကံ ကမ္မံ ကရံ မနုဿော၊  
 သော မညတိ မာ+ယိဒ+မညိံသု အညေ။  
 ပဿန္တိ ဘူတာနိ ကရောန္တ+မေတံ၊  
 ယုတ္တာ စ ယေ ဟောန္တိ နရာ ပထဗျာ။     ။(၁၈)
- (ခ) အညော န တေ ကောစိ နရော ပထဗျာ၊  
 သဒ္ဓေယျ လောကသ္မိံ န မေ ပိယာတိ။  
 ဘုသော စ တျ+ဿ မနုသော ဝိယာတော၊  
 ဒတွာ ပိယံ ဥမ္မဒန္တိံ အဒဋ္ဌာ။     ။(၁၉)

(က) သမ္မ အဘိပါရက = အချင်း အဘိပါရက ... ။ ယော မနုဿော=အမှတ်မထင် အကြင်လူတစ်ယောက်သည်။ ပါပကံ ကမ္မံ=ယုတ်မာသော မကောင်းမှုကို။ ကရံ=ပြုလုပ်ပေ၏။ သော=ထိုမကောင်းမှုကို ပြုသောသူသည်။ ဣဒံ=ဤ ငါပြုတဲ့ မကောင်းမှုကို။ အညေ=တစ်ပါးသော သူတို့သည်။ မာ အညိံသု=မသိကြပါစေ ကုန်သား ...။ (ဣတိ=ဤသို့။) မညတိ=တောင့်တမှတ်ဆင်အလို စိတ်ဝင်တတ်၏။ ကရောန္တံ=ပြုလုပ်နေသော၊ (ဝါ) ပြုလုပ်နေစဉ်ပင်။ ဒတံ=ထို မကောင်းမှု ပြုလုပ်သူကို။ (ဧနံ-ရှိလျှင် ပို၍ ကောင်း၏။) ဘူတာ စ=ဘဝခရီး ဖြစ်ပြီးတော်မူကြတဲ့ ကုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ယေ=အကြင် ဣဒ္ဓိမန္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (ဣဒ္ဓိယာ=တန်ခိုး=ဣဒ္ဓိနှင့်။) ယုတ္တာ=ယှဉ်ကြကုန်၏။ ပထဗျာ=မြေအပြင်၌။ တေ နရာ စ=ထို တန်ခိုး=ဣဒ္ဓိနှင့် ယှဉ်တဲ့လူတို့သည် လည်းကောင်း။ ကရောန္တံ=မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်သော။ ဒတံ=ထိုသူကို။ ပဿန္တိ=မြင်ကြကုန်၏။ သူငယ်ချင်း အဘိပါရက ...၊ မကောင်းမှုကို ပြုတဲ့သူက ပီမိပြုအပ်တဲ့ မကောင်းမှုကို အခြားသူများ မသိပါစေနဲ့လို့ တောင့်တပေပယ့်

ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာအရှင်မြတ်တွေကတော့ မြင်ကြတယ်၊ သိကြတယ်။ ဤမျှသာမက ဤမြေအဝန်းမှာ တန်ခိုး ဣဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်ရှင်တွေ၊ ဒေဝဣဒ္ဓိ ဗြဟ္မဣဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ နတ်+ဗြဟ္မာတွေ အားလုံးက ထိုသူ မကောင်းမှု ပြုတာကို မြင်နေကြ သိနေကြတယ် ...။

(ခ) သမ္မ အဘိပါရက=အချင်းအဘိပါရက ...။ တေ=သင့် အား။ ပထဗျာ လောကသို့=မြေပြင်အဝန်းဆိုတဲ့ ဤ လောကကြီး ထဲ၌။ အညော နရော ကောစိ=ငါမှတစ်ပါး အခြားလူ တစ်ဦး တင်ယောက်က။ “န မေပိယာ+တိ=ငါ သိမိမင်းသည် ဥမ္မာဒန္တီကို မချစ်အပ်ဘူး”ဟူ၍။ သဒ္ဓေယျ န=ယုံကြည်လောက်အောင်များ ပြောထားသလားကွယ် ...။ စ=သည်သာ မကသေး။ ပိယံ=ချစ်နှစ် သက်အပ်သော။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တီခေါ် စစ်သူကြီးကတော်ကို။ ဒတွာ=အမောင်က ငါ့အား ပေးလှူလိုက်ရ၍၊ (ဝါ) ပေးလှူလိုက်ရ သောကြောင့်။ အဒဋ္ဌာ=ပေးလိုက်တဲ့ အချိန်က စ၍ မမြင်ရသော ကြောင့်။ တေ=အမောင် အဘိပါရက၏ စိတ်သန္တာန်၌။ ဘုသော= အပြင်းအထန်။ မနသော ဝိယာတော=စိတ်၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ် ခြင်းသည်။ အဿ=မချွတ်ဖောက် အမှန်ပင် ဖြစ်လေရာ၏ ...။

အမောင် အဘိပါရက ...။ ဤလောကမှာ “ငါသည် ဥမ္မာဒန္တီကို မချစ်အပ်ဘူး”လို့ အမောင့်အား တစ်ယောက်ယောက်ကများ ယုံကြည် အောင် ပြောထားသလားကွယ် ...။ အမောင့်မှာလည်းပဲ အလွန်ချစ်တဲ့ ဥမ္မာဒန္တီကို ငါ့အား ပေးလိုက်လို့ သူ့မကို မမြင်ရလျှင် စိတ်နှလုံးပူပန်မှု အပြင်းအထန် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဥမ္မာဒန္တီကို ငါ အလိုမရှိတော့ ပါဘူးကွယ် ...။

ဒုတိယအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။

တတိယအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

အဒ္ဓါ ပိယာ မယု ဇနိန္ဒ ဧသာ၊  
န သာ မမံ အပ္ပိယာ ဘူမိပါလ။  
ဂစ္ဆေဝ တံ ဥမ္မာဒန္တိ ဘဒ္ဒန္တေ၊  
သီဟောဝ သေလဿ ဂုဟံ ဥပေတိ။ (၂၀)

ဇနိန္ဒ=လူတို့သေ၍နှင့် အို အရှင်သိဝိမင်း ...။ မယု=အကျွန်ုပ်  
သည်။ ဧသာ=ဤဥမ္မာဒန္တိကို။ အဒ္ဓါ=မချွတ်ဧကန် အမှန်ပင်။  
ပိယာ=ချစ်အပ်ပါ၏။ ဘူမိပါလ= ရေမြေသေ၍နှင့် အရှင်သိဝိ  
မင်း ...။ သာ=ထို ဥမ္မာဒန္တိကို။ မမံ=အကျွန်ုပ်သည်။ န အပ္ပိယာ=  
မှန်းအပ်သူမ မဟုတ်ပါ။ ဘဒ္ဒန္တေ=အို အရှင်မင်းမြတ် ...။ (ဥမ္မာဒန္တိ  
ကို အရှင်နန်းတော်သို့ မခေါ်ဆောင်လိုလျှင်) သီဟော=ခြင်္သေ့မင်း  
သည်။ သေလဿ ဂုဟံ=ခြင်္သေ့မငယ်ရှိရာ ကျောက်တောင်လိုဏ်ဂူ  
သို့။ ဥပေတိ ဣဝ=ကပ်ရောက်သကဲ့သို့။ တံ=အရှင်မင်းကြီးသည်။  
ဥမ္မာဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တိနေရာ အကျွန်ုပ်၏ နေအိမ်သို့။ ဂစ္ဆေဝ=ကြွရောက်  
၍သာ မိမိ၏ အလိုကို ဖြည့်တော်မူပါဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အကျွန်ုပ်သည် ဥမ္မာဒန္တိကို အမှန်ပင် ချစ်ပါ  
တယ်။ မှန်း၍ ပေးနေခြင်း မဟုတ်ပါ။ အကယ်၍ အရှင်မင်းကြီး ဥမ္မာဒန္တိ  
ကို အရှင်နန်းတော်သို့ မခေါ်ယူလိုလျှင် ခြင်္သေ့မင်းသည် ခြင်္သေ့မငယ်  
ရှိရာ ကျောက်တောင် လိုဏ်ဂူသို့ သွားရောက်သကဲ့သို့ အရှင်မင်းကြီး  
သည် ဥမ္မာဒန္တိ နေထိုင်ရာ အကျွန်ုပ်၏ အိမ်သို့ ကြွရောက်၍ အလိုဆန္ဒ  
ဖြည့်တော်မူဘုရား ...။

ထိုသို့ တတိယအကြိမ် ပေးသောအခါ သိဝိမင်းကြီးက ဤဂါထာ  
ကို ရွတ်ဆို၍ ပယ်တော်မူလေသည် ...။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၉၅

န ပိဋိတာ အတ္တဒုခေန ဓိရာ၊  
သုခပ္ပလံ ကမ္မ ပရိစ္စန္တိ။  
သမ္မောဟိတာ ဝါပိ သုခေန မတ္တာ၊  
န ပါပကမ္မဉ္စ သမာစရန္တိ။ ။ (၂၁)

သမ္မ အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်း အဘိပါရက။  
ဓိရာ=ငါတို့လို ပညာရှိတို့သည်။ အတ္တဒုခေန=မိမိ၏ ဆင်းရဲခြင်း  
ဖြင့်။ ပိဋိတာ=နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (ဝါ) နှိပ်စက်အပ်ကုန်  
သကောလို့။ သုခပ္ပလံ ကမ္မ=ချမ်းသာခြင်း အကျိုးရှိတဲ့ ကုသိုလ်ကံ  
ကို။ န ပရိစ္စန္တိ=မစွန့်ကြကုန်။ သုခေန=ချမ်းသာသုခဖြင့်။ မတ္တာ=  
မာန်ယစ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဟိတာ ဝါပိ=ပြင်းစွာတွေဝေ  
မိန်းမောကြသော်လည်း။ ပါပကမ္မ=ဒုစရိုက်စု မကောင်းမှုကို။ န  
စ သမာစရန္တိ=ဘယ်လိုနည်းဖြင့်မှ ကျင့်လည်း မကျင့်ကြကုန် ...။

သူငယ်ချင်း အဘိပါရက ...၊ ငါတို့လို ပညာရှိများသည် မိမိဆင်းရဲ  
သကောလို့လည်း ကောင်းကျိုးပေးတဲ့ ကုသိုလ်မှုကို မစွန့်ပစ်ကြဘူး  
ကွယ်။ ချမ်းသာသုခမာန်ယစ်ပြီး တွေဝေမိုက်မဲစွာ မကောင်းမှုကိုလည်း  
မပြုကြဘူး။ ငါလည်းပဲ ရာဇမာန်ယစ်ပြီး ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ မကောင်း  
မှုကို ဘယ်နည်းဖြင့်မှ မပြုပါဘူးကွယ်-ဟု ဆိုလိုသည်။ (တတိယ  
အကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

**ဇေတုတ္တအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ**

တုဝံ ဟိ မာတာ စ ပိတာ စ မယံ၊  
ကတ္တာ ပတိ ပေါသကော ဒေဝတာ စ။  
ဒါသော အဟံ တုယံ သပုတ္တဒါရော၊  
ယထာသုခံ သာမိ ကရောဟိ ကာမံ။ ။(၂၂)

၁၉၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အဘိပါရက စစ်သူကြီး စတုတ္ထအကြိမ် ပေးတဲ့ ဂါထာ။

သာမိ=အရှင်သိဝိမင်းမြတ် ...။ တုဝံ=အရှင်မင်းမြတ်သည်။  
ဟိ=စင်စစ်ဧကန် အမှန်ပင်။ မယုံ=အကျွန်ုပ်၏။ မာတာ စ=မိခင်  
လည်း ဟုတ်ပါ၏။ ပိတာ စ=ဖခင်လည်း ဟုတ်ပါ၏။ ဘတ္တာ  
စ=ကျွန်တော်မျိုးကို ကျွေးမွေးတဲ့ ကျေးဇူးရှင်လည်း မှန်ပါ၏။  
ပတိ စ=ကျွန်တော်မျိုးအပေါ် အစိုးရတဲ့ အရှင်သခင်လည်း မှန်ပါ  
၏။ ပေါသကော စ=မူမူယုယု ပြုစုသူလည်း မှန်ပါ၏။ ဒေဝတာ  
စ=ကျွန်တော်မျိုးတို့ရဲ့ သမ္မုတိနတ်လည်း မှန်ပါ၏။ အဟံ=  
အကျွန်ုပ်ကား။ သပုတ္တဒါရော=သားမယားနှင့်တကွ။ တုယုံ=အရှင်  
မင်းကြီး၏။ ဒါသော=သေဝကမင်းခစား ကျွန်ယောက်ျား ဖြစ်ပါ  
သည် ဘုရား ...။ သာမိ=အရှင် သိဝိမင်းမြတ်။ ယထာသုခံ=  
ချမ်းသာသလို။ ကာမံ=အလိုတော်ကို။ ကရောဟိ=ဖြည့်ကျင့်တော်  
မူ ဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အရှင်မင်းကြီးသည် ကျွန်တော်မျိုးရဲ့အပေါ်မှာ  
အမေက မြတ်နိုးသလို မြတ်နိုးတော်မူတဲ့အတွက် အမိလည်း ဟုတ်ပါ  
တယ်။ အဖက စောင့်ရှောက်သလို ကျွန်တော်မျိုးကို စောင့်ရှောက်တော်  
မူတဲ့အတွက် ဖခင်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးကို ကျွေးမွေးတဲ့  
ကျေးဇူးရှင်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ အရှင်သခင်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။  
ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ အိမ်ဦးနတ်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးဟာ  
သားမယားနှင့်တကွ အရှင်မင်းကြီးရဲ့ ကျေးကျွန်တစ်ယောက်ပါ။  
ဒါကြောင့် အရှင်မင်းကြီး ချမ်းသာသလို အလိုတော်ကျ ဖြည့်ကျင့်  
တော်မူပါ ...။ ဤကဲ့သို့ လျှောက်တင်တယ်။

ဒီတော့ သိဝိမင်းကြီးက ဤဂါထာဖြင့် တရားပြပြန်တယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၁၉၇

ယော 'ဣဿရော+မိ' တိ ကရောတိ ပါပံ။  
ကတွာ စ သော န+တ္တသတေ ပရေသံ။  
န တေန သော ဇီဝတိ ဒီဃ+မာယု၊  
ဒေဝါပိ ပါပေန သမေက္ခရေ နံ။ ။ (၂၃)

သမ္မ အဘိပါရက=သူငယ်ချင်း မှန်လှ အဘိပါရက ...။ ယော =အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ 'ဣဿရော+မိ'တိ=ငါကား အစိုးရသူပဲ ဟူ၍။ ပါပံ=သူတစ်ဖက်သားအပေါ် နိုင်ထက်ကလူ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို။ ကရောတိ=ပြုငြားအံ့။ သော=ထိုသူ သည်။ ကတွာ စ=ပြုပြီး၍ (နောက်မှာ)လည်းပဲ။ ပရေသံ= သူတစ်ပါးတို့အား။ န ဥတ္တသတေ=မထိတ်လန့်။ သော=ထိုသူ သည်။ တေန=ထိုသို့ ငါမင်းပဲလို့ သူတစ်ဖက်သားအပေါ် နိုင်ထက် ကလူ ပြုမှုခြင်းတည်းဟူသော အကုသိုလ်ကြောင့်။ ဒီဃံ=ရှည်လျား စွာ။ အာယု=အသက်သည်။ န ဇီဝတိ=မရှည်နိုင်။ ဒေဝါပိ=နတ်တို့ ကလည်းပဲ။ နံ=ထို နိုင်ထက်ကလူ ပြုမှုသော မင်းကို၊ ပါပေန= ယုတ်မာသောသူ တစ်ယောက်အနေဖြင့်။ သမေက္ခရေ-သမေက္ခန္တိ= ကြည့်မြင်ကြကုန်၏ ...။

အချင်း အဘိပါရက ...၊ အကြင်သူ တစ်ယောက်ဟာ ငါ မင်းပဲ ဆိုတဲ့ အနေနဲ့ တစ်ဖက်သားအပေါ် နိုင်ထက်ကလူ မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်လျှင်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင်လည်း ငါ မင်းကွ ဆိုပြီး ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်မှု မရှိသော် လည်းကောင်း၊ ထိုအကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် ထိုသူသည် အသက်မရှည်နိုင်သည့်ပြင် နတ်များကလည်း ထိုသူကို မင်းယုတ်မင်းညံ့ပဲလို့ မြင်ကြမယ်။

ဒီတော့ ငါ အသက်အတို မခံနိုင်ဘူး၊ မင်းယုတ် မင်းညံ့ပဲလို့ နတ် တွေ အမြင်မခံနိုင်ဘူးကွယ်လို့ ပယ်တယ်။ သူ့စကားတွေက မင်းများ



၁၉၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

စောင့်ထိန်းရမည့် တရားတွေ အများကြီး ပါရှိတယ်။ (စတုတ္ထအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

ပဉ္စမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

တစ်ခါ ထပ်ပြီး အဘိပါရက စစ်သူကြီးက လျှောက်ပြန်တယ်။

အညာတကံ သာမိကေဟိ ပဒိန္နံ၊

ဓမ္မေ ဌိတာ ယေ ပဋိစ္ဆန္တိ ဒါနံ။

ပဋိစ္ဆကာ ဒါယကာ စာပိ တတ္ထ၊

သုဓပ္ပလညေဝ ကရောန္တိ ကမ္မံ။ ။ (၂၄)

သာမိ=လူတို့သေဋ္ဌ်နင်း အို အရှင်သိဝိမင်း ...။ သာမိကေဟိ= ပိုင်ဆိုင်သူ ဥစ္စာရှင်တို့က။ ပဒိန္နံ=ပေးအပ်သော။ အညာတကံ= ဆွေမျိုးမတော်သူရဲ့ ဥစ္စာကို။ ယေ ပဋိစ္ဆကာ=အကြင်အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်။ ဓမ္မေ ဌိတာ=မိမိတို့၏ တရား၌ တည်ကုန်လျက်။ ဒါနံ= အလှူကို။ ပဋိစ္ဆန္တိ=အလှူခံကြကုန်၏။ တတ္ထ=ထိုသို့ လှူကြ+အလှူခံ ကြရာ၌။ ပဋိစ္ဆကာ စာပိ=အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ဒါယကာ စာပိ=အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း။ သုဓပ္ပလံ =ချမ်းသာခြင်း အကျိုးရှိသော။ ကမ္မံ ဒေ=ကုသိုလ်ကံကိုသာလျှင်။ ကရောန္တိ=ပြုကြသည် မည်ပါတယ် ဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ယခု ကိစ္စဟာ ကျွန်တော်မျိုးအား သူမရဲ့ မိဖုတ်တို့ က ကာမပိုင်ပေးပြီး ဖြစ်လို့ ကျွန်တော်မျိုးပိုင်တဲ့ ဥဗ္ဗာဒန္တိကို အရှင်မင်းကြီးအား စေတနာနဲ့ ပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင်မင်းကြီးသည် မိမိရဲ့ ရာဇဓမ္မ၌ တည်ပြီး လက်ခံလျှင် ပေးတဲ့သူ ကျွန်တော်မျိုးရော၊ အလှူခံတဲ့သူ အရှင်မင်းကြီးပါ ချမ်းသာခြင်း အကျိုးရှိတဲ့ ကောင်းမှုကိုသာ ပြုကြသည် မည်ပါတယ်။ လက်ခံတော်မူပါလို့ လျှောက်ထားတယ်။ အလျှောက်ကလည်း ကောင်းသလို အရှောင်ကလည်း ကောင်းကြ

တယ်။ မင်းကြီးက ဘယ်လို ပြန်ကြားသလဲဆိုတော့ -

အညော နု တေ ကောစိ နုရော ပထဗျာ၊  
သဒ္ဓေယျ လောကသ္မိ နု မေ ပိယာတိ။  
ဘုသော စ တျ+ဿ မနသော ဝိယာတော၊  
ဒတွာ ပိယံ ဥမ္မဒန္တိ အဒဋ္ဌာ။ ။ (၂၅)

သမ္မ အဘိပါရက=အချင်း အဘိပါရက ...။ တေ=သင့်အား။  
ပထဗျာ လောကသ္မိ=မြေပြင်အဝန်းဆိုတဲ့ ဤလောကကြီးထဲ၌။  
အညော နုရော ကောစိ=ငါမှတစ်ပါး အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်  
က။ “နု မေ ပိယာတိ=ငါ သိဝိမင်းသည် ဥမ္မဒန္တိကို မချစ်အပ်  
ဘူး” ဟူ၍။ သဒ္ဓေယျ နု=ယုံကြည်လောက်အောင်များ ပြောထား  
သလားကွယ် ...။ စ=သည်သာမကသေး။ ပိယံ=ချစ်နှစ်သက်အပ်  
သော။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မဒန္တိခေါ် စစ်သူကြီးကတော်ကို။ ဒတွာ=  
အမောင်က ငါ့အား ပေးလှူလိုက်ရ၍၊ (ဝါ) ပေးလှူလိုက်ရတဲ့  
အတွက်။ အဒဋ္ဌာ=ပေးလိုက်တဲ့ အချိန်ကစ၍ မမြင်ရသောကြောင့်။  
တေ=အမောင် အဘိပါရက၏ စိတ်သန္တာန်၌။ ဘုသော=အပြင်း  
အထန်။ မနသော ဝိယာတော=စိတ်၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်းသည်။  
အဿ=မချွတ်ဧကန် အမှန်ပင် ဖြစ်လေရာ၏ ...။

ဤဂါထာကား ရှေ့ဒုတိယအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံဝယ် ပယ်ပုံ(ခ)  
ဂါထာအဖြစ် အောက် ၁၉ နံပါတ်၌ ပါရှိပြီး ဖြစ်သည်။ (သတိပြုရန်)။  
အမောင် အဘိပါရက၊ ဤလောကမှာ “ငါသည် ဥမ္မဒန္တိကို မချစ်အပ်  
ဘူး”လို့ အမောင့်အား တစ်ယောက်ယောက်ကများ ယုံလောက်အောင်  
ပြောထားသလားကွယ် ...၊ မချစ်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ သို့ပေမင့် အမောင့်  
မှာ အလွန်ချစ်အပ်တဲ့ ဥမ္မဒန္တိကို ငါ့အား ပေးလိုက်လို့ သူမကို မမြင်ရ  
လျှင် စိတ်နှလုံးပူပန်မှု အပြင်းအထန် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဥမ္မဒန္တိ

ကို ငါ အလိုမရှိတော့ပါဘူးကွယ် ...။ (ပဉ္စမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

ဆဋ္ဌမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

အဒ္ဓါ ပိယာ မယံ ဇနိန္ဒ ဧသာ၊  
န သာ မမံ အပ္ပိယာ ဘူမိပါလ။  
ယံ တေ မယာ ဥမ္မဒန္တိ ပဒိန္နာ၊  
ဘုသေဟိ ရာဇာ ဝနထံ သဇာဟိ။ ။ (၂၆)

ဇနိန္ဒ=လူတို့သေဌ်နင်း အို အရှင်သိဝိမင်း ...။ မယံ=အကျွန်ုပ် သည်။ ဧသာ=ဤဥမ္မဒန္တိကို။ အဒ္ဓါ=မချွတ်ကေန် အမှန်ပင်။ ပိယာ=ချစ်အပ်ပါ၏။ ဘူမိပါလ=ရေမြေသေဌ်နင်း အရှင်သိဝိမင်း။ သာ=ထိုဥမ္မဒန္တိကို။ မမံ=အကျွန်ုပ်သည်။ န အပ္ပိယာ=မုန်းအပ် သည် သူမ မဟုတ်ပါ။ ယံ-ယသ္မာ=အကြံကြောင့်။ မယာ= အကျွန်ုပ်သည်။ တေ=အရှင်မင်းကြီးအား။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မဒန္တိကို။ ပဒိန္နာ=ပေးအပ်ပြီးလေပြီ။ တသ္မာ=ထိုကြောင့်။ ရာဇာ=ပြည်ကြီး ဥက္ကဋ္ဌ သမုနတ်ဘုရား ...။ ဝနထံ=ကိုယ်တော်ရဲ့ အလိုဆန္ဒကို။ ဘုသေဟိ=ဖြည့်တော်မူ ဘုရား ...။ (အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝလို့ အရှင် မင်းကြီး မလိုချင်တော့ဘူး ဆိုတဲ့အခါ သူမကို) သဇာဟိ= ကျွန်တော်မျိုးထံ တဖန်ပြန်၍ စွန့်တော်မူပါဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...။ အကျွန်ုပ်သည် ဥမ္မဒန္တိကို အမှန်ပင် ချစ်ပါ တယ်။ မုန်း၍ ပေးနေခြင်း မဟုတ်ပါ။ အရှင်မင်းကြီးအား ကျွန်တော် မျိုး ဥမ္မဒန္တိကို ပထမအကြိမ်ကတည်းက ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် အရှင်မင်းမြတ် အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်စေတော်မူပါ။ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝ၍ မလိုချင်တဲ့အခါ ကျွန်တော်မျိုးအား ပြန်၍စွန့်ပါ။ ပေးပါ။

ထိုအခါ သိဝိမင်းကြီးက ဤဂါထာတို့ဖြင့် ကြောင်း+ကျိုး ဖော်ပြ၍ ပယ်တော်မူတယ် ...။

- (က) ယော အတ္တဒုက္ခေန ပရဿ ဒုက္ခံ၊  
 သုခေန ဝါ အတ္တသုခံ ဒဟာတံ။  
 ယထေဝိ+ဒံ မယံ တထာ ပရေသံ၊  
 ယော ဧဝံ ဇာနာတိ သ ဝေဒိ ဓမ္မံ။ ။ (၂၇)
- (ခ) အညော န တေ ကောစိ နရော ပထဗျာ၊  
 သဒ္ဓေယျ လောကသ္မိံ န မေ ပိယာတံ။  
 ဘုသော စ တျ+ဿ မနသော ဝိဃာတော၊  
 ဒတွာ ပိယံ ဥမ္ပဒန္တိ အဒဋ္ဌာ။ ။ (၂၈)

(က) သမ္မ အဘိပါရက = အရွယ်တူလျှင်း အို သူငယ်ချင်း အဘိပါရက...။ ယော=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ အတ္တဒုက္ခေန = မိမိ၏ဆင်းရဲဒုက္ခဖြင့်၊ (ဝါ) မိမိဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်သည့် အတွက်။ ပရဿ=သူတစ်ပါး၏ အပေါ်သို့။ ဒုက္ခံ=မိမိ၏ ဆင်းရဲကို။ ဒဟာတံ = ပစ်တင်ငြားအံ့။ သုခေန=သူတစ်ပါး၏ ချမ်းသာ သုခဖြင့်။ အတ္တသုခံ = မိမိရဲ့ ချမ်းသာသုခကို။ ဒဟာတံ =ဆောင်ယူငြားအံ့။ (သ-သော=ထို သူသည်။ ဓမ္မံ=ဓမ္မအပြား သုံးပါးကို။ န ဝေဒိ=သိသူမမည်။ အဋ္ဌကထာ အလိုကျ ပါဌသေသ ထည့်ပေးပါ။)

ယော=အကြင်သူသည်။ မယံ=ငါ့အား။ ဣဒံ=ဤသုခ+ဒုက္ခ နှစ်ပါးသည်။ ဟောတိ ယထာ=ဣဋ္ဌ+အနိဋ္ဌ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ =ထိုအတူ။ ပရေသံ -ပရေသံ ပိ =သူတစ်ပါးတို့အားလည်းပဲ။ ဟောတိ=ဣဋ္ဌ+အနိဋ္ဌ ဖြစ်ပေ၏။ ဧဝံ=ဤသို့။ ဇာနာတိ=သိ၏။ သ-သော=ထိုသူသည်။ ဓမ္မံ=ဓမ္မအပြား သုံးပါးကို။ ဝေဒိ=ပိုင်းခြား ထင်ထင် သိမြင်သူ ဖြစ်ပေ၏ ...။

သူငယ်ချင်း အဘိပါရက၊ (I) ငါ ဒုက္ခ ရောက်နေတယ်၊ ဒီဒုက္ခက လွတ်အောင်ဆိုပြီး သူတစ်ပါးကို ဒုက္ခသွားပေးတဲ့လူ၊ (II) ငါသုခကို လိုချင်တယ်ဆိုပြီး သူတစ်ပါးရနေတဲ့ သုခကို လုယူတဲ့လူ၊ အဲဒီ လူ

နှစ်ယောက်စလုံးဟာ ဓမ္မသုံးပါးကို နားမလည်တဲ့လူ၊ မသိတဲ့လူ မည်ကြဲတယ်။

ချမ်းသာသူ့ကို ငါ အလိုရှိသလို သူတစ်ပါးတို့လည်း အလိုရှိကြလိမ့်မယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ငါ မလိုချင်သလို သူတစ်ပါးတို့လည်း ဆင်းရဲဒုက္ခကို မလိုချင်ပေရာဘူး-လို့ အဲဒီလို ကိုယ်ချင်းစာတရားထားရှိတဲ့လူ၊ အဲဒီလူ ၂ မျိုးကမှ (၁) ဓမ္မသတ်ကျမ်းလာ တရားမှုဆိုတဲ့=ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ၊ (၂) မင်းစဉ်မင်းဆက် ဆင်းသက်လာတဲ့ တရားမျှတမှုဆိုတဲ့=ပဝေဏီဓမ္မ။ (၃) ဘုရားအဆူဆူ ဟောတော်မူတဲ့ သုစရိုက်ဆယ်ပါး တရားဆိုတဲ့=သုစရိတ ဓမ္မ၊ ဤဓမ္မသုံးမျိုးကို သိသူမည်ကြဲတယ်။

ငါကား အဲဒီ ဓမ္မသုံးမျိုးကို သိသူဖြစ်မှန်း မင်း သိပါလျက်နှင့် အဘယ့်ကြောင့် အကြိမ်ကြိမ်ပေးနေရသလဲ ...

(ခ) သမ္မ အဘိပါရက=အချင်းအဘိပါရက။ တေ=သင့်အား။ ပထဗျာ လောကသ္မိ=မြေပြင်အဝန်းဆိုတဲ့ ဤလောကကြီးထဲ၌။ အညော နရော ကောစိ=ငါမှတစ်ပါး အခြားလူ တစ်ဦးတစ်ယောက်က။ “န မေ ပိယာတိ=ငါ သိဝိမင်းသည် ဥမ္မာဒန္တီကို မချစ်အပ်ဘူး” ဟူ၍။ သဒ္ဓေယျ န=ယုံကြည်လောက်အောင်များ ပြောထားသလား (ကွယ်...)။ (မချစ်မဟုတ်၊ ချစ်အပ်ပါတယ်။) စ=မြစ်ပယ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းကား ...။ ပိယံ=(အသင်) ချစ်နှစ်သက်အပ်သော။ ဥမ္မဒန္တီ=ဥမ္မာဒန္တီခေါ် စစ်သူကြီးကတော်ကို။ ဒတွာ=အမောင်က ငါ့အား ပေးလှလိုက်ရ၍၊ (ဝါ) ပေးလှလိုက်ရတဲ့အတွက်။ အဒဋ္ဌာ=ပေးလိုက်တဲ့အချိန်ကစ၍ မမြင်ရသောကြောင့်။ တေ=အမောင် အဘိပါရက၏ စိတ်သန္တာန်၌။ ဘုသော=အပြင်းအထန်။ မနုသော ဝိယာတော=စိတ်၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်းသည်။ အဿ=မချွတ် ဧကန် အမှန်ပင် ဖြစ်လေရာ၏ ...။

ဤ ဂါထာကား ရှေ့ ဒုတိယအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံဝယ် ပယ်ပုံ(ခ) ဂါထာအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံဝယ် ပယ်ပုံ ဂါထာအနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ ယခု ဆဋ္ဌမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ၌ လည်း ပယ်ပုံ (ခ) ဂါထာအနေဖြင့် လည်းကောင်း လာရှိပြန်သည်။ ဤဂါထာကို သိဝိမင်းကြီး အလွန်နှစ်သက်ပုံ ရပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဂါထာ နံပါတ် ၂၅ ကအတိုင်း ဖြစ်သည်။ (ဆဋ္ဌမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

သတ္တမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

ဇနိန္ဒ ဇာနာသိ ပိယာ မမေ+သာ၊

န သာ မမံ အပ္ပိယာ ဘူမိပါလ။

ပိယေန တေ ဒမ္မိ ပိယံ ဇနိန္ဒ၊

ပိယဒါယိနော ဒေဝ ပိယံ လဘန္တိ။ (၂၉)

ခုနစ်ကြိမ်မြောက် အဘိပါရက စစ်သူကြီး ပြောတယ်၊ ပေးတယ်၊ လျှောက်တယ်။

ဇနိန္ဒ=လူတို့သေဌ်နင်း အရှင်သိဝိမင်း ...။ ဇာနာသိ=သိတော် မူပါဘုရား။ (ဘယ်လို သိရမှာလဲ။) ဒသာ=ဤဥမ္မာဒန္တိကို။ မမေ=အကျွန်ုပ်သည်။ ပိယာ=ချစ်အပ်ရိုးစကန် မှန်ပါသည်ဘုရား။ ဘူမိပါလ= ရေမြေသေဌ်နင်း အရှင်သိဝိမင်း ...။ သာ=ထိုဥမ္မာဒန္တိက။ မမံ=အကျွန်ုပ်ကို။ န အပ္ပိယာ=မချစ်အပ်သည် မဟုတ်ပါ။ ဇနိန္ဒ=လူတို့သေဌ်နင်း အရှင်သိဝိမင်း ...။ ပိယေန=အရှင်မင်းကြီးကို အကျွန်ုပ် ချစ်ခြင်းကြောင့်။ တံ ပိယံ=ထို အကျွန်ုပ် ချစ်အပ်တဲ့ ဥမ္မာဒန္တိကို။ ဒမ္မိ=ပေးလှပါ၏။ ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အို အရှင်မင်းမြတ်။ ပိယဒါယိနော=ချစ်နှစ်သက်အပ်သော ဝတ္ထုကို လှူသော သူတို့သည်။ ပိယံ=ချစ်နှစ်သက်အပ်သော အကျိုးကို။ လဘန္တိ=ရကြပါကုန်သည် ဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ သိတော်မူပါ။ အကျွန်ုပ်သည် ဥမ္မာဒန္တီကို ချစ်အပ်ပါတယ်။ ဥမ္မာဒန္တီကလည်း ကျွန်တော်မျိုးကို မချစ်သည်မဟုတ်။ ချစ်အပ်ပါတယ်။ အရှင်မင်းကြီးအား ကျွန်တော်မျိုး ချစ်ခင်ခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်မျိုး ချစ်အပ်တဲ့ ဥမ္မာဒန္တီကို ပေးပါတယ်။ ဒီလို ပေးတဲ့ နေရာမှာ ရည်ရွယ်ချက် ရှိပါတယ်။ ချစ်နှစ်သက်အပ်သော ဝတ္ထုကို ပေးလှူမှ ချစ်နှစ်သက်အပ်သော အကျိုးကို ရရှိတာဟာ ဓမ္မတာပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်မျိုး ပေးတာပါ။ အဘိပါရက လျှောက်ပုံက တရားသား ပါလှပါတယ်။ ဒီတော့ သိဝိမင်းကြီးကလည်း တရားဖြင့် ပေးသည်ကို ဤကဲ့သို့ တရားဖြင့်ပဲ ပြန်ပယ်တယ် ...။

သော နူနာ+ဟံ ဝဓိဿာမိ၊  
အတ္တာနံ ကာမဟေတုကံ။  
န ဟံ ဓမ္မံ အဓမ္မေန၊  
အဟံ ဝဓိတု+မုဿဟေ။ ။ (၃၀)

သမ္မ အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်း အဘိပါရက။ အဟံ=သိဝိခေါ်ငြား ငါ မင်းတရားသည်။ နူနာ=စင်စစ်ဧကန် အမှန် တကယ်ပင်။ ကာမဟေတုကံ=ဝတ္ထုကာမ၊ ကိလေသာကာမ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ အတ္တာနံ=မိမိကိုယ်ကို။ ဝဓိဿာမိ= သတ်၍ သေလိုက်ပါအံ့။ အဟံ=သိဝိခေါ်ငြား ငါ မင်းတရားသည်။ ဟံ=စင်စစ်ဧကန် အမှန်ပင်။ အဓမ္မေန=မတရားတဲ့ ပရဒါရကံ တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဓမ္မံ=ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ၊ ပဝေဏီဓမ္မ၊ သုစရိတဓမ္မ ဆိုတဲ့ ဓမ္မသုံးမျိုးကို။ ဝဓိတု=စွန့်ပစ်ပယ်ဖြတ်ခြင်း ငှာ။ န ဥဿဟေ=ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ အားမထုတ်ဘူး မောင်ရာ။ အတူတကွ မြေမှုန့်ကစားဖက်၊ အတူတကွ ကျောင်းနေဖက်ဖြစ်တဲ့ အရွယ်တူသူမှန်လျှင်း သူငယ်ချင်း အဘိပါရက၊ ငါ့ကိုယ်ကို ငါသတ်၍

သေလိုက်မယ်၊ ဘယ်နည်းနဲ့မှ ဥပ္ပာဒန္တီကို လိုချင်တဲ့ ကိလေသာကာမ အဓမ္မကြောင့်သာဖြင့် ငါ ကျင့်သုံးရမည့် ဓမ္မသုံးပါးကို မစွန့်နိုင်၊ မပယ်နိုင်၊ မသတ်နိုင်ဘူး မောင်ရေ ... ဆိုလိုပါတယ်။ (သတ္တမအကြိမ် ပေးပုံ +ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

အဋ္ဌမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

သစေ တုဝံ မယံ သတိံ ဇနိန္ဒ၊  
န ကာမယာသိ နရဝီရ သေဋ္ဌ။  
ပဇာမိ နံ သဗ္ဗဇနဿ သိဗ္ဗ၊  
မယာ ပမုတ္တံ တတော အဂ္ဂယေသိ နံ။ ။ (၃၁)

အာလုပ်ပုဒ်ပေါင်း ၄ ပုဒ် ပါရှိသည်။

ဇနိန္ဒ=လူတို့ကို အစိုးရတော်မူသော။ နရဝီရ=တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူတို့ထက် သာလွန်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိတော်မူသော။ သေဋ္ဌ=အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှစွာသော။ သိဗ္ဗ=သိဝိပြည့်ရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်ဘုရား ...။ တုဝံ=အရှင်မင်းမြတ်သည်။ မယံ=အကျွန်ုပ်၏။ သတိံ=ဥစ္စာကို၊ (ဝါ) မယံ သတိံ=အကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာဆိုပြီးတော့ ဥပ္ပာဒန္တီကို။ သစေ န ကာမယာသိ=အကယ်၍ အလိုမရှိငြားအံ့။ အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ နံ=ထို ဥပ္ပာဒန္တီကို။ သဗ္ဗဇနဿ=တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်း၏ မျက်မှောက်၌။ စဇာမိ=စွန့်ပယ် ကွာရှင်းလိုက်ပါမည် ဘုရား ...။ မယာ ပမုတ္တံ=ကျွန်တော်မျိုး စွန့်လွှတ်ကွာရှင်းလိုက်သော။ နံ=ထို ဥပ္ပာဒန္တီကို။ တတော=ထိုအခါ၌။ တံ=အရှင်မင်းကြီးသည်။ အဂ္ဂယေသိ=ရွှေ နန်းတော်သို့ ခေါ်ဆောင်တော်မူဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး၊ အရှင်မင်းကြီး “ဥပ္ပာဒန္တီဟာ အဘိပါရက ပိုင်တဲ့ ဝတ္ထုကာမပဲဆိုပြီး ပရဒါရအကုသိုလ်ကံကို ကြောက်လို့ အလိုမရှိဝံ့



ဘူးပဆီလျှင် အကျွန်ုပ်သည် တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအားလုံးကို စည်းဝေးစေပြီး အားလုံးရဲ့ မျက်မှောက်မှာ - “ဥပ္ပာဒန္တ၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး မြို့တွင်း လှည့်လည် ကြွချီလာလို့ ငါတို့အိမ်ဝ ရောက်ရှိလာလျှင် သင်၏ကိုယ်ကို မပြပါနှင့်” ဟု ကျွန်တော်မျိုး မှာထားခဲ့ပါလျက် သူမက နားမထောင်၊ ကိုယ်ရောင်ကို ပြခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်ပျက်အောင် ဖျက်ဆီး တာပဲ ဆိုပြီး သူမအပေါ် အပြစ်ပြု၍ ကျွန်တော်မျိုး ပရိသတ်ရဲ့ ရှေ့မှာ ကွာရှင်း စွန့်ပစ်ပါမယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူမ၏ ကာမပိုင် မရှိတော့သည့် အတွက် အရှင်မင်းကြီးက တော်ကောက်ပြီး ရွှေနန်းတော်အရောက် ခေါ်ဆောင် သွားပါ။

ဘယ်လောက် အလျှောက်အထား ကောင်းသလဲ။ ဒါဖြင့် သိဝိမင်း ကြီးက လက်ခံရှေ့သလား-ဆိုတော့ လက်မခံဘူး။ ဘယ်လို ပြန်လည် မိန့်ကြားသလဲဆိုတော့ -

အခုသိယံ စေ အဘိပါရက တွံ။  
 စေသိ ကတ္တေ အဟိတာယ တျ+ဿ။  
 မဟာ စ တေ ဥပဂါဒေါပိ အဿ။  
 န စာပိ တျ+ဿ နဂရမှိ ပက္ခော။ ။ (၃၂)

ကတ္တေ=တိုင်းပြည်အကျိုးကို သည်းပိုးပြုလုပ်တတ်သော။  
 အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင် အဘိ  
 ပါရက။ တွံ=သင်သည်။ အခုသိယံ=အပြစ်မရှိတဲ့ ဥပ္ပာဒန္တကို။  
 စေ စေသိ=အကယ်၍ စွန့်ပယ်ကွာရှင်းလိုက်ငြားအံ့။ တေ=မောင့်  
 အဖို့ရာ။ အဟိတာယ=အစီးအပွားပုံ အလိုငှာ။ အဿ=ဖြစ်လေရာ  
 ၏။ စ-သည်သာပကသေး။ တေ-သင့်အပေါ်၌။ မဟာ-ကြီးစွာ  
 သော။ ဥပဂါဒေါပိ=တိုင်းသူပြည်သားတို့ရဲ့ စွပ်စွဲမှု ဘေးသည်  
 လည်း။ အဿ=ဖြစ်လေရာ၏။ နဂရမှိ=မြို့တစ်ခုလုံး၌။ တေ=သင်

၏။ ပက္ခော=အသင်းအပင်းသည်။ န စာပိ အဿ=တစ်ယောက်မှ ရှိမှာမဟုတ်ဘူး ...။

အမောင် အဘိပါရက ...၊ ဥပ္ပာဒန္တိမှာ ဘာအပြစ်မှ မရှိဘူး။ သူဟာ အိမ်ရှင်မတစ်ယောက်၊ ငါ စီးတဲ့ရထားက သူ့အိမ်ရှေ့ ရောက်သွားတော့ အိမ်ရှင်မကောင်းတို့ရဲ့ ဝတ္တရားအရ ရေမြေရှင်မင်းတရား မိမိအိမ်ရှေ့ မှာ ရောက်လာတော့ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းက ပန်း ထွက်ပြီး ကြံကြတာ ဓမ္မတာဖြစ်လို့ သူမမှာ ဘာအပြစ်မှ မရှိဘူး။ သူငယ်ချင်း ...၊ အပြစ် မရှိတဲ့ ဥပ္ပာဒန္တိကို စွန့်ပယ်ကွာရှင်းလျှင် မင်းအဖို့ရာ အစီးအပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်မယ်။ အစီးအပွားမဲ့ဆိုတာ မင်း ဒုက္ခရောက်ဖို့ အကြောင်းလို့ ပြောတာ။

ဤမျှသာမကသေး၊ မင်းအပေါ်မှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့က “အဘိပါရကဟာ အလွန်ရက်စက်တဲ့ လူပဲ၊ အိမ်ရှင်မကောင်းပီပီ မိမိ အိမ်ရှေ့ မင်းကြီးရောက်လာလို့ ပန်းကြတာ အိမ်ရှင်မတိုင်းရဲ့ ဝတ္တရား ဓမ္မတာပဲ၊ ဒါကို အပြစ်လုပ်ပြီး ကွာရှင်းရသလား” အဲဒီလို စွပ်စွဲတဲ့ ဘေးကို မင်း ခံရလိမ့်မယ်။ မင်းဘက်က ဘယ်သူမှ အပင်းအသင်း ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဤကဲ့သို့ ပြောပြီး မင်းကြီးက ပယ်တယ်။ (အဋ္ဌမ အကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

နဝမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

အဟံ သဟိသံ ဥပဝါဒ+မေတံ၊  
နိန္ဒံ ပသံသံ ဂရဟဉ္စ သဗ္ဗံ။  
မမေ+တ+မာဂစ္ဆဟု ဘူမိပါလ၊  
ယထာသုခံ သိဝိ ကရောဟိ ကာမံ။ ။ (၃၃)

ဘူမိပါလ သိဝိ=ရေမြေသခင် အရှင်သိဝိမင်းဘုရား ...။ အဟံ =အကျွန်ုပ်သည်။ သဗ္ဗံ=အလုံးစုံသော။ ဧတံ ဥပဝါဒံ=ဤ သူ တစ်ပါးတို့ စွပ်စွဲတဲ့ ဘေးကို လည်းကောင်း။ ဧတံ နိန္ဒဉ္စ=ဤ သူ

တစ်ပါးတို့ မျက်မှောက်ရှုတ်ချခြင်းကို လည်းကောင်း။ ပသံသံ  
 စ=ချီးမွမ်းခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဧတံ ဂရဟံ စ=ဤ သူတစ်ပါး  
 တို့ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားသမျှကိုလည်းကောင်း။ သဟိသံ=  
 ရဲရဲကြီး ခံလိုက်ပါမယ် ...။ ဧတံ=ဤစွပ်စွဲတာတွေ၊ ကဲ့ရဲ့တာတွေ၊  
 ရှုတ်ချတာတွေ အားလုံးသည်။ မံ=အကျွန်ုပ်သို့။ အာဂစ္ဆတု=  
 ရောက်ချင်တိုင်း ရောက်ပါစေ...။ တုဝံ=အရှင်မင်းတရားသည်။  
 ယထာသုခံ=ချမ်းသာတော်မူသလို။ ကာမံ=အလိုတော်ကို။  
 ကရောဟိ=ဖြည့်တော်မူဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အကျွန်ုပ်သည် စစ်သူကြီးပီပီ အားလုံး တိုင်းသူ  
 ပြည်သားများက အပြစ်တင် ပြောသမျှတွေ၊ ကဲ့ရဲ့သမျှတွေ၊ ရှုတ်ချသမျှ  
 တွေ အကုန်လုံး ကျွန်တော်မျိုး ခံပါမယ် အရှင်မင်းကြီး ချမ်းသာသလို  
 သာ အလိုတော်ကို ဖြည့်တော်မူဘုရား-လို့ လျှောက်ထားတယ် ...။

ယော နေဝ နိန္ဒံ န ပနပုသံသံ၊  
 အာဒိယကံ ဂရဟံ နောပိ ပူဇံ။  
 သိရိ စ လက္ခိ စ အပေတိ တမှာ၊  
 အာပေါ သုဂုဋ္ဌိဝ ယထာ ထလမှာ။      ။(၃၄)

သိဝိမင်းကြီး ပြန်ကြားသည့် ဂါထာ။

သမ္မ အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်း မှန်လှ အို-  
 အမောင် အဘိပါရက ...။ ယော=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။  
 နိန္ဒံ=သူတစ်ပါးတို့ ကဲ့ရဲ့သည်ကို။ နေဝ အာဒိယတိ=အလေးမမူ။  
 ပသံသံ=သူတစ်ပါးတို့ ချီးမွမ်းသည်ကို။ န ပန အာဒိယတိ=လက်  
 ခံ၍လည်း မသာယာ။ ဂရဟံ=သူတစ်ပါးတို့ အပြစ်တင်စကား  
 ပြောကြားခြင်းကို။ နော အာဒိယတိ=အလေးမမူ။ ပူဇံ=သူတစ်ပါး  
 တို့က လေးစားကော်ရော်ပူဇော်ခြင်းကို။ နောပိ အာဒိယတိ=လက်

လည်းမခံ၊ သာလည်း မသာယာ။ တမှာ=ထိုသို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို လည်း ဂရုမစိုက်၊ ချီးမွမ်းခြင်းကိုလည်း ဂရုမစိုက်သူမှ။ (ဥပမာ ပြောရလျှင်) အာပေါ သုဝုဠီ=အဟုန်ပြင်းစွာ ရွာသွန်းတဲ့ မိုးရေ သည်။ ထလမှာ=မြင့်မောက်ရာအရပ်မှ။ အပေတိယထာ=နိမ့်ရာ အရပ်သို့ လျှောကျ စီးဆင်းသွားသကဲ့သို့။ သိရီ စ=ကျက်သရေ ခေါ်တဲ့ အစိုးရခြင်းသည်လည်းကောင်း။ လက္ခီ စ=ဘုန်းလို့ခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာသည် လည်းကောင်း။ အပေတိ=ရှောင်ဖယ်၍ သွား လေ၏။

အဘိပါရက ... အသင်သည် ချီးမွမ်းမှု+ကဲ့ရဲ့မှုကို အလေးဂရု မပြုလျှင် ရွာချလိုက်တဲ့ မိုးရေဟာ မြင့်ရာက နေပြီး စီးဆင်း လျှောကျ သွားသလို အသင်က ကျည်းကုန်းလို့ ဖြစ်နေတာ၊ အသင်တည်းဟူ သော ကျည်းကုန်းထက်မှ ကျက်သရေခေါ်တဲ့ အစိုးရ ဂုဏ်သိရ်၊ လက္ခီ လို့ခေါ်တဲ့ ဘုန်းပညာ၊ ဤအရာများ သင့်မှ လျှောကျသွားကြလိမ့်မယ်။ ကျက်သရေမရှိသူ၊ ဘုန်းပညာ မရှိသူ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဤနည်းဖြင့် သိဝိမင်းကြီးက ပြော၍ ပယ်တယ်။ (နဝမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

ခဿမအကြိမ် ပြောကြပုံ

ယံ ကိဉ္စိ ဒုက္ခဉ္စ ဧတ္ထော၊  
ဓမ္မာတိသာရဉ္စ မနောဝိဃာတံ။  
ဥရသာ အဟံ ပစ္စုတ္တရိဿာမိ သဗ္ဗံ၊  
ပထဝီ ယထာ ထာဝရာနံ တသာနံ။ ။(၃၅)

ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ် ...။ ပထဝီ=မဟာပထဝီ ဤမြေကြီးသည်။ ထာဝရာနံ စ=ထာဝရ သတ္တဝါတို့ကို လည်း ကောင်း။ တသာနံ=တသ သတ္တဝါတို့ကို လည်းကောင်း။ ယံကိဉ္စိ= ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံသော သတ္တဝါကို။ 'ပစ္စုတ္တရတိ ယထာ=

ခံလင့်သကဲ့သို့။ အဟံ-အဟမ္မိ=အကျွန်ုပ် အဘိပါရကလည်းပဲ။  
ဧတော=ဤဥမ္မာဒန္တိကို ကွာရှင်းလိုက်ခြင်းဟူသော အကြောင်း  
ကြောင့်။ ပဝတ္တမာနံ=ဖြစ်ပေါ်လာမည်။ ယံကိဉ္စိ ဒုက္ခဉ္စ=အလုံးစုံ  
သော ဆင်းရဲဒုက္ခကို လည်းကောင်း။ ယံကိဉ္စိ သုခဉ္စ=အလုံးစုံ  
သော ချမ်းသာသုခကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မာတိသာရဉ္စ=တရားကို  
လွန်သွားတဲ့ အကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ မနော ဝိဃာတံ စ=  
စိတ်နှလုံးပင်ပန်းခြင်းကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗံ=အလုံးစုံကို။ အဟံ=  
အကျွန်ုပ်သည်။ ဥရသာ=ရင်ဖြင့်။ ပစ္စုတ္တရိဿာမိ=ရဲရဲကြီး တွန်း  
လှန် ရင်ကော့၍ ခံလိုက်ပါမည် ဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ဤမြေကြီးသည် ထာဝရသတ္တဝါ၊ တသသတ္တဝါ  
အားလုံးကို ကြံကြံ ခံသကဲ့သို့ အကျွန်ုပ်လည်းပဲ ဥမ္မာဒန္တိကို ကွာ  
ရှင်းလိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည် ဆင်းရဲဒုက္ခကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ချမ်း  
သာသုခကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အကုသိုလ်ကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နှလုံးပင်ပန်းခြင်းကိုပဲ  
ဖြစ်ဖြစ် အားလုံးကို ဟောဒီ ရင်ဘတ်နဲ့ စစ်သေနာပတိပီပီ ရဲရဲကြီး  
ကော့ခံလိုက်ပါမည်ဘုရား ... ဟု လျှောက်တယ်။

အဋ္ဌကထာ၌ ထာဝရသတ္တဝါအရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖွင့်သည်။  
တသ သတ္တဝါအရ ပုထုဇနိပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖွင့်သည်။ ဥပလက္ခဏနည်းဟု  
မှတ်သင့်သည်။ မေတ္တသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား အနာဂါမ်+ရဟန္တာတို့  
ကို ထာဝရသတ္တဝါဟု လည်းကောင်း၊ ပုထုဇနိ၊ သောတာပန်၊  
သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို တသပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

ထိုအခါ သိဝိမင်းကြီးက ဤဂါထာဖြင့် တရားပြု၍ ပယ်သည်။  
ဓမ္မာတိသာရဉ္စ မနောဝိဃာတံ၊  
ဒုက္ခဉ္စ နိ+စ္ဆာမိ အဟံ ပရေသံ။  
ဧကောဝိ+မံ ဟာရယိဿာမိ ဘာရံ၊  
ဓမ္မေ ဌိတော ကိဉ္စိ အဟာပယန္တော။ ။ (၃၆)

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၁၁

သမ္မ အဘိပါရက=အရွယ်တူမှန်လျှင် သူငယ်ချင်း အဘိ-  
 ပါရက ...။ အဟံ=သိဝိတွင်ငြား ငါ မင်းတရားသည်။ ဓမ္မာ  
 တိသာရဉ္စ=ကုသိုလ်တရားကို ကျော်လွန်သွားတဲ့ အကုသိုလ်ကို  
 လည်းကောင်း။ မနောဝိဃာတံ=စိတ်နှလုံး ပင်ပန်းခြင်းကို လည်း  
 ကောင်း။ ပရေသံ=သူတစ်ပါးတို့၏။ ဒုက္ခဉ္စ=ဆင်းရဲခြင်းကို လည်း  
 ကောင်း။ န ဣစ္ဆာမိ=တစိုးတစိမျှ အလိုမရှိပါ။ အဟံ=သိဝိတွင်ငြား  
 ငါ မင်းတရားသည်။ ဓမ္မေ=ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ၊ ပဝေဏီဓမ္မ၊ သုစရိတဓမ္မ=  
 ဤ ဓမ္မသုံးပါး၌။ ဌိတော=မားမားခိုင်ကျည် တည်လျက်။ ကိဉ္စိ=  
 တစုံတခုကိုမျှ။ အဟာပယန္တော=မယုတ်လျော့စေဘဲ။ ဧကောဝ=  
 ငါ တစ်ယောက်တည်းပင်လျှင်။ ဣမံ ဘာရံ = ဤ ဥမ္မာဒန္တီကို  
 အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်ရမယ့် ဆင်းရဲဒုက္ခ တာဝန်ဟူသမျှကို။  
 ဟာရယိဿာမိ=ဆောင်ပါ့မယ် ...။

အဘိပါရက ...။ ငါဟာ သူတစ်ဖက်သား ငါ့ကြောင့် အကုသိုလ်  
 ဖြစ်မည်ဟို လည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံး ပင်ပန်းခြင်းကို လည်းကောင်း၊  
 ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရမည်ကို လည်းကောင်း တစိုးတစိမျှ အလိုမရှိဘူး။  
 ငါသည် ဝိနိစ္ဆယ၊ ပဝေဏီ၊ သုစရိတ ဤဓမ္မသုံးပါး၌တည်တဲ့ မင်းပီပီ  
 ဘယ်ဓမ္မကိုမှ အဟုတ်အလျော့ မခံနိုင်ဘူး။ ငါတို့ရဲ့ သိဝိရာဇဝင်မှာ  
 ဘယ်တုန်းကမှ သူတစ်ပါးရဲ့ အိမ်ရှင်မ=ပရဒါရကို သိမ်းပိုက်ရိုး ထုံးစံ  
 မရှိဘူး။ သိဝိပဝေဏီ ရာဇဓမ္မကိုလည်း ဘယ်နည်းဖြင့်မှ ငါ အယုတ်  
 အလျော့ မခံနိုင်ဘူး။ သင့်အားလည်း ဒုက္ခ မပေးချင်ဘူး။ ငါ တစ်  
 ယောက်တည်းပဲ ဥမ္မာဒန္တီကြောင့် ဖြစ်မည့် ဆင်းရဲဒုက္ခတာဝန်ကို ငါ  
 ဒုက္ခ ငါပဲ ထမ်းပါ့မယ် မောင်ရယ်-လို့ ပြန်ဖြေတယ်။ (ဒသမအကြိမ်  
 ပြောဆိုကြပုံ ပြီး၏။)

ကောဒသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

သဂ္ဂုပဂံ ပုညကမ္မံ ဇနိန္ဒ၊  
မာ မေ တုဝံ အန္တရာယံ အကာသိ။  
ဒဒါမိ တေ ဥမ္မဒန္တိ ပသန္နော၊  
ရာဇာဝ ယညေ ဓနံ ဗြာဟ္မဏာနံ။ ။ (၃၇)

ဇနိန္ဒ=လူတို့သေဌ်နင်း အို အရှင်သိဝိမင်းဘုရား ...။ တုဝံ= အရှင်မင်းတရားသည်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏။ သဂ္ဂုပဂံ=နတ်ရွာသို့ လားရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပုညကမ္မံ=ကောင်းမှုကို။ မာ အန္တရာယံ အကာသိ=အန္တရာယ်ပြုတော် မမူပါနဲ့ ဘုရား။ အဟံ=အကျွန်ုပ် သည်။ ယညေ=ယဇ်ပူဇော်ရာ၌။ ရာဇာ=ယဇ်ဒါယကာ မင်းကြီး သည်။ ဗြာဟ္မဏာနံ=ပုဏ္ဏားတို့အား။ ဓနံ=ဥစ္စာကို။ ဒဒါတိ ဣဝ= ပေးလှူသကဲ့သို့။ အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ တေ=အရှင်မင်းကြီးအား။ ပသန္နော=သဒ္ဓါကြည်လင်သည်ဖြစ်၍။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တိကို။ ဒဒါမိ =ပေးလှူပါသည် ဘုရား ...။

ဘယ်လောက်လေးနက်တဲ့ အပေးလဲ၊ ဒီအပေးမျိုးကို သာမန် လူ တစ်ယောက် ဘယ်နည်းနဲ့ ရှောင်ထွက်မည်လဲ၊ မလွယ်ဘူးနော်။ အရှင် မင်းကြီး ...တဲ့၊ ကျွန်တော်မျိုးဟာ တကယ့်ကို သဒ္ဓါတရားနဲ့ ဥမ္မာဒန္တိကို ပေးနေတာ၊ အဲဒီပေးတဲ့ ကောင်းမှုဟာ ဒါနပရိစ္စာဂ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီတော့ နတ်ရွာကို ရောက်စေနိုင်တဲ့ ကောင်းမှုကို အရှင်မင်းကြီး အန္တရာယ် မပြုပါနဲ့၊ အရှင်မင်းကြီး အလှူပေးတဲ့အခါ ပုဏ္ဏားတို့အား သက်ရှိ+ သက်မဲ့ ဥစ္စာကို ပေးသလို ကျွန်တော်မျိုးလည်းပဲ သဒ္ဓါကြည်ညိုလျက် အရှင်မင်းကြီးအား ဥမ္မာဒန္တိကို ပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အန္တရာယ်မပြုပါနဲ့ အရှင်မင်းကြီးလို့ လျှောက်တယ်။ ။ ဒီတော့ သိဝိမင်းကြီးက ဘယ်နယ်ရှောင်သလဲ ဆိုတော့ -

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၁၃

အဒ္ဓါ တုဝံ ကတ္တေ ဟိတေသိံ မယု၊  
သခါ မမံ ဥမ္မဒန္တိ တုဝဉ္ဇ။  
နိန္ဒေယျူ ဒေဝါ ပိတရော စ သဗ္ဗေ၊  
ပါပဉ္စ ပဿံ အဘိသမ္မရာယံ။ ။ (၃၈)

ကတ္တေ=ငါ၏ အမှုကိစ္စအဝဝကို ရွက်ဆောင်ပေသော အမောင်  
အဘိပါရက ...။ တုဝံ=သင်သည်။ အဒ္ဓါ=မချွတ်စကန် အမှန်ပင်။  
မယု=ငါ၏။ ဟိတေသိံ=အစီးအပွားကို လိုလားသူသည်။ အသိံ=  
ဖြစ်ပါပေ၏။ ဥမ္မဒန္တိ စ=ဥမ္မဒန္တိသည် လည်းကောင်း။ တုဝဉ္ဇ=  
အမောင်အဘိပါရကသည် လည်းကောင်း။ မမံ=ငါ၏။ သခါ=  
မိတ်ဆွေရင်းချာတွေပါ။ သဗ္ဗေ=ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဒေဝါ စ=  
နတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ပိတရော စ=ဗြဟ္မာတို့သည် လည်း  
ကောင်း။ သဗ္ဗေ စ=တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူခပ်သိမ်းတို့သည်  
လည်းကောင်း။ မံ=ငါ့ကို။ နိန္ဒေယျူ="မိတ္တဒုဗ္ဗိ မင်းကြီးဟဲ့"လို့  
ကဲ့ရဲ့ ကုန်လေရာ၏။ စ=သည်သာမကသေး။ အဘိသမ္မရာယံ=  
တမလွန်ဘဝ၌။ ပါပံ=မကောင်းကျိုးပေးမည့် အကုသိုလ်ကံကို။  
ပဿံ=ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် တိတိထင်ထင် လင်းလင်းမြင်၍ နေပါ၏။

အမောင် အဘိပါရက ...၊ သင်သည် ငါ့ရဲ့ အစီးအပွား အကျိုးကို  
လိုလားတဲ့ မိတ်ဆွေကောင်း ပီသပါပေတယ်။ ဥမ္မဒန္တိလည်း ငါ့  
သူငယ်ချင်းမ၊ မင်းလည်း ငါ့သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေတွေပါ။ ငါသည်  
အကယ်၍များ ဥမ္မဒန္တိကို သိမ်းပိုက်လျှင် ခင်ပွန်းကို ပြစ်မှားတဲ့ မိတ္တ  
ဒုဗ္ဗိအကုသိုလ်ကံ ငါ ထိုက်ပါလိမ့်မယ်။ အကယ်၍များ ငါ ဥမ္မဒန္တိကို  
သိမ်းပိုက်လိုက်ရင် "ဒီ မင်းဟာ မိတ္တဒုဗ္ဗိ မင်းပဲ"လို့ နတ်တွေ ဗြဟ္မာ  
တွေ တိုင်းသူပြည်သားတွေ အားလုံးက ကဲ့ရဲ့ကြပေလိမ့်မယ်။ ဤတွင်  
မျှမက တမလွန်ဘဝ၌ ဒုက္ခအကျိုးပေးမည့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ



ဟူ၍လည်းပဲ ငါ့ဉာဏ်မျက်စိမှာ မြင်နေတယ်။ ဘယ်နည်းနှင့်မှ ဥမ္မာဒန္တိကို မသိမ်းပိုက်ဘူး အမောင်-လို့ ပယ်တယ်။ (ဧကောဒသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

ဒွါဒသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ

န ဟေ+တံ+ဓမ္မံ သိဝိရာဇေ ဝဇ္ဇံ၊  
သနေဂမာ ဇာနပဒါ စ သဗ္ဗေ။  
ယံ တေ မယာ ဥမ္မဒန္တိ ပဒိန္နာ၊  
ဘုသေဟိ ရာဇာ ဝနထံ သဇာဟိ။ ။ (၃၉)

သိဝိရာဇေ=သိဝိတိုင်းအလုံးကို ဘုန်းမီးနေလ ထွန်းတောက်ပတဲ့ အရှင် သိဝိမင်းတရား ...။ ဧတံ=ဤ အကျွန်ုပ် ဆက်သလို အရှင် မင်းတရားက ဥမ္မာဒန္တိကို လက်ခံရခြင်းဆိုတဲ့ အမှုကို။ သနေဂမာ= နိဂုံးနေသူ ဗိုလ်လူတို့နှင့် တကွကုန်သော။ သဗ္ဗေ=ခပ်သိမ်းကုန် သော။ ဇာနပဒါ စ=ဇနပုဒ်တိုက်နယ်နေ လူအပေါင်းတို့သည် လည်း။ အဓမ္မံ=မတရားတဲ့အမှုဟူ၍။ န ဟိ ဝဇ္ဇံ=ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ မပြောဆိုကြကုန်လေရာ။ ယံ-ယသ္မာ=အကြံနှင့်ကြောင့်။ မယာ= အကျွန်ုပ်သည်။ တေ=အရှင်မင်းကြီးအား။ ဥမ္မဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တိကို။ ပဒိန္နာ=ပေးအပ်ပြီးလေပြီ။ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။ ရာဇာ=ပြည်ကြီး ဥက္ကဋ္ဌ သမုနတ်ဘုရား ...။ ဝနထံ=ကိုယ်တော်ရဲ့ အလိုဆန္ဒကို။ (အလိုဆန္ဒပြည့်ဝလို့ အရှင် မင်းကြီး မလိုချင်တော့ဘူးဆိုတဲ့အခါ) ဘုသေဟိ=ဖြည့်တော်မူဘုရား။ သဇာဟိ=ကျွန်တော်မျိုးထံ တဖန် ပြန်၍ စွန့်တော်မူဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ကျွန်တော်မျိုးကပေးလို့ အရှင်မင်းကြီး လက်ခံ တာကို မြို့ရွာတိုက်နယ် နိဂုံးအားလုံးမှာ နေကြတဲ့လူတွေ ဘယ်သူကမှ မတရားလို့ မပြောကြပါဘူး ဘုရား။ အရှင်မင်းကြီးအား ကျွန်တော်မျိုး

ဥပ္ပာဒန္တီကို ပထမအကြိမ် ကတည်းက ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် အရှင်မင်းမြတ် အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်တော်မူပါ။ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝ၍ မလိုချင်တဲ့အခါ ကျွန်တော်မျိုးအား ပြန်၍သူမကို ပေးစွန့်တော်မူပါ။ ထိုအခါ သိဝိမင်းကြီးက ဤဂါထာဖြင့် ပြန်၍ တရားပြ ပယ်တော်မူတယ်။

အဒ္ဓါ တုဝံ ကတ္တေ ဟိတေသီ မယံ၊  
သခါ မမ ဥပ္ပဒန္တီ တုဝဉ္စ။  
သတဉ္စ ဓမ္မာနိ သုကိတ္တိတာနိ၊  
သမုဒ္ဒဝေလာဝ ဒုရစ္စယာနိ။ ။ (၄၀)

ကတ္တေ=အမတ်လိမ္မာ အို အဘိပါရက စစ်သူကြီး ...။ တုဝံ=သင်သည်။ အဒ္ဓါ=စင်စစ်ဧကန် အမှန်ပင်။ မယံ=ငါ၏။ ဟိတေသီ=အစီးအပွားကို လိုလားသူသည်။ အသိ=ဖြစ်ပါပေ၏။ ဥပ္ပဒန္တီစ=ဥပ္ပာဒန္တီသည်လည်းကောင်း။ တုဝဉ္စ=အမောင် အဘိပါရကသည် လည်းကောင်း။ မမ=ငါ၏။ သခါ=မိတ်ဆွေရင်းချာတွေပါ။ သတံ ဓမ္မာနိ စ=သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားဖြစ်တဲ့ သည်းခံခြင်း၊ မေတ္တာပွားခြင်း၊ သီလကျင့်ခြင်းဆိုတဲ့ တရားတို့ကိုလည်း။ သုကိတ္တိတာနိ=ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ် သူတော်ကောင်းတို့ ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်ကုန်ပြီ။ (တာနိ=ထို သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားသုံးမျိုးတို့ကို။) သမုဒ္ဒဝေလာဝ=သမုဒ္ဒရာကမ်းကဲ့သို့။ ဒုရစ္စယာနိ=ငါ့သို့စင် တရားမင်းတို့သည် ကျူးကျော်ရန် ခဲယဉ်းလှကုန်၏ ...။

အမောင် အဘိပါရက ...၊ သင်သည် ငါ့ရဲ့ အစီးအပွားအကျိုးကို လိုလားတဲ့ မိတ်ဆွေကောင်း ပီသပါပေတယ်။ ဥပ္ပာဒန္တီလည်း ငါ့သူငယ်ချင်းမ၊ မင်းလည်း ငါ့ သူငယ်ချင်း၊ နှစ်ဦးစလုံး မိတ်ဆွေတွေပါ။ သည်းခံခြင်း=ခန္တိတရား၊ မေတ္တာပွားခြင်း=မေတ္တာဘာဝနာတရား၊ သီလ

ကျင့်ခြင်း=သီလာစာရ=သူတော်ကောင်းများ ကျင့်ရမယ့် တရားသုံးမျိုးကို ဘုရားဟောထားခဲ့တယ်။ သမုဒ္ဒရာရေသည် ကမ်းကို မကျော်ကျူးသလို ငါလည်း ဒီတရားသုံးပါးကို ငါ ဘယ်နည်းနှင့်မှ မကျော်ကျူးပါ။ “ဒီတရားသုံးပါးကို ငါဘယ်နည်းနှင့်မှ မကျော်ကျူးပါ” ဆိုလိုက်သဖြင့် “ဥမ္မာဒန္တိကို ငါ မသိမ်းပိုက်ပါ” ဟူသော အနက် ပြီးသွားတယ်။ (ဒွါဒသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ ပြီး၏။)

**တေရသမအကြိမ် ပေးပုံ+ပယ်ပုံ**

အာဟုနေယျော မေ+သိ ဟိတာနုကမ္မိ၊  
ဓာတာ ဝိဓာတာ စ+သိ ကာမပါလော။  
တယိ ဟုတာ ရာဇ မဟပ္ပလာ ဟိ၊  
ကာမေန မေ ဥမ္မဒန္တိ ပဋိစ္ဆ။      ။ (၄၁)

ရာဇ=သင်္ဂဟလေးပါး မင်းတို့တရားဖြင့် တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူခပ်သိမ်းကို စွတ်ရိုန်းလေးတွဲ မေတ္တာဖွဲ့စေတတ်တဲ့ သိဝိမင်းတရား အရှင်ဘုရား ...။

တိုင်းသူပြည်သားကို သင်္ဂဟတရား လေးပါးဖြင့် မေတ္တာတရားနဲ့ ချစ်ခင်အောင် စောင့်ထိန်းတော်မူတဲ့ သိဝိမင်းဘုရား ... တဲ့။ တုဝံ=အရှင်မင်းတရားသည်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏။ အာဟုနေယျော စ=အဝေးမှ ပင် လူဖွယ်ရာကို ယူဆောင်၍ လှူလျှင်လည်းပဲ ခံယူထိုက်တဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ အသိ=ဖြစ်ပါပေ၏။

တကတည်း ဘုရားသာသနာမှာ သံဃာတော်ကို အာဟုနေယျ=လူ့စရာမရှိသေးယင် “ခဏနေပါဦး ဘုရား”လို့ ဆိုပြီး ဟို-အဝေးက တောင် သွားယူပြီးတော့ လူတဲ့အလှူကို ခံယူထိုက်လို့ အာဟုနေယျလို့ ခေါ်တယ်။ ယခု အဘိပါရက စစ်သူကြီးကလည်း သူ့ရှင်ဘုရင်ကြီးကို “အရှင်မင်းကြီး ...၊ ဥမ္မာဒန္တိလို့ မင်းထိုက်စိုးတန် အစိုးတန်တဲ့ ဣတ္ထိ

ရတနာ အကျွန်ုပ်လက်ထဲမှာ မရှိယင် ဟို-အဝေးကတောင်မှ စစ်တိုက် ပြီး ရယူပြီး အရှင်မင်းကြီးအား ပူဇော်ရ ဆက်သရမှာပါ-တဲ့။ (ရှောင်လို့ ကို မရအောင် ပြောတာ။)

တွံ=အရှင်မင်းကြီးသည်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏။ ဟိတာနုကမ္မိ စ= အစီးအပွား အကျိုးလိုလားတဲ့ မင်းလည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ ဓာတာ စ=အကျွန်ုပ်ကို နတ်ရွာ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်တော်မူတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ ဝိဓာတာ စ=အစိုးရခြင်းဆိုတဲ့ ရာထူး ဂုဏ်သိန်ကို စီမံတတ်သူလည်း။ အသိ=ဖြစ်ပါပေ၏။ ကာမ ပါလော စ=အကျွန်ုပ်ရဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကာမတွေ ဆုံးရှုံး ပျက်ပြားမသွားအောင် စောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သူသည်လည်း။ အသိ=ဖြစ်ပါပေ၏။

အရှင်မင်းကြီးဟာ ကျွန်တော်မျိုးအပေါ်မှာ စီးပွားလိုလားသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးကို နတ်ရွာရောက်အောင် ဆောင်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို စီမံပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ ဝတ္ထုကာမ များ ပျက်စီးဆုံးရှုံး မသွားအောင် စောင့်ထိန်းပေးတဲ့ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဟိ=မှန်၏။ ရာဇ=ပြည်ရှင်မင်းမြတ် ...။ တယံ=အရှင်မင်း မြတ်၌။ ဟုတာ=ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ ဇနီးကို ပူဇော်ရသည်ရှိသော်။ မဟပွလာ=ကြီးမြတ်သောအကျိုး ရှိနိုင်ပါသည် ဘုရား။

ကျေးဇူးရှင်ကို ပူဇော်ရလို့ အကျိုး အင်မတန် ကြီးနိုင်ပါတယ် ဘုရား ...။ အကယ်၍ အရှင်မင်းကြီး မလိုချင်ဘူးပ-ဆိုလျှင် -

မေ=ကျွန်တော်မျိုး၏။ ကာမေန=အလိုကို လိုက်သဖြင့်။ ဥပ္ပဒန္တိ=ဥပ္ပာဒန္တိကို။ ပဋိစ္စ=ခံယူတော်မူပါဘုရား ...။

မင်းကြီး အလိုနဲ့ မယူတော့ - “အရှင်မင်းတရားသည် ကျွန်တော် မျိုးရဲ့ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင်မင်းကြီးအား ကျွန်တော်မျိုး ပူဇော် လိုက်ရယင် အင်မတန် အကျိုးရှိပါ့မယ်။ ဒီတော့ အရှင်မင်းကြီးရဲ့ အလိုတော်နဲ့ မလိုချင်သော်လည်း ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ လူလိုတဲ့ စေတနာ၊ ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ ပေးလိုသော အလိုဆန္ဒကို အလိုလိုက်ပြီးတော့ ဥမ္မာဒန္တိ ကို လက်ခံတော်မူပါ ဘုရား ...။ ဒါ နောက်ဆုံး စကားကုန်တော့တာပဲ။”

ကဲ သိဝိမင်းကြီးကလည်း နောက်ဆုံး ဘယ့်နယ်ပြောလိုက်သလဲ ဆိုတော့ -

အဒ္ဓါ ဟိ သဗ္ဗံ အဘိပါရိက တံ၊  
ဓမ္မံ အစာရီ မမ ကတ္တုပုတ္တံ။  
အညော န တေ ကော ဣဓ သောတ္ထိကတ္တာ၊  
ဒွိပဒေါ နရော အရဏေ ဇိဝလောကေ။ ။ (၄၂)

ရှေ့စကားရပ်များဖြင့် အဘိပါရက စစ်သူကြီးက ဥမ္မာဒန္တိကို မင်းကြီးအား အကြိမ်ကြိမ်ပေး၍ သိဝိမင်းကြီးကလည်း ငါ အလိုမရှိဟု အကြိမ်ကြိမ်ပယ်ပြီး နှစ်ဦးသား မြေပေါ်၌ ချထားသည့် ငှက်မထည့်ထားသော ခြင်းတောင်းကို ခြေဖမိုးဖြင့် ခတ်၍ တောအုပ်အတွင်း ပစ်လွှင့်ကြသကဲ့သို့ နှစ်ဦးလုံးကပင် ဥမ္မာဒန္တိကို စွန့်ခွဲကြပြီး ယခုအခါ မင်းကြီးက နောက်ထပ် (အလေးစကား) မပြောကြားနိုင်အောင် အသိပါရက စစ်သူကြီးကို ခြိမ်းမောင်းယုံ၍ ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

မမ ကတ္တုပုတ္တံ=ငါ့ခမည်းတော်ဘုရား လက်ထက်တော်ကတည်းက စစ်သေနာပတိကြီးရဲ့သား ဖြစ်ပေသော။ အဘိပါရက=ငါနှင့် အရွယ်တူလျှင် ငယ်စဉ်ကာလ အတူတကွ ကစားခဲ့ကြတဲ့ သူငယ်ချင်း မှန်လှ အမောင် အဘိပါရက ...။ တွံ=သင်သည်။

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၁၉

ပုဗ္ဗေ=ရှေးအခါတုန်းက။ မမ=ငါ၏အတွက်။ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ=ခပ်သိမ်းသော တရားတဲ့အမှုကို။ အဒ္ဓါ ဟိ=မချွတ်ကောက် အမှန်ပင်။ အစာရီ=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ခဲ့လေပြီ။

ငါ့ခမည်းတော် လက်ထက်ကတည်းက ခမည်းတော်ဘုရားရဲ့ စစ်သူကြီးရဲ့သား ငါနှင့်အတူတကွ ငယ်စဉ်က မြေမှုန့်ကစားဖက် ဖြစ်တဲ့ သူငယ်ချင်း အဘိပါရက ...၊ မင်းဟာ ရှေးတုန်းက ငါ့အပေါ်မှာ တရားတာတွေ မှန်သမျှ အကုန်လုံး ကျင့်ခဲ့တယ်။ စကားက မစုံသေးဘူး။

တေ=သင်၏ အပေါ်၌။ အညော=ငါမှ တစ်ပါးသော။ အရုဏေ=အရုဏ်အတွင်း၌။ (နောက်တစ်နေ့ အရုဏ်အတွင်းမှာဟု ဆိုလိုသည်။) ဇီဝလောကေ=အသက်ရှည်ထွေ တည်နေပါကြ ဤလောက၌။ သောတ္ထိကတ္တာ=ချမ်းသာအောင် ပြုလုပ်မည့်။ ဒွိပဒေါ=အခြေနှစ်ချောင်းရှိတဲ့။ ကော နရော=အဘယ်မည်သောလူသည်။ အတ္ထိ=ရှိအံ့နည်း။ မရှိသည်သာ။

အဘိပါရက ...၊ မင်းအပေါ်မှာ နောက်တစ်နေ့ အရုဏ်မတက်မီ အတွင်း လောကမှာ မင်းချမ်းသာအောင် ပြုမယ့်သူ တစ်လူမှ မရှိဘူး။

ဤအရာ၌ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်အောင် “ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟု စကားပညွှင်ခံ၍ အဋ္ဌကထာ၌ ဤကဲ့သို့ ဖော်ပြထားသည်။ ပြပုံမှာ- အဘိပါရက ...၊ သင်သည် အမှန်ပင် ရှေးတုန်းက ငါ့အတွက် တရားသော အမှုအားလုံးကို ကျင့်ခဲ့ပြီ။ အစီးအပွားကိုသာ၊ ကြီးပွားကြောင်းကိုသာ ကျင့်ခဲ့ပြီ။ ယခုမှာမူ ငါနှင့်ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုကာ များစွာပြောနေဘိ၏။ ဤကဲ့သို့ ပရမ်းပတာ မပြောပါလင့် သင့်အပေါ်မှာ အရုဏ်မတက်ခင် ယနေ့အတွင်း ချမ်းသာအောင် ပြုပေးမည့် အခြေနှစ်ချောင်း ရှိသူ တစ်လူမျှ လောကမှာ ငါမှတစ်ပါး လားလား မရှိဘူး။ အကယ်၍

များ ငါ့ကဲ့သို့ အခြားမင်းတစ်ပါးသည် သင်၏ဇနီး ဥမ္မာဒန္တိအပေါ်၌ တပ်နှစ်သက်သောစိတ် ရှိသူဖြစ်ပါမူကား နောက်တစ်နေ့မရောက်မီ အရုဏ်တက်ချိန် အတွင်းမှာပင် သင့်ဦးခေါင်းကို ဖြတ်စေ၍ ဥမ္မာဒန္တိကို မိမိ၏ နန်းအိမ်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားမှာ အမှန်ပင် ဖြစ်တယ်။ ငါက မူကား အကုသိုလ်မှ ကြောက်သဖြင့်သာ “ဥမ္မာဒန္တိကို မိမိနန်းအိမ်သို့ ယူဆောင်မှုကို” မပြုတာ။ အမောင် အဘိပါရက ...၊ ဆိတ်ဆိတ်နေ လော့၊ တိတ်စေ၊ ငါ့အဖို့ရာ ဥမ္မာဒန္တိကို အလိုမရှိဟု ခြိမ်းခြောက်စကား မိန့်ကြားတယ်။

အဘိပါရက စစ်သူကြီးသည် မင်းကြီး ပြောစကားကို ကြားရ၍ တစုံတရာ မပြောဝံ့တော့ဘဲ မင်းကြီးအား ချီးမွမ်းသောအနေဖြင့် ဤ ဂါထာကို ရွတ်ဆို ပြောကြား လျှောက်ထားလေသည်။

တုဝံ န သေဋ္ဌော တွ+မနုတ္တရော+သိ၊  
 တံ ဓမ္မဂုတ္တော ဓမ္မဝိဒူ သုမေဓော။  
 သော ဓမ္မဂုတ္တော စိရမေဝ ဇီဝ၊  
 ဓမ္မဉ္စ မေ ဒေသယ ဓမ္မပါလ။ ။ (၄၃)

ဓမ္မပါလ=တရားကို စောင့်တော်မူသော အရှင်သီဝိမင်းတရား။  
 န=စင်စစ်ဧကန် အမှန်ပင်။ တုဝံ=အရှင်မင်းတရားသည်။ သေဋ္ဌော  
 =မင်းတကာတို့ထက်မြတ် ချီးမွမ်းအပ်ပါပေ၏။ တံ=အရှင်မင်း  
 တရားသည်။ အနုတ္တရော=တုဖက်ပြိုင်သူ အတူ မင်းမရှိသူသည်။  
 အသိ=ဖြစ်ပါပေ၏။ တံ=အရှင်မင်းတရားသည်။ ဓမ္မဂုတ္တော= (၁)  
 ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ=ဓမ္မသတ်ကျမ်းလာ တရားတွေ၊ (၂) ပဝေဏံဓမ္မ=  
 ရာဇဝင်အစဉ်အဆက် ဆင်းသက်လာတဲ့ တရားတွေ၊ (၃) သုစရိတ  
 ဓမ္မ=သုစရိတ်ဆယ်ပါး ကောင်းမှုတရားဆိုတဲ့ ဓမ္မသုံးပါး ဤတရား  
 ကို အသက်ပမာထား၍ စောင့်ရှောက်သူသည်။ အသိ=ဖြစ်ပါပေ

၏။ ဓမ္မဝိဒူ=ဓမ္မသုံးပါး ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်သူသည်။ အသိ=  
 ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ သုမေဓော=ဖောက်ထွင်းစူးရှတဲ့ ဉာဏ်ပညာ  
 ရှိသူသည်။ အသိ=ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ ဓမ္မဂုတ္တော=ဓမ္မသုံးပါး  
 တရားကို စောင့်ရှောက်တော်မူသော။ သော တံ=ထို အရှင်မင်း  
 တရားသည်။ စိရမေဝ=ရှည်မြင့်စွာ ကာလပတ်လုံးသာလျှင်။ ဇီဝ-  
 ဇီဝါဟိ=အသက်ရှည်ထွေ တည်နေတော်မူပါစေဘုရား။ ဓမ္မပါလ=  
 ဓမ္မသုံးပါးတရားကို စောင့်တော်မူတဲ့ အရှင်သိဝိမင်းကြီးဘုရား ...။  
 မေ=အကျွန်ုပ်အား။ ဓမ္မဉ္စ=နတ်ရွာရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်  
 သည့် တရားကိုလည်း။ ဒေသယ=ကရုဏာရှေးရှု၊ ဟောကြားတော်  
 မူ ဘုရား ...။

ဒီကျတော့ တရားတောင်းတဲ့ အဘိပါရက စစ်သူကြီး ဖြစ်သွားပြီ၊  
 စောစောကလို ဇနီးကို ပေးလှတဲ့ အဘိပါရက စစ်သူကြီး မဟုတ်တော့  
 ဘူး။ အဲဒီ အဘိပါရက စစ်သူကြီး တရားတောင်းပန်လို့ သိဝိမင်းကြီး  
 ပြန်ဟောတဲ့ တရားဂါထာက ၁၂ ဂါထာရှိပြီး အဘိပါရက စစ်သူကြီး  
 က ချီးမွမ်းတဲ့ တရားဂါထာက ၁၀ ဂါထာ၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း ၂၄ ဂါထာ  
 ကျန်သေးတယ်။ ဒီမှာပဲ တရားပွဲ ရပ်နားကြဦးစို့ ...။





ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ အတိတ်ဘဝ

ဥမ္မာဒန္တိဝတ္ထုတရား

ဒုတိယပွဲ

ဘိက္ခုနီ ထေရီမကြီးများဖက်က သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး နှစ်လက်ဖြစ်တဲ့ ခေမာထေရီအကြောင်းက ပြီးခဲ့ပါပြီ။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ထေရီမကြီးရဲ့ အကြောင်းကို ယခု ဟောနေဆဲမှာ သူ့ရဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ပါရမီ ဖြည့်ခဲ့တဲ့ ဘဝတွေ၊ ပြီးခဲ့တဲ့ တစ်ကမ္ဘာက ပါရမီ ဖြည့်ခဲ့ပုံတွေ၊ ဟို ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်မှာ ဆင်းရဲသူမဖြစ်၍ ဝတ်ပန်းပုဆိုး လှူဒါန်းခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုပြုခဲ့ပုံ၊ အဲဒီ ဘဝကနေပြီးတော့ ဥမ္မာဒန္တိဘဝ ရောက်လာပုံကို အစဉ်သဖြင့် ဟောခဲ့ပါတယ် ...။

ကဿပမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးတဲ့နောက် သာသနာမကွယ်သေးခင် ဆင်းရဲသူမ ဘဝမှာ သူမဟာ တိုက်ရိုက်ပြောရလျှင် သုံးနှစ် ကျွန်ခံလိုရတဲ့ ဝတ်ပန်းပုဆိုးကို သူမ အင်မတန် ဝတ်ချင်သော်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ သင်္ကန်းကို ခိုးသူ အလှယက်ခံရတဲ့ ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်တစ်ပါးအား လှူဖို့ရန် ကြိုကြိုက်တော့ သူမ လုံးဝ မဝတ်ဘဲ လှူခဲ့တယ်။ အဲဒီ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် ဥမ္မာဒန္တိဘဝမှာ လူမက နတ်မမိဆိုတဲ့ အလှဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံခဲ့တယ်။ တိုင်းပြည်က သိဝိတိုင်း၊ အရိဋ္ဌပုရမြို့၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက ဘုရားအလောင်း သိဝိမင်း၊ အရှင် သာရိပုတ္တရာအလောင်းက အဘိပါရက စစ်သူကြီး ဖြစ်ပြီး အရှင် အာနန္ဒာအလောင်းက သိဝိမင်းကြီးရဲ့ သုနန္ဒာရထားထိန်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီမရဲ့ အလောင်း ဥမ္မာဒန္တိ အမျိုးသမီးရဲ့ ဖခင်က တိရိစ္ဆာန်ဝတ္ထု သေဋ္ဌေး ဖြစ်ပါတယ်။

တိရိစ္ဆာန်ဝစ္စသေဋ္ဌေးက သူ့သမီးဟာ အလွန်အလွန် လှပတဲ့ မိန်းမ မြတ်တို့ရဲ့ အင်္ဂါလက္ခဏာတို့နှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် သိဝိမင်းကြီးအား ဆက်သတယ်။ ဆက်သတော့ သိဝိမင်းကြီးက လက္ခဏာဖတ် ပုဏ္ဏားတွေကို လွှတ်ပြီး လက္ခဏာ စုံစမ်းစေတဲ့အခါမှာ ပုဏ္ဏားများ ဥမ္မာဒန္တီ အပေါ်၌ တိမ်းညွတ်သောစိတ် ရှိကြပြီး ထမင်းစားကြရာ ထမင်းလှတ် ကို ပါးစပ်ထဲ မသွင်းမိဘဲ တချို့က ခေါင်းပေါ်ပစ်၊ တချို့က ချိုင်းကြား ထိုး၊ တချို့က ဦးခေါင်းနှင့် နံရံကို တိုက်နဲ့ အလွန်အလွန် ဖောက်လွှဲ ဖောက်ပြန် ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

ထိုအခါ ဥမ္မာဒန္တီက “ဪ ... ဒီလောက် သမာဓိနည်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေက ငါ့ရဲ့ လက္ခဏာကို မှန်အောင် ဖတ်နိုင်မှာတဲ့လား” ဆိုပြီး အိမ် မှာရှိတဲ့ လူများကို “ဒီပုဏ္ဏားတွေကို ဆွဲထုတ်”လို့ အမိန့်ပေးတော့ ပုဏ္ဏားများ အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းဖြစ်ပြီး သိဝိမင်းကြီးအထံ ရောက် တော့ “အရှင်မင်းကြီး ...၊ တိရိစ္ဆာန်ဝစ္စသေဋ္ဌေးရဲ့ သမီးဟာ မိန်းမမြတ် မဟုတ်ပါဘူး၊ ကာဠကဏ္ဍီဆိုတဲ့ အယုတ်တမာမ ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင် မင်းကြီးနဲ့ လားလားမျှ မသင့်လျော်ပါဘူး” ဤကဲ့သို့ ပြောကြတဲ့ အတွက် သိဝိမင်းကြီးကလည်း အဟုတ်မှတ်ပြီး ဥမ္မာဒန္တီကို မိဖုရား အဖြစ် မကောက်ယူ မတင်မြှောက်ဘူး။

ဒီသတင်းကို ဥမ္မာဒန္တီ ကြားသိသောအခါ “ဪ ... ငါ့ကို ကာဠကဏ္ဍီ=အသရေမရှိတဲ့ မိန်းမယုတ်ဆိုပြီးတော့ သိဝိမင်းကြီးက မကောက်ယူဘူးတဲ့လား၊ ကာဠကဏ္ဍီ=အသရေမရှိတဲ့ မိန်းမယုတ် ဆိုတာ ငါလို မဟုတ်ပါဘူး၊ ကဲလေ-ရီစေတော့၊ တစ်နေ့ သိဝိမင်းကြီး ကို တွေ့ရတဲ့အခါ ငါ ကာဠကဏ္ဍီ=အယုတ်တမာမ မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းစွာ သိစေမည်”လို့ အဲဒီမှာ အမှတ်တစ်ခု ထားလိုက်တယ်။ တိရိစ္ဆာန် ဝစ္စ သေဋ္ဌေးကြီးကလည်း သမီးတော်ကို သိဝိမင်းကြီးက မကောက်ယူတော့ မင်းအပေါ်မှာ မိမိ၏ ဝတ္တရား ကျေပြီဖြစ်ရကား

အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း အဘိပါရက စစ်သူကြီးအား မိမိရဲ့သမီး ဥမ္မာဒန္တီကို ပေးထိမ်းမြားတယ်။

ဥမ္မာဒန္တီသည် စစ်သူကြီးကတော်ဖြစ်ပြီး စစ်သူကြီး လွန်စွာ ချစ်မြတ်နိုးအပ်တဲ့သူမ ဖြစ်လာလို့ တစ်နေ့တော့ အရိဋ္ဌပုရပြည်မှာ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ကြတ္တိကာပွဲကြီးသဘင် တစ်မြို့လုံး ဆင်ယင်ကျင်းပတော့မယ်ဆိုတော့ အဘိပါရက စစ်သူကြီးက မိမိမှာ မြို့ကို အုပ်ချုပ်ထိန်းသိမ်းရမယ့် တာဝန်ရှိတာကြောင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် သွားခါနီးမှာ ဥမ္မာဒန္တီကို ခေါ်ပြီးတော့ “ဥမ္မာဒန္တီ ...၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး မြို့ကို လက်ယာရစ် လှည့်လိမ့်မယ်၊ ထိုအခါ ငါတို့အိမ်ရှေ့ကို ပထမဆုံး ရောက်လိမ့်မယ်၊ ရောက်လာယင် မယ်မင်းရဲ့ ကိုယ်ကို ထွက်ပြီး မပြလိုက်ပါနဲ့၊ မယ်မင်းရဲ့ ကိုယ်ကို မြင်ရလျှင် ပြည့်ရှင်မင်းကြီးလည်း သတိတော် ထိန်းချုပ်နိုင်မည် မဟုတ်ဘူး” ဤကဲ့သို့ သတိပေး အမှာစကား ပြောကြားတယ်။

ထိုအခါ ဥမ္မာဒန္တီကလည်း မတင်မကျဘဲ “ဂစ္ဆ တွံ သာမိ=အရှင် သွားသာ သွားပါ။ အဟံ ဇာနိဿာမိ=ကျွန်တော်မ ဆင်ခြင်ပြီး အလုပ် လုပ်ပါ့မယ်”လို့ ပြောပြီး စစ်သူကြီး သွားသောအခါ အိမ်စေမကလေး တစ်ယောက်ကိုခေါ်ပြီးတော့ “ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ငါတို့အိမ်ရှေ့ရောက် ယင် ငါ့ကို ပြောစမ်း”လို့ ဆိုပြီး စောစောစီးစီးက ပန်းတွေ ငွေဖလား ကြီးများနဲ့ ထည့်ထားတယ်။ ဆိုကြပါစို့၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ညဉ့်ကျတော့ တစ်မြို့လုံး မီးတွေ ထွန်းထားလိုက်တာ ထိန်ထိန်ငြီးလို့။

အစီအစဉ်အတိုင်း သိဝိမင်းကြီး နောက်လိုက်မိုလ်ပါတို့နှင့် ရွှေ နန်းတော်က ထွက်ကြွတဲ့အခါ ပထမဆုံး အဘိပါရက စစ်သူကြီးရဲ့ အိမ်ရှေ့ရောက်တော့ နဂိုက ပြောဆိုမှာကြားထားတဲ့အတိုင်း အိမ်စေ မကလေးက ဥမ္မာဒန္တီကို “ပြည့်ရှင်မင်းကြီး အိမ်ရှေ့ရောက်လာပါပြီ”

ဆိုတော့ ဥဗ္ဗာဒန္တိက ထွက်ပြီး လေသာပြတင်းပေါက်ကနေ၍ ပြည့်ရှင်  
မင်းကြီးရဲ့အပေါ်မှာ ပန်းများကြဲချတဲ့အခါ သိဝိမင်းကြီး လှမ်းကြည့်  
လိုက်တော့ တိမ်းညွတ်သောစိတ် ရှိတော်မူသွားတယ်။ အို-ဘယ်  
လောက်များ တိမ်းညွတ်တဲ့စိတ်နဲ့ သတိတော် မထိန်းချုပ်နိုင်သလဲဆို  
လျှင် အဲဒီအိမ်ကို စစ်သူကြီးရဲ့ အိမ်မှန်းတောင် မသိတော့လို့ သတိ  
လစ်ပြီး သုနန္ဒာ ရထားထိန်းကို -

“ဤအိမ်သည် ဘယ်သူ့အိမ်လဲ၊ ယခု အမျိုးသမီးဟာ လွတ်လွတ်  
လပ်လပ်လား၊ ဘယ်သူ့သမီးလဲ၊ ဘယ်သူ့ချွေးမလဲ”

အဲဒီလို မေးတဲ့အခါ -

သုနန္ဒာရထားထိန်းက “ဤအိမ်သည် အဘိပါရက စစ်သူကြီးရဲ့  
အိမ်ပါ၊ ထိုအမျိုးသမီးရဲ့ နာမည်က အဘိပါရက စစ်သူကြီးကတော်  
ဥဗ္ဗာဒန္တိပါ”လို့ ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။

ထိုအခါ သိဝိမင်းကြီးက -

အမ္ဘော အမ္ဘော နာမ+မိဒံ ဣမိဿာ၊

မတျာ စ ပေတျာ စ ကတံ သုသာဓု။

အိုး-အိုး-သူရဲ့ မိဖနစ်ပါး မှည့်ထားတဲ့ ဥဗ္ဗာဒန္တိဆိုတဲ့ နာမည်ကိုက  
အလွန်ကောင်းပါတကား ... ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် သိဝိမင်းကြီး တမ်း  
ချင်းဂါထာတွေကို ရွတ်ဆိုပြီး -

“သုနန္ဒာရထားထိန်း ...၊ ရထားကို ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်ပြီး မောင်း  
လော့၊ ဒီ ကြတ္တိကာပွဲသဘင်ဟာ ငါတို့နဲ့ မသင့်လျော်တော့ပါဘူး၊  
အဘိပါရက စစ်သူကြီးနဲ့သာ သင့်လျော်ပါတော့တယ်၊ ပြည့်ရှင်မင်း  
အဖြစ်လည်း အဘိပါရက စစ်သူကြီးနဲ့ပဲ သင့်လျော်ပါတော့တယ်”လို့  
ဆိုပြီး သိဝိမင်းကြီး ရှေ့ဆက်ပြီး မြို့ကို မလှည့်တော့ဘဲ စစ်သူကြီး  
နေအိမ်ရှေ့မှာပင် ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်၍ နန်းပြာသာဒ်သို့ တက်၊ ကျက်

သရေရှိတဲ့ တိုက်ခန်း ဝင်ပြီး၊ တမ်းချင်းဂါထာ ၉ ဂါထာ ရွတ်ပြီး ကယောင်ကတမ်း ပြောကြားနေတယ်။

အဲဒီအခါ “မင်းကြီး နန်းတော် ပြန်သွားပြီ၊ မြို့ကို မလှည့်တော့ဘူး” ဆိုတော့ လူတွေက ရုတ်ရုတ်သံသံ ဖြစ်တာပေါ့။ မူးမတ်များက အဘိ-ပါရက စစ်သူကြီးထံ သွားပြီး “အရှင် စစ်သေနာပတိ ...၊ ပြည့်ရှင် မင်းကြီး ထွက်လာပြီးမှ အရှင် စစ်သေနာပတိတို့ရဲ့ အိမ်တံခါးလည်း ရောက်ကရော၊ ပြန်နစ်ပြီး နန်းပြာသာဒ်သို့ တက်သွားတယ်” ဆိုတော့ အဘိပါရက စစ်သူကြီး သိပြီး “ဒီကတည်းက ဥမ္မာဒန္တီကို အကြောင်း ပြုပြီး ဖြစ်တာပဲ” ဆိုပြီး အိမ်ပြန်လာ၍ “ဥမ္မာဒန္တီ ...၊ သင့်ကိုယ်လုံးကို များ မင်းကြီးအား ပြလိုက်သလား” လို့ မေးတယ်။

ဥမ္မာဒန္တီက “ပြလိုက်ပါတယ်” လို့ ရိုးရိုးမပြောဘူး။ “အရှင် စစ်သေနာပတိ ...၊ ဩော် ... ဝမ်းဗိုက်ကြီးစွာ မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်များ စွာနဲ့ ရထားပေါ်မှာ ရပ်ပြီးတော့ ယောက်ျားတစ်ယောက် ဒီ အိမ်ရှေ့ လာတာတော့ တွေ့လိုက်ပါတယ်၊ အဲဒီ ယောက်ျားကို ကျွန်တော်မ မင်းပဲ၊ အချင်းယောက်ျားပဲလို့ မသိပါဘူး။ သို့သော် ဘေးက ပုဂ္ဂိုလ် တွေက ‘ဤသူဟာ အစိုးရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ပဲ’ လို့ ပြောကြတဲ့ အတွက် လေသာပြတင်းပေါက်ကနေပြီး ပန်းများတော့ ကြံချမိပါတယ်၊ အဲ သူလည်း ကြံလည်းပြီးရော၊ ပြန်သွားတော့တာပါပဲ” လို့ ပြောတယ်။

အဘိပါရက စစ်သူကြီးက သိပြီး စိတ်အလွန်ထိခိုက် သွားတယ်။ စကားတစ်ခွန်းတည်းပဲ “နာသိတော+မ္ပိတယာ=ဥမ္မာဒန္တီ ... သင်ဟာ ငါ့ကို အကြီးအကျယ် ဖျက်ဆီးတာပဲ၊ သင့်ကြောင့် ငါ ပျက်စီးရတော့ မယ်” လို့ တစ်ခွန်းတည်းပြောပြီး ဥမ္မာဒန္တီကို ဘာမှ ထပ်မပြောတော့ ဘူး၊ တခါတည်း သူ့ရဲ့အိပ်ရာတိုက်ခန်းဝင်ပြီး တံခါးပိတ် အိပ်တယ် သာ ပြောပါတယ်၊ မအိပ်ပါဘူး။ နံနက် ၄ နာရီလောက် စောစောထ၊

ဘုရင့်နန်းတော်သို့ သွား၊ စစ်သူကြီးဆိုတော့ အားလုံးက တံခါး ဖွင့်ပေးကြရတယ်။ နန်းပေါ်တက်၍ ကျက်သရေတိုက်ခန်း ဘေးနားက နားထောင်တဲ့အခါ သိဝိမင်းကြီး ဥမ္မာဒန္တိကို တမ်းချင်းဂါထာတွေ ရွတ်ပြီး ကယောင်ကတမ်း ပြောနေတာတွေကို သိတော့ “ဧကန္တပဲ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးဟာ ဥမ္မာဒန္တိကို တပ်မက်နေပြီ၊ မရယင်တော့ သူ့အသက် ရှင်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီတော့ ငါဟာ မင်းကြီးရဲ့ဂုဏ်၊ ငါရဲ့ဂုဏ်တို့ကို မပျက်စီးစေဘဲ မင်းကြီးရဲ့ အသက်ကို ငါပေးမှပဲ” လို့ စဉ်းစားမိပြီး မိမိအိမ်ကို ပြန်လာတယ်။

အိမ်ပြန်ရောက်တော့ အခြားလူတွေကို ဘာမှမပြောဘဲ ကျွန်ယုံတစ်ယောက်ကို မိမိအနားခေါ်ပြီး “မင်း မြို့ရှေ့က အခေါင်းရှိတဲ့ နတ်ရဲညောင်ပင်ကြီးထဲ နေဝင်တဲ့အခါ မည်သူ့ကိုမျှ မသိစေဘဲ သွားနေပါ။ နံနက်တော့ ငါလာခဲ့မယ်” ဆိုပြီး လူယုံတပည့်ကို သင်ကြားပေးပြီး ညဦးကပင် လွှတ်ထားတယ်။ နံနက်ရောက်တော့ မှူးမတ်များနဲ့ တိုင်ပင်တယ်။ “ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ဘာဖြစ်တယ် မသိဘူး၊ ဘယ်လို ပယောဂဝင်ပြီး နှောင့်ယှက်တယ် မသိဘူး၊ ဒီတော့ နတ် မေးကြရအောင်” လို့ အဘိပါရကက ပြောပြီး မှူးမတ်တို့နှင့် အတူတကွ သွား၍ မြို့ရှေ့က နတ်ရဲညောင်ပင်ကြီးသို့ ရောက်သောအခါ စစ်သူကြီးက-

“အရှင်နတ်မင်း ...၊ အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးဟာ မြို့မှာ ပွဲလမ်းသဘင်ဖြစ်သော်လည်း ပွဲသဘင်မှာ မပျော်တော့ဘဲနဲ့ ရွှေနန်းတော် ကျက်သရေတိုက်မှာ တက်ပြီးတော့ ကယောင်ကတမ်း ပြောပြီး လျောင်းနေပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးတို့ ဘာကြောင့်ဆိုတာ အကြောင်း မသိကြပါဘူး။ မင်းကြီးသည် အရှင်နတ်မင်းတို့အပေါ်မှာ လွန်စွာ ကျေးဇူးများပါတယ်၊ နစ်စဉ် နစ်စဉ် တစ်ထောင်ကုန် တစ်ထောင်ကုန် ဗလိနတ်ပွဲများဖြင့် ပူဇော်ပါတယ်၊ ထို့ကြောင့် ဘယ်အကြောင်းကို စွဲပြီး

၂၂၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

မင်းကြီး ကယောင်ကတမ်း ပြောတာပဲ ဆိုတာ ဟောတော်မူပါ။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးရဲ့ အသက်ကို ပေးတော်မူပါ”လို့ တောင်းပန်တယ်။

ထိုအချိန်မှာ သူ သင်ထားတဲ့အတိုင်း ညောင်ခေါင်းထဲမှာ ရှိနေတဲ့ သူ့ရဲ့တပည့်က အသံကို ဖျက်ပြီးတော့ -

“စစ်သေနာပတိကြီး ...၊ အသင် စစ်သေနာပတိကြီးတို့ရဲ့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးမှာ အနာရောဂါ မရှိပါဘူး၊ မင်းကြီးသည် စစ်သေနာပတိကြီးရဲ့ ဇနီး စစ်သေနာပတိရဲ့ ကတော် ဥမ္မာဒန္တိအပေါ်မှာ တပ်မက်တဲ့ စိတ်ရှိနေတယ်။ ဥမ္မာဒန္တိကို ရလျှင် အသက်ရှင်မှာပဲ။ ဥမ္မာဒန္တိကို မရလျှင် အသက်သေမှာပဲ။ ဒီတော့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးရဲ့ အသက်ရှင်တာကို အလိုရှိလျှင်ဖြင့် ဥမ္မာဒန္တိကို ပြည့်ရှင်မင်းကြီးအား ပေးဆက်လိုက်ပါ”။

ဤကဲ့သို့ ညောင်စောင့်နတ်မင်းဆိုတဲ့ စစ်သူကြီးရဲ့ လူယုံတော်က နတ်စကား ဟောလိုက်တဲ့အခါ အဘိပါရက စစ်သူကြီးက မှူးမတ်တွေကို “အသင် မှူးမတ်တို့ ကြားကြပြီ မဟုတ်လား၊ နတ်ကတော့ ဒီအတိုင်း ဟောနေတယ်” ဆိုပြီး ရွှေနန်းတော်ကို သွား၊ တစ်ဦးတည်း နန်းတော်ပေါ်ကို တက်သွားပြီး ကျက်သရေ တိုက်ခန်းတံခါးကို ခေါက်တယ်။

မင်းကြီးက “ကော ဒေသော=ယခု တံခါးကို ခေါက်သူ ဘယ်သူလဲ” လို့ မေးတော့ စစ်သူကြီးက “အဟံ ဒေဝ အဘိပါရကော=အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ် အဘိပါရကပါ”လို့ ဖြေတဲ့အခါ မင်းကြီးက တံခါးပေါက်ဖွင့်ပေးတယ်။ တံခါးပေါက် ဖွင့်ပေးပြီး အဘိပါရက စစ်သူကြီး ကျက်သရေတိုက်ခန်းသို့ ဝင်၍ အပြစ်လွတ်တဲ့ နေရာက ထိုင်ပြီး စစ်သူကြီးက မင်းကြီးအား ဥမ္မာဒန္တိကို ပေးတဲ့ဂါထာ၊ သိဝိမင်းကြီးက တပ်မက်

ပါလျက် တရားစောင့်သဖြင့် ပယ်တဲ့ ဂါထာတွေ (၁၃)တစ်ဆယ့်သုံး ကြိမ် ပေးကြ+ပယ်ကြတယ်။

အဲဒီ အကြောင်းအရာတွေကတော့ ယမန်နေ့က ဘုန်းကြီးဟောခဲ့ တာ ၃ နာရီလောက် ကြာသွားတယ်။ အသံဖမ်း တိပ်ကြီးခွေရိတဲ့ ဒကာကြီးများကို အဖွင့်ခိုင်းပြီး နားထောင်ကြပါ။ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ပထမအကြိမ် ပြောကြပါစို့။

အဘိပါရက စစ်သူကြီးက “အရှင်မင်းကြီး ...၊ ကျွန်တော်မျိုး နတ် ကို ရှိခိုး၊ နတ်ကို မေးတဲ့အခါ ညောင်စောင့်နတ်မင်းက ကျွန်တော်မျိုး အား ပြောပြသည်မှာ “ပြည့်ရှင်မင်းကြီးရဲ့ စိတ်သည်၊ ဥမ္မာဒန္တိ၌ တိမ်း ညွတ်နေတယ်” အဲဒီလို ပြောပါတယ် ဘုရား။ ဒီတော့ ကျွန်တော်မျိုး သည် အရှင်မင်းကြီးအား ဥမ္မာဒန္တိကို ဆက်သပါ၏။ အရှင်မင်းကြီး သည် ဥမ္မာဒန္တိနှင့် မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်တော်မူဘုရား ...”လို့ လွတ်လွတ်ကြီး စွန့်လှူတဲ့စကားကို ပြောတယ်။

ထိုအခါ သိဝိမင်းကြီးက “အဘိပါရက ...၊ ငါ ဥမ္မာဒန္တိ၌ တပ်မက် တဲ့စိတ် ရှိတဲ့အတွက် ယခုလို ကယောင်ကတမ်း ပြောတာတွေကို နတ် တွေကတောင် သိကုန်ပြီလား”လို့ မေးတဲ့အခါ “သိကုန်ပါပြီဘုရား”လို့ လျှောက်တော့ “ဪ ... ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပလေ၊ လောကကြီး တစ်ခုလုံး ငါ ယုတ်မာတာကို သိကုန်ပါပကော” ဤကဲ့သို့ ပြောပြီး သိဝိမင်းကြီးက-

ပုညာ စ ဓံသေ အမရော န စ+မိ၊  
ဇနော စ မေ ပါပ+မိဒဉ္စ ဧညာ။  
ဘုသော စ တျ+ဿ မနသော ဝိယာတော၊  
ဒတွာ ပိယံ ဥမ္မဒန္တိ အဒဋ္ဌာ။ ။

အဘိပါရက ...၊ သင်ပေးတဲ့အတိုင်း ငါ ဥမ္မာဒန္တိကို လက်ခံ၍ သူနဲ့မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်ခဲ့လို့ရှိယင် ငါ ကုသိုလ်ကောင်းမှု



မှလည်း လျှောကျမှာပေါ့။ ဥမ္မာဒန္တိကို ရပြီကောလို့လည်းပဲ ငါ  
 မသေမှာ မဟုတ်ပါ။ (တစ်နည်း) နတ်ပြည်ရောက်မှာ မဟုတ်ပါ  
 ဘူး။ နတ်ဖြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဤတွင်မျှမက တိုင်းသူပြည်သား  
 တွေကလည်း ငါ့ရဲ့ မကောင်းမှုကို ဟိုလေးတကြော် သိကြလိမ့်  
 မယ်။ ဤတွင်မျှမက သင့်မှာလည်းပဲ ငါ့အား ဥမ္မာဒန္တိကို ပေးပြီးတံ  
 နောက် မတွေ့ရ မမြင်ရတဲ့အတွက် နှလုံးပူပန်ခြင်း ပြင်းစွာ ဖြစ်နိုင်  
 ပါတယ်။ (ဒါကြောင့် ဥမ္မာဒန္တိကို ငါ မယူပါရစေနဲ့။) ဤက  
 ပထမ အပေးနဲ့ အပယ်။ ။

ဟင် ... ဒုတိယအကြိမ် အဘိပါရက စစ်သူကြီးက ဘာပြောသလဲ  
 ဆိုတော့ -

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အရှင်မင်းကြီးနဲ့ ကျွန်တော်မျိုးမှတစ်ပါး အခြာ  
 ဘယ်သူမှ မသိစေရဘူး။ ကျွန်တော်မျိုး လူတိတ်တဲ့ အချိန်မှာ ဥမ္မာဒန္တိ  
 ကို ရွှေနန်းတော်သို့ လာပို့ပါမယ်၊ အပို့အသ အဆက်အသစ်ပြီး အရှင်  
 မင်းကြီး အလိုတော်ပြည့်၍ မလိုချင်တော့ဘူးဆိုမှ ကျွန်တော်မျိုးအာ  
 ပြန်စွန့်ပါ။ (အဲဒီလို ပြောတယ်။)

ထိုအခါ မင်းကြီးကလည်း သူတော်ကောင်းတရား သက်သွာ  
 တယ်။ သူတော်ကောင်း သဘောသက်ပြီး ဘာပြောသလဲဆိုတော့

အဘိပါရက ...၊ မကောင်းမှုကို ပြုသောသူက မိမိပြုတဲ့ မကောင်းမှု  
 ကို သူတစ်ပါး မသိပါစေနဲ့လို့ အလိုရှိတာ လောကဓမ္မတာပဲ။  
 ဒါပေမယ့်ကွယ်၊ အဲဒီလူ မကောင်းမှုကို ပြုနေတုန်းမှာပင် နတ်ဗြဟ္မ  
 ကလည်း မြင်သကွယ့်၊ လူ့ပြည်လောကက တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နဲ့ ပြည့်စုံဝတ်  
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း မြင်သကွယ့်။ ဒီတော့ ဥမ္မာဒန္တိကို ငါ မယူပါရစေနဲ့ကွယ်

သင် အခုလောက်တောင် လူ့လောကမှာ အင်မတန် ချစ်ခင်နေ  
 နေကြီးကို ယခုလို ရက်ရက်ရောရော စွန့်လှူနေတာက သင့်ကိုများ အခြာ

တစ်ဦးဦး တစ်ယောက်ယောက်က ကုံးတိုက်စကား ပြောထားလို့ သင့် စိတ်ထဲမှာ “ဥပ္ပာဒန္တိက ငါ့ကို မချစ်တော့ဘူး၊ ငါကလည်း ဥပ္ပာဒန္တိကို မချစ်တော့ဘူး” လို့များ ဆုံးဖြတ်ချက် ချလောက်အောင် တစ်ယောက် ယောက်က ယုံကြည်လောက်အောင် ကုံးတိုက်စကား ပြောထားလို့ လား။ မလိုပါဘူးကွယ်၊ မယူပါရစေနဲ့။ အသင် ဥပ္ပာဒန္တိကို ငါ့အား ပေးပြီးတဲ့နောက် မမြင်ရလျှင် မင်းစိတ်ထဲမှာ အင်မတန် ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ (အဲဒီလို မင်းကြီးကလည်း အကြောင်းအကျိုး လုံလုံ လောက်လောက် ပြပြီး ဒုတိယအကြိမ် ပယ်တယ်)။

အဘိပါရက စစ်သူကြီးကလဲ တတိယအကြိမ်ကျတော့ -

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ကျွန်တော်မျိုးကို ဘယ်သူကမှ ကုံးတိုက်စကား မပြောကြားပါဘူး၊ ကျွန်တော်မျိုးကလည်း ဥပ္ပာဒန္တိကို ချစ်ပါတယ်၊ ဥပ္ပာဒန္တိကလည်း ကျွန်တော်မျိုးကို ချစ်ပါတယ်။ သို့စေကာမူ အရှင် မင်းကြီး အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝအောင် ကျွန်တော်မျိုး ဥပ္ပာဒန္တိကို အရှင်မင်း ကြီးအား ပေးပါတယ်။ ဥပ္ပာဒန္တိကို အရှင်မင်းကြီးရဲ့ နန်းတော်သို့ ခေါ် လာသည်ကို သဘောမတူလျှင် ကေသရာ ခြင်္သေ့မင်းက မိမိသန္တာန်၌ ကိလေသာအပူအပန် နှိပ်စက်လာလျှင် ကေသရီခြင်္သေ့မ ရှိရာ ပတ္တမြား လိုက်စုသို့ ခြင်္သေ့မင်းသွားသလို အရှင်မင်းကြီး ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ အိမ်ကို ကြွရောက်၍ ဥပ္ပာဒန္တိနှင့် တွေ့ပါ။

ဤသို့ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးကြ+ပယ်ကြတာဟာ ၁၃ ကြိမ် ကျတယ်။ အဲ-နောက်ဆုံး ၁၃ ကြိမ်မြောက်ပေးတဲ့အခါကျတော့ သိဝိ မင်းကြီးက ဘာပြောသလဲဆိုတော့ -

- အဒ္ဓါ ဟိ သဗ္ဗံ အဘိပါရက တံ၊
- ဓမ္မံ အစာရီ မမ ကတ္တုပုတ္တံ။
- အညော န တေ ကော ဣဓ သောတ္ထိကတ္တာ၊
- ဒွိပဒေါ နရော အရဏေ ဇီဝလောကေ။ (၄၂)

ဤဂါထာ အနက်နှင့် အဓိပ္ပာယ် ရှေ့က ရေးခဲ့ပြီ၊ မျက်နှာ ၂၁၈ ပြန်၍ကြည့်ပါ။

အဘိပါရက စစ်သူကြီးသည် မင်းကြီး၏ စကားကို ကြားရ၍ တစုံတရာ ထပ်၍ ဇနီးကို အပေးစကား မပြောဝံ့ဘဲ မင်းကြီးအား ချီးမွမ်းစကား တရားတောင်းသောစကားကို ပြောကြားသောအားဖြင့် ဤဂါထာကို ဆိုလေသည်။

တုဝံ နု သေဋ္ဌော တွ+မနုတ္တရော+သိ၊  
တံ ဓမ္မဂုတ္တော ဓမ္မဝိဒူ သုမေဓော။  
သော ဓမ္မဂုတ္တော စိရမေဝ ဇီဝ၊  
ဓမ္မဉ္စ မေ ဒေသယ ဓမ္မပါလ။ ။(၄၃)

(ဤ) ဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှေ့စာမျက်နှာ ၂၂၀-၂၂၁ တို့၌ ရေးသားခဲ့ပြီ၊ ပြန်၍ ကြည့်ကြပါ။ ဤမျှလောက် စကား ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောနေရခြင်းမှာ ဤဥမ္မာဒန္တီဇာတ်၌ “ဥမ္မာဒန္တီကြောင့် သိဝိ မင်းကြီး စိတ်ဖောက်ပြန်ပြီး ဆင်ပေါ်က လိမ့်ကျသလို” အလွဲလွဲ အမှား မှား ပြောကြားတတ်ကြသောကြောင့် သိဝိမင်းကြီး လောဘကို နှိမ်နင်း ပုံ၊ တရားဟောပုံတို့ကို ပေါ်လွင်စေလို၍ ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

သိဝိမင်းကြီး တရားဗဟာဇနိး

- (က) တဒိယံ အဘိပါရက၊
- သုဏောဟိ ဝစနံ မမ။
- ဓမ္မံ တေ ဒေသယိဿာမိ၊
- သတံ အာသေဝိတံ အဟံ။ ။(၄၄)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်; သုငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင် အဘိပါရက ...။ တံ=သင့်ကို။ ဣယံ=တိုက်တွန်းစကား; ဤပြော

ကြားပါ၏။ မမ ဝစနံ=မေတ္တာရှေ့ထား ငါ့စကားကို။ သုဏောဟိ= နာစေချင်ပါ၏။ တေ=သင့်အား။ အဟံ=ငါသည်။ သတံ အာသေ- ဝိတံ=သူတော်ကောင်းတို့သည် မှီဝဲအပ်သော။ ဓမ္မံ=နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း တရားကောင်းကို။ ဒေသယိဿာမိ=ရှင်းလင်းပြတ်သား ဟောကြားပေအံ့။

(ခ) သာဓု ဓမ္မရစိ ရာဇာ

သာဓု ပညာဏဝါ နရော။

သာဓု မိတ္တာနု+မဒ္ဒုဗ္ဗော၊

ပါပဿာ+ကရဏံ သုခံ။ ။ (၄၅)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်း မှန်လှ အမောင် အဘိပါရက ...။ ရာဇာ=တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သောသူ သည်။ ဓမ္မရစိ=ရာဇဓမ္မဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားကို လိုလာ နှစ် သက်မှ။ သာဓု=ချမ်းသာရကြောင်း ကောင်းမြတ်လှပေ၏။ နရော= လူရယ်လို့ ဖြစ်လာတဲ့သူသည်။ ပညာဏဝါ=ကောင်းကျိုးဆင်ခြင် သိမြင်တတ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာရှိမှ။ သာဓု=ချမ်းသာရကြောင်း ကောင်းမြတ်လှပေ၏။ မိတ္တာနု=အဆွေခင်ပွန်းတို့အား။ မဒ္ဒုဗ္ဗော= မပြစ်မှားခြင်းသည်။ သာဓု=ချမ်းသာရကြောင်း ကောင်းမြတ်လှပေ ၏။ ပါပဿာ=ဒုစရိုက်စု မကောင်းမှုကို။ ကရဏံ=မပြုခြင်း သည်။ သုခံ=ချမ်းသာရကြောင်း ကောင်းမြတ်လှပေ၏ ...။

အဘိပါရက ... တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူသည် မင်းတို့ ကျင့်ရမည့် ရာဇဓမ္မဆယ်ပါးကို နှစ်သက်လက်ခံ ကျင့်သုံးမှ ကောင်း တယ်။ လူဆိုလျှင် ဉာဏ်ပညာရှိမှ ကောင်းတယ်။ ဉာဏ်ပညာ မရှိတဲ့ လူဆိုလျှင် လုံးဝ မကောင်းဘူး။ မိတ်ဆွေခင်ပွန်းကို မပြစ်မှားရဘူး ကွယ်၊ မိတ်ဆွေခင်ပွန်းကို မပြစ်မှားခြင်းသည် ချမ်းသာရကြောင်း

ကောင်းတဲ့တရား ဖြစ်တယ်။ လူရယ်လို့ ဖြစ်လာလျှင် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို မပြုမှ ကောင်းတယ်။ (သာဓုတရား ၄ ပါး။)

(ဂ) အက္ခောဓနဿ ဝိဇီတေ၊  
ဌိတဓမ္မဿ ရာဇိနော။  
သုခံ မနဿာ အာသေထ၊  
သီတဏ္ဍာယာယ သံဃရေ။ ။(၄၆)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင် အဘိပါရက ... ။ အက္ခောဓနဿ=အမျက်မထွက်သော။ ဌိတ-ဓမ္မဿ=ရာဇဓမ္မဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရား၌ တည်သော။ ရာဇိနော =ပြည့်ရှင်မင်း၏။ ဝိဇီတေ=တိုင်းနိုင်ငံ၌။ မနဿာ=တိုင်းသား ပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်းတို့သည်။ သီတဏ္ဍာယာယ သံဃရေ=အေးမြချမ်းကြည်တဲ့ အရိပ်ရှိသော မိမိအိမ်၌။ သုခံ=ကိုယ်စိတ် နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာ။ အာသေထ=နေနိုင်ကုန်ရာ၏ ...။

အဘိပါရက ...အေး၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်တဲ့သူက ရာဇ ဓမ္မဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရား၌ တည်မှ၊ အဲဒီဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပြည့်ရှင် မင်းရဲ့ နိုင်ငံမှာ နေရတဲ့ လူတွေဟာ အင်မတန် ချမ်းအေးတဲ့ အရိပ် ရှိသော မိမိအိမ်မှာ ချမ်းချမ်းသာသာ နေကြရတယ်ကွယ် ...တဲ့။ တဖက် ပြပေါ့။ အဖြူပဲလို့ ပြောကြစို့၊ အမည်း မပြောသော်လည်း လူတွေ ပါးနပ်တယ်၊ အားလုံး သိတယ်။ “ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် ကောင်းမှု ဖြစ်တယ်”လို့ ပြောလိုက်လျှင် “သူ့အသက်ကို သတ်လျှင် မကောင်းမှု” ဆိုတာ လူတွေ နားလည်တယ်။ ကဲ ရှေ့သွားကြစို့ ...။

(ဃ) န စာ+ဟ+မေတံ အဘိရောဓယာမိ၊  
ကမ္မံ အသမပေက္ခကတံ အသာဓု။  
ယေ ဝါပိ ဥတွာန သယံ ကရောန္တိ၊  
ဥပမာ ဣမာ မယံ တုဝံ သုဏောဟိ။ ။(၄၇)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်း မှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက ...။ အသမပေက္ခကတံ=သာဟသိကကတံ=အနိုင်  
 အထက် ပြုအပ်သော။ အသာဓု=လုံးဝမကောင်းသော။ ယံ ကမ္မံ=  
 အကြင်အမှုသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ အဟံ=ငါသည်။ ဧတံ=ဤ တိုင်း  
 သူပြည်သားတို့ရဲ့ အပေါ်မှာ နိုင်လိုမင်းထက် ပြုလုပ်အပ်တဲ့  
 မကောင်းမှုကို။ န အဘိရောစယာမိ=အလွန်အလွန်ကို မနှစ်သက်  
 ပါ။ လုံးဝ မနှစ်သက်ပါ။ ယေ ဝါပိ=အကြင်သူတို့သည်လည်း။  
 ဥတွာန=မကောင်းမှုမှန်း သိပါကုန်လျက်။ သယံ=မိမိကိုယ်တိုင်။  
 ကရောန္တိ=ပြုကုန်၏။ တေပိ=မကောင်းမှုမှန်း သိပါလျက် ဇွတ်မှိတ်  
 ပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း။ အဟံ=ငါသည်။ န အဘိ-  
 ရောစယာမိ=ဘယ်နည်းနှင့်မှ မနှစ်သက်နိုင်ပါ ...။ အဘိပါရက=  
 အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်အဘိပါရက ...။ မယံ=  
 ငါ၏ (ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ပေါ်လာကုန်သော။) ဣမာ ဥပမာ=ဤ  
 ဥပမာတို့ကို။ တပံ=သင်သည်။ သုဏောဟိ=နားထောင်စေချင်  
 ပါ၏ ...။

အဘိပါရက ...၊ တိုင်းသူပြည်သားတွေကို နှလုံးဆင်းရဲအောင်  
 နိုင်လိုမင်းထက် နိုင်ထက်ကလူ ပြုမှုတဲ့ မကောင်းမှုဆိုလျှင် ငါ နည်း  
 နည်းမှ မနှစ်သက်ဘူးကွယ်။ မကောင်းမှုမှန်း သိလျက်နဲ့ ဇွတ်မှိတ်ပြီး  
 ပြုလုပ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ငါ မနှစ်သက်နိုင်ဘူး။ အဘိပါရက-  
 ငါ့ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်လာတဲ့ ဥပမာများကို အသင် နားစိုက်ထောင်စမ်းပါ။  
 သိဝိမင်းကြီးက အဘိပါရက စစ်သူကြီးအား တရားဟောနေတယ်နော်။

- (င) ဂဝံ စေ တရမာနာနံ၊
- ဇိမံ ဂစ္ဆတိ ပုဂံဝေါ။
- သဗ္ဗာ တာ ဇိမံ ဂစ္ဆန္တိ၊
- နေတ္ထေ ဇိမံ ဂတေ သတိ။ ။(၄၈)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
အဘိပါရက ...။ တရမာနာနံ=ချောင်းတစ်ဖက်ကမ်း မြစ်တစ်ဖက်  
ကမ်း ကူးသန်းကြကုန်သော။ ဂဝံ=နွားအပေါင်းတို့တွင်။ ပုဂံဝေါ=  
ရှေ့ဆောင်နွားလားသည်။ ဇိမုံ=ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက်။ စေ  
ဂစ္ဆတိ=အကယ်၍ ကူးသန်းသွားလာငြားအံ့။ နေတ္ထေ=ရှေ့ဆောင်  
နွားလားသည်။ ဇိမုံဂတေ=အကောက်သွားသည်ရှိသော်။ သဗ္ဗာ=  
ခပ်သိမ်းဥသံ့ အလုံးစုံကုန်သော။ တာ ဂါဝိ=ထိုနောက်လိုက် နွား  
တစ်သင်းတို့သည်။ ဇိမုံ ဂစ္ဆန္တိ=အကောက်ခရီးကိုပင် လိုက်ကြ  
ကုန်၏ ...။

ချောင်းကို၊ မြစ်ကို နွားအုပ်ကြီး ကူးလျှင် ဂရစိုက်၍ ကြည့်ကြပါ  
လေ။ ဟော-ရှေ့ဆောင် ဥသဘနွားလားက ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက်  
သွားလျှင် နောက်ပါ နွားတစ်အုပ်လုံး ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက် သွား  
ကုန်တာပဲ။

- (စ) ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊
- ယော ဟောတိ သေဋ္ဌသမ္ပတော။
- သော စေ အဓမ္မံ စရတိ၊
- ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ။
- သဗ္ဗံ ရဋ္ဌံ ဒုခံ သေတိ၊
- ရာဇာ စေ ဟောတိ အဓမ္မိကော။ ။(၄၉)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
အဘိပါရက ...။ ဧဝမေဝ=ဤဥပမာ အတူသာလျှင်။ မနုဿေသု=  
လူ့ပြည်လောကတို့၌။ ယော=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ (ဝါ)  
သူ့ကို။ သေဋ္ဌသမ္ပတော=အမြတ်ဆုံး အကြီးဆုံးဟူ၍ တိုင်းသူ  
ပြည်သားတို့က သမုတ်အပ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ သော=ထို

တိုင်းသူပြည်သားတို့က အကြီးအကဲဟု သမုတ်ထားအပ်တဲ့ မင်း  
 ဖြစ်သောသူသည်။ အဓမ္မ=မတရားတဲ့အမှုကို။ စေ စရတိ=အကယ်  
 ၍ ကျင့်ငြားအံ့။ ဣတရာ ပဇာ=တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်း  
 သည်။ ပဂေဝ=အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ ရာဇာ=တိုင်း  
 ပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်တဲ့ သူက။ အဓမ္မိကော=တရားကို မကျင့်  
 သည်။ (ဝါ) မတရားကို ကျင့်သည်။ စေ ဟောတိ=အကယ်၍  
 ဖြစ်ငြားအံ့။ ဧဝံ သတိ=ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သဗ္ဗံ ရဋ္ဌံ=တစ်  
 တိုင်းတစ်ပြည်လုံးသည်။ ဒုခံ=ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ။ သေတိ=အိပ်ရ  
 နေရတော့၏ ...။

အဘိပါရက ...၊ မင်းဖြစ်သော သူကို တိုင်းသူပြည်သား အားလုံး  
 တို့က အမြတ်ဆုံး အကြီးဆုံးလို သမုတ်ထားအပ်တယ်။ ရှေ့ဆောင်  
 နွားလားနဲ့တူတဲ့ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်း ပြုလုပ်သောသူက မတရားကို  
 ကျင့်ခဲ့လျှင် အဲဒီ မင်းမှတစ်ပါး တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူခပ်သိမ်းဟာ  
 “ပဂေဝ=အဘယ်ဆိုဖွယ်ရှိတော့အံ့နည်း။ ပြောစရာမရှိတော့ဘူး” ဆိုတာ  
 က အဓိပ္ပာယ်နက် ဖြစ်တယ်။ သဒ္ဓါနက်နဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့် ပြောလျှင်  
 “တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူက မတရားကို ကျင့်ခဲ့လျှင် ပဂေဝ=  
 တိုင်းသူပြည်သား သူ့အလျှင် လက်ဦး မတရားကျင့်တော့တယ်”ဟု  
 ဆိုလိုတယ်။ ဤသည်ကား ငါ့ဉာဏ်ထဲမှာ ပေါ်လာတဲ့ ရှောင်ကြဉ်ရ  
 မယ့် ဥပမာ+ဥပမေယျတရား ဖြစ်တယ်။ ကိုင်း-ငါ့ဉာဏ်ထဲမှာ ပေါ်လာ  
 တဲ့ လိုက်နာရမယ့် ဥပမာ+ဥပမေယျ တရားကို ယခု ငါ ဟောပြမယ်။

(ဆ) ဂဝံ စေ တရမာနာနံ၊  
 ဥရံ ဂစ္ဆတိ ပုဂံဝေါ။  
 သဗ္ဗာ ဂါဝိ ဥရံ ယန္တိ၊  
 နေတ္တေ ဥရံ ဂတေ သတိ။      ။(၅၀)



အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက ...။ တရမာနာနံ=ချောင်းတစ်ဖက်ကမ်း မြစ်တစ်ဖက်  
 ကမ်း ကူးသန်းကြကုန်သော။ ဂဝံ=နွားအပေါင်းတို့တွင်။ ပုဂံဝေါ=  
 ရှေ့ဆောင်နွားလားသည်။ ဥရံ=ဖြောင့်စွာ။ စေ ဂစ္ဆတိ=အကယ်၍  
 ကူးသန်းသွားလာငြားအံ့။ နေတ္ထေ=ရှေ့ဆောင်နွားလားသည်။ ဥရံ  
 ဂတေ သတိ=ဖြောင့်ဖြောင့် သွားသည်ရှိသော်။ သဗ္ဗာ ဂါဝိ=  
 ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံကုန်သော နောက်လိုက် နွားတစ်သင်းတို့  
 သည်။ ဥရံ ယန္တိ=အဖြောင့်ခရီးသို့ လိုက်ကြကုန်၏ ...။

အဘိပါရက ...၊ ချောင်းတစ်ဖက်ကမ်း မြစ်တစ်ဖက်ကမ်း နွားအုပ်  
 ကူးတဲ့အခါ အသေအချာ ကြည့်စမ်း။ ရှေ့ဆောင်နွားလားကြီးကသာ  
 ဖြောင့်ဖြောင့်သွားနေလျှင် နောက်နွားတွေကလည်း ဖြောင့်ဖြောင့် လိုက်  
 ကြတာ ဓမ္မတာပဲ။ ထို့ကြောင့် -

“ရှေ့ဆောင်နွားလား၊ ကောက်ကောက်သွားသော်၊ နောက်နွား  
 တစ်သိုက်၊ ကောက်ကောက်လိုက်၏။

ရှေ့ဆောင်နွားလား၊ ဖြောင့်ဖြောင့်သွားသော်၊ နောက်နွား  
 တစ်သိုက်၊ ဖြောင့်ဖြောင့်လိုက်၏” -

လို့ ပညာရှိတို့ ဆိုရိုးပြုကြတယ်။  
 ကံ ... ဥပမေယျ ဆက်ကြဦးစို့။

(၉) ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊  
 ယော ဟောတိ သေဋ္ဌသမ္မတော။  
 သော သစေ ဓမ္မံ စရတိ၊  
 ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ။  
 သဗ္ဗံ ရဋ္ဌံ သုခံ သေတိ၊  
 ရာဇာ စေ ဟောတိ ဓမ္မိကော။      ။(၅၁)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက ...။ ဧဝမေဝ=ဤဥပမာ အတူသာလျှင်။ မနုဿေသု=  
 လူပြည်လောကတို့၌။ ယော=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ (ဝါ)  
 အကြင်သူကို။ သေဋ္ဌသမ္ပတော=အမြတ်ဆုံး အကြီးဆုံးဟူ၍ တိုင်း  
 သူပြည်သားတို့က သမုတ်အပ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ သော=ထို  
 တိုင်းသူပြည်သားတို့က အကြီးအကဲဟု သမုတ်ထားအပ်တဲ့ မင်း  
 ဖြစ်သော သူသည်။ ဓမ္မံ=ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ၊ ပဝေဏီဓမ္မ၊ သုစရိတဓမ္မ  
 ဆိုတဲ့ ဓမ္မအပြား ဤသုံးပါးကို။ သစေ စရတိ=အကယ်၍ ကျင့်ကြံ  
 ငြားအံ့။ (ဧဝံ သတိ=ဤသို့ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူက  
 တရားကို ကျင့်ကြံသည်ရှိသော်။) ဣတရာ ပဇာ=မင်းမှတစ်ပါး  
 တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်းသည်။ ပဂေဝ=အဘယ်ဆိုဖွယ်  
 ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ ရာဇာ=တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူက။  
 ဓမ္မိကော=တရားကို ကျင့်သည်။ စေ ဟောတိ=အကယ်၍ ဖြစ်ငြား  
 အံ့။ ဧဝံ သတိ=ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သဗ္ဗံ ရန္တံ=တစ်တိုင်းလုံး  
 တစ်ပြည်လုံးသည်။ သုခံ=ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ=  
 အိပ်ရနေရတော့၏ ...။

အဘိပါရက ...၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူကသာ တရားကို  
 ကျင့်ခဲ့လျှင် တိုင်းသူပြည်သားကလည်း သူ့အလျှင်ပင် တရားကို ကျင့်  
 တယ်။ ဒါဟာ ဓမ္မတာပဲ။ ပြည့်ရှင်မင်း တရားစောင့်လိုရှိလျှင် တရားကို  
 ကျင့်လိုရှိလျှင် တစ်တိုင်းလုံး တစ်ပြည်လုံး တိုင်းသူပြည်သားတွေ ချမ်း  
 ချမ်းသာသာ နေကြရတယ် အဘိပါရက ...။

- (ဈ) န စာ+ပါ+ဟံ အဓမ္မေန၊
- အမရတ္တ+မဘိပတ္တယေ။
- ဣမံ ဝါ ပထဝီ သဗ္ဗံ၊
- ဝိဇေတုံ အဘိပါရက။ ။(၅၂)

အဘိပါရက = အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက ...။ အဟံ=သိဝိမည်လျှင် ငါ ပြည်ရှင်မင်းသည်။  
 အဓမ္မေန=တိုင်းသူပြည်သားတို့အပေါ်မှာ မတရားကျင့်ခြင်းဖြင့်။  
 အမရတ္တံ=မသေသည်၏ အဖြစ်ကို (ဝါ) မသေဘဲ အသက်ရှင်နေ  
 ရခြင်းကို။ န စာပိ အဘိပတ္ထယေ=ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ မတောင့်တ  
 ဘူး။ အဓမ္မေန=မတရားကျင့်သဖြင့်။ သဗ္ဗံ=အလုံးစုံသော။ ဣမံ  
 ပထဝီ=ဤ မြေအဝန်းကို။ ဝိဇေတုံ ဝါ=အောင်နိုင်ခြင်းငှာလည်း။  
 န စာပိ အဘိပတ္ထယေ=ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ မတောင့်တဘူး ...။

အဘိပါရက ...၊ တိုင်းသူပြည်သားတွေ အပေါ်မှာ မတရားနှိပ်စက်  
 ပြီး မသေဘဲနဲ့ အသက်ရှင်နေရေးကို ငါ ဘယ်လိုနည်းနှင့်မ မတောင့်  
 တဘူးကွယ်။ ကုန်ကုန်ပြောရလျှင် မြေတဝန်းလုံးကို မတရား အောင်  
 နိုင်ရေးကို လုံးဝ ငါ မတောင့်တပါဘူးကွယ်။

(ည) ယံ ဟိ ကိဉ္စိ မနဿေသု၊  
 ရတနံ ဣဓ ဝိဇ္ဇတိ။  
 ဂါဝေါ ဒါသော ဟိရညဉ္ဇ၊  
 ဝတ္ထိယံ ဟရိစန္ဒနံ။ ။ (၅၃)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက ...။ ဣဓ မနဿေသု=ငါတို့နေရာ ဤလူ့ရွာတို့၌။  
 ယံ ဟိ ကိဉ္စိ=ခပ်သိမ်းဥသယံ အလုံးစုံသော။ ရတနံ=ရတနာမျိုး  
 သည်။ ဝိဇ္ဇတိ=ရှိပေ၏။ ဂါဝေါ=နွားတို့လည်းကောင်း။ ဒါသော=  
 အန္တောဇာတ စသည် ခေါ်ရိုး ကျွန်လေးမျိုးလည်းကောင်း။ ဟိရညဉ္ဇ  
 =ရွှေ လည်းကောင်း။ ဝတ္ထိယံ=ကာသိတိုင်းဖြစ် အဝတ် လည်း  
 ကောင်း။ ဟိရစန္ဒနံ=စန္ဒကူး ရွှေလည်းကောင်း။

(၄) အသိ+တ္ထိယာ ရတနံ မဏိကဉ္စ၊  
 ယဉ္ဇာပိ+မေ စန္ဒိမသူရိယာ အဘိပါလယန္တိ။  
 န တဿ ဟေတု ဝိသမံ စရေယျံ၊  
 မဇ္ဈေ သိဝိနံ ဥသဘော+မိ ဇာတော။ ။(၅၄)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင်း သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက...။ အဿာ စ=မြင်းရတနာတို့လည်းကောင်း။ ဣတ္ထိ  
 ယော စ=မိန်းမရတနာတို့လည်းကောင်း။ ရတနံ=ထိုမှတစ်ပါးသော  
 ရတနာလည်းကောင်း။ မဏိကဉ္စ=ကျောက်မျက်ရတနာလည်း  
 ကောင်း။ ဣမေ စန္ဒိမသူရိယာ=ဤ လ+နေ တို့သည်။ ယံ=အကြင်  
 လေးကျွန်းကို။ အဘိပါလယန္တိ=အရောင်ကိုပေးသောအားဖြင့် စောင့်  
 ရှောက်ကုန်၏။ တဿ ဟေတုပိ=သက်ရှိ သက်မဲ့ ရတနာများစွာနှင့်  
 တကွ ထိုလေးကျွန်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းပဲ၊ (ဝါ)  
 လေးကျွန်းသေဋ္ဌ်နင်း စကြာမင်းဖြစ်လိုမှ ဟူသောအကြောင်းကြောင့်  
 လည်းပဲ။ ဝိသမံ=တရားနှင့်မညီသော အမှုကို။ န စရေယျံ=ဘယ်လို  
 နည်းနှင့်မှ ငါ မကျင့်လို။ အဟံ=ငါသည်။ သိဝိနံ=သိဝိတိုင်းသူ  
 ဗိုလ်လူအပေါင်းတို့၏။ မဇ္ဈေ=အလယ်၌။ ဥသဘော=အုပ်ထိန်းသူ  
 ဥသဘာမင်းတရားသည်။ ဇာတော အမိ=ဖြစ်ပေ၏။

အဘိပါရက ... ငါကား သိဝိတိုင်းသူ ဗိုလ်လူအားလုံးတို့ရဲ့ ရှေ့  
 သွားခေါင်းဆောင် နွားလားဥသဘကြီးသဖွယ် ဖြစ်တယ်။ တရားနှင့်  
 မညီညွတ်ဘဲသာဖြင့် စကြာမင်းရဲ့ စည်းစိမ်ကို ရပါမယ်ဆိုတောင်  
 မတရားမှုကို ငါမပြုဘူး ရဲ့ရဲ့တောက် ပြောတယ်။

(၄) နေတာ ဟိတာ ဥဂ္ဂတော ရဋ္ဌပါလော၊  
 ဓမ္မံ သိဝိနံ အပစာယမာနော။  
 သော ဓမ္မမေဝါ+နဝိစိန္တယန္တော၊  
 တသ္မာသကေ စိတ္တဝသေ န ဝတ္တော။      ။(၅၅)

အဘိပါရက=အရွယ်တူလျှင် သူငယ်ချင်းမှန်လှ အမောင်  
 အဘိပါရက။ အဟံ=ငါတမူကား။ နေတာ=တိုင်းသူပြည်သားတို့  
 ကို နတ်ရွာရောက်အောင် ပို့ဆောင်ရမည့် ရှေ့ဆောင်ကြီးသည်။  
 အမိ=ဖြစ်ပေ၏။ ဟိတာ=တိုင်းသူပြည်သားတို့ ချမ်းသာကြောင်း  
 စီးပွားကောင်းကို ကျင့်ဆောင်သူသည်။ အမိ=ဖြစ်ပေ၏။ သိဝိနံ=  
 ရာဇဝင်အဆက်ဆက် ဆင်းသက်လာတဲ့ သိဝိမင်းတရားတို့၏။  
 ဓမ္မံ=ရာဇဓမ္မ ဆယ်ပါးမင်းကျင့်တရားကို။ အပစာယမာနော=ရိုသေ  
 လေးနာစွာ လိုက်နာကျင့်သုံးသည်ဖြစ်၍၊ (ငါ) လိုက်နာကျင့်သုံးရ  
 ကား။ ဥဂ္ဂတော="တရားစောင့်တဲ့ သိဝိမင်း ပါပေ" ဟု ဧမ္မုဒိပ်  
 တလွှား ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပေ၏။ ရဋ္ဌပါလော =သိဝိတိုင်းအလုံး  
 ကို စောင့်ရှောက်ရမယ့်တာဝန် ရှိသူသည်။ အမိ= ဖြစ်ပေ၏။ သော  
 အဟံ=ထို တိုင်းသူပြည်သားတို့ရဲ့ ရှေ့သွား ဧမ္မုဒိပ်တလွှားမှာ  
 ထင်ရှားတဲ့ တိုင်းစောင့် ပြည်စောင့် ဖြစ်သော ငါသည်။ ဓမ္မမေဝ=  
 သိဝိမင်းအဆက်ဆက် ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ တရားကိုသာလျှင်။ အန-  
 ဝိစိန္တယန္တော=အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် မပြတ်ဆင်ခြင် အောက်မေ့၍  
 နေပေ၏။ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်၊ (ဝါ) သို့ရကား။ သကေ စိတ္တဝသေ  
 =မိမိ၏ အလိုအကြိုက်၌။ န ဝတ္တော=ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ ငါကား  
 မလိုက်ပါချေ ...။

အဘိပါရက ...၊ ငါကား တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို နတ်ရွာလမ်း  
 ကြောင်း ပို့ဆောင်ရမည့် ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တယ်။ တိုင်းသူပြည်  
 သားတို့ ချမ်းသာကြောင်း စီးပွားကို ရွက်ဆောင်သူ ဖြစ်တယ်။ ထိုသို့

ဖြစ်ရကား ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဇေယျဒိပံတစ်ကျွန်းလုံးမှာ “တရားစောင့်တဲ့ သိဝိမင်း”လို့ ထင်ရှား ကျော်ကြားခဲ့တယ်။ အဲဒါကလည်း သိဝိမင်း အဆက်ဆက် ကျင့်သုံးလာခဲ့တဲ့ ရာဇဓမ္မတွေကို ငါ ရိုသေစွာ လိုက်နာကျင့်သုံးလို့။ အေး-အဘိပါရက ...၊ ပုထုဇန်တို့ရဲ့ အလားဂတိ အတိုင်း သင့်အိမ်ရှင်မ=သင့်ဇနီး ဥမ္မာဒန္တီကို မြင်စဉ်က ငါရဲ့စိတ်ဟာ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တိမ်းညွတ်သွားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် စိတ်အလိုလိုက်ပြီး ရာဇဓမ္မများကို ငါ မဖျက်ဆီးခဲ့ပါဘူးကွယ်-လို့ သိဝိမင်းကြီး အဘိပါရက စစ်သူကြီးအား တရားဟောတယ်။

အဘိပါရက စစ်သူကြီး၏ တရား ၁၂ ဂါထာ

ထိုအခါ အဘိပါရက စစ်သူကြီးက ကောင်းချီးပေးလို၍ ဤ ၂ ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆို ချီးမွမ်းတယ်။

( ၁ ) အဒ္ဓါ တုဝံ မဟာရာဇ၊

နိစ္စံ အဗျသနံ သိဝံ။

ကရိဿသိ စိရံ ရန္တံ၊

ပညာ ဟိ တဝ တာဒိသီ။ ။(၅၆)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ တုဝံ=အရှင်မင်းကြီးသည်။ အဒ္ဓါ=မချွတ်ဧကန် အမှန်ပင်။ နိစ္စံ=အမြဲ။ အဗျသနံ=မပျက်စီးဘဲ။ သိဝံ=ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း။ စိရံ=ကြာမြင့်စွာ။ ရန္တံ=သိဝိမင်းအဖြစ်ကို။ ကရိဿသိ=ပြုတော်မူနိုင်ပေလိမ့်မယ်။ (ကသွာ=အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။) ဟိ-ယသွာ=အကြံကြောင့်။ တဝ=အရှင်မင်းကြီး၏။ ပညာ=ဆင်ခြင်တိုင်းထွာတဲ့ ဉာဏ်ပညာသည်။ တာဒိသီ=ထိုသို့ သဘောရှိပါပေ၏ ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အရှင်မင်းကြီးဟာ အမှန်ပင် ဘယ်ရန်သူမှ အနှောင့်အယှက် မခံရဘဲ အမြဲတစေ ပျက်စီးခြင်း လုံးဝ မရှိဘဲ အေး

အေးချမ်းချမ်း အသက်ရှည်ရှည် သိဝိတိုင်းအလုံးကို ဘုန်းမီးတောက်ပ တဲ့ မင်းအဖြစ်ကို ပြုတော်မူရသည်မှာ အမှန်ပါပဲ။ အကြောင်းကား- အရှင်မင်းကြီးရဲ့ ဉာဏ်ပညာကိုက အမြဲမပျက်မစီးဘဲ အေးအေးချမ်းချမ်း အနစ်ကြာကြာ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်ဖို့ သဘောရှိနေပါတယ် အရှင်မင်းကြီး ...။

(II) ဧတံ တေ အနုမောဒါမ၊

ယံ ဓမ္မံ နပ္ပမဇ္ဇသိ။

ဓမ္မံ ပမဇ္ဇ ခတ္တိယော၊

ရဋ္ဌာ စဝတိ ဣဿရော။ ။ (၅၇)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး။ တွံ=သင်မင်းကြီးသည်။ ဓမ္မံ= ပဝေဏီဓမ္မ+ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ+သုစရိတဓမ္မ ဆိုတဲ့ ဓမ္မအပြား ဤသုံးပါးကို။ ယံယသ္မာ=အကြင့်ကြောင့်။ နပ္ပမဇ္ဇသိ=မေ့လျော့တော်မမူ။ တံ-တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။ တေ=အရှင်မင်းကြီး၏။ ဧတံ=ဤ ဓမ္မသုံးပါး မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆခြင်းကို။ အနုမောဒါမ=ကျွန်တော်မျိုးတို့ နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကြပါကုန်၏။ မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ ခတ္တိယော= ရေမြေကို အစိုးရသော၊ (ဝါ) ရေမြေ၏ အရှင်ဖြစ်သော။ ဣဿရော =အစိုးရသောသူသည်။ ဓမ္မံ=ပဝေဏီဓမ္မ+ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ+သုစရိတဓမ္မ ဆိုတဲ့ ဓမ္မအပြား ဤသုံးပါးကို။ ပမဇ္ဇ=မေ့လျော့သည်ရှိသော်။ ရဋ္ဌာ =တိုင်းပြည်မှ။ စဝတိ=ရွှေ့လျော့၍ သွားတတ်ချေ၏ ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ဓမ္မသုံးပါး မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ ကျင့်သုံးသည်ကို ကျွန်တော်မျိုးတို့ ဝမ်းမြောက်နမော သာဓု ခေါ်ကြပါတယ်။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူဟာ ဓမ္မသုံးပါးကို မမေ့မလျော့လျှင် မင်းအဖြစ်မှ မရွှေ့လျော့ဘူး၊ ဓမ္မသုံးပါးကို မေ့လျော့လျှင်ဖြင့် မင်းအဖြစ်မှ ရွှေ့လျော့တယ်။

ဓမ္မဥရု ဆယ်ဂါထာ

(က) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊  
 မာတာပိတုသု ခတ္တိယ။  
 ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊  
 ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။ ။ (၅၈)

ခတ္တိယ=ရေမြေကို အစိုးရတော်မူသော။ မဟာရာဇ=မြတ်သော မင်းကြီး ...။ မာတာပိတုသု=မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၌။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး အမြတ်တရားကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူဘုရား။ ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ်။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး အမြတ်တရားကို။ စရိတွာန=မယ်တော် ခမည်းတော်တို့အပေါ် ကျင့်ကြံတော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယဘဝဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရရောက်ရပါလိမ့်မည် ဘုရား ...။

(ခ) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊  
 ပုတ္တဒါရေသု ခတ္တိယ။  
 ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊  
 ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။ ။ (၅၉)

ခတ္တိယ=ရေမြေကို အစိုးရတော်မူသော။ မဟာရာဇ=မြတ်သော မင်းကြီး ...။ ပုတ္တဒါရေသု=သားတော် သမီးတော် မိဖုရား အသီးသီးတို့အပေါ်၌။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး အမြတ်တရားကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူ ဘုရား။ ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး အမြတ်တရားကို။ စရိတွာန=သားတော် သမီးတော် မိဖုရား အသီးသီးတို့အပေါ်၌ ကျင့်ကြံတော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယ ဘဝဝယ်



နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရ ရောက်ရပါလိမ့်မည် ဘုရား ...။

(ဂ) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊  
မိတ္တာ+မစ္စေသု ခတ္တိယ။  
ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊  
ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။ ။(၆၀)

ခတ္တိယ=ရေမြေကို အစိုးရတော်မူသော။ မဟာရာဇ=မြတ်သော မင်းကြီး ...။ မိတ္တာ+မစ္စေသု=အဆွေခင်ပွန်းမှူးမတ်တို့၌။ ဓမ္မံ=သင်္ဂဟလေးပါး မင်းကျင့်တရားကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူဘုရား။ ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ်။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=သင်္ဂဟလေးပါး မင်းကျင့်တရားကို။ စရိတွာန=အဆွေခင်ပွန်း မှူးမတ်တို့အပေါ် ကျင့်ကြံတော်မူသည် ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယ ဘဝဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရာ ရောက်ရပါလိမ့်မည် ဘုရား။

(ဃ) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊  
ဝါဟနေသု ဗလေသု စ။  
ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊  
ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။ ။ (၆၁)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ ဝါဟနေသု စ=ဆင်ယာဉ် မြင်းယာဉ် စသည်တို့၌လည်းကောင်း။ ဗလေသု စ=စစ်သည် ဗိုလ်ပါတို့၌လည်းကောင်း။ ဓမ္မံ=စားနပ်ရိက္ခာပေးခြင်း၊ အိုမင်း သောအခါ ပင်စင်ရိက္ခာ ပေးပေးခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။ စရ-စရာဟိ= ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူဘုရား။ ရာဇ= သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=ချီးပင့် မြှောက်စား မင်းကျင့်တရားကို။ စရိတွာန = ဆင်မြင်းယာဉ်သာ

ဗိုလ်ပါတို့အပေါ် ကျင့်ကြံတော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယဘဝ  
ဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရရောက်ရပါ  
လိမ့်မည် ဘုရား ...။

- (င) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊
- ဂါမေသု နိဂမေသု စ။
- ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊
- ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။      ။(၆၂)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ ဂါမေသု စ=ရွာသူရွာသား  
တို့၌ လည်းကောင်း။ နိဂမေသု စ=နိဂုံးသူ နိဂုံးသားတို့၌ လည်း  
ကောင်း။ ဓမ္မံ=ဒဏ်မထားခြင်း၊ အခွန်အတုပ် မတိုးမြှင့်ခြင်း စသည့်  
တရားသောအမှုကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်  
တော်မူဘုရား။ ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန်  
ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=ရွာသူရွာသား နိဂုံးသူ နိဂုံးသားတို့အပေါ် ဒဏ်မ  
ချထား အခွန်မတိုးခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။ စရိတွာန=ရွာ+  
နိဂုံးသူတို့အပေါ် ကျင့်ကြံတော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယဘဝ  
ဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရ ရောက်ရ  
ပါလိမ့်မည် ဘုရား ...။

- (စ) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊
- ရဋ္ဌေ ဇနပဒေသု စ။
- ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊
- ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။      ။(၆၃)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ ရဋ္ဌေ-ရဋ္ဌေသု=တိုင်းသူ  
ပြည်သားတို့၌လည်းကောင်း။ ဇနပဒေသု စ=ဇနပုဒ်သမိုက် တိုက်  
နယ်သူ တိုက်နယ်သားတို့၌ လည်းကောင်း။ ဓမ္မံ=အကြောင်းမဲ့

မနိပ်စက်ခြင်း၊ အစီးအပွား လိုလားခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။  
 စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူဘုရား။ ရာဇ=  
 သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မ=တိုင်း  
 သူပြည်သား တိုက်နယ်သူ တိုက်နယ်သားတို့အပေါ် အကြောင်းမဲ့  
 မနိပ်စက်ခြင်း၊ အစီးအပွား လိုလားခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။  
 စရိတွာန=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂ  
 =ဒုတိယဘဝဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရ  
 ရောက်ရပါလိမ့်မည် ဘုရား ...။

(ဆ) ဓမ္မ စရ မဟာရာဇ၊  
 သမဏ ဗြာဟ္မဏေသု စ။  
 ဣဓ ဓမ္မ စရိတွာန၊  
 ရာဇ သဂ္ဂ ဂမိဿသိ။ ။(၆၄)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ သမဏေ-သမဏေသု စ=  
 ကိလေသာငြိမ်းအောင် ကျင့်ဆောင်တော်မူတတ် ရဟန်းသူမြတ်တို့  
 ၌ လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏေသု စ=မကောင်းမှုကို အပပြုရအောင်  
 ကျင့်ဆောင်တော်မူတတ် ပုဏ္ဏားသူမြတ်တို့၌ လည်းကောင်း။ ဓမ္မ=  
 ပစ္စည်းလေးခန်း လှူဒါန်းခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။ စရ-  
 စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူ ဘုရား။ ရာဇ=  
 သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မ=ပစ္စည်း  
 လေးခန်း လှူဒါန်းခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။ စရိတွာန=ရဟန်း  
 ပုဏ္ဏား သူမြတ်များအပေါ် ကျင့်ကြံတော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂ=  
 ဒုတိယ ဘဝဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရ  
 ရောက်ရပါလိမ့်မည် ဘုရား ...။

(ဇ) ဓမ္မံ စရ `မဟာရာဇ၊  
 မိဂပက္ခိသု ခတ္တိယ။  
 ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊  
 ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။ ။ (၆၅)

ခတ္တိယ=ရေမြေကို အစိုးရတော်မူသော။ မဟာရာဇ=မြတ်သော မင်းကြီး ...။ မိဂပက္ခိသု=အခြေလေးချောင်း အခြေနှစ်ချောင်းရှိသူ သားငှက်အပေါင်းတို့၌။ ဓမ္မံ=ဘေးမဲ့ပေးခြင်းတည်းဟူသော မင်း ကျင့်တရားကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူ ဘုရား ...။ ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=ဘေးမဲ့ပေးခြင်းဆိုတဲ့ မင်းကျင့်တရားကို။ စရိတွာန =သားငှက်တို့အပေါ် ကျင့်ကြံတော်မူသည် ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယ ဘဝဝယ် နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရ ရောက်ရ ပါလိမ့်မည် ဘုရား ...။

(ဈ) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊  
 ဓမ္မော စိဏ္ဏော သုခါဝဟော။  
 ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊  
 ရာဇ သဂ္ဂံ ဂမိဿသိ။ ။(၆၆)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး မင်းတို့ ကျင့်ရမည့် တရားကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ် တော်မူ ဘုရား။ စိဏ္ဏော=နေ့ရှည်ရက်ဆက် လေ့ကျက်အပ်သော။ ဓမ္မော=ဓမ္မသုံးပါး မင်းကျင့်တရားသည်။ သုခါဝဟော=အမျိုးမြင့် မြတ် လူနတ်ချမ်းသာ အဖြာဖြာကို ကောင်းစွာရအောင် ရွက်ဆောင် နိုင်ပေ၏။ ရာဇ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ ဣဓ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး မင်းကျင့်တရားကို။ စရိတွာန=ကျင့်ကြံ ကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူသည်ရှိသော်။ သဂ္ဂံ=ဒုတိယဘဝဝယ်

နတ်ရွာလောက ဘုံဌာနသို့။ ဂမိဿသိ=လားရ ရောက်ရပါလိမ့်  
မည် ဘုရား ...။

(ည) ဓမ္မံ စရ မဟာရာဇ၊  
သဏ္ဌန္ဒာ ဒေဝါ သဗြဟ္မကာ။  
သုစိဏ္ဏေန ဒိဝံ ပတ္တာ၊  
မာ ဓမ္မံ ရာဇ ပမာဒေါ။ ။ (၆၇)

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ ဓမ္မံ=ဓမ္မသုံးပါး အကျင့်  
တရားကို။ စရ-စရာဟိ=ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူ  
ဘုရား။ သဏ္ဌန္ဒာ=သိကြားမင်းနှင့် တကွကုန်သော။ ဒေဝါ=နတ်  
တို့သည် လည်းကောင်း။ သဗြဟ္မကာ=မဟာဗြဟ္မာမင်းနှင့် တကွ  
ကုန်သော။ (ဗြဟ္မာနော=ဗြဟ္မာတို့သည် လည်းကောင်း။) သုစိဏ္ဏ  
န=နေ့ရှည်ရက်ဆက် လေ့ကျက်ပွားများအပ်သော ကောင်းမှု  
ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ဒိဝံ=နတ်ပြည်လောက ဗြဟ္မာ့ပြည်လောက  
သို့။ ပတ္တာ=ရောက်ကြရပါကုန်သည် ဘုရား။ တသ္မာ=သို့ရကား။  
ရာဇ=သင်္ဂဟလေးပါးမင်းတို့ရဲ့ ဖွယ်ရာတဲ့ တရားတို့ဖြင့် တိုင်းသား  
ပြည်သူတို့ကို ကြည်ဖြူနှစ်သက် စေတတ်တဲ့ အရှင်မင်းမြတ်  
ဘုရား ...။ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်။ တွံ=အရှင်မင်းတရားသည်။ ဓမ္မံ=  
ရာဇဓမ္မဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားကို၊ (ဝါ) ဓမ္မံ=ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ အဝဝ  
ကို။ ဓမ္မံ=ပဝေဏီ ရာဇဝင် အစဉ်အဆက် ဆင်းသက်လာတဲ့  
ကောင်းမြတ်သော တရားတွေကို၊ (ဝါ) ဓမ္မံ=ဘုရားအဆူဆူ ဟော  
ကြားတဲ့ သုစရိုက် ဆယ်ပါး ကောင်းမြတ်တဲ့ တရားကို။ မာ  
ပမာဒေါ=မေ့လျော့တော်မမူပါနဲ့ ဘုရား ...။

ဤကဲ့သို့ အဘိပါရက စစ်သူကြီးက ဓမ္မဉ္စရ ဆယ်ဂါထာတို့ဖြင့်  
သိဝိမင်းကြီးအား ထပ်ပြီး တရားဟောတယ်။ ဒီတော့ ဇာတ်တော်တစ်ခု

လုံး ခြုံပြီး သုံးသပ်လျှင် သိဝိမင်းကြီးအား ပုထုဇဉ်ဂတိအတိုင်း အလွန် တင့်တယ်သော ဥမ္မာဒန္တိရဲ့ အဆင်းကို မြင်လို တပ်မက်သော စိတ် ဖြစ်တော်မူတယ်။ တပ်မက်စေကာမူ ဟိရိဩတ္တပ္ပတရား လက်ကိုင် ထားပြီး မတရားမသိမ်းဘဲ ရွှေနန်းတော်မှာ တမ်းချင်းဂါထာများ ရွတ် ဆိုတော်မူတယ်။ ဣန္ဒြေပျက်လောက်အောင် မဟုတ်ပါဘူး။

ကျန်တာတွေကတော့ အလွန်တရားသားပါတဲ့ ဇာတ်တော်ကြီး ဖြစ် ပါတယ်။ သိဝိမင်းကြီးက တရားဟောလိုက်၊ အဘိပါရက စစ်သူကြီးက တရားဟောလိုက်နဲ့ မင်းရော စစ်သူကြီးကပါ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် တရားဟောတဲ့ ဇာတ်တော်ဖြစ်ပါတယ်။

ဇာတ်တော်အနေနဲ့ “ပဏ္ဏာသနိပါတ်၊ ဂါထာငါးဆယ်ရှိတဲ့ ဇာတ် တွေ” စုပေါင်းထားတယ်ဆိုပေမယ့် ဤဥမ္မာဒန္တိဇာတ်မှာ ဂါထာပေါင်း (၆၇) ခြောက်ဆယ်ခုနစ်ဂါထာရှိလို့ သဠိနိပါတ်ထဲမှာ ထည့်သင့်သော် လည်း ဓမ္မဥရု ဆယ်ဂါထာဟာ အောက်တေသကုဏဇာတ်တုန်းက လည်း ပါရှိခဲ့၊ အတူကလည်းများတဲ့အတွက် ၎င်းတို့ကို ဂဏန်းအသစ် မရေတွက်ဘဲ “ပဏ္ဏာသနိပါတ်၊ ဂါထာ ငါးဆယ်ရှိတဲ့ ဇာတ်တွေ” ထဲမှာ ထည့်ပြီး သင်္ဂါယနာ တင်ထားခဲ့ပါတယ်။

### ဇာတ်တော်သိမ်းပြီ

ဧဝံ အဘိပါရက သေနာပတိနာ ရညော ဓမ္မေ ဒေသိတေ ရာဇာ ဥမ္မာဒန္တိယာ ပဋိပဒ္ဒစိတ္တံ ဝိနောဒေသိ။ ဤသို့ အဘိပါရက စစ်သူ ကြီးက မင်းကြီးအား တရားဟောအပ်သော် မင်းကြီးသည် ဥမ္မာဒန္တိ ၌ တပ်မက်သောစိတ်ကို တသက်လုံး နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် တခါတည်း ပယ်ဖျောက်ပစ်လိုက်တယ်။

ဇာတ်ပေါင်း

သတ္တာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။

သတ္တာ=လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ=ဤ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ် တရားဒေသနာမြတ်ကို။ အာဟရိတွာ=ထုတ်ဆောင်ဟောပြု၍။ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ=သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ပြပြီးတော့။ ဇာတကံ=ဇာတ်တော်ကို။ သမောဓာနေသိ=ပေါင်းစပ်၍ ပြတော်မူပြီ။

ယခုလို ဂါထာ (၆၇) ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်ဂါထာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်တဲ့ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ကို ဟောပြီးတော့ တရားနာပရိသတ်ထဲမှာ စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ သာသနာတော်ဝယ် မမွေ့လျော်တဲ့ ကိုယ်တော် (ရဟန်း)ကလေး မဂ်ဖိုလ်ရမည့် အရေးကို မြင်တော်မူလို့ မြတ်စွာဘုရားက -

“အေး ... ချစ်သားတို့၊ အဲဒီ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ယနေ့ စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်း။ ဉာဏ်ပညာမျက်စိနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် တစိုးတစိ ဘာမျှ မရှိကြတော့ဘူး။ ချုပ်ပျောက်ကုန်ပြီ။ အဲဒီ တရားတွေဟာ ဒုက္ခသစ္စာ တရားတွေ။ အဲဒီ ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့အကြောင်း တဏှာ=လောဘကား သမုဒယ သစ္စာ။ အဲဒီ သမုဒယသစ္စာ=တဏှာချုပ်တာက နိရောဓသစ္စာ။ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေတတ်တဲ့ ကောင်းသောအသိ=သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းဘိအကြံ=သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ ကောင်းသံဆိုပြော=သမ္မာဝါစာ၊ ကောင်းသောအပြု=သမ္မာကမ္မန္တ၊ ကောင်းမှုသက်မွေး=သမ္မာအာဇီဝ၊ ကောင်းရေးလုံ့လ=သမ္မာဝါယာမ၊ ကောင်းထသတိ=သမ္မာသတိ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၅၃

ကောင်းဘိတည်ကြည်=သမ္မာသမာဓိ။ ဒီရှစ်ပါးက မဂ္ဂသစ္စာ ချစ်သားတို့ ...”

ဒီအဓိပ္ပာယ်မျိုးနဲ့ -

ဣဒံ ခေါ် ပန ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ=ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဧရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော၊ မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ပိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ယမ္ပိ+စ္စံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ-

အစရှိသည်ဖြင့် ဓမ္မစကြာမှာလာတဲ့ သဘောမျိုး သစ္စာလေးပါး တရားကို ဟောပြီး တရားသိမ်းတော်မူတယ်။

သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သစ္စပရိယောသာနေ=စတုသစ္စ ဓမ္မကထာ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ၌။ သော ဘိက္ခု=ထို စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ သာသနာတော်ဝယ် မပျော်ပိုက်တဲ့ ကိုယ်တော်ကလေးသည်။ သောတာပတ္တိဖလေ=သောတာပတ္တိဖိုလ်၌။ ပတိဋ္ဌာသိ=တည်လေပြီ။

ဇာတ်တော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဘယ်လို ပေါင်းစပ်ပြသလဲဆိုတော့-

တဒါ သုနန္တသာရထိ အာနန္ဒော အဟောသိ အဘိပါရကော သာရိပုတ္တော၊ ဥမ္မာဒန္တိ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ၊ သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ၊ သိဝိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့ ...။ ဣဒါနိ=ယခု အခါ၌။ အာနန္ဒော=ငါ့ဘုရား၏ညီဖွား အာနန္ဒာ မထေရ်သည်။ တဒါ=ထိုစဉ်က။ သုနန္တသာရထိ=သုနန္ဒာ ရထားထိန်းသည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။



(ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။) သာရိပုတ္တော=ငါဘုရားရဲ့ လက်ယာရံ သာရိပုတ္တရာ မထေရ်သည်။ (တဒါ=ထိုစဉ်က။) အဘိပါရကော= ငါ့အား အသက်ပေးမည်လောက် အလွန်မြတ်နိုးတဲ့ အဘိပါရက စစ်သူကြီးသည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

(ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ=ငါဘုရား၏ လက်ဝဲရံ ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီမသည်။ (တဒါ=ထိုစဉ်က။) ဥမ္မာဒန္တိ=ဥမ္မာဒန္တိ သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

(ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။) ဗုဒ္ဓပရိသာ=ငါဘုရားရဲ့ ပရိသတ် သည်။ (တဒါ=ထိုစဉ်က။) သေသပရိသာ=ကြွင်းကျန်တဲ့ ပရိသတ် သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့ ...။ (ဣဒါနိ=ယခု အခါ၌။) အဟမေဝ=လူသုံးပါးတို့ဆရာ ငါဘုရားသည်ပင်လျှင်။ (တဒါ=ထိုစဉ်က။) သိဝိရာဇာ=သိဝိတိုင်းရှင် ဘုရင်မင်းတရား သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ ဣတိ=ဤသို့။ ဇာတကံ=ဇာတ် တော်ကို။ သမောဓာနေသိ=ပေါင်း၍စပ်၍ ပြတော်မူလေပြီ ...။

ဤမှာ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ် နိဂုံးသတ်တယ်။

တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ...၊ ဘုန်းကြီး ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကြီးရဲ့ သူ့ကျင့်စဉ်ကို သူဖော်ပြတဲ့ ထေရီအပဒါန် တရားဂါထာတွေထဲမှာ -

“တတော စုတာ+ရိဋ္ဌပုရေ၊  
ဇာတာ ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။  
ဓိတာ တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆဿ၊  
ဥမ္မာဒန္တိ မနောဟရာ။။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၅၅

ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာ  
 ဘုရား။ တတော=ထိုဆင်းရဲသူမဘဝမှ။ စုတာ=စုတိပြတ်ကြွ  
 သေလွန်ခဲ့သည်ရှိသော်။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွင်ခေါ် တပည့်တော်  
 မသည်။ အရိဋ္ဌပုရေ = သီဝိတိုင်း အရိဋ္ဌပုရမြို့၌။ ဝိပ္ပကုလေ=  
 ဗြာဟ္မဏခေါ်ရိုး ပုဏ္ဏားမျိုး၌။ ဇာတာ=ဖြစ်ပွားခဲ့ရပါ၍။ တိရိဋ္ဌိ-  
 ဝစ္ဆဿ=တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆသေဌေး၏။ ဝိတာ=ရင်နှစ်သည်းချာ သမီး  
 ရတနာဖြစ်သော။ မနောဟရာ=မြင်သူအလုံး စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံး  
 မွေ့လျော်စေနိုင်သော။ ဥမ္မာဒန္တိ=အလှစကရီ ဥမ္မာဒန္တိသည်။ ဇာတာ  
 =ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

လို့ ဥမ္မာဒန္တိဘဝကို တစ်ဂါထာပဲ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား  
 တယ်။ အဲဒီ လျှောက်ထားတဲ့ တစ်ဂါထာအတွက် ဘုန်းကြီး ဒီ ဥမ္မာဒန္တိ  
 ဇာတ်ကြီးကို ဟောရတာ တရားပွဲ သုံးပွဲ ဟောရပါတယ်။ ယခုတော့ဖြင့်  
 အောင်အောင်မြင်မြင် ပြီးသွားခဲ့ပါပြီ။ ဝမ်းမြောက်နမော် သာဓု ခေါ်ကြ  
 ပါ။

သာဓု။ သာဓု။ သာဓု။



**ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ အတိတ်ဘဝ**

**လယ်စောင့်နေပုဒ်သုမဘဝ ဝတ္ထု**

ဝါတွင်းကာလကတည်းက စပြီး သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးတွေကို ဟောလာခဲ့တာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ဆိုတဲ့ ရဟန်းယောက်ျားဘက်က သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး ၂ လက်အကြောင်း ဟော၍ ပြီးခဲ့ပြီ။

ရဟန်းမိန်းမဘက်က ပညာအရာ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ ခေမာထေရီ အကြောင်းကိုလည်း ဟောပြီးခဲ့ပြီ။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီဆိုတဲ့ သမာဓိချိန်ခွင်ကြီးအကြောင်း ဟောခဲ့တာ တရားပွဲ သုံးပွဲ ဟောပြီးခဲ့ပြီ။ နောက်ထပ် တရားသုံးပွဲလောက် ဟောမှ ပြီးလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့် တယ်။ ဘုန်းကြီးဟောတဲ့ တရားတွေက အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ကြီးတွေ လို့ ဖြစ်နေပြီး ကိုယ့်ဝတ္ထုလည်း ဘယ်တော့ နိဂုံးအုပ်မယ်လို့ မသိသလို ဖြစ်နေတယ်။

ဆိုကြပါစို့၊ ဘိက္ခုနီထေရီမကြီး နှစ်ပါးအကြောင်း ဟောပြီးတဲ့ နောက်ကျပြန်တော့လည်း ဥပါသကာ=ဒကာကြီးတွေဘက်က ပညာ ချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ စိတ္တသေဋ္ဌေး=စိတ္တသူကြွယ်၊ သမာဓိချိန်ခွင်ကြီးဖြစ် တဲ့ ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်ဆိုတဲ့ တကယ့် ဥပါသကာကြီး နှစ် ယောက်ရဲ့ အကြောင်းကို ဟောရဦးမယ်။

အဲဒီ နှစ်ယောက်တွင် စိတ္တသေဋ္ဌေး=စိတ္တသူကြွယ်ဆိုတဲ့ “ဒကာ ဘက်က ပညာချိန်ခွင်ကြီး” လို့ မြတ်စွာဘုရား ချီးကျူးယူရတဲ့ ဒီ ဒကာ ကြီးကလည်း သာသနာမှာ လွန်စွာ အရာရောက်ပါတယ်။ ဟို-သံယုတ္တ နိကာယ်မှာ “စိတ္တသံယုတ်” ရယ်လို့ သုတ်ပေါင်းများစွာ လာရှိပါတယ်။ အဲဒီ စိတ္တသံယုတ်တို့လိုကျတော့ ဒကာ+ဒကာမတွေရဲ့ နားမှာ ကြားနာ ရဖို့ မလွယ်ကူဘူး။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီး စိတ်ထဲမှာ အောက်မေ့တယ်။

“ငါ့တရားတွေကတော့ အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ကြီး ဖြစ်နေပြီ။ သို့စေကာမူ ‘ငါတို့လို ဒကာတွေဘက်က သာသနာကို အောင်အောင် မြောက်မြောက် ပြုသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အရှိသားပဲ’လို့ ဝမ်းမြောက်ရအောင် ဟောပြောမှာပဲ”လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားပေးပြီး ဟောပြောပါတယ်။ “တစ်နွယ်ငင် တစ်စင်ပါ” အနေနဲ့လည်း ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်အကြောင်း ပြောလို့ရှိလျှင် အာဠဝက သုတ္တန်ကို ဟောမှဖြစ်မယ်။ ထို့အတူပဲ ခုဇ္ဈတ္တရာအကြောင်းကို ဟောလို့ရှိလျှင် တစ်နွယ်ငင် တစ်စင်ပါ အနေနဲ့ သာမာဝတီ အကြောင်းကို ကျဉ်းကျဉ်းဖြစ်စေ၊ ကျယ်ကျယ်ဖြစ်စေ ဟောရပါမယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးရဲ့ တရားက တရားပွဲ အဆက်များတာနဲ့၊ ဟောဖို့ တရားရှည်တာနဲ့တော့ အတော်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီနှစ်တော့ ပြီးမှာပါပဲ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမရဲ့ အပဒါန်ကျင့်စဉ်ကို ဟောခဲ့တာ တရား ၄ ပွဲ ရှိသွားတဲ့အနက် ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ကို ဟောတာ တရား ၃ ပွဲ။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကြီးက မိမိရဲ့ ဥမ္မာဒန္တိဘဝ ဖြစ်ရပ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်တာကတော့ -

တတော စုတာ+ရိဋ္ဌပုရေ၊  
 ဇာတာ ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။  
 ဓိတာ တိရိဋ္ဌိဝစ္ဆဿ၊  
 ဥမ္မာဒန္တိ မနောဟရာ။ ။ လို့ -

တစ်ဂါထာပဲ ကျဉ်းကျဉ်းလျှောက်ပေမယ့် ဘုန်းကြီးတို့က ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ဟောပြောမှ တရားနာ ပုဂ္ဂိုလ်များအဖို့ ကျေနပ်အားရမ်း ရှိနိုင်မှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဂါထာ ၆၇ ဂါထာရှိတဲ့ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ကြီးကို ဟောခဲ့ရပါတယ်။

လယ်စောင့်ဇနပုဒ်သူမ ဘဝ

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကြီးက သူဟာ ဥမ္မာဒန္တိဘဝပြီးတော့ ဘယ်ဘဝ ရောက်တယ်ဆိုတာကို အပဒါန်ဂါထာအနေနဲ့ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားပုံက -

တတော စုတာ ဇနပဒေ၊  
ကုလေ အညတရေ အဟံ။  
ပသုတာ နာတိဖိတမိ၊  
သာလီ ဂေါပေမ+ဟံ တဒါ။ ။ (တဲ့)

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ= ဥပ္ပလဝဏ်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ တတော=ထိုဥမ္မာဒန္တိဘဝမှ။ စုတာ=စုတိပြတ်ကြွ သေလွန်ခဲ့သည်ရှိသော်။ ဇနပဒေ=ဇနပုဒ် တိုက်နယ်တစ်ခု၌။ အညတရေ=မထင်ရှားသော။ ကုလေ=ဆင်းရဲ သားအမျိုး၌။ (သိပ်များ ဆင်းရဲသလားဆိုတော့) နာတိဖိတမိ= အလွန်ကြီး မဝပြောလွန်းသော။ ကုလေ=အမျိုး၌။ ပသုတာ=ဘဝ ပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေခဲ့ရပါသည် ဘုရား ...။ တဒါ=ထိုအခါ၌။ အဟံ=တပည့် တော်မသည်။ သာလီ=သလေးစပါးခင်းကို။ ဂေါပေမိ=စောင့်ရှောက်ခဲ့ရပါသည် ဘုရား ...။

ထေရီမကြီး လျှောက်ထားတဲ့ အပဒါန်ဂါထာသည် ဂီတိသဘော ရှိတယ်။ ဂီတိသဘောဆိုတာ အကြောင်းအရာက ကျယ်ဝန်းပေမယ့် ဂီတိသဘောနှင့် ရွတ်ဆိုလျှင် ကျဉ်းကျဉ်းပဲ ရွတ်ရတယ်၊ ရေးလျှင် လည်း ကျဉ်းကျဉ်းပဲ ရေးရတယ်။ ဘုန်းကြီးများ ရဟန်းငယ်ဘဝ မြန်မာ ပညာရှိ ဆရာကြီး ဦးဖေ အသက်ရှင်စဉ်က “ဦးပဉ္စင်း ...၊ ရတု ကဗျာ အစရှိတဲ့ ဂီတိကိုရေးလျှင် မထိတထိ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ရေးရတယ်” အဲဒီလို ပြောပါတယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၅၉

အဲဒီလိုပဲ ယခုလည်း မထင်မရှား မထင်တထင် “မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်မ ဥပ္ပာဒန္တိဘဝက စုတိလာတဲ့အခါ မြို့ကြီးမှာ မဟုတ်၊ ဇနပုဒ်တိုက်နယ် တစ်ခုမှာ သွားပြီး မထင်မရှားတဲ့ စီးပွားဥစ္စာ မပေါ့ များလွန်းသော အမျိုးမှာ သွားဖြစ်ပြီး တပည့်တော်မ သလေးစပါးခင်းကို စောင့်ခဲ့ရပါတယ် ဘုရား ...တဲ့။ သူ ပြောတဲ့ ဂီတိအကျဉ်းကို အယင် သိရအောင်။

အဲဒီ သလေးခင်းလယ်ကို စောင့်ရတဲ့ အမျိုးသမီးဘဝ သူ ဘာလုပ် ခဲ့သလဲဆိုတော့ -

ဒိသွာ ပစ္စေကသမ္ပန္နံ၊  
ပဉ္စ လာဇေတာနိ+ဟံ။  
ဒတွာ ပဒုမစ္ဆန္ဒာနိ၊  
ပဉ္စပုတ္တသတာနိ+ဟံ။ ။  
ပတ္တယိံ တေပိ ပတ္တေသုံ၊  
မဝံ ဒတွာ သယမ္ပူနော။  
တတော စုတာ အရညေ+ဟံ၊  
အဇာယိံ ပဒုမောဒရေ။ ။

အဲဒီ လယ်စောင့် အမျိုးသမီးဘဝကို ၃ ဂါထာနဲ့ပဲ ဖော်ပြတယ်။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ တဒါ=ထိုသို့လယ်စောင့် အမျိုးသမီး ဖြစ်ရတဲ့ဘဝ၌။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ ပစ္စေကသမ္ပန္နံ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တစ်ဆူကို။ ဒိသွာ=မျက်ဝါး ထင်ထင် ဖူးမြင်ရသောကြောင့် ၊ ပဒုမစ္ဆန္ဒာနိ=ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်အပ်ကုန်သော။ ပဉ္စလာဇေတာနိ=ပေါက်ပေါက်ပွင့်ပေါင်း ငါးရာတို့ကို။ ဒတွာ=သဒ္ဓါရှေး ပေးလှူပြီးသကာလ။ ပဉ္စပုတ္တသတာနိ=သားငါးရာဆုတို့ကို။ ပတ္တယိံ=တပည့်တော်မ တောင့်တခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

၂၆၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အဲဒီ လယ်သူမဘဝမှာ တပည့်တော်မ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တစ်ပါးကို ဖူးမြော်ရလို့ ပေါက်ပေါက်အပွင့်ပေါင်း ငါးရာကို ပဒုမ္မာကြာပန်းနဲ့ အုပ်ပြီး လှူဒါန်းပြီးနောက် သားငါးရာကို ရလိုကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

တေပိ=ထိုစဉ်က သားဖြစ်ကြမယ့် မုဆိုးငါးရာတို့လည်းပဲ။ သယမ္ပုနော=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား။ မခံ=မိမိတို့မှာ ပါလာတဲ့ ပျားရည်ကို။ ဒတွာ=ပေးလှူကြ၍။ ပစ္ဆေသံ="ဤသူမ၏ သားများ ဖြစ်ရပါလိုကုန်၏ ဘုရား ..." လို့ ဆုတောင်းပန်ထွာ ပတ္တနာမူ ပြုခဲ့ကြပါကုန်ပြီဘုရား ...။

ထိုစဉ်အခါ အနားမှရောက်လာတဲ့ (တောလိုက်မုဆိုးတွေတော့ ဟုတ်ပုံ မရပါဘူး။) အပျော်တမ်း တောလိုက်ကြတဲ့ လူငယ်လူရွယ် ငါးရာတို့ကလည်းပဲ သူတို့မှာ အသင့်ပါလာတဲ့ ပျားရည်ကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား လှူကြပြီး "တပည့်တော်တို့သည် ဤအမျိုးသမီး၏ သားငါးရာ ဖြစ်ရပါလိုကုန်၏" လို့ ဆုတောင်းကြတယ်။

တတော စုတာ အရညေ+ဟံ၊

အဇာယိ ပဒုမောဒရေ။

အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ တတော=ထို လယ်သူမဘဝမှ။ စုတာ=စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခဲ့သည်ရှိသော်။ အရညေ=လူသူမနီး တောမြိုင်ကြီး၌။ ပဒုမောဒရေ=ပဒုမ္မာကြာတိုက်၌။ အဇာယိ=သံသေဒဇ ဘဝပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပွားခဲ့ရလေပြီ ဘုရား ...။

အဲဒီ လယ်သူမဘဝကို သုံးဂါထာနဲ့ပဲ ဖော်ပြတယ်။ အဲဒီ သုံးဂါထာမှာတောင် နောက်ဆုံး ဂါထာဝက်ဖြင့် ပဒုမဒေဝိဘဝသို့ ဆက်ပြီး ဖြစ်တဲ့ အကြောင်း လျှောက်ထားတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီ သုံးဂါထာဖြင့် ဖော်ပြတဲ့ "လယ်သူမ" ဘဝကို စဉ်းစားကြည့်ညိုကြရအောင်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၆၁

ရှင်မ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမရဲ့ အလောင်းသည် ဥမ္မာဒန္တိဘဝက စုတိ ပြတ်ကြွေ သေလွန်တဲ့အခါ ဇနပုဒ်တိုက်နယ် တစ်ခုမှာ သွားပြီး မထင် မရှားတဲ့ စီးပွားဥစ္စာ မပေါများလွန်းတဲ့ အမျိုးမှာ သွားပြီးတော့ လယ် စောင့် အမျိုးသမီး ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝမှာ တစ်နေ့သ၌ မိမိအိမ်ကနေပြီး လယ်တောသို့ သွားတဲ့အခါမှာ လမ်းခရီးအကြား ပဒုမ္မာကြာအိုင်ကြီးက ကြာပန်းတွေ ပွင့်နေတာကို မြင်ရတော့ “ဟာ အတော်ပဲ” ဆိုပြီး ပဒုမ္မာ ကြာဖက်တွေ ခူး၊ ကြာပန်းတွေ ဆင်းခူး၊ “လယ်တောရောက်ယင် ငါ ပေါက်ပေါက်ထုပ်ရန်ဟဲ့” ဆိုပြီး ပဒုမ္မာကြာဖက်တွေ ခူး၊ သူမ ပန်ဆင် ရန် ပဒုမ္မာကြာပန်းတွေ ခူးလို့ တင်းတိမ်အားရတဲ့အခါ လယ်တောသို့ သွား၍ လယ်တောရောက်တဲ့အခါ သလေးစပါးနှံတွေကို တံစဉ်နဲ့ရိတ် ပြီး လယ်တောတဲအုပ်ကလေးထဲမှာ သူမ ပေါက်ပေါက် လှော်နေတယ်။ ဘာမှ ထူးထူးဆန်းဆန်း လှူဒါန်းနိုင်တဲ့ ဘဝ မဟုတ်ဘူး။

အဲဒီ ပေါက်ပေါက် လှော်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ သူမလည်း တဲကုပ် ကလေးထဲ ဝင်ပြီး ပေါက်ပေါက်ပွင့်တွေကို တစ်ပွင့်၊ နှစ်ပွင့်၊ သုံးပွင့် စသည် ရေပြီး ပေါက်ပေါက်အပွင့်ငါးရာတို့ကို သူ့မှာရှိတဲ့ ခွက်ကလေး ထဲ ထည့်ပြီး ထားတယ်။ ထိုအချိန်မှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တစ်ပါး ကလည်း နန္ဒမူလကလိုဏ်က နိရောဓသမာပတ်မှ ထတော်မူပြီးလျှင် “ဘယ်အရပ်မှာ ဆွမ်းခံရပါမည်နည်း”ဟု ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူတဲ့ အခါ ဒီ လယ်တဲကုပ်ကလေးကို မြင်တော်မူလို့ ကောင်းကင်ခရီး ဈာန် ယာဉ်စီးပြီး လယ်တဲကုပ်ကလေးရှေ့ ကြွရောက်တော် မူလာတဲ့အခါ ထိုလယ်စောင့် အမျိုးသမီးသည် မိမိတဲထဲမှာ အသင့်လှော်ထားတဲ့ ပေါက်ပေါက်ပွင့် ငါးရာတို့ကို ယူပြီး “ကိုင်းလေ ဖန်ဖို့ ခူးလာတဲ့ ပဒုမ္မာကြာပန်းတွေကိုလည်း ရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအားပဲ လှူလိုက်ပါတော့ မယ်” ဆိုပြီး သူမသည် ပေါက်ပေါက်ပွင့်ငါးရာတို့ကို ရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့ သပိတ်ထဲထည့်ပြီး သပိတ်ဖုံးပေါ်မှာ ပဒုမ္မာကြာပန်းတွေ ပုံပြီး လှူဒါန်း



လိုက်တယ်။

အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ပေါက်ပေါက်ပွင့်တို့နှင့်တကွ ပဒုမ္မာကြာပန်းကို အလှူခံပြီး ကြွသွားတဲ့အခါ ဝါးတစ်ရိုက်+နှစ်ရိုက်လောက် အရောက်တွင် လယ်စောင့်သူမ အမျိုးသမီး စဉ်းစားမိသည်မှာ-

“ပဗ္ဗဇိတာ နာမ ပုပ္ဖေန အနတ္တိကာ၊ အဟံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွး ပိဋန္တိဿာမိ။

ပဗ္ဗဇိတာ နာမ=ရဟန်းတော်တို့မည်သည်။ ပုပ္ဖေန=ပန်းပွင့်ဖြင့်၊ (ဝါ) ပန်းပွင့်ကို။ အနတ္တိကာ=အလို မရှိကြကုန်။

ဪ ... ရဟန်းတော်တွေဆိုတာ ပန်းပွင့် ဘာမှ အသုံးကျတုမဟုတ်ဘူး၊ ပန်းပွင့်ကို လိုချင်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။

အဟံ=ငါသည်။ ပုပ္ဖံ=ပန်းပွင့်ကို။ ဂဟေတွာ=ပြန်ယူပြီးတော့၊ ပိဋန္တိဿာမိ=ငါ့ကိုယ်ငါ ပန်ဆင်ပေအံ့။

‘ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်မှာ ပန်းပွင့်ကို ဘာမှ အသုံးမရှိပါဘူး၊ အရှင်မြတ်ရဲ့ လက်ထဲက ဒီပန်းတွေကို လိုက်ယူပြီး သကာလ ငါပန်မှပဲ အဲဒီလို စိတ်ကူးလွဲပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရဲ့ နောက်က လိုက်ပြီး သပိတ်ပေါ်မှ ပန်းကို တဖန်ပြန်၍ တောင်းယူပြန်တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်၏ လက်မှ ပဒုမ္မာကြာပန်းကို ရယူပြီးတယ် ဆိုလျှင်ပဲ သူမ ဆက်၍ ကြံစည် ဆင်ခြင်ပြန်သည်မှာ -

သစေ အယျော ပုပ္ဖေန အနတ္တိကာ အဘဝိဿ၊ ပတ္တမတ္တကေ ဌပေတံ နာဒဿ၊ အဒ္ဓါ အယျဿ အတ္ထော ဘဝိဿတိ။

အယျော=အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်။ ပုပ္ဖေန=ပန်းကို။ အနတ္တိကာ=အလိုတော်မရှိသည်။ သစေ အဘဝိဿ=အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ပတ္တမတ္တကေ=(ပထမအကြိမ် လူ့စဉ်တုန်းက) သပိတ်ပေါ်၌။ ဌပေတံ=တည်ထားခြင်းငှာ။ နာဒဿ=အခွင့်မပေးလေရာ။ အဒ္ဓါ=

မချွတ်ဧကန် အမှန်ပင်။ အယုဿ=အရှင်မြတ်အား။ အတ္တော=ဤ  
ပဒုမ္မာကြာပန်းကို လိုချင်ခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ=ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အကယ်၍သာ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟာ ဒီပန်းများကို မလိုချင်ယင်  
ငါ လယ်တဲက ပေါက်ပေါက်တွေ သပိတ်ထဲထည့်ပြီး သပိတ်ပေါ်မှာ  
ပဒုမ္မာကြာပန်းကို တင်လှူစဉ်ကပင် အရှင်မြတ်သည် အလိုမရှိယင်  
သပိတ်ပေါ် တင်ခွင့်ပြုမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဧကန္တပင် အရှင်မြတ်အား ဒီ  
ပဒုမ္မာ ကြာပန်းကို လိုချင်မှာ အမှန်ပဲ။ ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်စဉ်းစား  
မိပြန်တယ်။

ထိုသို့ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီးလျှင် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါထံ တဖန်သွား၍  
တောင်းပန်ကန်တော့ပြီး ကြာပန်းတို့ကို သပိတ်ပေါ်၌ တင်လှူပြီး -

ဘန္တေ ဣမေသံ မေ လာဇာနံ နိဿန္တေန လာဂေဏနာယ  
ပုတ္တာ အဿု၊ ပဒုမပုပ္ပဿ နိဿန္တေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ ပဒေ  
ပဒေ ပဒုမပုပ္ပံ ဥဋ္ဌဟတု။

ဘန္တေ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ဘုရား ...။ မေ=တပည့်တော်မ  
၏။ ဣမေသံ လာဇာနံ နိဿန္တေန=ဤ ပေါက်ပေါက်အပွင့်ငါးရာ  
သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လှူဒါန်းရတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ် အကျိုးဆက်ကြောင့်။  
လာဂေဏနာယ=ပေါက်ပေါက်ပွင့် အရေအတွက်အားဖြင့်၊ (ဝါ)  
ပေါက်ပေါက်ပွင့် အရေအတွက်အတိုင်း။ ပုတ္တာ=သားတို့သည်။  
အဿု=ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ ပဒုမပုပ္ပဿ နိဿန္တေန=ပဒုမ္မာ  
ကြာပန်း လှူဒါန်းရတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ် အကျိုးဆက်ကြောင့်။  
နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ=ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာန၌။ ပဒေ  
ပဒေ=တပည့်တော်မ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း၌။ ပဒုမပုပ္ပံ=  
ပဒုမ္မာကြာပန်းသည်။ ဥဋ္ဌဟတု=မြေမှာထင်ရှား ဘွားကနဲ ထပေါ်  
ပါစေဘုရား ...။

တပည့်တော်မ ပေါက်ပေါက်ပွင့်များ လှူဒါန်းရတဲ့ ကောင်းမှု ကုသိုလ်အကျိုးဆက်ကြောင့် ပေါက်ပေါက်ပွင့် အရေအတွက်နှင့် ညီမျှသော သားများဖြစ်ကြပါစေ။ ပဒုမ္မာကြာပန်း လှူဒါန်းရတဲ့ ကောင်းမှု ကုသိုလ် အကျိုးဆက်ကြောင့် ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာန၌ တပည့်တော်မ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ပဒုမ္မာကြာပန်းများ မြေမှ ထင်ရှား ဘွားကနဲ ထပေါ်ကြပါစေ” လို့ ဆုတောင်းတယ်။

အဲဒီလို ဆုတောင်းပြီးရော အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလည်း ထိုအမျိုးသမီး ကြည့်နေစဉ်မှာပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓေဘိဉာဏ်ဖြင့် ထို အမျိုးသမီး နှစ်သက်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိအောင် နန္ဒမူလကလိုဏ် ရောက်သည်အထိ မြင်နိုင်အောင် ဖန်ဆင်းတော်မူတယ်။ နန္ဒမူလကလိုဏ်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုအမျိုးသမီး လှူလိုက်တဲ့ ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ကို နန္ဒမူလက လိုဏ်အဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ ခြေနင်းရာ လှေကားပေါ်မှာ ခင်းထားလိုက်တယ်။ (အဲဒါကို ဒီအမျိုးသမီးကလေး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရဲ့ တန်ခိုးကြောင့် အနားမှာကပ်ပြီး ကြည့်နေရသလို မြင်ရတော့ “သူလူတဲ့ ပဒုမ္မာကြာပန်းများကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ နန္ဒမူလကလိုဏ်သို့ ဝင်တိုင်း ထွက်တိုင်း နင်းနင်းပြီး ဝင်တော်မူကြ၊ ထွက်တော်မူကြမည်”ကို အာရုံပြုပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရှာတယ်။) ရှေးက ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမရဲ့ အပဒါန်ဂါထာထဲမှာ သုံးဂါထာဖြင့် ဖော်ပြတာဟာ အဲဒီ လယ်စောင့် အမျိုးသမီး ဘဝပဲ။

ပဒုမ္မဇေတီ ဘဝ

ထို သုံးဂါထာတို့အနက် တတိယဂါထာ နောက် ထက်ဝက်ဖြစ်တဲ့-  
တတော စုတာ အရညေ+ဟံ၊  
အဇာယိ ပဒုမောဒရေ။

ဤစာပိုဒ်ဖြင့် ပဒုမဒေဝီ ဘဝကို အစဖော်ပေးလိုက်ပါတယ်။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ=ယခု အခါ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ တတော=ထို လယ်သူမဘဝမှ။ စုတာ=အသက်တမ်းပြည့် စုတိပြတ်ကြွေ သေ လွန်ခဲ့သည်ရှိသော်။ အရညေ=လူသူမနီး တောမြိုင်ကြီး၌။ ပဒု မောဒရေ=ပဒုမ္မာကြာအိုင် အတွင်းမှာရှိတဲ့ ပဒုမ္မာကြာတိုက်၌။ အဇာယိ=သံသေဒဇ ဘဝပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပွားခဲ့ရလေပြီ ဘုရား ...လို့-

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီမကြီး ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါ သူ့ဘဝအစဉ်ကို လျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီဘဝကို ကြည့်ရအောင်။ သူမ လျှောက်တုန်း က ပဒုမဝတီဘဝကို ဂါထာသုံးဂါထာနဲ့ပဲ လျှောက်တယ်။

ပဒုမဝတီ ဘဝသို့ မရောက်သေးမီ လယ်သူမဘဝမှ စုတေလတ် သော် ပေါက်ပေါက်နှင့် ကြာပန်း လှူဒါန်းသော ကောင်းမှုကုသိုလ် ကံကြောင့် နတ်ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေ ယူနေလေသည်။ နတ်ပြည်၌ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေတည်နေ ဖြစ်ပွားသောအချိန်မှစ၍ ထိုနတ်သမီး ခြေလှမ်းတိုင်း လှမ်းတိုင်း ပဒုမ္မာကြာပန်းပွင့်ကြီး ဖဝါးအောက် ပွင့်ပေါက်ထပေါ်ခဲ့လေ သည်။ ဤ နတ်သမီးဘဝကိုလည်း အဋ္ဌကထာ၌ ဖော်ပြသည်ကို သတိပြု အထူးမှတ်ယူရာ၏။ ထို နတ်သမီးဘဝမှ စုတေသောအခါ ပဒုမဝတီဘဝသို့ ရောက်သည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတော် ဆိုလိုသည်။

ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ပဒုမဝတီဘဝကို ဂါထာဝက်ဖြင့် စတင်ပြီး လျှင် သုံးဂါထာနဲ့ပဲ လျှောက်တယ်။

- ကာသိရညော မဟေသီ+ဟံ၊
- ဟုတွာ သက္ကတပူဇိတာ။
- အဇနိ ရာဇပုတ္တာနံ၊
- အနူနံ သတပဉ္စကံ။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ တဒါ=ထို ပဒုမ္မာကြာတိုက်ဝယ် သံသေဒပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေရသောဘဝ၌။ အဟံ=တပည့် တော်မသည်။ ကာသိရညော=ကာသိတိုင်းရှင် ဗာရာဏသီ မင်း တရား၏။ မဟေသီ=အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်။ ဟုတွာ =ဖြစ်၍။ သက္ကတပူဇိတာ=လူသူလေးပါး အရိုအသေပြုအပ် လေး နာကော်ရော် ပူဇော်အပ်သူသည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်၍။ ရာဇပုတ္တာနံ= မင်းသားတို့၏။ အနန္တံ သတပဉ္စကံ=တစ်ယောက်မှ မလျော့တဲ့ ရာပေါင်းငါးခုအပေါင်းကို၊ (ဝါ) မင်းသားငါးရာတိတိကို။ အဇနိ= မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့ပါပြီဘုရား ...။

တပည့်တော်မ အဲဒီ ပဒုမတိဘဝ ဗာရာဏသီမင်းကြီးရဲ့ အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်ပြီး တစ်ယောက်မှ အလျော့မရှိတဲ့ မင်းသားငါးရာတိတိ ဖွားမြောက်သန့်စင် မီးရှူးမြင်ခဲ့ပါတယ် ဘုရား-တဲ့။

ယဒါ တေ ယောဗုဒ္ဓနပ္ပတ္တာ၊ ကိဠန္တာ လေကိဋ္ဌိတံ။

ဒိသွာ ဩပက္ကပဒမံ၊ အာသု ပစေကနာယကော။

ဂိတိဂါထာဆိုတော့ ဂါထာတစ်ပိုဒ်ထဲမှာ အဓိပ္ပာယ်တွေ အများကြီး အများကြီး ပါရှိတယ်ဆိုတာ နောက်မှာ ထင်ရှားပါလိမ့်မည်။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ယဒါ=အကြင် အခါ၌။ တေ=ထို သားငါးရာတို့သည်။ ယောဗုဒ္ဓနပ္ပတ္တာ=တစ်ဆယ့် ခြောက်နှစ်မြောက် အရွယ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်ပြီ။ တဒါ=ထို အခါ၌။ တေ=ထို တပည့်တော်မရဲ့ သားငါးရာတို့သည်။ လေကိဋ္ဌိ တံ=ပဒုမ္မာကြာအိုင်အတွင်း ရေကစားခြင်းကို။ ကိဠန္တာ=မြူးတူး ပျော်ပါး ကစားကြကုန်စဉ်။ ဩပက္ကပဒမံ=အယဉ်အယင်နေက ပွင့်ခဲ့ရ၍ ခွေကျညှိုးနွမ်း ပဒုမ္မာကြာပန်းကြီး တစ်ပွင့်ကို။ ဒိသွာ= မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြပြီးတော့။ ပစေကနာယကော=

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၆၇

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည်။ အာသံ=ဖြစ်ခဲ့ကြကုန်ပြီဘုရား။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ တပည့်တော်မရဲ့ သားငါးရာတို့ဟာ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက် အရွယ်ရောက်ကြတဲ့အခါ ကြာအိုင်အတွင်း ဆင်းပြီး ရေကူးကြတော့ အယဉ်အယဉ် ရက်တွေက ပွင့်ခဲ့တဲ့ ကြာပန်း အဟောင်းကြီးတစ်ပွင့် ညှိုးခွေကျနေတာကို မြင်ကြရတဲ့အတွက် သူတို့ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ပေါက်ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တွေ ဖြစ်ကုန်ကြပါတယ် ဘုရား ... တဲ့။

သာ+ဟံ တေဟိ ဝိနာ ဘူတာ၊  
သုတဝိရေဟိ သောကိနီ။  
စုတာ ဣသိဂိလိပဿေ၊  
ဂါမကမိ အဇာယိ+ဟံ။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ (တဒါ=ထိုသို့ သားငါးရာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်၍ သွားကြသောအခါ၌။) သာ အဟံ=ပဒုမဝတီ တွင်ခေါ် ထိုတပည့်တော်မသည်။ တေဟိ သုတဝိရေဟိ=သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လ ဝိရိယ ပြင်းထန်ကြတဲ့ သားငါးရာတို့နှင့်။ ဝိနာဘူတာ=ကွေ့ကွင်းရသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ရကား။ သောကိနီ=စိုးရိမ်သောက ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ခဲ့ရ၍။ စုတာ=ထိုဘဝမှ စုတေလ် သည်ရှိသော်။ ဣသိဂိလိပဿေ=ဣသိဂိလိတောင်ရဲ့ နံရံ ရာဂြိုဟ်မြို့ရဲ့ နယ်တံခါးရွာ ဖြစ်သော။ ဂါမကမိ=ရွာငယ်၌။ အဟံ=တပည့်တော်မသည်။ အဇာယိ=ဘဝပဋိသန္ဓေ တည်နေဖြစ်ပွားခဲ့ရပါပြီဘုရား။

ပဒုမဝတီ မိဖုရားဘဝကိုလည်း နှစ်ဂါထာခွဲနဲ့ ပြောပြပြီး နောက်တစ်ဘဝ=ဆင်းရဲသူမဘဝကို ဂါထာဂင်ဖြင့် ဆက်ပြီး ဖော်ပြတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က “သားတွေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာ ဖြစ်သွားကြတော့ တပည့်တော်မ သားငါးရာနဲ့ ကွေ့ကွင်းရတဲ့ ပိယဝိပ္ပယောဂဒုက္ခဖိစီး သောကမီး

၂၆၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

နှိပ်စက်ပြီး ထိုဘဝက စုတေခဲ၍ ဣသိဂိလိတောင်နံရံ ရာဂြိုဟ်မြို့ တံခါးဝက ရွာငယ်မှာ သွားပြီးတော့ အလုပ်သူမ ဖြစ်ရပါတယ်ဘုရားတဲ့။

ပဒုမဝတိဘဝကို နှစ်ဂါထာခွဲပဲ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ မြတ်စွာဘုရား အား လျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီ နှစ်ဂါထာခွဲကို အဋ္ဌကထာဆရာတော် က အကျယ်တဝင့် သရုပ်ဖော်ပြထားသည်မှာ ဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း တည်း။

ပဒုမာဝတီ မိပုရားဘဝ အကျယ်

ပဒုမ္မာကြာပန်းလှူတဲ့ လယ်သူမဘဝက စုတေတော့ နတ်ပြည်မှာ သွားဖြစ်တယ်။ နတ်ပြည်မှာ သွားပြီး နတ်သမီးဖြစ်တော့ သူမ ခြေလှမ်း တိုင်း လှမ်းတိုင်း တအံ့တဩ ပြောပဖွယ်ရာ ဖဝါးအောက်မှာ ပဒုမ္မာ ကြာပန်းကြီးတွေ ဘွားကနဲ ဘွားကနဲ လာပြီးတော့ ခံသတဲ့။ (အဲဒီ နတ်ပြည်မှာလည်း ပဒုမဝတီ နတ်သမီးဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ နာမည်ကြီးခဲ့ တယ်။)

အဲဒီ နတ်သမီးဘဝမှ စုတေတဲ့အခါ လူသူမနီး တောမြိုင်ကြီးမှာ တောင်တစ်ခုရဲ့ အနီး၌ ပဒုမ္မာကြာအိုင်ကြီး ရှိတယ်။ အဲဒီ ကြာအိုင်ကြီး မှာ သွားပြီး ပဒုမ္မာကြာတိုက်ထဲ၌ သံသေဒဇပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေ တယ်။ အဲဒီ ပဒုမ္မာကြာအိုင်ရဲ့ အနီးမှာလည်းပဲ ရသေ့ကြီးတစ်ပါး ရှိတယ် တဲ့။ ရသေ့ကြီးက နံနက်စောစောထ၍ မျက်နှာသစ်ရန် ပဒုမ္မာကြာအိုင် ကြီးသို့ သွား၍ ကန်ပေါင်ရိုးပေါ်က လှမ်းကြည့်တဲ့အခါ ကြာဖူးကြီး တစ်ခု ထူးထူးချွန်ချွန် ဖြစ်နေတာ သူမြင်ရတော့ စဉ်းစားတယ်။

“ဣဒံ ပုပ္ဖံ သေသေဟိ မဟန္တတရံ၊ သေသာနိ စ ပုပ္ဖိတာနိ၊ ဣဒံ မကုလိတမေဝ၊ ဘဝိတဗ္ဗ+မေတ္တ ကာရဏောန။

ဣဒံ ပုပ္ဖံ = ဟောဟိုက ပဒုမ္မာကြာပန်းကြီးဟာဖြင့်။ သေသေဟိ = ကြွင်းကျန်တဲ့ ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ထက်။ မဟန္တတရံ = အထူးသဖြင့်

ကြီးလှ၏။ သေသာနိ စ=ထိုကြာပန်းကြီးမှ ကြွင်းကျန်တဲ့ ကြာပန်းတို့သည်ကား။ ပုပ္ဖိတာနိ=နေထွက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အဖပ်အဖပ် ဖြတ်ခနဲ လှုပ်ခနဲ ပွင့်၍ သွားကြကုန်၏။ ဣဒံ ဧတံ ပန=ထိုပဒုမ္မာကြာပန်းကြီးကတော့။ မကုလိတ မေဝ=နေထွက်သော်လည်း ငုံမြဲတိုင်းသာ ငုံ၍နေ၏။ ဧတ္ထ=ဤသို့ အခြားကြာပန်းတွေ နေအရောင် ကျောက်၍ ပွင့်ကြပါလျက် အကြီးဆုံးဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းကြီး မပွင့်ဘဲ ငုံမြဲငုံနေရာ၌။ ကာရဏေန=အကြောင်းထူးတခုခုသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ=ရှိသည်ဧကန် မှန်ပေရာ၏။

ဧကန္တပဲ အကြောင်းထူး တခုခုတော့ ရှိရမယ်။ အခြား ကြာပန်းတွေထက်လည်း ဒီကြာပန်းကြီး ကြာဖူးကြီးက ကြီးတယ်။ အခြားကြာဖူးတွေက ပွင့်ကုန်ကြပါလျက် ဒီ ကြာဖူးကြီးဟာ ငုံမြဲ ငုံနေတယ်။ သူ အလျင်ပွင့်ဖို့ ကောင်းပါလျက် ငုံမြဲငုံနေတော့ ဤကိစ္စမှာ အကြောင်းထူး တခုခုတော့ ရှိရမယ်-လို့ ကြံစည်ပြီး -

ရသေ့ကြီး ပဒုမ္မာကြာအိုင်ထဲ ဆင်းသွားပြီး အဲဒီ ကြာဖူးကြီးကို ခူးလိုက်တယ်။ ထိုကြာဖူးကြီးကို ရသေ့ကြီး ခူးလိုက်လို့ လက်ထဲ ရောက်လျှင် ရောက်ချင်း ပွင့်လာလို့ ရသေ့ကြီး ပဒုမ္မာကြာတိုက်အတွင်း လျောင်းနေသော သူငယ်မကို မြင်လျှင် မြင်ချင်း သမီးဟူသော ချစ်ခြင်းဖြင့် ဖခင်စိတ်ထားပြီး တယုတယ ကြာပန်းနှင့်တကွ သတို့သမီးကလေးကို သခံမီးကျောင်းသို့ ယူလာပြီး ညောင်စောင်းငယ် ခုတင်ငယ်ကလေးပေါ်မှာ အောက်က ပဒုမ္မာကြာပန်းခင်းပြီး သိပ်တယ်။

ကလေးမရဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အာနုဘော်ကြောင့် ရသေ့ကြီးရဲ့ လက်မက နို့ရည်များ ထွက်သတဲ့။ ကလေးမရဲ့ ခံတွင်းထဲသို့ ဖခင်ရသေ့ကြီးရဲ့ လက်မကို တပ်ပေးလိုက်လျှင် လက်မမှ နို့ရည်များ ထွက်ပြီး ရသေ့ကြီးရဲ့ လက်မကိုဘဲ မိခင်ရဲ့ နို့အဖြစ်ဖြင့် စို့ရရှာတယ်။



ပဒုမ္မာကြာပန်းတစ်ပွင့် နွမ်းယင် အခြားတစ်ပွင့်သွားခုပြီး အဲဒီ ကြာပန်းကလေးနဲ့ သိပ်ခဲ့တယ်။ ထို့နောက် သူငယ်မလေး ပြေးနိုင် လွှားနိုင် ကစားနိုင်သောအခါမှစ၍ သူမကလေး ခြေလှမ်းတိုင်း လှမ်းတိုင်း ဖဝါးအောက်မှ ပဒုမ္မာကြာပန်း ထပေါ် ခံလင့်လေတယ်။ အဲဒီ အမျိုးသမီးကလေးရဲ့ နူးညံ့လိုက်ပုံကလည်း ကုကုမံခေါ်တဲ့ မာလာကျိကျူ အစုအပုံကလေးလိုပဲ။ သူမကို ကြည့်လျှင် အသားကလေးက ဝါကြန့်ကြန့်ကလေး နေတယ်။ လူမမျှ နတ်မမိ အင်မတန် တင့်တယ်တယ်။ သူငယ်မကလေး တဖြည်းဖြည်း ကြီးလာတော့ ဖခင်ရသေ့ကြီး သစ်သီး ရှာသွားယင် သခံမ်းကျောင်းကို စောင့်နေခဲ့ရတယ်။

ဖခင်ရသေ့ကြီး ပြန်လာတဲ့အခါ ဆီးကြို၍ ရသေ့ပရိက္ခရာများ ဖြစ်တဲ့ ကရားတို့၊ သစ်သားသုံးခွတို့၊ တန်ချူ ခြင်းတောင်းတို့ကို သခံမ်းကျောင်းအဝကျ ဆီးကြိုယူပြီး ဖခင်ရသေ့ကြီး ထိုင်မိတယ်ဆိုလျှင်ပင် သောက်ရေ သုံးဆောင်ရေများ ပေးကပ်ပြီး ရှေ့နေ့က ချန်ထားခဲ့တဲ့ သစ်သီးများ ပေးကပ်၊ အဲဒီလို ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်များ ပြုပြီး သားအဖ ချမ်းသာစွာ နေခဲ့ကြတယ်။

**မုဆိုးတစ်ယောက် ရောက်လာခြင်း**

ဒီလိုနေရာက ပဒုမဝတီ အသက်တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက် အရွယ်သို့ ရောက်တဲ့အခါ ဗာရာဏသီက မုဆိုးတစ်ယောက် ရသေ့ကြီး သစ်သီးရှာ သွားနေခိုက် ထိုသခံမ်းကျောင်းသို့ ရောက်၍ ပဒုမဝတီ အမျိုးသမီးကို လှမ်းပြီး မြင်လိုက်လျှင်ပင် သူ့စိတ်ထဲမှာ လူသားလို မမှတ်ဘဲ --

မနုဿာနံ နာမ ဧဝံ ဝိဓံ ရူပံ နတ္ထိံ၊ ဝိဓံသိဿာမိ နံ။  
မနုဿာနံ နာမ=လူတို့အား မည်သည်။ ဧဝံ ဝိဓံ=ဤသို့ သဘောရှိတဲ့။ ရူပံ=ရုပ်ရည်အဆင်းသည်။ နတ္ထိံ=မရှိဘူး။ နံ=ထို

ယခု ငါမြင်ရတဲ့ သတို့သမီးကို။ ဝိမံသိဿာမိ=လူလား နတ်လား ဆိုတာ စူးစမ်းထောက်လှမ်းဦးမှပဲ လို့ မုဆိုး စဉ်းစားဆင်ခြင်တယ်။

ပဒုမဝတီက သူ့ရဲ့ သင်္ခမ်းကျောင်းကလေးပေါ်မှာ နေတာ။ မုဆိုးက သင်္ခမ်းကျောင်းအောက် တစ်နေရာ မြေပြင်ကနေပြီး အကဲခတ်ပြီး ကြည့်ရှုနေတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ဖခင် ရသေ့ကြီး သစ်သီးရှာရာက ပြန်လာတယ်ဆိုလျှင်ပင် ပဒုမဝတီက သင်္ခမ်းကျောင်းပေါ်က ဖြတ်ခနဲ ဆို ဆင်းပြီး ရသေ့ကြီးထံက တောင်ပေး၊ ကရား၊ ခြင်းတောင်း၊ တံချူများကို ဆီးကြိုယူပြီး နေရာတကျ ထားပြီး ဖခင်ရသေ့ကြီးအား ရေပူရေချမ်း ကမ်းလှမ်း၍ အယင်နေ့က ချန်ထားခဲ့တဲ့ သစ်သီးများကို လှလှပပ ပြင်ဆင်ပြီးတော့ ဖခင်ရသေ့ကြီးကို တရိုတသေ ပြုစုလုပ်ကျွေးတာကို မြင်တော့ မုဆိုးက “ဪ ... ဒါဟာ လူသားပဲ၊ ဒီလောက်လှတဲ့ လူသားကို ငါ မမြင်ဖူးဘူး”လို့ စဉ်းစားပြီး ရသေ့ကြီးထံ လာရောက် ရှိခိုး အပြစ်လွတ်တဲ့နေရာက ထိုင်နေတယ်။

ဖခင်ရသေ့ကြီးက ဧည့်ဝတ်ကျေစွာ တောမှာရှိတဲ့ သစ်သီး သစ်ဥ သစ်ဖုများကို မုဆိုးအား ကျွေးပြီး -

ဘော ပုရိသ ဣမသ္မိံ ယေဝ ဌာနေ ဝသိဿသိ၊ ဥဒါဟု ဂမိဿသိ။

ဘော ပုရိသ=အမောင်ယောက်ျား ...။ တွံ=သင်သည်။ ဣမသ္မိံ ယေဝ ဌာနေ=ဤတောအရပ်၌ ပင်လျှင်။ ဝသိဿသိ=ဆက်၍ နေမည်လား။ ဥဒါဟု=သို့မဟုတ်။ ဂမိဿသိ=မြို့ရွာသို့ အမောင်ပြန်သွားမည်လား။

“အမောင် ယောက်ျား ...၊ သင် ဒီတောထဲမှာပဲ ဆက်နေမည်လား၊ သို့မဟုတ် မြို့ရွာကိုပင် အမောင် ပြန်မည်လား” လို့ မေးတယ်။

အဲဒီတော့ မုဆိုးက -

ဂမိဿာမိ ဘန္တေ၊ ဣဓ ကိံ ကရိဿာမိ။

ဘန္တေ=အရှင် ရသေ့သူမြတ်ဘုရား ...။ ဂမိဿာမိ=အကျွန်ုပ် မြို့ရွာသို့ ပြန်ပါအံ့။ ဣဓ=ဤတောကြီးထဲ၌။ ကိံ ကရိဿာမိ=ဘာ လုပ်မည်လဲ ဘုရား။

“တပည့်တော် ပြန်မှာပါဘုရား၊ ဒီတောကြီးထဲမှာ တပည့်တော် ဘာလုပ်မည်လဲ၊ ဘာအလုပ်မှ မရှိဘူး ဘုရား ...” လို့ ပြောတော့ ဖခင်ရသေ့ကြီးက -

ဣဒံ တယာ ဒိဋ္ဌ ကာရဏံ ဧတ္တော ဂနာ အကထေတုံ သက္ကိဿသိ။

တာတ=အမောင် ...။ တယာ=သင်သည်။ ဣဒံ ဒိဋ္ဌကာရဏံ= ဤယခု တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းကို။ ဧတ္တော=ဤတောထဲမှ။ ဂနာ=မြို့သို့အရောက် သွားမြောက်ပြီးသော်။ အကထေတုံ=တစုံ တယောက်အား မပြောကြားဘဲ နေခြင်းငှာ။ သက္ကိဿသိ= အမောင် စွမ်းနိုင်ပါ့မည်လား။

“အမောင် ယောက်ျား ...၊ ယခု မင်း တွေ့ခဲ့ရတဲ့ ငါ့ အကြောင်း၊ ဟောဟိုဟာ ငါ့ရဲ့သမီး ပဒုမဝတီ၊ လူမက-နတ်မမိဆိုတဲ့ ပဒုမဝတီရဲ့ အကြောင်းကို အမောင် ဗာရာဏသီသို့ ရောက်တဲ့အခါ မည်သူ့အားမျှ မပြောဘဲ နေနိုင်ပါ့မည်လား”လို့ မေးတယ်။

မှဆိုးက “ငါတော့ ဒီရသေ့ကို လိမ်မှ ဖြစ်တော့မှာပဲ”လို့ ကြံစည်ပြီး သစေ အယျော နု ဣစ္ဆတိ၊ ကိံ ကာရဏာ ကထေဿာမိ။

အယျော=အရှင်ရသေ့သည်။ သစေ နု ဣစ္ဆတိ=အကယ်၍ ပြောတာကို အလိုမရှိငြားအံ့။ ကိံ ကာရဏာ ကထေဿာမိ= အဘယ်အကြောင်းကြောင့် တပည့်တော် ပြောမှာလဲ ဘုရား။ (မပြောပါဘူး)

“အရှင်ရသေ့က မပြောစေလိုလျှင် တပည့်တော် ဘာကြောင့် ပြော မှာလဲ ဘုရား=(မပြောပါဘူး)”လို့ ပြောတယ်။ ရသေ့သူမြတ်က “အေး ... မောင့်သဘောအတိုင်း ပြန်လိုလျှင် ပြန်တာပေါ့”ဟု ဆို၍ လမ်းမှာ စားရအောင် သစ်သီးများ လက်ဆောင်ပေးပြီး လွှတ်လိုက်တယ်။

**ပဒုမဝတီကို ဗာရာဏသီမင်း ကောက်ယူခြင်း**

မုဆိုးသားသည် ဒီတောကို ပြန်လာရမည် ဖြစ်သောကြောင့် လမ်း ထဲမှာ မှတ်မိအောင် သစ်ကိုင်းများကို ခုတ်ချခဲ့တယ်။ သစ်ပင်များကို အမှတ်ပြုပြီး ဗာရာဏသီ အမြန်ပြန်ရောက်၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်းထံ ဝင်ရောက် ခစားခဲ့တယ်။ ဗြဟ္မဒတ်မင်းက -

ကသွာ အာဂတော+သိ။

တွံ=သင်သည်။ ကသွာ=အဘယ်ကြောင့်။ အာဂတော=ငါ ထံမှောက် လာရောက်သည်။ အသိ=ဖြစ်သနည်း။

“အမောင် ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ငါ့ထံလာရောက်သနည်း” လို့ မေးတယ်။ ထိုအခါ မုဆိုးသားက -

အဟံ ဒေဝ တုမှာကံ ဝနစရကော ပဗ္ဗတပါဒေ အစ္စရိယံ ဣတ္ထိရတနံ ဒိသွာ အာဂတော+မိ။

ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ် ...။ အဟံ=အကျွန်ုပ်ကား။ တုမှာကံ=အရှင်မင်းကြီးတို့၏။ ဝနစရကော=တော၌ ကျက်စားတဲ့ မုဆိုးသား တစ်ယောက်ဖြစ်၍။ ပဗ္ဗတပါဒေ=တောင်ခြေ၌။ အစ္စရိယံ=လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်စွာသော။ ဣတ္ထိရတနံ=မိန်းမ ရတနာကို။ ဒိသွာ=တွေ့ခဲ့ရသောကြောင့်။ အာဂတော=လျှောက် ထားဖို့ရန် အရှင်ထံမှောက် လာရောက်သည်။ အမိ=ဖြစ်ပါသည် ဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အကျွန်ုပ်ကား အရှင်မင်းကြီးတို့ရဲ့ တောမှာ ကျက်စားတဲ့ မုဆိုးသား တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ တောထဲမှာ အလွန် အံ့ဩစရာ ကောင်းတဲ့ မိန်းမမြတ်ရတနာကို တွေ့ခဲ့ရလို့ လျှောက်ထား ချင်လို့ အရှင်မင်းကြီးရဲ့ အထံမှောက် အကျွန်ုပ် လာရောက်ပါတယ်။ လို့ ဆိုပြီး သူတွေ့ခဲ့တဲ့အကြောင်း ပြန်ပြောလို၍ “အရှင်မင်းကြီး ...၊ တောင်ခြေတစ်ခု ပဒုမ္မာကြာအိုင်ရဲ့ အနီးမှာ ရသေ့သခံမိန်းကျောင်းတစ်ခု ဌ် ရသေ့ သားအဖ နေထိုင်ကြပါတယ်။ သမီးကလေးက လှလိုက်တာ၊ သူမရဲ့ ရုပ်ရည်အဆင်းကို ကြည့်ချင်ယင်ဖြင့် ကုကုမံ=မာလာကျိကျ။ ကလေးလို့ပဲ၊ နုနုနယ်နယ် ဝါဝါဝင်းဝင်းကလေး ဘုရား။ ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားလိုက်တယ်။

ထိုသို့ လျှောက်ထားလိုက်လျှင်ပင် ဗာရာဏသီမင်းတရားဟာ (ပုဗ္ဗေဝသန္တိဝါသ)=ရှေးအတိတ် ၁၀၀၀၀ အတူတကွ နေထိုင်ခဲ့ဖူး တဲ့ အကြောင်းက လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းလတ်ရကား ပဒုမဝတီထံ အမြန် သွားလိုပြီး မုဆိုးသားကို လမ်းညွှန်ပြုစေ၍ စစ်တပ်ဖြင့် တောင်ခြေသို့ သွားရောက်၍ သခံမိန်းကျောင်းမှ မနီးမဝေးသော အရပ်၌ ယာယီတဲနန်း ဆောက်လုပ်စေပြီး မုဆိုးသား+စစ်သည် တပ်သားများနှင့် အတူတကွ ရသေ့သူမြတ် ဆွမ်းကိစ္စပြုပြီး၍ ထိုင်နေသောအခါ ထိုသခံမိန်းကျောင်း သို့ ရောက်ရှိကြပြီး ရသေ့သူမြတ်ကို ရိုသေစွာ ရှိခိုး ပဋိသန္တာရစကား ပြောကြားပြီး အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေတယ်။

ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည် ဖခင်ရသေ့သူမြတ်၏ ခြေတော်ရင်း၌ ရွှေ နန်းတော်မှ ယူဆောင်လာသော ရသေ့အသုံးအဆောင် အဝတ်သင်္ကန်း များ၊ တောင်ငှေးစသော ဝတ္ထုများကို ချထားပြီး

ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဌာနေေ ကိံ ကရောမ၊ ဂမိဿာမ။  
 ဘန္တေ=အရှင်ရသေ့သူမြတ်ဘုရား ...။ ဣမသ္မိံ ဌာနေေ=ဤ

တောအရပ်၌။ ကိံ ကရောမ=ဘာလုပ်ကြမှာလဲ။ ဂမိဿာမ=တိုင်းတော်ပြည်တော်သို့ သွားကြပါကုန်စို့ ဘုရား။

အရှင်ဘုရား ...၊ ဒီ တောထဲမှာ ဘာလုပ်မည်လဲ၊ တိုင်းတော်ပြည်တော်သို့ သွားကြပါကုန်စို့ လို့ ပင့်လျှောက်တယ်။

ရသေ့သူမြတ်ကြီးက -

ဂစ္ဆ မဟာရာဇ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး။ တွံ=သင် မင်းကြီးပဲ။ ဂစ္ဆ=သွားတော့။

မဟာရာဇကြီး ...၊ သင်ပဲ သွားတော့၊ ငါတော့ မြို့သို့ မလိုက်လိုဘူး လို့ ဆိုတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမင်းကြီးက -

အာမ ဂစ္ဆာမိ ဘန္တေ၊ အယျဿ ပန သမိပေ ဝိသဘာဂပရိသာ အတ္ထိတိ အဿုမှာ၊ အသာရပ္ပါ ဒေသာ ပဗ္ဗဇိတာနံ၊ မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတု ဘန္တေ။

ဘန္တေ=အရှင်ရသေ့သူမြတ်ဘုရား ..။ အာမ ဂစ္ဆာမိ=ကောင်းပါပြီ၊ တပည့်တော် သွားပါမည်ဘုရား။ ပန=အကြောင်းထူး လျှောက်ထားလိုတာကတော့။ အယျဿ=အရှင်ဘုရား၏။ သမိပေ=အနီး၌။ ဝိသဘာဂပရိသာ=ရဟန်းတို့နှင့် သဘောမတူတဲ့ မာတုဂါမ ပရိသတ်သည်။ အတ္ထိတိ=ရှိ၏ဟူ၍။ အဿုမှာ=တပည့်တော်များကြားသိရပါကုန်သည်ဘုရား ...။ ဒေသာ=ဤ ရဟန်းတို့အနီး မာတုဂါမ ရှိနေခြင်းသည်။ ပဗ္ဗဇိတာနံ=အရှင်ရသေ့လို့ ရဟန်းသူတော်ကောင်းတို့အတွက်။ အသာရပ္ပါ=မလျော်မလျှောက်ပတ်။ ဘန္တေ=အရှင်ရသေ့သူမြတ်ဘုရား ...။ ဒေသာ=ထို ဝိသဘာဂပရိသတ်ဖြစ်တဲ့ မာတုဂါမသည်။ မယာ=တပည့်တော်နှင့်။ သဒ္ဓိံ=အတူတကွ။ ဂစ္ဆတု=လိုက်ပါပါစေဘုရား။

၂၇၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကောင်းပါပြီ၊ တပည့်တော် သွားပါမည် ဘုရား။ အထူးလျှောက်ထားလိုတာကတော့ အရှင်ဘုရားရဲ့ အနီးမှာ ဝိသဘာဝ ပရိသတ်ဖြစ်တဲ့ မာတုဂါမ ရှိတယ်လို့ ကြားသိရပါတယ်။ အရှင်ဘုရားတို့လို ရဟန်းသူမြတ်များနဲ့ မာတုဂါမများ အနီးမှာ ရှိနေခြင်းဟာ မလျော် မလျောက်ပတ်ပါဘူး ဘုရား။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အမျိုးသမီးကို တပည့်တော်နှင့်အတူ ထည့်ပေးလိုက်ပါဟု ဗာရာဏသီမင်းက ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး သမီးကို တောင်းတယ်။

ထိုအခါ ဖခင် ရသေ့ကြီးက -

မနုဿာနံ နာမ စိတ္တံ ဒုတ္တောသယံ၊ ကထံ ဗဟူနံ မဇ္ဈေ ဝသိဿတိ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ မနုဿာနံ=လူတို့၏။ စိတ္တံ နာမ=စိတ်မည်သည်ကား။ ဒုတ္တောသယံ=နှစ်သိမ့်စေနိုင်ခဲ့လှ၏။ မမ စိတာ=ငါ့သမီးသည်။ ဗဟူနံ=များစွာသော နန်းတွင်းသူမတို့၏။ မဇ္ဈေ=အလယ်၌။ ကထံ ဝသိဿတိ=သူတစ်ယောက်တည်း တစ်ကောင်ကြွက် ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး နေရရာမှာလဲ။

မဟာရာဇာကြီး ...၊ လူ့စိတ်ဆိုတာ အင်မတန် ကျေနပ်စေဖို့ရန် ခဲယဉ်းပါတယ်။ မလွယ်ပါဘူး။ ကျွန်ုပ်ရဲ့ သမီးကလေးက တောထဲမှာ ကြီးပြင်းတာ၊ ဒီတော့ မဟာရာဇာ ဒကာတော်ရဲ့ ရွှေနန်းတော်မှာ မြောက်မြားစွာသော မောင်းမမိသံတို့အလယ်၌ တစ်ကောင်ကြွက် တစ်မျက်နှာ ဘယ်နှယ်လုပ်နေမလဲ ဒကာတော် ... လို့ စိုးရိမ်စကား ပြောကြားတယ်။

ဒီတော့ ဗာရာဏသီမင်းကြီးက -

အမှာကံ ရုစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသာနံ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပဋိဇဏ္ဍိဿာမ ဘန္တေ။

ဥပ္ပယဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၇၇

ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား ...။ အမှာကံ=တပည့်တော်တို့၏။ ရစိ-  
တကာလတော=နှစ်သက်တဲ့ အချိန်မှ။ ပဋ္ဌာယ=စ၍။ သေသာနံ=  
ကြွင်းကျန်တဲ့ နန်းတွင်းသူအားလုံးတို့၏။ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ=အကြီး  
အကဲ မိဖုရားခေါင်ကြီးအရာ၌။ ဌပေတွာ=ထား၍။ မယံ=တပည့်  
တော်တို့သည်။ ပဋိဂ္ဂိုဿာမ=ယုယုယယ ပြုစုလုပ်ကျွေးကြပါမည်  
ဘုရား ...။

ဖခင်ရသေ့ကြီး ...၊ တပည့်တော်စိတ်ထဲက နှစ်သက်လျှင် ဘာမှ  
ပူပန်ကြောင့်ကြရန် မရှိပါဘူး။ ရွှေနန်းတော်ရောက်လျှင် ကျန်သော  
နန်းတွင်းသူ အားလုံးတို့၏ အကြီးအကဲ အဂ္ဂဒေဝိ မိဖုရားခေါင်ကြီး  
အရာ တင်မြှောက်ပြီး တပည့်တော် ယုယုယယ ပြုစုစောင့်ရှောက်ပါမည်  
ဘုရား ...လို့ အားပေးပြန်ကြား လျှောက်ထားတယ်။

မင်းကြီး၏ စကားကို ကြားရလျှင် ဖခင်ရသေ့ကြီး မငြင်းနိုင်တော့  
ဘဲ ဟို သခံမိန်းကျောင်း အခန်းထဲမှာနေတဲ့ သမီးကလေးကို -

အမ္မ ပဒုမဒေဝီ=ချစ်သမီး ပဒုမဒေဝီ ...လို့ ခေါ်လိုက်လျှင်ပင်  
သမီးကလေး သခံမိန်းကျောင်းပေါ်က ဆင်းလာပြီး ဖခင်ရသေ့ကြီးကို  
ရှိခိုး၍ ရပ်တည်လာလေသည်။ ထိုအခါဝယ် ပဒုမဝတီကို ဖခင်ရသေ့  
ကြီးက -

တွံ အမ္မ ဝယပ္ပတ္တာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ရညာ ဒိဋ္ဌကာလတော  
ပဋ္ဌာယ ဝသိတုံ အယုတ္တာ၊ ရညာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆ အမ္မ။

အမ္မ=ချစ်သမီး ...။ တွံ=သင်သည်။ ဝယပ္ပတ္တာ=အရွယ်သို့  
ရောက်ခဲ့ပြီ။ ရညာ=ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက။ ဒိဋ္ဌကာလတော=မြင်ရတဲ့  
အချိန်မှ။ ပဋ္ဌာယ=စ၍။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ=ဤတောကြီး ခေါင်ခေါင်  
အရပ်၌။ ဝသိတုံ=နေခြင်းငှာ။ အယုတ္တာ=မသင့်တော့ဘူး။ အမ္မ=  
ချစ်သမီး ...။ ရညာ=ပြည့်ရှင်မင်းကြီးနှင့်။ သဒ္ဓိံ=အတူတကွ။ ဂစ္ဆ=



၂၇၈      တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

လိုက်ပါလေလော့။

သမိး ...။ သမိး အရွယ်ရောက်ပြီနော်၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး မျက်စိ ကျတဲ့အချိန်ကစပြီး ချစ်သမိး ဒီတောထဲမှာ နေလို့ မတော်တော့ဘူး။ ချစ်သမိး မင်းကြီးနှင့်အတူတကွ လိုက်ပါလေတော့ ဟု ပြောတဲ့အခါ ပဒုမဝတီက -

သာဓု တာတ။ တာတ=ခမည်းတော်ဘုရား ...။ သာဓု= ကောင်းပါပြီဘုရား ...

လို့ ခမည်းတော်ရသေ့ကြီးရဲ့ စကားကို လက်ခံရိုကျိုး ရှိခိုး ငိုကြွေးလျက် ရပ်တည်လာတယ်။

ဗာရာဏသီမင်းကြီးက -

ဣမိဿာ ပိတု စိတ္တံ ဂဏှိဿာမိ။

ဣမိဿာ=ဤ ပဒုမဝတီ၏။ ပိတု စိတ္တံ=ဖခင်ရသေ့ကြီးရဲ့ စိတ်ကို။ ဂဏှိဿာမိ=နှစ်သိမ့်စေဟူ ငါယူပေတော့အံ့။

ဪ ... ပဒုမဝတီရဲ့ဖခင် ရသေ့ကြီးရဲ့ စိတ်ကို နှစ်သက်အောင် ငါ အရယူမယ် ...။ ဤကဲ့သို့ ကြံစည်ပြီး ရွှေနန်းတော်က ယူဆောင် လာခဲ့တဲ့ စိန်တွေ၊ ရွှေတွေ၊ ငွေတွေ၊ ပတ္တမြားတွေ၊ ဂေါ်မုတ်တွေ၊ ဥဿဖယားတွေ၊ နီလာတွေ၊ ပုလဲတွေဆိုတဲ့ ရတနာဆယ်မျိုးကို ဖခင် ရသေ့ကြီးရဲ့ ရှေ့မှာပုံ၍ ထိုရတနာပုံပေါ်မှာ ပဒုမဝတီကို ထိုင်နေစေပြီး အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီး အဖြစ် အဘိသိက်ရေချမ်း သွန်း ဖျန်းတယ်။ ထို့နောက် ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးကို ခေါ်ဆောင်၍ မိမိ၏ ဗာရာဏသီမြို့သို့ သွားပြီး ရောက်သည့်အချိန်မှစ၍ ကျန်သော မိဖုရား မောင်းမမိသံတို့ကို ပြန်စောင်းမျှ မကြည့်တော့ဘဲ ပဒုမဝတီ မိဖုရား ကြီးနှင့်သာလျှင် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်၍ နေတယ်။

ထိုအခါ ရွှေနန်းတော်မှာ ရှိကြတဲ့ မိဖုရား မောင်းမမိသံတွေက မနာလို မရှုနိုင် မကျေနပ်ကြ၍ ပဒုမဝတီအပေါ်မှာ မင်းကြီးစိတ် ထိတ်လန့်အောင် -

နာ+ယံ မဟာရာဇေ မနုဿဇာတိကာ၊ ကထံ နာမ တုမေဟိ မနုဿာနံ ဝိစရဏဌာနေ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟန္တာနိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ၊ အဒ္ဓါ အယံ ယက္ခိနီ၊ နိဟရထ နံ မဟာရာဇေ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...၊ အယံ=ဤပဒုမဝတီဆိုတဲ့ သူမသည်။ န မနုဿဇာတိကာ=လူဇာတ်လူမျိုး မဟုတ်ပါဘုရား။ တုမေဟိ=အရှင်မင်းကြီးတို့သည်။ ကထံ နာမ=အဘယ်မည်သော အရပ်၌။ မနုဿာနံ ဝိစရဏဌာနေ=လူတို့ သွားရာ အရပ်၌။ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟန္တာနိ=ပဒုမ္မာကြာပန်းများ မြေမှ ငွားငွား ထင်ရှား ထပေါ်လာသည်တို့ကို။ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ=ရှေးက မြင်အပ်ဖူးပါကုန် သနည်း ဘုရား။ အယံ=ဤ ပဒုမဝတီသည်။ အဒ္ဓါ=မချွတ်ဧကန် အမှန်ပင်။ ယက္ခိနီ=ဘီလူးမပါဘုရား။ မဟာရာဇ=မြတ်သော မင်းကြီး ...။ နံ=ထို ဘီလူးမ ပဒုမဝတီကို။ နိဟရထ=ရွှေနန်းတော် မှ ဖယ်ထုတ်တော်မူကြပါဘုရား ...။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ပဒုမဝတီဟာ လူဇာတ်ရှိသူ မဟုတ်ဘူး ဘုရား၊ အရှင်မင်းကြီး ပြန်စဉ်းစားတော်မူပါ။ ဘယ်နေရာမှာ လူသားစင်စစ် တစ်ယောက် သွားတဲ့အခါ ပဒုမ္မာကြာပန်းများ မြေကြီးထဲက ဘွားကနဲ ဘွားကနဲ ငွားငွားစွင့်စွင့် ထပေါ်လာတာများ အရှင်မင်းကြီးတို့ ဘယ် တုန်းက မြင်ဖူးကြလို့လဲ။ ဤပဒုမဝတီသည် ဘီလူးမ ဧကန် မှန်ပါ တယ်ဘုရား။ ထို ဘီလူးမ ပဒုမဝတီကို ရွှေနန်းတော်မှ ဖယ်ထုတ်တော် မူကြပါဘုရား ...လို့ အင်း ... မနာလိုတော့ ဟို-တစ်ဖက်ကို ဘီလူးမလို့ မနာလိုတဲ့ ဣဿာ အဘိဇ္ဈာစကားတွေ ပြောကြသော်လည်း ပြည့်ရှင် မင်းကြီးကမူ စကားခွန်းတုံ့မပေးဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေခဲ့တယ်။

မင်းကြီး ပစ္စန္ဒရစ်သို့ စစ်ထွက်ခြင်း

ဒီလိုနေလို့ ရက်-လ တော်တော်ကြာညောင်းတဲ့ တစ်ချိန်မှာ ဗာရာဏသီပြည်ရဲ့ ပစ္စန္ဒရစ်=တိုင်းစွန်နယ်ဖျားက သူပုန်သူကန်များ ထကြွလှုပ်ရှားလာတဲ့အခါ ဘုရင်မင်းတရား ကိုယ်တိုင်ထွက်ပြီး သူပုန်ရန်ဘေး ငြိမ်းအေးအောင် နှိပ်ကွပ်မယ်လို့ စီမံတဲ့အချိန်မှာ မင်းကြီးက-

ဂရဂဗ္ဘာ ပဒုမဝတီ=ပဒုမဝတီ မိဖုရားသည်။ ဂရဂဗ္ဘာ=လေးလံသော ကိုယ်ဝန် ရှိခဲ့လေပြီ။

အဲဒီလို စဉ်းစားပြီး ပဒုမဝတီကို ခေါ်မသွားဘဲ ရွှေနန်းတော်မှာ အပြုအစု အထိန်းတော် တစ်ယောက်နဲ့ အပ်ထားခဲ့တယ်။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး နယ်စွန်နယ်ဖျား သူပုန်ရန်ဘေး နှိမ်ဖိုအသွားမှာ မနာလိုတဲ့ မိဖုရားငါးရာတို့က ပဒုမဝတီအတွက် အပြုအစု အလုပ်အကျွေး ထားခဲ့တဲ့ မိန်းမကြီးကို တိတ်တဆိတ်ခေါ်၍ တံစိုးလက်ဆောင် မလိုချင်လောက်အောင် ပေးပြီး -

ဣမိဿာ ဒါရကံ ဇာတမတ္တမေဝ အပနေတွာ ဧကံ ဒါရယဋီကံ လောဟိတေန မက္ခိတွာ သန္တိကေ ဌပေဟိ။

ဣမိဿာ=(ဧတိဿာ-ရှိက ပို၍ကောင်း၏။) ဤ ပဒုမဝတီ၏။ ဒါရကံ=သူငယ်ကို။ ဇာတမတ္တမေဝ=မွေးလျှင်မွေးချင်း။ အပနေတွာ=ဖယ်ရှား၍။ ဧကံ ဒါရယဋီကံ=သစ်တုံးတစ်ခုကို။ လောဟိတေန မက္ခိတွာ=သွေးဖြင့်လိမ်းကျံ၍။ သန္တိကေ=ပဒုမဝတီ၏ အနီး၌။ ဌပေဟိ=ထားလော့။

အထိန်းတော်ကြီး ...၊ ကျုပ်တို့ဘက်က လိုက်ပါ။ ကျုပ်တို့ပြောတာနားထောင်ပါ။ ဘယ်လိုလုပ်ရမည်လဲဆိုတော့ ပဒုမဝတီ မိဖုရား သားဖွားလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အဲဒီကလေးကို တော်ရာမှာ ဖယ်ထား၊ သစ်တုံးတစ်ခုကို သွေးသုတ်လိမ်းကျံ၍ ပဒုမဝတီရဲ့ အနားမှာ ထား

ပါလေ၊ နားလည်ပြီ မဟုတ်လား။ (နားလည်ပါတယ်။) ကိုင်း ... အထိန်းတော်ကြီးကလည်း တံစိုးလက်ဆောင်တွေ ရတော့ သူက အတွင်းရန်သူ ဖြစ်နေပြီ၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးကလည်း သူပုန်ရန်ဘေး စစ်တိုက်ရာက ပြန်မလာသေး။

သားငါးရာ ဖွားမြင်ခြင်း

ထိုအချိန်မှာ ပဒုမဝတီမိဖုရားက ရွှေနန်းတော်၌ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တဲ့အချိန် ရောက်၍ မဟာပဒုမမင်သား တစ်ဦးတည်းပဲ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တယ်။ ကျန်သော (၄၉၉) လေးရာကိုးဆယ့်ကိုးယောက်သော သားတော်တို့ကား မဟာပဒုမ မင်းသားကို ဖွားပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက် အဲဒီမှာရှိတဲ့ အညစ်အကြေးတွေမှာ သံသေဒဗေပဋိသန္ဓေတွယ်ပြီး ဖွားမြင်ကြတယ်။ အားလုံး ကလေးပေါင်း ငါးရာတို့ ဖြစ်ကြတယ်။ အထိန်းတော်ကြီး တစ်ယောက်တည်း ဒီကလေး ငါးရာတို့ကို ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီးမှ လွတ်ရာ တစ်နေရာမှာ ရွှေ့ထားတယ်။ ဟို မိဖုရားတွေ အကြံပေးတဲ့အတိုင်း သစ်တုံးတစ်ခုကို သွေးတွေနဲ့ လိမ်းသုတ်ပြီး ပဒုမဝတီ မိဖုရားရဲ့ အနားမှာထားပြီး ရန်သူမိဖုရားငါးရာတို့ထံ အမြန်သွား၍ အကြောင်းကြားတယ်။ မိဖုရားငါးရာတို့လည်း အပြေးအလွှား လိုက်လာကြပြီး ကလေးတစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီ တစ်ခါတည်း ယူသွားကြတယ်။ (ပဒုမဝတီမိဖုရား သတိမရသေးမီ စီမံကြခြင်း ဖြစ်တယ်။)

ယူသွားကြပြီး ဟို-ပွတ်သမားတွေဆီကို တစ်ယောက်လျှင် ကြုတ်ကလေး တစ်လုံးစီ အလုပ်ခိုင်းကြပြီး (ကလေးတွေကို ဘယ်နှယ်လုပ်သလဲဆိုတော့) ကလေးတွေကို ကြုတ်ထဲမှာထည့်ပြီး “သေချင်လည်း ဒီကြုတ်ထဲမှာပဲ သေရော့” ဆိုတဲ့အနေနဲ့ တစ်ခါတည်း အုပ်ထားကြတယ်။ ဘယ်လောက်ဆန်းသလဲဆိုတော့ အဲဒီကြုတ်တစ်လုံး ကလေးတစ်ယောက်ထည့်ပြီး အုပ်ထားတဲ့ နေရာမှာ ပါရမီမရှိတဲ့ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်

ဆိုလျှင် ကြုတ်ထဲမှာပဲ အသက်ရှုကြပ်မွန်းပြီး သေနင်တယ်။ ဒါပေမယ်  
လို့-

အဋ္ဌကထာ၌ ဖော်ပြသည်ကို အထူးမှတ်ရပါမည်။ ဣဒ္ဓိတန်ခိုး  
ဆယ်မျိုးတို့အနက် ဉာဏဝိပ္ပါရိဒ္ဓိလို့ ခေါ်တဲ့ အဲဒီခန္ဓာအစဉ်မှာ  
ဒိဘဝ၌ မရွတ်ဖြစ်လတ္တံ့သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်  
ဉာဏ်ရဲ့ တန်ခိုးဣဒ္ဓိ ရှိတယ်။ အဲဒီ တန်ခိုးဣဒ္ဓိကြောင့် ဒိကလေး  
တွေ မသေဘူး။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်တုန်းက အသက်နှစ်ပေါင်း (၁၆၀)  
တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ် အနာကင်း၍ အသက်ရှည်တဲ့ အရှင်ဗာကုလ  
မထေရ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ အရှင်ဗာကုလအလောင်းဟာ ဗာရာဏသီပြည်  
မှာ သေဋ္ဌေးအိမ်၌သွားပြီး လူဖြစ် မွေးဖွားတယ်။ သူတို့ခေတ်တုန်းက  
“လူဖြစ်စ ကလေးကို ဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာ ရေချိုးရလျှင် မင်္ဂလာရှိတယ်”လို့  
အယူရှိတဲ့အတိုင်း ကလေးကို မြစ်ထဲမှာ ရေချိုးပေးနေတုန်း ငါးကြီး  
တစ်ကောင်က ဟပ်သွားတယ်။ ဟပ်တဲ့ ငါးကြီးက ခံတွင်းပါးစပ်ထဲ  
တွင် မထားဘဲ ဗိုက်ထဲရောက်အောင် မျိုလိုက်တယ်။

သေပါရောလား၊ မသေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် “ထိုဘဝရမည်  
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်တို့ရဲ့ တန်ခိုးအာနုဘော်  
ကြောင့် ကလေး မသေဘူး။ အဲဒါမျိုးကို ဉာဏဝိပ္ပါရိဒ္ဓိ” လို့ ခေါ်တယ်။  
အဲ-အရှင်ဗာကုလအလောင်းကလေး မသေဘဲနဲ့ ငါးကြီးမှာသာ ဒီ  
ကလေး ဗိုက်ထဲရောက်ကတည်းက မနေနိုင် မထိုင်နိုင် လူးလွန်ပြီး  
အောက်အကြေက မြစ်ဆိပ်တစ်ခုမှာ သွားပြီးပေါ်တော့ တံငါတွေက  
ဒီငါးကြီးကို ဖမ်းပြီး မြို့(ကောသမ္ဘိမြို့)ထဲ သွားရောင်းကြတယ်။ ငါးကြီး  
က အလွန်ကြီးတော့ သာမန်လူများ မဝယ်နိုင်ကြဘဲ မိခင်ဖြစ်ထိုက်တဲ့  
ကောသမ္ဘိ သေဋ္ဌေးကတော်ကြီးက ကိုယ်တိုင်ဆင်းပြီး ကြည့်လိုက်တော့

ငါးကြီးကို ဝယ်ချင်လွန်းအားကြီးပြီး ဈေးမဆစ်ဘဲ ဝယ်လိုက်တယ်။

ငါးဝမ်းထဲကပါတဲ့ ကလေးရဲ့ ပါရမီဆိုတော့ သေဋ္ဌေးကတော်ကြီးက ကိုယ်တိုင် ငါးရဲ့ဝမ်းကို ခွဲလိုက်တဲ့အခါ ရွှေစင်ရုပ်တုကလေးလို အရှင်ဗာကုလအလောင်း သူငယ်ကလေးဟာ အသက်ရှင်လျက်၊ ထွက်လေ ဝင်လေ ရှူလျက် ရှိနေတယ်။ ကောသမ္ဘိသေဋ္ဌေးကတော်ကြီးက “ဟယ် ... ငါ့ သားရပြီဟဲ့” လို့ ဝမ်းသာမဆုံး ရှိနေတယ်။

ထိုအခါ အထက် ဗာရာဏသီ သေဋ္ဌေးကတော်ကလည်း သားပျောက်တယ်၊ အောက်ဆိပ် ကောသမ္ဘိသေဋ္ဌေးကတော်ကလည်း ငါးဝမ်းထဲက သားရတယ်ဆိုတော့ ဗာရာဏသီ သေဋ္ဌေးကတော်ကြီးက လိုက်လာပြီး “ကျုပ်သား ငါးမျိုးသွားတာပါ” လို့ တရားရုံးမှာ တရားတွေ့ကြတဲ့အခါ တရားသူကြီးများက “ဟိုဘက် ဗာရာဏသီ သေဋ္ဌေးကလည်းပဲ မိဖပဲ၊ ဒီဘက် ကောသမ္ဘိ သေဋ္ဌေးကလည်း မိဖပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီကလေးကို သေဋ္ဌေးနှစ်အိမ်က အလဲအလှယ် ပြုစုကြရမယ်” လို့ ဆုံးဖြတ်ပေးတဲ့အတွက် ကလေးကို သေဋ္ဌေးနှစ်အိမ်မှာ အလဲအလှယ် ပြုစုကြ မှုယုကြတယ်။ အဲဒီလို သေဋ္ဌေးနှစ်အိမ်မှာ ချမ်းသာစွာ ကြီးပြင်းခဲ့ရလို့ ထိုသူငယ်ကို ဗာကုလသူငယ်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြရတယ်။

ဗာ ဆိုတာက=နှစ်၊ ကုလ ဆိုတာက=သေဋ္ဌေးအိမ်။ သေဋ္ဌေးအိမ်နှစ်အိမ်မှာ ကြီးပွားခဲ့ရလို့ ထိုကလေးကို ဗာကုလလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီအရှင်ဗာကုလ အလောင်းဖြစ်တဲ့ သူငယ်လိုပဲ ယခု မဟာပဒုမ မင်းသားနှင့်တကွ သံသေဒဇေား ဖြစ်ကြတဲ့ မင်းသား (၄၉၉) လေးရာကိုးဆယ့်ကိုးယောက်=ပေါင်း (၅၀၀) ငါးရာသော မင်းသားကလေးများကို ရန်သူမိဖုရားငါးရာတို့က ရက်ရက်စက်စက် ကြုတ်ထဲထည့်ပြီးတော့ အုပ်ထားကြတယ်။ ဒါဖြင့် သူတို့ ဘယ်နှယ်နေကြသတုန်းဆိုတော့ အဋ္ဌကထာက အထူး ဖွင့်ပြထားတယ်။

တေသံ ပန သဗ္ဗေသမ္ဗိ ကရုဏ္ဏကေသု နိပဇ္ဇာပိတဒိဝသေသု  
ယေဝ ပုညိဒ္ဓိယာ အဂ္ဂိဋ္ဌတော ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။

ပန=အထူးကား။ တေသံ သဗ္ဗေသံ=ထိုမင်းသားငါးရာလုံးတို့၏။ (ဝါ) ထိုမင်းသားငါးရာလုံးတို့ကို။ ကရုဏ္ဏကေသု=ကြုတ်တို့၌။ နိပဇ္ဇာပိတဒိဝသေသုယေဝ=ထည့်သွင်းပိတ်အပ်သော နေ့တို့၌ပင်လျှင်။ ပုညိဒ္ဓိယာ=ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ တန်ခိုးရှိန်စော် အာနဘော်ကြောင့်။ အဂ္ဂိဋ္ဌတော=(ကလေးတို့၏) လက်မမှ။ ခီရံ=နို့ရည်သည်။ နိဗ္ဗတ္တိ=ဖြစ်၍လာပြီ။

ကလေးတွေ ကြုတ်ထဲမှာ မွန်းပြီး မသေတာကတော့ သူတို့ရဲ့ သန္တာန်မှာ ဒီဘဝ မချွတ်ဖြစ်မည့် ပစ္စေကဗောဓိခေါ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးပါး၏တန်ခိုး=ဉာဏ်ပွါရိဒ္ဓိ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် မျှတဖို့ကတော့ သူတို့ရဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံရဲ့ အာနဘော်ကြောင့် သူတို့ရဲ့ လက်မကလေးတွေကို သူတို့ပါးစပ် (ခံတွင်း) ထဲထည့်လိုက်လျှင် နို့ရည်အလျဉ်ဟာ လက်မကလေးတွေမှ တပေါက်ပေါက် ယိုထွက်လာတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ မျှတ မသေဘဲ ရှိကြရတယ်။ (ရန်သူမိဖုရားတွေကတော့ အကြံပိုင်လှပြီပေါ့။)

ပဒုမဝတိ သတိရလောဋြး

အဲဒီမှာ အချိန်တော်တော်ကြာလို့ ပဒုမဝတိမိဖုရား သတိရလာတဲ့ အခါမှာ အထိန်းတော်ကြီးကို -

ကိံ ဝိဇာတာ+မိ အမ္မ။

အမ္မ=မိခင် အထိန်းတော်ကြီး ...၊ အဟံ=အကျွန်ုပ်ပဒုမဝတိသည်။ ကိံ=အဘယ်ကို။ ဝိဇာတာ=ဖွားမြင်သည်။ အမိ=ဖြစ်ပါသနည်း။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၅၅

အထိန်းတော်ကြီး ...၊ သားကို ဖွားတာလား၊ သမီးကို ဖွားတာလား  
လို့ မေးတယ်။

အထိန်းတော်ကြီးက ပဒုမဝတီကို ခြိမ်းခြောက်ပြီး -

ကုတော တွံ ဒါရက် လဘိဿသိ။

တွံ=သင်သည်။ ကုတော=အဘယ်မှ။ ဒါရက်=ကလေးသူငယ်  
ကို။ လဘိဿသိ=ရနိုင်အံ့နည်း။ မရသည်သာ။ (ဤသို့ ဆိုပြီး)  
အယံ တဝ ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တဒါရကော။

အယံ=ဤသည်ကား။ တဝ ကုစ္ဆိတော=သင်၏ဝမ်းမှ။ နိက္ခန္တ  
ဒါရကော=ထွက်သော (မွေးဖွားလာသော) ကလေးတည်း။

ဤကဲ့သို့ ပြော၍ စောစောက သူစီမံထားတဲ့ သွေးတွေလူးထားတဲ့  
သစ်တုံးကြီးကို ပဒုမဝတီရဲ့ ရှေ့မှာ ချထားတယ်။

ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် ထို သစ်တုံးကြီးကို မြင်သောအခါ နှလုံး  
မသာမယာ ဖြစ်ရှိလျက် -

သီဃံ တံ ဖာလေတွာ အပနေဟိ၊ သစေ ကောစိ ပဿေယျ၊  
လဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဘဝေယျ။

အဗ္ဗ=အထိန်းတော်ကြီး ...။ တံ=ထိုသစ်တုံးကြီးကို။ ဖာလေ-  
တွာ=အစိတ်စိတ်ခွဲ၍။ အပနေဟိ=ဖယ်ရှားပစ်လိုက်လော့။ ကောစိ  
=တစုံတယောက်သော သူသည်။ သစေ ပဿေယျ=အကယ်၍  
မြင်ငြားအံ့။ လဇ္ဇိတဗ္ဗံ=ရှက်ဖွယ်ရာသည်။ ဘဝေယျ=ဖြစ်လေရာ၏။

အထိန်းတော်ကြီး ...၊ ဒီ သစ်တုံးကြီးကို မြန်မြန်ခွဲစိတ်ပြီး သကာလ  
တော်ရာ လွှင့်ပစ်လိုက်ပါ။ အကယ်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်များ မြင်သွား  
လျှင် ရှက်စရာကြီးလို့ဆိုတော့ အထိန်းတော်ကြီးက ပဒုမဝတီရဲ့ အကျိုး  
ကို လိုလားဟန်ဖြင့် သစ်တုံးကြီးကို ခွဲစိတ်ပြီး မီးဖိုထဲ၌ ပစ်ချလိုက်  
လေသည်။



ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ပြန်လာပြီ

မင်းကြီးလည်း သူပုန်ရန်လှေး ငြိမ်းအေးစေပြီး ပြန်လာ၍ နက္ခတ်ကို ဆင်ခြင်၍ မြို့ပြင်ဝယ် ယာယီတဲနန်း ဆောက်စေ၍ စံနေတော်မူတယ်။ ထိုအခါ ရန်သူမိဖုရားငါးရာတို့သည် ပြည့်ရှင်မင်းကြီးအား ခရီးဦး ကြိုဆိုကြ၍ -

တွံ မဟာရာဇ န အမှာကံ သဒ္ဓဟသိ၊ အမေဟိ ဝုတ္တံ  
အကာရဏံ ဝိယ ဟောတိ၊ တွံ မဟေသိယာ ဥပဋ္ဌာယိကံ ပက္ခော-  
သာပေတွာ ပဋိပုစ္ဆ၊ ဒါရုဃဋိကံ တေ ဒေဝီ ဝိဇာတာ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး။ တွံ=သင်မင်းကြီးသည်။  
အမှာကံ=ကျွန်တော်မတို့ကို။ န သဒ္ဓဟသိ=ယုံတော်မမူ။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ အရှင်မင်းကြီးက ကျွန်တော်မတို့ကို လုံးဝ ယုံ  
တော်မမူဘူး။ ရန်တွေ့စကား ပြောကြခြင်း ဖြစ်တယ်။

အမေဟိ=ကျွန်တော်မတို့သည်။ ဝုတ္တံ=ပြောအပ်တဲ့စကား  
သည်။ အကာရဏံ ဝိယ=အကြောင်းမတန် သကဲ့သို့။ ဟောတိ=  
ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်တော်မတို့ အစောကြီးက လျှောက်ထားခဲ့တယ်၊ အဲဒီစကား  
ဟာ အကြောင်းမတန်သလို ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

တွံ=အရှင်မင်းကြီးသည် (မယုံလျှင်)။ မဟေသိယာ=ပဒုမဝတီ  
မိဖုရား၏။ ဥပဋ္ဌာယိကံ=အပြုအစု အလုပ်အကျွေးဖြစ်တဲ့ အထိန်း  
တော်ကြီးကို။ ပက္ခောသာပေတွာ=ရှေ့တော်မှောက်သို့ အရောက်  
ခေါ်စေ၍။ ပဋိပုစ္ဆ=မေးတော်မူပါ။

မယုံလျှင် ပဒုမဝတီရဲ့ အထိန်းတော်ကြီးကို ရှေ့တော်မှောက်ခေါ်ပြီး  
မေးတော်မူဘုရား။

တေ=အရှင်မင်းကြီး၏။ ဒေဝီ=အလွန်ချစ်မြတ်နိုးအပ်တဲ့ ပဒုမဝတီ မိဖုရားသည်။ ဒါရုယဋ္ဌိကံ=သစ်တုံးကြီးကို။ ဝိဇာတာ= ဖွားမြင်ခဲ့ပါတယ်ဘုရား ...။

မယုံလျှင် အထိန်းတော်ကြီးကို ခေါ်မေးပါ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်မ တို့ အစောကြီးကတည်းကပဲ သူမဟာ ဘီလူးမပါလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ လူဖြစ်ယင် လူကလေး မွေးမှာပေါ့။ အခုတော့ ဘီးလူမမို့ သစ်တုံးကြီး မွေးတာဘုရား ... လို့ ပြောကြားကြတယ်။

ဒီကိစ္စမှာ မင်းကြီးကလည်း မဆင်ခြင်မိဘူး။

ရာဇာ အနိသမ္မကာရီ န သာဓု။

ရာဇာ=ပြည့်ရှင်မင်းသည်။ အနိသမ္မကာရီ=မစူးမစမ်း မဆင် မခြင် ပြုလေ့ရှိမှု။ န သာဓု=မကောင်း။

မကောင်းတဲ့တရားများကို စုပေါင်းပြတဲ့ နေရာမှာ “တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သူက မစူးမစမ်း မဆင်မခြင်ပြုခြင်းသည် မကောင်း တရား တစ်ပါးအဖြစ်” ပါဝင်တယ်နော်။

**ဗာရာဏသီမင်း အမိန့်ပေးမှားခြင်း**

ယခု ဗာရာဏသီမင်းတရားသည် အမှုကို မဆင်ခြင် မထောက် လှမ်းတော့ပဲ -

အမနုဿဇာတိကာ ဘဝိဿတိ။

ဪ ... မိဖုရားများ ပြောတဲ့အတိုင်းဆိုလျှင် ပဒုမဝတီဟာ ဘီလူးမျိုးဖြစ်မှာပဲလို့ အလွဲစဉ်းစားမိပြီး မြို့ကိုတောင် မဝင်သေးမီ ပင် “ပဒုမဝတီသည် သစ်သားတုံး မွေးဖွားတဲ့အတွက် ဘုရင် ကိုယ်တိုင် အရှက်တကွ ဖြစ်ရတဲ့အတွက် ယခုပင် ရွှေနန်းမှ ဆင်း စေ” ဟု အမိန့်ထုတ်ပြန်တယ်။

အဲဒီသူ့ခမျာ အမိန့်တော်အရ ရွှေနန်းက ဆင်းလည်းဆင်းလိုက်ကရာ ရှေးက မြေသို့ ခြေချလိုက်ယင် အောက်က ပဒုမ္မာကြာပန်းတွေ ပေါ်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ မပေါ်လာတော့ဘူး။ စောစောက ကုကုမံ ပန်းပုံကြီးကဲ့သို့ လှပတဲ့ အလှဂုဏ်များလည်း ပျောက်ကွယ်ပြီး အရပ်ဆိုးသွားပြီး ခိုရာမဲ့ ကိုးရာမဲ့ ဖြစ်သွားပြီ။ ဘယ်မှာမှ ဆွေရယ် မျိုးရယ် မရှိ၊ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်သွားတယ်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းကား ပဒုမ္မာကြာပန်း လှူခဲ့စဉ်က အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့ လက်ကျော်ထဲ ရောက်ပြီးမှ ပြန်တောင်းခဲ့တဲ့ စေတနာ အနားကွပ်ခဲ့တဲ့အတွက် ယခု ဒီဒုက္ခကို လာတွေ့ရတယ်။

ခိုရာမဲ့ ကိုးရာမဲ့ တစ်ကိုယ်ရေ တစ်ကာယ ဗာရာဏသီမြို့ထဲ လျှောက်သွားတဲ့အခါ ကံအားလျော်စွာ အဘွားကြီးတစ်ယောက်နဲ့ တွေ့တယ်။ အဘွားကြီးက မြင်လိုက်လျှင်ပင် သမီးဟူသော ချစ်ခြင်းဖြင့်-

ကဟံ ဂစ္ဆသိ အမ္မ=သမိး .... ဘယ်သွားမလို့လဲ မေးတော့ ပဒုမဝတီက -

အာဂန္တုကာ+မိံ။

အမ္မ=မိခင်။ အဟံ=ကျွန်တော်မကား။ အာဂန္တုကာ=ဧည့်သည်သည်။ အမိံ=ဖြစ်ပါ၏။

အမေ ... ကျွန်မ ဧည့်သည်ပါ။ ဒီမှာ ဆွေရယ် မျိုးရယ် ဘာမှ မရှိပါဘူး။

ဝသနဋ္ဌာနံ သြလောကေန္တိ ဝိစရာမိ။

ဝသနဋ္ဌာနံ=နေထိုင်စရာကောင်းတဲ့ အရပ်ဌာနကို။ သြလောကေန္တိ=ရှုမျှော်လျက်။ ဝိစရာမိ=လှည့်လည် သွားလာနေပါ၏။

ကျွန်မ နေဖို့ နေရာလေးများ ရလိုရငြား လိုက်ရှာပြီး သွားနေတာပါ အမေရယ်။

ဥပုယဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၂၈၉

ထိုသို့ ပြောသောအခါ အဘွားကြီးကလည်း သမီးဟူသော ချစ်ခြင်း နဲ့ ချစ်တာဖြစ်လေတော့ -

“ဣဓာ+ဂစ္ဆ အမ္မ။

အမ္မ=ချစ်သမီး ...။ ဣဓာ=ဤငါ၏အိမ်သို့။ အာဂစ္ဆ=လိုက်ခဲ့လော့။

လာ သမီး ...၊ သမီးမှာ နေစရာ မရှိဘူးဆိုလျှင် အမေ နေရာပေးမယ် ဆိုပြီး အဘွားကြီးက သူမကို သမီးလေးလို ချစ်ပြီး အဘွားကြီးအိမ်သို့ ခေါ်သွားပြီး အိမ်ရောက်တော့ ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးတယ်။ ပဒုမဝတီကလည်း သမီးလိမ္မာလေး အနေနဲ့ နေထိုင်ခဲ့တယ်။

### ရန်သူမိဖုရားတို့ စိမ့်ကြပုံ

ထိုသို့နေရာ၌ တစ်ရက် နှစ်ရက်လောက် ရောက်သောအခါ ရန်သူမိဖုရားငါးရာတို့ တစ်ကြိတ်တည်း တစ်ဉာဏ်ဆင်ပြီး ပြည့်ရှင်မင်းကြီးမြို့တွင်း မဝင်သေးမိမှာပင် မြို့ပြင်ထွက်၍ -

မဟာရာဇ တုမေုသု ယုဒ္ဓံ ဂတေသု အမေဟိ ဂင်္ဂါဒေဝတာယ “အမှောက် ဒေဝေ ဝိဇိတသင်္ဂါမေ အာဂတေ ဗလိကမ္ဘံ ကတွာ ဥဒက ကိဋ္ဌံ ကရိဿာမာ” တိ ပတ္တိတံ အတ္ထိ။ ဧတမတ္ထံ ဒေဝ ဇာနာပေမ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ တုမေုသု=အရှင်မင်းကြီးတို့သည်။ ယုဒ္ဓံ ဂတေသု=စစ်ထွက်တော်မူကုန်သည် ရှိသော်။ အမေဟိ=ကျွန်တော်မတို့သည်။ ဂင်္ဂါဒေဝတာယ=မြစ်စောင့်နတ်အား။ “အမှောက် ဒေဝေ=ကျွန်တော်မတို့ရဲ့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည်။ ဝိဇိတသင်္ဂါမေ=စစ်ပွဲအောင်နိုင်၍။ အာဂတေ=ပြန်လာတော်မူခဲ့လျှင်။ တုမာကံ=အရှင် မြစ်စောင့်နတ်တို့အား။ ဗလိကမ္ဘံ ကတွာ=ဗလိပူဇော်မှု ပြုကြ၍။ ဥဒကကိဋ္ဌံ ကရိဿာမ=ရေကစားမှု ပြုကြ

ပါမည် ။ ဣတိ=ဤသို့။ ပတ္ထိတံ=တောင့်တအပ်ခဲ့တဲ့အမှုသည်။  
အတ္ထိ=ရှိပါ၏။ ဒေဝ=အရှင်မင်းကြီး ...။ ဧတမတ္ထံ=ထိုအကြောင်း  
ကို။ ဇာနာပေမ=ကျွန်တော်မျိုးမတို့ အသိပေးကြပါကုန်၏။

အရှင်မြစ်စောင့်နတ်မင်း ...၊ အရှင်နတ်မင်းရဲ့ တန်ခိုးကြောင့်  
ကျွန်တော်မျိုးမတို့ရဲ့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး စစ်ပွဲအောင်နိုင်၍ ပြန်လာလျှင်  
အရှင်မြစ်စောင့်နတ်မင်းအား ဗလိနတ်စာများ ပူဇော်ပြီး ရေကစားကြ  
ပါမယ်။ အဲဒီလို ဂင်္ဂါမြစ်စောင့်နတ်အား ပန်ထွာပြောကြား ဝန်ခံထားတဲ့  
အချက်ရှိကြောင်း အရှင်မင်းကြီးကို အသိပေး လျှောက်ထားကြပါတယ်  
လို့ ယုံလောက်အောင် ပြောကြတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမင်းကလည်း သူမ  
တို့၏ စကားကို ယုံကြည်နှစ်သက် လက်ခံ၍ “အေး ... ဒီလိုဆိုလျှင်  
နက်ဖြန်ခါ မယ်မင်းတို့ ဂင်္ဂါမြစ်ဆင်းပြီး ရေကစားကြ၊ ဗလိနတ်စာ  
များ ကျွေးကြ” လို့ ပြောဆိုဝမ်းမြောက်ပြီး ဂင်္ဂါမြစ်သို့ ရေကစားရန်  
ကြွတော်မူလေ၏။

မိဖုရားတွေ သူတို့အကြံပိုင်၍ နက်ဖြန်ရောက်တော့ မိဖုရားတစ်  
ယောက် တစ်ယောက်လျှင် ကြုတ်တစ်ခု တစ်ခုစီအတွင်း မင်းသား  
ကလေးများကို ထည့်သွင်းယူဆောင်ခဲ့ကြပြီး ထိုကြုတ်များကို အပေါ်က  
ဆာဒီကြီးတွေ ဖုံးလွှမ်းပြီး သူတို့လာကြလို့ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲလည်း ရောက်က  
ရော ဆာဒီကြီးတွေ ခြုံလျက်သား မြစ်ထဲ ရေဆင်း ချိုးကြပြီး ကြုတ်တွေ  
ကို ရေထဲမြှုပ်ပြီး မျှောလိုက်ကြတယ်။

**မင်းသားတို့၏ ပုညိဒ္ဓိတန်ခိုး**

ထို မင်းသားငါးရာတို့ကို ရန်သူမိဖုရား ငါးရာတို့က ကြုတ်တစ်လုံး  
လျှင် တစ်ယောက်ကျ ထည့်သွင်း သိပ်အပ်သော နေ့တို့၌ပင်လျှင်  
မင်းသားတို့၏ ကောင်းမှုတန်ခိုး=ပုညိဒ္ဓိကြောင့် လက်ညှိုးတို့မှ နိချိုများ  
ဖြစ်ပွားလေသည်။ ထိုနိချိုဖြင့် မင်းသားလေးများ မျှတကြရသည်။

နတ်တို့သေ၌နင်း သိကြားမင်းသည် မင်းကြီး ယုံမှားကင်းစေရန် ကြုတ်အတွင်း၌ -

ဣမေ ကုမာရာ ပဒုမဝတိယာ ကုစ္စိမိ နိဗ္ဗတ္တာ ဗာရာဏသီ ရညော ပုတ္တာ။

ဣမေ ကုမာရာ=ဤမင်းသားတို့သည်။ ပဒုမဝတိယာ ကုစ္စိမိ= ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးဝမ်း၌။ နိဗ္ဗတ္တာ=ဖြစ်ကုန်သော။ ဗာရာဏသီ- ရညော ပုတ္တာ=ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ သားတော်တို့ပါပေ ...။

အထ နေ ပဒုမဝတိယာ သပတ္တိယော ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ကရုဏ္ဏကေသု ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ ခိပိသု။

အထ=ထိုသို့ဖြစ်ပါကုန်လျက်။ နေ=ထိုမင်းသားတို့ကို။ ပဒုမဝတိယာ=ပဒုမဝတီ မိဖုရား၏။ သပတ္တိယော=ရန်သူဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော=မိဖုရားငါးရာတို့သည်။ ကရုဏ္ဏကေသု=ကြုတ်တို့၌။ ပက္ခိပိတွာ=ထည့်၍။ ဥဒကေ=ရေ၌။ ခိပိသု=မျှောလိုက်ကြကုန်၏။

ရာဇာ ဣမံ ကာရဏံ ဇာနာတု။

ရာဇာ=မင်းကြီးသည်။ ဣမံ ကာရဏံ=ဤအကြောင်းကို။ ဇာနာတု=သိပါစေသတည်း ...။

သိကြားမင်းက ကြုတ်အတွင်းမှာ ဤအတိုင်း စာရေး လွှတ်လိုက်တယ်။

ကြုတ်တွေက အစီအရီ မျှောပါသွားကြတယ်။ မင်းကြီး ရေချိုးတယ် ဆိုလျှင် အောက်ဆိပ်ကနေပြီး ပိုက်အပြည့် ချထားရတယ်။ အထက်ဆိပ်ကလည်း ပိုက်အပြည့် ချထားရတယ်။ အကြောင်းမှာ အထက် မြစ်ညာက တစ်စုံတစ်ရာ မျှောလာပြီး မတိုက်အောင် လည်းကောင်း၊ အောက်အကြေက မိကျောင်း၊ လင်းပိုင် အစရှိတဲ့ ရေပိုးရေမွှားများ

တက်လာပြီး မနိပ်စက်နိုင်အောင်လည်းကောင်း အထက်+အောက် ကမ်းအပြည့် ပိုက်များ ချထားရတယ်။ ကြုတ်အလုံး ငါးရာ မျောပါ သွားပြီး အစဉ်အတိုင်း အောက်က ပိုက်မှာ ငြိတွယ်နေကြတယ်။

ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ရေချိုးပြီး ရေကစားပြီးလို့ အောက်အကြေက ပိုက်များကို မင်းချင်းယောက်ျားတို့ ဖြုတ်သိမ်းသောအခါ ထူးထူးဆန်းဆန်း ကြုတ်အလုံး ငါးရာတို့ကို တန်းလျက်သား တွေတော့ အလွန် ဆန်းကြယ်တာပဲ ဆိုပြီး ပြည့်ရှင်မင်းကြီးထံ ထိုကြုတ်တို့ကို ဆက်သတဲ့ အခါ မင်းကြီးကလည်း အံ့ဩစွာဖြင့် -

ကိံ တာတာ ကရဏ္ဍကေသု။

တာတာ=အမောင်တို့. ...။ ကရဏ္ဍကေသု=ကြုတ်တို့၌။ ကိံ= ဘာတွေပါသလဲ။

အချင်းတို့. ...။ ကြုတ်တွေထဲမှာ ဘာတွေပါသလဲလို့ မေးတော့ - မင်းချင်းများကလဲ -

န ဇာနာမ ဒေဝ။

ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ် ...။ မယံ=အကျွန်ုပ်တို့ သည်။ န ဇာနာမ=မသိကြပါဘူး။

ထူးဆန်းလွန်းလို့ အရေးတကြီး အရှင်မင်းကြီးထံ လာဆက်သတာ ပါဆိုတော့- အေး ဒါဖြင့် ဖွင့်စမ်းဆိုပြီး ပထမ ကြုတ်တစ်လုံးကို ဖွင့် လိုက်တယ်။ အဲဒီ ဖွင့်တဲ့ ကြုတ်က မဟာပဒုမမင်းသား ထည့်ထားတဲ့ ကြုတ်ဖြစ်နေတယ်။

ကြုတ်ကို လုပ်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အဲဒီကြုတ်ထဲမှာ သိကြားမင်း ထွင်းထားတဲ့ “ဤမင်းသားတို့ကား ပဒုမဝတီ၏ ကြာတိုက်ဝမ်း၌ ဖြစ်ပွားကြတဲ့ ဗာရာဏသီမင်းကြီးရဲ့ သားတော်တို့ပါ ပေ၊ သို့ဖြစ်လျက် ထိုမင်းသားတို့ကို ပဒုမဝတီ၏ ရန်သူ မိဖုရားငါးရာ

တို့သည် ကြုတ်တို့၌ ထည့်၍ ဂင်္ဂါမြစ်ကြော မျှောလိုက်ကြတယ်။ ဤအကြောင်းကို မင်းကြီး သိစေသတည်း” ဆိုတဲ့ စာတမ်းကို ပြည့်ရှင် မင်းကြီး မြင်လိုက်တယ်ဆိုလျှင်ပဲ “ကိုင်း-ဒါဟာ ငါ့ရဲ့ သားကြီး ဩရသ မဟာပဒုမ မင်းသား” လို့ ဆိုပြီး မင်းကြီးက မဟာပဒုမမင်းသား ကို တယုတယ ပွေချိပြီး ကျန်တဲ့ ကြုတ်တွေကို အလှုပ်ခိုင်းလိုက်တော့ မင်းသားတွေ အစီအရီ ထွက်လာကြတယ်။ ထိုအခါ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး အံ့အားသင့်သွားပြီး “ပဒုမဝတီကို ငါ နှင်ထုတ်မိတာ မှားပြီ” ဆိုပြီးတော့ နေ့ကောင်းရက်သာကို မစောင့်နိုင်တော့ဘဲ -

ဝေဂေန ရထေ ယောဇေတွာ အသေေ ကပ္ပေထ။

ဘောန္တော=အမောင်မင်းချင်းတို့ ...။ ဝေဂေန=လျင်စွာ။ ရထေ= ရထားတို့ကို။ ယောဇေတွာ=က၍။ အသေေ=မြင်းချောမြင်းလှတို့ ကို။ ကပ္ပေထ=ပြင်ဆင်ကြကုန်။

အမောင်တို့ ...။ မြန်မြန် ရထားများကို ကကြ၊ မြင်းတော်များကို အဆင်တန်ဆာ ပြင်ဆင်ကြ။

အဟံ အဇ္ဇ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ ဧကစ္စာနံ မာတုဂါမာနံ ပိယံ ကရိဿာမိ။

အဟံ=ငါသည်။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ အန္တောနဂရံ=ရွှေမြို့တော် အတွင်းသို့။ ပဝိသိတွာ-ပဝိသာမိ=ဝင်တော့မယ်။ ပဝိသိတွာ= ဝင်ပြီး။ ဧကစ္စာနံ မာတု-ဂါမာနံ=အချို့သော မာတုဂါမတို့၏ အပေါ်၌။ ပိယံ=ချစ်ခင်မှုကို။ ကရိဿာမိ=ပြုပေလတ်အံ့။

ငါ ယနေ့ ရွှေနန်းတော်ဝင်ပြီး အချို့သော မိန်းမများအပေါ်မှာ ချစ်ခင်မှုကို ပြုရတော့မည်။ ဤကဲ့သို့ (ရန်သူမိဖုရားများ ထွက်မပြေး အောင်) ပြောပြီး ရွှေမြို့တော်ဝင်၊ နန်းပြာသာဒ်ထက်သို့တက်၍ ဆင် တော်ကို ထုတ်ပြီး ဆင်တော်ရဲ့ လည်ပင်း၌ အသပြာတစ်ထောင်ထုပ်ကို



ချည်ပြီး ဆင်ပေါ်က စည်လည်တဲ့ မင်းချင်းယောက်ျားက -

ယော ပဒုမဝတိ ပဿတိ၊ သော ဣမံ သဟဿံ ဂဏှာတု။

ယော=အကြင်သူသည်။ ပဒုမဝတိ=ပဒုမဝတိ မိဖုရားကို။

ပဿတိ=တွေ့မြင်ငြားအံ့။ သော=ထိုသူသည်။ ဣမံ သဟဿံ=ဤ အသပြာတစ်ထောင်ကို။ ဂဏှာတု=ယူစေ။ ဘုရင်ထီးဘုရားကြီး အမိန့်တော် ...။

ဆိုပြီး ဆင်ပေါ်က ကြွေးကြော်၍ မြို့ကို လှည့်လည် စည်လည် စေရတယ်။ (စည်လည်စေ ဆိုသည်မှာ ဆင်၏ လည်ပင်းမှာ အသပြာ တစ်ထောင်ထုပ်ကို ဖွဲ့ချည်ပြီး ရှေ့က စည်တီး၊ ဆင်ပေါ်က လူက ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ကြွေးကြော်ပေးရတယ်။)

**ပဒုမဝတိကို တွေ့မြင်**

ဗာရာဏသီမြို့ထဲမှာ ဟိုလမ်း ဒီလမ်း သွားလို့ ပဒုမဝတိတို့၊ အဘွား ကြီးတို့နေတဲ့ အိမ်ရှေ့ရောက်တဲ့အခါ စည်တီးသူက တီးပြီး ဆင်ပေါ်က ကြွေးကြော်သူ=နားခံတော်က -

“ပဒုမဝတိကို တွေ့မြင်သောသူသည် ဤဆင်တော်၏လည်မှ အသပြာတစ်ထောင်ထုပ်ကို ယူစေ၊ မင်းတရားကြီး အမိန့်တော် ...”

ဤသို့ ကြွေးကြော်လိုက်သောအခါ ... ပဒုမဝတိက မိခင်အဘွား ကြီးကို -

“ဟတ္ထိ ဂီဝတော သဟဿံ ဂဏှ အမ္မ။

အမ္မ=ကျေးသည့်မိခင် အို ကျေးဇူးရှင် ...။ ဟတ္ထိဂီဝတော= ဆင်လည်ပင်းမှ။ သဟဿံ=အသပြာတစ်ထောင်ကို။ ဂဏှ=သွားပြီး ယူပါ။

အမေ ...၊ ဟို ဆင်လည်ပင်းက ငွေအသပြာ တစ်ထောင်ကို သွားပြီး ယူလိုက်ပါလို့ ပြောတော့ အဘွားကြီးက -

နာ+ဟံ ဧဝရူပံ ဂဏှိတုံ ဝိသဟာမိ။

အဗ္ဗ=သမိး ...။ အဟံ=ငါသည်။ ဧဝရူပံ=ဤသို့သဘောရှိတဲ့ ဘုရင့်ဥစ္စာကို။ ဂဏှိတုံ=ယူခြင်းငှာ။ န ဝိသဟာမိ=မဝံပေ။

သမိး ...။ အမေ အဲဒီလို ပိုက်ဆံမျိုးကို မယူဝံဘူးလို့ အဘွားကြီးက ပြောတော့ ပဒုမဝတီက ဒုတိယအကြိမ်လည်းကောင်း၊ တတိယအကြိမ် လည်းကောင်း ယူဖို့ရန် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောသောအခါ အဘွားကြီးက-

ကိံ ဝတွာ ဂဏှာမိ အဗ္ဗ။

အဗ္ဗ=သမိး ...။ ကိံ ဝတွာ=ဘယ်လိုပြောပြီး။ ဂဏှာမိ=ယူရ မည်လဲ။

သမိးရယ် ...။ ဘယ်လိုပြောပြီး ယူရမည်လဲ။ သူတို့က “ပဒုမဝတီ ကို မြင်တဲ့သူမှ ယူရမည်” လို့ ဆိုနေတာ။ ဤသို့ အဘွားကြီးက ပြောသောအခါ -

ပဒုမဝတီက -

အဟံ န ပဿာမ၊ မမ ဓိတာ ပဒုမဝတိံ ဒေဝိံ ပဿသိတိံ ဝတွာ ဂဏှာဟိ။

အဗ္ဗ=အိုမိခင် ...။ အဟံ န ပဿာမိ=ကျွန်တော်မတော့ မမြင် ဘူး။ မမ ဓိတာ=ကျွန်တော်မရဲ့ သမိးသည်။ ပဒုမဝတိံ ဒေဝိံ= ပဒုမဝတီ မိဖုရားကို။ ပဿတိ=မြင်သတဲ့။ ဣတိ ဝတွာ=ဤသို့ ပြောပြီးတော့။ ဂဏှာဟိ=ယူလိုက်ပါ။

အမေ ... သွားသာ ယူလိုက်ပါ။ “ကျွန်မတော့ မမြင်ဘူး၊ ကျွန်မရဲ့ သမိးကတော့ ပဒုမဝတီကို မြင်သတဲ့” အဲဒီလို ပြောပြီး ယူခဲ့ပါဟု ဆိုတော့ -

အဘွားကြီးက “ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟောတု=ဖြစ်ချင်ရာ ဖြစ်ပစေဟဲ့” လို့ အောက်မေ့ပြီး ဆင်တော်ရှေ့သွားပြီး အသပြာထောင်ထုပ်ကို ရဲရဲ

၂၉၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

တောက် ယူလေသည်။ ထိုအခါ အဘွားကြီးကို မင်းချင်းများက -  
ပဒုမဝတိ ဒေဝိ ပဿသိ အဗ္ဗ။

အဗ္ဗ=အို အမေကြီး ...။ ပဒုမဝတိ ဒေဝိ=ပဒုမဝတိ မိဖုရားကို။  
ပဿသိ=အမေကြီး မြင်ရသလား၊ တွေ့သလား ...။

လို့ မေးတော့ အဘွားကြီးက ဘာပြန်ပြောသလဲ ဆိုတော့ -  
အဟံ န ပဿာမိ၊ ဓိတာ ကိရ မေ ပဿတိ။

အယျာ=အမောင်တို့ ...။ အဟံ န ပဿာမိ=အမေတော့ မမြင်  
ဘူး။ မေ ဓိတာ=အမေသမီးကတော့။ ပဿတိ ကိရ=ပဒုမဝတိ  
မိဖုရားကို တွေ့မြင်ရသတဲ့။

အမေတော့ မမြင်ဖူး မောင်တို့ ...၊ အမေသမီးကတော့ ပဒုမဝတိ  
မိဖုရားကို သူမြင်သတဲ့လို့ ပြောသောအခါ မင်းချင်းများက -

ကဟံ ပန သာ အဗ္ဗ။

အဗ္ဗ=အို အမေ ...။ သာ=ထို အမေသမီးသည်။ ကဟံ ပန=  
အဘယ်မှာလဲ။

အမေ ... ဒါဖြင့် အမေသမီး ယခု ဘယ်မှာလဲဟု ပြောပြောဆိုဆို  
အဘွားကြီးနှင့်အတူ အိမ်ထဲဝင်၍ လိုက်လာကြတယ်။

အိမ်ထဲလည်း ရောက်ကြရော ပဒုမဝတိ မိဖုရားမှန်းလည်း သိကုန်  
ကြတယ်။ ထိုအချိန်မှာ ပဒုမဝတိမိဖုရားရဲ့ နဂိုရုပ်ရည်အသွေးက ပြန်  
ပေါ်လာပြီကိုး။ မှန်ပါတယ်။ ဟို ပဒုမ္မာကြာပန်းကို ပစွေကဗုဒ္ဓါအား  
လှူပြီးမှ ပြန်ယူ၊ ယူပြီးမှ ပြန်လှူခဲ့တယ်။ ရှေ့လှူတာနှင့် နောက်လှူတာ  
နှစ်ခုရဲ့ ကြားကာလကလေးမှာ စေတနာ ပျက်ကွက်ခဲ့တဲ့အတွက် ရက်  
ပိုင်းလောက် မကောင်းကျိုးကို ခံစားရတယ်။

မင်းချင်းယောက်ျားတွေကလည်း ပဒုမဝတိ မိဖုရားရဲ့ ကုကုမံ  
အစုအပုံကလေးလို လှလည်းလှ၊ လူမက နတ်မမိ နဂို ပဒုမဝတိရဲ့

အဆင်းကို ပက်ပင်းပါ တွေ့မြင်ကြရတော့ မင်းချင်းများ မျက်နှာကို အောက်ချ ရှိခိုး၊ ပဒုမဝတီရဲ့ ခြေဖမိုးမှာ ညွတ်လျှိုးဦးတိုက်ကြတယ်။ ဒီတော့မှ အဘွားကြီးကလည်း “ပဒုမဝတီ မိဖုရားဆိုတာ သူပဲကိုး” လို့ သိပြီးတော့ -

ဘာရီယံ ဝတ ဣတ္ထိယာ ကမ္မံ ကတံ၊ ယာ ဧဝံဝိဓဿ ရညော မဟေသီ သမာနာ ဧဝရူပေ ဌာနေ နိရာရက္ခာ ဝသိ။

ယာ=အကြင်မိန်းမကလေးသည်။ ဧဝံဝိဓဿ ရညော=ဤသို့ သဘောရှိသော ဗာရာဏသီမင်းတရား၏။ မဟေသီ သမာနာ=အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်ပါလျက်။ ဧဝရူပေ ဌာနေ=ဤသို့ သဘောရှိတဲ့ ငါတို့လို ဆင်းရဲသူမ အိမ်နေရာဌာန၌။ နိရာရက္ခာ=အစောင့်အရှောက် မရှိဘဲ။ ဝသိ=နေဘိ၏။ ဣတ္ထိယာ=ဤ မိန်းမကလေးသည်။ ဘာရီယံ=ဝန်လေးလှသော။ ကမ္မံ=အမှုကို။ ကတံ ဝတ=ပြုအပ်စွာတကား ...။

ဪ ... ငါတို့ ပြည်ရှင်မင်းကြီးရဲ့ အမြတ်နိုးဆုံး အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်ပါလျက် ငါတို့ရဲ့ ဤနေရာမှာ မထင် မရှား လာပြီး အစောင့်အရှောက် မရှိဘဲ နေပါဘိ၏။ မိန်းမကလေးနယ် ဝန်လေးတဲ့အမှုကို ပြုပါဘိ၏။ ဤကဲ့သို့ အဘွားကြီးက ပြောတယ်။

ပဒုမဝတီ နန်းဧတော်သို့ လိုက်ပါပုံ

မင်းချင်းယောက်ျားတို့လည်းပဲ ပဒုမဝတီနေတဲ့ နေအိမ်ကို တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာ အဝတ်ပြုများ ကာရံကြ၍ တံခါး၌ အစောင့်အနေ ချထားကြပြီး မင်းကြီးထံ သွား၍ လျှောက်ထားကြတယ်။ မင်းကြီးက ရွှေထမ်းစင်နဲ့ တင်ဆောင်ခဲ့ကြရန် ပို့သလိုက်တယ်။ ထိုအခါ ပဒုမဝတီက -

အဟံ ဧဝံ န ဂမိဿာမိ၊ မမ ဝသနဌာနတော ပဌာယ ယာဝ  
ရာဇဂေဟံ ဧတ္ထန္တရေ ဝရပေါတ္ထက စိတ္တတ္ထရဏေ အတ္တရာပေတွာ  
ဥပရိသုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ ပသာဓန-  
တ္တာယ သဗ္ဗာလင်္ကာရေသု ပဟိတေသု ပဒသာဝ ဂမိဿာမိ၊ ဧဝံ  
မေ နာဂရာ သမ္ပတ္တိံ ပဿိဿန္တိ။

အဟံ=ငါသည်။ ဧဝံ=ဤသို့။ န ဂမိဿာမိ=မသွားလို။  
ငါ ဒီလို မသွားလိုဘူး။ ဒါဖြင့် ဘယ်လိုသွားမည်တုန်းဆိုတော့-  
မမ=ငါ၏။ ဝသနဌာနတော=ယခုနေတဲ့အိမ်မှ။ ပဌာယ=စ၍။  
ယာဝ ရာဇဂေဟံ=နန်းတော်တိုင်အောင်။ ဧတ္ထန္တရေ=ဤအကြား၌။  
ဝရပေါတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏေ=အလွန်ကောင်းမြတ်သော သင်ပန်း  
မျက်ဖြင့် ရက်အပ်သည့် ဆန်းကြယ်သော အခင်းတို့ကို။ အတ္တရာ-  
ပေတွာ=ခင်းစေပြီးလျှင်။ ဥပရိ=အထက်၌။ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ  
=ရွှေကြယ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။ စေလဝိတာနံ=ပုဆိုးမျက်နှာ  
ကြက်ကို။ ဗန္ဓာပေတွာ=ဖွဲ့စေပြီးသကာလ။ ပသာဓနတ္တာယ=  
တန်ဆာဆင်ဖို့ရန်။ သဗ္ဗာလင်္ကာရေသု ပဟိတေသု=မိဖုရားကြီး  
တို့ရဲ့ အဆင်တန်ဆာ ဥသံ့ အလုံးစုံတို့ကို ပို့အပ်သည်ရှိကုန်သည်  
ရှိသော်။ ပဒသာဝ ဂမိဿာမိ=ခြေကျင်ပဲ ရွှေနန်းတော်သို့ လိုက်ပါ  
ပါမည်။ ဧဝံ=ဤသို့ သွားသည်ရှိသော်။ နာဂရာ=မြို့သူမြို့သား  
လူအများတို့သည်။ မမ သမ္ပတ္တိံ=ကျွန်တော်မရဲ့ အသရေကို။  
ပဿိဿန္တိ=တွေ့မြင်ကြရပါလိမ့်မည်။

ဒီအိမ်ကနေပြီး ရွှေနန်းတော် အရောက် အလွန်ဆန်းကြယ်တဲ့  
ခင်းနှီးများ ခင်းပါစေ၊ ထိုအထက်က ရွှေကြယ်တွေ စီခြယ်တဲ့ ပိုးဖဲ  
ကတ္တီပါ မျက်နှာကြက်များ ဖွဲ့ကြက်စီပြီး အကျွန်ုပ် တန်ဆာဆင်ရန်  
အတွက် မိဖုရားကြီးတို့ရဲ့ အဆင်တန်ဆာ အပြည့်အစုံ ပေးပို့လိုက်ပါ။

ဒါတွေကို ဆင်ပြီး ခြေကျင်ပဲ ရွှေနန်းတော်သို့ လိုက်ပါပါမယ်။ ဤသို့ ပြုလုပ်မှ ကျွန်တော်မရဲ့ ဘုန်းကံအသရေကို မြို့သူမြို့သားတို့ မြင်ကြ ရပါမယ် ...။ ဤအတိုင်း မင်းကြီးထံ ပြန်ကြားလျှောက်ထားစေတယ်။

ဗာရာဏသီ မင်းကြီးကလည်း -

ပဒုမဝတိယာ ယထာရုစိံ ကရောထ။

ဘောန္တော=အမောင်တို့ ...။ ပဒုမဝတိယာ=ပဒုမဝတီမိဖုရား ကြီး၏။ ယထာရုစိံ=အလိုအတိုင်း။ ကရောထ=လိုက်နာ ပြုလုပ်ကြ ကုန်။

အမောင်တို့ ...၊ ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီး အလိုရှိတဲ့အတိုင်း အားလုံး ပြုလုပ်ပေးလိုက်ကြဟု အမိန့်ပေးသဖြင့် အလွန်ကောင်းသော အခင်း တွေကို အဘွားကြီးအိမ်ကနေပြီး နန်းတော်အရောက်ခင်း၊ အပေါ်က ရွှေကြယ်တွေခြယ်တဲ့ ပိုးတွေ ဖဲတွေ ကတ္တီပါတွေကို မျက်နှာကြက် ကြက်တဲ့ အောက်က ပဒုမဝတီမိဖုရား မိဖုရားကြီးရဲ့ အဆင်တန်ဆာ တို့ကို ဝတ်ဆင်ပြီး ခြေလျင်လျှောက်၍ အဝတ်တို့ကို နင်းလိုက်တိုင်း နင်းလိုက်တိုင်း အဝတ်တွေကို ဖောက်ပြီး ပဒုမ္မာကြာပန်းတွေက ဖဝါး အောက်က လာလာခံကြတယ်။ မြို့သူမြို့သားတွေလည်း တအံ့တဩ ချီးမွမ်းပြီး ကျန်ရစ်ကြတယ်။ ရွှေနန်းတော် ရောက်တဲ့အခါ မင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်ပြီး အဲဒီခင်းတဲ့ အခင်းတွေ အကုန်လုံး အပေါ်က ကြက်တဲ့ ဗိတာန် မျက်နှာကြက် ပိုးဖဲကတ္တီပါတွေ အကုန်လုံးကို အဘွားကြီးအား ကျွေးကျေးဖူးဆပ်တယ်။

ပဒုမဝတီ စိတ်နေစိတ်ထား မြင့်မြတ်ပုံ

ပဒုမဝတီမိဖုရား ရွှေနန်းတော်သို့ ရောက်တဲ့အခါ (အပြစ်တွေ လည်း ပေါ်ကုန်ပြီလေ။) ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက ရန်သူမိဖုရား ငါးရာတို့ကို ခေါ်ပြီး -

၃၀၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဣမာယော တေ ဒေဝီ ဒါသိယော ကတွာ ဒေမိ။

ဒေဝီ=ပဒုမဝတီ ရှင်မိဖုရား ...။ ဣမာယော=ဤငါးရာသော သင့်၏ ရန်သူမိဖုရားတို့ကို။ တေ=သင်မိဖုရားအား (ဝါ) သင် မိဖုရား၏။ ဒါသိယော ကတွာ=ကျွန်မတို့ပြု၍။ ဒေမိ=ပေးပါ၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရား ...၊ ဟောဒီ မိန်းမ ငါးရာတို့ဟာ သင့်အပေါ်မှာ ရန်ဖက်မှုကို အကြီးအကျယ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီတော့ ဒီမိန်းမငါးရာ တို့ကို သင်၏ ကျွန်မတွေအဖြစ် သင့်အား ငါပေးတယ် ...။ ဤသို့ ပြည်ရှင်မင်းကြီးက မိန့်သောအခါ -

ပဒုမဝတီ မိဖုရားက -

သာဓု မဟာရာဇ၊ ဧတာသံ မယံ ဒိန္နဘာဝံ သကလနဂရေ ဇာနာပေဟိ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး ...။ သာဓု=ကောင်းပါပြီ။ ဧတာသံ=ထိုမိဖုရား ငါးရာတို့ကို။ မယံ=ကျွန်တော်မအား။ ဒိန္န- ဘာဝံ=ကျွန်မများ ပြုလုပ်၍ ပေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သကလ- နဂရေ=အလုံးစုံသော မြို့သူမြို့သားတို့ကို။ ဇာနာပေထ=သိစေပါ ကုန် ဘုရား ...။

ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး ...၊ အဲဒီ မိဖုရားငါးရာကို ကျွန်တော်မ အား အရှင်မင်းကြီးက ပေးတဲ့ အဖြစ်ကို တစ်မြို့လုံးရှိ လူများ သိသာ ထင်ရှားအောင် ပြုလုပ်ပေးပါဘုရား ...လို့ မင်းကြီးအား လျှောက်ထား တယ်။ အရှက်ခွဲချင်လို့ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်က သူမရဲ့ သဘောထား ကြီးပုံကို ထင်စွာ ဖော်ပြချင်လို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်တယ်။

ပြည်ရှင်မင်းကြီးကလည်း စည်လည်တဲ့ ယောက်ျားကို ခေါ်ပြီး -

ပဒုမဝတီယာ ဒုဗ္ဗိတာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဧတိဿာဝ ဒါသိယော ကတွာ ဒိန္နာ။

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၀၁

ဘော=အို တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ ...။ မဟာရာဇေန= ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည်။ ပဒုမဝတိယာ=ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးအပေါ် ဌံ။ ဒုဗ္ဗိတာ=ပြစ်မှားကြကုန်သော။ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော=မိန်းမ (မိဖုရား) ငါးရာတို့ကို။ ဧတိဿာဝ=ထို ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီး၏ သာလျှင်။ ဒါသိယော ကတွာ=ကျွန်မများအဖြစ် ပြုလုပ်၍။ ဒိန္နာ= ပေးအပ်ကုန်ပြီ။

လမ်းတိုင်း လမ်းတိုင်း ဤကဲ့သို့ ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ပြီးတော့ စည်လည်စေတယ်။ စည်သမား ပြန်လာပြီး စည်လည်ပြီးကြောင်း ပြန် ကြားလျှောက်ထားတဲ့အခါ ပဒုမဝတီ မိဖုရားက -

တာသံ သကလနာဂရေန ဒါသိဘာဝေါ သလ္လက္ခိတော။

တာသံ=ထို (မိဖုရားဟောင်း) မိန်းမငါးရာတို့၏။ ဒါသိဘာ ဝေါ=ငါ့ရဲ့ကျွန်မများ အဖြစ်ကို။ သကလနာဂရေန=မြို့သူမြို့သား အားလုံးသည်။ သလ္လက္ခိတော=မှတ်တမ်းတင်အပ်လေပြီ။

ငါ့ရဲ့ ကျွန်မတွေ ဖြစ်ကြောင်း မြို့သူမြို့သား အားလုံး ထင်ရှား သိသာစေပြီးတဲ့နောက်မှ ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီးက ပြည့်ရှင်မင်းကြီးကို-

အဟံ မမ ဒါသိယော ဘုဇိဿာ ကာတုံ လဘာမိ ဒေဝ။

ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အို မင်းမြတ် ...။ အဟံ=ကျွန်တော်မသည်။ မမ ဒါသိယော=ကျွန်တော်မရဲ့ ကျွန်မတို့ကို။ ဘုဇိဿာ ကာတုံ= ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်ခြင်းအမှု ပြုခြင်းငှာ။ လဘာမိ=ရနိုင်ပါသလား ဘုရား ....။

အရှင်မင်းကြီး ...၊ ကျွန်တော်မသည် မိမိရဲ့ ကျွန်ဖြစ်တဲ့ ဤမိန်းမ ငါးရာတို့ကို ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်နိုင်ခွင့် ရှိပါသလားဟု မေးသောအခါ ဗာရာဏသီမင်းကြီးက -



တဝ ဣစ္ဆာ ဒေဝီ။

ဒေဝီ=ရှင်မိဖုရား။ တဝ ဣစ္ဆာ=သင်မိဖုရားရဲ့ အလိုအတိုင်းပဲ။

အသင် မိဖုရား အလိုရှိတဲ့အတိုင်းပဲ လွှတ်လိုက လွှတ်၊ ကျွန်ပြုလိုက ပြုနိုင်တယ်ဟု မင်းကြီးက ပြန်ကြားသောအခါ ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးက -

ဧဝံ သန္တေ တမေဝ ဘေရီစာရိကံ ပက္ခောသာပေတွာ “ပဒုမဝတီ ဒေဝီယာ အတ္တနော ဒါသိယော ကတွာ ဒိန္နာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော သဗ္ဗာဝ ဘုဇိဿာ ကတာ” တိ ပုန ဘေရီ စရာပေထ။

ဒေဝ=သမ္မုတိနတ် အို အရှင်မင်းမြတ်ဘုရား ...။ ဧဝံ သန္တေ=ဤသို့၊ ကျွန်တော်မ အလိုအတိုင်း လွှတ်နိုင်သပဆိုလျှင်။ တမေဝ ဘေရီစာရိကံ=ထိုစည်လည်တဲ့ မင်းချင်းကိုပင်လျှင်။ ပက္ခောသာ-ပေတွာ=တဖန်အခေါ်ခိုင်းပြီးသကာလ။ “ပဒုမဝတီ ဒေဝီယာ=ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးသည်။ အတ္တနော ဒါသိယော ကတွာ=မိမိ၏ ကျွန်မတို့ပြု၍။ ဒိန္နာ=ပေးအပ်ကုန်သော။ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော=ငါးရာသော အပြစ်ရှိတဲ့ မိန်းမ (မိဖုရားဟောင်း)တို့ကို။ သဗ္ဗာဝ=ငါးရာလုံးတို့ကိုပင်လျှင်။ ဘုဇိဿာ ကတာ=တော်လှန်မင်းစစ် ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်သည်တို့ကို ပြုအပ်ကုန်ပြီ။” ဣတိ=ဤသို့။ ပုန=တဖန်။ ဘေရီ=စည်ကို။ စရာပေထ=လည်စေကြပါဘုရား။

အရှင်မင်းကြီး ဒီလိုဆိုလျှင် ထိုစည်လည်တဲ့ မင်းချင်းကိုပင် ပြန်ခေါ်ပြီးတော့ “ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးက မိမိအား ကျွန်မတွေ အဖြစ် ပေးအပ်သော မိန်းမ (မိဖုရားဟောင်း) ငါးရာ တော်လှန်မင်းစစ် ကျွန်အဖြစ်မှ အကုန်လုံး လွတ်တယ်” ဤကဲ့သို့ တဖန်စည်လည်စေကြပါဘုရား ... လျှောက်ထားလို့ မင်းကြီးကလည်း ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်ကြောင်း စည်လည်စေတယ်။

ဥပ္ပယဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၀၃

ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးသည် ထို ရန်သူမိန်းမ (မိဖုရားဟောင်း) ငါးရာတို့ကို တော်လှန်မင်းစစ် ကျွန်အဖြစ်မှ လွှတ်စေပြီးသောအခါ မင်းသား (၄၉၉) လေးရာကိုးဆယ့်ကိုးယောက်တို့ကို တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီ ထိန်းသိမ်းမွေးမြူပေးကြရန် ထိုမိန်းမ (မိဖုရားဟောင်း) တို့၏လက်၌ ပေးအပ်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်ကမူ မဟာပဒုမ မင်းသား ကို နို့ချိုအေး တိုက်ကျွေးပြီး မွေးမြူခဲ့တယ်။

**မင်းသားငါးရာ ပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓါများ မြစ်ကြခြင်း**

ထိုမှနောက် မင်းသားများ ကစားသည့်အရွယ် တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် ခန့် အရွယ်သို့ ရောက်ကြသောအခါ ခမည်းတော် မင်းတရားကြီးက မင်းဥယျာဉ်အတွင်းဝယ် အထူးထူးသော ကစားဖွယ်များကို ပြုလုပ်ပေး စေတယ်။ ဥယျာဉ်တော်ထဲမှာဆိုလျှင် ရေကူးကန်တွေ၊ ရေချိုးကန်တွေ၊ ပဒုမ္မာကြာအိုင်တွေ၊ ကြာခိုင်တွေ အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ပေးစေတယ်။ သား တော်များ ချမ်းချမ်းသာသာ ကြီးပြင်းလို့ ဆယ့်ခြောက်နှစ်သားအရွယ် တပြိုင်နက်ရောက်၊ ရောက်ကြတဲ့အခါ မင်းသားငါးရာလုံး မင်္ဂလာ ဥယျာဉ်တွင်း သွားပြီးတော့ ပဒုမ္မာကြာအိုင်ထဲမှာဆင်းပြီး ရေကစား ကြတဲ့အခါ ပဒုမ္မာကြာအိုင်ထဲ၌ အသစ်ဖြစ်တဲ့ ကြာတွေက ပွင့်ကြ၊ အဟောင်းဖြစ်တဲ့ ကြာတွေက နွမ်းလျညှိုးကြတာတွေကို မြင်ကြရတယ်။ ပါရမီတွေ လှုံ့ဆော်လာတော့ မင်းသားတွေဟာ ရေကစားရင်း ကြာ အဟောင်းတွေ ညှိုးနွမ်းတာကို မြင်တော့ -

ဣမဿ တာဝ အနုပါဒိန္နကဿ ဧဝရူပါ ဇရာ ပါပုဏာတိ။

ဣမဿ အနုပါဒိန္နကဿ=ကံနှင့်မဆက်စပ်တဲ့ ဥတုဇမျိုး သက်သက်ဖြစ်သော ဤပဒုမ္မာကြာပန်း၏ (အပေါ်မှာသော်မှ)။ ဧဝရူပါ=ဤသို့သဘောရှိသော။ ဇရာ=ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းရ ခြင်း သဘောသည်။ ပါပုဏာတိ တာဝ=ရောက်ရတုံသေး၏။

သက်ရှိသတ္တဝါတို့ သန္တာန်မှာ ကံရယ်၊ စိတ်ရယ်၊ ဥတုရယ်၊ အာဟာရရယ်၊ ဒီအကြောင်း လေးမျိုးကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကို ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုယ်လို့ ခေါ်တယ်။ ကံနဲ့ လုံးဝ မဆက်စပ်တဲ့ ဒီ ပဒုမ္မာကြာပန်းတွေကိုတော့ အနုပါဒိန္နကခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီ အနု-ပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုတောင်မှ ဧရာတရား လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်သေးတယ်။

ကိမင်္ဂံ ပန အမှာကံ သရီရဿ၊ ဣဒမ္ဗိ ဟိ ဧဝံ ဂတိကမေဝ ဘဝိဿတိ။

အမှာကံ=ငါတို့၏။ သရီရဿ ပန=ကံနဲ့ဆက်စပ်နေတဲ့ ကိုယ် ခန္ဓာအပေါ်မှာတော့။ ကိမင်္ဂံ=အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ န ပါပုဏိဿတိ=မရောက်ဘဲ ရှိချိမ့်မည်နည်း။ ပါပုဏိဿတိ ဧဝံ=ဧကန်မှချ ရောက်ရလိမ့်မည်သာ။ ဟိ=မှန်၏။ ဣဒမ္ဗိ=ငါတို့ရဲ့ ဥပါဒိန္နက ခေါ်ဆို ဤခန္ဓာကိုယ်လည်းပဲ။ ဧဝံ ဂတိကမေဝ=ဤ ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့လို ညှိုးနွမ်းသော သဘောရှိသည်သာလျှင်။ ဘဝိဿတိ=ဖြစ်ပေလိမ့်မည် ...။

ဤကဲ့သို့ သူတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ရောက်လာမယ့် ဧရာဘေး၊ ရောက်လာမယ့် မရဏဘေးတို့ကို ပါရမီ လှုံ့ဆော်လာတော့ မြင်ကုန် ကြတယ်။ အဲဒီက နေပြီး တစ်ဆက်တည်းပေါ်လာတဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ် တရားတွေ တစ်ဖြစ်ထဲ ဖြစ်၊ တစ်ချုပ်ထဲ ချုပ်၍နေပုံကို ဉာဏ်ထဲမှာ မြင်လို့ ရေကစားရင်းက အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာယာဉ် သုံးသပ် ထင် ဆင်ခြင်စဉ်းစားလို့ ရေကစားရင်းပဲ ပစ္စေကဗောဓိလို့ ခေါ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်လေးပါး ပေါက်ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်ကြ တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်တယ်ဆိုလျှင်ပဲ ရေအချိုးရပ်ပြီး တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ဖြင့် ကန်ထဲက ပဒုမ္မာကြာတွေရဲ့ ကြာချက်တွေပေါ်မှာ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ

(တင်ပျဉ်ခွေ) ထိုင်နေကြတယ်။ (အံ့ဩဖွယ်) မင်းသားငါးရာ ကြာချက် ငါးရာပေါ်မှာ အစီအရီ ထိုင်နေကြတာကိုမြင်တော့ မင်းချင်းတွေလည်း တအံ့တဩ “ဘာဖြစ်သလဲတော့ မသိဘူးဟေ့၊ ပဒုမ္မာကြာပင်ပေါ်မှာ ဘယ်လူသား တက်လို့ ရမှာလဲ၊ ယခုတော့ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နဲ့ ထိုင်နေ ကြတာ၊ အဝတ်ကတော့လည်း မင်းသားတို့ရဲ့ အဝတ်၊ မင်းသားတို့ရဲ့ သျှောင်၊ မင်းသားတို့ရဲ့ စလွယ်နဲ့ ပဒုမ္မာကြာချက်ပေါ်မှာ ထိုင်နေကြ တယ်။ အံ့ဩဖွယ်ပါတကား”လို့ ပြောဆိုကြပြီး နေဝင်ဖျိုးဖျား အချိန် လည်း ရောက်တော့ မင်းချင်းယောက်ျားများက -

အယျပုတ္တာ တုမှာကံ ဝေလံ ဇာနာထ။

အယျပုတ္တာ=အရှင်သားတို့ ...။ တုမှာကံ=အရှင်သားတို့၏ (အဖို့ရာ)။ ဝေလံ=ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်ဖို့အချိန်ကို။ ဇာနာထ= စဉ်းစားဆင်ခြင်တော်မူကြပါဘုရား။

အရှင်သားတို့ ...၊ အရှင်သားတို့အဖို့ရာ ရွှေနန်းတော်ပြန်ဖို့ အချိန် တန်ပါပြီ။ ပြန်ဖို့အချိန်ကို စဉ်းစားတော်မူကြပါဘုရား ...။ ဤသို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ ဘာမှ ပြန်မပြောဘဲ ကြာချပ်ပေါ်မှာ ရဟန်းတို့ သိက္ခာနဲ့ စက္ခုန္ဒြေကို ချမြဲ ချပြီး တင်ပျဉ်ခွေပြီး ပကတိအနေနဲ့ နေတော် မူကြတယ်။ မင်းချင်းများကလည်း ကန်ထဲဆင်းပြီး မထမ်းဝံ့ကြဘူး၊ ကြာရိုးလေးနဲ့ သူတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ခိုင်တာသာကြည့်၊ ဒီတော့ သူတို့ အနား ဣဒ္ဓိရှင်တွေဆိုတော့ ဘယ်သူမှ မကပ်ဝံ့ဘူး။

ဒီတော့မှ မင်းချင်းယောက်ျားတွေက “ခက်တော့တာပဲ၊ မင်းသား တွေကလည်း ဘာမှ မပြောကြဘူး” ဆိုပြီး ခမည်းတော် ဗာရာဏသီ မင်းကြီးထံ ရွှေနန်းတော်ပြန်ကြပြီး

ကုမာရာ ဒေဝ ပဒုမကဏ္ဍိကာသု နိသိန္နာ၊ အမေသု ကထေ-  
န္တေသုပိ ဝစီဘေဒံ န ကရောန္တိ။

၃၀၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဒေဝ=သမ္ဗုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ်ဘုရား ...။ ကုမာရာ=အရှင်  
မင်းကြီးရဲ့ သားတော်ငါးရာတို့သည်။ ပဒုမကဏ္ဍိကာသု=ပဒုမ္မာ  
ကြာချပ်တို့၌။ နိသိဒ္ဓိ=ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေကြပါကုန်တယ်  
ဘုရား။ အမှေသု ကထေန္တေသုပိ=ကျွန်တော်မျိုးတို့က “အရှင်သား  
တို့ ... ရွှေနန်းတော်ပြန်ဖို့ စဉ်းစားတော်မူကြပါ”လို့ လျှောက်ထား  
ပြောကြားကြပါကုန်သော်လည်း။ ဝစီဘေဒံ=စကားတစ်ခွန်း မြွက်  
ဆိုခြင်းကို။ န ကရောန္တိ=မပြုကြပါ ...။

ဤသို့ လျှောက်ထားကြတယ်။

စမည်းတော်မင်းကြီးကလည်း သူ့သားတွေကို ဘယ့်လောက် အလို  
လိုက်၊ ဘယ့်လောက်ချစ်လိုက်သလဲ ဆိုတော့ -

ယထာရုစိယာ နေသံ နိသိဒ္ဓိတုံ ဒေဝ။

ဘောန္တော=အမောင်တို့ ...။ ယထာရုစိယာ=သူတို့အလို  
အတိုင်း။ နေသံ=ထိုငါ့ရဲ့ သားတော်တို့အား။ နိသိဒ္ဓိတုံ=ပဒုမ္မာ  
ကြာချက်၌ နေခြင်းငှာ။ ဒေဝ=ပေးကြကုန်။

သွားမနှောင့်ယှက်ကြနဲ့၊ ငါ့သားတွေ နေလိုသလောက် အဲဒီ ပဒုမ္မာ  
ကြာချက်မှာ နေထိုင်ကြပစေ၊ မင်းတို့သွားပြီး အနှောင့်အယှက် မပြုကြ  
နဲ့ဆိုတော့ မင်းချင်းယောက်ျားတွေ ဘယ့်နှယ်မှ မလုပ်နိုင်ကြဘဲ တညဉ့်  
လုံး စစ်တပ်ကြီး ဘေးနာကချပြီး ပဒုမ္မာကြာအိုင်ကြီးကို စောင့်နေကြ  
ရတယ်။ နံနက်မိုးလင်းအချိန် ရောက်တော့ -

မင်းချင်းများက -

ဒေဝါ=သမ္ဗုတိနတ် အရှင်မင်းမြတ်တို့ ...။ ဝေလံ=ရွှေနန်း  
တော် ပြန်ဖို့ အချိန်ကို။ ဇာနာထ=စဉ်းစားတော်မူကြပါဘုရား ...  
လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ ထို အချိန်တိုင်အောင်ပင် မင်းသားတို့ရဲ့

အသွင်ဖြင့် တည်ရှိနေကြသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့က -

န မယံ ဒေဝါ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ မယံ အမှာ။

ဘဏေ = အချင်းတို့ ... ။ မယံ = ငါတို့သည်။ န ဒေဝါ = မောင်တို့ပြောတဲ့ သမ္မုတိနတ်တို့ မဟုတ်ကြဘူး။ မယံ=ငါတို့သည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ မည်သည်။ အမှာ= ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။

အေး ... ငါတို့ဟာ သမ္မုတိနတ် တိုင်းမြတ်ကို စိုးအုပ်တဲ့ မင်းများ မဟုတ်ကြတော့ဘူး၊ ငါတို့ကား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတွေ ဖြစ်ကြတယ်လို့ ပြောကြတဲ့အခါ မင်းချင်းတွေက မယုံကြည်နိုင်ကြဘဲ -

အယျာ တုမေ ဘာရိယံ ကထံ ကထေထ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ တုမှာဒိသာ န ဟောန္တိ၊ ဒွဂုံလ ကေသ မဿုဓရာ ကာယေ ပဋိ- မုက္ကအဋ္ဌပရိက္ခာရာ ဟောန္တိ။

အယျာ=အရှင်တို့ ...။ တုမေ=အရှင်တို့သည်။ ဘာရိယံ=ဝန်လေးလှတဲ့။ ကထံ=စကားကို။ ကထေထ=ပြောဆိုကြကုန်ဘိ၏။

အရှင်တို့ ...၊ အရှင်တို့ဟာ အင်မတန် ဝန်လေးတဲ့စကား ပြောကြားကြဘိ၏။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာ။ တုမှာဒိသာ န ဟောန္တိ= အရှင်တို့လို မဟုတ်ကြပါဘူး။

အရှင်တို့မှာ ဦးခေါင်းတွေက သျှောင်တွေနဲ့၊ မင်းမြောက်တန်ဆာတွေ စလွယ်တွေနဲ့၊ ပုဆိုးတွေ၊ သိုင်မသိမ်းအင်္ကျီတွေနဲ့၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာ -

ဒွဂုံလကေသမဿုဓရာ=လက်နှစ်သစ်မျှသော ဆံ+မုတ်ဆိတ်ကို ဆောင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကာယေ=ကိုယ်၌။ ပဋိမုက္ကအဋ္ဌ

၃၀၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ပရိက္ခရာ=စွပ်အပ်၊ ဝတ်အပ်၊ ပန်းအပ်၊ ပန်း၌တင်အပ်သော  
ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါး ရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ=ဖြစ်ကြပါကုန်သည်  
ဘုရား ...။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာ အရှင်သားတို့လို မဟုတ်ကြပါဘူး၊ ဟော ဆံ+  
မုတ်ဆိတ်ကလည်း လက်နှစ်သစ်လောက်ပဲ ရှိကြတယ်။ ယခု အရှင်  
သားတို့မှာတော့ ဆံထုံးကြီးတွေနဲ့၊ မုတ်ဆိတ်ကလည်း ခမ်းခမ်းနားနား၊  
သားသားယားယား၊ ပြီးတော့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာ ပရိက္ခရာရှစ်ပါး=နှစ်  
ထပ်သင်္ကန်းကြီးတို့၊ ဧကစွီတို့၊ သင်းပိုင်တို့၊ သူ့နေရာနှင့်သူ သင်းပိုင်  
က ဝတ်လျက်၊ ဧကစွီက စံပယ်တင်လျက်။ သင်္ကန်းကြီးက ပန်းပေါ်မှာ  
ခေါက်ပြီး ကျကျနန တင်လျက်၊ သပိတ်ကလည်း လက်ဝဲပန်းစွန်းမှာ  
လွယ်လျက်၊ ချိပ်လျက်၊ ခါးပန်းကလည်း သူ့နေရာနှင့်သူ ပန်းလျက်၊  
ဤကဲ့သို့ နေကြတာဘုရား ... လို့ လျှောက်ထားကြတဲ့အခါ ပစ္စေက  
ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့က လက်ယာလက်ဖြင့် ဦးခေါင်းကို သုံးသပ်လိုက်  
ကြတဲ့အခါ လူ့အသွင် ကွယ်ပျောက်၍ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကိုယ်၌ အသင့်  
ဆင်မြန်းပြီးသား ဖြစ်ကြလေသည်။

အဲဒီလို ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခရာတွေ ကိုယ်မှာဆင်ပြီး၊ မြန်းပြီး၊ ပန်းပြီး၊  
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအသွင် ကိုယ်စီပေါ်ပြီးတော့မှ - အရှင်မြတ်တို့က -

အပမတ္တာ တုမေ ဟောထ။

တုမေ=အမောင်တို့သည်။ အပမတ္တာ=မမေ့မလျော့ကြကုန်  
သည်။ (ဝါ) အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်ထားကြကုန်သည်။ ဟောထ  
=ဖြစ်ကြကုန် ...။

ဤကဲ့သို့ အပ္ပမာဒ ဩဝါဒပေးပြီး ကောင်းကင်ခရီး ဈာန်ယာဉ်စီး  
ကြ၍ ဟိမဝန္တာ နန္ဒမူလကလိုဏ်သို့ ကြွသွားတော်မူကြတယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၀၉

ပဒုမဝတီမိဖုရား နတ်ရွာစံ၍ မြို့တံခါးရွာ၌ ပြစ်ခြင်း

ဤသတင်းစကားကို ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီး ကြားသိလတ်သော အခါ-

အဟံ ဗဟုပုတ္တာ ဟုတွာ နိပုတ္တာ ဇာတာ။

အဟံ=ငါသည်။ ဗဟုပုတ္တာ ဟုတွာ=ငါးရာထိအောင် မြား မြောင်းတဲ့သား ရှိသူဖြစ်ပါလျက်။ (ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။) နိပုတ္တာ =သားတစ်ယောက်မျှ မရှိသူသည်။ ဇာတာ=ဖြစ်ရလေပြီ။

ဪ... ငါဟာ သားတွေ ငါးရာ အများကြီး ရှိခဲ့ပါလျက် ယခုအခါ သားတစ်ယောက်မျှ မရှိတဲ့ဘဝ ရောက်ရလေခြင်း ...လို့ သောကမီး တောက်လောင်ပြီး ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးဟာ မကြာခင်ဘဲ နတ်ရွာစံ သွားတယ်။ အဲဒီ သေခါနီးမှာ သောကမီး အကုသိုလ်ကံ ဝင်ပြီး အနှောင့်အယှက် ပေးတဲ့အတွက် အပါယ်မကျတာဟာ ကံကောင်းလို့ပဲ။ အားနွဲ့တဲ့ အပရာပရိယ ကုသိုလ်ကံတစ်ခုက ဝင်ပြီး အကျိုးပေးခွင့် ရလို့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရဲ့ မြို့တံခါး ဣသိဂိလိတောင်ရဲ့နံပါး ရွာငယ် ကလေးတစ်ခုမှာ သွားပြီး မထင်မရှား လက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီး ဘဝ သွားပြီးဖြစ်ရတယ်။ ထိုအကြောင်းကို သူမ (ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ)ရဲ့ အပဒါန်တရားဂါထာကျတော့ သုံးဂါထာတည်းနဲ့ ဖော်ပြတယ်။

ကာသိရညော မဟေသိ+ဟံ၊

ဟုတွာ သက္ကတပူဇိတာ။

အဇနိ ရာဇပုတ္တာနံ၊

အနူနံ သဟပဉ္စကံ။      ။(က)

ဒါ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ရဟန္တာထေရီဖြစ်မှ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက် ထားတဲ့ ဂါထာ။



၃၁၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ်  
ဘုရားတပည့်တော်သည်။ ကာသိရညော=ကာသိတိုင်းရှင် ဗာရာ  
ဏသီ ဘုရင်မင်းမြတ်၏။ သက္ကတပူဇိတာ=အမျိုးလေးထွေ အရို  
အသေ ပြုအပ် လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော်အပ်သော။ မဟေသီ=  
အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်ခဲ့၍။  
ရာဇပုတ္တာနံ အနုနံ သတပဉ္စကံ=မဟာပဒုမ မင်းသားကအစ တစ်  
ယောက်မျှ မယုတ်ပါ။ ငါးရာတိတိ ပြည့်တဲ့ မင်းသားတို့ကို။ အဇနိ  
=မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ယဒါ တေ ယောဗ္ဗနုပ္ပတ္တာ၊  
ကိဋ္ဌန္တာ ဇေကိဋ္ဌိတံ။  
ဒိသ္မာ ဩပတ္တပဒမံ၊  
အာသုံ ပစ္စေကနာယကာ။ ။(ခ)

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ယဒါ=အကြင်  
အခါ၌။ တေ=ထို ငါးရာသော သားတို့သည်။ ယောဗ္ဗနုပ္ပတ္တာ=  
တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက် အရွယ်ကောင်းသို့ ရောက်ကြပါကုန်  
၏။ တဒါ=ထိုအခါ၌။ ဇေကိဋ္ဌိတံ=ရေကစားခြင်းကို။ ကိဋ္ဌန္တာ=  
မင်္ဂလာဥယျာဉ်ရဲ့အတွင်း ရေကစားနေကြစဉ်။ ဩပတ္တ ပဒမံ=  
ရှေးရှေးနေ့က ပွင့်ခဲ့ရသဖြင့် ညှိုးကာခြောက်ကာ ခွေ၍ကျတဲ့  
ပဒုမ္မာကြာပန်းအဟောင်းကို။ ဒိသ္မာ=မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်  
ကြရသောကြောင့်။

ပဒုမ္မာကြာပန်း အနွမ်းကို အခြေခံပြီး သံဝေဂရင့်သန် ရုပ်နာမ်  
နှစ်ပါး ဉာဏ်၌ထင် လက္ခဏာယာဉ် သုံးချက်တင် ဆင်ခြင်ကြသဖြင့်-

ပစ္စေကနာယကာ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည်။ အာသုံ=ဖြစ်ခဲ့  
ကြပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိရိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၁၁

သာ+ဟံ တေဟိ ဝိနာဘူတာ၊  
သုတဝိရေဟိ သောကိနီ။  
စုတာ ဣသိဂိလိပဿေ၊  
ဂါမကမိ အဇာယိ+ဟံ။ ။ (ဂ)

ဘန္တေ=အရှင်မြတ်ဘုရား ...။ သာ အဟံ=ထိုဘုရားတပည့်  
တော်မသည်။ တေဟိ သုတဝိရေဟိ=ရဲရင့်လှစွာ ထိုသားငါးရာတို့  
နှင့်။ ဝိနာဘူတာ=ကင်းကွာခဲ့သည် ဖြစ်ရကား။ သောကိနီ=ပူ  
သောကမီး တညီညီ တရိုက်ရိုက် တထိန်ထိန် တပြောင်ပြောင်  
အတောက်အလောင်ခံရသည်ဖြစ်၍။ စုတာ=ထိုဘဝမှ စုတေလတ်  
သော်။ ဣသိဂိလိပဿေ=ရာဂြိုဟ်ပြည်ကို ဝန်းရံ၍ တည်နေသော  
တောင်ငါးလုံးတွင် တစ်လုံး အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ဣသိဂိလိတောင်  
နံရံ၌။ ဂါမကမိ=မြို့တံခါး ရွာငယ်ကလေးတစ်ခု၌။ အဇာယိ=လက်  
လုပ်လက်စား အမျိုးသမီးဘဝ ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။

ယဒါ ဝုဒ္ဓါ သုတမတိ၊  
သုတာနံ ဘတ္တုနောပိ စ။  
ယာဂုံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ၊  
အဋ္ဌ ပစ္စေကနာယကေ။ ။(ဃ)  
ဘိက္ခာယ ဂါမံ ဂစ္ဆန္တေ၊  
ဒိသွာ ပုတ္တေ အနုဿရိ။  
ခိရဓာရာ ဝိနိဂ္ဂစ္ဆိ၊  
တဒါ မေ ပုတ္တပေမသာ။ ။(င)

ဒါ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကြီး ဆက်ပြီး လျှောက်တဲ့ ဂါထာတွေ။  
ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ တဒါ=ထိုသို့ ရာဂြိုဟ်မြို့တံခါးဝက  
ရွာငယ်ကလေးမှာ လက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီး ဖြစ်ရတဲ့ ဘဝ

၌။ ယဒါ=အကြင်အခါ၌။ ဝုဒ္ဓါ=အသက်အရွယ် ကြီးရင့်ခဲ့ပါပြီ။  
 (အရွယ်ကြီးမြောက် အိမ်ထောင်ပြုလောက်တဲ့ အချိန်ရောက်လို့  
 အိမ်ထောင်ကျခဲ့ပါပြီ။) သုတမတီ=သားသမီးများ ထွန်းကားရရှိ  
 ခဲ့ပါပြီ။ တဒါ=ထိုသို့ အိမ်ထောင်ကျ သားသမီးများ ရတဲ့ အခါမှာ။  
 သုတာနံ=သားသမီးတို့အတွက်လည်းကောင်း။ ဘတ္တုနောပိ စ=  
 အိမ်ထောင့်အရှင် လင်ယောက်ျားအတွက် လည်းကောင်း။ ယာဂုံ=  
 စားသောက်ဖွယ်ရာ ယာဂု+ထမင်း+ဟင်းကို။ အာဒါယ=ယူဆောင်  
 ၍။ ဂစ္ဆန္တိ=သားသမီးများ လင်ယောက်ျားတို့ အလုပ်လုပ်ရာ တော  
 သို့ သွားလတ်သည်ရှိသော်။ အဋ္ဌ ပစ္စေကနာယကေ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ  
 ရှစ်ဆူတို့ကို။

ဂါမံ=ရွာတွင်းသို့။ ဘိက္ခာယ=ဆွမ်းအလိုငှာ။ ဂစ္ဆန္တေ=ကြွတော်  
 မူလတ်သည်တို့ကို။ ဒိသွာ=မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရသည်ရှိ  
 သော်။ အဟံ=တပည့်တော်မသည်။ ပုတ္တေ=အရင်ဘဝက သား  
 ငါးရာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို။ အနုဿရိ=အမှတ်ရခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။  
 ဥပ္ပလဝဏ်ထေရိမကြီး အမှန်အတိုင်း လျှောက်နေတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ....တဲ့၊ အဲဒီ ဘဝမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်ရှစ်ဆူကို  
 မြင်ရတော့ တပည့်တော်မ ပဒုမဝတီ မိဖုရားဘဝတုန်းက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ  
 သားငါးရာတို့ကို သွားပြီး အမှတ်ရတယ် ဘုရား။ အမှတ်ရတဲ့အခါ-

တဒါ=ထိုသို့ အမှတ်ရသောအခါ၌။ ပုတ္တပေမသာ=သားဟူ  
 သော ချစ်ခြင်းဖြင့်၊ (ဝါ) ယခုကြွလာတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှစ်ပါးကို  
 သားဟူသော ချစ်ခြင်းဖြင့်၊ (ဝါ) သားဟူ၍ ချစ်ခင်လှသောကြောင့်။  
 ခီရဓာရာ=နို့ရည်အလျဉ်သည်။ ဝိနိဂ္ဂစ္ဆိ=တတွေတွေ တဒီးဒီး ယိုစီး  
 ၍ ကျခဲ့ပါပြီဘုရား ...။

ဥပုလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၃၃

တတော တေသံ အဒံ ယာဂုံ၊  
ပသန္နာ သေဟိ ပါဏိဘိ။  
တတော စုတာ+ဟံ တိဒသံ၊  
နန္ဒနံ ဥပပဇ္ဇ+ဟံ။    ။(၈)

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ တတော=ထိုသို့ သားဟူသော ချစ်ခြင်းကြောင့် နို့ရည်အလျဉ် တသွင်သွင် တဒီးဒီး ယိုစီးပြီးသည် မှ နောက်ကာလ၌။ အဟံ=ဘုရားတပည့်တော်မသည်။ ပသန္နာ= သဒ္ဓါရွှမ်းစို ကြည်ညိုသောစိတ် ရှိလျက်။ သေဟိ ပါဏိဘိ=မိမိ လက်တို့ဖြင့်။ တေသံ=ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အား။ ယာဂုံ= ယာဂုဆွမ်းကို။ အဒံ=ပေးလှူခဲ့ပြီဘုရား ...။ (အဲဒီဘဝကို ကျဉ်းကျဉ်း ပဲ ဖော်ပြတယ်။) တတော=ထိုလက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီးဘဝ မှ။ အဟံ=တပည့်တော်မသည်။ စုတာ=အသက်တမ်းပြည့် တည် နေဘိ၍ စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခဲ့သည်ရှိသော်။ အဟံ=တပည့် တော်မသည်။ နန္ဒနံ=နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ရှိရာ ဖြစ်သော။ တိဒသံ= တာဝတိံသာ နတ်တို့ရွာသို့။ ဥပပဇ္ဇိ=ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေ ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ဤကဲ့သို့ လက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီးဘဝနှင့် ထိုဘဝမှ စုတေ တဲ့အခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ရောက်တဲ့အကြောင်း လေးဂါထာဖြင့် ဖော်ပြတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာတော့ -

ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးဟာ “ဪ ... ငါကား သားတော်ငါးရာ များစွာသော သားရှိသူ ဖြစ်ပါလျက် ယခုအခါ သားတစ်ယောက်မှ မရှိတဲ့ဘဝ ရောက်ရလေခြင်း” ဤကဲ့သို့ နှလုံးပူဆွေးစိုးရိမ်သောက ရောက်ပြီး ထိုသောကမီး အနှိပ်စက်ခံရတဲ့အတွက် ထိုဘဝမှ စုတေပြီး ရာဇဂြိုဟ်မြို့တံခါးဝ ဣသိဂိလိတောင်နံရံမှ ရွာငယ်ကလေး တစ်ရွာ၌ သွားပြီး ကိုယ့်လက်နဲ့ကိုယ် အလုပ် လုပ်ကိုင်စားသောက်ရတဲ့ လက်

၃၁၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

လုပ်လက်စား အမျိုးသမီးဘဝမှာ သွားဖြစ်တယ်။

အရွယ်ရောက်တော့ အိမ်ထောင်ကျပြီး သားသမီးများ ထွန်းကားလို့ တစ်နေ့မှာ မိမိရဲ့ သမီး သား လင်ယောက်ျားတို့ အလုပ်လုပ်တဲ့ တော သို့ ယာဂု+ထမင်း အပို့သွားတဲ့အခါ လုပ်ခင်းသို့ (လယ်တဲသို့) မရောက်သေးမီ မိုးကောင်းကင်မှ ရှေးဘဝက သားဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် ရှစ်ပါး ဆွမ်းခံကြွလာကြသည်ကို မြင်ရလျှင် သူမ၏ အယင်ဘဝ (ပဒုမဝတီ မိဖုရားဘဝ)က ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သားငါးရာတို့ကို သွားပြီး အမှတ်ရတယ်။

အမှတ်ရတယ်ဆိုလျှင်ပဲ သားဟူသော ချစ်ခြင်းကြောင့် နို့ရည် အလျှင်တွေဟာ တသွင်သွင် တဒီးဒီး ယိုစီးပြီး ကျလာတယ်။ ထိုအခါ အားရဝမ်းသာစွာနဲ့ သူမ၏ လင်ယောက်ျား အလုပ်လုပ်တဲ့နေရာသို့ သွားပြီး -

ပဿ အယျ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ၊ ဧတေ နိမန္တေတွာ ဘောဇေဿာမ။

အယျ=အရှင် ...။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို။ ပဿ=ရှု စမ်းပါလော့။

အရှင် ... ဟောဟိုမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတွေကို ရှုစမ်းပါ။

ဧတေ=ထိုပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့ကို။ နိမန္တေတွာ=ပင့်ဖိတ်၍။ ဘောဇေဿာမ=ဆွမ်းကျွေးကြစို့လား။

ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားတယ်။ ထိုအခါ လင်ယောက်ျား ဖြစ်သူက ဘယ်လောက်ညံ့သလဲ ဆိုလျှင် -

သမဏသကုဏာ နာမေ+တေ အညတ္တာပိ ဧဝံ စရန္တိ၊ န ဧတေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။

အမ္မ=အမိ ...။ ဧတေ=ထိုသူတို့သည်။ သမဏသကုဏာ နာမ =သမဏလို့ ခေါ်တဲ့ ငှက်တွေဟ။ အညတ္တာပိ=အရပ်တစ်ပါးမှာ

လည်းပဲ။ ဧဝံ=ဤအတူ။ စရန္တိ=လှည့်လည်ကျက်စား သွား၍  
နေကြကုန်၏။

ရဟန်းလို့ ခေါ်တဲ့ ငှက်တွေဟာ တခြားအရပ်မှာလည်း ဒီလိုပဲ  
ကောင်းကင်ပျံပြီးတော့ သွားကြတယ်။

ဧတေ=ထိုသူတို့သည်။ န ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတွေ  
မဟုတ်ကြဘူး။

ဤသို့ ပြောဆိုနေကြစဉ်မှာပင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်ရှစ်ပါးတို့သည်  
ကောင်းကင်က သက်ဆင်း၍ သူတို့ဇနီးမောင်နှံရဲ့ အနီးသို့ ရောက်တယ်  
ဆိုလျှင်ပဲ အမိဟောင်းဖြစ်တော့ အမျိုးသမီးက မလှဘဲ မနေနိုင်ဘူး။  
“အရှင် မလှချင်နေ၊ ကျွန်မသားတွေအား ကျွန်မဖို့ရတဲ့ ဝေစကို လှမယ်”  
ဆိုပြီး အဲဒီ မိသားစု စားဖို့အထဲက သူ့ဝေစခဲဖွယ် ဘောဇော်ကို ပစ္စေက  
ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အား တခါတည်း လှလိုက်တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကလည်း တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ဖြင့် တစ်  
ယောက်စာ ခဲဖွယ်ဘောဇော်ကို မယ်တော်၏ မျက်မှောက်မှာပင် ရှစ်ပါး  
မျှအောင် ဘုဉ်းပေးကြတယ်။ ဘုဉ်းပေးပြီးကြတဲ့အခါ မိခင်ဟောင်းက  
အားရလွန်းလို့ -

သွေပိ အဋ္ဌ နော မယံ ဘိက္ခံ ဂဏှထ။

သွေပိ=နက်ဖြန်ခါလည်းပဲ။ အဋ္ဌ နော=အရှင်ဘုရားတို့ ရှစ်ပါး  
သည်။ မယံ=တပည့်တော်မရဲ့။ ဘိက္ခံ=ဆွမ်းကို။ ဂဏှထ=  
ကရုဏာရှေးရှု၊ အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား ...။

အရှင်ဘုရားတို့ ... နက်ဖြန်လည်းပဲ တပည့်တော်မရဲ့ ဆွမ်းကို  
အလှူခံတော်မူကြပါလို့ လျှောက်တော့ -

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကလည်း -

၃၁၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

သာဓု ဥပါသိကေ တဝ သက္ကာရော ဧတ္တကောဝ ဟောတု၊  
အာသနာနိ စ အဋ္ဌေဝ ဟောန္တု။ အညေပိ ဗဟု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ  
တဝ စိတ္တံ ပသီဒေယျာသိ။

ဥပါသိကေ=ဒါယိကာမကြီး ...။ သာဓု=ကောင်းပြီ။ (ကောင်း  
ပြီ ဒကာမကြီး ...။) တဝ=သင် ဒကာမကြီး၏။ သက္ကာရော=ပူဇော်  
သက္ကာရ လှူဖွယ်သည်။ ဧတ္တကောဝ=ဤမျှလောက်သာ။ ဟောတု=  
ဖြစ်ပါစေ။

ဒကာမကြီးရဲ့ လှူဖွယ်ဆွမ်းဟာ ယနေ့ လှူသလောက် တစ်ယောက်  
စာပဲ ရှိပါစေ။

အာသနာနိ စ=ထိုင်စရာ နေရာတို့ကတော့။ အဋ္ဌေဝ=ရှစ်နေရာ  
တို့သည်ပင်။ ဟောန္တု=ဖြစ်ကြပါစေ။ (ထိုင်စရာနေရာကလည်း  
ယနေ့လိုပဲ ရှစ်ခုပဲ ခင်းထားပါလေ။) အညေပိ=ငါတို့ရှစ်ပါးမှ  
တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဗဟု=များစွာကုန်သော။ ပစ္စေက  
ဗုဒ္ဓေ=ဒကာမကြီးရဲ့ သား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို။ ဒိသွာ=ဖူးမြင်ရသည်  
ရှိသော်။ တဝ=သင် ဒကာမကြီး၏။ စိတ္တံ=စိတ်သည်။ ပသီ-  
ဒေယျာသိ=သဒ္ဓါရွန်းစို ကြည်ညိုရပါလိမ့်မည်။

နက်ဖြန်ကျတော့ ငါတို့မှတပါး ဒကာမကြီးရဲ့သား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတွေ  
ကို ဖူးမြော်ရတော့ သင့်စိတ်မှာ သဒ္ဓါရွန်းစို ကြည်ညိုရပေလိမ့်မယ်။  
ဤသို့ ပြောပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်ရှစ်ပါးတို့ နန္ဒမုလကလိုက်သို့ ကြွ  
သွားတော်မူကြတယ်။

မိခင်ဒကာမကြီးကလည်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ ပြောကြား  
ချက်ကို မမှိတ်မသုံ ယုံကြည်ပြီး ရှစ်ပါးအတွက် နေရာခင်း၊ မှာကြား  
ချက်အတိုင်း တစ်ပါးစာပဲ ဆွမ်း ခဲဖွယ် ဘောဇဉ် ချက်ပြုတ်ထားတယ်။  
နက်ဖြန်မိုးသောက် ရောက်သောအခါ အပင့်ခံရတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်

မြတ်တို့က ဟို ... ဟိမဝန္တာ နန္ဒမူလကလိုဏ်မှာ ကြွင်းကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အား -

မာရိသာ အဇ္ဇ အညတ္ထ အဂန္နာ သဗ္ဗေဝ တုမှာကံ မာတု သင်္ဂဟံ ကရောထ။

မာရိသာ = ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းတော်မူကြပြီးတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ ...။ တုမေ=အရှင်တို့သည်။ အဇ္ဇ=ယနေ။ အညတ္ထ= အရပ်တပါးသို့။ အဂန္နာ=မသွားမူ၍။ သဗ္ဗေဝ=အားလုံးတို့ပင်။ တုမှာကံ=အရှင်ဘုရားတို့၏။ မာတု=မွေးသမိခင် ကျေးဇူးရှင်အား။ သင်္ဂဟံ=ချီးမြှောက်ခြင်းကို။ ကရောထ=ပြုကြကုန်လော့။

အရှင်တို့ ...၊ ယနေ့ ငါရှင်တို့သည် အခြား မသွားကြဘဲ အားလုံး ပင် အရှင်တို့ရဲ့ မွေးသမိခင် ကျေးဇူးရှင်အား ချီးမြှောက်ကြ ...လို့ မိန့်ကြားကြတယ်။

**စဉ်းစားဆင်ခြင်ချက် ။ ။** ပဒုမဝတိ မိဖုရားကြီး ဘဝတုန်းက အသက်ငယ်ငယ်မှာ သေလွန်ခဲ့တယ်ဆိုတော့ ထိုဖြစ်ရပ်သည် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်၏ နောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျကပ် ဆုတ်လာသောအခါ လူတို့အသက် နှစ်ပေါင်း (၁၀၀၀၀) တစ်သောင်း တန်းလောက်လို့ ခန့်မှန်းကြပါစို့။

ဟိမဝန္တာ နန္ဒမူလကလိုဏ်မှာ ရှိကြသော (သားတော်) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည် ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ပါးတို့၏ စကားကို ကြားကြရ ပြီး အပါး (၅၀၀) ငါးရာစလုံးပင် တပေါင်းတည်း ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာကြ၍ မယ်တော်ဟောင်း ဒကာမကြီး၏ အိမ်တံခါးဝဝယ် ထင်ရှားရောက်ရှိကြတယ်။ မိခင် ဒကာမကြီးကလည်း ယမန်နေ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ရဲ့ မိန့်ညွှန်ကြားချက်အရ ဘာမှ စိတ်မတုန် လှုပ်ဘူး၊ ထိုင်စရာနေရာကိုလည်း ရှစ်ခုပဲ ခင်းထား၊ ယာဂု+ဆွမ်း+



၃၁၈      တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ခဲဖွယ်ကိုလည်း တစ်ပါးစာသာ စီမံထားတယ်။

ထို ခင်းထားတဲ့ နေရာရှစ်ခုမှာ ပထမ ရှစ်ပါးထိုင်တော်မူကြပြီး ဒုတိယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှစ်ပါးမှ မထေရ်ဖြစ်တဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်က သူ့အဘိညာဏ်တန်ခိုးဖြင့် ရှစ်ပါးစာနေရာ ဖန်ဆင်းပေး၊ ရှစ်ပါးက ထိုင်ကြ၊ ပြီးနောက် တစ်ပါးက ရှစ်နေရာ ဖန်ဆင်းပြီး ရှစ်ပါးက ထိုင်ကြ။ ဤနည်း ရှစ်ပါးစီ ရှစ်ပါးစီ နေရာအသစ်အသစ် ဖန်ဆင်းပြီး ထိုင်ကြတယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တွေ တိုးတိုးလာသလောက် အရှင်မြတ်တို့ရဲ့ တန်ခိုးကြောင့် အိမ်ကလေးလည်းပဲ ကျယ်ဝန်း ကျယ်ဝန်းပြီး လိုက်လာတယ်။

အိမ်ကလေးထဲမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆူရေ (၅၀၀)ငါးရာတို့ ထိုင်နေတော် မူကြပြီးနောက် မိခင် ဒကာမကြီးကလည်း အရှင်မြတ်များ မှာခဲ့တဲ့ အတိုင်း (တစ်ပါးစာ) ချက်ထားသော ယာဂု+ဆွမ်း+ခဲဖွယ် တို့ကို တစ်ပါးအား ကပ်လှူတယ်၊ မကုန်ဘူး။ နောက်တစ်ပါးအား ကပ်လှူ လည်းပဲ မကုန်ဘူး။ ဤနည်းအားဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတစ်ပါးစာ စီမံ ချက်ပြုတ်ထားတဲ့ ယာဂု+ဆွမ်း+ခဲဖွယ်တို့ကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဆူရေ (၅၀၀) ငါးရာတို့အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်း လောက်ငတဲ့အတွက် ဝမ်း မြောက်ဝမ်းသာ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို ကောင်းစွာသိမြင် ကြည်ညိုရ လေတယ်။

ဆွမ်းကပ်ပြီးသောအခါ မိခင် ဒါယိကာမကြီးသည် ကြာညိုပန်း ရှစ်ဆုပ်တို့ကို ပင့်ဖိတ်အပ်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ရဲ့ မြေတော် ရင်း၌ ခင်းကျင်း ချထားပြီးလျှင် -

မယံ ဘန္တေ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ သရီရဝဏ္ဏော ဣမေသံ  
နိလုပ္ပလာနံ အန္တောဂပ္ပဝဏ္ဏော ဝိယဟောတု။

ဘန္တေ=အရှင်မြတ်တို့ဘုရား ...။ မယံ=တပည့်တော်မ၏ အဖို့ရာ။ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ=ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာန ဌ်။ သရီရဝဏ္ဏော=ကိုယ်ရေအဆင်းသည်။ ဣမေသံ နိလုပ္ပလာနံ= ဤကြာညိုပန်းတို့၏။ အန္တောဂဗ္ဘဝဏ္ဏော ဝိယ =ကြာတိုက်အတွင်း အဆင်းကဲ့သို့။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသား ...။

ဤကဲ့သို့ ဆုတောင်းတယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့သည် မယ်တော်အား ဝမ်းမြောက်နမော် သာဓုခေါ်ပြီး ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ပြန်ကြွတော်မူကြတယ်။

ဤ၌-ကြာညိုဆိုလို့လည်း ဥပ္ပလဝဏ္ဏဟာ အသားကြီးက မည်းမည်းပြာပြာကြီးလို့ အမှတ်တမဲ့ မမှတ်မိကြစေနဲ့။ သူမရဲ့ ဆုတောင်းကို ကြည့်ပါ။ “ဤကြာညိုပန်းတို့၏ ကြာတိုက်အတွင်း က ဝါဝင်းနေတဲ့ အဆင်းကလေး”ကို ပြောတာနော်။

ဒီမှာ အဋ္ဌကထာကပြတဲ့ တစ်ဘဝတော့ ပြီးပြီ။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ မကြီး သူ့ရဲ့ အပဒါန်ကျင့်စဉ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတဲ့ အခါ တစ်ဂါထာဖြင့်ပဲ ပြည့်စုံခဲ့တယ်။ ထို ဂါထာကား -

တတော တေသံ အဒံ ယာဂုံ၊  
ပသန္နာ ခေဟိ ပါဏိဘိ။  
တတော စုတာ+ဟံ တိဒသံ၊  
နန္ဒနံ ဥပပဇ္ဇ+ဟံ။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ တတော=ထိုသို့ သားဟူသော ချစ်ခြင်းဖြင့် ပြင်းစွာ ချစ်ခင်ရကား။ နိရုဓ်အလျှင် တသွင်သွင် ယိုစီးပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌။ တေသံ=ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်တို့အား။ ပသန္နာ=သဒ္ဓါရွမ်းစို ကြည်ညိုသောစိတ် ရှိသည် ဖြစ်၍။ ခေဟိ ပါဏိဘိ=မိမိလက်တို့ဖြင့်၊ (ဝါ) သာဟတ္ထိက

သက္ကစွ မြောက်အောင်။ ယာဂုံ=ယာဂုဆွမ်းကို၊ (ဝါ) ယာဂုဆွမ်း  
ခဲဖွယ်ဆွမ်း ဘောဇဉ်ဆွမ်း အခန်းခန်းကို။ အဒံ=သဒ္ဓါရှေး ပေးလှူခဲ့  
ပါပြီဘုရား။ (သူရဲ့ ဆုတောင်းပုံကို အဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ဆောင်ပြီး  
ပြခဲ့ပြီးပါပြီ။) တတော=ထိုဘဝမှ။ အဟံ=တပည့်တော်မသည်။  
စုတာ=စုတိပြတ်ကြော့ သေလွန်ခဲ့ရသည်ရှိသော်။ နန္ဒနံ=နန္ဒဝန်  
ဥယျာဉ်ရှိသော။ တိဒသံ=တာဝတိံသာနတ်ရွာသို့။ အဟံ=တပည့်  
တော်မသည်။ ဥပပဇ္ဇိ=ဥပပတ်ဘဝ ပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်နေခဲ့ပါပြီ  
ဘုရား ...။ (ဒီမှာ တစ်ဘဝ ဆုံးပါတယ်။)

တရားတော် နိဂုံး

ယနေ့ ဘုန်းကြီးများ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကြီးရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်က ကျင့်  
စဉ်အပဒါန်မှာ ပေါက်ပေါက်လှူခဲ့တဲ့ လယ်သူမဘဝ၊ ပဒုမဝတီဘဝ၊  
လက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီးဘဝလို သုံးဘဝ ဟောပြီးခဲ့ပါပြီ။ ယခု  
အခါ ဒေသနာနိဂုံး အဆုံးသတ်ကြဦးစို့ ...။

ဤသို့လျှင် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ၏ ကျင့်စဉ် ဖြစ်စဉ်=အပဒါန်တရား  
ဒေသနာကို ကြားနာရခြင်း=ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံစေတနာ၊  
သရဏဂုံသီလ ဆောက်တည်ခြင်း=သီလမယ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ  
စေတနာ၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်မှ စ၍ ယခုနှစ်တိုင်  
ခြောက်ဆယ်တစ်နှစ်တို့ ကာလပတ်လုံး နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် နိဗဒ္ဓဝတ်ကြီး  
တည်၍ အရှင်ဥပဂုတ္တ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်အား ပူဇော်ခြင်း၊ နှစ်စဉ်  
နှစ်စဉ် ဝါတွင်းသုံးလ ဥပုသ်နေ့တို့၌ စတုဒိသာ သံဃာတော်အား  
ဥပုသ်ဆွမ်း လှူဒါန်းခြင်း၊ ဝါကျွတ်သောအခါ ဆွမ်းသွတ်ပွဲကျင်းပ၊  
စာရေးတံ အလှူဝတ္ထုတို့နှင့်တကွ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်  
အရှင်မြတ်တို့အား ဆွမ်းတော်ကြီး ကပ်လှူရသော ဗုဒ္ဓပမုခ သံဃိက  
သလာကဒါန ဆွမ်းအလှူ ကုသိုလ်ကံစေတနာ ...။ ဤသို့ စသည်

များမြတ် ပေါင်းအပ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာသူမြတ်တို့ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သန္တိ လက္ခဏာ၊ အစွတ်ရသ၊ အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိသော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို မပင်မပန်း ချမ်းသာလွယ်ကူသော အကျင့် ပဋိပတ်၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်၊ ရည်သန်အပ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဒို့တတွေ တညီတညွတ် တည်း မျက်မှောက်ပြုရသည်ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း ...။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် သုဓပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရသော ထို နောက်ဆုံးဘဝဝယ် ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့ ဌ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝမှာမှ၊ ယောနိမှာမှ၊ ဂတိမှာမှ၊ ဝိညာဏ ဌ္မိတိမှာမှ၊ သတ္တာဝါသမှာမှ၊ သတ္တနိကာယမှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာ ငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာတရားတို့ တဖန်အသစ်မဖြစ်ခြင်း တည်းဟူ သော=အနုပ္ပါဒနိရောဓ အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေကုန် သတည်း ....။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါက ဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာမီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီး တိုင် ငြိမ်းကြပါစေကုန်သတည်း ...။

သာဓု။ သာဓု။ သာဓု။

**ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီတရား**

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကြီးရဲ့ အပဒါန်ကျင့်စဉ်တရားကို ဆက်၍ ဟောကြဉ်းစို့။

“တစ်နေ့တစ်လံ၊ ပုဂံ ဘယ်သွားမလဲ” ဆိုတဲ့ စကားပုံအရ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမကြီးရဲ့ အကြောင်းအရာကို တစ်နေ့ တစ်လံ သဘောနဲ့ ဟောလာခဲ့တာ ယနေ့ဆိုလျှင် ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ အချိန်ရောက်အောင် နားလည်ကြည်ညို မှတ်သားကြရတော့မယ်၊ သိကြရတော့မယ်။

ယမန်နေ့ညက ဘုန်းကြီး ဟို-ရှင်ဥပဂုတ်ပူဇော်ပွဲမှာ ဟောခဲ့တာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီရဲ့ အလောင်း “လက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီး” အတိတ်အခြားမဲ့ ပဒုမဝတီ မိဖုရားဘဝတုန်းက သားငါးရာဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ငါးရာတို့အား ဆွမ်းကပ်လှူခဲ့တဲ့အကြောင်း ရောက်အောင် ဟောပြီးခဲ့ပြီ။

အဲဒီ ဆွမ်းကပ်တဲ့အကြောင်း လျှောက်ထားတဲ့ ဂါထာ (အပဒါန်) ဂါထာ၏ နောက်ထက်ဝက်အနေနဲ့ -

တတော စုတာ+ဟံ တိဒသံ၊ နန္ဒနံ ဥပပဇ္ဇ+ဟံ။

အဲဒီ လက်လုပ်လက်စား အမျိုးသမီးဘဝမှ စုတေလတ်သော် တပည့်တော်မသည် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ဘဝပဋိသန္ဓေသွားရောက်၍ နေခဲ့ပါတယ်ဘုရား ...။ ဤကဲ့သို့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကြီး ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားခဲ့တယ်။

**ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ သေဇ္ဇေသမီးဘဝ**

အဲဒီစကားကို အဋ္ဌကထာက ချုံးပြီး ဘယ်လို ဖော်ပြသလဲဆိုတော့-  
သာပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝလော-  
ကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ  
ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။

သာပိ=အရင်ဘဝတုန်းက ပဒုမဝတံ=ယခုဘဝမှာတော့ လက်  
 လုပ်လက်စားနဲ့ အသက်မွေးရတဲ့ ထိုအမျိုးသမီးလည်းပဲ (ပစ္စေက  
 ဗုဒ္ဓါတို့ရဲ့ အရင်ဘဝတုန်းက မိခင်ပေါ့။) သာပိ=ထိုအမျိုးသမီး  
 ဝည်းလည်း။ ယာဝဇိဝံ=အသက်ထက်ဆုံး။ ကုသလံ ကတွာ=  
 ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍။ တတော=ထိုဘဝမှ။ စုတာ=စုတိပြတ်  
 ကြော သေလွန်လတ်သည်ရှိသော်။ ဒေဝလောကေ=တာဝတိံသာ  
 နတ်တို့ရွာ၌။ နိဗ္ဗတ္တိတွာ=ဖြစ်၍။ (အဲဒီဘဝက စုတေ၊ တာဝတိံသာ  
 နတ်ပြည်မှာ သွားဖြစ်လို့ ဘဝကို ချုံးလိုက်တယ်။) ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓပ္ပာ-  
 ဒေ=ဤ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းရာ ကာလ၌။ သာဝတ္ထိယံ=  
 သာဝတ္ထိပြည်၌။ သေဋ္ဌိကုလေ=သေဋ္ဌေးမျိုး၌။ ပဋိသန္ဓိ=ပဋိသန္ဓေ  
 ကို။ ဂဏှံ=ယူခဲ့လေပြီ ...။

လွန်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ဗျာဒိတ်ရခဲ့တဲ့ အမျိုးသမီးဟာ  
 ယခု နောက်ဆုံးဘဝကျတော့ သာဝတ္ထိပြည်မှာ သေဋ္ဌေးမျိုး၌ ဘဝပဋိ  
 သန္ဓေ တည်နေလို့ ကိုးလလွန်မြောက် ဆယ်လရောက် ဖွားမြောက်သန့်  
 စင် မီးရှူးမြင်လာတဲ့အခါ အမျိုးသမီးကလေး လာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ  
 အမျိုးသမီးကလေးဟာ ကြာညိုပန်းရဲ့ ကြာတိုက်အတွင်းက အဝါန  
 ရောင် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးရှိတဲ့ အမျိုးသမီးကလေး ဖြစ်လာလို့ သူမကို  
 ဥပ္ပလဝဏ္ဏာလို့ ခေါ်ကြတယ်။

**မင်းတိုင်း သေဋ္ဌေးတိုင်းက**

**သဝဏ်လွှာပေးဖို့ တောင်းခံခြင်း**

ဥပ္ပလဝဏ်သေဋ္ဌေးသမီး အိမ်ထောင်ပြုလောက်သည် တစ်ဆယ့်  
 ခြောက်နှစ်၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်လောက် အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ ဓမ္မုဒ္ဓိပံ  
 တကျွန်းလုံးမှာ ရှိကြတဲ့ မင်းတိုင်း၊ သေဋ္ဌေးတိုင်းက (မိမိတို့သားနဲ့  
 ပေးထိမ်းမြားချင်ကြလို့) ဖခင် မဟာဓနသေဋ္ဌေးကြီးထံ -

စိတရံ အမှာကံ ဒေတု။

စိတရံ=မဟာဓန သေဋ္ဌေးကြီးရဲ့ သမီးကို။ အမှာကံ=ငါတို့အား။ ဒေတု=ပေးစေချင်၏။

သူတို့ရဲ့စာက တိုတိုပဲ။ “မဟာဓန သေဋ္ဌေးမင်း ...၊ သင့်သမီးကို ကျွန်ုပ်တို့အား ချွေးမပြုဖို့ရန် ပေးစေချင်ပါတယ်” ဤကဲ့သို့ မင်းတိုင်း သေဋ္ဌေးတိုင်းက တမန်လွှတ်၍ သဝဏ်လွှာပေးပို့စေကြပါတယ်။ ထိုအချိန်မှာ သဝဏ်လွှာ မပေးပို့သည့်မင်း၊ သေဋ္ဌေးရယ်လို့ မရှိဘူး။

ထိုအခါ မဟာဓန သေဋ္ဌေးကြီးက -

အဟံ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတုံ န သက္ခိဿာမိ။

အဟံ=ငါသည်။ သဗ္ဗေသံ=ခပ်သိမ်းကုန်သော မင်းများ သေဋ္ဌေးများ၏။ မနံ=စိတ်ကို။ ဂဟေတုံ=နှစ်သက်စေဟူ ရအောင် ယူခြင်းငှာ။ န သက္ခိဿာမိ=ဘယ်နည်းဖြင့်မှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်။

ငါဟာ ယောက္ခမဖြစ်ချင်ကြတဲ့ အားလုံးသော မင်း၊ အားလုံးသော သေဋ္ဌေးတို့၏ စိတ်ကို ကျေနပ်နှစ်သက်အောင် ရယူဖို့ရန် ဘယ်နည်းနဲ့မှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ တစ်ဦးအားပေးလျှင် ကျန်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကျေနပ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဥပါယံ ပနောကံ ကရိဿာမိ။

ပန=စင်စစ်သော်ကား။ ဧကံ ဥပါယံ=အားလုံးကျေနပ်ဖို့ရန် အကြောင်း ဥပါယ်ကောင်းတစ်ခုကို။ ကရိဿာမိ=ငါ ပြုတော့အံ့။

အားလုံး ကျေနပ်ရန်အကြောင်း ဥပါယ်ကောင်းတစ်ခု ငါပြုမှ သင့်လျော်တော့မည်။ ဤကဲ့သို့ ကြံစည်၍ သမီးအလှ ဥပ္ပလဝဏ်ကို အခေါ်ခိုင်း၍ အနားရောက်လျှင် -

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၂၅

သက္ကိဿသိ အဗ္ဗ ပဗ္ဗဇိတုံ။

အဗ္ဗ=ချစ်သမီး ...။ တုံ=သင်ချစ်သမီးသည်။ ပဗ္ဗဇိတုံ=ရှင်  
ရဟန်းပြုခြင်းငှာ။ သက္ကိဿသိ=စွမ်းနိုင်ပါမည်လား ...။

သမီး ...၊ ရှင်ရဟန်း ပြုနိုင်ပါမည်လား-လို့ မေးတယ်။

“သမီး ...၊ ရှင်ရဟန်း ပြုနိုင်ပါမည်လား”လို့ မေးလိုက်တဲ့စကားဟာ  
ယနေ့ အင်မတန် ဝတ်ချင်၊ စားချင်၊ ပျော်ချင်၊ ပါးချင်တဲ့အရွယ် ၁၆  
နှစ်၊ ၁၈ နှစ် အရွယ်မှာ ရှိနေတဲ့ သမီးကို မေးကြည့်စမ်းပါ။ ပါရမီ  
မရှိတဲ့ အမျိုးသမီးဆိုလျှင် “ကျွန်မကို အညွန့်တုံး မှတ်လို့လား၊ လူညွန့်  
တုံး မဟုတ်ဘူး” တို့ ဘာတို့ မကျေမနပ် ပြန်ပြောလိုက်မှာပဲနော်။

ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဆိုတာ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးမှာ ရှိကြတဲ့ မင်းတွေ၊  
သေဋ္ဌေးတွေက လိုချင်နေတဲ့ သေဋ္ဌေးသမီးပါ။ သို့စေကာမူ ကမ္ဘာ  
တစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ခဲ့တဲ့ ပါရမီရှင်ပီပီ ဖခင် မဟာဓနသေဋ္ဌေးကြီးက  
“သမီး ...၊ ရှင်ရဟန်းပြုနိုင်ပါမည်လား”လို့ မေးလိုက်တဲ့စကားကို ကြား  
လိုက်ရလျှင်ပင် ဥပ္ပလဝဏ္ဏ သေဋ္ဌေးသမီးကလေးအဖို့ရာ အကြိမ်  
တစ်ရာ ချက်အပ်သော ဆီဖြင့် ဦးခေါင်းကို အေးအောင် လောင်းပေး  
လိုက်သလို တစ်ခါတည်း စိတ်ကို အေးချမ်းသွားတာပဲတဲ့။ အေးချမ်း  
သွားပြီးတော့ -

ပဗ္ဗဇိဿာမိ တာတ။

တာတ=ခမည်းတော်ဘုရား ...။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ=ရှင်ရဟန်းပြုပါ  
မည် ...။

ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုလိုက်ပါတယ်။

ခမည်းတော် မဟာဓန သေဋ္ဌေးကြီးကလည်း ဝမ်းသာအားရဖြစ်ပြီး  
သမီးကို ကြီးစွာသော အဆောင်ယောင် အခမ်းအနားဖြင့် သာဝတ္ထိ  
ပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက်သို့ ပို့ဆောင်ပြီး ကြီးကျယ်



၃၂၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ခမ်းနားစွာ ဘိက္ခုနီမကလေး ပြုလုပ်ပေးတယ်။

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က အမျိုးသမီးတို့မှာ အန္တရာယ်ရှိနိုင်တဲ့ အတွက် ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက်ကို မြို့တွင်းမှာ တည်ဆောက်စေတယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ရှေးတုန်းကဆိုလျှင် သံဃာတော်များ ၁၅ ရက်တစ်ကြိမ် ဥပုသ် ပြုတဲ့အခါ ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်မှာ တံမြက်လှည်းတာတို့၊ ဆီမီး ညှိ ထွန်းတာတို့၊ သုတ်သင်တာတို့ ဆိုတဲ့ ကိစ္စတွေကို ဘိက္ခုနီမကလေး များက အလှည့်အကြိမ် ဝတ်ထားပြီး ပြုကြရတယ်။ အဲဒီလို အလှည့်ကျ နဲ့ ပြုတော့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏံ ဘိက္ခုနီမလေး ဘိက္ခုနီမ ပြုပြီးလို့ ၁၅ ရက် မပြည့်သေးမီပင် နက်ဖြန်ခါဆိုလျှင် သံဃာတော်များ ဥပုသ်ပြုမှာဖြစ်လို့ ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်ကို သုတ်သင်ဖို့ တာဝန်အရ တံမြက်လှည်းတယ်။ အမှိုက်များ ရှင်းပစ်တယ်။ နေဝင်ဖျိုးဖျား အချိန်ကျတော့ ဆီမီးညှိထွန်း တယ်။ အဲဒီလို ဆီမီးညှိထွန်းရင်း တောက်နေတဲ့ မီးညွန့်ကို ကြည့်ပြီး တော့ တေဇော၊ တေဇော၊ တေဇော=မီး၊ မီး၊ မီး အဲဒီလို သမထဘာဝနာ ကို ပွားများတော့ မကြာမီမှာပင် တေဇောကသိုဏ်းကို အာရုံပြုတဲ့ ရူပါဝစရ သမာဓိဈာန်ပေါက်ပြီး ရပြီး ထို တေဇောကသိဏသမာဓိဈာန် ကို အခြေပါဒ်ပြု၍ သူ နှလုံးသွင်းနေကျ ဝိပဿနာတရားကို ဆက်ပြီး ပွားများတော့ အဲဒီ ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်မှာပဲ တစ်ခါတည်း သောတာ-ပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရတယ်။ ဟင်-ဘဝင်ခြားပြီးတော့ သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ် ရတယ်။ ဟင်-ဘဝင်ခြားပြီးတော့ အနာဂါမိ မဂ်ဖိုလ် ရောက်တယ်။ ဟင်-ဘဝင်ခြားပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ်+ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွား ပြီး ရဟန္တာထေရီမကလေး ဖြစ်သွားတယ် ...။

ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက အထူးဖော်ပြပုံက -

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၂၇

အရဟတ္တဖလေန သဒ္ဓိံ ယေဝ စ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါပိ  
ဣဇ္ဈိယု။ ဝိသေသတော ပန ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနေ စိဏ္ဏဝသိ အဟောသိ။

အဿာ=ထို ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ထေရီမအား။ အရဟတ္တဖလေန=  
အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ ယေဝ=တပြိုင်နက်သာလျှင်။ အဘိညာ  
ပဋိသမ္ဘိဒါပိ=အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး ပဋိသမ္ဘိဒါအပြား ဉာဏ်လေး  
ပါးတို့သည်လည်း။ ဣဇ္ဈိယု=ပြည့်စုံကုန်ပြီ။ ဝိသေသတော ပန=  
အထူးအားဖြင့်ကား။ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနေ=တန်ခိုးရပ်အမျိုး ဖန်ဆင်းခြင်း  
၌။ စိဏ္ဏဝသိ=လိမ္မာကျွမ်းကျင်သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ ...။

အဲ ... ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ဘိက္ခုနီမကလေးဟာ အရဟတ္တဖိုလ်လည်း  
ရောက်ကရော လောကီအဘိညာဏ် ငါးပါး (သုမ ရတဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်  
က လောကုတ္တရာအဘိညာဏ်ဖြစ်လို့) လောကီ+လောကုတ္တရာ  
အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါညာဏ်လေးပါး၊ ဝိမောက္ခဈာန်  
ရှစ်ပါး၊ အဲဒီ တရားတွေ တစ်ခါတည်း ရပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်။  
အဲဒါကို ဘုန်းကြီး တို့ စာထဲမှာ “မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန် ရတယ်”လို့ ခေါ်တယ်။

မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်ဆိုတာ ဒီလောကီဈာန်၊ အဘိညာဏ်တို့အတွက်  
ထူးပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ရဘဲနဲ့ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့  
ရောက် သွားသည်နှင့် တပြိုင်နက် အဲဒီဈာန်တွေ၊ အဘိညာဏ်တွေ  
ရပြီးသား ဖြစ်သွားတာကို မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်လို့ ခေါ်တယ်။ ကိုယ်  
အလိုရှိတဲ့အခါမှာ အဘိညာဏ်ကိုလည်း အမျိုးမျိုး သုံးစွဲရုံပဲ။

အဲဒီလို မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်မဟုတ်ဘဲ မိမိရတဲ့ ဈာန်ကို အဘိညာဏ်ကိစ္စ  
တပ်အောင်၊ ပြီးမြောက်အောင် အားထုတ်ရမယ်ဆိုလျှင် အင်မတန်  
အလုပ်လုပ်ရပါတယ်။ ဈာန်ရကာမျှနဲ့ အဘိညာဏ်ကိစ္စတပ်ပြီး မြေလျှိုး  
မိုးပျံ တန်ခိုးဈာန် မဖြစ်နိုင်သေးဘူး။ ရူပါဝစရဈာန်တွေကို အကုန်ရပြီး  
တဲ့နောက် ကသိုဏ်းအနုလုံ၊ ကသိုဏ်းပဋိလုံ၊ ကသိုဏ်းအနုလုံ+ပဋိလုံ

အစရှိတဲ့ (၁၄)တစ်ဆယ့်လေးမျိုးသောနည်းတို့ဖြင့် ရူပါဝစရဈာန်လေးပါး (စတုက္ကနည်း)တို့ကို ဒိုးလို နိုင်နင်းအောင် လေ့လာပွားများမှ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်က အဘိညာဏ်ကိစ္စ တပ်ပြီး မြေလျှိုးမိုးပျံ အစရှိတဲ့ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ ဈာန်ရရုံနဲ့ မြေလျှိုးမိုးပျံ မတတ်နိုင်သေးဘူး။

ယခု ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ဘိက္ခုနီမကလေးကျတော့ အဲဒီလို တစ်ဆယ့်လေးမျိုးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဈာန်ကို နိုင်နင်းအောင် လုပ်ဆောင် ဖို့ မလိုတော့ဘဲ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တစ်ခါတည်း လောကီအဘိညာဏ်တွေ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တွေ၊ ဝိမောက္ခဈာန်တွေကို ရပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်။ အလိုရှိတဲ့အခါ အချိန်မရွေး ဝင်စားသုံးစွဲနိုင်သွားတယ်။ ဒါမျိုးကို “မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်ရတယ်” လို့ ခေါ်ဆိုရတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ဘိက္ခုနီမကလေးဟာ ဣဒ္ဓိရုပ် (တန်ခိုးရုပ်) အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းတဲ့ နေရာမှာ အခြားတစ်ပါးသော ဘိက္ခုနီမတွေထက် သာလွန်အောင် ကျွမ်းကျင်တယ်။

ရေမီးအစုံအစုံ ယမိုက်ပြာဋိဟာပွဲ

ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ဝိမောက္ခ ဈာနလာဘီ ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဒီလိုပဲ စာပေအရ ခေါ်ကြပါစို့။ အဲဒီလို ပဋိသမ္ဘိဒါ-ပတ္တ ဝိမောက္ခ ဈာနလာဘီ ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ပြီးလို့ မကြာမီမှာဘဲ ရေမီးအစုံအစုံ=ယမိုက်ပြာဋိဟာပွဲ=ယမကပါဋိဟာရိယ ဝတ္ထုဆိုတာ ပေါ်လာတယ်။ ယမိုက်ပြာဋိဟာဝတ္ထုဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်ပြီးလို့ ခြောက်ဝါမြောက် ခုနစ်ခုမြောက်ဝါ ကပ်ခါနီးမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်တယ်။

ထိုဝတ္ထုကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြရလျှင် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ခြောက်ဝါရပြီးလို့ လာမည့် ခုနစ်ဝါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဝါကပ်

မည်ဆိုတဲ့ ဒီအချိန်မှာ ရာဇဂြိုဟ်သေဋ္ဌေးက စန္ဒကူးတုံးကြီးရလာလို့ သပိတ်ထွင်းပြီး ဝါးအဆင့်ဆင့် ဖွဲ့ချည် အတောင်ခြောက်ဆယ်မြင့်တဲ့ ကောင်းကင်မှာ စန္ဒကူးသပိတ်ကြီးကို ဖွဲ့ချည်ထားပြီး “လောက၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ထိုသပိတ်ကို တန်ခိုးဈာန်ဖြင့် ကောင်းကင်သို့ တက်၍ ယူပါ။ အဲဒီ ယူနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သားမယားနှင့်တကွ ကျွန်ုပ် ကိုးကွယ်မည်”လို့ ကြေညာပြီး ရဟန္တာရွေးဖွဲ့ ကျင်းပတယ်။

ထိုအခါ တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့က ရာဇဂြိုဟ်သေဋ္ဌေးထံ လာကြပြီး -

“သေဋ္ဌေး ...၊ သင့်ရဲ့ သစ်သား သပိတ်ကလေးကို အကြောင်းပြုပြီး ငါတို့ရဲ့ လျှို့ဝှက်အပ်တဲ့ တန်ခိုးဈာန်တွေကို ပြမနေပါရစေနဲ့၊ အဲဒီ သပိတ်ကို ငါတို့အား ပေးပါ” ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုကြတယ်။ ရာဇဂြိုဟ် သေဋ္ဌေးကလည်း “ရဟန္တာအစစ်ဖြစ်လျှင် ကောင်းကင်သို့ ကြွပြီးတော့ ယူပါ” ဤကဲ့သို့ ပြောကြားတယ်။ တိုတိုဆိုရလျှင် ဘယ်တိတ္ထိဆရာ ကြီးမှ ဒီစန္ဒကူးသပိတ်ကို မယူနိုင်ကြဘူး။

**အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်နှင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလ**

စန္ဒကူးသပိတ်ဝတ္ထုကာ: ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဖြစ်သော ဝတ္ထုတည်း။ စန္ဒကူးသပိတ်ကို ကောင်းကင်သို့ တင်၍ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်နှင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ် နှစ်ပါးတို့ ရာဇဂြိုဟ်မြို့တွင်း ဆွမ်းခံကြွတော်မူကြသောအခါ သေ သောက်ကြူး အမူးသမားတို့က -

“ဟေ့ ... သူငယ်ချင်းတို့၊ လောကမှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မရှိပါဘူး။ လောကကြီးဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ ဆိတ်သုဉ်းတဲ့ လောကကြီးပါ” ဤကဲ့သို့ တစ်ယောက်က ပြောတဲ့အခါ အခြားသေသောက်ကြူး တစ်ယောက်က “အဘယ်ကြောင့်လဲ”လို့ မေးတော့ ပထမ သေသောက်

၃၃၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကြူးက -

“ဟာ ...ရာဇဂြိုဟ် သေဋ္ဌေးရဲ့ ကောင်းကင်မှာ တင်ထားတဲ့ စန္ဒကူး သပိတ် ယခုဆို ခုနစ်ရက် ရှိခဲ့ပြီ။ ရဟန္တာရှိလျှင် ကောင်းကင်ကြွပြီး ဖြုတ်ယူမှာပေါ့။ ယခုတော့ ရဟန္တာတစ်ပါးမှ မရှိလို့ တက်မဖြုတ်နိုင်ကြ တာပေါ့” လို့ ပြောတယ်။

ထိုသို့ သေသောက်ကြူးတို့ ပြောတဲ့စကားကို ရှေ့နားက ဆွမ်းခံ ကြနေတဲ့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်နဲ့ အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ် မြတ် နှစ်ပါးတို့ ကြားတော်မူကြတယ်။ (မထေရ်နှစ်ပါးကြားပြီး မိခံနိုင် အောင် သေသောက်ကြူးတို့ ပြောတာ ဖြစ်ပါတယ်။) ထိုအခါ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်က အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်ကို -

“ငါ့ရှင် ...၊ အဲဒီ စန္ဒကူးသပိတ်ကို တန်ခိုးဖြင့် ယူလိုက်ပါ”

ဤကဲ့သို့ ပြောလိုက်တယ်။ ထိုအခါ အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်က -

“အရှင်ဘုရား ...၊ အရှင်ဘုရားသည် တန်ခိုးရှိတဲ့အရာမှာ အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးရ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လို့ အရှင်ဘုရားပဲ ယူတော် မူပါ”

ဤသို့ ဆရာစားထားပြီး ပြန်ကြား ပြောဆိုတဲ့အခါ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်က -

“အေး ... ငါသည် ဣဒ္ဓိမန္တဧတဒဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော်လည်း ငါ့ရှင်ပဲ ထိုသပိတ်ကို ယူလိုက်ပါ” လို့ ဆိုတော့ နောက်တစ်ခွန်း ထပ်၍မပြော ရတော့ဘူး။ အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်က အဲဒီ စန္ဒကူးသပိတ် ကို တန်ခိုးဖြင့် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ ယူတော်မူလိုက်တယ်။

အဲဒီ စန္ဒကူးသပိတ် ယူတဲ့ပွဲမှာ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို မြင်လိုက်ရတဲ့ လူတွေလည်း ရှိကြတယ်။ သပိတ်ယူချိန်မှာ တောထဲ ရောက်နေလို့

တန်ခိုးပြာဋိဟာကို မမြင်လိုက်ရတဲ့ လူတွေလည်း ရှိကြတယ်။ ထိုလူ နှစ်မျိုးလုံးပင် မထေရ်မြတ်နှစ်ပါး ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြ တော်မူကြတဲ့အခါ နောက်က စုပေါင်းလိုက်လာကြပြီး -

“အရှင်ဘုရား ...၊ တပည့်တော်တို့အား တန်ခိုးပြပါအုန်း၊ ပြပါ အုန်း” ဆူညံ ဆူညံနဲ့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်အရောက် လိုက်ပါလာကြ လို့ မြတ်စွာဘုရားက အကြောင်းကို မေးမြန်းတော်မူသောအခါ “အရှင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ ရာဂြိုဟ်သေဋ္ဌေးရဲ့ စန္ဒကူးသပိတ်ကို တန်ခိုး ပြာဋိဟာဖြင့် ကောင်းကင်ပျံ၍ ယူတော်မူတဲ့အတွက် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ဖူးမြင်လိုကြတဲ့ လူတွေရဲ့ တောင်းပန်တဲ့အသံဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြား လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇကို ဥပမာဖြင့်ပြ၍ ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီးလျှင် -

န ဘိက္ခဝေ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတဗ္ဗံ၊ ယော ဒဿေယျ၊  
အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို ချစ်သားတို့ ...။ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာ-  
ရိယံ=တန်ခိုးပြာဋိဟာကို။ န ဒဿေတဗ္ဗံ=မပြအပ်။ ယော=အကြင်  
ရဟန်းသည်။ ဒဿေယျ=ပြငြားအံ့။ အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿ=ဒုက္ကဋ္ဌ  
အာပတ် သင့်တုံ့လတ်၏။

ဣဒ္ဓိသည် အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ၊ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိတယ်။ (၁) ဣဒ္ဓိရှင်  
၏ ပကတိကိုယ်အသွင်ကို မပျောက်စေဘဲ တန်ခိုးရပ်အမျိုးမျိုးကို ဖန်  
ဆင်းခြင်းကို အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိဟု ခေါ်၏။ (၂) ဣဒ္ဓိရှင်၏ ပကတိကိုယ်  
အသွင်ကို ပျောက်၍ တန်ခိုးရပ်အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းခြင်းကို ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ  
ဟု ခေါ်၏။ ဤဣဒ္ဓိ နှစ်မျိုးတို့တွင် ၂ နံပါတ်လာ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိကို ပြ  
လျှင် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သင့်စေဟု ပညတ်တော်မူခြင်း ဖြစ်၏။

တိတ္ထိဆရာကြီးများ အမြွက်ထောင်ခြင်း

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက “တန်ခိုးပြာဋိဟာ မပြရ” ဤကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တယ်ဆိုတဲ့ သတင်းကိုလည်း ကြားရော၊ တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့က -

“ငါတို့က မပြောပလောက်တဲ့ သစ်သားသပိတ်ကလေး အကြောင်း ပြုပြီး ငါတို့ရဲ့ လျှို့ဝှက်အပ်တဲ့ တန်ခိုးကို ဘာပြုလို့ ပြမှာတုန်း” စသည်ဖြင့် အမြွက်ထောင်စကား ပြောကြားလာကြတယ်။ သူတို့ ထိုကဲ့သို့ အမြွက်ထောင်တဲ့စကား ပြောကြားတဲ့ကိစ္စမှာ ယုံကြည်ချက် ရှိ၍ ပြောကြားခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လို ယုံကြည်ချက်လဲဆိုလျှင် “ရှင်ကြီး ဂေါတမရဲ့ တပည့်တွေသည် အသက်ကိုသာ အသေခံမယ်၊ သူတို့ဆရာပညတ်ထားတဲ့ သိက္ခာပုဒ်ကို ဘယ်နည်းနဲ့မှ မကျူးကျော်ဘူး” ဆိုတာ သူတို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် “ဘာပဲပြောပြော ရှင်ကြီး ဂေါတမနဲ့တောင် ငါတို့ တန်ခိုးပြိုင်ဝံ့တယ်” လို့ အမြွက်ထောင်ကြ၊ အသံကောင်းဟစ်ကြတယ်။

ထို သတင်းစကားကို ဘုရား၏ (ဝေဠုဝန်) ကျောင်းဒကာ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီး ကြားသဖြင့် မခံမရပ်နိုင်အောင် အခံရခက်သဖြင့် ကျောင်းတော်သို့ သွားပြီး -

“မြတ်စွာဘုရား ...၊ တန်ခိုးပြာဋိဟာ မပြဖို့ရန် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပါသလား ဘုရား” လို့ မေးလျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက-

“အေး ... သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တယ် မဟာရာဇာ ...” လို့ မိန့်ကြားတော်မူတဲ့အခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက -

“ဒါ့ကြောင့် တိတ္ထိတွေက အမြွက်ထောင်ကုန်တာကိုး မြတ်စွာဘုရား၊ ဘယ်လို အမြွက်ထောင်သလဲဆိုတော့ ‘ငါတို့က ရှင်ကြီး ဂေါတမရဲ့ တပည့်တွေနဲ့တွင် မကဘူး၊ ရှင်ကြီး ဂေါတမနဲ့တောင်မှ

တန်ခိုး ပြိုင်ဝံ့တယ်' လို့ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ထဲမှာ သူတို့က အမြွက်ထောင် ဝါဒဖြန့်နေကြတာကိုး ဘုရား" လို့ လျှောက်ထားတယ်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက "အေး ...၊ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြစေချင် လျှင် ပြတာပ" ဟု မိန့်တော်မူသောအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက -

"ဟင်-အရှင်ဘုရား 'တန်ခိုးပြာဠိဟာ မပြရဘူး'လို့ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ထားတော့ ယခု တန်ခိုးပြာဠိဟာပြလို ဖြစ်ပါ့မည်လား ဘုရား" လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက -

"မဟာရာဇာ ဒကာတော် ...၊ ဥပမာတစ်ခု ပြောမယ်၊ 'ဒကာတော်ရဲ့ ဥယျာဉ်ထဲက သစ်သီး တခုခုကို မည်သူမျှ မဆွတ်ခူးရ၊ ဆွတ်ခူးခဲ့ သော် မင်းပြစ်စိုးဒဏ် ခံရမယ်' လို့ အမိန့်ထုတ်ထားတာ မရှိဘူးလား" လို့ မေးတော်မူတယ်။

မင်းကြီးက "ရှိပါတယ် ဘုရား" လို့ လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာ ဘုရားက ဆက်ပြီး "အေး ...၊ အဲဒီသစ်သီးကို ဒကာတော်ကိုယ်တိုင် ဆွတ်ခူးစားလျှင် ဘာအပြစ်ရှိသလဲ" လို့ မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးက "ဘာမှ အပြစ်မရှိဘူး ဘုရား" လို့ ဖြေကြားတယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

"အေး ... ဤဥပမာအတူပင် သင်သည် မင်းဖြစ်သလို ငါဘုရား လည်း ဓမ္မရာဇာ=တရားမင်း ဖြစ်တယ်။ ငါဘုရား အမိန့်ထုတ်တာ သာဝကတွေကို တန်ခိုးပြာဠိဟာ မပြရလို့ အမိန့်ထုတ်တယ်။ အသင် မဟာရာဇာက အမိန့်ထုတ်တာလည်းပဲ မြို့သူမြို့သားတွေကိုသာ ခူးမစား ရဘူးလို့ အမိန့်ထုတ်တာ၊ အဲဒီမစားရဘူးလို့ဆိုတဲ့ အမိန့်ထဲမှာ အသင် မင်းကြီး ပါဝင်သလား၊ မပါဘူးနော်။ အေး ...၊ ဒီအတိုင်းပဲ "တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပြာဠိဟာ မပြရဘူး" ဆိုတဲ့ အမိန့်ထုတ်ခံရတဲ့အထဲမှာ ငါဘုရား မပါဘူး၊ ဒီတော့ ငါဘုရား တန်ခိုးပြာဠိဟာပြမယ်" လို့ အမိန့်ရှိလိုက် တော့ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီး သဘောပေါက် နားလည်ကျေနပ်သွား



တယ်။ အဲဒီအခါကျမှ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက “ဒါဖြင့်လျှင် ဘယ်မှာ ပြမည်လဲ ဘုရား ...” လို့ မေးတော့ မြတ်စွာဘုရားက “သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့ အနီး ကဏ္ဍမ္မ ခေါ်တဲ့ သရက်ပင်ရဲ့ အနီးမှာ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြမယ်” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ကဏ္ဍမ္မဆိုတဲ့ ပါဠိအတွက် ဟောဟိုက ရဟန်းတော် အရှင် မြတ်တွေကို “ဦးပဉ္စင်း ...၊ ကဏ္ဍမ္မဆိုတဲ့ ပါဠိက ဘယ်အနက်ကို ဟောသလဲ”လို့ မေးကြည့်ပါ။ အားလုံးက “ကဏ္ဍမ္မဆိုတဲ့ ပါဠိက သရက်ဖြူပင်ကို ဟောတယ် ဒကာကြီး ...”လို့ အားလုံးကပဲ ဖြေဆိုကြလိမ့်မယ်။ “သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အနီး ကဏ္ဍမ္မမည်တဲ့ သရက်ပင် အနီးမှာ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြမယ်”လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားကြီးက ရာဂြိုဟ်ပြည်ထဲ ပြန်သွားပြီး နောက် “တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ ...၊ ယနေ့မှနောက် သုံးလ မြောက် ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ သာဝတ္ထိပြည်အနီးမှာရှိတဲ့ ကဏ္ဍမ္မသရက်ပင် အနီးမှာ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ရေ+မီး အစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြတော်မူလိမ့်မယ်”လို့ စည်လည် ကြေငြာစေတယ်။

ထို သတင်းကို ကြားရသည်နှင့် တပြိုင်နက် တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့ဟာ နေစရာမရှိလောက်အောင် ကြောက်လန့်သွားကြတယ်။ (ရာဂြိုဟ်ပြည်ရှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်သောကြောင့် အစစအရာရာ သည်းခံသည်၊ အခြား ဘာသာဝင်များကို အချုပ်အချယ် မရှိသည့်အတွက် ထိုခေတ်က ရာဂြိုဟ်မှာ တိတ္ထိဆရာကြီးများ စုဝေးနေထိုင်ကြသည်။) တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးလုံးပင် -

အရှင်ကြီး ဂေါတမ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြမယ်ဆိုလျှင် တကယ်ပင်

ပြလိမ့်မည်။ ထိုသို့ပြလျှင် ငါတို့ အရှက်ကောင်းကောင်း ကွဲကြလိမ့်မည်။ ဒီတော့ တန်ခိုးပြာဋိဟာ မပြနိုင်အောင် သာဝတ္ထိသို့ ငါတို့ ကြိုတင် သွားပြီး ပြုသင့်သောအလုပ်ကို ပြုလုပ်ကြမည်။

ဤ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြိုတင်၍ သွားရောက်ကြ ပြီး သာဝတ္ထိပြည် ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ သရက်ဖြူပင်တွေကို လက်ဦး အောင် သူတို့ရဲ့ ဒကာများနှင့် တိုင်ပင်ပြီး ဝယ်ယူပြီး တစ်ပင်မှမချန်ဘဲ အကုန်လုံး ခုတ်လှဲပစ်ကြတယ်။ ကဏ္ဍမ္မ မူလဆိုတဲ့ ပါဠိရဲ့ အနက်ကို ဘုရားအလိုတော်ကျ မသိကြဘဲ ရိုးရိုးပင် “သရက်ဖြူပင်၏အနီး၌” ဤကဲ့သို့ အနက်ကောက်ယူ မှတ်သားပြီး ပြုလုပ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကလည်း ကဆုန်လပြည့်ကျော် နယုန်လဆန်း လောက်မှာ ရဟန်းများစွာ ခြံရံလျက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ သာဝတ္ထိပြည် ဘက်သို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူ၍ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း တော်မှာ ဝါဆိုလဆန်းလောက် ရောက်တော်မူ၍ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြရ မည် ဝါဆိုလပြည့် နီးကပ်လာသောအခါ ပဿေနဒီ ကောသလမင်း ကြီးက -

“ဘုရားတပည့်တော် မဏ္ဍပ်ထိုးပါရစေ” လို့ လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက -

“မဏ္ဍပ်မထိုးနဲ့ မဟာရာဇာ ...၊ မဏ္ဍပ်အတွက် သိကြားမင်းက ဝိသကြိုနတ်သားအား တာဝန်ပေးလိမ့်မယ်” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

“သာဝတ္ထိပြည်အနီးမှာ သရက်ဖြူပင် (ကဏ္ဍမ္မ)တွေလည်း မရှိ တော့ဘူး ဘုရား” လို့ မင်းကြီးက လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာ ဘုရားက -

“အကုန်လုံး မရှိချင်နေပါစေ၊ ငါဘုရား ကဏ္ဍမ္မ=သရက်ဖြူပင် ရဲ့ အနီးမှာ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြမယ်” ဟူ၍ပင် မိန့်တော်မူတယ်။

ကဏ္ဍမ္မ=ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူးရဲ့ သရက်ပင်

မဟာသက္ကရာဇ် တစ်ရာကိုးခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ မြတ်စွာဘုရား ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှ သာဝတ္ထိပြည်ဘက် ကြွချီတော်မူလာပြီ။ (အချိန်ကား နံနက်အချိန်ပင်။) ထိုအချိန်မှာ-ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးရဲ့ ဥယျာဉ်မှူးက လူနာမည် “မောင်ကဏ္ဍ” တဲ့။ မောင်ကဏ္ဍက သူစောင့်တဲ့ ဥယျာဉ်ထဲမှာ သရက်ပင် တစ်ပင်ပေါ်၌ ခါချဉ်အုံတွေ ဝန်းရံနေလို့ ငှက်တွေ ကျေးတွေ မစားနိုင်ဘဲ ဝင်းမှည့်နေတဲ့ သရက်သီးကြီး (ပင်မှည့် သရက်သီးကြီး) တစ်လုံးကို သွားတွေတယ်။ ထိုအခါ ထိုသရက်သီးမှည့်ကို ခူးဆွတ်လာပြီး-

“ငါသည် ဤသရက်သီးမှည့်ကို ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးအား ဆက်သလိုက်လျှင် ဆုတော်လာဘ်တော် အနေနဲ့ ငွေရှစ်ကျပ်၊ သို့မဟုတ် တစ်ဆယ့်ခြောက်ကျပ် ဒါပဲ ပေးလိမ့်မယ်။ ထို ငွေရှစ်ကျပ်၊ ဆယ့်ခြောက်ကျပ်သည် ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝမှာ အနည်းငယ်မျှသာ ချမ်းသာစေနိုင်လိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရားအား လှူရလျှင် သံသရာ အဆက်ဆက် ကောင်းကျိုးပေးလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ငါ ဤသရက်သီးကို မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းမယ်”။

ဤကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး ယူဆောင်လာခဲ့ရာ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှ ပရိသတ်လေးပါး ခြံရံလျက် နံနက်ခင်း ထွက်ကြွလာသော မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရလေ၏။

ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူးသည် မြတ်စွာဘုရားအား ထိုသရက်သီးမှည့်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ထိုနေရာ၌ပင် ဘုဉ်းပေးတော်မူအံ့သော အခြင်းအရာကို ပြတော်မူသဖြင့် နေရာတော်ခင်းပေးပြီး ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူးက သရက်သီးကို ခွဲပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သရက်သီး ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသောအခါ

ထိုနေရာ၌ပင် အစေ့ကို စိုက်ရန် မိန့်တော်မူသဖြင့် ဥယျာဉ်မှူးက ထို  
 နေရာမှာပင် သရက်စေ့ကို ပြေ၌ မြုပ်၍ စိုက်လေသည်။ ပြီးသောအခါ  
 မြတ်စွာဘုရားက ထိုအပေါ်၌ လက်တော်ကို ရေဖြင့် လောင်းဆေးသော  
 အခါ ကြည့်နေစဉ်ပင် တစ်ခါတည်း အညှောက်ထိုး အပင်ကလေး  
 ပေါက်လာတယ်။ ကြည့်ရင်း ကြည့်ရင်း ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နဲ့ အပင်ကလေး  
 က အပင်လတ်ဖြစ်၊ အပင်အလတ်က အပင်ကြီးဖြစ်၊ ကြည့်နေရင်းပင်  
 အပွင့်တွေ ဝင်း၊ သီးကင်းတွေ ရောက်၊ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နဲ့ တခါတည်း  
 သရက်သီးတွေ မှည့်လာတယ်။ ယမိုက်ပြာဠိဟာပွဲ အကြည့်လာတဲ့  
 လူတွေ အကုန်လုံး ဒီသရက်ပင်က သရက်သီးကို မြိန်ရှက်စွာ စားသုံး  
 ကြရတယ်။ (ကဏ္ဍမ္မ= ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူး စိုက်သော သရက်ပင်။)

ယမိုက်ပြာဠိဟာ ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာပွဲ

ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာပြပွဲကြီး စတယ်  
 ဆိုလျှင်ပဲ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ တပည့်သာဝကများအတွက် ဝိသကြံ  
 နတ်သားက မဏ္ဍပ်များ ဖန်ဆင်းပေးတယ်။ အဲဒီ မဏ္ဍပ်တွေမှာ ဘုရား  
 ကိုယ်တော်မြတ်နဲ့ တပည့်သာဝကတွေ နေလို့ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြတော့  
 မယ်ဆိုတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်က -

“မြတ်စွာဘုရား ...၊ တပည့်တော် တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြပါရစေ၊  
 ခမည်းတော်မှာ ရောက်လာတဲ့ တာဝန်ကို သားတော်က ထမ်းဆောင်  
 ပါရစေ” လို့ လျှောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားက -

“ချစ်သား မပြလင့်၊ ချစ်သားဖို့ ဆွဲထားတဲ့ ပန်းထုပ်မဟုတ်ဘူး”  
 လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရီ တန်ခိုးပြာဠိဟာ မပြရတော့ စော  
 စောက ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ရဟန္တာထေရီမကလေးက -

“မြတ်စွာဘုရား ...၊ တပည့်တော်မကဲ့သို့သော သမီးတော်တစ်ပါး ထင်ရှားရှိနေပါလျက် ရှင်တော်ဘုရား တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြဖို့မလိုပါ။ သမီးတော့ ပြပါရစေ” လို့ လျှောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားက -

“ချစ်သမီး ဘယ်လိုပြမှာလဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ -

“လေးကျွန်းသေဋ္ဌ်နင်း စကြာမင်းကြီးပုံ ဖန်ဆင်းပြီး ရှင်တော်ဘုရား ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြပါမယ်။ ထို့အတူ သိကြားမင်းကြီးအသွင် ပြောင်းပြီး ရှင်တော်ဘုရားကို ရှိခိုးပြပါမယ်”

ဤသို့ စသည် လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်အား မိန့်ကြားသကဲ့သို့ပင် မိန့်တော်မူ၍ ခွင့်ပေးတော် မမူခဲ့ဘူး။

ယမကပါဠိဟာရိယဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုး

အကြောင်းအရာ နိဒါန်း ။ ။ ဤနေရာ၌ ယမကပါဠိဟာရိယ-ဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိ+အနက် ဘုန်းကြီးရေးခဲ့တဲ့ အကြောင်း အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုပါတယ်။ မင်းကွန်းမှာ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ရန်ကင်းချောင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှိစဉ်က (ဆရာတော်ကြီးက ဘုရားကို အလွန် အလွန်ကြည်ညိုတော်မူတယ်။) တစ်နေ့မှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ သွားရောက်ဖူးမြော်ကန်တော့တော့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက -

“ဦးပဋ္ဌင်းရာ၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ယမကပါဠိဟာရိယဉာဏ်တော်ဟာ သိပ်ပြီးကြည်ညိုစရာကောင်းလို့ မြတ်စွာဘုရားအား ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ဘုရားရှိခိုး ဂါထာ ပါဠိ+အနက်ရှိလျှင် ရှိခိုးချင်တယ်” လို့ မိန့်တော်မူတဲ့အတွက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး အလိုရှိတဲ့ ဘုရားရှိခိုး ပါဠိ+အနက်ကို ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်လာ ယမကပါဠိဟာရိယ ဉာဏဝဏ္ဏနာ၊ မာန်လည်စာပေများကို မှီပြီးတော့ နမက္ကာရကျမ်းလာ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) ဟုရားတော် ၃၃၉

“ယမိုက်ပြာဠိဟာဘုရားရှိခိုးဂါထာ”ကို ဤသို့လတွံသောအတိုင်း ဉာဏ်မိသမျှ အနက်မြန်မာပြန်ဆို၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ဆက်ကပ်ခဲ့ရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အလွန်နှစ်သက်စွာ နေ့စဉ် နေ့စဉ် ရွတ်ဆိုတော်မူ၍ ဘုရားရှိခိုးတော်မူသွားပါသည်။

ကဏ္ဍမုမူလေ ပရဟိတကရော ယော မုနိန္ဒော နိသိန္ဒော၊

အစ္ဆေရံ သီဃံ နယနသုဘဂံ အာကုလန္တဂ္ဂိဇာလံ။

ဒုဇ္ဇာလဒ္ဓံသံ မုနိဘိ+ဇဟိတံ ပါဠိဟေရံ အကာသိ၊

ဝန္တေ တံ သေဋ္ဌံ ပရမရတိဇံ ဣဒ္ဓိဓမ္မေဟု+ပေတံ။ ။

တစ်ပါဒ တစ်ပါဒလျှင် ၁၈ လုံးစီရှိသော “ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာ” ဂါထာကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အနက် -

ပရဟိတကရော=ဝေနေယျများ သူတစ်ပါးတို့ စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်စိမ့်ငှာလျှင် ဝါလေးဆယ့်ငါး ကာလလျားအောင် ဘုရားတို့ ငြိမ်း ကိစ္စတော် ငါးခန်းကို ကြိုးပမ်းမယုတ် ပြုလုပ် ပြီးပြေစေတော်မူ တတ်ထသော။ ယော မုနိန္ဒော=အာဂါရိက စသည်အပြား မုနိများ ၏ ဦးဖျားပရမေ သုံးလှ့ဆွေ ဖြစ်တော်မူသော အကြင်မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ ကဏ္ဍမုမူလေ=ကဏ္ဍဟူသည် လူအမည်ဖြင့် ဂုဏ် ရည်လျှည့် သရက်ပင်၏ အနီး၌။ နိသိန္ဒော=တိတ္ထိတဝေ ရန် အလေးကို ယဉ်ကျေးစိမ့်မည် ဆုံးမမည်ဟု မျှည့်ယာပိုက် နှစ်ခြိုက် ရွှင်ပြုံး သီတင်းသုံး စံနေတော်မူလျက်။ အစ္ဆေရံ=မကြံစဖူး မမြင်ဖူး ကို အထူးတွေ့ကြုံ သို့ဖြစ်ပုံကြောင့် လူ့ဘုံနတ်ရွာ ကောင်းတင်းငြာ လျက် ဗြဟ္မာမဟဂ္ဂုတ် ဘဝဂ်လှုပ်အောင် လက်ခုပ်ညာတီး လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးခြင်းငှာ ထိုက်တန်စွာထသော။ သီဃံ=ရေ အလျဉ်ကို ဖန်ဆင်းသည်ကား တစ်ကာလ၊ မီးအလျှံကို ဖန်ဆင်း သည်ကား တစ်ကာလ၊ ဤသို့လျှင် ကာလခြားကွာ ဖြစ်တုံပါ

လည်း ဗြဟ္မာ+နတ်+လူ ဖူးမြင်သူတို့ စွဲယူမှတ်သား တစ်ချိန်တည်း တစ်ခဏတည်း ဖြစ်သည်ဟု အထင်မှားရအောင် လျင်လျားလည်း လျင်လျားစွာထသော (လျင်လျားပုံကို နောက်၌ ဖော်ပြပါမည်။) နယနသဘာဝံ=နတ်လူရှိရှိ ဖူးကြသူ မျက်စိဝယ် ပီတိဟုန် ဆင့်လွှမ်း အောင် တင့်ဆန်းဖြိုးကြွယ် သပ္ပာယ်တော်မူပါပေထသော။ မုနိဘိ= ကဿပ မြတ်စွာဖြာသား မဟာပရမေ ပွင့်တော်မူကြပြီးသော သုံး လူ့ဆွေတို့သည်။ အဖော်တံ=ဤနေရာ ဤဌာနဝယ် ပြမြဲ+ပြုမြဲ မှန်မလွဲသဖြင့် မစွန့်ဖဲအပ်သော တရားတစ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပါပေထ သော ...။ (ကဿပမြတ်စွာဘုရား၊ ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရား၊ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၊ ရှေးရှေးပွင့်တော်မူကြတဲ့ နောင်တော် နောင်တော် မြတ်စွာဘုရားတွေလည်း ဒီနေရာမှာ ဒီ ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူကြမြဲ ဓမ္မတာ-တဲ့။ ဒါကြောင့်) မုနိဘိ =ကဿပမြတ်စွာ အစဖြာသား မဟာပရမေ ပွင့်တော်မူကြပြီးသော သုံးလူ့ဆွေတို့သည်။ အဖော်တံ=ဤနေရာ ဤဌာနဝယ် ပြမြဲ ပြုမြဲ မှန်မလွဲသဖြင့် မစွန့်ဖဲအပ်သော တရားတစ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပါပေထ သော ...။ (ဤ၌ ရန်ကင်းဆရာတော်ကြီး မိန့်ကြားပုံနှင့် ကျေနပ် အောင် လျှောက်ထားရပုံကို နောက်၌ ဖော်ပြပါမည်။) အာကုလ- န္တဂ္ဂိဇာလံ ပါဠိဟေရံ=(ယမကပါဠိဟာရိယ ဉာဏ်တော်အဖွင့်ကို ကြည့်ပြီး ကြည့်ညိုလောက်အောင် ၁၂ ဌာန ဖော်ပြ၍ အနက် ရေး ထားပါတယ်။)

အာကုလန္တဂ္ဂိဇာလံ ပါဠိဟေရံ -

၁။ အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ အောက်ဖြစ် သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေလျှံ (ကိုယ်တော်ကို ကြည့် လိုက်ယင် အထက်ပိုင်းက မီးတွေ တဟုန်းဟုန်း၊ အောက်ပိုင်း က ရေအလျှံတွေ တသွင်သွင်၊ မျက်စိမှိတ်ပြီး နောက်တစ်ခါ

ကြည့်လိုက်တော့ ပြောင်းသွားပြီ၊) တဖန် အောက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော် အစိတ်မှ ရေအလျှင်။

၂။ ရှေ့ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ နောက်ပိုင်း ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအလျှင်၊ တဖန် နောက်ပိုင်း ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ ရှေ့ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအလျှင်။

၃။ လက်ယာမျက်လုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲမျက်လုံးတော်မှ ရေအလျှင်၊ တဖန် လက်ဝဲမျက်လုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာ မျက်လုံးတော်မှ ရေအလျှင်။

၄။ လက်ယာနားပန်တော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲနားပန်တော်မှ ရေ အလျှင်၊ တဖန် လက်ဝဲနားပန်တော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာ နားပန်တော်မှ ရေအလျှင်။

၅။ လက်ယာ နှာခေါင်းတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲနှာခေါင်းတော်မှ ရေအလျှင်၊ တဖန်လက်ဝဲနှာခေါင်းတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာ နှာခေါင်းတော်မှ ရေအလျှင်။

၆။ လက်ယာပခုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲပခုံးတော်မှ ရေအလျှင်၊ တဖန်လက်ဝဲ ပခုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ တဖန် လက်ဝဲ ပခုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာ ပခုံးတော်မှ ရေအလျှင်။

၇။ လက်ယာလက်တော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲလက်တော်မှ ရေ အလျှင်၊ တဖန် လက်ဝဲလက်တော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာလက် တော်မှ ရေအလျှင်။

၈။ လက်ယာနံပါးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲနံပါးတော်မှ ရေ အလျှင်၊ တဖန် လက်ဝဲနံပါးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာ နံပါး တော်မှ ရေအလျှင်။



၉။ လက်ယာခြေတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲခြေတော်မှ ရေအလျှံ ဝတ်ဖန်လက်ဝဲခြေတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ယာခြေတော်မှ ရေအလျှံ။

၁၀။ လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့မှ မီးအလျှံ၊ လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူဆယ်ဆူတို့၏ အကြား အကြားမှ ရေအလျှံ၊ တဖန် လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့၏ အကြားအကြားမှ မီးအလျှံ၊ လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့မှ ရေအလျှံ။

၁၁။ တစ်ဆူ တစ်ဆူသော မွေးညှင်းတော်မှ မီးအလျှံ၊ တစ်ဆူ တစ်ဆူသော မွေးညှင်းတော်မှ ရေအလျှံ။

၁၂။ တစ်ခု တစ်ခုသော မွေးညှင်းတွင်းတော်မှ မီးအလျှံ၊ တစ်ခု တစ်ခုသော မွေးညှင်းတွင်းတော်မှ ရေအလျှံ။ တသွင်သွင် ပြောင်းလဲ ဖူးလိုက်တိုင်း အဆင်ကွဲသဖြင့် အံ့အဲ၍ မဝ ချီးပ၍ မကုန် (ဒီအထဲမှာ) ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပုံနှင့်တကွ အစုံအစုံသော ရေမီးတန်ခိုးပြာဠိဟာကို။ အကာသိ=တိတ္ထိတစ်ဝန်း တက္ကတွန်းတို့၏ ဦးစွန်းဗွေလျှောက် ခြေတော်နှင့် ပေါက်သကဲ့သို့ နောက်တဖန် မာန်မတင်းဝံ့အောင် ဖန်ဆင်းပြသတော်မူခဲ့ပြီ။ (ဤ၌ အမှာကို နောက်၌ ဖော်ပြပါမည်။)

သေဋ္ဌံ=ချီးမွမ်းအပ်သူ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါ ဟူသမျှတို့ ထက် ဆတက်လွန်ကျူး အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တော်မူထသော။ ပရပမရတိဇံ=နလုံးအာရုံ စွဲမြဲတုံက ဘုံနန်းသီဝ နိဗ္ဗူကျအောင် ဖလကျေးဇူး လွန်ပျံ့ပျူးသဖြင့် အထူးနစ်သက်စေတတ်သည့် အမြတ်ဥစ္စာ ရတနာတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူထသော။ ဣဒ္ဓိဓမ္မေ-

ဟိ=ဣဒ္ဓိအစိန္တေယျ ဓမ္မကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးတို့နှင့်။ ဥပေတံ= လောကံကံလုံ ပြည့်စုံတော် မူထသော။ တံ မုနိန္ဒံ=အာဂါရိက စသည်အပြား မုနိငါး၏ ဦးဖျားပရမေ သုံးလူ့ဆွေ ဖြစ်တော်မူ သော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ ဝန္တေ-ဝန္တာမိ=ကိုယ်+နှုတ်+နှလုံး သုံးပါးပျောင်းပျော့ မာန်ကိုလျှော့၍ ကန်တော့မြတ်နိုး လက်စုံမိုး လျက် ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရား ...။

**အထူးမှတ်ချက်များ**

ဤ ပဏာမဂါထာ အနက်တို့တွင် “သီယံ=ရေအလျဉ်ကို ဖန်ဆင်း သည်ကား တစ်ကာလ၊ မီးအလျှံကို ဖန်ဆင်းသည်ကား တစ်ကာလ၊ ဤသို့လျှင် ကာလခြားကွာ ဖြစ်တုံပါလည်း (ပ) လျင်လျားလည်း လျင်လျားစွာထသော” ဤအရာ၌ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး နောက်၌ ဖော်ပြမည့် ရေ+မီး အစုံအစုံဆိုတဲ့ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ဖန်ဆင်း တော်မူတဲ့နေရာမှာ ဥပမာအားဖြင့် လက်ယာမျက်လုံးတော်က မီးအလျှံ တွေ ဖြာထွက်တာ၊ လက်ဝဲမျက်လုံးတော်က ရေအလျဉ်တွေ တသွင် သွင် ပန်းထွက်တာ၊ ဤကိစ္စမှာ အမှန်က မီးနှင့်ရေကို စိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်တည်းဖြင့် ဖန်တီးတာ မဟုတ်ဘူး။ လက်ယာမျက်လုံးတော် က မီးအလျှံတွေ ဖြာထွက်အောင်၊ လက်ဝဲမျက်လုံးတော်က ရေ အလျဉ်တွေ တသွင်သွင် ပန်းထွက်လာအောင် ဝီထိ ၄ မျိုး၊ ၄ မျိုးနဲ့ အလုပ်လုပ်တော်မူရတယ်။ ၄ မျိုး၊ ၄ မျိုးနဲ့ အလုပ်လုပ်တော်မူရပုံမှာ ဥပမာ လက်ယာမျက်လုံးတော်က မီးထွက်အောင် ဖန်ဆင်းတော်မူလိုလျှင်-

**“ပါဒကဈာန်၊ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်၊ တဖန်ပါဒက၊ စတုတ္ထ၊ ကျတုံ အဘိညာ”**

ဟူသော ပရမတ္ထသံခိပ် လင်္ကာနှင့်အညီ -

(ပါဒကဈာန်) အဓိဋ္ဌာန်ရဲ့ အခြေပါဒကဖြစ်တဲ့ ရူပါဝစရကြိယာ

၃၄၄      ထိုပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

စတုတ္ထဈာန်ကို တေဇောကသိုဏ်းကို အာရုံပြုပြီး ဝင်စားရတယ်။ ဈာန်  
ဇော ၄၊ ၅၊ ၆ ကြိမ်လောက် ကျပြီးလျှင်ပင် စိတ္တိဿရိယ ဘုန်းတော်ရှင်  
ဖြစ်တော်မူလို့ အဲဒီ ပါဒကဈာန်မှ ထပြီး (ဒွေ ဘဝဂီနိ ဗုဒ္ဓဿ-ဆို  
သောအတိုင်း) ဘဝင် ၂ ကြိမ်ကျပြီး -

(အဓိဋ္ဌာန်နှင့်) “လက်ယာမျက်လုံးမှ မီးအလျှံထွက်ပါစေ” အဲဒီလို  
အဓိဋ္ဌာန်တော်မူတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကာမဇောဝါရ မဟာကြိယာ  
အဓိဋ္ဌာန်ဇော ဝီထိပေါင်း ၁၀ ဝီထိလောက် ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် -

(တစ်ဖန်ပါဒက) တေဇောကသိုဏ်းကို အာရုံပြုပြီး အဘိညာဏ်ရဲ့  
အခြေပါဒဖြစ်တဲ့ ရူပါဝစရကြိယာ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားတော်မူတယ်။  
ဈာန်ဇော ၄၊ ၅၊ ၆ ကြိမ်လောက် ကျပြီးလျှင်ပင် အဲဒီ ပါဒကဈာန်မှ  
ထပြီး ဘဝင် ၂ ကြိမ်ကျပြီး -

(စတုတ္ထ၊ ကျတဲ့ အဘိညာ) စတုတ္ထမြောက်ကျမှ ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့  
သန္တာန် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို အမှီပြုပြီး- ဘဝဂံစလန၊ ဘဝဂုံပစ္စေဒ၊  
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဥပစာ၊ အနလုံ၊ ဂေါတြဘူ၊ အဘိညာဏ်ဇော တစ်  
ကြိမ်လို့ ဝီထိစိတ်အစဉ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို အဘိညာဏ်ဇောလည်း  
ဖြစ်လိုက်ကရော၊ လက်ယာမျက်လုံးတော်က မီးအလျှံတွေ တဟုန်း  
ဟုန်း ဖြာထွက်လာတယ်။ (ဒါက တစ်ကိစ္စ။)

ပြီးတော့မှ လက်ဝဲမျက်လုံးတော်မှ ရေအလျှင် တသွင်သွင် စီးထွက်  
အောင် -

(ပါဒကဈာန်) အာပေါကသိုဏ်းကို အာရုံပြုပြီး အဓိဋ္ဌာန်ရဲ့ အခြေ  
ပါဒဖြစ်တဲ့ ရူပါဝစရကြိယာ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားတော်မူတယ်။  
ဈာန်ဇော ၄၊ ၅၊ ၆ ကြိမ်လောက် ကျပြီးနောက် ဘဝင် ၂ ကြိမ်ကျပြီး-

(အဓိဋ္ဌာန်နှင့်) “လက်ဝဲမျက်လုံးမှ ရေအလျှင် တသွင်သွင် စီးထွက်  
စေ” အဲဒီလို အဓိဋ္ဌာန်တော်မူတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကာမဇောဝါရ မဟာ

ကြိယာအဓိဋ္ဌာန်ဇော ဝိထိပေါင်း ၁၀ ဝိထိလောက် ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်-

(တစ်ဖန်ပါဒက) အာပေါကသိုဏ်းကို အာရုံပြုပြီး အဘိညာဏ်ရဲ့ အခြေပါဒဖြစ်တဲ့ ရူပါဝစရကြိယာ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားတော်မူတယ်။ ဈာန်ဇော ၄၊ ၅၊ ၆ ကြိမ်လောက်ကျပြီးလျှင်ပင် အဲဒီ ပါဒကဈာန်မှ ထပြီး ဘဝင် ၂ ကြိမ်ကျပြီး -

(စတုတ္ထ၊ ကျတုံ အဘိညာ) စတုတ္ထမြောက်ကျမှ ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီပြီး ဘဝင်စလန၊ ဘဝင်ပစ္စေဒ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူ၊ အဘိညာဏ်ဇောတစ်ကြိမ်လို့ ဝိထိစိတ် အစဉ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို အဘိညာဏ်ဇောလဲ ဖြစ်လိုက်ကရော၊ တပြိုင်နက် လက်ဝဲမျက်လုံးတော်က ရေအလျဉ်တွေ တသွင်သွင် စီး ထွက်လာတယ်။

ဒါပေမယ်လို့ ဖူးမြော်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာတော့ မီးနှင့် ရေ တပြိုင်နက် ထွက်တယ်လို့ ထင်ရအောင် သိပ်ပြီးတော့ လျင်မြန် တယ်။ ဒါကို “သိဃံ=မီးအလျှံကို ဖန်ဆင်းသည်ကား တစ်ကာလ၊ ရေအလျဉ်ကို ဖန်ဆင်းသည်ကား တစ်ကာလ၊ ဤသို့လျှင် ကာလခြား ကွာ ဖြစ်တုံပါလည်း ဗြဟ္မာနတ်လူ ဖူးမြင်သူတို့ စွဲယူမှတ်သား တချိန် တည်း တစ်ခဏတည်း ဖြစ်သည်ဟု အထင်မှားရအောင် လျင်လျား လည်း လျင်လျားစွာ ထသော” ဤကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်အောင် အနက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ထို့ပြင် -

“အဟေတိတံ=ဤနေရာ ဤဌာနဝယ် ပြုမြဲ ပြုမြဲ မှန်မလွဲသဖြင့် မစွန့်ဖဲအပ်သော တရားတစ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပေထသော”

ဤစကားနှင့် စပ်ပြီး ရန်ကင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ဦးပဉ္စင်း ရာ ... (တဲ့)၊ အဝိဟေတိတ ဆိုတာ ၄ မျိုးပဲ ရှိတယ်။ ယခု ဒီ နမက္ကာရ

၃၄၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘုရားရှိခိုး ဂါထာအရ ဆိုတော့ အဝိဗေတိတ ၅ မျိုး ဖြစ်နေပြီလို့များ သူတစ်ပါးက ပြောစရာဖြစ်နေမှာ ထင်ပါရဲ့”လို့ အမိန့်ရှိတယ်။

ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက “မဟုတ်ပါဘူး ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာမှာ ဘုရားတိုင်း၊ ဘုရားတိုင်းသည် ဤ (ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူး သရက်ပင်စိုက် တဲ့) နေရာမှာ ရေမီး အစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြတော်မူကြတယ်ဆိုတာ ဓမ္မတာ သုံးဆယ်ထဲမှာ ပါပါတယ် ဘုရား ...။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ ဒေဝေါရောဟနဝတ္ထု (၁၄၇)မှာလည်း ယမိုက်ပြာဋိဟာ ပြတော်မူခြင်းနှင့်တကွ ပေါင်း၍ နတ်ပြည်၌ ဝါကပ်တော်မူခြင်း၊ ဝါကပ် ပြီးသော် သင်္ကံသုဗ္ဗိတံခါးဝသို့ သက်ဆင်းတော်မူခြင်းကို မစွန့်အပ် သော တရားအနေဖြင့် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာဆရာတော် ဖွင့်ပြထားတော်မူပါတယ် ဘုရား ...” လို့ လျှောက်ထားတော့မှ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ရန်ကင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး ကျေကျေနပ်နပ် လက်ခံတော်မူတယ်။

ထို့ပြင်လည်း -

“အကာသိ=တိတ္ထိတစ်ဝန်း တက္ကတွန်းတို့၏ ဦးစွန်းဗွေလျှောက် ခြေတော်နှင့် ပေါက်သကဲ့သို့ နောက်တဖန် မာန်မတင်းဝံ့အောင် ဖန်ဆင်းပြသတော်မူခဲ့လေပြီ ...”။

ဤစကားနှင့် စပ်၍လည်း ဝိသုဒ္ဓါရုံ ရန်ကင်းချောင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးက “ဦးပဉ္စင်းရာ ... (တဲ့)၊ (တိတ္ထိတွေရဲ့ဦးခေါင်း ဖနောင့်နဲ့ ပေါက်လိုက်သလိုပဲ) ဆိုတော့ ရိုင်းများသွားမလား=ဂမ္မဒေါသများ သင့် သွားမည်လား”လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ထိုအခါ ဘုန်းကြီးက “ဆရာတော်ဘုရား ...၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာရန်သူတို့ကို အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်သန်လျှက်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ (အမြစ်ပြတ်) ပယ်သတ်တယ်ဆိုတဲ့ ဥပမာအလင်္ကာ စကားမှာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ထက်လှစွာသော သန်လျှက်ဓား အရာမှာထား၊

တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့ကို ရန်သူအရာမှာ ထား၊ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က သတ်တော်မူတယ် ဆိုတာထက်တော့ ဦးခေါင်းကို ဖနောင့်နှင့် ပေါက်တယ်ဆိုတာက မရိုင်းပါဘူး ဘုရား ...၊ ဥပမာ အလင်္ကာဂုဏ်မြောက်ပါတယ်ဘုရား ...” လို့ လျှောက်တော့မှ -

“အေး ... ဟုတ်သားပဲ” လို့ ကျေနပ် လက်ခံတော်မူပြီး ဆရာတော်ကြီးသည် တစ်သက်လုံး နေ့စဉ် နေ့စဉ် ဒီယမကပါဠိဟာရိယဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိအနက်ကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ တစ်သက်လုံး ရွတ်ဖတ်ပူဇော် သွားပါတယ်။

“အကာသိ = တိတ္ထိ တစ်ဝန်း တက္ကတွန်းတို့၏ ဦးစွန်းဗေဗျောက် ခြေတော်နှင့် ပေါက်သကဲ့သို့ နောက်တဖန် မာန်မတင်း ဝံ့အောင် ဖန်ဆင်းပြသတော်မူခဲ့လေပြီ ...”

ကောင်းကင်မှာ ရတနာစကြိုကြီး ဖန်ဆင်းပြီးတော့ ဒီရတနာစကြိုကြီးပေါ်မှာ ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြတော်မူခဲ့တယ်။ ရတနာစကြိုကြီးကလည်း သေးသေးမဟုတ်ဘူးနော်၊ အရှေ့+အနောက် စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တစ်သောင်း ရှည်လျားတဲ့ ရတနာစကြိုကြီး။ မြင်းမိုရ်တောင်ပေါင်း တစ်သောင်းက စကြိုတိုင်တွေ ဖြစ်တယ်။

ရတနာစကြိုကြီး ဖန်ဆင်းပြီး သကာလ နိမ္မိတရုပ်ပွားတော်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၍ ဒီရတနာစကြိုကြီးပေါ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ပြဿနာမေး၊ နိမ္မိတရုပ်ပွားက ပြဿနာဖြေ။ ဟင် ...တစ်ခါ နိမ္မိတရုပ်ပွားကိုယ်တော်မြတ်က ပြဿနာမေး၊ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က ပြဿနာဖြေ။ ဟင် ... ပြဿနာ မေး+ဖြေလို့ အားလုံးတင်းတိမ်လောက်ပြီဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက ထိုင်လျက် သီတင်းသုံး၊ နိမ္မိတရုပ်ပွားက ရပ်လိုက်၊ ထိုင်လိုက်၊ သွားလိုက်၊ လျောင်းလိုက်၊ ဣရိယာပုထ်လေးပါး အမျိုးမျိုး ပြောင်းပြောင်းပြီး တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြတော်မူတဲ့ နေရာမှာ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့ကလည်း ကွန့်လျက် မြူးလျက် အလွန့်

၃၄၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

အလွန် ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းလှပါတယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ထေရီမကလေး မြင်းလေးစီးကတဲ့ “ဗာလီ” ရထားကြီး ပေါ်မှာ စကြဝတေးမင်းကြီးအသွင် ဖန်ဆင်း၍ စီးပြီး စစ်အင်္ဂါလေးပါး ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ကန်တော့ပါမည်ဟု လျှောက်ထားသော အခန်း မှာ အလျဉ်းသင့်၍ ဤ ယမကပါဠိဟာရိယဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိ အနက်ကို ရွတ်ဖတ်ရှိခိုး ပူဇော်မှုကို ပြုပြီးခဲ့ပါပြီ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီမသည် မြင်း လေးစီးကတဲ့ ရထားကြီးပေါ်မှာ စကြဝတေးမင်းကြီးအသွင် ဖန်ဆင်း၍ မြတ်စွာဘုရားအား ကန်တော့ပြီး-

အဟံ ပါဠိဟာရိယံ ကရိဿာမိ တိတ္ထိယမဒန်မူဒနာယ၊  
အနဇာနာယ။

မြတ်စွာဘုရား ... တပည့်တော်မသည် တိတ္ထိတို့၏ မာန်မာန ကို နှိမ်နင်းရန် တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြုပါမည်။ ခွင့်ပြုတော်မူပါကုန် ဘုရား ...။ (ထေရီဂါထာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၀၄)။

ဤကဲ့သို့ ရဲရဲတောက် လျှောက်ထားသောအခါ ...

မြတ်စွာဘုရားက ...

ဇာနာမိ တေ အာနဘာဝံ။

ချစ်သမီး၏ အာနဘော်ကို ငါဘုရား သိပါတယ် ...

ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြုဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော် မမူခဲ့ပေ။  
ဤအချက်ကို သတိပြု မှတ်သားထားရပါမည်။

**တန်ခိုးကြီးသောအရာ၌ တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း**

ဤ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမသည် ယမိက် ပြာဠိဟာပွဲ၌ မြင်းလေးကောင်ကသော ရထားကြီးကို စီး၍ ထက်ဝန်း ကျင် ၃၆ ယူဇနာ ကျယ်ပြန့်သော စစ်သည်ဗိုလ်ပါများ ခြံရံလျက်

စကြဝတေးမင်းကြီး၏အသွင် ဖန်ဆင်းပြီး ဘုရားထံမှောက် လာရောက်  
၍ ရှိခိုးကန်တော့ပြီး -

“မြတ်စွာဘုရား ...၊ တပည့်တော်မသည် တိတ္ထိတို့၏ မာန်မာနကို  
နှိမ်နင်းရန် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြခွင့် ပြုတော်မူပါဘုရား”ဟု ရဲရဲတောက်  
လျှောက်ထားခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ နောက်တစ်ချိန်မှာ (နောက်  
တစ်ချိန် ဆိုသည်မှာ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ၉ ဝါလောက်နေမှာပါပဲ)  
ဘိက္ခုနီမများ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှာ စုဝေးမိတဲ့အချိန် ဧတဒဂ်  
ဘွဲ့ထူး အသီးအသီး ပေးတဲ့အခါကျတော့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမအား -

ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခုဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဣဒ္ဓိမန္တိနံ ယဒိဒံ

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ။

ပရိသတ်လေးပါး ချစ်သား ချစ်သမီးတို့ ...။ တန်ခိုးကြီးကြတဲ့  
ငါဘုရားရဲ့ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ များစွာတို့အနက် ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ  
သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တယ်”လို့ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ပေးတော်  
မူခဲ့တယ်။

အဲဒါ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ပေးပြီးတဲ့နောက်မှ ယခုပြောနေတဲ့ “ဥပ္ပလ-  
ဝဏ္ဏထေရီအပဒါန်” ဆိုတာ ပေါ်တဲ့သဘော ရှိတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ  
ဆိုယင် အဲဒီ အပဒါန် တရားဂါထာတွေထဲမှာ ဒီအကြောင်းတွေ အကုန်  
ပါတယ်။ အဲ-ဘုန်းကြီးရွတ်ခဲ့တာဟာ ဂါထာ ၄၇ ဂါထာလောက်  
ပြီးခဲ့ပြီ။ ယနေ့ ၄၈ ဂါထာလောက်က စပြီးတော့ ဆိုကြတာပ။  
ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမသည် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပြီ၊ ဧတဒဂ်ဘွဲ့လည်း ရပြီးပြီ၊  
အဲဒီအချိန်ကျမှ မြတ်စွာဘုရားအား သူ့ရဲ့ အပဒါန်=ကျင့်စဉ်ကို  
လျှောက်ထားတယ် ဆိုပါစို့ ...၊ အဲဒီ လျှောက်ထားတာကို ရှေ့ပိုင်းက  
ဘုန်းကြီး တရားဟောခဲ့တာ တစ်ရက်၊ နောက်ပိုင်းမှာက တစ်ဂါထာထဲ  
နဲ့ သုံးရက်ကြာတယ်။ ဒီတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ယမန်နေ့က ၃ ဝတ္ထု၊  
သူပြောတဲ့ သူ့ဂီတိဂါထာအနေနဲ့ ၃၈ ဂါထာ ရွတ်ဆိုဟောကြားပြီးတဲ့



၃၅၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

နောက် ထေရီမ ဆက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားပုံက -

အနဘောတွာ သုခံ ဒုက္ခံ၊

သံသရိတွာ ဘဝါဘဝေ။

တဝတ္ထာယ မဟာဝီရ၊

ပရိစ္စတ္တံ ဇီဝိတံ။ ။

မဟာဝီရ=ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ  
ဘုရား ...။ တဝတ္ထာယ=အရှင်ဘုရားရဲ့ အကျိုးငှာ။ (အရှင်ဘုရား  
ရဲ့ သာသနာမှာ တပည့်တော်မ လက်ဝဲရုံ အဂ္ဂသာဝိကာ အသုံး  
အဆောင်ဖြစ်ဖို့)=တဝတ္ထာယ=ရှင်တော်ဘုရား၏ လက်ဝဲရုံ အဂ္ဂ  
သာဝိကာ အသုံးအဆောင် ဖြစ်ရန် အလို့ငှာ။ သုခံ ဒုက္ခံ=ချမ်းသာ  
အမျိုးမျိုး ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးကို။ အနဘောတွာ=သုံးဆောင်ခံစား၍။  
ဘဝါဘဝေ=ငယ်ငယ်ကြီးကြီး ဘဝအသီးသီး၌။ သံသရိတွာ=ကျင်  
လည်ကျက်စားခဲ့၍။ ဇီဝိတံ=တပည့်တော်မရဲ့ အသက်ကိုလည်း။  
ပရိစ္စတ္တံ=ဘဝများစွာ စွန့်လှူအပ်ခဲ့ပေါင်း များလှပါပြီ ဘုရား ...။

ရှင်တော်ဘုရားအတွက် သမီးကောင်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရှင်တော်  
ဘုရားက ဖခမည်းတော် ဖြစ်ပြီးတော့ သံသရာမှာ ကဏှာဇိန် တို့လို  
သမီးဘဝ အသက်စွန့်ပြီးတော့ လိုက်ခဲ့ရပါတယ်။

ဓိတာ တုယံ မဟာဝီရ၊

ပညဝန္တ ဇုတိန္ဒရ။

ဗဟုဉ္စ ဒုက္ကရံ ကမ္ပံ၊

ကတံ မေ အတိဒုက္ကရံ။ ။

မဟာဝီရ=ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိတော်မူပါသော။  
ပညဝန္တ=သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ဖြစ်တော်မူပါသော။ ဇုတိန္ဒရ=  
ကိုယ်တော်အရောင်ကို ဆောင်တော်မူတတ်သော ခမည်းတော်မြတ်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၅၁

ဘုရား ...။ အဟံ=တပည့်တော်မသည်။ တုယံ=အရှင်ဘုရား၏။  
ဓိတာ=တရားရင်နှစ် ဖွားမြင်လစ်တဲ့ သမီးချစ်ပါဘုရား။  
အရှင်ဘုရားရဲ့ တရားတော်တည်းဟူသော ရင်နှစ်က ဖွားခဲ့တဲ့  
သမီးပါ။

မေ-မယာ=တပည့်တော်သည်။ သံသာရေ=အတိတ်ဝေးစွာ  
ရှေးသံသရာ အဆက်ဆက်တုန်းက။ တာတာယ=အရှင်ဘုရားရဲ့  
အတွက်။ အတိဒုက္ကရံ=သာမန်အမျိုးသမီးတို့ ပြုနိုင်ခဲ့လှစွာသော။  
ဗဟံ=များစွာသော။ ဒုက္ကရဉ္စ ကမ္မံ=ပြုခဲ့တဲ့ အမှုများကိုလည်းပဲ။  
ကတံ=ပြုခဲ့ရပေါင်း များလှပါပြီဘုရား ...။

ရဟန္တာလည်း ဖြစ်ပြီ၊ တစ်ခါတည်း သူ့ရဲ့ဆောင်ရွက်ချက်တွေကို  
ဂါထာဖွဲ့ပြီး အန်လျှောက်နေတယ်။

ရာဟုလော စ အဟဉ္ဇေဝ၊  
နေကဇာတိသတေ ဗဟူ။  
ဧကသ္မိံ သမ္ဘဝေ ဇာတာ၊  
သမာနတ္ထန္တမာနသာ။ ။

ဘန္တေ=ခမည်းတော်မြတ်ဘုရား ...။ ရာဟုလော စ=အရှင်  
ရာဟုလာသည် လည်းကောင်း။ အဟဉ္ဇေဝ=တပည့်တော်မသည်  
လည်းကောင်း။

အရှင်ရာဟုလာနဲ့ သူနဲ့၊ ဟိုနောက်ဆုံး ဝေဿန္တရာဘဝဇာတ်ကို  
ကြည့်စမ်း။ အဲဒီတုန်းက ရှင်ရာဟုလာက ဇာလီမင်းသား၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏ  
ထေရီက ကဏှာဇိန် မင်းသမီးကလေး။ အဲဒီလို မောင်နှမ အနေနဲ့  
ဖြစ်လာခဲ့ကြရတဲ့ ဘဝတွေကို စာမြို့ပြန်ပြီးတော့ လျှောက်နေတယ်။

ရာဟုလော စ=အရှင်ရာဟုလာသည် လည်းကောင်း။ အဟဉ္ဇေ  
ဝ=တပည့်တော်မသည် လည်းကောင်း။ ဗဟူအနေကဇာတိသတေ  
=မြောက်မြားလှစွာ ဘဝအရာတို့ပတ်လုံး။

ဘဝတစ်ရာလည်းမက၊ ရာပေါင်းများစွာ ဘဝသံသရာတို့ကာလ ပတ်လုံး။

ဧကသ္မိံသမ္ပဝေ=တစ်ခုသောဘဝ၌။ ဇာတာ=မောင်နှင့်နှမ ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ် ဘုရား ...။ သမာနုစ္ဆန္ဒမာနသာ=တူမျှသော ကုသိုလ်ဆန္ဒ၊ တူမျှသော စိတ်ထား=မာနသ ရှိခဲ့ကြပါတယ်ဘုရား။ မောင်နှမဟာ ဘုရား ... အင်မတန် ဆန္ဒတူကြတယ်၊ တစ်ခါမှ ဆန့်ကျင်တယ်လို့ မဖြစ်ဖူးဘူး။ စိတ်ထားချင်းလည်း အင်မတန် တူပါတယ် ဘုရား ...။

နိဗ္ဗတ္တိ ဧကတော ဟောတိ၊  
ဇာတိယာပိ စ ဧကတော။  
ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊  
ဥဘောပိ နာနာသမ္ဘဝါ။ ။

မြတ်စွာဘုရား ...တဲ့၊ တပည့်တော်တို့ မောင်နှမဟာ အဲဒီ အတိတ် ဘဝမှာ ဘဝအရာပေါင်းများစွာ ဖြစ်လည်း အတူတူပဲဘုရား၊ ဇာတ်ကလည်းပဲ မင်းဇာတ်ဖြစ်လျှင်လည်း မင်းဇာတ်၊ ပုဏ္ဏားဇာတ်ဖြစ်လျှင်လည်း ပုဏ္ဏားဇာတ်၊ ဇာတ်မျိုးရိုး အနေအားဖြင့်လည်း တစ်မျိုးတည်းပဲ၊ တကတည်း တပည့်တော်နဲ့ ရာဟုလာ အတူတူ မောင်နှမ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ် ဘုရား ...။

ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ=နောက်ဆုံး ပစ္ဆိမ ယခုဘဝ ရောက်တော့မှ။ ဥဘောပိ=တပည့်တော်တို့ မောင်နှမ နှစ်ဦးလုံးသည်။ နာနာသမ္ဘဝါ=အထူးထူးသော ဘဝမှာ ဖြစ်ကြရပါတယ်ဘုရား ...။  
နောက်ဆုံး ဒီဘဝမှာမှ တပည့်တော်ရဲ့ မောင် ရှင်ရာဟုလာက အသမ္ဘိန္ဒသကျ သာကီဝင်မင်းမျိုးမှာ ဖြစ်ပြီး တပည့်တော်မက သေဋ္ဌေး မျိုးမှာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း သူ လျှောက်တာ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၅၃

ပုရိမာနံ ဇိနဂ္ဂါနံ၊  
သင်္ဂမံ တေ နိဒဿိတံ။  
အဓိကာရံ ဗဟံ မယံ၊  
တုယုတ္ထာယ မဟာမုနိ။ ။

မဟာမုနိ=မုနိငါးမျိုး ခေါင်က မိုး၍ အုပ်စိုးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ပုရိမာနံ ဇိနဂ္ဂါနံ=ရှေးရှေး ဘုရားရှင်တို့၏ (အထံတော်၌)။ သင်္ဂမံ=အတူတကွ တွေ့ကြုံခဲ့ရစဉ် ကာလမှာ လည်း။ မယံ=တပည့်တော်မသည်။ နိဒဿိတံ=နိဒဿနနည်း အနည်းငယ်မျှ ဖော်ပြရပါလျှင်။ ဗဟံ=များစွာသော။ အဓိကာရံ= အထိကရကောင်းမှု ကုသိုလ်အစုကို။ တုယုတ္ထာယ=အရှင်ဘုရား အကျိုးငှာ။ ကတံ=ဘဝများစွာ ပြုအပ်ခဲ့ဖူးလှပါပြီ ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား ...။ ရှေးရှေးဘုရားရှင်တို့ရဲ့ သာသနာခေတ်မှာ အရှင်ဘုရားနှင့် တပည့်တော် တွေ့ကြုံတဲ့အခါကျပြီဆိုယင် အရှင်ဘုရား အတွက် တပည့်တော်မ အထိကရကောင်းမှု ကုသိုလ်တွေကို ပြုခဲ့ပါ တယ်ဘုရား ...။

ယံ မယာ ပူရိတံ ကမ္မံ၊ ကုသလံ သရ မေ မုနိ။  
တဝတ္ထာယ မဟာဝီရ၊ ပုညံ ဥပစိတံ မယာ။ ။

မုနိ=မဟာမုနိ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ...။ မဟာဝီရံ= တပည့်တော်မသည်။ ယံ ကုသလံ ကမ္မံ=အကြင်ကုသိုလ်ကံကို။ ပူရိတံ=ဖြည့်ကျင့်အပ်ခဲ့ပါပြီ ...။ မေ=တပည့်တော်မ၏။ တံ=ထို ဆည်းပူးဖြည့်ကျင့်ခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်အစုကို။ သရ သရာဟိ= အရှင်ဘုရား စဉ်းစားအောက်မေ့တော်မူပါဘုရား။

တပည့်တော် ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်တွေကို ရှင်တော် ဘုရား စဉ်းစားကြည့်တော်မူပါဘုရား။

၃၅၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

မဟာဝိရ=ကြီးမြတ်သော လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာ  
ဘုရား ...။ တဝ=ရှင်တော်ဘုရား၏။ အတ္ထာယ=အကျိုးငှာ။ မယာ  
=တပည့်တော်သည်။ ပုည=ကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစုကို။ ဥပစိတံ=  
လေ့လာပွားများ ဆည်းပူးအားထုတ် အပ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

အဘဗ္ဗဌာနေ ဝဇ္ဇေတွာ၊  
ဝါရယန္တိ အနာစာရံ။  
တဝတ္ထာယ မဟာဝိရ၊  
စတ္တံ မေ ဇီဝိတံ ဗဟုံ။ ။

ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ...။  
ရှင်တော်ဘုရားအတွက် တပည့်တော်ဟာလေ ဘဝများစွာမှာ အဘဗ္ဗ-  
ဌာန=မပြုမလုပ် ကောင်းတဲ့အရာတွေကို ရှောင်ရှား၊ မကျင့်ကောင်းတဲ့  
အရာတွေကို ဟန့်ထားခဲ့ပြီး ရှင်တော်ဘုရားအတွက် တပည့်တော်  
အသက်တွေ စွန့်ခဲ့ပေါင်း များလှပါပြီ ဘုရား ...။ အဲဒါတွေ ရှင်တော်  
ဘုရား ပြန်ပြီးတော့ စဉ်းစားယင် သိတော်မူပါတယ်။

ဧဝံ ဗဟုဝိဓံ ဒုက္ခံ၊  
သမ္ပတ္တိံ စ ဗဟုဗ္ဗိဓာ။  
ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊  
ဇာတာ သာဝတ္ထိယံ ပုရေ။ ။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ဝမ်းမြောက်လွမ်းလို့ သူရဲ့ဖြစ်စဉ်=အပဒါန်ကို  
မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားနေတယ်။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ...။ ဧဝံ ဗဟုဝိဓံ  
ဒုက္ခံ=သို့စဉ်ကလောက် မြားမြောက်လှစွာသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို  
လည်းကောင်း။ ဗဟုဗ္ဗိဓာ သမ္ပတ္တိံ စ=မြားမြောက်လှစွာသော စည်း  
စိမ်အမျိုးမျိုးကို လည်းကောင်း။ အနဘဝိတွာ=သုံးဆောင်ခံစားခဲ့  
၍ ...။

ဟို-ပဒုမဝတီ ဘဝတစ်ခုပဲ ကြည့်စမ်းပါဦး။ တကတည်း မိဖုရား အဖြစ်နဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာ တစ်သက်လုံး နေရမယ် မဟုတ်သေးဘူး၊ တော်တော်ကြာ ထီးနန်းက အနှင်ခံရသေး။ ဘယ်လောက်ဒုက္ခရောက် သလဲ။

အဲဒီလို ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုး၊ စည်းစိမ် သမ္ပတ္တိအမျိုးမျိုးကို။ အန- ဘဝိတွာ=သုံးဆောင်ခံစားပြီးတဲ့နောက်။ ပစ္စိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ=ယခု နောက်ဆုံး ပစ္စိမဘဝသို့ ရောက်လတ်သည်ရှိသော်။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏ တွင်ခေါ် တပည့်တော်သည်။ သာဝတ္ထိယံ ပုရေ=သာဝတ္ထိမည် မင်း နေပြည်၌။ (ဘယ်မှာလာဖြစ်သလဲဆိုတော့)-

မဟာဓန သေဋ္ဌိကုလေ၊  
သုခိတေ သဇ္ဇိတေ တထာ။  
နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊  
သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနေ။ ။

သူဖြစ်ရတဲ့ အမျိုးကို ဂုဏ်ပုဒ် ၅ ပုဒ်နဲ့ ဖော်ပြတယ်။

သာဝတ္ထိယံ ပုရေ=သာဝတ္ထိမည် မင်းနေပြည်၌။

(မဟာဓန သေဋ္ဌေးမျိုးရဲ့ ဂုဏ်တွေကို ဖော်ပြတယ်။)

သုခိတေ=အမြဲတစေ ချမ်းသာ၍ နေသော။ သဇ္ဇိတေ=အစစ အရာရာ စိမ့်အပ်ပြီး ဖြစ်သော။ နာနာရတနပဇ္ဇောတေ=အထူးထူး သော ရတနာရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် တောက်ပ၍နေသော။ (အေး ...၊ အချုပ်ပြောကြပါစို့။) သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနေ=ခပ်သိမ်းသော ဝတ္ထုကာမတို့နှင့် ပြည့်စုံစွာသော။ မဟာဓနသေဋ္ဌိကုလေ=မဟာဓန သေဋ္ဌေးအမျိုး၌။ ဇာတာ=ဘဝပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ခဲ့ရပါပြီ ဘုရား ...။

အေး ...၊ မဟာဓန သေဋ္ဌေးမျိုးမှာ လာဖြစ်ပြီး၊ အို-အဆင်းကလေး ကလည်း ကြာညိုပန်းရဲ့ အတွင်း ကြာတိုက်အဆင်းရှိလို့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏတဲ့။

၃၅၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဒီအမည်ကတော့ ပြောစရာ မလိုဘူး၊ အလွန်ထင်ရှားတယ်။ သူမရဲ့ အဲဒီသေဋ္ဌေးသမီးဘဝမှာ ဘယ်လောက် အပြုအစု အမှုအယု ခံရသလဲ ဆိုယင် -

သက္ကတာ ပူဇိတာ စေဝ၊

မာနိတာ+ပစိတာ တထာ။

ရူပသိရီ+မနပ္ပတ္တာ၊

ကုလေသု အဘိသက္ကတာ ... တဲ့ သူလျှောက်တယ်။

ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ=တပည့်တော်မကို။ သက္ကတာ= အများကလည်း အရိအသေ ပြုအပ်ပါတယ် ဘုရား ...။ ပူဇိတာ စေဝ=အများကလည်း ပူဇော်ရပါတယ် ဘုရား ...။ မာနိတာ= အများကလည်း မြတ်နိုးအပ်ပါတယ် ဘုရား။ အပစိတာ=အများ ကပဲ ယုယရပါတယ် ဘုရား ...။

အားလုံးက ရိုသေရတယ်၊ အားလုံးက ပူဇော်ရတယ်၊ အားလုံးက မြတ်နိုးရတယ်၊ အားလုံးက ယုယရတယ်၊ အားလုံးရဲ့ အရိအသေခံရ၊ အပူဇော်ကို ခံရ၊ အမြတ်နိုး ခံရ၊ အယုအယကို ခံရပါတယ်။

ရူပသိရီ + မနပ္ပတ္တာ = ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပခြင်း အသရေအစုသို့ ရောက်သည်ဖြစ်ရကား။ ကုလေသု=တပည့်တော် မတို့ရဲ့ သေဋ္ဌေးမျိုးတို့၌။ အဘိသက္ကတာ=သူများထက် ထူးချွန် သာလွန်၍ အရိအသေပြုသည်ကို ခံရပါတယ် ဘုရား ...။

ရူပကာယအသရေက သူတပါးနှင့် မတူအောင် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် သေဋ္ဌေးမျိုးထဲမှာဖြင့် ဘယ်သူနှင့်မှ မတူအောင် အရိအသေပြု ခံရပါ တယ် ဘုရား ...။

အတီဝ ပတ္တိတာ စာ+သိ၊ ရူပသောဘသိရိဟိ စ။  
ပတ္တိတာ သေဋ္ဌိပုတ္တေဟိ၊ အနေကေဟိ သတေဟိပိ။ ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၅၇

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား ...။ (ဝမ်းသာ  
လွန်းလို့ လျှောက်နေတာနော်၊ သာယာလို့ လျှောက်တာ မဟုတ်ဘူး။)

ရူပသောဘသိရီဟိ စ=ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်ခြင်း အသ  
ရေ အစုတို့ကြောင့်လည်းပဲ။ အတိဝပတ္တိတာ=လူအများက အလွန်  
တောင့်တအပ်သူသည်။ အာသိ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ရုပ်ရည်အဆင်း သူမတန်အောင် ကျက်သရေနဲ့ ပြည့်စုံလှပတဲ့  
အတွက် လူတွေက တပည့်တော်မကို သိပ်ပြီး တောင့်တ လိုချင်ကြ  
ပါတယ်ဘုရား ...။

အနေကေဟိ သတေဟိပိ=ရာပေါင်းများစွာ သချာရိသည်  
လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သေဋ္ဌိပုတ္တေဟိ=သေဋ္ဌေးသားတို့က။ ပတ္တိ-  
တာ=တောင့်တအပ်ပါသည် ဘုရား ...။

သူရဲ့ လူ့ဘဝတုန်းက အောက်မကျတဲ့ အကြောင်း ပြောပြီးပြီ။  
အဲဒီလို ရာပေါင်းများစွာသော သေဋ္ဌေးသားတို့က တောင့်တလင့်ဆို  
အလိုရှိအပ်တဲ့အခါ ဖခင်သေဋ္ဌေးကြီးက လွတ်မြောက်ရေး ဥပါယ်  
တံမျှင်ဖြင့် “သမီး ... ရှင်ရဟန်းမ ပြုနိုင်ပါ့မည်လား”လို့ မေးတယ်။

(ဒီအကြောင်းကိုတော့ မဖော်ပြတော့ဘူး။)

ထိုအခါ ဦးခေါင်းပေါ်မှာ အကြိမ်တစ်ရာ ချက်ထားတဲ့ နှမ်းဆီနဲ့  
လောင်းလိုက်လို့ အေးသွားသလို စိတ်နှလုံးအေးပြီး “ရှင်ရဟန်းမ ပြုပါ  
မယ် ခမည်းတော် ...”လို့ ဝမ်းပန်းတသာ ပြောလိုက်တယ်။ ပြောလိုက်  
တဲ့အခါ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ရဟန်းပြုပေးလို့ -

အဂါရံ ပဇေဟိတွာန၊  
ပဗ္ဗဒိံ အနဂါရိယံ။  
အမုမာသေ အသမ္ပတ္တေ၊  
စတုသစ္စ+မပါပုဏိ။ ။



၃၅၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘန္တေ=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ...။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ်  
တပည့်တော်မသည်။ အဂါရံ ပဟေတိတွာန=အိမ်ရာတည်ထောင်မှု  
ကို စွန့်ပယ်၍။ (အိမ်ရာမထောင်ဘဲနဲ့ ကောမာရီ=တကယ့် အပျိုစင်  
ဘဝနဲ့ ဘုရားသာသနာတွင်း ဝင်ပြီးသကာလ။) အနဂါရိယံ=အိမ်  
ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိ=ကပ်ရောက်ခဲ့ရပါပြီဘုရား။  
(ဘိက္ခုနီမအဖြစ် ရောက်ပြီးတဲ့နောက် မကြာမီ) အဗုမာသေ  
အသမ္ပတ္တေ=လခွဲဆိုတဲ့ ဆယ့်ငါးရက် မရောက်သေးခင် မပြည့်  
သေးခင်မှာပင်။ စတုသစ္စံ=သစ္စာလေးပါးကို အပြီးအဆုံး သိတဲ့  
အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ အပါပုဏ္ဏိ=ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရပါပြီ  
ဘုရား ...။

ဆယ့်ငါးရက်တော် မပြည့်ခင် တပည့်တော် သစ္စာလေးပါးကို  
အပြီးအဆုံးရောက် အရဟတ္တမဂ်+အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် သိခဲ့ရပါတယ်  
ဘုရား ...။

ဣဒ္ဓိယာ အဘိနိမ္မိတွာ၊  
စတုရသံ ရထံ အဟံ။  
ဗုဒ္ဓဿ ပါဒေ ဝန္တိဿံ၊  
လောကနာထဿ တာဒိနော။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ်  
တပည့်တော်သည်။ (ဘာပြောချင်လို့လဲ။) စတုရသံ ရထံ=မြင်း  
လေးကောင်ကတဲ့ ဗာလီရထားကြီးကို။ ဣဒ္ဓိယာ=မိမိရဲ့ တန်ခိုး  
အာနုဘော်ဖြင့်။ အဘိနိမ္မိတွာ=ဖန်ဆင်းပြီးသကာလ။ လောက-  
နာထဿ တာဒိနော=လောကသုံးပါး၏ အကြီးအကဲ တာဒိဂုဏ်  
ရှင် ဖြစ်တော်မူသော (လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော၊ မူကွဲ) ဗုဒ္ဓဿ=  
မြတ်စွာဘုရား၏။ ပါဒေ=ခြေတော်အစုံတို့ကို။ ဝန္တိဿံ=ရှိခိုးခဲ့ရ  
လေပြီဘုရား ...။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၅၉

အားရနှစ်ခြိုက်လို့ ရိုးရိုး ရှိခိုးရတာ အားမရဘဲ ဗာလီမြင်းကြီး လေး  
ကောင် ကတဲ့ရထားကြီး (သူတို့ခေတ်တုန်းကတော့ ဒီရထားကြီးတွေက  
ယနေ့ “မာစီဒီး” မော်တော်ကားကြီးတွေလို၊ “ချက်ဗရိုလက်” မော်တော်  
ကားကြီးတွေလို ဂုဏ်ရှိဟန် တူပါတယ်။) အဲဒီ မြင်းကြီး လေးကောင်  
ကတဲ့ ဗာလီရထားကြီး ဖန်ဆင်းပြီးတော့ စကြဝတေးမင်းရဲ့ အသွင်ဖြင့်  
ရှင်တော်ဘုရားရဲ့ ခြေတော်ကို ရှိလည်းခိုးခဲ့ပါပြီ။ ရှိခိုးပါရစေ ဘုရား။

ဣဒ္ဓိသု စ ဝသီ ဟောမိ၊  
ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။  
စေတောပရိယဉာဏဿ၊  
ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနေ။

။

မဟာမုနေ=မုနိငါးမျိုး ခေါင်က မိုး၍ အုပ်စိုးတော်မူပါပေထ  
သော မြတ်စွာဘုရား ...။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွင်ခေါ် တပည့်တော်  
သည်။ ဒါနိ-ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ ဣဒ္ဓိသု စ=တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်  
အရာတို့၌လည်း။ ဝသီ=စိုးမိုးပိုင်သသည်။ ဟောမိ=ဖြစ်ပါ၏။  
ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်မှာ သူမတူတန်အောင် စိုးရပိုင်နိုင်ပါတယ်  
ဘုရား ...။

ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ=ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဏ်၌လည်း  
ကောင်း။ စေတောပရိယဉာဏဿ=စေတောပရိယ အဘိညာဏ်၌  
လည်းကောင်း။ ဝသီ=စိုးပိုင်နိုင်နင်းသည်။ ဟောမိ=ဖြစ်ပါတယ်  
ဘုရား ...။

သူ ...တဲ့၊ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ်၊ စေတော  
ပရိယ အဘိညာဏ် ဒီ လောကီအဘိညာဏ်တွေ သူ နိုင်နင်းတဲ့  
အကြောင်း လျှောက်ထား ပြောဆိုတယ်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။  
သဗ္ဗာသဝ ပရိက္ခိဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဗဝေါ။

။

၃၆၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ်  
တပည့်တော်သည်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ=ရှေး၌ဖြစ်ဖူး ခန္ဓာအထူးကို။  
ဇာနာမိ=ပိုင်ခြားထင်ထင် သိမြင်ပါတယ် ဘုရား ...။

ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဏ်ကို သိရတယ်လို့ ပြောတာ။

ဒိဗ္ဗစက္ခု=ဒိဗ္ဗစက္ခုကို။ ဝိသောဓိတံ=သုတ်သင်အပ်ပါပြီ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို တပည့်တော်မ နိုင်နိုင်နင်းနင်း ရရှိပါတယ်။

သဗ္ဗာသဝ-သဗ္ဗာသဝါ=ခပ်သိမ်းဥသံ့ အလုံးစုံသော အာသဝ  
တရားတို့သည်။ မေ=တပည့်တော်မ၏ သန္တာန်၌။ ပရိက္ခိဏာ=  
ကုန်ကြပါကုန်ပြီဘုရား။

အာသဝက္ခယဉာဏ်ခေါ်တဲ့ လောကုတ္တရာ အဘိညာဏ်ကို ရပါပြီ  
ဘုရား ... လို့ လျှောက်ထားတယ်။

အဘိညာဏ် ခြောက်ပါး ရှိတယ်။ လောကီအဘိညာဏ်က (၁)  
ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်၊ (၂) ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ်၊ (၃) စေတောပရိယ  
အဘိညာဏ်၊ (၄) ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိအဘိညာဏ်၊ (၅) ဒိဗ္ဗစက္ခု  
အဘိညာဏ် ငါးပါး ဖြစ်တယ်။ (၆) လောကုတ္တရာ အဘိညာဏ်က  
အာသဝက္ခယဉာဏ်လို့ ခေါ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ကို ခေါ်တယ်။

သဗ္ဗာသဝ ပရိက္ခိဏာဖြင့် အာသဝက္ခယ ခေါ်တဲ့ လောကုတ္တရာ  
အဘိညာဏ် ရတဲ့အကြောင်း လျှောက်ထားပြီး အကျိုးတရားကို ဖော်ပြ  
လျှောက်ထားသောအားဖြင့် “နတ္ထိ ဒါနိ ပုနုဗ္ဗဝေါ”လို့ လျှောက်ထားတယ်။

တသ္မာ=သို့ရကား။ ဒါနိ-ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ မေ=တပည့်  
တော်မ၏ အဖို့ရာ။ ပုနုဗ္ဗဝေါ=တစ်ဖန်ဘဝ အသစ်အသစ် ဖြစ်ရ  
ခြင်းသည်။ နတ္ထိ=တစိုးတစ် မရှိတော့ပါဘုရား ...။

ဒီ နှစ်ဂါထာဖြင့် ဘာပြောသလဲဆိုတော့ “သူမသည် ဆဋ္ဌဘိည  
ရဟန္တာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ မဂ္ဂသိဒ္ဓ=မဂ်ဖြင့် အလိုလိုပြီးတဲ့ အဘိညာဏ်

ဥပုထဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၆၁

ခြောက်ပါးရ=ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း မြတ်စွာ ဘုရားအား လျှောက်ထားတယ်။

ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ

အတ္ထ+ဓမ္မ+နိရုတ္တိသု၊  
ပဋိဘာနေ တထေဝစ။  
ဉာဏံ မေ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊  
ပဘာဝေန မဟေသိနော။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ မဟေသိနော=သီလကွနွ  
စသည်ကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးရှာမှီး လေ့ကျက်တော်မူပြီး  
သော ရှင်တော်ဘုရား၏။ ပဘာဝေန=တန်ခိုးရှိန်စော် အာနဘော်  
ကြောင့်။ အတ္ထ+ဓမ္မ+နိရုတ္တိသု=အတ္ထငါးပါး၊ ဓမ္မငါးပါး၊ ထို အတ္ထ  
ငါးပါးနှင့်ဆိုင်ရာ + ဓမ္မငါးပါးနှင့်ဆိုင်ရာ သဘာဝနိရုတ္တိသဒ္ဓါတို့၌  
လည်းကောင်း။ တထေဝ=ထိုအတူသာလျှင်။ ပဋိဘာနေ=ရှေ့  
ဉာဏ်သုံးပါး၌ လည်းကောင်း။ မေ=တပည့်တော်မ၏။ ဉာဏံ=  
ဉာဏ်သည်။ ဝိမလံ=ကိလေသာအညစ်အကြေး ကင်းဝေးပါ၏။  
သုဒ္ဓံ=အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်ပါ၏။

ဘာပြောလိုသလဲဆိုယင် “တပည့်တော်မမှာ အရှင်ဘုရားရဲ့ တန်ခိုး  
တေဇ် အာနဘော်ကြောင့် (၁) အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အတ္ထ ငါးမျိုး  
အတ္ထနှင့် ပတ်သတ်ယင် အခြေခံ ငါးမျိုး ရှိတယ်။ အဲဒီ အတ္ထတစ်မျိုး  
တစ်မျိုး၏ဆိုင်ရာ အမျိုးမျိုးသော သဘာဝတွေကို ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်း သိ  
တယ်။ (၂) ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဓမ္မ ငါးမျိုး ရှိတယ်။ ဓမ္မနှင့်ပတ်သက်  
ယင်လည်း အခြေခံ ငါးမျိုး ရှိတယ်။ အဲဒီ ဓမ္မတစ်မျိုး တစ်မျိုး၏  
ဆိုင်ရာ အမျိုးမျိုးသော သဘာဝတွေကို ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်း သိတယ်။ (၃)  
နိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်=အဲဒီ အတ္ထ+ဓမ္မတို့ရဲ့ ဆိုင်ရာ သဘာဝနိရုတ္တိ

၃၆၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဝေါဟာရတွေ အမျိုးမျိုးကို ကုန်အောင် သိတယ်။ ဥပမာဆိုကြပါစို့။ အားလုံးသိနေတဲ့ လောဘတရား။ အဲဒီ လောဘတရားဟာ အတ္တနှင့် ဓမ္မ နှစ်မျိုးတွင် ဓမ္မအပိုင်း အသိုင်းအဝိုင်းထဲမှာ ပါရှိနေတယ်။ အဲဒီ လောဘတည်းဟူသော ဓမ္မနှင့်ဆိုင်ရာ သဘာဝ နိရုတ္တိသဒ္ဓါဆိုယင် ယနေ့ ပုထုဇန့် တစ်ယောက်အား ‘အဲဒီ လောဘကို အခြား ဘယ်လို ခေါ်သေးသလဲ’ လို့ မေးယင် “တဏှာလို့ ခေါ်တယ်၊ ရာဂလို့ ခေါ်တယ်၊ အာသာလို့ ခေါ်တယ် စသည်ဖြင့် ၃-၄ မျိုးသာ ဖြေဆို ပြောဆိုနိုင်ပေ မယ်။ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကိုရတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ ကျတော့ လောဘ ဆိုတဲ့ တပ်မက်မှု သဘာဝဓမ္မတရားလုံး တစ်ခုကိုပင် “ဒီလိုလည်း ခေါ်တယ်၊ ဒီလိုလည်း ခေါ်တယ်၊ ဟောဒီလိုလည်း ခေါ်တယ်” လို့ သူတို့သိတဲ့ သဘာဝနိရုတ္တိ အရိယဝေါဟာရသဒ္ဓါတွေဟာ ပုဒ်ပေါင်း တစ်ရာကျော် ရှိတယ်။

အဲဒီပုဒ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်တို့ကို တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး ချိန်းချက် မထားဘဲနဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာကို မေးယင်လည်း “အေး ... တစ်ရာ ကျော်” လို့ပဲ ဖြေတော်မူမယ်။ လိုအတူ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ပဲ မေးမေး၊ မြတ်စွာဘုရားကိုပဲ မေးမေး “အေး ... တစ်ရာကျော်” လို့ပဲ ဖြေတော်မူ ကြမယ်။ သူတို့ ချိန်းချက်ထားသလိုပဲ၊ အခု ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ခေမာထေရီ ကိုပဲ မေးမေး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီကိုပဲ မေးမေး တစ်ပုံ တည်းပဲ ဖြေကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှင် အရိယာတို့ ဟောတဲ့ ပါဠိတွေဟာ တစ်သံတည်း တစ်ညီတည်း ထွက် တယ်နော်။ ဒါဟာ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရဲ့ သဘောဖြစ်တယ်။ (၄) ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဆိုတာက ရှေ့ဉာဏ်သုံးပါးကို “ဤဉာဏ် ကား အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်ကား ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ဤ ဉာဏ်ကား နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်” လို့ ခွဲခြမ်းသိတဲ့ ဉာဏ်ကို ခေါ်တယ်။

ဤဂါထာဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည် မိမိ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ရတဲ့

ရဟန္တာထေရီမဖြစ်ကြောင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကလည်းပဲ မဂ္ဂသိဒ္ဓ= အရိယမဂ်ကို ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် ရပြီးသားဖြစ်တဲ့ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဣဒ္ဓိသည် နှစ်မျိုးရှိတယ်။ (၁) ဣဒ္ဓိရုပ်အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းတဲ့ ဣဒ္ဓိက တစ်မျိုး၊ (၂) ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံမှုကို ခေါ်တဲ့ ဣဒ္ဓိက တစ်မျိုးပေါင်း နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ ထိုတွင် (၁)အမှတ် ဣဒ္ဓိရုပ်အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်တဲ့ ဣဒ္ဓိကို ရှေ့က ပြဆိုတော့ ဆိုခဲ့ပြီးခဲ့ပြီ၊ ယခု(၂)အမှတ်ပြု ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံမှု ဣဒ္ဓိကို ဖော်ပြလို၍ -

စိဝရံ ပိဏ္ဏပါတဉ္စ၊  
ပစ္စယံ သယနာသနံ။  
ခဏေန ဥပနာမေန္တိ၊  
သဟဿာနိ သမန္တတော။ ။

ဤဂါထာကို ရွတ်ဆို လျှောက်ထားတယ်။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ ခဏေန=တစ်ခဏအတွင်းမှာ ပင်။ မေ=တပည့်တော်မပို့။ သမန္တတော=ထက်ဝန်းကျင်မှ။ စိဝရံ- သဟဿာနိ စ=သင်္ကန်းပေါင်း အထောင်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပိဏ္ဏပါတံ သဟဿာနိ စ=ဆွမ်းပေါင်း အထောင်တို့ကိုလည်း ကောင်း။ ပစ္စယံ သဟဿာနိ စ=ဆေးပစ္စည်းပေါင်း အထောင်တို့ကို လည်းကောင်း။ သယနာသနံ သဟဿာနိ စ=အိပ်ရာနေရာပေါင်း အထောင်တို့ကို လည်းကောင်း။ ဥပနာမေန္တိ=ကြည်ညိုကြတဲ့ ဒကာ ဒကာမတို့က လာရောက်ဆက်ကပ် ကြပါကုန်သည်ဘုရား။

သိပ်လည်း ဘုန်းကြီးသတဲ့၊ တစ်ခါတလေ သူ့ထံမှာ ဆွမ်းလာပို့ တာ ဆွမ်းအုပ်ကြီးတွေ တစ်နေ့တည်းမှာပင် တစ်ထောင်ကျော်လောက် ဖြစ်သတဲ့။ တစ်နေ့တည်းမှာ ထက်ဝန်းကျင်က သင်္ကန်းတွေ အစုံပေါင်း

၃၆၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

တစ်ထောင်ကျော်၊ အိပ်ရာနေရာ အစုံပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်၊ ဆေး  
ပစ္စည်းများလည်း အမျိုးပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်၊ ဒီလို ပစ္စည်းလေးပါး  
ပြည့်စုံလှကြောင်း သူ လျှောက်ထားတယ်။ သူမ သူ ဧတဒဂ်ရတဲ့  
အကြောင်းကိုလည်းပဲ ဤသို့ဆက်၍ လျှောက်ထားတယ်။

ဇိနော တမိ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊

ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။

အဂ္ဂါ ဣဒ္ဓိမတိနံ+န္တိ၊

ပရိသာသု ဝိနာယကော။ ။

ပရိသာသု=ပရိသတ် လေးပါးတို့၌။ ဝိနာယကော=ရှေ့သွား  
ခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော။ ဇိနော=ငါးမာရ်အောင်မြင် ရှင်ပင်  
ဘုရားသည်။ တမိ ဂုဏေ=ထိုသို့ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်အရာ  
တစ်ဖက်ကမ်းရောက် အောင်မြင်လျက် ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံတဲ့  
အရာ ထောင်ချီပြီး ပြည့်စုံမှုတည်းဟူသော ဂုဏ်ကျေးဇူး၌။ တုဋ္ဌော  
=ငါ့သမီးတော်ဟာ နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ပါတကားဟု  
နှလုံးတော်သွင်းကာ ဝမ်းမြောက်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ မံ=တပည့်  
တော်မကို။ ဣဒ္ဓိမတိနံ=ဣဒ္ဓိမန္တ ဣဒ္ဓိမတိ ဘိက္ခုနီပေါင်းများစွာ  
တို့တွင်။ အဂ္ဂါတိ=အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဟူ၍။ ဧတဒဂ္ဂေ=ဧတဒဂ်  
ရာထူး၌။ ဌပေသိ=ထားတော်မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

သူ့ဘဝ သူ ဝမ်းမြောက်လွန်းလို့ တရားဂါထာတွေနဲ့ ဖွဲ့ပြီး လျှောက်  
နေတယ်၊ မကုန်သေးဘူး။

ပရိစိဏ္ဍော မယာ သတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

ဩဟိတာ ဂရုတော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္ထိသမူဟတာ။ ။

ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာဖြစ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်တွေဆိုယင် တိုင်  
ပင်ထားရသည် မဟုတ်ဘဲ ဒီဂါထာတွေကို တညီတညွတ် ရွတ်ဆို  
လျှောက်ထားကြတယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သဟဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၆၂

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ မယာ=တပည့်တော်မသည်။  
သတ္တာ=လူနတ်တို့၏ဆရာ အစိန္တေယျာကို။ ပရိစိဏ္ဍော=ကျေနပ်  
အောင် ပြုအပ်ပါပြီ ဘုရား ...။

ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကို ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ဘယ်လိုပဲ ပြုစု ပြုစု၊  
ကိုယ်တော်ရဲ့ ကျေးဇူးကို ပြေလည်အောင် ပြန်ဆပ်တယ်လို့ မဟောဘူး၊  
ဘယ်လိုပြုစုရမည်လဲဆိုယင် ကိုယ်တော်ရဲ့ သာသနာမှာ အရဟတ္တဖိုလ်  
ရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်ကြီးကုတ် အားထုတ်တဲ့ အပြုအစုမျိုး=မမူ  
အပြုအစုမျိုးကိုမှ ပြေလည်အောင် ကျေးဇူးဆပ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား  
ဟောကြားတော်မူခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ  
ဂေါတမိက သင်္ကန်းလျာအစုံ လှူတဲ့ဝတ္ထုမှာ ဤသို့ လျှောက်တယ်။  
ဘယ်လို လျှောက်သလဲဆိုတော့ -

“သားတော်ဘုရား ... (တဲ့)၊ ဟောဒိ မိထွေးတော်ရဲ့လက်ထဲက  
သင်္ကန်းလျာ အဝတ်အစုံဟာ သားတော်ဘုရားကို ရည်စူးပြီး မိထွေး  
တော် ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်ပြီး ဝါကိုလည်း ဖတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ  
သင်္ကန်းကို မိထွေးတော်အား သနားသမူ အကြောင်းပြု၍ အလှူခံ  
တော်မူပါဘုရား ...”လို့ လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက  
စဉ်းစားဆင်ခြင်တော်မူတယ်။

မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ကာယကံမှု ပြုမည်ကြံလျှင် လည်းကောင်း၊  
ဝစီကံမှု ပြောမည်ကြံလျှင် လည်းကောင်း၊ မနောကံမှု ကြံမည်ဆိုလျှင်  
လည်းကောင်း၊ မပြုမီ၊ မပြောမီ၊ မကြံမီ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးမှ ပြုမြဲ၊  
ပြောမြဲ၊ ကြံမြဲ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဤသင်္ကန်းအလှူ ကိစ္စ၌ မည်ကဲ့သို့  
ပြန်လည်မိန့်ကြားသင့်သည်ကို သမ္မဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်တော်မူသည်  
ရှိသော် -

“မိထွေးတော်ကြီးဟာ ငါဘုရားကို အာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ်ဇော  
တေ့ အကြိမ်ကြိမ် ဖြစ်ခဲ့ရလေပြီ။ သံဃာ့ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ မဟာ



၃၆၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကုသိုလ်ဇောတွေ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်စေရန် ရည်သန်တော်မူ၍ လည်းကောင်း (၁)၊ ၎င်းပြင်လည်း ပွင့်တော်မူပြီးတဲ့ နှစ်ကျပ်ရှစ်ဆူ ဘုရားရှင်တို့အနက် ကိုယ်တော်သည် အသက်တမ်း အတိုဆုံး ဘုရားဖြစ်၍ ကိုယ်တော်သာသနာ၌ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြမယ့် သာဝကတို့ကို သားတော်ကြီး သံဃာသာဝကတို့နှင့် ထားခဲ့ရမည် ဖြစ်ရကား သားတော်ကြီး သာဝက သံဃာကို ကိုယ်တော်တိုင်က ဦးစားပေးမှ ကိုယ်တော်ရဲ့ သားငယ် သမီးငယ် ဖြစ်ကြတဲ့ မျက်မှောက်သာဝက၊ နှောင်းနှောက် သာဝကတွေသည် သံဃာတည်းဟူသော သားကြီး ဩရသကို ဘုရားကသော်မှ ဦးစားပေးရတယ်၊ ငါတို့ ရိုသေမယ်လို့ အောက်မေ့ပြီး သံဃာ့အဆုံးအမကို နာယူကျင့်သုံးပြီး ဓမ္မာဘိသမယ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြရလိမ့်မယ် (၂)။ ဒီနှစ်ချက်ကို အလေးအနက်ဆင်ခြင်ပြီးမှ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်က -

“သံဃေ ဂေါတမိ ဒေဟိ=မိထွေးတော် ဂေါတမိ ...၊ သံဃာအား လှူပါလေ။

သံဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ=သံဃာအား လှူရသော အလှူသည် လှူရပ်နတ်ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိ ဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုး ရှိတယ်။

သံဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဇ္ဇေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ ဘိက္ခုသံဃော စ=အသင် မိထွေးတော်ကြီး သံဃာအား လှူလိုက်ယင် ငါဘုရားကို လည်းကောင်း၊ ရဟန်းသံဃာကို လည်းကောင်း ပူဇော်အပ်သည် မည်ပေ၏ ...”

ဤကဲ့သို့ သမ္ပဇဉ်ဉာဏ်နှင့် ဆင်ခြင်ပြီးမှ မိန့်တော်မူတယ်။

မိထွေးတော်ကြီးကတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ လေးနက်တဲ့ အကြံကို ဘယ်သိမှာလဲ၊ သူက လှူချင်တဲ့ စိတ်နဲ့ပဲ ဒုတိယမိ ထိုနည်းလျှောက်၊ ဘုရားကလည်း ဒုတိယမိ သံဃာအား လှူဖို့ မိန့်ကြား၊ တတိယမိ

သုံးကြိမ်မြောက်လည်း ထိုအတူ လျှောက်ထား။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ထိုအတူ သံဃာအား လှူဖို့ မိန့်ကြားတော်မူတယ်။

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်က မိထွေးတော်ကြီးဘက်မှ ရပ်တည် ပါဝင်ပြီး -

ဗဟူပကာရာ ဘန္တေ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိ ဘဂဝတော မာတုတ္တာ အာပါဒိကာ ပေါသိကာ ခီရဿ ဒါယိကာ၊ ဘဂဝန္တံ ဇေနတ္ထိယာ ကာလင်္ဂတာယ ထည့် ပါယေသိ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိဟာ ဘုရားရဲ့ အပေါ်မှာ ကျေးဇူးများလှပါတယ်။ ရှင်တော်ဘုရားရဲ့ မိထွေးတော် အရင်းအချာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဖဝါးလက်နှစ်လုံး ပခုံးလက်နှစ်သစ်က စပြီး ကိုယ်တိုင် ပြုစု ယုယခဲသမှလေ ရှင်တော်ဘုရားကို ခုနစ်ရက်သား အရွယ်ကလေး မှာ မယ်တော် မဟာမာယာ နတ်ရွာစံသွားတော့ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိက နန္ဒမင်းသားကို ဖွားပြီးလို့ သုံးရက်လောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ မိထွေးတော်ကြီးဟာ သူ့ရဲ့ သားအရင်းခေါက်ခေါက် နန္ဒမင်းသားကလေးကို အထိန်းတော်များထံ အပ်နှံပြီး သူ့ကိုယ်တိုင်က တော့ ရှင်တော်ဘုရားကို အထိန်းတော်ကြီးပမာ သူ့ရဲ့ နို့ချိုအေး တိုက် ကျွေးပြီး မှုမှုယုယု ပြုစုခဲ့ပါတယ် ဘုရား ...။

အရှင်အာနန္ဒမထေရ်က (မိထွေးတော်ကြီးဘက်က) တစ်ဖက်သတ် ရှေ့နေကြီး ဖြစ်နေမှာစိုးလို့ -

ဘဂဝါပိ ဘန္တေ ဗဟူပကာရော မဟာပဇာပတိယာ ဂေါတမိယာ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ ရှင်တော်ဘုရားကလည်းပဲ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိအပေါ်မှာ အင်မတန် ကျေးဇူးများခဲ့ပါတယ်။ (ဘယ်လိုလဲ ဆိုသင့်)-

၃၆၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘဂဝန္တံ ဘန္တေ အာဂမ္မ မဟာပဇာပတိဂေါတမိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတာ၊ သံဃံ သရဏံ ဂတာ။

မြတ်စွာဘုရား ...၊ ရှင်တော်ဘုရားကို အကြောင်းပြုပြီး မိထွေးတော်ကြီးဟာ ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၊ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ သံဃသရဏဂုံ တည်တဲ့ ဥပါသိကာမကြီး ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ငါးပါးသီလတည်တဲ့ သီလဝန္တ ဥပါသိကာမကြီးလည်း ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီတွင် ဘယ်ကမလဲ။ မြတ်စွာဘုရား ကပိလဝတ် ရွှေနန်းတော်သို့ ပထမအခေါက် ကြွရောက်တုန်းက ဒီကနေ့ ရောက်တယ်ဆိုယင် နောက်ကပ်နေ့ ရွှေနန်းတော်မှာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ခမည်းတော်ကြီးအား တရားဟောတဲ့အခါမှာ ခမည်းတော်ကြီး သကဒါဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ပြီး မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီဟာ သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ မဂ္ဂ၊ နိရောဓ ဆိုတဲ့ သစ္စာလေးပါးမှာ ယုံမှား ကင်းပြတ်ခဲ့ရပါတယ် ဘုရား ...။ ဒီတော့ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် အညှဉ်ညှဉ် ကျေးဇူးကြီးကြတဲ့အတွက် အလှူခံတော်မူပါဘုရား ...။

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ထိုသင်္ကန်းကို အလှူခံတော် မမူဘူး။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက -

ချစ်သား အာနန္ဒာ ...၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြုပြီး အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် သရဏဂုံတည်တယ်၊ ငါးပါးသီလ၌ တည်တယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ရောက်တယ်ဆိုယင် ဒီကျေးဇူးတွေကို ဆပ်သော အဓနနဲ့ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို လှူဒါန်းခြင်းဖြင့် ထိုကျေးဇူး ပြေလည်တယ်လို့ ငါ့ဘုရား မဟောဘူးလို့ မိန့်တော်မူတယ်။ ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကိုယ်တော်ရဲ့ ကျေးဇူးကို ပြေလည်အောင် ဆပ်လိုယင် မိထွေးတော်ကြီးသည်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိရိပ်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၆၉

သောတာပန်အရိယာအဖြစ်မှ သကဒါဂါမ်အရိယာအဖြစ် ရောက်အောင် အားထုတ်၊ သကဒါဂါမ် အရိယာအဖြစ်မှ အနာဂါမ်အရိယာအဖြစ်အောင် ရောက်အောင် အားထုတ်၊ အနာဂါမ်အရိယာအဖြစ်မှ ရဟန္တာအဖြစ် ရောက်အောင် အားထုတ် ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီဆိုလျှင် ငါဘုရား၏ ကျေးဇူးကို အပြေအလည် ဆပ်ပြီးပြီလို့ အသိအမှတ် ပြုတယ်။

ဤအဓိပ္ပါယ်နဲ့ မိထွေးတော်ကြီး အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်အောင် အားထုတ်ရန် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို မိန့်တော်မူတာနဲ့ ဤယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ လျှောက်ထားနေတဲ့ “ပရိစိဏ္ဍော မယာ သတ္တာ” အစ ရှိတဲ့ စကားများသည် အဋ္ဌပယံ တူညီလှပါ၏။

မယာ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ သတ္တာ=လူနတ်တို့၏ဆရာ ဘုရားမြတ်စွာကို။ ပရိစိဏ္ဍော=ဓမ္မလုပ်ကျွေးခြင်းဖြင့် ကျေကျေနပ်နပ် လုပ်ကျွေးအပ်ပါပြီ ဘုရား ...။

မြတ်စွာဘုရား လက်ခံလောက်အောင် ကျေနပ်လောက်အောင် လုပ်ကျွေးအပ်ပါပြီ ဘုရား ...။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ -

ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ=မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ၊ သြဝါဒ သာသနာကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ် ပြုလုပ်အပ်ပြီးပါပြီ ဘုရား ...။

ရှင်တော်ဘုရားရဲ့ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို တပည့်တော်မ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ပြုလုပ်ပြီးပြီ၊ ဒါကြောင့် ရှင်တော်ဘုရားကို ကျေကျေနပ်နပ်ကြီး ပြုစုလို့ ပြီးပါပြီ ဘုရား ...။ ဒါဟာ ဘာကို ပြောလိုတာလဲ ဆိုတော့ -

သြဟိတော ဂရုဏော ဘာရော။ ဂရုဏော=ကြီးလေးစွာသော။ ဘာရော=ခန္ဓာဝန်ကို။ သြဟိတော=ချအပ်ပြီ။

၃၇၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဒီဘဝ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိလည်း ကျရော၊ ခန္ဓာဝန်ကို ချပြီးသား ဖြစ်သွားရော။ ယခု ပြောတဲ့အချိန်မှာ ခန္ဓာဝန်ရဲ့ တစိတ်တဒေသ ဖြစ်တဲ့ ကိလေသဝန်ကို ချပြီးနေပြီ။

ဘဝနေတ္တိ=ဘဝအမျိုးမျိုးကို ဆောင်တတ်တဲ့ တဏှာတည်း ဟူသော လွန်ကြီးကို။ သမူဟတာ=အကြွင်းမဲ့ ပယ်နုတ်အပ်ပြီး လေပြီ ...။

ယဿ+တ္တာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊  
အဂါရသ္မာ+နဂါရိယံ။  
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊  
သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော ရှင်ပင်ဘုရား ...။ ယဿ အတ္တာယ=အကြင်နိဗ္ဗာန်အလိုငှာ။ အဂါရသ္မာ+နဂါရိယံ=အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်မှ အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိတာ=တပည့်တော်မ ကပ်ရောက်ခဲ့ရပါပြီဘုရား ...။ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော=အလုံးစုံသော သံယောဇဉ်တို့၏ ကုန်ရာဖြစ်သော။ သော=ထိုနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကျိုးသည်။ (ဝါ) ထိုနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကျိုးကို။ အနုပ္ပတ္တော အတ္ထော=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် တပည့်တော်မ ရောက်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်နဲ့ ပတ်သက်လာယင် ရဟန္တာသူမြတ်တွေဟာ ဘယ်တော့မှ ပြောမပြီးနိုင်လောက်အောင် နှုတ်က အင်မတန် မြန်ယုတ်တော်မူကြတယ်။

ကိလေသာ ဈာပိတာ မယံ၊  
ဘဝါသဗ္ဗေ သမူဟတာ။  
နာဂီဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ၊  
ဝိဟရာမိ အနာသဝါ။ ။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ မယံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွင်ခေါ်  
တပည့်တော်မသည်။ ကိလေသာ=တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ  
ရန်သူတို့ကို။ ဈာပိတာ=လောင်မြိုက်အပ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။  
ကိလေသာတွေကို အကုန်လုံး ပြာဖြစ်အောင် ပြုပြီးပါပြီ ဘုရား။

သဗ္ဗေ ဘဝါ=ခပ်သိမ်းဥသယံ အလုံးစုံသော ဘဝတို့ကို။ သမ္မု-  
ဟတာ=အမြစ်ပြတ် ပယ်နုတ်အပ်ပြီးကုန်ပြီ ဘုရား။ ဗန္ဓနံ=  
အနှောင်အဖွဲ့ကို။ ဆေတွာ=ဖြတ်ပြီးတော့။ နာဂီ=ဆင်မယာဉ်သာ  
သည်။ ဝိဟရတိ ယထာ=ချမ်းချမ်းသာသာ လွတ်လပ်စွာ နေ  
သကဲ့သို့။ အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မသည်။ ဗန္ဓနံ=  
တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့ကို။ ဆေတွာ=ဖြတ်  
တောက်ပြီးသကာလ။ အနာသဝါ=လေးဖြာ အာသဝေါ ကွာလျှော  
ကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်၍။ ဝိဟရာမိ=ဣရိယာပထ မျှတရွှင်ပြီး ချမ်း  
သာစွာ သီတင်းသုံးနေရပါပြီဘုရား ...။ (မကုန်တတ်သေးဘူး။)

သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊  
ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။  
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊  
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ=ဘုရားမြတ်စွာ၏။ သန္တိကေ=အထံတော်၌၊ (ဝါ)  
အထံတော်သို့။ မေ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတွင်ခေါ် တပည့်တော်မ၏။  
အာဂတံ=လာရောက်ရခြင်းသည်။ သွာဂတံ=အကျိုးထူးရ ကောင်း  
သော လာရခြင်းသည်။ အာသိ ဝတ=ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ဘုရား ...။

ရှင်တော်ဘုရားထံ တပည့်တော် ဆည်းကပ်ရခြင်းသည် အရဟတ္တ  
ဖိုလ်ပေါက် အကျိုးရတဲ့ ဆည်းကပ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား ...  
(ဘာကြောင့်လဲဆိုယင်) -

၃၇၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ယသ္မာ=အကြင့်ကြောင့်။ တိသော ဝိဇ္ဇာ=ပု+ဒိ+အာ=ဝိဇ္ဇာသုံး  
ပါးတို့သို့။ အနုပ္ပတ္တာ=ရောက်ရပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။ ဗုဒ္ဓဿ  
သာသနံ=မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ=  
သုံးပါး သိက္ခာ သာသနာကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်  
ဆောက်အပ်ပါပြီ ဘုရား ...။

ဒါကြောင့် ရှင်တော်ဘုရားထံမှောက် တပည့်တော်မ လာရောက်ရ  
ခြင်းသည် အကျိုးရသော လာရောက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား ...။  
နောက်ဆုံးအနေနဲ့ လျှောက်ထားတဲ့ ဂါထာက -

ပဋိသမ္ဘိဒါ စတသော၊  
ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိ+မေ။  
ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကဟာ၊  
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။ (တဲ့)။

ဘန္တေ=ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ မယာ=ဥပ္ပလဝဏ်တွင်ခေါ်  
တပည့်တော်မသည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါ စတသော=အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊  
ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ နိရတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဆိုတဲ့ ပဋိ-  
သမ္ဘိဒါ အပြား ဉာဏ်လေးပါ တို့ကို လည်းကောင်း။ ဣမေ အဋ္ဌ  
ဝိမောက္ခာပိ စ=ဝိမောက္ခအပြား ဤ ဈာန်ရှစ်ပါးတို့ကိုလည်း  
ကောင်း။ ဆဋ္ဌဘိညာ စ=လောကီအဘိညာဏ်ငါးပါး၊ လောကုတ္တ  
ရာ အဘိညာဏ်က အာသဝက္ခယခေါ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်  
ခြောက်တန်သော အဘိညာဏ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ သစ္စိကတော=  
ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက် မျက်မှောက် ပြုအပ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား ...။  
ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ=ရှင်တော်ဘုရား မိန့်ဖော်ကြားတဲ့ သုံးပါးသိက္ခာ  
သာသနာကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ်  
ပြုလုပ်အပ်ပြီးပါပြီ ဘုရား ...။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၇၃

ဤကဲ့သို့ မိမိရဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တဲ့အကြောင်း ဂါထာတွေ အမျိုးမျိုးနဲ့ လျှောက်ပြီးမှ ကျေကျေနပ်နပ်ကြီး မြတ်စွာဘုရားအား ရိုသေ မြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးတော့ ရပ်နားသွားတယ်။ ဒီအကြောင်းကို သင်္ဂါယနာ တင် မထေရ်မြတ်တို့က -

ဣတ္ထံ သုဒံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဘိက္ခုနီ ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိတ္ထ။

ဣတ္ထံ သုဒံ=ဤသို့လျှင်။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဘိက္ခုနီ=ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီ ဘိက္ခုနီမသည်။ ဣမာ ဂါထာယော=ဤ ဂါထာတို့ကို။ အဘာသိတ္ထ=မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့လေပြီ ...။

ဤကဲ့သို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့တယ်။ (ဒါက ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမရဲ့ ဘဝ ဖြစ်စဉ် ကျင့်စဉ်။ ၎င်းကို ပါဠိလို အပဒါန်လို ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အပဒါန် ကျင့်စဉ်ပဲ ရှိသေးတယ်။)

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ဈာန်ချမ်းသာ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ နဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာ နေတဲ့အခါ (နားထောင်သူမရှိဘဲ) မိမိဘာသာ နှစ်သက်လွန်းလို့ ရင်ထဲက ပီတိဟုန် မဆန့်ဘဲ အန်ထွက်လာတဲ့သဘော ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့သဘော ရွတ်ဆိုအပ်တဲ့ တရားဂါထာတို့ကိုတော့ “ထေရီဂါထာ” လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမရဲ့ “ထေရီဂါထာ” ကို နက်ဖြန်ကျမှ ဟို-မေဃဂီရီလို့ ခေါ်တဲ့ အမတော်ဝင်း တရားပွဲကျမှ ဟောကြပါစို့ ...။

ဝါတွင်းကတည်းက စပြီးတော့ ရဟန်းယောက်ျားများဖက်က သာသနာချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာရဲ့ အကြောင်း၊ အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်ရဲ့အကြောင်း၊ ရဟန်းမများဖက်က ချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ ခေမာထေရီရဲ့အကြောင်း၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီရဲ့အကြောင်းကို အစဉ်အတိုင်း ဟောကြားခဲ့တာ ယနေ့ဆိုယင် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီရဲ့ အကြောင်းဟာ ခုနစ်ကြိမ်မြောက်ဟောလို့ ပြီးမည့်နေ့ ဖြစ်ပါတယ်။



အစဉ်သဖြင့် ဟောလာခဲ့တာ နက်ဖြန်ခါ ဆိုလို့ရှိယင် ဟို-  
ဥပါသကာ ဒကာကြီးတွေဖက်က ချိန်ခွင်တရားကို စရပါမယ်။ စိတ္တ  
သေဋ္ဌေး=(စိတ္တသူကြွယ်)နဲ့ ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်ဆိုတဲ့ ဒကာ  
ကြီးများဖက်က သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီးများ ဖြစ်ကြပုံကို ဟောရပါမယ်။

ယနေ့တော့ ဘိက္ခုနီ=ရဟန်းမ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး နှစ်လက်တို့  
အနက်မှ သမာဓိချိန်ခွင်ကြီးဖြစ်တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမရဲ့အကြောင်း  
နောက်ပိုင်းကို ဟောရပါမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ တရားခြောက်ပွဲ ဟောခဲ့တာမှာ  
မနေ့က ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလို့ ဧတဒဂ်များ ရပြီးတဲ့  
နောက် မြတ်စွာဘုရားအား သူ့ရဲ့ကျင့်စဉ် အပဒါန်တွေကို လျှောက်ထား  
တဲ့ “ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီအပဒါန်” ကုန်ဆုံးခဲ့ပါတယ်။

ယမန်နေ့က တိုင်အောင် ဟောပြီးခဲ့တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ရဲ့ အကြောင်းကို  
အကျဉ်းချုပ် စဉ်းစားကြည့်ယင်ဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ်ဟာ သာဝတ္ထိပြည်  
မဟာဓနသေဋ္ဌေးကြီးရဲ့ သမီးဖြစ်ပြီး ရုပ်ရည်အဆင်း သူမတန်အောင်  
လှပတဲ့အတွက် ဧဗ္ဗုဒ္ဓိပိက္ခန်းအတွင်း ရှိကြတဲ့ သေဋ္ဌေးတိုင်းက မိမိ  
တို့ရဲ့ သားနဲ့ အသီး အသီး ပေးစားထိမ်းမြားလိုတဲ့ အတွက် “အမှာကံ  
ဓိတရံ ဒေတု=အကျွန်ုပ်တို့အား ချွေးမပြုလိုလို့ သေဋ္ဌေးကြီး၏ သမီးကို  
ပေးပါ” လို့ သဝဏ်လွှာပါးပြီး တောင်းကြတဲ့အခါမှာ ဥပ္ပလဝဏ်ရဲ့ ဖခင်  
မဟာဓန သေဋ္ဌေးကြီးက -

“အဟံ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတုံ န သက္ခိဿာမိ=ငါ အားလုံးတို့ရဲ့  
စိတ်ကို နှစ်သိမ့်ကြည်ဖြူ ရယူဖို့ရန် ဘယ်နည်းနှင့်မှ မတတ်နိုင်ပေဘူး၊  
တစ်ယောက်အား သမီးကို ပေးလိုက်လျှင် ကျန်လူတွေက မကျေမချမ်း  
ဖြစ်ကြမှာပဲ။ ဥပါယ် ပနေ+ကံ ကရိဿာမိ=နည်းလမ်းဥပါယ်တစ်ခု  
တော့ ပြုမှ တော်မယ်။”

အဲဒီလို အကြံဖြစ်ပြီး သမီးကို ခေါ်ပြီးတော့ -

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၇၅

“ပဗ္ဗဇိတုံ အဗ္ဗ သက္ခိဿသိ=သမိး ...၊ ရှင်ရဟန်း ပြုနိုင်ပါ့မည် လား” လို့ မေးတယ်။

ထိုအခါ သမိးလိမ္မာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏရဲ့ အဖို့ရာ ပါရမီရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ် တော့ အကြိမ်တစ်ရာ ချက်အပ်သော ဆီဖြင့် ဦးခေါင်းကို လောင်းလိုက် သလို စိတ်အလွန်အေးမြချမ်းသာပြီး “ပဗ္ဗဇိဿာမိ တာဟ=အို ဖခင်၊ ရှင်ရဟန်းပြုပါ့မယ်” လို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဝန်ခံလိုက်တဲ့အခါ အခမ်း အနား ကြီးကျယ်စွာဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်အတွင်းမှာရှိတဲ့ ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက်သို့ သွားပြီး ဘိက္ခုနီမ ကလေး ပြုပေးလို့ ၁၅ ရက်တောင် မကြာသေးဘူး။ သူ့အလှည့် ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်မှာ သုတ်သင်ဖို့၊ မီးထွန်းဖို့ တာဝန်ကျရောက်လို့ ဥပုသ်အိမ် သိမ်အပြင်ကို တံမြက် တလင်း ရှင်းလင်းသုတ်သင်တယ်။ နေဝင်ဖျိုးဖျားမှာ မီးထွန်းတယ်။ အဲဒီလို မီးထွန်းတဲ့အခါ တက်လာတဲ့ မီးညွန့်ကို ကြည့်ပြီးတော့ တေဇောကသိုဏ်း စီးဖြန်းပွားများတဲ့အတွက် တေဇောကသိဏဈာန်ကို ရပြီး ထိုဈာန်ကို အခြေပြု၍ ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်တဲ့အခါ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် လောကီအဘိညာဏ် ငါးပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါး အစရှိတဲ့ ဓမ္မကျေးဇူးတွေဟာ တစ်ခါ တည်း ရပြီးသား ဖြစ်သွားကြ တယ်။ ဒါမျိုးကို မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်=မဂ္ဂသိဒ္ဓ အဘိညာဏ်လို့ ခေါ်တယ်။

အထူးအားဖြင့် ဒီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမသည် တန်ခိုးဖန်ဆင်းတဲ့ နေရာမှာ သူ့ထက်ထူးချွန် သာလွန်၍ လိမ္မာတယ်။ ဒီအကြောင်းတွေကို မနေ့က ပြောခဲ့ဟောခဲ့တယ်။ အဲဒီလို လာခဲ့ရာ မြတ်စွာဘုရား ရေမီး အစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြတော်မူတဲ့ ယမိုက်ပြာဋိဟာပွဲကျတော့ ထေရီမက မြင်းလေးကောင် ကတဲ့ ရထားကြီးစီးတဲ့ စကြဝတေးမင်းကြီး ပရိသတ်လေးပါးနဲ့ ဘုရားထံ ယာရောက်ပြီး တန်ခိုးပြဖို့ရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားသည်ကို အကြောင်းပြု၍ နောက်တချိန် သာဝတ္ထိပြည်

၃၇၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဧတဝန်ကျောင်းမှာ ဘိက္ခုနီထေရီတို့အား ဧတဒဂ်ဘွဲ့ အသီးအသီး ချီးမြှောက်တော်မူတဲ့အခါ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည် ဣဒ္ဓိမန္တ=တန်ခိုးကြီးတဲ့ နေရာမှာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဆိုတဲ့ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို ရခဲ့တယ်။ ရပြီးနောက် သူ၏ကျင့်စဉ်ဖြစ်စဉ်ဆိုတဲ့ အပဒါန်ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့တာ ဂါထာပေါင်း ခြောက်ဆယ် ရှိတယ်။ ၎င်းကို မနေ့က ဟော၍ ပြီးခဲ့ပြီ။

စာပေပရိယတ္တိ နယ်ပယ်မှာ ရဟန္တာထေရီမကြီးများ မိမိရဲ့ ကျင့်စဉ်ဖြစ်စဉ်ကို တရားဂါထာတွေနဲ့ ဖွင့်ပြီး ဖွဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတဲ့ တရားဂါထာတွေကျတော့ “ထေရီအပဒါန် ပါဠိတော်” လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ အပဒါန် ပါဠိတော်မှတစ်ပါး ရဟန္တာဖြစ်ပြီးကြတဲ့ ထေရီမကြီးများ ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့သဘော ရွတ်ဆိုတဲ့ တရားဂါထာများကျတော့ “ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်” လို့ ခေါ်တယ်။ ယမန်နေ့က ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီအပဒါန်ကို ဟောလို့ ပြီးခဲ့ပြီ။ ယနေ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီရဲ့ ဥဒါန်းဂါထာ (ထေရီဂါထာ)တို့ကို ဟောဖို့ရန် အချိန်ရောက်လာပြီ။ ဟောကြစို့ ...။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည် ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မိမိတို့၏ဆိုင်ရာ အပဒါန်ဂါထာတို့ကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားပြီးတဲ့နောက် တစ်နေ့သောအခါ တစ်ခုသောနေရာမှာ ဈာန်ချမ်းသာ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစား သုံးဆောင်ရင်းက ဝတ္ထုအာရုံကာမဂုဏ်တို့ရဲ့ အပြစ်အနာအဆာကို နစ်နစ်ကာကာကြီး မြင်လို့ ဘယ်သူမှ တရားနာသူ မရှိဘဲနဲ့ သူ့ဘာသာသူ ပထမကျူးလိုက်တဲ့ ဥဒါန်းဂါထာ-

ဥဘော မာတာ စ ဂိတာ စ၊ မယံ အာသုံ သပတ္တိယော။  
တဿာ မေ အဟု သံဝေဂေါ၊ အဗ္ဘုတော လောမဟံသနော။ ။

ဒါ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမကြီး ကာမရဲ့ အပြစ်ကို မြင်ပြီးတော့ ရွတ်ဆို ကျူးရင့်လိုက်တဲ့ ပထမဂါထာ။ အနက်ပေးကြည့်ရအောင်။

မာတာ စ=မိခင်လည်းကောင်း။ ဓိတာ စ=သမီးလည်းကောင်း။  
ဥဘောမယံ=ငါတို့သမီးနဲ့ အမိ နှစ်ယောက်တို့သည်။ သပတ္တိယော  
=အချင်းချင်း ရန်သူတို့သည်။ အာသံ=ဖြစ်ခဲ့ကြပါကုန်ပြီ ...။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ ဥဒါန်းရင့်ကျူးတဲ့ ဂါထာ။ ကဲ-ခုတင်ကပြောခဲ့  
တဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်းပါ။ သူဟာ  
လူ့ဘဝတုန်းက အိမ်ထောင် ဘာမှ မကျခဲ့ဘဲ အပျိုစင်ဘဝကနေပြီး  
သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းမ ပြုခဲ့ပြီး ဆယ့်ငါးရက်မရောက်ခင်မှာ  
အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ လက်ဝဲရံ အဂ္ဂသာဝိကာ ရဟန္တာထေရီမကြီး ကျူး  
ရင့်တဲ့ ဥဒါန်းတဲ့။ အလေးအနက် စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်းပါ။

မာတာ စ = မိခင်လည်းကောင်း။ ဓိတာ စ = သမီးလည်း  
ကောင်း။ ဥဘော မယံ=ငါတို့ သမီးနဲ့ အမိ နှစ်ယောက်တို့သည်။  
သပတ္တိယော=ရန်သူတို့သည်။ အာသံ=ဖြစ်ခဲ့ကြပါကုန်ပြီ ...။

ဒို့သားအမိနှစ်ယောက် ရန်သူတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်-တဲ့။ မဆီမဆိုင်  
ရှိလိုက်ပလေ။

တဿာ မေ=ထို ကျွန်တော်မအား။ အဗ္ဘုတော=မဖြစ်စဖူး  
အထူးဖြစ်သော။ လောမဟံသနော=မွေးညှင်းရွှင်ပျ ကြက်သီးထ  
လောက်သော။ သံဝေဂေါ=ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝေဂသည်။ အဟု=  
ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ ...။

ထေရီမ ရွတ်တဲ့ဂါထာနော်၊ သူ့မှာ မဖြစ်စဖူး ကြက်သီးထလောက်  
သော ထိတ်လန့်ခြင်း=သံဝေဂ ဖြစ်ခဲ့ရတယ် ...တဲ့။

ဓိ+ရတ္ထု ကာမာ အသုစိ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဗဟုကဏ္ဍကာ။  
ယတ္ထ မာတာ စ ဓိတာ စ၊ သဘရိယာ မယံ အဟံ။ ။

၃၇၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကာမာ=ဝတ္ထုကာမတို့သည်။ အသုစီ=မစင်ကြယ်ကြကုန်။ ဒုဂ္ဂန္ဓာ=မကောင်းသောရနံ့ ရှိကြကုန်၏။ ဗဟုကဏ္ဍကာ=မြားမြောက်သောဆူး ရှိကြကုန်၏။ ယတ္ထ=အကြင်ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်၌။ မာတာ စ=အမိသည်လည်းကောင်း။ ဓိတာ စ=သမီးသည်လည်းကောင်း။ မယံ=ငါတို့ အမိနှင့် သမီးနှစ်ဦးတို့သည်။ သဘာရိယာ=တူညီသော အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား ရှိသူတို့သည်။ အဟံ=ဖြစ်ခဲ့ရကုန်ပြီ။ ဝိ=စက်ဆုပ်ဖွယ်သည်။ အတ္ထု ဝတ=ဖြစ်စွာ တကား ...။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ရွတ်တဲ့ဂါထာ။ “ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေဟာ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ အင်မတန် ကောင်းပါတကား ...၊ ရုပ်ဝတ္ထု ကာမကိစ္စ အရာမှာ အမိနှင့် သမီး ငါတို့နှစ်ယောက်ဟာ လင်တူမယားများ ဖြစ်ခဲ့ကြရပါပြီတကား ...တဲ့၊ မဆီမဆိုင်နဲ့ သိပ်တူတာပဲနော်။ ပြီးတော့ ယခု တတိယ သူ ဥဒါန်းကျူးရင့်လိုက်တာက -

ကာမေသွာ+ဒိနဝံ ဒိသွာ၊  
နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌုခေမတော။  
သာ ပဗ္ဗဇိ ရာဇဂဟေ။  
အဂါရသ္မာ+နဂါရိယံ။ ။(တဲ့)

ကာမေသု=ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌။ အာဒိနဝံ=အပြစ်ကို လည်းကောင်း။ ဒိသွာ=ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင် မြင်၍လည်းကောင်း။ နေက္ခမ္မံ=ဝတ္ထုကာမမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို။ ခေမတော=ဘေးကင်းသော အနေအားဖြင့်။ ဒဋ္ဌု ဒိသွာ=ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင် မြင်၍ လည်းကောင်း။ သာ အဟံ=ထိုကျွန်တော်မသည်။ ရာဇဂဟေ=ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌။ အဂါရသ္မာ=အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်မှ။ အနဂါရိယံ=အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိ=ကပ်ရောက်ခဲ့ပါပြီ ...။

စောစောကပြောခဲ့တဲ့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏရဲ့ ဝတ္ထုနဲ့ ယခု ထေရီမ ဥဒါန်း ကျူးရင့်တဲ့ ဒီသုံးဂါထာကဖြင့် အသံကြား နားထောင်ကြည့်ယင် ဘာ ဆိုင်လို့လဲ၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီဟာ ကုမ္မာရိဘဝနဲ့ ဘုရားသာသနာ ဝင်ပြီး တော့ ရဟန်းပြုလို့ ဆယ့်ငါးရက် မရောက်ခင် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ယခု ပြောတဲ့ စကားတွေက အမေနှင့်သမီး =နှစ်ယောက်သားဟာ အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား တစ်ဦးတည်းရဲ့ ဇနီးမယားများ ဖြစ်ခဲ့ကြရ၊ ဝတ္ထုကာမတွေဟာ အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ် ကောင်းစွာ ...တဲ့။ ဘာဆိုလို့ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမက ဒီဂါထာတွေကို ရွတ်ရတာလဲလို့ စောဒက တက်စရာ ဖြစ်လာတယ်။

ဖြေရှင်းပေးဖို့ တာဝန်က အဋ္ဌကထာ ဆရာတော်ပေါ်မှာ ကျရောက် လာတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာတော်က ဖြေရှင်းပေးခဲ့ပုံမှာ - ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ ဒီသုံးဂါထာဖြင့် ရွတ်ဆိုတာဟာ သူ့ရဲ့ဖြစ်ရပ် မဟုတ်ဘူး။ ဒါဖြင့် မည်သူ့ ဖြစ်ရပ်လဲဆိုတော့ ဂင်္ဂါတီရိယ ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ရဲ့ မိခင်ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီမကြီး ဝတ္ထုကာမရဲ့ အပြစ်ကို မြင်ပြီး ရွတ်တဲ့ ဂါထာတွေကို ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမက သဘောကျလို့ ရွတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပြီး ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်ဝတ္ထုကို ဖော်ပြ ခဲ့တယ်။

ဒီတော့ ဘုန်းကြီးများအနေဖြင့် ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်တို့ သားအမိ သုံးယောက်အကြောင်း ဟောပြောရမည့် ဝတ္တရား ရှိလာလို့ ဟောပြော ပါမယ် -

သာဝတ္ထိပြည်သား ကုန်သည်ဟစ်ယောက်ဟာ နက်ဖြန်မိုးသောက် ကုန်လှည်းတွေနဲ့ ရာစုဂြိုဟ်ပြည်ဘက်သို့ ကုန်အရောင်းသွားတော့မယ် ဆိုတော့ အဲဒီနေ့ည၌လွန်မြောက် မိုးသောက်ယံ ရောက်လျှင်ပဲ ထို ကုန်သည်၏ ဇနီးမှာ ပဋိသန္ဓေ ရှိလာတယ်။ ဒါကို သူမလည်း မသိဘူး တဲ့။ အဲဒီလို မသိဘဲနဲ့ ကုန်သည်ကလည်း သူ့ရဲ့ အစီအစဉ်အတိုင်း

၃၈၀ တိပိဋကရေ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

နံနက်မိုးလင်းတယ်ဆိုလျှင်ပဲ ကုန်လှည်းတွေနဲ့ သာဝတ္ထိပြည်က ထွက်  
ပြီး ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘက်သို့ ကုန်အရောင်း သွားခဲ့တယ်။ အိမ်မှာ ကျန်  
ရစ်ခဲ့တဲ့ အဲဒီကုန်သည်ရဲ့ဇနီး (သိပ်ပြီး အရွယ်ကြီးပုံ မပေါ်သေးဘူး  
နော်၊ အသက်နှစ်ဆယ်လောက်ပဲ ရှိဦးမှာပ) သူမရဲ့ ကိုယ်ဝန်သား  
တစ်နေ့တခြား ထင်ရှားလာတဲ့အခါကျတော့ ယောက္ခမကြီးက -

မမ ပုတ္တော စိရပ္ပဝုတ္တော။

မမ ပုတ္တော=ငါ၏ သားသည်။ စိရပ္ပဝုတ္တော=သင်နဲ့ကင်းကွာ  
နေတာ ကြာပြီ။ တွဉ္ဇ ဂတ္တိနိ=သင်ကလည်းပဲ ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာ  
ရှိလာတယ်။

ပါပကံ တယာ ကတံ။

တယာ=သင်သည်။ ပါပကံ=မကောင်းမှုကို။ ကတံ=ပြုအပ်ပြီ။

“ငါ့သား ညီးနဲ့ ကွဲကွာနေတာ ကြာပြီ၊ ညီးမှာ ကိုယ်ဝန်ရှိလာတယ်၊  
ညီး မကောင်းမှုကို ပြုတာ ဧကန်ပဲ” လို့ ဆိုတော့ ချွေးမဖြစ်တဲ့ ဒီ  
ကုန်သည်ကတော်ကလေးက-

“တဝ ပုတ္တတော အညံ ပုရိသံ န ဇာနာမိ။

အဟံ=ကျွန်တော်မသည်။ တဝ=သင်၏။ ပုတ္တတော=သားမှ။  
အညံ ပုရိသံ=အခြားယောက်ျားတစ်ပါးကို။ န ဇာနာမိ=သိကို  
မသိပါဘူး”။

လို့ ရိုးရိုးပဲ ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် ယောက္ခမကြီးက မကျေမချမ်း  
ဖြစ်လွန်းအားကြီးတော့ “ဘာပဲပြောပြော ငါ လက်မခံနိုင်ဘူး” ဆိုပြီး  
ကိုယ်ဝန်အရင့်အဟနဲ့ ချွေးမကလေးကို အိမ်က နှင်ထုတ်လိုက်တယ်။

ချွေးမဖြစ်သူ ကုန်သည်ကတော်ကလေးဟာ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်ပြီး  
သူ့ရဲ့ လင်ယောက်ျား ကုန်သည်ဟာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘက်ကို ကုန်  
ရောင်းသွားတယ်ဆိုတဲ့ သူမရဲ့ အသိဖြင့် လင်ယောက်ျားကုန်သည်ကို

လိုက်ရှာဖို့ရန် ရာဂြိုဟ်ပြည်ဘက်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ရာဂြိုဟ်မြို့ အနားလည်း ရောက်ကရော၊ ကမ္မဇလေ လှုပ်လို့ အနာထသာလာ=ခိုရာ မဲ့=ကိုးရာမဲ့သူတို့ တည်းခိုရာ ဧရပ်တစ်ခုသို့ ဝင်၍ မီးရှူးသန့်စင် ရွှေ အဆင်းရှိတဲ့ သားကလေးကို ဖွားမြင်တယ်။ ဘယ်သူမှ ကူညီသူ မရှိဘူး။ ခိုကိုးရာမဲ့ သားကလေးကို ဖွားမြင်ပြီး ရေကိစ္စအတွက် သားကလေးကို ဧရပ်ပေါ်မှာ သိပ်ထားခဲ့ပြီး အပြင်အပသို့ ထွက်သွားရှာတယ်။

ထိုအခိုက် သားမရှိသူ ကုန်သည်လှည်းမှူးတစ်ယောက် ဒီအနားမှာ ရောက်လာလို့ ကလေးကို မြင်တဲ့အခါ -

အဿာမိကာယ ဒါရကော၊ မမ ပုတ္တော ဘဝိဿတိ။

အဿာမိကာယ=အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား မရှိတဲ့ မိန်းမ၏။ ဒါရကော=သားကလေးပဲ။ (ဖခင်မပေါ်တဲ့ ကလေးကလေးပဲ) မမ=ငါ၏။ ပုတ္တော=သားသည်။ ဘဝိဿတိ=ဖြစ်ပေလိမ့်မည် (ဖြစ်စေမဟဲ့လို့ ဆိုပြီး) အဲဒီကုန်သည်က ဒီကလေးကလေးကို တစ်ခါတည်း ယူသွားတယ်။

အဲဒီ ကုန်သည်က ရာဂြိုဟ်ပြည်သား၊ သူက ကလေးကလေးကို ယူသွားပြီး အထိန်းတော် တစ်ယောက်ထံ အပ်နှံ ယုယုယယ ကျွေးမွေး သုတ်သင်ပြီး ကလေးရဲ့ အမည်ကို “မောင်ဒတ္တ” လို့ မှည့်တယ်။ (ဘဝ ဖြစ်ပုံတွေဟာ အလွန်ဆန်းပါတယ်၊ သတိအထူးပြုပြီး မှတ်ယူရပါမယ်။)

မိခင်ဖြစ်သူ ကုန်သည်ကတော်ကလေး ဧရပ်ကို ပြန်လာတော့ သားကို မတွေ့ရ၊ သောကကြီးစွာရောက်ပြီး ရာဂြိုဟ်ပြည်ထဲသို့ မဝင်နိုင်တော့ဘဲ ခရီးဦးတည့်ရာ လျှောက်သွား၊ တဲ့တိုးပြောယင် သောကရူး စိတ်အင်မတန် နောက်ပြီး သွားလိုက်တော့ ဓားပြဗိုလ်တစ်ယောက်က သူမကို သိမ်းပိုက်လိုက်တော့ ဓားပြဗိုလ်ကတော်ကလေး ဖြစ်ရပြီး သမီးကလေးတစ်ယောက် ထွန်းကားလာပြန်တယ်။ တစ်နေ့သ၌ကျတော့ သူမက သမီးကလေးကို ပွေ့ချီထားတုန်း ဓားပြဗိုလ်လင်ယောက်ျားနဲ့



၃၈၂ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

စကားအပြောအဆို မသင့်မြတ်ဘဲ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ငြင်းခုံ ခိုက်ရန်မှု ဖြစ်ကြတဲ့အခါ သူမက စိတ်ဆိုးပြီး သမီးကလေးကို ခုတင် ပေါ်မှာ ပစ်ချလိုက်တော့ သမီးကလေး ဦးခေါင်းပေါက်သွားတယ်။ သူမဟာ လင်ယောက်ျား ဓားပြဗိုလ်ကို ကြောက်လွန်းအားကြီးလို့ ဦးတည်ရာကို တစ်ခါတည်း ပြေးသွားတော့တယ်။

ထိုသို့ ပြေးသွားပြီးတဲ့နောက် သေရိဝိဟာရလို့ ခေါ်တဲ့ ခိုရာမဲ့ ကိုးရာမဲ့ စိတ်ထင်ရာ လျှောက်သွားပြီး ဖြစ်သလိုနေထိုင်တဲ့ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်အဖြစ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ထဲမှာ ရောက်တတ်ရာရာ လျှောက်ပြီး သွားလာနေထိုင်ရာက အချိန်အတန်ကြာလို့ သူမရဲ့အသက် နှစ် လေးဆယ် အသက်လေးဆယ်လောက် ရောက်တဲ့အခါ သူ့ရဲ့ ရုပ်ရည် အဆင်းက အလွန်တင့်တယ်ပုံ ရပါတယ်။ စောစောက သူ့မွေးခဲ့တဲ့သား =ရာဇဂြိုဟ်ကုန်သည် (ဧရပ်ပေါ်မှာတွေ့လို့) မွေးစားထားတဲ့သား မောင် ဒတ္တက အဲဒီအမျိုးသမီးကို (မိခင်မှန်းမသိတဲ့အတွက်) အိမ်ရှင်ဇနီးမ အဖြစ် သိမ်းပိုက်လိုက်တယ်။ ဒီလို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် တော်တော် ကြာပြန်တော့ ဒီသားကလေး မောင်ဒတ္တက ဓားပြဗိုလ်ကြီးရဲ့သမီးကို မေတ္တာရည်ခံရုံပြီး ဒုတိယဇနီးအဖြစ်နဲ့ သိမ်းပိုက်လိုက်ပြန်တယ်။ (ဘဝ ဖြစ်ရပ် အင်မတန် ဆန်းတဲ့အကြောင်း စဉ်းစားကြည့်ကြပါ။)

အဲဒီလို ဇနီးနှစ်ယောက်ကို သိမ်းပိုက်လို့ ရက်၊လ၊နှစ်ပေါင်း အချိန် ကြာညောင်းလာတဲ့အခါ တစ်နေ့သ၌ ဇနီးအကြီး ဖြစ်သူက ဇနီးအငယ် ရဲ့ ဦးခေါင်း သန်းရှာပေးတော့ ခေါင်းက အမာရွတ်ကို သွားတွေ့တယ်။ ဒီအခါ -

အပွေဝ နာမာ+ယံ မမ ဓိတာ ဘဝေယျ။

အယံ=ဤသူငယ်မသည်။ မမ=ငါ၏။ ဓိတာ=(ဓားပြဗိုလ်ကြီး ဖြင့် ရခဲ့သော) သမီးသည်။ အပွေဝ နာမ ဘဝေယျ=ဖြစ်လေမည် လားမသိ=ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်လေရာ၏။

“ဪ ... ဒီသူငယ်မဟာ ငါ့သမီး ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေပေလိမ့်မယ်”

ဤကဲ့သို့ စဉ်းစားမိတဲ့အတွက် သူငယ်မကို “သင် ဘယ်သူ့သမီးလဲ” ဟု မေးတဲ့အခါ သူငယ်မက သူ့ရဲ့ ဘဝကို ပြန်ပြီး ပြောတော့ “ဪ ... ဒီသူငယ်မဟာ ငါ့သမီးပါတကား၊ သမီးနှင့်အမေ နှစ်ဦးလုံး တစ်ယောက်တည်းသော လင်ယောက်ျားရဲ့ အလုပ်အကျွေးဇနီးများ ဖြစ်နေပါတကား” ဤမျှလောက်ပဲ သူသိတယ်။ သူ့သားဟာ သူ့ရဲ့ လင်ယောက်ျား ဖြစ်နေသည်ကို မသိဘူး။

အဲဒီလို မသိဘဲနဲ့ အရှက်ကြီး ရှက်၊ သံဝေဂ အရကြီး ရပြီးတော့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာရှိတဲ့ ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်ကို သွားပြီးတော့ ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ ပြုလုပ်တယ်။

ဂင်္ဂါတီရိယမထေရီ

အဲဒီလို မိခင်ဖြစ်တဲ့ အိမ်ရှင်မကြီး ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ ပြုလုပ်သွားပြီး နောက် ကျန်ရစ်တဲ့ ဇနီးအငယ်ကို မောင်ဒတ္တက “သင်ကကော ဘယ်လို တုန်း” ဆိုတာ ဖြစ်ရပ်ကို မေးကြည့်လို့ ဇနီးအငယ်က အကြောင်းစုံကို ပြန်လည်ပြောဆိုသောအခါကျတော့ မောင်ဒတ္တရဲ့ စိတ်ထဲမှာ -

“ဪ ... ငါ့ရဲ့ ဖြစ်ရပ်ကလည်း ခိုကိုးရာမဲ့ ဧရပ်ပေါ်မှာ ဖွားမြင်ပြီး စ အချိန် ငါ့အမေက ပစ်သွားတယ်၊ ပစ်သွားတဲ့ ငါ့အမေဟာ သူပဲ၊ ခက်လိုက်လေ၊ ငါသည် မလားသင့်သော အဂမနီယဝတ္ထုဖြစ်တဲ့ အမိနဲ့ မလားသင့်သော အဂမနီယဝတ္ထုဖြစ်တဲ့ နှမတို့ကို အိမ်ရှင်မဇနီးများ ပြုလုပ်ခဲ့မိလေပြီ၊ မှားမိလေခြင်း” ဆိုပြီး သူကလည်း အရှက်ကြီး ရှက်၊ ဝတ္ထုကာမကိစ္စတွေကို အလွန်အမင်း စက်ဆုပ်ပြီး သူကလည်း သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်းပြုသွားတယ်။ (သူ့ရဲ့ လူ့အမည်ကတော့ မောင်ဒတ္တတဲ့။)

သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းပြုပြီးတဲ့အခါ မိမိရဲ့ ဖြစ်ရပ်ကို အလွန် အလွန် စိတ်နာကြည်လွန်းလို့ ဥက္ကဋ်ဖြစ်သော လူ့ပဋိပတ်-တဲ့၊ အကျင့်ပဋိပတ်မှာဖြင့် သူမတူတန်အောင် ဥက္ကဋ်=အထက်တန်း အမြတ် ဆုံးဆိုတဲ့ ပစ္စည်းလေးပါး ခေါင်းပါးမှုဆိုတဲ့=လူ့ပဋိပတ်ကို ကျင့်ကြံလို တဲ့အတွက် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားသို့ သွားပြီးတော့ (သူ့ကျောင်းကလည်း) ဝါးကလေး သုံးချောင်းကို ထိပ်စုကလေးစိုက်ပြီး ထန်းလက်ကလေး သုံးလက်ကို ကပ်ချည်ထားတာ။ အဲဒါဟာ သူ့ရဲ့ကျောင်းတဲ့။ သူ ဆွမ်းခံတဲ့ သပိတ်ကကော ဘယ်လောက် ကောင်းသလဲဆိုတော့ အိန္ဒိယ နိုင်ငံမှာ လူသေတဲ့အခါ လူသေရဲ့ ခံတွင်းထဲကို နွားနို့လောင်းထည့် ပေးတဲ့ အုန်းမှုတ်ခွက်လို ဘာမှ တန်ဖိုးမကြီးတဲ့ မြေသပိတ်။ သူဝတ်တဲ့ သင်္ကန်းကလည်း ပုံသကူသင်္ကန်း ကြမ်းပါဘိသနင့်။ မိမိရဲ့ဖြစ်ရပ်ကို ရှက်လွန်းနာကြည်လွန်းလို့ လူ့ပဋိပတ် ဥက္ကဋ် အကျင့်မြောက်အောင် ငါကျင့်မယ်ဆိုတဲ့ အနေဖြင့် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားမှာ တြိဂံထန်းလက်တဲ ကုပ် ကျောင်းကလေးမှာ နေရင်း သူ ဘာစဉ်းစားဆောက်တည်သလဲ ဆိုတော့ -

“အရဟတ္တံ အပတွာ န ဂေနစိ သလ္လပိဿာမိ။

အဟံ=ငါသည်။ အရဟတ္တံ=အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ အပတွာ= မရောက်မချင်း။ ဂေနစိ=တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူနှင့်မှ။ နသလ္လပိဿာမိ=စကားမပြောဘူး။

အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်မှ ဒီ စိတ်နာကြည်ချက် အရှက်ကြီး ပျောက် မှာ၊ အရဟတ္တဖိုလ် မရောက်ဘဲသာဖြင့် ငါ ဘယ်သူနဲ့မှ စကားမပြော ဘူးဟဲ့” အဲဒီလို ရှက်လည်းရှက်၊ စက်လည်းစက်ဆုပ်လွန်းလို့ ဂင်္ဂါ မြစ်ကမ်းနားမှာ ရဟန်းတရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်၍ လာခဲ့တာ ပထမတစ်ဝါ ဘယ်သူနှင့်မှ စကားတစ်ခွန်း မပြောဘူး၊ ရဟန္တာလည်း မဖြစ်သေးဘူး။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၈၅

ဒုတိယမြောက် ဝါတွင်းမှာလည်း ဘယ်သူနဲ့မှ စကား မပြောဘူး ဆိုပြီးတော့ လူခပဋိပတ် ဥက္ကဋ်အကျင့်နဲ့ ရဟန်းတရား ပွားများကြီး ကုတ် အားထုတ်နေခဲ့ရာ ... မထေရ်မြတ် ဆွမ်းခံတဲ့ရွာက နေ့စဉ် ဆွမ်း လောင်းနေကျ ဒကာမကြီးတစ်ယောက်က-

ဒီကိုယ်တော်ဟာ စကားမပြောဘူး၊ မူဂေါ န ခေါ = ဒီကိုယ်တော်ကြီး ဟာ အအကြီးများ ဖြစ်လေရောသလား။ န နခေါ မူဂေါ = အအ မဟုတ် သူများဖြစ်လေရောသလား။

ငါ စုံစမ်းကြည့်အုန်းမှပဲ ဆိုပြီး ဒကာမကြီးက နွားနို့ဆွမ်းလောင်း လှူခဲ့ရာ တစ်နေ့ ဒီကိုယ်တော်ရဲ့ သပိတ်ထဲမှာ နွားနို့ဆွမ်းလောင်းတဲ့ အခါ ကိုယ်တော်အရှင်မြတ်က လိုအပ်သမျှ ပြည့်စုံပြီ၊ မျှတပြီဖြစ်လို့ ဟတ္ထဝိကာရလို့ ခေါ်တဲ့ အခြင်းအရာ “ဒါယိကာမကြီး ... တော်တော့၊ ငါ မျှတပြီ” အဲဒီလို ဆိုလိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ လက်ကာပြီး ပြတယ်။ ဒါယိကာမကြီးကလည်း “လက်ကာပြတာဟာ တော်တော့၊ ငါ မျှတပြီ” လို့ ဆိုလိုကြောင်း သိတယ်။ သိလျက်နဲ့ “ဒီ ကိုယ်တော် တကယ်ပဲ အ-သလား၊ မအဘဲများ ရှိမည်လား၊ သိအောင်ဟဲ့” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် နဲ့ နွားနို့တွေကို သပိတ်ထဲ ထပ်ထပ် လောင်းတယ်။ ထိုအခါမှ အရှင် သူမြတ်က -

“အလံ ဘဂိနိ။ ဘဂိနိ = အစ်မကြီး ...။ အလံ = တော်လောက်ပြီ” ဒီ စကားတစ်ခွန်းပဲ ပြောလိုက်တယ်။

လူ့ဘဝတုန်းက အမည်က “မောင်ဒတ္တ” တဲ့၊ ယခုသာသနာတော် ရောက် လူ့ဥက္ကဋ် အကျင့်မြတ်ကို ဂင်္ဂါမြစ် ကမ်းနားမှာနေပြီး ရွပ်ရွပ် ချွံချွံ ကျင့်ကြံနေထိုင်လို့ သာသနာတော်က ဂင်္ဂါတီရိယ မထေရ်လို့ အားလုံးက အသိအမှတ် ပြုကြရတယ်။ အဲဒီ ဂင်္ဂါတီရိယ မထေရ်သည် ပထမဝါတွင်းတုန်းက စကားတစ်ခွန်းမှ မပြောခဲ့ဘူး။ ဒုတိယဝါတွင်း

၃၈၆      တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ကျမှ ဆွမ်းဒါယိကာမကြီး စုံစမ်းတဲ့အတွက် မနေနိုင်တဲ့ နောက်ဆုံးမှာ “အလံ ဘဂိနိ၊ တော်ပြီ အစ်မကြီး ...တဲ့၊ ဒီ တစ်ခွန်းပဲ ပြောခဲ့တယ်။ တတိယဝါတွင်းကျတော့ ဥက္ကဋ္ဌလူခ ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် ဝိပဿနာ တရား ပွားများအားထုတ်လို့ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ အရှင်သူမြတ်ဟာ မိမိရဲ့ ဘဝဖြစ်ရပ်ကို အင်မတန် ဝမ်းမြောက် လွန်းလို့ “သူဟာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီ” လို့ ဝန်ခံပြောဆိုတဲ့အနေနဲ့ ဟောဒီ ဥဒါန်း နှစ်ဂါထာကို ကျူးရင့်တော်မူတယ် ...။

တိဏ္ဍံ မေ တာလပတ္တာနံ၊  
ဂင်္ဂါ တီရေ ကုဋ္ဌိ ကတာ။  
ဆဝသိတ္တောဝ မေ ပတ္တော၊  
ပံသုကူလဉ္စ စိဝရံ။      ။ (၁)

မေ=ငါ၏။ ကုဋ္ဌိ=နေထိုင်စရာ တဲကုပ်ကျောင်းကလေးကို။ တိဏ္ဍံ တာလပတ္တာနံ=ထန်းရွက် သုံးရွက်တို့ဖြင့်။ ဂင်္ဂါ တီရေ= ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်ကမ်းနား၌။ ကတာ=ဆောက်လုပ်အပ်ခဲ့လေပြီ ...။

သူရဲ့နေရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းကလေးဟာ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားမှာ ထန်းလက်ကလေး သုံးလက်နဲ့ ဆောက်လုပ်ထားတဲ့ တြိဂံဝါးတဲကုပ် ကျောင်းကလေးပါ-တဲ့။

မေ=ငါ၏။ ပတ္တော=သပိတ်က။ ဆဝသိတ္တောဝ=လူသေ၏ ခံတွင်းခေါင်း နွားနို့ရည်သွန်းလောင်းအပ်တဲ့ အုန်းမှုတ်ခွက်အလား တန်ဖိုးနည်းပါးလှတဲ့ မြေသပိတ်ပါပေ ...။ စိဝရဿ=ငါဝတ်တဲ့ သင်္ကန်းကလည်း။ ပံသုကူလံ=သုသာန်တစ်လမ်းလေးခွတို့၌ စွန့်ပစ်ချအပ် မြေမှုန့် အလိမ်းအလိမ်း ကပ်နေသည့် ပုံသကူ သင်္ကန်း ပါပေ ...။

ဤ ဂါထာဝယ် ရှေ့ထက်ဝက်ဖြင့် မထေရ်သည် မိမိ၏ သေနာ-  
သနသန္တောသကို ပြတော်မူတယ်။ ဂါထာနောက်ထက်ဝက်ဖြင့်  
ကျန်သော ပရိက္ခာရသန္တောသကို ပြတော်မူသည်။

ဒွိန္ဒံ အန္တရဝဿာနံ၊  
ဧကာ ဝါစာ မေ ဘာသိတာ။  
တတိယေ အန္တရဝဿမိ၊  
တမောခန္ဓာ ပဒါလိတော။ ။(၂)

မေ=ငါသည်။ ဒွိန္ဒံ အန္တရဝဿာနံ=ဝါတွင်း နှစ်ဝါတွင်းတို့၏  
အတွင်းကာလ၌။ ဧကာ ဝါစာ=“အလံ ဘဂိနီ=တော်လောက်ပြီ  
အစ်မကြီး ...” လို့ ဆိုတဲ့ စကားတစ်ခွန်းကိုသာ။ ဘာသိတာ=  
ဒုတိယဝါတွင်းကာလဝယ် ပြောအပ်ခဲ့လေပြီ။ တတိယေ အန္တရ-  
ဝဿမိ=တတိယမြောက် ဝါတွင်းကာလ၌။ မေ=ငါသည်။  
တမောခန္ဓာ=ကိလေသာမည်း မှောင်ထုထဲကို။ ပဒါလိတော=  
အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ဖောက်ခွဲ အပ်ခဲ့လေပြီ ... လို့ ဂင်္ဂါတီရိယ  
မထေရ်သည် မိမိ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်တဲ့အကြောင်း ဤ နှစ်  
ဂါထာတို့ဖြင့် ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူခဲ့တယ်။

အဲဒီ မထေရ်ရဲ့ မိခင်ကြီးကလည်း သူမရဲ့ ဘဝကို အရှက်ကြီး  
ရှက်၊ အနာကြီး နာပြီး ရာဇဂြိုဟ်ပြည်က ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်ကို  
သွားပြီး ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါ မိမိပြုရမည့် ဝေယျာဝစ္စ ပြုလုပ်  
ဖွယ်ရာများကို ပြုလုပ်ပြီး ဝိဝေကဝါသ=ဆိတ်ဆိတ်ငြိမ်ငြိမ် နေခြင်းဖြင့်  
တစ်ပါးတည်းနေတဲ့အခါ ဘဝကို ရွံရှာ ဝတ္ထုကာမရဲ့ အပြစ်ကို မြင်  
လွန်းလို့ ဂင်္ဂါတီရိယမာတုထေရီ ခေါ်တဲ့ ထေရီမကြီးက ဤ ဂါထာ  
တို့ကို ရွတ်ဆိုတယ် ...။

ဥဘော မာတာ စ ဝိတာ စ၊  
 မယံ အာသုံ သပတ္တိယော။  
 တဿာ မေ အဟု သံဝေဂေါ၊  
 အဗ္ဗတော လောမဟံသနော။

မာတာ စ=မိခင်လည်းကောင်း။ ဝိတာ စ=သမီးလည်းကောင်း။ မယံ ဥဘော=အမိနှင့်သမီး နှစ်ယောက်တို့သည်။ သပတ္တိယော=ရန်သူတို့သည်။ အာသုံ= ဖြစ်ခဲ့ကြရကုန်ပြီ ...။

ဟုတ်တာပေါ့၊ အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား တစ်ယောက်မှာ ဇနီးမယား နှစ်ယောက်ဆိုယင် အဲဒီ ဇနီးနှစ်ယောက်ဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ရန်သူ ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

တဿာ မေ=ထို ငါ၏ သန္တာန်၌။ အဗ္ဗတော=မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်သော။ လောမဟံသနော=မွေးညင်းရွှင်ပျ ကြက်သီးထလောက်သော။ သံဝေဂေါ=ထိတ်လန့်ခြင်း ဓမ္မသံဝေဂသည်။ အဟု=အထင်အရှား ဖြစ်ပွားခဲ့လေပြီ။

မိ+ရတ္ထု ကာမာ အသုစိ၊  
 ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဗဟုကဏ္ဍကာ။  
 ယတ္ထ မာတာ စ ဝိတာ စ၊  
 သဘရိယာ မယံ အဟုံ။ ။

ဥဒါန်းကျူးတယ် ဆိုတာ တရားနာခံ မရှိဘူး၊ ဘယ်သူ့မှ ခေါ်စရာ မရှိဘူး၊ တစ်ဦးတည်း ရွတ်ဆိုတာ။

ကာမာ=ဝတ္ထုကာမ ဟူသမျှတို့သည်။ အသုစိ=မစင်ကြယ်ကုန်စွာတကား။ ဒုဂ္ဂန္ဓာ=မကောင်းသောရန် ရှိကုန်စွာတကား။ ဗဟုကဏ္ဍကာ=များသောဆူးငြောင့်ခလုတ် ရှိကုန်စွာတကား။ ယတ္ထ=အကြင်ဝတ္ထုကာမအရာ၌။ မာတာ စ=အမိလည်းကောင်း။ ဝိတာ စ=သမီးလည်းကောင်း။ မယံ=အမိနှင့် သမီးတို့ နှစ်ယောက်တို့

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၈၉

သည်။ သဘရိယာ=လင်ယောက်ျားတစ်ဦးတည်း၏ တူမျှသော အိမ်ရှင်ဇနီးမယားတို့သည်။ အဟံ=ဖြစ်ခဲ့ကြရကုန်ပြီ။ မိ=စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်သည်။ အတ္ထု=ဖြစ်စွာတကား ...။

သူ့ဆိုင်ရာဝတ္ထု သူ့ဂါထာနဲ့သူကျတော့ နားထဲမှာ အင်မတန် ရှင်းပါတယ်။

ကာမေသွာ+ဒိနဝံ ဒိသွာ၊  
နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။  
သာ ပဗ္ဗဇိံ ရာဂေဟေ၊  
အဂါရသွာ+နဂါရိယံ။ ။

သာ အဟံ=ထို ကျွန်တော်မသည်။ ဘဝမှာ အင်မတန် ဒုက္ခ ရောက်ခဲ့ရတဲ့ ကျွန်တော်မသည်။ ကာမေသု=ဝတ္ထုကာမတို့၌။ အာဒိနဝံ=အပြစ်ဒေါသ အာဒိနဝကို။ ဒိသွာ=မြင်၍လည်းကောင်း။ နေက္ခမ္မံ=ဝတ္ထုကာမမှ ထွက်မြောက်ရခြင်းကို။ ခေမတော=ဘေး ကင်းသော အနေအားဖြင့်။ ဒဋ္ဌု ဒိသွာ=ပညာသက်ဝင် ဆင်ခြင် သိမြင်၍ လည်းကောင်း။ ရာဂေဟေ=ရာဂဂြိုဟ်ပြည်အတွင်းက ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်၌။ အဂါရသွာ+နဂါရိယံ=အိမ်ရာတည် ထောင် လူ့ဘောင်မှ ထွက်ပြီး အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိံ=ကပ်ရောက်ခဲ့ရလေပြီတကား ...။

ဟောဒါ စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ ဂင်္ဂါတီရိယ မထေရ်ရဲ့ မိခင် ဘိက္ခုနီမကြီး ရွတ်ဆိုတဲ့ ကာမဂုဏ်ရဲ့ အပြစ်ပြ ဥဒါန်းဂါထာ ဖြစ်တယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဂါထာ မြစ်လာရခြင်း

“ကာမဂုဏ်ရဲ့ အပြစ်ကို ကြည့်ယင် နှစ်သက်ဖွယ် သဘောကျစရာ ဘာမျှ မရှိဘူး” ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ကိုယ်တွေ့ဖော်ပြတဲ့ ဂင်္ဂါတီရိယ မထေရ်၏ မယ်တော် ဘိက္ခုနီမကြီး ကျူးရင့်ရွတ်ဆိုတဲ့ ဤဂါထာတို့မှာ



၃၉၀ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

လွန်စွာမှန်ကန် လေးနက်လှသဖြင့် ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီမကလည်း သဘောကျ နှစ်သက်စွာ မိမိ ဈာနသုခ၊ ဖလသုခ၊ နိဗ္ဗာသုခနဲ့ ချမ်းချမ်း သာသာ နေသောအခါ ဒီ ၃ ဂါထာတို့ကို ဦးတည်ပြီး ရွတ်ဆို ဥဒါန်း ကျူးရင့်ခဲ့တယ် ...။

ဥဘော မာတာ စ ဝိတာ စ၊  
 မယံ အာသုံ သပတ္တိယော။  
 တဿာ မေ အဟု သံဝေဂေါ၊  
 အဗ္ဗုတော လောမဟံသနော။ ။

မိ+ရတ္ထု ကာမာ အသုစီ၊  
 ဒုဂ္ဂန္တာ ဗဟုကဏ္ဍကာ။  
 ယတ္ထ မာတာ စ ဝိတာ စ၊  
 သဘရိယာ မယံ အဟုံ။ ။

ကာမေသွာ+ဒီနဝံ ဒိသွာ၊  
 နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော၊  
 သာ ပဗ္ဗဇိ ရာဇဂဟေ၊  
 အဂါရသွာ+နဂါရိယံ။ ။

(ဤဂါထာများ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။)

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရမ ကျူးရင့်ခဲ့တဲ့ ဥဒါန်းများကို ပြန်ပေါင်းလိုက်ယင် (၁) ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၊ (၂) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ (၃) စေတောပရိယဉာဏ်၊ (၄) ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၊ (၅) ဣဒ္ဓိဝိညေဏ် = ဒိဉာဏ်စုက လောကီ အဘိညာဏ် ငါးပါးဖြစ်တယ်။ (၆) လောကုတ္တရာအဘိညာဏ်ဖြစ်တဲ့ အာသဝက္ခယ ခေါ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်။ ဒီတော့ မိမိရတဲ့ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးကို ပေါင်းပြီး ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမက-

ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာ၊

ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

ဤကဲ့သို့ ဥဒါန်းကျူးရင့်လိုက်တယ်။

မယာ=ငါသည်။ ဆဋ္ဌဘိညာ=ဆိုအပ်ပြီးတဲ့ အသိညာဏ်  
ခြောက်ပါးတို့ကို။ သစ္စိကတာ=ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက် မျက်  
မှောက် ပြုအပ်ကုန်ပြီ ...။ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ=မြတ်စွာဘုရား၏  
သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတော်ကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်  
ကျင့်ဆောက်ကြိုးကုတ် ပြုလုပ်အပ်ခဲ့လေပြီ ...။

ဤကဲ့သို့ သူ့အဖို့ရာ သာသနာကိစ္စ အလုံးစုံ ပြီးတဲ့အကြောင်း  
ဝမ်းမြောက်စွာ ဥဒါန်းကျူးရင့်တယ်။ တရားနာခံ မရှိဘဲ ဒီလို တစ်ဦး  
တည်း ဝမ်းမြောက်စွာ ထေရီမများ ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့ ဂါထာများကို  
ထေရီဂါထာလို့ ခေါ်တယ်။ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်များ ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့  
ဂါထာများကျတော့ ထေရဂါထာ ဆိုပြီး သာသနာမှာ တစ်ပိုင်းတစ်ခန်း  
သင်္ဂါယနာ တင်ထားခဲ့ပါတယ်။

ယခု ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ ရွတ်တဲ့ ဥဒါန်း ငါးဂါထာတို့အနက် ရှေ့  
ပိုင်း သုံးဂါထာတို့ကို သူ့သဘောကျလွန်းလို့သာ ရွတ်ဆိုတာ၊ သူနှင့်  
ဘာမှ မသက်ဆိုင်ပါဘူး။ နောက်ဥဒါန်း နှစ်ဂါထာကတော့ သူနဲ့ဆိုင်  
ရာ အဘိညာဏ် ခြောက်ပါးကို သူရလို့၊ ဝမ်းသာလို့ ဥဒါန်းကျူးတဲ့  
ဂါထာတို့ ဖြစ်တယ်။ သူ ဝမ်းသာလွန်းလို့ ဆက်ပြီး ဥဒါန်းကျူးရင့်ပုံက-

ဣဒ္ဓိယာ အဘိနိမ္မိတွာ၊

စတုရသံ ရထံ အဟံ။

ဗုဒ္ဓဿ ပါဒေ ဝနိတွာ၊

လောကနာထဿ တာဒိနော။ ။တဲ့။

အဟံ=ဥပ္ပလဝဏ္ဏတွင်မည် ငါထေရီသည်။ ဣဒ္ဓိယာ=တန်ခိုး  
ဣဒ္ဓိဖြင့်။ စတုရသံ ရထံ=မြင်းလေးကောင်းကတဲ့ ရထားကြီးကို။

အဘိနိမ္မိတွာ=ဖန်ဆင်းပြီးသကာလ။ လောကနာထဿ=လောက သုံးပါး၏ ကိုးစားရာစင်စစ် ဖြစ်တော်မူသော။ တာဒိနော=တာဒိ ဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဿ=မြတ်စွာဘုရား၏။ ပါဒေ= ခြေတော်တို့ကို။ ဝန္တိတွာ=ရှိခိုး၍။ အဋ္ဌာသိ=စက္ကဝတ်မင်းပုံ ဖန် ဆင်း၍ ထံရင်းတော်မှာ ရပ်တည်ခဲ့ပါပြီ ...။

သူသည် တန်ခိုးဣဒ္ဓိ ရှိတဲ့အရာမှာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရပါသော်ကော၊ အခြား ဘိက္ခုနီများ ကျတော့ ရဟန္တာဖြစ်တယ်ဆို ရိုးရိုးသွားပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးကြတယ်။ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမကတော့ ရဟန္တာ ဖြစ်ပေါ်ဆိုကတည်းက မြင်းလေးကောင်ကတဲ့ ဗာလီရထားကြီးကို တန်ခိုးနဲ့ ဖန်ဆင်းပြီးတော့ အဲဒီအပေါ်က ရထားစီးလာတဲ့ စကြဝတေး မင်းကြီးရဲ့ အသွင်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားထံမှောက် သွားရောက်ပြီး ရိုသေ မြတ်နိုး ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်နဲ့ ထူးထူးချွန်ချွန် ရှိခိုးခဲ့တယ်။ ဒါ့ကြောင့် နောက်တစ်ချိန်မှာ သူမအား မြတ်စွာဘုရားက ဣဒ္ဓိမန္တိ=တန်ခိုးကြီးတဲ့ အရာမှာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို ချီးကျူးပေးတော် မူခဲ့တယ်။

**ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီနှင့် မာရ်နတ်အကြောင်း**

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည် ဤမျှနဲ့ ဥဒါန်းကျူးရင့်တာ တော်ပြီလား၊ မတော်သေးဘူးနော်။ သူ့ရဲ့ ကိုယ်တွေဖြစ်ရပ်ကို ပြန်ပြီးတော့ ဝမ်း မြောက်လွန်းလို့ ရွတ်ဆိုတဲ့ ခြောက်ဂါထာ ရိုသေးတယ်။ ဖြစ်ပုံက တစ်ချိန်မှာ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည် သာဝတ္ထိပြည်အနီး အန္တဝန် (တစ်ချိန်က အကန်း ငါးရာ နေခဲ့တဲ့) တောအုပ်ကြီးအတွင်း အင်ကြင်း ပင်ကြီး တစ်ပင်အောက်မှာ အရဟတ္တဖိုလ်သမာပတ်ကို ဝင်စားပြီး နေ့ သန့်နေတဲ့အခါ မာရ်နတ်လာပြီးတော့ ဤကဲ့သို့ ပြောတယ်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၉၃

သုပုပ္ဖိတဂ္ဂံ ဥပဂမ္မ ပါဒပံ၊

ဧကာ တုဝံ တိဋ္ဌသိ သာလမူလေ။

န စာပိ တေ ဒုတိယော အတ္ထိ ကောစိ၊

န တွံ ဗာလေ ဘာယသိ ဓုတ္တကာနံ။ ။

ဗာလေ=ဟယ်-အမှိုက်မကလေး ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ...။ (ဒါဟာ အမှန်ကတော့ မာရ်နတ်ဟာ ကာမ သဘောနဲ့ ဖြားယောင်းပြီး ခေါ်လိုက်တဲ့ အခေါ်မျိုး ဖြစ်တယ်။) ဗာလေ=ဟယ်-အမှိုက်မကလေး ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ...။ တွံ=သင်သည်။ သုပုပ္ဖိတဂ္ဂံ=ကောင်းစွာပွင့်တဲ့ အဖျားရှိသော။ ပါဒပံ=အင်ကြင်းပင်ကြီးသို့။ ဥပဂမ္မ=ကပ်ရောက်၍။ သာလမူလေ=အင်ကြင်းပင်၏ အရင်း၌။ တုဝံ=သင်သည်။ ဧကာ=အဖော်မမှီး တစ်ယောက်တည်း။ တိဋ္ဌသိ=လာရောက်ရပ်တည် နေချေ၏။

အမှိုက်မကလေး ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ...၊ သင်ဟာလေ ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်နေတဲ့ အင်ကြင်းပင်ကြီးရှိရာ ဒီတောထဲလာ၊ အင်ကြင်းပင်ကြီးရဲ့ အောက်မှာ လာပြီးတော့ တစ်ယောက်တည်း သင် နေတယ်နော်။

တေ=သင့်အား၊ (ဝါ) သင်၏အဖို့ရာ။ ဒုတိယော=ရပ်ရည်ရူပကာယလှပတဲ့ အရာမှာ နှစ်ယောက်မြောက်သော။ ကောစိ=ကစုံတယောက်သောသူမှ။ န အတ္ထိ=မရှိပါတကား ...။

ရုပ်ချောတဲ့ ဘဝမှာဖြင့် ဒုတိယမြောက် တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး-တဲ့။ မာရ်နတ်က ချီးမြှောက်ပြီး ပြောတဲ့စကား။

ဗာလေ=အမှိုက်မကလေး ဟဲ့- ဥပ္ပလဝဏ္ဏ ...။ တွံ=သင်သည်။ ဓုတ္တကာနံ=အန်ကြူး+သေကြူး+မိန်းမကြူးဟု အကြူးသုံးပါးလူရမ်းကားများကို။ န ဘာယသိ=နင် မကြောက်ဘူးလား။

တကတည်း တောကြီးထဲမှာ တစ်ယောက်တည်း ဒီ အင်ကြင်ပင်ကြီးအောက် လာပြီး ထိုင်နေလိုက်တာ၊ ဒီတောထဲမှာ အန်ကြူး+

သေကြူး+မိန်းမကြူး ဆိုတဲ့ အကြူးသုံးပါး အမူးသမားတွေကလည်း လာက လာတတ်ပါတိသနဲ့၊ နင့်ရုပ်ရည်ရူပကာယကလည်း နှစ်ယောက်မြောက်သူ တစ်လူမျှ မရှိအောင် လှပတင့်တယ်ပါတိသနဲ့။ အမှိုက်မကလေး ဥပ္ပလဝဏ် ...၊ နင်ဟာ သေသောက်ကြူး အမူးသမားတွေကို မကြောက်ဘူးလားတဲ့။ တစ်နည်းအားဖြင့် အကျိုးလိုလား သယောင် ပြောတဲ့ ဂါထာ။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမက ယခု တစ်ပါးတည်း နေ့သန့်ပြီး ဈာန်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာနဲ့ နေတဲ့အခါ သူ တွေ့ကြုံခဲ့တဲ့ မာရ်နတ်ရဲ့ အကြောင်းဝတ္ထုက မာရ်နတ်ရွတ်တဲ့ ဂါထာကိုလည်း ထေရီမ ရွတ်ဆိုခြင်းဖြင့် ဤဂါထာ သည် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ဂါထာလို့ ကမ္မည်းအတင်ခံရတယ်။ အဲဒီလို မာရ်နတ်က ဒီဂါထာနဲ့ ရွတ်ဆို လာပြောတော့ ထေရီမက ဘာပြန် ပြောသလဲ။

သတံ သဟဿာနိပိ ဓုတ္တကာနံ၊  
သမာဂတာ ဒေသကာ ဘဝေယျံ။  
လောမံ န ဣဉ္ဇေ နပိ သမ္ပဝေဓေ၊  
ကိံ မေ တုဝံ မာရ ကရိဿသေ+ကော။ ။

ဤဂါထာကို ပြန်ပြီး ရွတ်ဆိုခဲ့တယ်။

သုပုပ္ဖိတဂ္ဂံ ဥပဂမ္မ ပါဒပံ-အစရှိတဲ့ ဂါထာကို ရွတ်ပြီး မာရ်နတ်က မခိုတရို့ မထိတထိ မခန့်တရဲ့ လာပြောကတည်းကိုက ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီမက စဉ်းစားတယ်။ “ယခု ငါ့ကို လာပြီးတော့ ဒီလို မထိတထိ (ရိုင်းရိုင်းပြောရလျှင်) မခိုတရို့ စကားမျိုး လာပြောသူဟာ ဘယ်သူလဲ” လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ “မာရ်နတ်သည် သက်သက်မဲ ငါ့ကို ကာမဂုဏ်နဲ့ ဖြားယောင်းချင်လို့ ဒီလိုလာပြောတာပဲ”။ အဲဒီလို သိပြီးတော့ ဟိုတုန်းက (မာရ်နတ်က ဖြားယောင်းလာစဉ်က) ပြန်လည်ရွတ်ဆို ရဲရဲတောက် ပြောလိုက်တဲ့ ဂါထာကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြန်လည်

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၉၅

၍ ဥဒါန်းရင့်ကျူးခြင်း ဖြစ်တယ်။ ထို ဂါယာ၏ အနက်ကား ...။

မာရ=အယုတ်တမာ ဟဲ့ မာရ်မိစ္ဆာ ...။ ဓုတ္တကာနံ=အန်ကြူး ထီကြူး သေသောက်ကြူးတို့၏။ သတံ သဟဿာနိပိ = တစ်ယောက်သာမဟုတ် တစ်သိန်းတို့သည်ပင်သော်လည်း။ ဧဒိ- သကာ=ဤသို့သဘောရှိသူ သင်ကဲ့သို့သော အန်ကြူး ထီကြူး သေသောက်ကြူးတို့သည်။ သမာဂတာ=စည်းဝေးညီညာ ပေါင်းစု ၍ လာကုန်သည်။ ဘဝေယျံ=ဖြစ်ကြကုန်ဦးလော့။

အေး ... မာရ်နတ် ...၊ သင်ပြောတဲ့ သေသောက်ကြူးပေါင်း တစ်သိန်းပဲ လာပြီး ငါ့အနားမှာ ဝိုင်းဝန်းပြီး နေကြပါစေ၊ ငါ ကြောက် လိမ့်မယ် ထင်သလား။

လောမံ=ငါ့ရဲ့ မွှေးညင်းတစ်ပင်သော်မျှ။ န ဣဇ္ဇေ=တုန်လှုပ် လိမ့်မည် မထင်နဲ့။

ကြက်သီးထပြီးတော့ ကြောက်လိမ့်မည် မထင်နဲ့။ မွှေးညင်းကလေး တစ်ပင်မျှ ငါ မလှုပ်ဘူး။

နပိ သဗ္ဗဝေဓေ=ဘယ်နည်းနဲ့မှ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း အလျှင်း မဖြစ်ရာ။ မာရ=အယုတ်တမာ ဟဲ့-မာရ်မိစ္ဆာ ...။ တံ=သင်သည်။ ဧကော=တစ်ယောက်တည်းဖြစ်လျက်။

သေသောက်ကြူး အမူးသမားတွေ တစ်သိန်းလောက်ကိုတောင် ဂရုမစိုက်တဲ့ ငါ့ကို။

တုဝံ ဧကော=သင် တစ်ယောက်တည်းက။ မေ=ငါ့အား။ ကိ ကရိဿသံ=ဘယ်လိုအမှု ပြုနိုင်လိမ့်မည်နည်း။ န ကရိဿသေဝ= မပြုနိုင်လိမ့်သည်သာ။

သေသောက်ကြူး တစ်သိန်းလာတောင်မှ ငါ အရေးမစိုက်တဲ့ဟာ၊ သင့်လို မာရ်နတ်တစ်ယောက်က ငါ့အား ဘယ်တုန်လှုပ်စေနိုင်မှာလဲ။

၃၉၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ဘူး။

ဧသာ အန္တရဓာယာမိ၊  
ကုစ္ဆိ ဝါ ပဝိသာမိ တေ။  
ဘမုကန္တရေ တိဋ္ဌာမိ၊  
တိဋ္ဌန္တိ မံ န ဒက္ခသိ။ ။

ဓာရ=အယုတ်တမာ ဟဲ့ မာရ်မိစ္ဆာ ...။ ဧသာ အဟံ=ထို  
ငါသည်။ အန္တရဓာယာမိ=နှင်မမြင်အောင် တန်ခိုးနဲ့ ကွယ်လိုလည်း  
ကွယ်လိုက်မှာပ။ (ဟဲ့-မာရ်နတ် ...၊ သင် ငါ့ကို ဘာမှ မလုပ်နိုင်  
အောင် ငါ တန်ခိုးနဲ့ ကွယ်ချင်လည်း ကွယ်လိုက်မယ်-တဲ့။) ဝါ=  
သို့မဟုတ်။ တေ=သင်၏။ ကုစ္ဆိ=ဝမ်းတွင်းသို့။ ပဝိသာမိ=ဝင်လို  
လျှင်လည်း ဝင်လိုက်မှာပဲ။

ငါဟာ တန်ခိုးရှင်ဆိုတော့ သိမ်မွေ့သေးငယ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို  
ဖန်ဆင်းပြီး သင့်ဝမ်းထဲ ငါဝင်နေလျှင်လည်း သင် မသိနိုင်ပေဘူး။

ဝါ=သို့မဟုတ်။ ဘမုကန္တရေ=သင်ရဲ့ မျက်မှောင်နှစ်ခုအကြား  
၌။ တိဋ္ဌာမိ=သေးငယ်သော အတ္တဘောကို ဖန်ဆင်းပြီး ငါ ရပ်  
တည်လိုမူလည်း ရပ်တည်ပေအံ့။ တိဋ္ဌန္တိ=ယင်းသို့ ရပ်တည်နေ  
သော။ မံ=ငါ့ကို။ န ဒက္ခသိ=သင်ကား ဘယ်နည်းနှင့်မှ မြင်ရလိမ့်  
မည် မဟုတ်။

မြင့်လိမ့်မည်များ ထင်သလား၊ သင်၏ မျက်ခုံးနှစ်ခုအကြား ငါ  
ဓားဓားမတ်မတ် တန်ခိုးနဲ့ ရပ်တည်နေတာကိုတောင် သင် မြင်ရမှာ  
မဟုတ်ဘူး ...တဲ့၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် -

စိတ္တမိ ဝသီဘူတာ+ဟံ၊  
ဣဒ္ဓိပါဒါ သုဘာဝိတာ။  
ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာ၊  
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော် ၃၉၇

ကသ္မာ=အဘယံကြောင့်=(ငါ ပြုလိုတိုင်း ပြုသော်လည်း သင် မမြင်နိုင်မှာလဲဆိုယင်။) အဟံ=ငါသည်။ စိတ္တမိ=မိမိရဲ့စိတ်၌။ ဝသီဘူတာ=ဝသီဘော်ငါးစိုင်ဖြင့် စိုးပိုင်နိုင်နင်းသူသည်။ အာသိ= ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

ငါဟာ ငါ့စိတ်ကို စိုးပိုင်နိုင်နင်းတယ်။ ဟော-ဘဝင်စိတ်တွေကို များများမထားဘဲ တစ်ဝီထိနဲ့ တစ်ဝီထိ အပြောင်းအလဲမြန်အောင် စိုးပိုင် နိုင်နင်းတယ်။

မယာ=ငါသည်။ ဣဒ္ဓိပါဒါ=ဆန္ဒဒ္ဓိပါဒ်+ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်+စိတ္တိဒ္ဓိ- ပါဒ်+ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်ဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိရဲ့ အခြေခံတရား လေးပါးတို့ကို။ သုဘာဝိတာ=ကောင်းစွာ ပွားအပ်ကုန်ပြီ။ ဆဠာဘိညာ=အဘိညာဏ် ခြောက်ပါးတရားတို့ကို။ သစ္စိကတာ=အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး တရားတို့ကို။ သစ္စိကတာ=ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက် မျက်မှောက်ပြု အပ်ကုန်ပြီ။ (အကြောင်းကုန်ပြီလား၊ မကုန်သေးဘူး။) ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ=ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာကို။ ကတံ=အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက် ကျင့်ဆောက်ကြိုးကုတ် ပြုလုပ်အပ်ပြီးလေပြီ။ တသ္မာ=ထို့ ကြောင့်။ တွံ=သင် မာရ်နတ်သည်။ မံ=ငါ့ကို။ န ဒက္ခသိ=မြင်ရ လိမ့်မည်မဟုတ် ...။

ငါလေ တန်ခိုးနဲ့ ကွယ်နေယင်လည်း သင် မာရ်နတ်မြင်မှာ မဟုတ် ဘူး။ သင်၏ ဝမ်းထဲ တန်ခိုးနဲ့ ငါ ဝင်နေယင်လည်း သင် မြင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သင်ရဲ့ မျက်ခုံးနှစ်ခုအကြား ငါ ဝင်နေယင်လည်း သင် မြင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ငါက စိတ်ကို သိပ်ပြီး စိုးပိုင်နိုင်နင်းနေတာ၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့ကို ကောင်းကောင်းကြီး ပွား ထားတာ၊ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးကို ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက် မျက် မှောက်ပြုထားတာ၊ ရဟန်းကိစ္စ အားလုံး ပြီးပြီးသား ဖြစ်တယ်။



၃၉၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

ဒါကြောင့် သင် ငါ့ကို မြင်ရမှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ရဲရဲတောက် ကျူးရင့်တယ်။

သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ၊  
ခန္ဓာ+သံ အဓိကုဋ္ဌနာ။  
ယံ တွံ ကာမရတိ ဗြူသိ၊  
အရတိ ဒါနိ သာ မမ။ ။

မာရ=အယုတ်တမာ ဟဲ့ မာရ်မိစ္ဆာ ...။ ကာမာ=ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သည်။ သတ္တိသူလူပမာ=လုံသွား+တံကျင်သွားလျှင် နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်ရာ ဥပမာ ရှိကုန်၏။ (ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေဆိုတာ လုံနဲ့ တူတယ်၊ တံကျင်နဲ့ တူတယ်တဲ့။) ခန္ဓာ=ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်။ အာသံ=ထို ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို ခုံမင်တတ်တဲ့ ကာမတဏှာတည်းဟူသော လုံသွား တံကျင်သွားတို့၏။ အဓိကုဋ္ဌနာ=ခုတ်ရာထစ်ရာ စဉ်းတီးတုံးပမာ ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ တွံ=သင်သည်။ ယံ ကာမရတိ=အကြင်ကာမဂုဏ်ဝယ် မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်ခြင်းကို။ ဗြူသိ=ငါ့ကို ထိပါးရိပါး သင်ပြောကြားလာ၏။ သာ=ထို ကာမရတိဆိုတဲ့ တရားသည်။ ဒါနိ-ဣဒါနိ=ယခုအခါ၌။ မမ=ငါ့အဖို့ရာ။ အရတိ=လုံးဝ မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်စရာ တရားသာလျှင် ဖြစ်ချေ၏ ...။

မာရ်နတ် ...၊ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေ ဆိုတာ သားတစ်တွေလို၊ မီးပုံကြီးတွေလို၊ မြက်မီးရှူးတွေလို အင်မတန် တူတယ်။ ခန္ဓာငါးပါး ဒီ ရုပ်နာမ်တရားတို့က ဝတ္ထုကာမကို တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာ လောဘတည်းဟူသော လုံသွား တံကျင်သွားတို့ရဲ့ ခုတ်ရာ ထိုးရာ စဉ်းတီးတုံးနဲ့ တူကြတယ်။ ဟယ်-မာရ်နတ် ...၊ သင် မနိုးတရီ၊ ပြောတဲ့ ကာမရတိ တရားဟာ ယခုအခါ ငါ့အဖို့ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်စရာ တရားလားလားမျှ မဟုတ်တော့ချေ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် -

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားဟော ၃၉၉

သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊  
တမောခန္ဓော ပဒါလိတော။  
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပါပိမ၊  
နိဟတော တွ+မသိ အန္တက။ ။

ပါပိမ=ယုတ်မာလှစွာသော။ အန္တက=သတ္တဝါတို့ကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးအောင် ပြုလုပ်တတ်သော ဟယ်-မာရ်နတ်...။ မေ=ငါသည်။ သဗ္ဗတ္ထ=ခပ်သိမ်းဥသု အလုံးစုံသော တရားတို့၌။ နန္ဒီ=တပ်နှစ်သက်တတ်တဲ့ တဏှာလောဘကို။ ဝိဟတာ=အနုသယအမြစ်ပြတ်ပယ်သတ်အပ်ခဲ့လေပြီ။

ဟယ်-မာရ်နတ်..၊ ငါ့အဖို့ရာ ခပ်သိမ်းသော တရားတို့၌ တပ်မက်တဲ့ လောဘကို အရဟတ္တမဂ်နဲ့ အနုသယအမြစ်ပြတ် ပယ်သတ်အပ် ပြီးပြီ။

မေ=ငါသည်။ တမောခန္ဓော=ကိုလေသာမည်း မှောင်ထုခဲကို။ ပဒါလိတော=အရဟတ္တမဂ် စိန်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ဖောက်ခွဲအပ်လေပြီ။ အန္တက=သတ္တဝါတို့ကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးအောင် ပြုလုပ်တတ်သော ဟယ် မာရ်နတ် ...။ တွံ=သင်သည်။ ဧဝံ=ဤသို့။

ဇာနာဟိ=သိလော့။ တွံ=သင်သည်။ နိဟတော=ငါက ပယ်သတ်အပ်သူသည်။ အသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ ...။

ယခု အနက်ပေးခဲ့သည်မှာ တစ်ချိန်က မာရ်နတ် ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမအထံသို့ လာပြီး ဖြားယောင်း ပြောခဲ့စဉ်က သဘောပေါ်အောင် မာရ်နတ်ကို အာလုပ်ထားခေါ် ပြောတဲ့အသွားနှင့် အနက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ယခု ဥဒါန်းကျူးတဲ့အခါမှာတော့ မာရ်နတ်ဟာ ထေရီမရဲ့အနားမှာ မရှိသည်ကို သတိထားမှတ်သားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီမ ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့ ဂါထာတွေဟာ အားလုံး ၁၂ ဂါထာ ရှိတယ်။ အဲဒီ ဂါထာများကို ပါဠိချည်းသက်သက် ရွတ်ဆိုကြည့်ညိုကြည့်ကြရအောင် ...။

ဥဘော မာတာ စ ဝိတာ စ၊  
 မယံ အာသုံ သပတ္တိယော။  
 တဿော မေ အဟု သံဝေဂေါ၊  
 အဗ္ဗုတော လောမဟံသနော။ ။ (၁)

ဝိ+ရတ္ထု ကာမာ အသုစီ၊  
 ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဗဟုကဏ္ဍကာ။  
 ယတ္ထ မာတာ စ ဝိတာ စ၊  
 သဘရိယာ မယံ အဟုံ။ ။ (၂)

ကာမေသွာ+ဒိနဝံ ဒိသွာ၊  
 နေက္ခမ္ပံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။  
 သာ ပဗ္ဗဇိ ရာဂေဟေ၊  
 အဂါရသွာ+နဂါရိယံ။ ။ (၃)

ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊  
 ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။  
 စေတောပရိစ္စဉာဏဉ္စ၊  
 သောတဓာတု ဝိသောဓိတာ။ ။ (၄)

ဣဒ္ဓိပိ မေ သစ္စိကတာ၊  
 ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။  
 ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာ၊  
 ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။ (၅)

ဣဒ္ဓိယာ အဘိနိမ္မိတွာ၊  
 စတုရဿံ ရထံ အဟံ။  
 ဗုဒ္ဓဿ ပါဒေ ဝန္တိတွာ၊  
 လောကနာထဿ တာဒိနော။ ။ (၆)

သုပုပ္ဖိတဂုံ ဥပဂမ္မ ပါဒပံ၊  
 ဧကာ တုဝံ တိဋ္ဌသိ သာလမူလေ။  
 န စာပိ တေ ဒုတိယော အတ္ထိ ကောစိ၊  
 န တံ ဗာလေ ဘာယသိ ဓုတ္တကာနံ။ ။ (၇)

သတံ သဟဿာနိပိ ဓုတ္တကာနံ၊  
 သမာဂတာ ဒေသကာ ဘဝေယျံ။  
 လောမံ န ဣဉ္ဇေ နပိ သမ္ပဝေဓေ၊  
 ကိံ မေ တုဝံ မာရ ကရိဿသေ+ကော။ ။ (၈)

ဒေသာ အန္တရဓာယာမိ၊  
 ကုစ္ဆိံ ဝါ ပဝိသာမိ တေ။  
 ဘမုကန္တရေ တိဋ္ဌာမိ၊  
 တိဋ္ဌန္တိ မံ န ဒက္ခသိ။ ။ (၉)

စိတ္တမိ ဝသီဘူတာ+ဟံ၊  
 ဣဒ္ဓိပါဒါ သုဘာဝိတာ။  
 ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာ၊  
 ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။ (၁၀)

သတ္ထိသူလူပမာ ကာမာ၊  
 ခန္ဓာ+သံ အဓိကုဋ္ဌနာ။  
 ယံ တံ ကာမရတိံ ဗြူသိ၊  
 အရတိံ ဒါနိံ သာ မမ။ ။ (၁၁)

သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒိ၊  
 တမောခန္ဓော ပဒါလိံတော။  
 ဧဝံ ဇာနာဟိ ပါပိမ၊  
 နိဟတော တွ+မသိ အန္တက။ ။ (၁၂)

ယခု ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့ ဂါထာဟာ (မင်္ဂလသုတ်ပါဠိတော်) လောက် ၁၂ ဂါထာပဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ ၁၂ ဂါထာသည် အဓိပ္ပာယ်နဲ့ အကြောင်းဝတ္ထုနဲ့ ပြောလိုက် ဟောလိုက်တော့ ဒီလိုပဲ ကျယ်ဝန်းသွားတယ်။ တရားနာ ပရိသတ်များအနေနဲ့ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ ဟို-သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အနီး အန္တဝန် တောအုပ်ထဲမှာ တစ်ပါးတည်း သွားပြီးတော့ အင်ကြင်းပင် အောက်မှာ ဈာန်ချမ်းသာ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရင်း ဥဒါန်းကျူးရင့်တဲ့ အသံကတော့ ဒီအသံမျိုးပဲလို့ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဂါထာ ၁၂ ဂါထာတို့လို မပြတ်မပြတ် ရွတ်ဆိုကြည်ညိုကြရပါမယ်။

ထေရီဂါထာပါဠိတော် ဒွါဒသကနိပါတ်မှာ သင်္ဂါယနာ တင်ထားတဲ့ “ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရားတော်” ကို ခုနစ်ကြိမ် (တရားခုနစ်ပွဲ) ဟောခဲ့ နာခဲ့ကြရလို့ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ အကြောင်းအရာတွေ ပြည့်စုံပြီ ...။ အေး ... ဥပ္ပလဝဏ် ရဟန္တာထေရီမအား အနိုင်ကျင့် ပြစ်မှားသည့်အတွက် နန္ဒခေါ်တဲ့ လှလင် မြေအမျှခံရတဲ့ ဝတ္ထုတော့ ဒီဝတ္ထုကို ကြားလျှင် ပရိသတ်များ ဒေါသ အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်နိုင်ဖွယ် အကြောင်းရှိ၍ ပေယျာလကန် ဝ ကွက်ပြီး ချန်ကြပါစို့။

ဤတွင် (ခ) ဘိက္ခုနီ=ရဟန်းမ သာသနာ့ချိန်ခွင်ကြီး

- (၂) ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ (သမာဓိချိန်ခွင်ကြီး) တရား အပြီးအဆုံး နိဂုံးအုပ်အပ်ပါပြီ။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏  
မဟာစဉ်တရားတော်များ (ထဋ္ဌပတွဲ)

အက္ခရာစဉ် အညွှန်း

[ အ ]

[ အ ]

အဂ္ဂိ ခန္တူပမာ ကာမာ	၁၅၉
အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာ ကာမာ	၁၅၇
အတ္တဝါဒ	၈၁
အဓိဋ္ဌာန်ခိုဒွိ	၃၃၁
အဓိဋ္ဌာန်နှင့်	၃၄၄
အနိမိတ္တ ဘာဝနာ	၄၆
အနုပါဒိန္ဒကခန္ဓာ	၃၀၄
အန္ဓဝန်	၃၉၂၊ ၄၀၂
အပရာပရိယကုသိုလ်ကံ	၁၃၄
အဘိပါရက	၁၆၁
အဘဗ္ဗဋ္ဌာန	၃၅၄
အဘိညာဏ် ၆ ပါး	၃၆၀
အမရာပိက္ခေပဒိဋ္ဌိ	၁၀၇
အဖြှက်ထောင်စကား	၃၃၂
အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်	၃၂၉၊ ၃၃၀၊ ၃၃၁
အရှင်ဗာကုလမထေရ်	၂၈၂
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်	၃၂၉
အဝိဇဟိတ ငါးမျိုး	၃၄၆

အဝိဇဟိတဆိုတာ	
လေးမျိုးပဲ	၃၄၅၊ ၃၄၆
အသိသုနူပမာ ကာမာ	၁၅၈
အသုဘနလုံးသွင်း	၄၆
[ အာ၊ ဣ၊ ဥ ]	
အာတုရ သုံးမျိုး	၁၁၃
အာယစနသုတ္တန်	၂
အာဟုနေယျ	၂၁၆
ဣဒ္ဓိမန္တဇတဒဂ်	၃၃၀
ဣဒ္ဓိမန္တိ	၃၉၂
ဣဒ္ဓိမန္တိဇတဒဂ်	၁၂၅
ဣသိဂိလိတောင်	၃၀၉
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ	၁၀၇
ဥပါဒိန္ဒကခန္ဓာ	၃၀၄
ဥမ္မာဒန္တိ	၁၆၂
ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်ဆိုင်ရာ ဆင်ရုပ်ကြီး	၁၅၂

၄၀၄ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမပုဂံ)

[ ဧ ]

ဧကံသဗျာကရဏ	၉၈
ဧကစွသဿတဒိဋ္ဌိ	၁၀၇
ဧကဘတ္တိကဆက္ကသီလ	၂၄

[ က၊ ခ၊ ဂ၊ စ ]

ကဏ္ဍဗ္ဗ	၃၃၄၊ ၃၃၅
ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါး	၆၆
ကုက္ကံမံ	၂၈၈
ကောမာရိဗြဟ္မစရိယ အဋ္ဌင်္ဂသီလ	၂၄၊ ၁၄၁
ကိုယ်ချင်းစာတရား ထားရှိတဲ့လူ	၂၀၂
ခေမာမိဖုရား	၃၁
ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်	၃၈၃
ဂင်္ဂါတီရိယမာတုထေရီ	၃၈၇
ဂဏက	၈၆
ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်	၃၉
ဂရုဓမ္မ ငါးပါးသီလ	၂၃
ဂဝေသီ	၂၃
ဂိတဿရ	၃၄
စဉ်းဟံတုံးကြီး	၁၁၅
စတုတ္ထ၊ ကျတုံအဘိညာ	၃၄၄
စန္ဒကူးသပိတ်	၃၂၉

[ ဆ၊ ည၊ ဌ ]

ဆရာကြီး ဦးဖေ	၂၅၈
ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာထေရီမ	၆၃
ညဏဝိပ္ပျါရိဒ္ဓိ	၂၈၂၊ ၂၈၄
ဌပနိယဗျာကရဏ	၉၈

[ တ၊ ထ၊ ဒ၊ န ]

တိစိဝရိက်သင်္ကန်း	၁၂၇
တိဏုက္ကုပမာ ကာမာ	၁၅၇
တိရိဋ္ဌိဝစ္စ	၁၆၂
တေဇောကသိုဏ်း	၃၇၅
တောရဏဝတ္ထု	၆၇
တစ်ကောင်ကြွက်	၂၇၆
တစ်နေ့တစ်လံ	၃၂၂
တစ်နွယ်ငင် တစ်စင်ပါ	၂၅၇
တဖန်ပါဒက	၃၄၄
ထာဝရသတ္တဝါ	၂၁၀
ဒါနပရိစ္စာဂ	၂၁၂
နမက္ကာရကျမ်း	၃၃၈
နမက္ကာရဘုရားရှိခိုး	၃၄၅၊ ၃၄၆
နတ်ရဲသစ်ပင်	၁၈၄
နန္ဒမူလကလိုဏ်	၃၀၈
နိမ္မိတရုပ်ပွား	၃၄၇

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရ် (သုတေသီချိန်ခွင်ကြီး) ဟုဂုံးတော် ၄၀၉

[ ပါ ဗ ဘ ဃ ]

ပညာဘူမိခြောက်ပါး	၁၇
ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာထေရ်	၆၄
ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏ	၉၈
ပဝေဏီဓမ္မ	၂၀၂
ပါဒကဈာန်	၃၄၃
ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး	၁၂၇
ပေယျာလကန်	၄၀၂
ဗာလီရထား	၃၄၈၊ ၃၉၂
ဗုဒ္ဓဒါသမင်းသား	၂၆
ဗုဒ္ဓန္တရ အသချေယျ	၁၉
ဗုဒ္ဓန္တရ အသချေယျကပ်	၃၁၇
ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ	၁၂၄
ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမကသီလ	၂၃
ဘဒ္ဒကမ္ဘာ	၅
မံသပေသုပမာ ကာမာ	၁၅၇
မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်	၃၂၇၊ ၃၇၅
မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်အဘိညာဏ်	၆၁
မဏ္ဍကမ္ဘာ	၅
မဟာဓနသေဋ္ဌေး	၃၂၅
မဟာနိဒါနသုတ်	၅၀
မဟာပဇာပတိဂေါတမီ	၃၆၅၊ ၃၆၇
မဟာပညာဇတဒဂ်	၁၁
မဟာဝဇီရ ဝိပဿနာဉာဏ်	၂၉

[ မ ]

မာရ်နတ်	၁၁၂၊ ၃၉၂
မာလောနွယ်	၁၇၉
မိစ္ဆာအယျ	၅၂
မိတ္တဒုဗ္ဗိ	၂၁၃
မုဒ္ဒိက	၈၇
မေတ္တာပွားခြင်း-မေတ္တာ	
ဘာဝနာ	၂၁၅
မောင်ဒတ္တ	၃၈၁၊ ၃၈၃
မြောက်ကြယ်ခတ်ဝန်း	
တရားပွဲ	၁၅၃

[ ယ၊ ရ ]

ယမိုက်ပြာဋိဟာပွဲ	၃၂၈
ယာစိတကူပမာ	၁၅၈
ယုန်ချိုလိပ်မွေး	၈၃
ရန်ကင်းတောင်	
ဆရာတော်ဘုရားကြီး	၃၄၅
ရုက္ခပလူပမာ ကာမာ	၁၅၈
ရှေ့ဆောင်နွားလား ကောက်	
ကျောင်းသွားသော်	၂၃၆
ရှေ့ဆောင်နွားလား ဖြောင့်	
ဖြောင့်သွားသော်	၂၃၈



၄၁၆ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌမတွဲ)

[ လ၊ ဝ၊ သ ]		[ သ ]	
လူခပဋိပတ်	၃၈၄	သင်္ခါယက	၈၇
လိပ်ပြာအယူမှား	၈၁	သည်းခံခြင်း=ခန္တီတရား	၂၁၅
လိပ်ပြာခွဲတယ်	၈၁-၂	သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ	၁၅၉
ဝရကမ္ဘာ	၅	သပုသိရူပမာ ကာမာ	၁၅၉
ဝတ်ပန်းဆိုး	၁၄၅-၆-၇	သမုဒ္ဒရာရေသည်	၂၁၆
ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ	၃၃၁	သရက်ဖြူပင်	၄၃၄-၅-၆
ဝိနိစ္ဆယဓမ္မ	၂၀၂	သဿတဒိဋ္ဌိ	၁၀၇
ဝိပုယောဂဒုက္ခ	၂၆၇	သာရကမ္ဘာ	၅
ဝိဘဇ္ဇ ဗျာကရဏ	၉၈	သာရမဏ္ဍကမ္ဘာ	၅
(ဝိသုဒ္ဓါရုံ) ရန်ကင်းချောင်		သိဝိမင်းသား	၁၆၁
ဆရာတော်	၃၃၈၊ ၃၄၆	သီလကျင့်ခြင်း-သီလာစာရ	၂၁၅
သံဝေဂတရား ငါးဂါထာ	၄၂	သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာ	၆၁
သက်တော်တိုမြတ်စွာဘုရား	၁၄၄	သုစရိတဓမ္မ	၂၀၂
သက်တော်ရှည်		သုဇာတာထေရီမ	၁၁
မြတ်စွာဘုရား	၁၄၄	သုညကမ္ဘာ	၉
		သုပိနကူပမာ ကာမာ	၁၅၈

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏  
ဟောစဉ်တရားတော်များ (ဆဋ္ဌတွဲ)  
အကွရာစဉ်အညွှန်း ပြီး၏။